

Statistical Yearbook of Agriculture Utgivare: Statistiska centralbyrån

INLEDNING

TILL

Jordbruksstatistisk årsbok / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1965-.
– (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1964-.

1965-1994 framställd av Statistiska centralbyrån.

1995-1998 framställd av Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden, Statistiska centralbyrån.

1965-2000 med innehållsförteckning, sammanfattning samt parallelltitel på engelska: Statistical yearbook of agriculture ..., från 1975 och framåt: Yearbook of agricultural statistics. – Publiceras elektroniskt fr.o.m. 2001 på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se, och fr.o.m. 2002 även på Statistiska centralbyråns webbplats www.scb.se.

Föregångare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1913-1963.

Översiktspublikationer:

Svensk jordbruksstatistik 200 år / Statistiska centralbyrån. – Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1999.

Jordbruket i siffror 1866-2007 / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Jönköping ; Stockholm, 2011. – (Sveriges officiella statistik).

Jordbruksstatistisk årsbok 1969. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2012.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

Jordbruksstatistisk årsbok 1969

STATISTISKA CENTRALBYRÅN · STOCKHOLM

OFFICIAL STATISTICS
OF SWEDEN

Statistical Yearbook of Agriculture 1969

Form för hänvisning. Jordbruksstatistisk årsbok 1969 (SOS). Statistiska centralbyrån, Stockholm 1969.

Jordbruksstatistisk årsbok har tidigare utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik: Jordbruk med binäringar. Den första årgången av publikationen utkom 1965 och innebar en fortsättning på Jordbruk och boskapsskötsel: 1866—1963.

Suggested citation. Statistical Yearbook of Agriculture 1969 (SOS). National Central Bureau of Statistics, Stockholm 1969.

Published by
the National Central Bureau
of Statistics,
S-102 50 Stockholm 27

Printed in Sweden
Civiltryck AB
Stockholm 1969

Statistical Yearbook of Agriculture has previously been published within the series of Official Statistics of Sweden: Agriculture and fisheries. The first yearbook was published in 1965 and was a continuation of Agriculture: 1866—1963.

Förord

Preface

Statistiska centralbyrån framlägger härmed Jordbruksstatistisk årsbok 1969. Syftet med årsboken, vars första årgång utkom 1965, är att ge en samlad redovisning av den svenska jordbruksstatistiken. Förutom uppgifter från centralbyråns egna undersökningar innehåller publikationen sålunda statistik producerad av andra myndigheter samt av institutioner, organisationer, föreningar etc.

Förhållandevis utförliga redogörelser lämnas för undersökningarnas uppläggning och genomförande, medan resultatkommentarerna oftast är starkt begränsade. Under rubriken »Övrig publicering» anges i varje delavsnitt var den i regel utförligare primärredovisningen av statistiken återfinns.

Årtalet i bokens titel anknyter till utgivningsåret och ej till redogörelseåret. Eftersom redovisningen i regel avser de senaste uppgifterna från respektive statistikgrenar innebär detta att resultaten i föreliggande årgång huvudsakligen återger de förhållanden som rådde under kalenderåret 1968 (produktionsåret 1967/68).

De redovisade resultaten är i regel definitiva. I några fall har dock redovisningen preliminär karaktär, vilket särskilt anges i berörda tabeller. Det har inte kunnat undvikas att antalet sådana fall blivit något större i denna årgång än tidigare. Detta sammanhänger med att en rad statistikgrenar nu är under omläggning.

På s 19—20 har för varje tabell angivits var motsvarande uppgifter kan återfinnas i 1965—1968 års publikationer. Av denna sammanställning framgår även vilka tabeller som är nytillkomna.

Det redaktionella arbetet med publikationen, vilket har varit förlagt till byrån för jordbruksstatistik inom centralbyrån, har skett i samverkan med berörda statistikproducenter. Verket vill härmed betyga sin tacksamhet för värdefullt bistånd.

Redaktör för Jordbruksstatistisk årsbok 1969 har varit förste aktuarie Gudrun Sundquist.

Stockholm den 28 maj 1969

INGVAR OHLSSON

Knut Medin

Innehåll

Contents

	Text	Text
3	Förord	Preface
18	Symboler använda i tabellerna	Explanation of symbols
19	Tabellernas motsvarighet i tidigare årsböcker	Corresponding tables in previous yearbooks
21	Svensk-engelsk ordlista	Swedish-English vocabulary
26	Engelsk översikt	Summary
30	1. Områdesindelningar i jordbruksstatistiken	1. Geographical divisions for agricultural statistics
32	2. Företagsstruktur. Ägoslagsfördelning m m	2. Structure of agricultural enterprises. Types of land etc.
32	2.1. 1966 års allmänna jordbruksräkning	2.1. Census of agriculture 1966
40	2.2. Jordbrukets skogsmarksinnehav enligt 1965 års fastighetslängder	2.2. Possession of forest land in agriculture according to the 1965 general real estate assessment
46	2.3. Lantbrukets företagsregister	2.3. Register of agricultural enterprises
47	2.4. Jordbruksinventeringarna	2.4. Agricultural surveys
52	2.5. Skogsmarksarealens storlek	2.5. Size of forest area
54	2.6. Struktur- och befolkningsutredningarna	2.6. Structure and population surveys
59	3. Befolkning och arbetskraft	3. Population and labour force
59	3.1. Folkräkningarna	3.1. Census of population
65	3.2. Jordbruksinventeringarna	3.2. Agricultural surveys
68	3.3. Löneförhållandena för lantarbetare	3.3. Wages of farm workers
74	3.4. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk	3.4. Employment in private forestry
76	4. Fastigheter och byggnader	4. Real estates and buildings
76	4.1. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden	4.1. Assessed values of agricultural real estates
78	4.2. Jordbruksfastigheternas priser	4.2. Market prices of agricultural real estates
85	4.3. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket	4.3. New building in the agricultural sector
87	4.4. Jordbrukets byggnadskostnader	4.4. Building costs of the agricultural sector
91	5. Maskiner och anläggningar m m	5. Machinery and plant etc.
91	5.1. 1966 års allmänna jordbruksräkning	5.1. Census of agriculture 1966
94	5.2. Traktorernas användningsområden m m	5.2. Tractors' range of applications
97	5.3. Maskindriften m m inom jordbruket	5.3. Employment etc. of agricultural machinery
100	5.4. Jordbrukets inköp av maskiner, redskap m m	5.4. Purchase of machines, tools etc. by the agricultural sector

102	6. Förnödenheter	6. Requisites
102	6.1. Förbrukningen av handels- gödsel	6.1. Consumption of fertilizers
103	6.2. Inköpen av växtskyddsmedel m m	6.2. Purchase of pesticides etc.
105	6.3. Förbrukningen av fodermedel	6.3. Consumption of feeding stuffs
107	7. Växtodling. Vegetabilisk produktion	7. Crop farming. Vegetable production
107	7.1. 1966 års allmänna jordbruks- räkning	7.1. Census of agriculture 1966
112	7.2. Jordbruksinventeringarna	7.2. Agricultural surveys
118	7.3. Årsväxtrapporteringen	7.3. Crop outlook reports
127	7.4. De objektiva skördeupp- skattningarna	7.4. Objective crop yield surveys
134	7.5. Totalskörden av spannmål, slättervall och potatis	7.5. Total harvest of grain, hay and potatoes
136	7.6. Förmalningen av spannmål. Producentpriserna på vegetabilie- produkter m m	7.6. Milling of grain. Producers' price of vegetable products etc.
139	7.7. Odlingen av sockerbeter	7.7. Cultivation of sugar beets
140	7.8. Odlingen av oljeväxter	7.8. Cultivation of oleiferous plants
142	7.9. Odlingen av spånadsväxter	7.9. Cultivation of textile plants
143	7.10. Statsplomberingen av utsäde	7.10. Official inspection of seed
145	7.11. Utsädesmängderna för spannmål	7.11. Quantities of grain seed
147	7.12. Skördesättet för spannmål	7.12. Methods of grain harvesting
150	7.13. Odlingen av olika spann- målssorter	7.13. Cultivation of various species of cereals
152	7.14. Brödsädens kvalitet	7.14. Quality of bread grain
153	7.15. Slättervallarnas åldersfördel- ning och avkastning	7.15. Area and yield within different age groups of ley for hay
155	7.16. Höskördens botaniska sam- mansättning och kvalitet	7.16. Botanical composition and quality of hay
156	7.17. Bärningsmetoder för slätter- vall och potatis	7.17. Methods of hay and potato harvesting
159	7.18. Skörd av potatis samt potatisarealens fördelning	7.18. Yield and area of potatoes on cultivations of different size
165	7.19. Arealen av olika matpotatis- sorter	7.19. Area of various species of table potatoes
165	7.20. Tidpunkt för sådd och skörd av spannmål, sättning och skörd av potatis samt skörd från slätter- vall	7.20. Date for sowing and har- vesting of grain and potatoes, and harvesting on ley
167	7.21. Jordbrukets skördeskade- skydd	7.21. Crop insurance
172	8. Husdjurskötsel. Animalisk produktion	8. Livestock farming. Animal production
172	8.1. 1966 års allmänna jordbruks- räkning	8.1. Census of agriculture 1966

176	8.2. Jordbruksinventeringarna	8.2. Agricultural surveys
186	8.3. Nötkreaturens rasfördelning	8.3. Breed distribution of cattle
188	8.4. Antalet galtar och betäckta suggor	8.4. Number of boars and covered sows
189	8.5. Hästpremieringen	8.5. Awarding of prizes to horses
190	8.6. Mjölkboskapskontrollen	8.6. Milk recording
194	8.7. Mejerihanteringen. Producentpriset på mjölk	8.7. Dairying. Producers' price on milk
195	8.8. Mjolkproduktionen och dess användning	8.8. Production and use of milk
197	8.9. Kalvslaktens omfattning	8.9. Slaughter of calves
199	8.10. Svinstamkontrollen	8.10. Pig breeding control
201	8.11. Suggkontrollen	8.11. Litter recording
204	8.12. Svinslaktens omfattning	8.12. Slaughter of pigs
206	8.13. Fårkontrollen	8.13. Sheep breeding control
207	8.14. Produktionen av kött och fläsk. Producentpriserna på slaktdjur	8.14. Meat production. Producers' price on carcasses
210	8.15. Äggproduktionen. Producentpriset på ägg	8.15. Egg production. Producers' price on eggs
211	9. Konsumtion av födo- och njutningsämnen	9. Food consumption
214	10. Utrikeshandel	10. Foreign trade
218	11. Jordbruksekonomiska uppgifter	11. Agricultural economics
218	11.1. Jordbrukarnas taxerade inkomster och utgifter m m	11.1. Assessed income and expenditure etc. of farmers
231	11.2. Den jordbruksekonomiska undersökningen	11.2. Farm economic investigation
239	11.3. Jordbrukarnas tillgångar och skulder	11.3. Assets and liabilities of farmers
241	11.4. Inkomsterna av jordbruksfastighet samt fördelningen av inkomst och förmögenhet	11.4. Income of agricultural real estates and distribution of income and property
247	11.5. Jordbrukets producentpris-, kostnadspris- och världsmarknadsprisindex	11.5. Producer price index, cost price index and world market price index of agriculture
250	11.6. Jordbrukets kreditmarknad	11.6. Agricultural credit market
252	11.7. Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna	11.7. Agricultural sector product
256	12. Statliga rationaliseringsinsatser	12. Government rationalization measures
260	13. Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse	13. Farmers' co-operative associations
263	14. Lantbruksundervisningen	14. Agricultural training
265	15. Internationella uppgifter	15. International statistics
273	Bilagor	Appendices
287	Sakregister	Alphabetical index

Tabeller

Företagsstruktur. Ägoslagsfördelning m m

- 35 1. Antal ägda och arrenderade brukningsenheter, åkerarealen på dessa samt arealen kultiverad betesmark den 15 september 1966
- 36 2. Antal brukningsenheter inom olika storleksgrupper samt åkerarealen på dessa brukningsenheter den 15 september 1966
- 41 3. Antal taxeringsenheter i enskild ägo samt arealen skog på dessa år 1964. Fördelning på storleksgrupper efter åkerareal och skogsmarksareal
- 42 4. Antal taxeringsenheter i enskild ägo fördelade på storleksgrupper efter skogsmarksarealen år 1964
- 43 5. Antal taxeringsenheter i enskild ägo samt arealen åker och skog på dessa år 1964
- 44 6. Antal taxeringsenheter samt arealen skog på dessa fördelade på ägarekategorier år 1964
- 50 7. Antal brukningsenheter inom olika storleksgrupper år 1968
- 51 8. Summa åkerareal inom olika storleksgrupper år 1968. Preliminära uppgifter
- 52 9. Antal brukningsenheter med mer än 100 hektar åker inom olika storleksgrupper år 1968
- 53 10. Produktiv skogsmarksareal fördelad på ägaregrupper år 1967
- 55 11. Brukningsenheternas och åkerarealens procentuella fördelning på ägarekategorier åren 1956, 1961 och 1966

Tables

Structure of agricultural enterprises. Types of land etc.

1. Number of owned and leased holdings, the area of arable land on these holdings and the area of cultivated natural pastures on September 15th, 1966
2. Number of holdings in different size groups, and the area of arable land on these holdings on September 15th, 1966
3. Number of assessment units in private ownership, and the area of forest land on these units in 1964. Distribution by size groups according to the area of arable land and forest land
4. Number of assessment units in private ownership distributed according to the size of the area of forest land in 1964
5. Number of assessment units in private ownership and the area of arable land and forest land on these units in 1964
6. Number of assessment units and the area of forest land on these units distributed by different categories of owners in 1964
7. Number of holdings in different size groups in 1968
8. Area of arable land in different size groups in 1968. Preliminary data
9. Number of holdings with more than 100 hectares of arable land in different size groups in 1968
10. Area of productive forest land distributed by categories of owners in 1967
11. Distribution of holdings and the area of arable land by categories of owners in 1956, 1961 and 1966

56	12. Jordbrukarnas åldersfördelning inom olika storleksgrupper åren 1961 och 1966	12. Age distribution of farmers with holdings in different size groups in 1961 and 1966
57	13. Jordbrukarnas sysselsättningsförhållanden år 1966	13. Occupational status of farmers in 1966
58	14. Jordbrukarnas utbildningsnivå år 1966	14. Farmers' level of education in 1966
	<i>Befolkning och arbetskraft</i>	<i>Population and labour force</i>
60	15. Folkmängdens fördelning på större åldersgrupper år 1965	15. Distribution of the population by large age groups in 1965
62	16. Folkmängdens fördelning på städer och landsbygd år 1965	16. Distribution of the population by towns and country areas in 1965
63	17. Folkmängdens fördelning på glesbygd och tätort år 1965	17. Distribution of the population by sparsely populated areas and built-up areas in 1965
64	18. Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk m m samt dennas procentuella andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen år 1968	18. Economically active population in agriculture, forestry etc., and its proportion of the total economically active population in 1968
66	19. Antal i jordbruket sysselsatta personer över 15 år den 4 juni 1968	19. Number of persons above 15 years of age employed in agriculture on June 4th, 1968
67	20. Antal i jordbruket sysselsatta personer över 15 år inom olika storleksgrupper, totalt och per 100 hektar åker, den 4 juni 1968	20. Number of persons above 15 years of age employed in agriculture totally and per 100 hectares of arable land in different size groups on June 4th, 1968
67	21. Antal i jordbruket sysselsatta personer över 15 år den 2 oktober 1967, 1 mars, 4 juni och 1 oktober 1968	21. Number of persons above 15 years of age employed in agriculture on October 2nd, 1967, March 1st, June 4th and October 1st, 1968
69	22. Genomsnittliga timförtjänster samt timförtjänsternas spridning år 1967 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	22. Average hourly earnings and the variation in hourly earnings in 1967 for male farm workers in the age group 18—64
70	23. Genomsnittliga årsförtjänster samt årsförtjänsternas spridning år 1967 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	23. Average annual earnings and the variation in annual earnings in 1967 for male farm workers in the age group 18—64
71	24. Genomsnittliga timförtjänster samt tim- och årsförtjänsternas spridning år 1967 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år på brukningsenheter av olika storlek	24. Average hourly earnings and the variation in hourly and annual earnings in 1967 for male farm workers in the age group 18—64 on holdings of different size

72	25. Timförtjänsternas sammansättning år 1967 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	25. Composition of hourly earnings in 1967 for male farm workers in the age group 18—64
72	26. Årsförtjänsternas sammansättning år 1967 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	26. Composition of annual earnings in 1967 for male farm workers in the age group 18—64
73	27. Genomsnittliga tim- och årsförtjänster åren 1963—1967 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	27. Average hourly and annual earnings 1963—1967 for male farm workers in the age group 18—64
75	28. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk under vissa veckor åren 1964—1968	28. Employment in private forestry during specified weeks 1964—1968
	<i>Fastigheter och byggnader</i>	<i>Real estates and buildings</i>
76	29. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt fastighets-taxeringen år 1968	29. Assessed values of agricultural real estates according to the assessment of 1968
79	30. Köpeskillingar och taxeringsvärden för frivilligt försålda jordbruksfastigheter år 1967	30. Market prices and assessed values of agricultural real estates voluntarily sold in 1967
80	31. Köpeskillingar och taxeringsvärden för frivilligt försålda jordbruksfastigheter fördelade efter taxeringsvärdet år 1967	31. Market prices and assessed values of agricultural real estates voluntarily sold in 1967 distributed by the assessed value
82	32. Köpeskillingar och taxeringsvärden för frivilligt försålda jordbruksfastigheter inom olika storleksgrupper år 1967	32. Market prices and assessed values of agricultural real estates voluntarily sold in 1967 by different size groups
84	33. Köpeskillingar och taxeringsvärden för frivilligt försålda jordbruksfastigheter efter köpar- och säljarkategorier åren 1966 och 1967	33. Market prices and assessed values of agricultural real estates voluntarily sold in 1966 and 1967 by categories of buyers and sellers
86	34. Antal nyuppförda byggnader av olika slag inom jordbruket samt antal nyuppförda ladugårdar och mangårdsbyggnader i procent av totalantalet byggnader av respektive slag åren 1964—1968	34. Number of newly-erected buildings of different kinds 1964—1968, and number of newly-erected cowsheds and dwelling houses in per cent of the total number of cowsheds and dwelling houses respectively
86	35. Antal nyuppförda kreatursplatser och rumsenheter åren 1964—1968	35. Number of newly-erected cattle places and room units 1964—1968
87	36. Kostnader för nyuppförda ekonomibyggnader åren 1964—1968	36. Costs of newly-erected farm buildings 1964—1968
88	37. Jordbrukets byggnadskostnadsindex åren 1965—1968	37. Agricultural building cost index 1965—1968

	<i>Maskiner och anläggningar m m</i>	<i>Machinery and plant etc.</i>
92	38. Antal bruksenheter med olika slag av maskiner och anläggningar den 15 september 1966	38. Number of holdings with different types of machines and plants on September 15th, 1966
93	39. Antal maskiner den 15 september 1966	39. Number of machines on September 15th, 1966
94	40. Antal registrerade traktorer inom olika användningsområden med procentuell fördelning efter drivmedelsslag, årsmodell och motoreffekt den 31 december 1966	40. Number of registered tractors in various uses and a percentage distribution by kind of motor fuel, year model and engine power on December 31st, 1966
96	41. Antal traktorer, vars ägare drev jordbruk eller skogsbruk, fördelade efter fabrikat och motoreffekt den 31 december 1966	41. Number of tractors with owners employed in agriculture or forestry, by brand and engine power on December 31st, 1966
96	42. Antal dragbilar med procentuell fördelning efter drivmedelsslag och årsmodell den 31 december 1966	42. Number of lorries and a percentage distribution by kind of motor fuel and year model on December 31st, 1966
98	43. Antal maskiner av olika slag inom jordbruket den 1 januari åren 1964 och 1967	43. Number of machines of different kinds in the agricultural sector on January 1st, 1964 and 1967
99	44. Antal maskiner inom jordbruket med fördelning på olika drivmedelsslag den 1 januari åren 1964 och 1967	44. Number of machines in the agricultural sector distributed by kind of motor fuel on January 1st, 1964 and 1967
99	45. Driv- och smörjmedelsförbrukningen inom jordbruket åren 1963 och 1966	45. Consumption of motor fuel and lubricants by the agricultural sector in 1963 and 1966
100	46. Jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap åren 1963—1967	46. Total purchase of machinery and tools 1963—1967 by the agricultural sector
101	47. Antal levererade traktorer samt medelpris per traktor åren 1963—1967	47. Number of tractors delivered and their average prices 1963—1967
	<i>Förnödenheter</i>	<i>Requisites</i>
102	48. Inhemsk förbrukning av handelsgödselmedel gödselåren 1963/64—1967/68	48. Domestic consumption of fertilizers 1963/64—1967/68
103	49. Priser på vissa slag av handelsgödselmedel åren 1963/64—1967/68 samt 1964—1968	49. Prices of certain types of fertilizers 1963/64—1967/68 and 1964—1968
104	50. Jordbrukets totala inköp av växtskyddsmedel m m åren 1963—1967	50. Total purchase by the agricultural sector of pesticides etc. 1963—1967

104	51. Trädgårdsbrukets totala inköp av växtskyddsmedel åren 1963—1967	51. Total purchase by the horticultural sector of pesticides 1963—1967
105	52. Beräknad förbrukning av fodermedel åren 1963/64—1967/68	52. Consumption of certain types of feeding stuffs 1963/64—1967/68
106	53. Produktion av foderblandningar för olika djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar åren 1963/64—1967/68	53. Production of feeding stuff mixtures for different kinds of domestic animals and the raw materials included in these mixtures 1963/64—1967/68
	<i>Växtodling. Vegetabilisk produktion</i>	<i>Crop farming. Vegetable production</i>
108	54. Antal brukningsenheter med odling av olika grödor år 1966	54. Number of holdings with cultivation of different kinds of crops in 1966
110	55. Genomsnittlig areal av olika grödor per brukningsenhet år 1966	55. Average acreage per holding for different kinds of crops in 1966
114	56. Åkerjordens användning år 1968. Preliminära uppgifter	56. Use of arable land in 1968. Preliminary data
116	57. Åkerjordens användning inom olika storleksgrupper år 1967	57. Use of arable land in different size groups in 1967
117	58. Arealer för olika växtslag i procent av hela åkerarealen under tiden 1913—1968	58. Acreages for different crops in per cent of the total area of arable land 1913—1968
117	59. Arealer för skörd av vallfrö åren 1964—1968	59. Areas cultivated as ley for seeds 1964—1968
117	60. Höstsådda arealer åren 1964—1968	60. Autumn-sown areas 1964—1968
117	61. Köksväxtarealens fördelning på olika växtslag år 1964	61. Acreages for kitchen vegetables with distribution on different species in 1964
120	62. Medeltal av sifferomdömen i maj 1968 för övervintringen	62. Averages of the May, 1968 assessments of the wintering
121	63. Procentuell andel upplöjd areal intill maj 1968	63. Percentage of ploughed land in May, 1968
122	64. Medeltal av sifferomdömen i juli 1968 för skördeutskikten	64. Averages of the July, 1968 assessments of the harvest prospects
124	65. Medeltal av sifferomdömen i oktober 1968 för skördeutfallet	65. Averages of the October, 1968 assessments of the harvest outcome
126	66. Antal församlingar efter uppgift om skördens kvalitet år 1968	66. Number of parishes by the report on the quality of harvest in 1968

130	67. Biologisk skörd år 1968	67. Biological yield in 1968
131	68. Bärgad skörd år 1968	68. Actual yield in 1968
134	69. Total skörd av spannmål, slättervall och potatis år 1968. Preliminära uppgifter	69. Total harvest of grain, hay and potatoes in 1968. Preliminary data
137	70. Jordbrukares leveranser av spannmål, återförsålt utsäde, förmalning, framställning av mjöl till avsalu samt lager av vete och råg åren 1963/64—1967/68 samt 1964—1968	70. Farmers' deliveries of grain, resold planting seed, milling, production of flour for sale, and storage of wheat and rye 1963/64—1967/68 and 1964—1968
138	71. Producentpriser på spannmål, vallhö, fabrikspotatis och sockerbetor samt partipris på matpotatis åren 1963/64—1967/68 samt 1964—1968	71. Producers' prices on grain, hay, potatoes for processing and sugar beets, and wholesale price of table potatoes 1963/64—1967/68 and 1964—1968
139	72. Sockerbetsodlingen år 1968. Preliminära uppgifter	72. Cultivation of sugar beets in 1968. Preliminary data
141	73. Oljeväxtodlingen år 1968. Preliminära uppgifter	73. Cultivation of oleiferous plants in 1968. Preliminary data
142	74. Spånadsväxtodlingen åren 1961—1965	74. Cultivation of textile plants 1961—1965
144	75. Total kvantitet statsplomberat utsäde år 1967/68	75. Total quantity of sealed seed in 1967/68
146	76. Utsädesmängderna för spannmål år 1965	76. Quantities of grain seed in 1965
148	77. Spannmålsarealernas fördelning efter skördesätt år 1967	77. Distribution of grain acreages by method of harvesting in 1967
150	78. Arealerna spannmål fördelade på olika sorter år 1967	78. Acreages of grain by species in 1967
152	79. Den levererade brödsädens fördelning på olika kvalitetsgrupper åren 1967 och 1968	79. Bread grain produced in 1967 and 1968, by quality groups
153	80. Arealen slättervall fördelad på olika åldersgrupper år 1968	80. Area of ley land distributed on different age groups in 1968
154	81. Biologisk första skörd från slättervallar av olika ålder år 1968	81. Biological yield of hay from ley land of various ages in 1968
155	82. Höskördens botaniska sammansättning år 1968	82. Botanical composition of the hay harvest in 1968
156	83. Höskördens fodervärde år 1968	83. Fodder value of the hay harvest in 1968
157	84. Arealen slättervall fördelad efter olika bärgningsmetoder år 1967	84. Area of ley land distributed by different methods of harvesting in 1967

158	85. Arealerna mat- resp fabriks- potatis fördelade efter olika bärg- ningsmetoder år 1967	85. Areas of table potatoes and potatoes for processing distributed by different methods of harvest- ing in 1967
160	86. Arealerna mat- resp fabriks- potatis fördelade efter odlingens storlek åren 1966—1968	86. Areas of table potatoes and potatoes for processing distributed by size of cultivation 1966—1968
162	87. Biologisk skörd av mat- resp fabrikspotatis vid odlingar av olika storlek åren 1966—1968	87. Biological yield of table potatoes and potatoes for pro- cessing on cultivations in different size groups 1966—1968
164	88. Arealen matpotatis fördelad på olika sorter år 1966	88. Area of table potatoes distri- buted on different kinds in 1966
166	89. Mediantidpunkt för sådd av spannmål odlingsäsongen 1965/66	89. Median date for grain sowing in 1965/66
166	90. Mediantidpunkt för skörd av spannmål samt första skörd från slättervall år 1966	90. Median date for harvesting grain and hay on ley land in 1966
166	91. Mediantidpunkt för sådd av vårsäd och sättning av potatis år 1967	91. Median date for sowing spring grain and setting potatoes in 1967
167	92. Mediantidpunkt för skörd av spannmål och potatis samt första skörd från slättervall år 1967	92. Median date for harvesting grain, potatoes and hay on ley land in 1967
170	93. Resultat av ersättningsbe- räkningarna för skörden åren 1963—1967	93. Results of the compensation calculations for the harvest 1963—1967
	<i>Husdjursskötsel. Animalisk pro- duktion</i>	<i>Livestock farming. Animal produc- tion</i>
172	94. Antal brukningsenheter med husdjur av olika slag den 15 september 1966	94. Number of holdings with livestock of different kinds on September 15th, 1966
173	95. Genomsnittligt antal husdjur per brukningsenhet den 15 sep- tember 1966	95. Average number of livestock per holding on September 15th, 1966
174	96. Antal unghöns och kyck- lingar den 15 september 1966	96. Number of pullets and chickens on September 15th, 1966
174	97. Antal svin vid s k stora be- sättningar utanför jordbruket den 15 september 1966	97. Number of pigs in large stocks outside the agricultural sector on September 15th, 1966
175	98. Antal höns och kycklingar vid s k stora besättningar utanför jordbruket den 15 september 1966	98. Number of fowls and chickens in large stocks outside the agri- cultural sector on September 15th, 1966

178	99. Antal husdjur den 4 juni 1968	99. Number of livestock on June 4th, 1968
180	100. Antal husdjur den 1 juni 1967, 1 mars, 4 juni och 15 oktober 1968	100. Number of livestock on June 1st, 1967, March 1st, June 4th and October 15th, 1968
181	101. Antal husdjur inom olika storleksgrupper den 4 juni 1968	101. Number of livestock in different size groups on June 4th, 1968
182	102. Antal husdjur per 100 hektar åker inom olika storleksgrupper den 4 juni 1968	102. Number of livestock per 100 hectares of arable land in different size groups on June 4th, 1968
183	103. Beräknat antal nötkreatursenheter den 4 juni 1968	103. Number of units of cattle on June 4th, 1968
184	104. Antal brukningsenheter fördelade efter antalet kor vid enskilda brukningsenheter år 1968	104. Number of holdings distributed by the number of cows on the individual holdings in 1968
185	105. Antal brukningsenheter fördelade efter antalet svin vid enskilda brukningsenheter år 1968	105. Number of holdings distributed by the number of pigs on the individual holdings in 1968
186	106. Antal kor och ungnöt av olika raser år 1961	106. Number of cows and young cattle of different breeds in 1961
188	107. Antal tjänstbara galtar och betäckta suggor åren 1964—1968	107. Number of boars and covered sows 1964—1968
189	108. Antal premierade hästar, beslutade belöningar m m år 1968	108. Number of awarded horses, awards given etc. in 1968
191	109. Antal mjölkboskapsbesättningar och kor i officiell resp enskild kontroll kontrollåret 1967/68	109. Number of stocks and cows in public or private milk recording in 1967/68
192	110. Resultat från mjölkboskapskontrollen år 1967/68	110. Results of the milk recording in 1967/68
194	111. Antal mejerier och mejerileverantörer, vid mejerier invägd mjölk, mejerimjölakens medelfett-halt, användning av invägd mjölk samt pris på mejerimjölk åren 1963/64—1967/68 samt 1964—1968	111. Number of dairies and suppliers to dairies, weight of delivered milk, average fat content of dairy milk, uses of dairy milk and the price of dairy milk 1963/64—1967/68 and 1964—1968
196	112. Totala mjölkproduktionen och dess användning åren 1955, 1958, 1961, 1964 och 1967	112. Total production of milk and its uses in 1955, 1958, 1961, 1964 and 1967
196	113. Mjölkproduktionen och dess användning inom olika storleksgrupper år 1967	113. Production of milk and its uses in different size groups of holdings in 1967
196	114. Mjölkproduktionens storlek inom produktionsområden åren 1955, 1958, 1961, 1964 och 1967	114. Milk production in 1955, 1958, 1961, 1964 and 1967 by production areas

197	115. Totala antalet slaktade kalvar åren 1950, 1954, 1957 och 1962	115. Total number of slaughtered calves in 1950, 1954, 1957 and 1962
198	116. Antal slaktade kalvar inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1957 och 1962	116. Number of slaughtered calves in different size groups of holdings in 1950, 1954, 1957 and 1962
198	117. Antal slaktade kalvar inom produktionsområden åren 1950, 1954, 1957 och 1962	117. Number of slaughtered calves by production areas in 1950, 1954, 1957 and 1962
200	118. Svinstamkontrollens omfattning samt medeltal av uppnådda resultat kontrollåren 1963/64—1967/68	118. Scope of the pig breeding control and averages of the control results 1963/64—1967/68
202	119. Resultat från suggkontrollen kontrollåret 1967/68	119. Results of the litter recording in 1967/68
204	120. Totala antalet slaktade svin åren 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 och 1965	120. Total number of slaughtered pigs in 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 and 1965
204	121. Antal slaktade svin inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 och 1965	121. Number of slaughtered pigs in different size groups of holdings in 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 and 1965
205	122. Antal slaktade svin inom produktionsområden åren 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 och 1965	122. Number of slaughtered pigs by production areas in 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 and 1965
206	123. Resultat från fårkontrollen kontrollåret 1966/67	123. Results of the sheep breeding control in 1966/67
208	124. Antal besiktigade slaktkroppar samt produktion av kött och fläsk åren 1963/64—1967/68 samt 1964—1968	124. Number of inspected carcasses and the meat production 1963/64—1967/68 and 1964—1968
209	125. Priser på slaktdjur åren 1963/64—1967/68 samt 1964—1968	125. Prices on carcasses 1963/64—1967/68 and 1964—1968
210	126. Beräknad total produktion av ägg, partihandels invägning av svenska ägg samt producentpris på ägg åren 1963/64—1967/68 samt 1964—1968	126. Estimated production of eggs, wholesalers' purchase of eggs and producers' price on eggs 1963/64—1967/68 and 1964—1968
<i>Konsumtion av födo- och njutningsämnen</i>		<i>Food consumption</i>
212	127. Konsumtion av födo- och njutningsämnen åren 1963—1967	127. Food consumption 1963—1967

	<i>Utrikeshandel</i>	<i>Foreign trade</i>
215	128. Importen av livsmedel åren 1964—1968	128. Imports of foodstuffs 1964—1968
216	129. Exporten av livsmedel åren 1964—1968	129. Exports of foodstuffs 1964—1968
217	130. Utrikeshandeln med egentliga jordbruksprodukter åren 1964—1968	130. Foreign trade in agricultural products 1964—1968
	<i>Jordbruksekonomiska uppgifter</i>	<i>Agricultural economics</i>
221	131. Jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder åren 1966 och 1967	131. Farmers' assessed incomes, expenditures, net receipts, and assets and liabilities in 1966 and 1967
223	132. Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m m per brukningsenhet år 1967	132. Farmers' cash incomes and expenditures etc. in 1967, per holding
229	133. Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m m per brukningsenhet år 1967	133. Farmers' assessed net receipts etc. in 1967, per holding
230	134. Jordbrukarnas taxerade tillgångar och skulder samt nettoförmögenhet per brukningsenhet år 1967	134. Farmers' assessed assets and liabilities, and net capital in 1967, per holding
234	135. Intäkter och kostnader i jordbruket per 10 hektar åker år 1966	135. Receipts and costs per 10 hectares of arable land in 1966
236	136. Jordbrukarnas tillgångar och skulder per brukningsenhet den 31 december 1966	136. Farmers' assets and liabilities on December 31st, 1966, per holding
238	137. Jordbrukarfamiljens inkomst per brukningsenhet år 1966	137. Income of farming families in 1966, per holding
240	138. Jordbrukarnas tillgångar och skulder m m den 31 december 1960	138. Farmers' assets and liabilities etc. on December 31st, 1960
241	139. Ökningen per brukningsenhet av jordbrukarnas tillgångar, skulder och nettoförmögenhet från år 1952 till år 1960 i procent av år 1952	139. The increase per holding of farmers' assets, liabilities and net capital between 1952 and 1960
243	140. Inkomst av jordbruksfastighet enligt taxeringen till statlig inkomstskatt år 1968	140. Income of agricultural real estates according to the assessment of 1968
244	141. Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter yrkesställning år 1966 (taxeringsåret 1967)	141. Income-earners in agriculture and subsidiary enterprises in 1966 by employment status

245	142. Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter inkomstklass och yrkesställning år 1966 (taxeringsåret 1967)	142. Income-earners in agriculture and subsidiary enterprises in 1966 by size of income and employment status
247	143. Antal förmögenheter över 100 000 kronor inom jordbruk med binärningar fördelade efter storleksklass och ägarnas yrkesställning år 1966 (taxeringsåret 1967)	143. Properties of more than 100 000 Sw. cr. in agriculture and subsidiary enterprises by size of property and the owners' employment status in 1966
249	144. Producentpris-, konsumentpris-, kostnadspris- samt världsmarknadsprisindex åren 1963/64—1967/68	144. Producer price, consumer price, cost price and world market price indices 1963/64—1967/68
250	145. Total kreditgivning till enskilda jordbrukare åren 1964—1968	145. Total credit extended to private farmers 1964—1968
251	146. Jordbrukskasserörelsens utlåning till enskilda jordbrukare åren 1964—1968	146. Lending by agricultural credit societies to private farmers 1964—1968
251	147. Sparbankernas utlåning till enskilda jordbrukare åren 1963—1967	147. Lending by saving banks to private farmers 1963—1967
252	148. Statens lån till enskilda jordbrukare budgetåren 1963/64—1967/68	148. Government loans to private farmers 1963/64—1967/68
254	149. Sektorprodukten inom jordbruk m m samt bruttonationalprodukten med fördelning på faktorinsatser, indirekta skatter och subventioner åren 1950—1967	149. Agricultural sector product and gross national product by factor incomes, indirect taxes and subsidies 1950—1967
	<i>Statliga rationaliseringsinsatser</i>	<i>Government rationalization measures</i>
257	150. Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m m åren 1963—1967. Hela riket	150. Government support for internal rationalization and structural improvement etc. 1963—1967. Whole of Sweden
258	151. Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m m år 1967	151. Government support for internal rationalization and structural improvement etc. in 1967
259	152. Lantbruksnämndernas fastighetsinnehav år 1967	152. Real estate holding of county agricultural boards in 1967

	<i>Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse</i>	<i>Farmers' co-operative associations</i>
261	153. Antal medlemmar m m inom jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse åren 1963—1967	153. Number of members etc. in agricultural economic associations 1963—1967
262	154. Omsättningsvärden inom jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse åren 1963—1967	154. Turnover values in agricultural economic associations 1963—1967
	<i>Lantbruksundervisningen</i>	<i>Agricultural training</i>
264	155. Antal elever m m vid vissa undervisningsantalter åren 1963—1967	155. Number of trainees etc. at certain training institutions 1963—1967
	<i>Internationella uppgifter</i>	<i>International statistics</i>
266	156. Ägoviddens fördelning på särskilda ägoslag inom olika länder	156. Areas of different types of land in different countries
267	157. Åkerarealens användning inom olika länder år 1966	157. Use of arable land in 1966, in different countries
268	158. Totalskördens storlek inom olika länder år 1966	158. Total harvest in 1966, in different countries
269	159. Antal husdjur inom olika länder år 1965/66	159. Number of livestock in 1965/66, in different countries
270	160. Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binäringar samt dennas andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen inom olika länder år 1965	160. Economically active population in agriculture and subsidiary enterprises in 1965, and its proportion of the total economically active population, in different countries
271	161. Jordbruksproduktionens storlek (indextal) inom olika länder åren 1962—1966	161. Volume of agricultural production (index number), in different countries 1962—1966

**Symboler använda
i tabellerna**
Explanation of
symbols

» Upprepning
— Intet finns att redovisa
.. Uppgift ej tillgänglig eller
alltför osäker för att anges

Repetition
Magnitude nil
Data not available

Tabellernas motsvarighet i tidigare årsböcker

Tabell i Jordbruksstatistisk årsbok	Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok				Tabell i Jordbruksstatistisk årsbok	Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok				
	1969	1968	1967	1966		1965	1969	1968	1967	1966
1	1	1, 3	1, 3	1, 3	41	—	—	—	—	—
2	2	2	2	2	42	—	—	—	—	—
3	3	5	—	—	43	—	—	—	—	—
4	4	6	—	—	44	—	—	—	—	—
5	5	7	—	—	45	—	—	—	—	—
6	6	4	—	—	46	39	39	39	39	39
7	7	8	8	7	47	40	40	40	40	40
8	8	9	8	7	48	41	41	41	41	42
9	9	—	—	—	49	42	42	42	42	43
10	10	10	9	8	50	43	43	43	43	44
11	11	13	12	11	51	44	44	44	44	45
12	12	—	—	—	52	45	45	45	45	46
13	13	—	—	—	53	46	46	46	46	—
14	14	—	—	—	54	47	—	—	—	—
15	16	16	14	13	55	48	—	—	—	—
16	15	15	13	12	56	49	47	47	47	47
17	17	17	15	14	57	50	48	48	48	48
18	18	18	—	—	58	51	49	49	49	49
19	19	19	19	18	59	52	50	50	50	—
20	20	20	20	19	60	53	51	51	51	—
21	21	21	21	20	61	54	52	54	54	52
22	22	22	22	21	62	55	53	55	55	53
23	23	23	23	22	63	56	54	56	56	54
24	24	24	24	23	64	57	55	57	57	55
25	25	25	25	24	65	58	56	58	58	56
26	26	26	26	25	66	59	57	59	59	57
27	27	27	27	26	67	60	58	60	60	58
28	28	28	28	27	68	61	59	61	61	59
29	29	29	29	28	69	62	60	62	62	61
30	30	30	30	29	70	63	61	63	63	62
31	31	31	31	30	71	64	62	64	64	63
32	32	32	32	31	72	65	63	65	65	64
33	—	—	—	—	73	66	64	66	66	65
34	33	33	33	32	74	67	65	67	67	66
35	34	34	34	33	75	68	66	68	68	41
36	35	35	35	34	76	69	67	69	69	—
37	36	36	36	—	77	70	68	70	70	—
38	37	37	37	37	78	71	—	—	—	—
39	38	38	38	38	79	72	69	71	71	—
40	—	—	—	—	80	73	70	72	72	—

Tabellernas motsvarighet i tidigare årsböcker (forts)

Tabell i Jordbruksstatistisk årsbok	Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok					Tabell i Jordbruksstatistisk årsbok	Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok				
	1969	1968	1967	1966	1965		1969	1968	1967	1966	1965
81	74	71	—	—	121	107	102	99	87		
82	75	72	74	—	122	108	103	100	88		
83	76	73	75	—	123	—	—	—	—		
84	77	75	73	—	124	109	104	101	89		
85	78	74	—	—	125	110	105	102	90		
86	79	76	—	—	126	111	106	103	91		
87	80	77	—	—	127	112	107	104	92		
88	81	78	76	—	128	113	108	105	93		
89	—	—	—	—	129	114	109	106	94		
90	—	—	—	—	130	115	110	107	95		
91	—	—	—	—	131	116	111	108	96		
92	—	—	—	—	132	117	112	109	97		
93	82	79	77	60	133	118	113	110	98		
94	83	—	—	—	134	119	114	111	99		
95	84	—	—	—	135	121	115	112	100		
96	—	—	—	—	136	125	117	114	102		
97	—	—	—	—	137	123	116	113	101		
98	—	—	—	—	138	—	—	—	—		
99	85	80	78	67	139	—	—	—	—		
100	86	81	79	68	140	131	123	120	108		
101	87	82	80	69	141	132	124	121	109		
102	88	83	81	70	142	133	125	122	110		
103	89	84	82	71	143	134	126	123	111		
104	90	85	83	72	144	135	127	124	112		
105	91	86	84	73	145	136	128	125	113		
106	92	87	85	74	146	137	129	126	114		
107	93	88	86	75	147	138	130	127	116		
108	94	89	87	—	148	139	131	128	115		
109	95	91	89	76	149	140	132	—	—		
110	96	90	88	77	150	141	133	129	117		
111	97	92	90	78	151	142	134	130	118		
112	98	93	91	79	152	143	135	131	119		
113	99	94	92	80	153	144	136	132	120		
114	100	95	93	81	154	—	—	—	—		
115	101	96	94	82	155	145	137	133	121		
116	102	97	95	83	156	146	138	134	122		
117	103	98	96	84	157	147	139	135	123		
118	104	99	97	85	158	148	140	136	124		
119	105	100	—	—	159	149	141	137	125		
120	106	101	98	86	160	150	142	138	—		
					161	151	143	139	126		

Swedish-English Vocabulary

Ackordslön	Piece-wages	Botanisk	Botanical
Aktiebolag	Limited company	Brukare	Farmer
Aktiebolagsskogar	Companies' forests	Brukningenshet	Holding
Aktuell	Actual	Brukningsform	Type of holding
Alsikeklöver	Alsike clover	Bruttonationalprodukt	Gross domestic product
Andel	Proportion	Brödsäd	Bread grain
Andra	Other	Buffel	Buffalo
Animalisk	Animal	Byggnad	Building
Anläggning	Plant	Bärbuske	Berry-bush
Anmälan	Application	Bärgad (skörd)	Actual (yield)
Anställd	Employee	Bärgningsmetod	Method of harvesting
Antal	Number	Bättre	Better
Användning	Use	Bönor	Beans
Arbetare	Worker		
Arbete	Work	Dag	Day
Arbetskraft	Labour force	Dagsverke	Day's work
Arbetsstimmar	Working-hours	Deklaration	Income-tax returns
Areal	Area, acreage	Del av	Part of
Arrendator	Tenant	Delvis (ägd)	Partly (owned)
Arrende	Tenancy	Digivande	Suckling
Arrenderad	Held on lease	Diverse	Various
Avelssvin	Breeding pig	Djur	Animal
Avgångsvederlag	Severance pay	Djurprodukt	Animal product
Avkastning	Yield	Djurskötare	Cattle-man
Avse	Concern	Djurslag	Type of animal
Avsevärd	Considerable	Dragbilar	Lorries (cars converted to tractors)
Avyttra	Sell	Driftsledning	Operator's management
		Driftsöverskott	Surplus
Baljväxter	Leguminous plants	Dräktig första gången	With young for the first time
Barnbidrag	Child allowances	Därav	Of which
Bearbetning	Processing	Därover	More
Befolkning	Population	Död	Dead
Belopp	Amount		
Beräknad	Estimated	Egentlig	Real
Besiktigad	Inspected	Eget	Own
Besädd areal	Area sown	Ekonomisk	Economic
Besättning	Stock	Elever	Trainees
Bete	Pasture	Enhet	Unit
Betesmark	Meadow	Enligt	According to
Betesvall	Pasture	Ensilageväxter	Plants for silage
Betäckta (sugor)	Covered (sows)	Ensilering	Ensilage
Binäring	Subsidiary enterprise	Enskild	Private
Biodling	Apiculture	Ersättning	Compensation
Biologisk	Biological	Examinerad	Examined
Blandad	Mixed		
Blandning	Mixture	Fabrikspotatis	Potatoes for processing
Blandsäd	Mixed grain	Faktorinsats	Factor income
Blankett	Form		
Blomkål	Cauliflower		
Bogserad	Towed		
Bolag	Company		
Bortfall	Non-response		
Boskapsskötsel	Stock-farming		
Bostad	Dwelling		

Falltal	Falling number	Galt	Boar
Familjemedlem	Family member	Genomsnittlig	Average
Fast anställd	Regular employed	Get	Goat
Fasta priser	Constant prices	Gift	Married
Fastighet	Real estate	Glesbygd	Sparsely populated area
Fastighetslängd	Tax register of real estate	Godkänd	Approved
Fastighetsmarknad ...	Real estate market	Gräs	Grass
Fastighetstaxering ...	Real estate assessment	Gröda	Crop
Fetthalt	Fat content	Grödgrupp	Crop group
Fiskmjöl	Fish meal	Grönfoder	Green crop
Fjäderfä	Poultry	Gurka	Cucumber
Fläsk	Pork	Gödkalv	Veal calf
Foderenhet	Feed unit	Gödsel	Fertilizer
Foderfosfat	Fodder phosphate	Gödsvin	Fattening pig
Fodermedel	Feeding stuff	Hampa	Hemp
Foderrotfrukter	Fodder roots	Handelsgödsel	Fertilizer
Fodersäd	Coarse grain	Havre	Oats
Fodertillskott	Additional fodder	Hektar	Hectare
Fodertran	Cod-liver oil	Hela riket	Whole of Sweden
Fodervärde	Fodder value	Helt	Fully
Foderväxt	Fodder plant	Helträda	Fallow land
Foderarter	Fodder peas	Hemslakt	Home slaughter
Folkmängd	Population	Hjälpmotor	Auxiliary engine
Folkräkning	Census of population	Husdjur	Livestock
Framställning	Production	Hushåll	Household
Fri kost	Board free	Huvudområde	Main area
Frivillig	Voluntary	Härstamning	Descent
Fruktträd	Fruit tree	Hästar	Horses
Frö	Seed	Häststallar	Stables
Förslag	Kind of seed	Hö	Hay
Får	Sheep	Högst	At most
Färkontroll	Sheep breeding control	Höns	Fowls
Född	Born	Höstraps	Winter rape
Födo- och njutnings- ämnen	Food, beverages and tobacco	Höstrybs	Winter turnip rape
Föl	Foal	Höstråg	Winter rye
Förbrukning	Use	Höstsädd	Autumn sown
Förbränningsmotorer ..	Internal combustion engines	Höstsäd	Winter grain
Fördelad	Distributed	Höstvete	Winter wheat
Fördelning	Distribution	Import	Import
Förening	Society	Inhemsk	Domestic
Företagare	Enterpriser	Inkommen	Received
Företagsräkning	Census of economic activities	Inkomst	Income
Förmalning	Milling	Inkomstklass	Size of income
Förmögenhet	Property	Inköp av	Purchase of
Förnödenheter	Requisites	Inom	Within
Förräntning	Net return (on capital)	Inre	Internal
Församling	Parish	Inräkna	Include
Första års	First year's	Insektsmedel	Insect-powder
Försäld	Sold	Intäkter	Receipts
Försäkrad	Insured	Inventarier (döda) ...	Farm equipments
Försäljning	Sale	Inventarier (levande) ..	Livestock
Förtjänst	Profit	Invånare	Inhabitant
Förvärv	Purchase	Invägning	Weighing in
Förvärvsarbetsande (be- folkning)	Economically active (population)	Jordbruk	Agriculture
Förändring	Change	Jordbrukare	Farmer
		Jordbruksfastighet ...	Agricultural real estate
		Jordnöt	Peanut

Kalkon	Turkey	Loge	Barn
Kalluft	Cold air	Lån	Loan
Kalv(ar)	Calf(ves)	Län	County
Kalva	Calve	Lök	Onion
Kategori	Category	Lönesumma	Compensation of employees
Kläckt	Hatched	Löpande	Current
Klöver	Clover	Löpande priser	Current prices
Knöl	Tuber		
Kor	Cows	Magasin	Storehouse
Kokos	Coco	Majs	Maize
Kokärter	Peas, dry edible	Mångårdsbyggnad	Dwelling house
Kollektivavtal	Collective agreement	Manlig	Male
Kommun	Community	Mantalslängd	Schedule of population
Komplement	Supplement	Manuell	Manual
Konsumentprisindex ..	Consumer price index	Mark	Ground
Konsumtion	Consumption	Marknadsförd slakt ..	Slaughter taken to market
Kontant	Cash	Marknadspriis	Market price
Kontroll	Control	Maskin	Machine
Korn	Barley	Maskinhallar	Machine shops
Korsningsbesättning ..	Crossbreeding herd	Maskinuthyrning	Machine hiring
Kostnad	Cost	Matpotatis	Table potatoes
Kostnadsprisindex	Cost price index	Medelavkastning	Average yield
Kost och logi	Board and lodging	Medelpris	Average price
Kreatur	Livestock	Medeltal	Average
Kreatursplats	Cattle place	Median	Median
Kredit	Credit	Mediantidpunkt	Median date
Kreditgivning	Lending	Medlem	Member
Kronoskogar	State forests	Mejeri	Dairy
Kultiverad betesmark ..	Cultivated natural pastures	Mejerihantering	Dairying
Kull	Litter	Mellan	Between
Kvalitet	Quality	Mellanbygd	Central hill and low-land district
Kvarn	Mill		
Kviga(or)	Heifer(s)	Mellersta	Central
Kvigkalv	Female calf	Mer än	More than
Kvinnor	Women	Minskning	Decrease
Kyckling(ar)	Chicken(s)	Mjöl	Flour
Kyrkan	Church	Mjölk	Milk
Köksväxter	Kitchen vegetables	Mjölkboskapskontroll ..	Milk recording
Köp	Purchase	Mjölproduktion	Milk production
Köpekontrakt	Sales contract	Modersugga	Breeding sow
Köpeskilling	Price	Morötter	Carrots
Köping	Market town	Mulåsnor och åsnor ..	Mules and asses
Kött	Meat	Månad	Month
Köttfodermjöl	Meat meal	Män	Men
Lada	Barn	Naturaformåner	Benefits in kind
Ladugård	Cowshed	Naturlig betesmark ..	Natural pasture
Ladugårdsförman	Head cowman	Naturlig äng	Natural pasture and meadow
Lager	Stock		
Lamm	Lamb	Nedre	Lower
Landsbygd	Rural area	Nettoförmögenhet	Net capital
Landskommun	Rural community	Normskörd	Average yield
Lantarbetare	Farm worker	Norra	Northern
Lantbruksnämnd	County agricultural board	Nybildning	New formation
Lantsmör	Country butter	Nybyggnad	New building
Lejd	Hired	Nyodling	Forcultivation
Levande	Living	Nyuppförda	Newly-erected
Leverans	Delivery	Näringsgren	Branch of industry
Levererad	Delivered	Nötkreatur	Cattle
Livsmedel	Food	Nötkreatursenhet	Unit of cattle

Oavsett löneform	Regardless of form of payment	Samtliga	Total
Obrukad åker	Untilled arable land	Sannolikhet	Probability
Obärgad	Unharvested	Sektorprodukt	Sector product
Odlad	Grown	Semesterlön	Holiday pay
Odling	Cultivation	Sifferomdöme	Assessment in figures
Ogräs	Weed	Självbindare	Binder
Ogräsmedel	Weed remedy	Självrisk	Excess
Olika	Different	Självägande brukare . .	Owner farmers
Oljekraftfoder	Oilcake	Skattad	Estimated
Oljelin	Lin seed	Skattepliktig fastighet	Real estate, liable to real estate duty
Oljeväxter	Oleiferous plants	Skogsbygd	Woody area
Omfattning	Size	Skogsmark	Forest land
Område	Region	Skuld	Debt
Omsättningsvärde . . .	Turnover value	Skuldprocent	Percentage debt
Oskift dödsbo	Undivided estate (of a deceased person)	Skulltork	Hay-loft drier
Ost	Cheese	Skärmaskin	Cutting-machine
Ovägd	Unweighted	Skörd	Harvest; yield
		Skördesätt	Method of harvesting
Partihandel	Whole sale trade	Skördetidpunkt	Date for harvesting
Potatis	Potatoes	Skördetröska	Combine
Preparattyp	Kind of preparation	Skördeutfall	Outcome of harvest
Fris	Price	Skördeutsikter	Crop yield prospects
Prisnivå	Price level	Slag	Kind
Privatskogar	Private forests	Slakt	Slaughter
Procent	Percentage	Slaktdjur	Slaughter animal
Producentpris	Producers' price	Slumpfel	Sampling error
Produktion	Production	Slättervall	Ley for hay
Produktionsområde . . .	Production area	Slättbygd	Plain district
Pålägg	Breeding	Smörjmedel	Lubricants
Pälsdjursuppfödning . .	Furred animal breeding	Sockerbetor	Sugar beets
		Sojabönor	Soya beans
		Sort	Kind
		Spannmål	Grain
		Spannmålstork	Grain drier
Rapport	Report	Specialarbetare	Specialized worker
Raps	Rape	Spenat	Spinach
Ras	Breed	Spill	Harvesting losses
Rationalisering	Rationalization	Spridning	Deviation
Redskap	Tool	Spånadslin	Flax
Reducerad	Reduced	Spånadsväxtodling . . .	Textile plant cultivation
Rensningsmaskin	Cleaning machine		
Repad	Rippled	Staten	Government, state
Reparationer	Repairs	Statligt stöd	Government support
Resultat	Result	Statsbidrag	Government subsidy
Reverslån	Promissory note loan	Statsplomberingsbevis .	Official certificate of inspection
Riksområde	Major region		
Rotfrukter	Roots	Sterbhus	Estate
Rumsenhet	Room unit	Stickprovsmetodik . . .	Sampling method
Rybs	Turnip rape	Stiftelse	Institution
Råg	Rye	Storboskap	Cattle
Råproteinhalt	Protein content	Storlek	Size
Råvara	Raw product	Storleksgrupp	Size group
Ränta	Interest	Struktur- och befolkningsutredning	Structure and population survey
Rättare	Farm foreman	Stut	Steer
Rödbetor	Beetroots	Stuteri	Stud
Rödklöver	Red clover	Städer	Towns
		Stöd	Support
Saknas	Not available	Subvention	Subsidy
Samfällighet	Association	Sugga	Sow
Sammanfatta	Summarize	Suggkontroll	Litter recording
Sammansättning	Composition	Summa	Total
Samt	And		

Svensk	Swedish	Vall	Ley
Svin	Pig	Vall till fröskörd	Ley for seeds
Svinhus	Piggery	Vallhö	Hay
Svinstamkontroll	Pig breeding control	Varmluft	Hot air
Syfte	Purpose	Varuslag	Kind of goods
Sysselsatt	Employed	Vecka	Week
Sädd	Sowing	Vegetabilisk	Vegetable
Såtidpunkt	Date for sowing	Verksamhet	Activity
Säd	Grain	Vete	Wheat
Sämare	Worse	Vetemjöl	Wheat flour
Södra	Southern	Veterinärbesiktigad	Inspected
		Vicker	Vetches
		Viktigare	More important
		Vitaminfodermedel	Vitaminized feeding-stuff
Tal	Number	Vitkål	White cabbage
Taxerad	Assessed	Vitsenap	White mustard
Taxeringsenheter	Assessment units	Vårrens	Spring rape
Taxeringsvärde	Assessed value	Vårrys	Spring turnip rape
Tidigare	Earlier	Vårråg	Spring rye
Tidlön	Time rate	Vårsäd	Spring grain
Tidpunkt	Time	Vårvete	Spring wheat
Till avsalu	For sale	Vägd	Weighted
Tillfällig	Temporary	Värde	Value
Tillhörig	Belonging to	Världsmarknadsprisindex	World market price index
Tillgångar	Assets	Växtprodukt	Vegetable product
Tillskott	Addition	Växtsjukdom	Plant disease
Tillväxt	Growth	Växtskyddsmedel	Pesticides
Timförtjänst	Payment by the hour	Växtslag	Plant
Timotej	Timothy	Växtrådhalt	Plant-fibre content
Tjur	Bull		
Tjurkalv	Bull calf	Yrkesverksam	Economically active
Tomt-ochindustrivärde	Value of building lot and industry	Yttre rationalisering	Structural improvement
Torkanläggning	Drying plant		
Traktor	Tractor	Åker	Arable land
Traktorförare	Tractor driver	Åkerareal	Area of arable land
Transportredskap	Means of conveyance	Ålder	Age
Trädgårdsbruk	Horticulture	Åldersgrupp	Age group
Tröskning	Threshing	År	Year
Typ	Type	Årlig	Annual
Tätort	Locality	Årsförtjänst	Annual earnings
		Årsväxtrapport	Crop outlook report
Underhåll	Maintenance		
Undersökning	Survey	Ägarkategori	Category of owner
Undervisningsanstalt	Training institution	Ägd	Owned
Undre kvartil	Lower quartile	Ägg	Egg
Unghäst	Colt	Ägo	Ownership
Ungnöt	Young cattle	Ägoslag	Type of land
Uppgift	Information	Äng	Meadow
Uppgiftslämnare	Respondent	Ärter	Peas
Upphöra	Discontinue		
Upplörd	Ploughed	Ökning	Increase
Uppnådd	Reached	Överföring	Transfer
Uppräknad	Aggregated	Överpris	Surplus
Uppskattad	Estimated	Övervintring	Wintering
Urval	Sample	Överstiga	Exceed
Urvalsram	Sampling frame	Översyn	Revision
Utan	Without	Övre	Upper
Utfall	Result	Övre kvartil	Upper quartile
Utfodring	Feeding	Övrig	Other
Utgifter	Expenditure		
Utlåning	Lending		
Utrikeshandel	Foreign trade		
Utsäde	Seed		

Summary

1. Geographical divisions for agricultural statistics

In Swedish agricultural statistics, information is presented partly by administrative areas and partly by areas defined in accordance with natural farming conditions. In the presentations of the current surveys, data are not usually given for smaller areas than counties, while the general censuses of agriculture and population also provide information on individual parishes and communities.

The majority of the counties has, on the basis of different climatic conditions, the quality of the soil etc., been divided into special »natural farming areas». These areas can be combined into »production areas» and »major regions». See further Appendix 1. For the objective crop yield surveys (see below), the country is divided into approx. 420 »yield survey districts», which have been made as homogeneous as possible with regard to the annual harvest outcome. These areas correspond to the »compensation districts» of the crop insurance system (see below).

2. Structure of agricultural enterprises etc. Types of land

The *censuses of agriculture* provide every fifth year detailed information on, for example, the number of farms, the areas of different types of land, the use of arable land and the number of livestock. The latest agricultural census, which was held in 1966, was as in previous years conducted by the National Central Bureau of Statistics (SCB). It included information on machinery and plant in agriculture. The census covered all holdings with more than 0.25 hectares of arable land and some livestock farmers without arable land.

Some results from the 1966 census concerning the distribution by type of land, the number of holdings etc. are given in Tables 1—2.

In connection with the census of agriculture in 1966 a special *investigation of the general real estate assessment* of 1965 was carried out. The main purpose of this investigation was to clarify the relation between the farmers' arable land and forest land. See Tables 3—6.

In 1968 a register of enterprises in agriculture and forestry was created, and from this year agricultural statistics will be based on register data, which will be revised every year. Most of the register data will be collected on the form for application for crop damage compensation (see below). This application is compulsory since 1968.

As in previous years, the SCB has carried out *agricultural surveys* on three occasions in 1968, viz. in March, June and October. These surveys were of a random sample type and covered in March and October approx. 12 500 and in June approx. 24 000 holdings. In the present system, these surveys provide information on, for example, the number of farms, the number of livestock and the labour force on the holdings. Up to and including 1967 the survey in June also provided information on the acreage and use of arable land. From 1968 this information will be obtained from the register of agricultural enterprises. Some results on the number of holdings and the acreage of arable land are given in Tables 7—9.

The National Board of Private Forestry compiles annual *statistics on areas of forest land*. The farmers' forests are incorporated as a special item. See Table 10.

As a supplement to the general agricultural censuses in 1956, 1961 and 1966, the Agricultural Research Institute made *structural and population surveys*. Unlike the agricultural censuses, these surveys also provide information on farmers and their families. See Tables 11—14.

3. Population and labour force

The *general censuses of population* carried out by the SCB include a great deal of information on agricultural conditions. They give statistics, for instance, on the population distribution by age in rural districts and towns and in sparsely populated and built-up areas. See Tables 15—17.

Four times a year labour force sample surveys are carried out by the SCB. In November every year the survey is extended to 60 000 persons. This

survey provides data on the *number of persons economically active in agriculture*. See Table 18.

As indicated above, the *agricultural surveys* provide information on the labour force in agriculture. Some main results from these surveys are given in Tables 19–21.

Statistics on farm workers' wages are compiled every year by the SCB (previously by the National Social Welfare Board) on the basis of information from a sample of farms. See Tables 22–27. The SCB (as previously the National Labour Market Board) also makes annual random sample *surveys on employment in private forestry*. See Table 28.

4. Real estates and buildings

Statistics based on the decisions of the tax assessment committees are compiled and published every year by the SCB. These statistics include *data on the assessed value of agricultural real estates*. See Table 29.

Special *statistics on the prices of agricultural real estates* emerge from an annual study made by the SCB which includes all the agricultural properties of which legal ratification has been applied for on the grounds of purchase in voluntary sale during the year. See Tables 30–33.

Information on new building in the agricultural sector is reported annually by the State Research Institute for Farm Buildings on the basis of surveys made in a sample of parishes. See Tables 34–36. This institute also makes annual *index calculations on agricultural building costs*. See Table 37.

5. Machinery and plant etc.

The 1966 *census of agriculture* also includes some information on machinery and plant in agriculture. The main results from this part of the census are shown in Tables 38–42.

In co-operation with the Agricultural Marketing Board, the SCB has made special *surveys on employment etc. of agricultural machinery*. Some results of these surveys are reported in Tables 43–45.

Current statistics on purchases of machinery, tools etc. in agriculture are obtained from surveys made by the Agricultural Research Institute. The primary material for these surveys is obtained from manufacturers and importers. See Tables 46–47.

6. Requisites

Information on the consumption of fertilizers based on figures supplied by manufacturers and importers, is reported annually by the National Agricultural Marketing Board. On the basis of information from Svenska Superfosfat AB, the Marketing Board also reports certain *price data on fertilizers*. See Tables 48–49.

The Agricultural Research Institute makes an annual *survey on the purchase of pesticides*. Information is provided by the firms that have imported or manufactured the products concerned. See Tables 50–51.

Information on the consumption of fodder is continually compiled by the National Agricultural Marketing Board on the basis of figures that it collects directly from the manufacturers and importers. See Tables 52–53.

7. Crop farming. Vegetable production

The agricultural census (see above) included information on the use of arable land. Table 54 contains data on the number of holdings with different kinds of crops and in Table 55 the average acreages of the cultivations are presented.

Information on the use of arable land will be obtained from the register of agricultural enterprises (see above). As such information is not yet obtainable preliminary results derive from the objective crop yield surveys (see below) are given in Table 56. Results from the *agricultural surveys* are found in Tables 57–61.

Special *crop outlook reports* are sent three times a year to the SCB, viz. in May, July and October. The data are collected by subsections of the county agricultural boards. See Tables 62–66.

Quantitative information on the size of the harvest per hectare is now obtained from the *objective crop yield surveys*, which have assumed a permanent character in connection with the introduction of a special crop insurance system (see below). The 1968 surveys comprised, as in previous years, a main survey and a series of special surveys to determine harvesting losses etc. These surveys cover a sample of holdings. See Tables 67–68.

On the basis of the objective crop yield surveys, the SCB makes *estimates of the total harvest*. See Table 69.

Quantitative information on farmers' deliveries of

grain, the milling, the marketed production of flour etc. are compiled and reported every month by the National Agricultural Marketing Board, which also reports statistics on the prices of vegetable produce. The main part of the current statistics on vegetable produce is based on information collected under the auspices of the Board. See Tables 70—71.

Information on the cultivation of sugar beets, oleiferous plants and textile plants based on information from the Swedish Sugar Co., Ltd., the Swedish Oil Plant Association and the Swedish Flax and Hemp Growers' Association, is given in Tables 72—74.

Under current regulations, the seed of cereals and leguminous plants for marketing is controlled by the National Central Seed Testing Institute; the control on other types of seed is voluntary. Statistics on government sealing are reported annually by the respective seed control establishments. See Table 75.

In connection with the objective crop yield surveys (see above), investigations have been made on the quantities of seed of grain (Table 76), the methods of grain harvesting (Table 77), the cultivation of various species of grain (Table 78), the quality of bread grain (Table 79), the distribution by age of ley (Table 80), the yield from ley of different ages (Table 81), the botanical composition and quality of hay (Tables 82—83), the methods of harvesting for hay and potatoes (Tables 84—85), the distribution of the potato acreage by the size of the cultivations and the yield from these cultivations (Tables 86—87), the cultivation of different types of table potatoes (Table 88) and the date for sowing and harvesting (Tables 89—92).

Since 1961 a special crop insurance system has been in existence, in which all farmers in Sweden with 2 hectares or more of arable land participate. The scheme covers at present grain, potatoes, oleiferous plants, sugar beets and ley for hay. The main authority for this scheme is the National Agricultural Marketing Board, while the compensation is computed by the SCB. See Table 93.

8. Livestock farming. Animal production

Information on livestock in agriculture was collected at the agricultural census in 1966 (see above). The number of holdings with different kinds of livestock and the average sizes of the stocks are shown in Tables 94—95. The number of pullets and chickens is found in Table 96. Information on the

number of pigs, and fowls and chickens of livestock farmers without arable land is given in Tables 97—98.

Data on the number of livestock are also obtained in all the agricultural surveys during the year. The results are given in Tables 99—105.

Information on the distribution of cattle by breed is given in Table 106.

Certain figures from the SCB's statistics on the number of serviceable boars and covered sows are given in Table 107.

The awarding of prizes to horses, which is done under the supervision of the National Board of Agriculture, has as its aim to «effect the breeding of good, and for different districts and purposes fully satisfactory horses». Some results from the awarding of prizes to horses are given in Table 108.

The control of dairy cattle is continually carried out under the supervision of the National Board of Agriculture. Statistics on milk recording are continually published. See Tables 109—110.

Information on the number of dairy suppliers, the amount of weighed in milk, the uses and the price of dairy milk etc. is given in the detailed statistics on dairy operations published by the Swedish Dairies' Association. See Table 111.

On several occasions, the SCB, in co-operation with the National Agricultural Marketing Board, has made special surveys on milk production and the use of milk. Some results from these surveys are reported in Tables 112—114.

Also in co-operation with the Agricultural Marketing Board, the SCB from time to time makes studies on the slaughter of calves and pigs. See Tables 115—117, and 120—122.

Results of pig breeding control, litter recording and sheep breeding control are continually reported by the National Board of Agriculture, which is the authority responsible for these activities. See Tables 118—119, and 123.

Information on slaughter inspections, the production of meat (incl. pork) and the prices on carcasses is reported monthly by the National Agricultural Marketing Board. Such reports are based on information obtained from, for example, the Swedish Farmers' Meat Marketing Association. See Tables 124—125.

Estimates of total annual egg production are made by the National Agricultural Marketing Board, which also reports statistics on egg prices. See Table 126.

9. Food consumption

Information on the consumption of food, beverages and tobacco is obtained through calculations made twice a year by the National Agricultural Marketing Board. The basis for these calculations is taken, apart from the Marketing Board's own statistics, from, for example, official industrial and foreign trade statistics. See Table 127.

10. Foreign trade

On the basis of the official foreign trade statistics, the National Agricultural Marketing Board makes an annual statement on the foreign trade in foodstuffs. See Tables 128—130.

11. Agricultural economics

A special survey on the cash incomes, expenditures and net receipts of farmers is made every year by the SCB on the basis of farmers' tax returns. Data on approx. 12 000 farmers are processed in each study. See Tables 131—134.

In order to illustrate receipts, costs and profitability in Swedish agriculture, the National Board of Agriculture makes an annual farm-economic investigation. In 1966 this investigation covered approx. 2 500 farms, and its primary material are the books kept by the participating farms. See Tables 135—137.

At the request of the 1960 Agricultural Policy Committee, the SCB made a separate survey on the assets and liabilities of farmers as of December 31st, 1960. This survey covered altogether approx. 12 000 farmers. See Tables 138—139.

In its statistics on the outcome of taxation (see above) the SCB includes annual information on the income of agricultural real estates. The SCB also compiles annual statistics on wage earners and employers. See Tables 140—143.

The development of prices and costs for agricultural products and requisites is reflected in the National Agricultural Marketing Board's monthly calculations of producer price, world market price and cost price indices. These series were during the period 1959/60—1966/67 used to supervise a block rule, known as the 3 per cent rule, in the agricultural agreements. See Table 144.

Summary statistics on the agricultural credit market are published continually by the Agricultural Research Institute. As far as possible, these

statistics only cover credits to private farmers. See Tables 145—148.

In the SCB work is going on to improve the national accounts statistics. Some results regarding the agricultural sector and the gross national product, divided into factor incomes, indirect taxes and subsidies for the years 1950—1967 are given in Table 149.

12. Government rationalization measures

Current statistics on public expenditure for rationalization measures etc. are published by the National Board of Agriculture. The information for these statistics is reported by the county agricultural boards, which exercise the power of decision in their respective counties on public measures to promote agricultural rationalization. See Tables 150—152.

13. Farmers' co-operative associations

Information on membership and turnover in the co-operative associations is given by the Federation of Swedish Farmers' Associations, which is the central body for the agricultural co-operative movement, and for the different branch organizations. See Tables 153—154.

14. Agricultural training

Statistics on the number of pupils, examinations etc. at the agricultural and forestry vocational schools are kept by the National Board of Agriculture and the National Board of Private Forestry. Corresponding information on the colleges associated with agriculture — primarily the Royal Agricultural College, the Royal Veterinary College and the Royal College of Forestry — is published by the SCB. See Table 155.

15. International statistics

Information on the scope of agriculture in different countries is obtained, for example, from the statistics published annually by the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). These include information on the distribution by type of land, use of arable land, crops, livestock, number of persons economically active in agriculture, and the size of agricultural production. See Tables 156—161.

1. Områdesindelningar i jordbruksstatistiken¹

Sedan lång tid tillbaka sker inom jordbruksstatistiken en omfattande områdesredovisning av de resultat som framkommer genom skilda undersökningar. Redovisning förekommer sålunda dels för olika administrativa områden, dels för områden som avgränsats främst med hänsyn till de naturliga förutsättningarna för jordbruk.

Administrativa områden

En vanlig redovisningsgrund i den löpande statistiken är länen, vilka ibland sammanförs till huvudområdena Svealand, Götaland och Norrland.

Från 1969 erhålls årligen ur lantbrukets företagsregister (se s 46) uppgifter om församlingar och kommuner. Tidigare hade resultat för dessa mindre administrativa områden endast erhållits vart femte

år genom de allmänna jordbruksräkningar.

Kommunblock och A-regioner (tidigare benämnda kommunblocksregioner) användes för första gången som redovisningsgrund på resultat från 1966 års jordbruksräkning.

Naturliga jordbruksområden. Produktionsområden. Riksområden

Vid bearbetning och redovisning av jordbruksstatistiken är landets administrativa områden ur vissa synpunkter inte lämpliga som indelningsgrund. Flertalet län är därför med avseende på klimatiska förhållanden, jordmån etc uppdelade på särskilda sk naturliga jordbruksområden (under 1968 fanns sammanlagt 60 sådana områden). Dessa områden kan sedan i sin tur, vilket närmare framgår av *bilaga 1*, sammanföras till a) aderton produktionsområden, b) åtta produktionsområden samt c) tre riksområden.

Skördeuppskattningsområden (ersättningsområden)

Den officiella skördestatistiken baserades tidigare på uppskattningar enligt subjektiv metod, vid vilken någon speciell områdesindelning ej tillämpades. Med införandet av den objektiva skördeuppskatt-

¹ För utförligare redogörelser beträffande områdesindelningarna, se t ex Ernst Höijer: Sveriges uppdelning på naturliga jordbruksområden. Statsvetenskaplig tidskrift nr 24 (1921); Johannes Sjöstrand: Den svenska jordbruksstatistiken genom tiderna. Kungl Lantbruksakademiens tidskrift 1942: 4; Börje Nilsson: Områdesindelningen för de objektiva skördeuppskattningarna och skördeskadeskyddet. Statistisk tidskrift 1964: 3; Olle Grundberg: Områdesindelningar för jordbruksstatistiskt bruk. Forskningsrapport nr 4 (1966) från kultur-geografiska institutionen vid Uppsala universitet (stencil) samt Jordbruksräkningen 1966 (SOS).

ningsmetoden och ett skördeskadeskydd för jordbruket — se s 127 resp 167 — uppstod behov av en särskild indelning där områdena var homogena med avseende på det årliga skördeutfallet. Som kriterier vid avgränsningen av sådana områden — skördeuppskattningsområden (ersättningsområden) — har använts information om förekommande jordarter, klimatologiska förhållanden, bruksenheter, enheternas storlek, odlingsinriktning, topografi, speciella risker för skördeskador m m.

Indelningen i skördeuppskattningsområden, vilken fortlöpande ses över och justeras, har i flertalet fall skett separat för varje län. I regel har man vid indelningen kunnat följa församlingsgränserna.

Enligt den indelning som gällde 1968 fanns i landet totalt 415 skördeuppskattningsområden.

Särskilda indelningar

I vissa fall tillämpas för statistiska ändamål andra områdesindelningar än de ovan beskrivna. Som exempel kan nämnas den indelning i fem större jordbruksområden, som används för årliga beräkningar av jordbrukets byggnadskostnader. Syftet med indelningen är att skapa homogena områden med avseende på förutsättningar för jordbruksdrift, vissa byggnadstekniska förhållanden, priser på byggnadsmaterial samt löner till byggnadsarbetare.

Ytterligare ett exempel är den speciella regionindelning av landet som utförts av lantbruksstyrelsen och som i första hand används för att beskriva utvecklingen inom jord- och skogsbruket. Vid denna indelning har man sökt sammanföra områden med likartade sociala, ekonomiska och fysiska förutsättningar till enhetliga regiontyper.

2. Företagsstruktur. Ägoslagsfördelning m m

2.1. 1966 års allmänna jordbruksräkning

Enligt ett av statistiska centralbyrån under 1920-talet framlagt förslag till jordbruksstatistikens framtida organisation skulle allmänna jordbruksräkningar verkställas i samband med de allmänna fastighetstaxeringarna. Härvid skulle uppgifter insamlas om bl a ägoslagens areal, åkerjordens användning och antalet husdjur. Jordbruksräkningar enligt den föreslagna metoden utfördes sedermera under åren 1927, 1932, 1937, 1944 och 1951. Vid jordbruksräkningarna 1956, 1961 och 1966 har ett nytt system tillämpats, som inneburit att uppgiftsinsamlingen varit fristående gentemot fastighetstaxeringarna.

I föreliggande avsnitt redogörs för den under 1966 genomförda räkningen. Framställningen inleds med en allmän beskrivning av räkningens uppläggning varefter vissa resultat lämnas.

Jordbruksräkningens genomförande

Omfattning och tidpunkt

1966 års jordbruksräkning omfattade följande tre delavsnitt

- a) En allmän jordbruksräkning per den 15 september 1966 samt en kontrollundersökning i anslutning härtill. Uppgiftsinsamlingen utfördes med stöd av Kungl Maj:ts kungörelse den 15 april 1966 (nr 97) och berörde dels samtliga jordbrukare med mer än 0,25 hektar

åker, dels djurhållare utan åker med mer än 500 svin eller mer än 1 000 höns (inkl kycklingar). Vid den allmänna räkningen inhämtades uppgifter om arealer av olika ägoslag, åkerjordens användning samt innehav av husdjur, maskiner och anläggningar.

- b) En bearbetning av längderna från 1965 års fastighetstaxering, vilken presenteras på annan plats i denna publikation, se s 40.
- c) Vissa specialundersökningar för belysning av i första hand strukturförhållanden och strukturutveckling inom jordbruket. Dessa undersökningar avses bli slutförda under 1969.

Blankettens innehåll, definitioner

Blanketten (se bilaga 2) till den allmänna delen av jordbruksräkningen utformades inom centralbyrån efter kontakter med de viktigaste statistikkonsumenterna. Den närmare prövningen av blankettens innehåll samt därmed sammanhängande definitions- och klassificeringsfrågor skedde inom en särskild arbetsgrupp med representanter från lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd och statistiska centralbyrån. Innan blanketten slutligt fastställdes genomfördes en mindre provundersökning, där ett antal jordbrukare fick tillfälle att yttra sig över blankettförslaget.

Enligt anvisningarna skulle en blankett lämnas för varje brukningsenhet. Om

brukningsenheten var belägen i mer än en församling skulle uppgifterna redovisas med fördelning på de olika församlingarna. Liksom i räkningen 1961 avsågs med begreppet *brukningsenhet* varje jordbruk som med avseende på driften utgjorde ett företag och drevs med samma arbetsstyrka. Tillämpningen av denna definition innebar bl a att tillarrenderad mark skulle räknas med i brukningsenheten men ej utarrenderad mark. Areal från vilken grödan överlåtits på rot och areal som tillfälligt upplåtits till bete skulle redovisas av ägaren eller vid arrendejordbruk av arrendatorn.

På blankettens framsida skulle uppgifter lämnas om antalet husdjur och maskiner av olika slag samt om skultork, spannmålstork eller silo för ensilering fanns på brukningsenheten. På baksidan fanns utrymme för uppgifter om arealer av olika ägoslag och om åkerarealens användning sommaren 1966.

På blanketten fanns definitioner angivna för respektive ägoslag. Som *åker* skulle sålunda räknas mark som lagts under plog och utnyttjades för växtodling. Mångåriga slätter- och betesvallar som utnyttjades endast undantagsvis eller som inte beräknades bli plöjda på nytt skulle dock ej redovisas under detta ägoslag. Till *tomt och trädgård* skulle föras bebyggd mark, gårdsplaner samt mark för hemträdgård och park. Med *kultiverad betesmark* avsågs dels gräsbärande mark som användes som bete och förbättrats genom rötning, bearbetning med redskap, gödsling eller insädd med vallväxter, dels gräsbärande mark som tidigare varit åker och utnyttjades som bete. Som *annan gräsbärande mark* skulle redovisas gräsbärande mark som ej var att betrakta som åker

eller kultiverad betesmark. Hit räknades bl a betes- och slätterängar, strand- och hagmarksbeten samt tidigare åker, om den inte användes till bete eller för skogsändamål. Som *skogsmark* räknades mark som antingen var skogbärande eller skulle kunna göras skogbärande utan mera omfattande grundförbättringar och ej var att hänföra till åker, tomt och trädgård, kultiverad betesmark eller annan gräsbärande mark. *Övrig mark* slutligen skulle utgöras av dels vägar, större avloppsdiken o d, dels icke odlade eller trädbevuxna mossar och myrar, kärr, berg och annan dylik mark, som inte kunde hänföras till något av de övriga ägoslagen.

Dessa definitioner skilde sig delvis från dem som tillämpades vid 1961 års jordbruksräkning. I motsats till 1961 skulle mångåriga vallar *ej* anses som åker om de endast utnyttjades undantagsvis eller om de inte väntades bli upplöjda på nytt. Som kultiverad betesmark skulle 1966 räknas *endast* sådan mark som faktiskt utnyttjades till bete. Utöver den mark som 1961 skulle föras under denna rubrik (gräsbärande mark som varit föremål för vissa förbättringsåtgärder) inräknades 1966 *även* tidigare åkermark om den användes till bete. Till posten *naturlig betesmark* 1961 skulle föras den gräsbärande mark som utan att ha varit föremål för förbättringsåtgärd användes för bete eller eventuellt slätter, vilket motsvarar posten *annan gräsbärande mark* 1966 med tillägg för tidigare åker som inte användes till bete eller för skogsändamål.

Beträffande ägoslagen tomt och trädgård, skogsmark och övrig mark var definitionerna 1966 i huvudsak desamma som 1961.

Insamling av primäruppgifter

Enligt bestämmelserna för räkningen skulle kommunernas styrelser utföra distribution och insamling av blanketterna. För att underlätta styrelsernas arbete översände centralbyrån listor med namn och adress på uppgiftsskyldiga inom kommunen. Liksom vid de närmast föregående jordbruksräkningarna erhöles namn- och adressuppgifter för de uppgiftsskyldiga i huvudsak ur RLFs jordbruksregister. För att registret med bästa möjliga resultat skulle kunna användas i jordbruksräkningen gjordes under första halvåret 1966 en avstämning av registret mot längderna från 1965 års fastighetstaxering, varvid ett icke obetydligt antal gårdar kunde avföras.

Namn- och adressförteckningar på uppgiftspliktiga djurhållare erhöles från Sveriges Slakteriförbund och Svenska Ägg-handelsförbundet. Dessa förteckningar kompletterades av centralbyrån med uppgifter från bl a vissa storproducenter och med information från register som använts i den årliga husdjursstatistiken.

Antalet uppgiftsskyldiga enligt dessa register uppgick totalt till cirka 259 000. Härav var enligt tillgängliga registeruppgifter cirka 219 000 brukare av enheter med mer än 2 hektar åker och ungefär 40 000 av enheter med 0,26—2,0 hektar. Antalet djurhållare utanför jordbruket uppgick till drygt 200.

Information till uppgiftslämnarna

Vid sidan av den kortfattade information om jordbruksräkningen som återfanns på själva uppgiftsformuläret sökte centralbyrån att i olika former sprida kännedom om räkningen till de berörda jordbrukar-

na. Sälunda distribuerades samtidigt med uppgiftsformulären ett informationsblad där en redogörelse lämnades för syftet med de svenska jordbruksräkningarna i allmänhet samt för de bestämmelser som gällde för 1966 års räkning. Härutöver förekom i ett stort antal dagstidningar samt i jordbrukarpresen notiser eller artiklar om jordbruksräkningen. Vidare förekom inslag i radio.

Komplettering, granskning och stansning

Det material som författningsenligt insändes till centralbyrån av flertalet kommuner före den 12 oktober var i vissa delar ofullständigt. Under hösten 1966 och våren 1967 utfördes inom kommunerna ett omfattande kompletteringsarbete och när detta avbröts hade uppgifter erhållits från praktiskt taget samtliga uppgiftsskyldiga enligt den ursprungliga ramen. I ett senare led i bearbetningen utfördes även kompletteringar av innehållet i blanketten för enskilda brukningsenheter.

Efter sortering, räkning och registrering underkastades blanketterna en inledande manuell kontroll med avsikt att undanröja vissa allmänna felaktigheter eller brister i materialet. Med utgångspunkt från fastställda kriterier sorterades de blanketter ut som senare skulle granskas av en särskild expertgrupp bestående huvudsakligen av personal med lantmästarutbildning. I granskningsarbetet togs i betydan-
de omfattning telefonkontakt med uppgiftslämnarna för att utreda oklarheter om brukningsförhållanden etc.

Efter den manuella kontrollen utfördes kodning av områdesidentitet på blanketter som innehöll arealuppgifter för mer än en församling. Dessutom kontrollera-

Tabell 1 Antal ägda och arrenderade brukningsenheter, åkerarealen på dessa samt arealen kultiverad betesmark den 15 september 1966

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Antal brukningsenheter				Åkerareal, hektar			Kultiverad betesmark, hektar
	Helt ägda	Helt arrenderade	Delvis arrenderade	Summa	Ägd	Arrenderad	Summa	
<i>Län</i>								
Stockholms (och stad)	1 699	952	956	3 607	63 716	52 855	116 571	5 207
Uppsala	1 794	971	1 028	3 793	78 438	55 650	134 088	5 003
Södermanlands	1 677	1 374	912	3 963	78 268	73 331	151 599	7 096
Östergötlands	3 154	2 475	1 430	7 059	118 388	98 133	216 521	18 440
Jönköpings	6 338	1 313	2 518	10 169	69 567	35 669	105 236	19 898
Kronobergs	5 667	652	1 900	8 219	53 370	16 520	69 890	11 358
Kalmar	4 558	1 397	1 956	7 911	97 707	51 879	149 586	10 616
Gotlands	2 131	192	1 309	3 632	65 434	14 700	80 134	4 135
Blekinge	2 453	168	708	3 329	35 517	8 010	43 527	3 848
Kristianstads	7 361	1 162	2 256	10 779	145 244	48 488	193 732	19 069
Malmöhus	6 680	2 267	2 107	11 054	191 999	107 296	299 295	14 993
Hallands	5 732	674	1 542	7 948	100 918	26 373	127 291	7 785
Göteborgs o Bohus	4 664	499	1 370	6 533	57 357	16 320	73 677	5 725
Älvsborgs	9 956	1 279	3 173	14 408	132 149	39 195	171 344	14 809
Skaraborgs	8 302	2 151	2 648	13 101	194 333	87 671	282 004	14 044
Värmlands	7 735	815	2 217	10 767	104 565	29 078	133 643	4 500
Örebro	3 028	831	1 372	5 231	84 445	39 138	123 583	4 384
Västmanlands	2 380	973	943	4 296	95 112	52 755	147 867	3 884
Kopparbergs	3 224	395	2 290	5 909	48 628	20 489	69 117	2 221
Gävleborgs	4 737	439	2 308	7 484	66 379	20 222	86 601	2 197
Västernorrlands	7 698	272	1 840	9 810	59 757	11 312	71 069	4 403
Jämtlands	5 130	329	1 445	6 904	42 261	9 398	51 659	3 797
Västerbottens	9 945	324	2 679	12 948	90 449	13 430	103 879	3 828
Norrbottnens	5 895	218	1 300	7 413	48 767	7 731	56 498	2 451
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder	8 277	2 342	2 654	13 273	244 092	114 996	359 088	14 148
» mellanbygder	9 604	1 640	3 784	15 028	246 084	83 509	329 593	22 646
» norra slättbygder	11 673	3 252	3 644	18 569	308 886	151 499	460 385	21 160
Svealands slättbygder	11 336	4 770	5 130	21 236	423 892	271 199	695 091	24 301
Götalands skogsbygder	35 395	6 262	12 162	53 819	431 132	178 811	609 943	82 131
Mellersta Sveriges skogsbygder	11 263	2 198	4 311	17 772	164 421	71 386	235 807	12 318
Nedre Norrland	16 995	982	6 052	24 029	156 269	40 872	197 141	9 837
Övre Norrland	17 395	676	4 470	22 541	147 992	23 371	171 363	7 150
<i>Hela riket</i>								
1966	121 938	22 122	42 207	186 267	2 122 768	935 643	3 058 411	193 691
1966 ¹	137 064	22 919	42 556	202 539	2 145 645	937 169	3 082 814	197 537
1961	160 471	30 727	41 722	232 920	2 338 982	957 436	3 296 418	162 052
1956	204 861	37 862	25 378	268 101	2 554 678	933 320	3 487 998	¹ 184 214
1951	..	..	..	282 187	2 613 870	912 676	3 526 546	178 672
1944	..	..	..	295 527	2 613 790	952 773	3 566 563	123 442
1937	..	..	..	307 319	2 636 870	953 102	3 589 972	94 301
1932	..	..	..	307 379	2 620 504	954 885	3 575 389	56 150
1927	..	..	..	307 395	2 655 533	907 891	3 563 424	¹ 31 291

¹ Inkl brukningsenheter med högst 2 hektar åker.

Tabell 2 Antal bruksenheter inom olika storleksgrupper samt åkerarealen på dessa bruk-

Område	Antal bruksenheter inom storleksgrupper, hektar åker						
	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0
<i>Län</i>							
Stockholms (och stad)	320	525	983	631	566	415	167
Uppsala	227	367	976	754	834	476	159
Södermanlands	220	503	1 013	768	691	501	267
Östergötlands	775	1 209	1 700	1 116	1 141	820	298
Jönköpings	3 313	3 878	2 082	547	232	96	21
Kronobergs	3 161	3 428	1 239	248	98	34	11
Kalmar	1 210	2 263	2 167	1 103	784	291	93
Gotlands	546	569	979	714	618	181	25
Blekinge	942	1 199	690	240	171	70	17
Kristianstads	1 720	2 946	3 479	1 347	815	345	127
Malmöhus	1 250	1 933	3 295	1 902	1 600	753	321
Hallands	1 448	2 296	2 580	882	500	178	64
Göteborgs o Bohus	1 649	2 426	1 759	430	197	63	9
Älvsborgs	4 129	4 846	3 509	1 130	574	183	37
Skaraborgs	1 670	2 938	4 196	2 029	1 436	594	238
Värmlands	3 780	3 569	1 903	702	481	252	80
Örebro	826	1 163	1 337	770	682	339	114
Västmanlands	211	443	1 030	967	956	522	167
Kopparbergs	2 174	1 641	1 187	509	308	80	10
Gävleborgs	1 860	2 575	2 141	620	233	43	12
Västernorrlands	4 563	3 719	1 200	223	86	17	2
Jämtlands	3 209	2 467	945	211	65	7	—
Västerbottens	4 842	5 305	2 330	379	83	6	3
Norrbottens	3 256	2 817	1 034	211	80	14	1
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder . . .	1 258	2 098	4 264	2 409	1 958	916	370
» mellanbygder	1 923	3 116	4 644	2 538	1 912	687	208
» norra slättbygder	2 079	3 619	5 673	3 025	2 413	1 272	488
Svealands slättbygder	1 601	2 935	5 475	4 033	3 915	2 367	910
Götalands skogsbygder	15 555	20 002	12 399	3 440	1 654	615	154
Mellersta Sveriges skogsbygder . .	5 239	5 761	3 965	1 477	880	349	101
Nedre Norrland	10 040	8 799	3 888	908	333	53	8
Övre Norrland	9 606	8 695	3 446	603	166	21	4
<i>Hela riket</i>							
1966	47 301	55 025	43 754	18 433	13 231	6 280	2 243
1961	66 635	75 017	53 446	18 266	11 960	5 410	2 186
1956	87 554	83 246	59 561	18 479	11 667	5 373	2 221
1951	95 945	89 755	59 790	17 719	11 234	5 419	2 325
1944	107 776	94 144	58 477	17 030	10 710	5 065	2 325
1937	113 722	97 298	60 441	17 518	10 969	5 077	2 294
1932	116 515	95 848	59 524	17 176	10 821	5 100	2 395
1927	117 678	94 533	59 593	17 114	10 813	5 195	2 469

ningsenheter den 15 september 1966

Summa	Åkerareal i hektar inom storleksgrupper, hektar åker							Summa
	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0	
3 607	1 238	4 243	15 377	15 950	22 282	29 260	28 221	116 571
3 793	867	2 966	15 454	19 080	32 758	32 587	30 376	134 088
3 963	897	4 133	15 807	19 555	27 265	35 168	48 774	151 599
7 059	3 005	9 573	26 238	28 393	45 395	56 619	47 298	216 521
10 169	13 022	29 395	30 307	13 553	9 080	6 718	3 161	105 236
8 219	12 577	25 605	17 646	6 226	3 772	2 390	1 674	69 890
7 911	4 844	17 635	32 891	27 866	30 525	20 110	15 715	149 586
3 632	2 077	4 491	15 402	17 990	23 823	11 705	4 646	80 134
3 329	3 685	9 137	10 423	6 022	6 662	4 573	3 025	43 527
10 779	6 536	23 161	51 896	33 589	31 892	23 218	23 440	193 732
11 054	4 631	15 388	49 580	47 777	62 285	51 593	68 041	299 295
7 948	5 704	17 787	38 514	21 875	18 949	11 847	12 615	127 291
6 533	6 340	18 438	25 323	10 631	7 458	4 288	1 199	73 677
14 408	15 574	37 093	51 132	27 747	21 825	12 239	5 734	171 344
13 101	6 372	23 296	63 853	51 084	55 386	40 317	41 696	282 004
10 767	13 768	26 487	28 209	17 577	18 684	17 302	11 616	133 643
5 231	3 175	9 072	20 334	19 448	26 738	23 463	21 353	123 583
4 296	837	3 572	16 393	24 524	37 973	35 299	29 269	147 867
5 909	7 817	12 173	17 587	12 671	11 598	5 366	1 905	69 117
7 484	6 964	19 745	31 457	15 023	8 769	2 762	1 881	86 601
9 810	16 775	27 450	16 750	5 549	3 192	1 052	301	71 069
6 904	11 953	18 213	13 470	5 163	2 453	407	—	51 659
12 948	18 290	39 906	32 828	9 119	3 006	385	345	103 879
7 413	12 170	20 536	14 711	5 200	2 942	804	135	56 498
13 273	4 588	16 904	64 298	60 225	75 900	61 999	75 174	359 088
15 028	7 382	24 783	71 471	64 135	74 137	46 373	41 312	329 593
18 569	7 935	28 753	86 278	76 080	93 994	87 149	80 196	460 385
21 236	6 201	23 513	85 785	102 226	154 039	163 734	159 593	695 091
53 819	60 692	152 285	180 865	85 344	64 028	41 960	24 769	609 943
17 772	19 563	43 466	58 567	36 836	34 130	23 692	19 553	235 807
24 029	36 853	65 424	55 650	22 130	12 431	3 310	1 343	197 141
22 541	35 904	64 367	48 668	14 636	6 053	1 255	480	171 363
186 267	179 118	419 495	651 582	461 612	514 712	429 472	402 420	3 058 411
232 920	251 276	572 384	789 605	456 882	464 850	371 756	389 665	3 296 418
268 101	320 280	635 050	860 250	457 974	451 271	369 607	393 566	3 487 998
282 187	349 628	681 558	859 457	438 254	432 741	369 486	395 422	3 526 546
295 527	398 534	721 447	850 992	427 613	420 054	351 242	396 681	3 566 563
307 319	413 677	728 672	864 178	431 415	421 621	347 133	383 276	3 589 972
307 379	421 370	715 994	852 310	425 512	416 586	348 794	394 823	3 575 389
307 395	423 700	704 746	851 687	422 993	413 402	353 564	393 332	3 563 424

des samtliga blanketter med avseende på den vid adresseringen påförda identifieringskoden och brukningsenhetens församlingstillhörighet (enligt brukarens uppgift på blanketten). I de fall bristande överensstämmelse förelåg mellan dessa båda uppgifter skedde tilläggskodning enligt särskild rutin.

Den efterföljande stansningen av hålkort omfattade för den enskilda brukningsenheten identifieringskod och enskilda postvärden på blanketten. Totalt stansades cirka 700 000 datakort, dvs i genomsnitt mellan två och tre kort per uppgiftslämnare. Kontrollstansning utfördes dessutom för cirka 10 % av materialet. Uppgifterna på hålkorten överfördes omgångsvis till magnetband för vidare bearbetning i datamaskin.

I datamaskin utfördes detaljkontroll av enskilda poster i blankettmaterialet. I största möjliga utsträckning tillämpades vid den maskinella granskningen samma principer som vid motsvarande kontroll av materialet till den årliga jordbruksstatistiken. Systemet innebar att uppgifterna för en brukningsenhet testades mot en uppsättning granskningskriterier. Icke godkända uppgifter granskades manuellt av den tidigare nämnda expertgruppen. Även nu rättades uppgifterna ofta efter telefonkontakt med vederbörande uppgiftslämnare.

Resultatberäkningar

Efter granskning och rättning beräknades för varje församling eller del av församling summor storleksgruppvis (efter gårdarnas åkerareal) för var och en av de variabler som skulle redovisas i räkningen. Genom sammanläggning av dessa del-

summer erhöles sedan resultat för olika redovisningskombinationer enligt den fastställda tabellplanen.

Resultat beräknades dels för områden som avgränsats med hänsyn till de naturliga förutsättningarna för jordbruk, dels för olika administrativa områden.

Resultatens tillförlitlighet

I avsikt att belysa fullständigheten av de uppgifter som lämnats till jordbruksräkningen och för att klargöra tillämpningen av vissa anvisningar utfördes hösten 1966 en särskild fältundersökning. Speciellt önskade man få en uppfattning om hur de ändrade definitionerna på åker och betesmark beaktats då uppgift lämnats till räkningen.

Undersökningen utfördes — liksom motsvarande undersökning 1961 — inom ett antal slumpmässigt utvalda områden, s k undersökningsrutor, sammanlagt 120 stycken. Inom varje undersökningsruta inhämtades vid intervjuer data om brukningsenheternas arealer och om innehavet av traktorer. Intervjuerna utfördes av personal i fältorganisationen för de objektiva skördeuppskattningarna (lantmästare eller motsvarande) och uppgick till omkring 2 500.

Genom jämförelse mellan intervjuundersökningens uppgifter och motsvarande uppgifter enligt ifylld och granskad blankett till jordbruksräkningen erhöles för varje undersökt variabel ett mått på »felets» storlek.

Resultaten från fältundersökningen visar att antalet brukningsenheter totalt underskattats med cirka 2 % i räkningen. En markant skillnad föreligger mellan helt ägda brukningsenheter, vars antal

överskattats och arrenderade inkl delvis arrenderade brukningsenheter för vilka antalet kraftigt underskattats. Av enskilda grödor har slåttervall på åker underskattats med cirka 11 %. Enligt fältundersökningen har vidare antalet traktorer i jord- och skogsbruk underskattats med cirka 8 % i jordbruksräkningen.

Resultat

I *tab 1* och *tab 2* presenteras vissa data från huvudundersökningen. Redovisningen avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker utom i fråga om vissa rikssiffror, där även resultat för de mindre brukningsenheterna medtagits.

Av *tab 1* framgår att antalet brukningsenheter minskade med cirka 47 000 (20 %) från 1961 till 1966 och att den totala åkerarealen under samma tid reducerades med cirka 238 000 hektar. I *tab 1* redovisas vidare antal ägda resp arrenderade brukningsenheter samt motsvarande arealer. Av denna redovisning framgår att den arrenderade arealen 1966 utgjorde 30 % av den totala åkerarealen.

I *tab 2* kan brukningsenheternas och arealens fördelning på storleksklasser studeras. Tabellen visar att de mindre

brukningsenheterna minskat i antal sedan föregående jordbruksräkning medan de stora och medelstora ökat.

Övrig publicering

För en utförligare redogörelse för 1966 års jordbruksräkning hänvisas till publikationen *Jordbruksräkningen 1966 (SOS)*. Beträffande brukningsenheter med mer än 2 hektar åker redovisas där resultat för enskilda församlingar, kommuner, kommunblock, län, naturliga jordbruksområden, produktionsområden, riksområden och hela riket. För brukningsenheter med högst 2 hektar åker lämnas uppgifter för kommunblock och större områden.

För svin- och hönsbesättningar utanför det egentliga jordbruket redovisas vissa antalsuppgifter i Statistiska meddelanden J 1968:19. I samma serie J 1968:25 lämnas resultat för de s k A-regionerna och i nr J 1969:2 resultat från fältundersökningen.

Vissa sammanfattande resultat från jordbruksräkningen presenteras även på annan plats i denna publikation. Uppgifter om maskiner och anläggningar återfinns på s 91 och s 94, om åkerjordens användning på s 107 och om husdjur på s 172.

2.2. Jordbrukets skogsmarksinnehav enligt 1965 års fastighetslängder

Som komplement till 1966 års allmänna jordbruksräkning utförde statistiska centralbyrån en specialbearbetning av resultaten från 1965 års fastighetstaxering. Det främsta syftet med undersökningen var att belysa sambandet mellan åker- och skogsmarksinnehav samt att ge en bild av fastigheternas ägoslagsfördelning och uppdelning på ägarekategorier.

De närmast föregående mer omfattande undersökningarna av skogsmarksarealen hänför sig till jordbruksräkningen 1951 och till den särskilda bearbetningen av RLF-registret 1962—1964 i anslutning till 1961 års jordbruksräkning. Dock föreligger väsentliga olikheter i uppläggning och genomförande av dessa tre undersökningar, vilket försvårar direkta jämförelser.

Undersökningens genomförande

Primärmaterialet till bearbetningen utgjordes av 1965 års fastighetslängder, vilka bygger på de deklarationer som inlämnades hösten 1964. I undersökningen ingick i princip samtliga i längderna upptagna fastigheter, vilka taxerats som jordbruksfastigheter. Dessa bearbetades med avseende på totalareal, ägoslagsfördelning och ägarekategorier. Vid bearbetningen delades varje taxeringsenhets totalareal upp på åker, tomt och trädgård, ängs- och betesmark, skogsmark samt övrig mark. Uppdelningen på ägarekategorierna staten, andra samfälligheter, aktiebolag och enskilda gjordes efter samma principer som gällde vid 1951 års jordbruksräkning.

Resultat

I tab 3—6 sammanfattas de viktigaste resultaten från bearbetningen. Ur dessa kan utläsas att arealen skogsmark i enskild ägo uppgick till 11,1 milj hektar eller 49 % av den totala skogsmarksarealen. Vidare framgår att antalet taxeringsenheter i enskild ägo uppgick till omkring 357 000 varav cirka 260 000 med såväl åker som skogsmark, cirka 58 000 med enbart åker och cirka 36 000 rena skogsfastigheter.

Antalet enheter överstiger kraftigt antalet brukningsenheter enligt jordbruksinventeringen i juni 1964, vilket sammanhänger med att en brukningsenhet kan omfatta mer än en taxeringsenhet. Skillnaden är mest utpräglad i de mindre storleksklasserna. En viss skillnad föreligger även beträffande den totala åkerarealen till följd bl a av att något olika definitioner på åker tillämpats. Den totala skogsmarksarealen är mindre än den som redovisats av skogsstyrelsen (se s 53). Delvis beror detta på att vissa skogsmarker i de nordligaste länen ej har ansetts vara taxeringsvärda.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för bearbetningen av 1965 års fastighetslängder återfinns i Statistiska meddelanden J 1967:4 med bilaga. Där redovisas med olika grad av regional uppdelning areal av olika ägoslag, antal taxeringsenheter med fördelning på olika ägarekategorier samt skogsmarksareal med fördelning efter åker- resp skogsmarksarealens storlek.

Tabell 3 Antal taxeringsenheter i enskild ägo samt arealen skog på dessa år 1964. Fördelning på storleksgrupper efter åkerareal och skogsmarksareal. Hela riket

Avser fastigheter taxerade som jordbruksfastighet

Storleksgrupp, hektar skogsmark	Storleksgrupp, hektar åker								Summa taxerings- enheter med åker	Åker saknas	Totalt
	0,1— 2,0	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0			
<i>Antal taxerings- enheter</i>											
0	16 918	14 918	8 829	9 776	3 933	2 314	797	272	57 757	3 284	61 041
1— 25	42 821	46 693	32 819	20 974	5 750	2 749	760	195	152 761	23 518	176 279
26— 50	6 712	15 224	17 758	9 867	2 885	1 779	586	114	54 925	5 280	60 205
51—100	3 550	8 035	11 327	6 737	1 950	1 416	725	198	33 938	3 672	37 610
101—200	1 430	3 700	4 015	2 578	783	617	549	279	13 951	1 921	15 872
201—400	404	1 121	983	558	179	180	242	228	3 895	779	4 674
Över 400	69	208	175	89	52	62	96	233	984	334	1 318
Summa	71 904	89 899	75 906	50 579	15 532	9 117	3 755	1 519	318 211	38 788	356 999
<i>Skogsmarksareal, hektar</i>											
1— 25	369 081	506 802	401 295	249 518	70 639	33 686	9 291	2 345	1 642 657	210 339	1 852 996
26— 50	240 239	549 878	655 218	363 546	105 597	66 274	22 227	4 530	2 007 509	192 549	2 200 058
51—100	248 247	568 966	794 259	478 032	136 575	100 695	52 718	15 186	2 394 678	263 630	2 658 308
101—200	195 998	511 126	547 284	350 160	105 208	84 038	76 502	41 423	1 911 739	269 158	2 180 897
201—400	107 674	296 997	256 577	147 257	48 011	47 530	67 341	66 048	1 037 435	210 331	1 247 766
Över 400	44 977	127 726	137 778	69 206	34 808	47 760	69 724	198 511	730 490	269 913	1 000 403
Summa	1 206 216	2 561 495	2 792 411	1 657 719	500 838	379 983	297 803	328 043	9 724 508	1 415 920	11 140 428

**Tabell 4 Antal taxeringsenheter i enskild ägo fördelade på storleksgrupper efter skogs-
marksarealen år 1964**

Avser fastigheter taxerade som jordbruksfastighet

Område	Storleksgrupp, hektar skogsmark							Summa
	0	1—25	26—50	51—100	101—200	201—400	Över 400	
<i>Län</i>								
Stockholms (och stad)...	285	3 117	1 352	745	253	83	58	5 893
Uppsala	704	3 165	830	376	102	44	15	5 236
Södermanlands	865	3 243	954	473	201	97	96	5 929
Östergötlands	2 235	4 567	1 678	1 101	518	160	73	10 332
Jönköpings	653	7 762	4 861	2 278	498	100	31	16 183
Kronobergs	668	8 090	3 783	1 692	398	84	22	14 737
Kalmar	1 633	4 842	2 949	2 274	846	262	65	12 871
Gotlands	1 732	3 403	901	417	107	11	3	6 574
Blekinge	562	3 629	1 190	650	170	30	6	6 237
Kristianstads	8 290	8 351	1 442	657	123	31	33	18 927
Malmöhus	15 152	1 877	227	104	40	23	19	17 442
Hallands	3 589	5 245	1 609	550	81	14	16	11 104
Göteborgs o Bohus	1 253	6 904	996	343	59	6	2	9 563
Älvsborgs	1 832	15 430	4 501	1 716	405	88	25	23 997
Skaraborgs	5 107	12 641	1 464	551	158	49	29	19 999
Värmlands	1 033	15 270	4 716	2 525	849	223	65	24 681
Örebro	1 144	6 151	1 243	598	226	69	44	9 475
Västmanlands	493	3 078	1 191	747	293	42	23	5 867
Kopparbergs	988	23 324	5 887	3 066	952	184	24	34 425
Gävleborgs	1 595	6 746	2 659	2 487	1 299	294	39	15 119
Västernorrlands	4 494	8 696	2 919	2 762	1 697	437	74	21 079
Jämtlands	2 027	5 591	2 837	2 740	2 060	850	282	16 387
Västerbottens	1 893	9 217	5 788	4 993	2 406	690	105	25 092
Norrbottnens	2 814	5 940	4 228	3 765	2 131	803	169	19 850
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slätt- bygder	16 827	2 738	288	93	27	17	18	20 008
Götalands mellanbygder	10 873	10 071	2 182	1 040	311	75	41	24 593
Götalands norra slätt- bygder	7 427	17 059	1 675	608	244	69	40	27 122
Svealands slättbygder	3 365	18 558	5 538	2 828	1 004	320	213	31 826
Götalands skogsbygder	7 269	49 267	20 094	9 889	2 581	627	195	89 922
Mellersta Sveriges skogs- bygder	1 554	23 887	7 550	4 064	1 323	265	101	38 744
Nedre Norrland	8 457	36 380	11 451	9 095	5 032	1 391	264	72 070
Övre Norrland	5 269	18 319	11 427	9 993	5 350	1 910	446	52 714
Hela riket	61 041	176 279	60 205	37 610	15 872	4 674	1 318	356 999

Tabell 5 Antal taxeringsenheter i enskild ägo samt arealen åker och skog på dessa år 1964

Avser fastigheter taxerade som jordbruksfastighet

Område	Antal taxeringsenheter med						Areal, hektar		
	Åker men ej skog		Både åker och skog		Skog men ej åker	Varken åker eller skog	Åker	Skog	
	Totalt	Med mer än 2 ha åker	Totalt	Med mer än 2 ha åker				Totalt	Med mer än 2 ha åker
<i>Län</i>									
Stockholms (och stad)	273	226	5 276	4 857	332	12	99 889	254 063	233 477
Uppsala	678	519	4 312	4 082	220	26	108 884	129 558	122 203
Södermanlands	840	783	4 846	4 650	218	25	138 620	249 839	214 876
Östergötlands	2 190	1 814	7 612	7 054	485	45	194 977	371 142	328 912
Jönköpings	591	382	14 430	12 639	1 100	62	107 073	554 693	494 556
Kronobergs	529	266	12 687	10 372	1 382	139	76 904	449 166	384 323
Kalmar	1 504	1 201	10 152	9 153	1 086	129	142 443	556 421	494 757
Gotlands	1 638	1 117	4 321	3 999	521	94	80 050	117 143	106 314
Blekinge	514	260	5 075	4 018	600	48	45 223	166 356	138 087
Kristianstads	7 942	6 481	9 213	8 084	1 424	348	193 615	222 722	168 839
Malmöhus	14 796	12 011	2 057	1 968	233	356	271 199	56 427	41 538
Hallands	3 483	3 128	6 958	6 443	557	106	125 057	173 552	151 530
Göteborgs o Bohus	1 234	903	8 098	7 538	212	19	74 801	131 741	121 544
Älvsborgs	1 727	1 165	20 299	17 223	1 866	105	174 051	544 661	461 643
Skaraborgs	4 922	4 181	13 793	12 956	1 099	185	263 797	247 293	223 985
Värmlands	958	412	19 958	13 787	3 690	75	139 824	724 871	500 629
Örebro	1 119	926	7 453	6 563	878	25	116 078	243 712	200 298
Västmanlands	479	392	5 059	4 861	315	14	125 168	195 051	184 025
Kopparbergs	784	180	27 099	9 248	6 338	204	87 503	843 471	422 811
Gävleborgs	1 491	629	11 783	9 433	1 741	104	87 495	642 251	534 548
Västernorrlands	4 296	1 701	14 137	11 228	2 448	198	85 259	790 953	607 499
Jämtlands	1 801	526	11 181	8 272	3 179	226	58 648	1 084 633	658 666
Västerbottens	1 721	747	19 838	16 361	3 361	172	118 562	1 257 356	938 833
Norrbottens	2 247	889	14 817	10 678	2 219	567	77 430	1 133 353	784 400
<i>Produktionsområden</i>									
Götalands södra slättbygder	16 480	13 497	2 910	2 784	271	347	320 545	59 519	46 460
» mellanbygder	10 377	8 508	12 422	11 561	1 298	496	324 022	342 726	302 909
» norra slättbygder	7 194	6 139	18 649	17 677	1 046	233	427 134	320 573	293 947
Svealands slättbygder	3 263	2 736	26 895	25 444	1 566	102	614 975	1 015 572	929 913
Götalands skogsbygder	6 734	4 544	75 528	65 180	7 125	535	627 222	2 649 892	2 298 288
Mellersta Sveriges skogsbygder . . .	1 406	836	31 398	23 309	5 792	148	230 000	1 146 880	902 706
Nedre Norrland	7 844	2 837	52 461	30 103	11 152	613	237 533	2 691 460	1 766 822
Övre Norrland	4 459	1 742	40 191	29 409	7 254	810	211 119	2 913 806	1 977 248
Hela riket	57 757	40 839	260 454	205 467	35 504	3 284	2 992 550	11 140 428	8 518 293

**Tabell 6 Antal taxeringsenheter samt arealen skog på dessa fördelade på ägare-
Avser fastigheter taxerade som jordbruksfastighet**

Område	Antal taxeringsenheter			
	Staten	Andra sam- fälligheter	Aktiebolag	Enskilda
<i>Län</i>				
Stockholms (och stad)	276	458	102	5 893
Uppsala	189	800	325	5 236
Södermanlands	247	409	138	5 929
Östergötlands	368	904	248	10 332
Jönköpings	230	595	184	16 183
Kronobergs	165	410	293	14 737
Kalmar	174	435	158	12 871
Gotlands	92	200	67	6 574
Blekinge	45	226	68	6 237
Kristianstads	231	872	159	18 927
Malmöhus	281	1 728	262	17 442
Hallands	128	546	73	11 104
Göteborgs o Bohus	156	391	35	9 563
Älvsborgs	321	930	261	23 997
Skaraborgs	358	843	246	19 999
Värmlands	190	544	530	24 681
Örebro	175	525	335	9 475
Västmanlands	220	618	308	5 867
Kopparbergs	348	1 107	902	34 425
Gävleborgs	255	562	595	15 119
Västernorrlands	368	445	334	21 079
Jämtlands	501	405	357	16 387
Västerbottens	425	518	178	25 092
Norrbottens	1 168	316	81	19 850
<i>Produktionsområden</i>				
Götalands södra slättbygder	310	2 026	288	20 008
» mellanbygder	337	1 011	202	24 593
» norra slättbygder	565	1 402	208	27 122
Svealands slättbygder	1 072	2 615	866	31 826
Götalands skogsbygder	1 166	3 409	1 148	89 922
Mellersta Sveriges skogsbygder	627	1 478	1 741	38 744
Nedre Norrland	969	1 744	1 276	72 070
Övre Norrland	1 865	1 102	510	52 714
Hela riket	6 911	14 787	6 239	356 999

kategorier år 1964

Summa	Skogsmarksareal, hektar				
	Staten	Andra sam- fälligheter	Aktiebolag	Enskilda	Summa
6 729	32 712	39 161	43 842	254 063	369 778
6 550	5 231	52 343	106 172	129 558	293 304
6 723	27 577	38 807	25 114	249 839	341 337
11 852	47 159	58 414	82 377	371 142	559 092
17 192	34 642	36 192	33 704	554 693	659 231
15 605	34 386	31 206	74 545	449 166	589 303
13 638	69 074	33 804	40 105	556 421	699 404
6 933	9 178	8 155	5 301	117 143	139 777
6 576	5 349	8 026	7 204	166 356	186 935
20 189	22 791	15 229	8 012	222 722	268 754
19 713	4 581	7 698	784	56 427	69 490
11 851	12 038	15 117	5 138	173 552	205 845
10 145	11 618	11 017	3 254	131 741	157 630
25 509	33 688	48 432	37 420	544 661	664 201
21 446	43 869	30 890	28 868	247 293	350 920
25 945	32 668	56 184	471 877	724 871	1 285 600
10 510	88 020	36 416	184 942	243 712	553 090
7 013	49 392	45 477	95 039	195 051	384 959
36 782	270 415	240 897	669 003	843 471	2 023 786
16 531	89 112	80 825	609 432	642 251	1 421 620
22 226	151 788	54 319	852 913	790 953	1 849 973
17 650	94 187	229 136	1 145 841	1 084 633	2 553 797
26 213	1 099 042	148 712	704 316	1 257 356	3 209 426
21 415	1 967 663	282 758	397 722	1 133 353	3 781 496
22 632	3 838	4 114	1 613	59 519	69 084
26 143	32 000	25 198	16 546	342 726	416 470
29 297	36 361	38 090	15 652	320 573	410 676
36 379	96 580	192 150	242 917	1 015 572	1 547 219
95 645	207 655	205 605	223 387	2 649 892	3 286 539
42 590	256 394	125 104	890 692	1 146 880	2 419 070
76 059	308 805	307 713	2 448 174	2 691 460	5 756 152
56 191	3 294 547	711 241	1 793 944	2 913 806	8 713 538
384 936	4 236 180	1 609 215	5 632 925	11 140 428	22 618 748

2.3. Lantbrukets företagsregister

Efter beslut av 1967 års riksdag infördes 1968 obligatorisk anmälan till skörde-skadeskyddet. Samtidigt påbörjades upp-rättandet av ett register över jordbruks- och skogsbruksföretagen, vilket skall hållas aktuellt genom årlig uppgiftsinsam-ling. Uppgifterna för detta register, lant-bruksregistret, inhämtas på samma blan-kett som arealuppgifterna för skörde-skadeskyddet.

Förutom som underlag för skördeskade-skyddets ersättningsberäkningar kommer registeruppgifterna att utnyttjas dels för statistikproduktion, dels av lantbruks-nämnderna som underlag vid handlägg-ning av enskilda ärenden. Beslutet om in-förande av obligatorisk skördeskadean-mälan grundades på förslag från statens jordbruksnämnd och statistiska central-byrån i samråd med lantbruksstyrelsen och skördestatistiska nämnden. Till grund för statsmakternas beslut om upprättan-det av ett företagsregister låg förslag från 1960 års jordbruksutredning (SOU 1966: 31) och 1965 års lantbruksorganisations-utredning (SOU 1966:49).

Systemets närmare utformning har be-handlats inom den av Kungl Maj:t till-satta jordbruksstatistikkommittén. I ett första delbetänkande, som avgavs i no-vember 1967, preciserades vilka uppgifter som skulle insamlas 1968. Vidare angavs där allmänna riktlinjer beträffande regist-rets innehåll och utformning på längre sikt. Enligt beslut av Kungl Maj:t skall ut-formningen ske i huvudsaklig överens-stämmelse med jordbruksstatistikkom-mitténs förslag.

Uppgiftsinsamlingen 1968 berörde

- a) som jordbruksfastighet taxerade re-gisterfastigheter (inkl t ex rena skogs-fastigheter) eller delar därav samt
- b) som annan fastighet taxerade register-fastigheter eller delar därav med åker, om brukningsenhetens sammanlagda areal åker är minst 2 hektar.

Uppgiftsskyldigheten 1969 kommer att omfatta

- a) brukningsenheter med minst 2 hektar åker samt
- b) vissa större djurbesättningar utanför jordbruket.

Uppbyggnaden av registret avses kom-ma att ske stegvis under en följd av år. Under 1968 inhämtades sålunda följande uppgifter för varje företag (bruknings-enhet) (se *bilaga 3*).

I enheten ingående fastigheter (och de-lar därav) samt fastigheternas totala åker-areal och skogsareal

Brukarens och (vid arrende) ägarens namn och adress

Brukarens personnummer (ålder och kön)

Brukningens enhetens areal av olika åker-grödor

Vissa uppgifter om antal husdjur av olika slag

Uppgifter om andra ägoslag än åker och skog

Enligt föreliggande planer kommer upp-giftsinsamlingen 1969 till lantbruksre-gistret att omfatta följande uppgifter.

I brukningsenheten ingående fastigheter

Brukarens namn och adress

Brukarens personnummer

Åkerarealens användning

Antalet sysselsatta

Brukarebostadens storlek och standard

Stallbyggnadernas ålder m m

Förekomsten av vissa anläggningar

Vissa uppgifter om antalet husdjur av olika slag

Företagsregistret kommer att finnas dels centralt i form av magnetband hos statistiska centralbyrån, dels lokalt hos varje lantbruksnämnd utskrivet i klartext.

De från brukarna årligen inhämtade uppgifterna skall, som nämnts ovan, också utgöra underlag för den officiella jordbruksstatistiken, vilket får återverkningar främst på jordbruksräkningarna och jordbruksinventeringarna. Flertalet av de uppgifter som hittills insamlats vart femte år genom jordbruksräkningarna kommer i fortsättningen att kunna erhållas årligen. Särskild uppgiftsinsamling till jordbruksräkningar kommer därför ej att behövas frånsett en viss utvidgning enstaka år av blanketten för den årliga redovisningen. Vad beträffar jordbruksinventeringarna har uppgiftsinsamlingen 1968 till företagsregistret föranlett vissa inskränkningar i stickprovsundersökningen i juni. Sålunda inhämtades inte uppgifter om åkerjordens användning och uppgiftsinsamlingen från

brukningsenheter med högst 2 hektar åker slopades helt.

Juniinventeringen slopas fr o m 1969 då motsvarande uppgifter erhålls ur registret. Även oktoberinventeringen utgår fr o m 1969. De uppgifter om höstsådden och vallfröarealen som hittills inhämtats vid denna inventering kommer i fortsättningen att erhållas genom organisationen för objektiva skördeuppskattningar. Marsinventeringen kommer att behållas och får ungefär samma innehåll som tidigare. Antalet uttagna brukningsenheter beräknas dock komma att minska något. Liksom tidigare kommer i denna inventering att kunna inhämtas detaljerade uppgifter om husdjuren. Med vissa intervaller kan — liksom hittills — inhämtas olika slag av specialuppgifter som belyser tex den totala mjölkproduktionen, totalslakten av olika djurslag, det totala antalet traktorer och jordbruksmaskiner samt drivmedelsförbrukningen.

För en närmare beskrivning av det nya systemets uppbyggnad och inverkan på jordbruksräkningarna och jordbruksinventeringarna hänvisas till jordbruksstatistikkommitténs delbetänkande »Lantbrukets företagsregister». Jordbruksdepartementets stencil Jo 1967:15.

2.4. Jordbruksinventeringarna

Under 1968 genomförde statistiska centralbyrån s k jordbruksinventeringar vid tre tillfällen, nämligen i mars, juni och oktober. Jämfört med tidigare år var undersökningen i juni 1968 av mindre omfattning¹. Sålunda inhämtades inte som

tidigare uppgifter om åkerjordens användning och uppgiftsinsamlingen från brukningsenheter med högst 2 hektar åker utgick helt.

I detta avsnitt ges en närmare beskrivning av undersökningarnas uppläggning, innehåll m m samt vissa sammanfattande resultat rörande jordbrukets företagsstruktur.

¹ Juniinventeringens mindre omfattning hade samband med övergången till ett nytt system för lantbruksstatistiken vilket närmare beskrivs i avsnitt 2.3.

Undersökningarnas genomförande*Författningar*

Primärdata till undersökningarna har insamlats med stöd av Kungl Maj:ts kunskörelser den 13 april 1956 (nr 116), den 21 februari 1964 (nr 22), den 25 maj 1967 (nr 256) samt den 29 mars 1968 (nr 111).

Omfattning

Sedan början av 1950-talet har undersökningarna utförts enligt stickprovsmetod, varvid samtliga brukningsenheter med mer än 2 hektar åker ingått i populationen. I samband med en allmän översyn av jordbruksinventeringarna¹ utvidgades populationen vid juniundersökningen 1964 till att även omfatta brukningsenheter med 0,26—2,0 hektar åker.

Blanketter, definitioner m m

Undersökningarnas huvudsakliga innehåll under 1968 framgår av följande sammanställning (se närmare *bilagorna 4—6*).

1 mars

Antal nötkreatur

» svin

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

Uppgifter om mjölkproduktionen och dess användning under 1967

4 juni

Antal hästar

» nötkreatur

» svin

» får och lamm

» höns och kycklingar

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

15 oktober

Höstsådd areal

Areal för skörd av vallfrö

Antal nötkreatur

» svin

» höns och kycklingar

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

I undersökningarna tillämpades samma definitioner på begreppen brukningsenhet, åker m m som i 1966 års jordbruksräkning (se s 33).

Stickprovsförfarande

Den plan som under senare år legat till grund för användningen av stickprovsmetodik vid de jordbruksstatistiska undersökningarna utarbetades under åren 1949—1950¹. Beträffande brukningsenheter med mer än 2 hektar åker har urvalet haft formen av stratifierat systematiskt urval varvid stratifieringen skett efter naturligt jordbruksområde och storleksgrupp enligt de inom jordbruksstatistiken använda indelningarna. Med utgångspunkt från det för juniundersökningen ungefärligt fixerade antalet urvalsenheter — 25 à 30 tusen — eftersträvades en fördelning av dessa på områden och storleksgrupper, som gav skattningar med största möjliga precision. Undersökningar har visat, att en god approximation till en optimal fördelning erhöles genom att antalet urvalsenheter gjordes proportionellt mot den totala åkerarealen inom varje stratum.

Stratifieringen efter storleksgrupp innebär bl a att samtliga brukningsenheter med mer än 100 hektar åker ingick i

¹ Se närmare Knut Medin: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. I. Översikt. Statistisk tidskrift 1963:6.

¹ Se närmare Tore Dalenius: Användningen av stickprovsmetodik vid 1950 års arealinventering och kreatursräkning. Jordbruksekonomiska Meddelanden 1951:2.

urvalet vid juniundersökningen och samtliga enheter med mer än 200 hektar åker vid mars- och oktoberundersökningarna.

Till skillnad från tidigare, då alla inventeringar omfattade samma urval av gårdar, har sedan 1963 urvalet för oktoberundersökningen varit begränsat till i stort sett varannan av gårdarna i juniinventeringen. Detsamma har sedan 1964 gällt även marsundersökningen, där urvalet huvudsakligen omfattat de gårdar i juniurvalet som ej medtagits i oktober föregående år.

Urvalet för 1950 års arealinventering baserades på blankettmaterialet från motsvarande totala inventering 1949. På grundval av RLF-registret (se s 34) uttogs därefter nya urval åren 1953, 1957 och 1960. Det sistnämnda urvalet utnyttjades i om undersökningen i april 1963. Fr o m juniinventeringen 1963 tillämpades ett nytt system, som innebar att en tredjedel av urvalet årligen byttes ut. Som urvalsram utnyttjades fortfarande RLF-registret.

I fråga om brukningsenheter med högst 2 hektar åker användes ett annat urvalsförfarande än det ovan beskrivna; urvalet drogs här ur primärmaterialet till 1961 års jordbruksräkning.

Insamling av primäruppgifter

De brukningsenheter som togs ut till undersökningarna skrevs ut på listor för samlingsvis. För varje brukningsenhet angavs åkerareal samt brukarens namn och adress. Dessa listor skickades tillsammans med blanketter till kommunernas styrelser, vilka svarade för uppgiftsinsamlingen. Fr o m undersökningen i juni 1963 angavs brukarens namn och adress

jämte vissa övriga data på blanketterna före utsändandet till kommunerna. Utskriften av såväl listor som blanketter skedde med datamaskin.

I kommunstyrelsernas åligganden ingick att tillse att uppgifter inkom från samtliga uppgiftsskyldiga. Efter viss granskning av materialet skulle kommunstyrelserna senast på tionde dagen, räknat från den på blanketten angivna tidpunkten för inventeringen, insända uppgifterna till statistiska centralbyrån.

Komplettering och granskning

Kompletteringsarbetet omfattade dels infordrande av resterande blanketter, dels behandling av blanketter som vid granskningen visade sig vara felaktigt eller ofullständigt ifyllda.

Granskningen utfördes fr o m undersökningen i oktober 1963 till stor del med datamaskin¹, vilken genom felmeddelanden angav vilka uppgifter som skulle kontrolleras manuellt; denna kontroll utfördes i huvudsak av jordbruksutbildad personal (agronomer och lantmästare).

Resultatberäkning

På grundval av de granskade och godkända uppgifterna gjordes i datamaskin skattningar för olika naturliga jordbruksområden och storleksgrupper. Härvid användes fr o m juni 1963 ett nytt förfarande. Metoden innebar i korthet, att

¹ Se närmare Knut Medin och Brita Larson: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. II. Maskinella gransknings- och rättningsförfaranden. Statistisk tidskrift 1964:6, Brita Larson: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. III. Systemuppbyggnaden. Statistisk tidskrift 1965:4 samt Bernt Wilson: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. V. Manuella rutiner. Statistisk tidskrift 1967:1.

Tabell 7 Antal brukningsenheter inom olika storleksgrupper år 1968

Område	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Summa
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder ...	1 058	1 781	3 743	2 444	2 078	995	390	12 489
» mellanbygder	1 639	2 628	4 129	2 603	2 075	846	216	14 136
» norra slättbygder ...	1 704	3 089	5 251	2 968	2 617	1 382	513	17 524
Svealands slättbygder	1 358	2 534	4 709	3 654	3 812	2 531	958	19 556
Götalands skogsbygder	13 001	18 392	12 138	3 412	1 797	661	172	49 573
Mellersta Sveriges skogsbygder..	4 866	5 253	3 509	1 425	950	498	103	16 604
Nedre Norrland	7 972	7 657	3 987	817	406	100	9	20 948
Övre Norrland	7 799	7 721	3 414	766	238	59	7	20 004
<i>Hela riket</i>								
1968	39 397	49 055	40 880	18 089	13 973	7 072	2 368	170 834
1967	44 364	52 660	42 503	18 244	13 533	6 733	2 342	180 379
1966	50 277	57 301	45 070	18 883	13 351	6 392	2 291	193 565
1965	54 701	61 937	46 777	19 128	13 049	6 135	2 242	203 969
1964	58 456	67 299	48 869	19 695	12 896	5 999	2 196	215 410

varje brukningsenhet tilldelades en individuell uppräkningsfaktor, vilken utgjorde kvoten mellan antalet brukningsenheter i populationen resp det i urvalet. Brukningsenheter som hade lagts ned eller slagits samman med andra enheter avfördes från urvalet enligt särskilda regler. Uppräkningen skedde individuellt för varje brukningsenhet. De uppräknade talen summerades sedan för olika kombinationer av naturliga jordbruksområden och storleksgrupper.

Resultatens tillförlitlighet

I de årliga jordbruksstatistiska undersökningarna enligt stickprovsmetod är resultaten behäftade med vissa slumpfel. För hela riket och större områden torde emellertid de relativa medelfelen vara obetydliga. Beräkningar för antalet kor vid husdjursräkningen 1950 gav ett medelfel för hela riket av cirka 0,3 %. Medelfelet relativa storlek hos

länssiffrorna varierade mellan 0,8 och 2,7 %. För uppgifter med ojämn förekomst är de skattade resultaten mer osäkra, särskilt för små områden, vilket bör beaktas vid användningen av uppgifterna.

Av betydelse för tillförlitligheten hos resultaten är även bortfallets storlek. Fastän uppgifterna lämnades av brukaren personligen genom postenkät och urvalet var av betydande omfattning, brukade bortfallet vara ganska litet. Förklaringen till detta torde vara dels att brukarna var skyldiga att lämna uppgifter, dels att ett omfattande arbete nedlades av kommunala myndigheter och av centralbyrån för att inhämta resterande uppgifter.

Nedanstående tablå utvisar bortfallets storlek vid inventeringarna under 1968.

Undersöknings- tidpunkt	Antal ut- tagna bruk- ningsen- heter	Bortfall (procent)
Mars	12 482	1,1
Juni	24 140	0,6
Oktober	12 553	0,8

Tabell 8 Summa åkerareal i hektar inom olika storleksgrupper år 1968. Preliminära uppgifter

Område	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Summa
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder ...	3 985	14 510	56 132	61 065	81 197	67 844	83 887	368 620
» mellanbygder	6 345	20 980	63 422	65 025	80 211	55 714	42 618	334 315
» norra slättbygder	6 147	24 744	79 852	75 019	102 724	95 320	84 957	468 763
Svealands slättbygder	5 004	20 072	74 266	91 911	151 968	174 784	172 390	690 395
Götalands skogsbygder	50 482	140 574	179 219	85 394	69 500	45 148	25 946	596 263
Mellersta Sveriges skogsbygder..	18 098	39 768	51 234	35 334	37 242	32 488	20 546	234 710
Nedre Norrland	27 502	57 202	57 287	20 070	15 709	6 065	1 786	185 621
Övre Norrland	26 585	57 499	48 003	18 528	8 850	3 850	900	164 215
<i>Hela riket</i>								
1968.....	144 148	375 349	609 415	452 346	547 401	481 213	433 030	3 042 902
1967.....	172 556	400 265	633 242	457 764	529 081	459 362	421 030	3 073 300
1966.....	193 618	434 036	668 520	472 885	519 356	435 850	408 762	3 133 027
1965.....	209 377	470 186	693 870	479 307	509 049	420 486	401 664	3 183 939
1964.....	224 214	515 022	729 134	493 551	505 125	414 613	391 492	3 273 151

Som ett led i kvalitetskontrollen kompletterades jordbruksinventeringarna under åren 1963—1966 med särskilda fältmätningar¹ på ett mindre urval av de i juniinventeringen ingående brukningsenheterna. Vid intervjuer med brukarna klarlades brukningsenheternas omfattning varefter fälten mättes upp med hjälp av distanstub eller flygbilder. De därefter framräknade arealerna jämfördes med motsvarande uppgifter för samma brukningsenhet enligt juniinventeringen. På grundval av dessa data kunde även korrigeringstal beräknas för omräkning av arealerna enligt juniinventeringen till besädd areal (se vidare s 136).

¹ För en närmare beskrivning av dessa fältmätningar, se Knut Medin, Bernt Wilson och Fritz Karlström: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. IV. Fältmätningar för kontroll av inventeringarnas arealuppgifter. Statistisk tidskrift 1966:3.

Resultat

Genom övergången till nytt skattningsförfarande i jordbruksinventeringarna — se ovan — blev det möjligt att på grundval av juniundersökningens uppgifter följa utvecklingen år från år i fråga om antalet brukningsenheter samt åkerarealens storlek. I *tab 7* och *tab 8* redovisas uppgifter för 1968 om antalet brukningsenheter och arealen åker (preliminär) på dessa inom produktionsområden och hela riket. Av *tab 7* framgår bl a att antalet små brukningsenheter minskat kraftigt under senare år samtidigt som någon ökning noteras för antalet stora och medelstora brukningsenheter. Det bör påpekas att uppgiften i *tab 8* om totala åkerarealen avviker från den som ges i *tab 56* beroende på att den senare har skattats enligt annan metod (se s 112) än den förra.

Vid juniinventeringen 1968 gjordes en

Tabell 9 Antal brukningsenheter med mer än 100 hektar åker inom olika storleksgrupper år 1968

Område	Storleksgrupp, hektar åker					
	100,1— 200,0	200,1— 300,0	300,1— 400,0	400,1— 500,0	Över 500,0	Summa
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder	266	59	24	18	23	390
» mellanbygder	150	41	10	5	10	216
» norra slättbygder	431	53	12	8	9	513
Svealands slättbygder	751	129	41	15	22	958
Götalands skogsbygder	146	21	3	1	1	172
Mellersta Sveriges skogsbygder...	77	14	3	3	6	103
Norrland	14	—	1	1	—	16
<i>Hela riket</i>						
1968.....	1 835	317	94	51	71	2 368
1967.....	1 810	326	104	43	59	2 342

särskild bearbetning för brukningsenheter med mer än 100 hektar åker. Resultaten från denna bearbetning redovisas i *tab 9*.

Övrig publicering

Jordbruksinventeringarnas resultat publiceras fortlöpande i Statistiska meddelan-

den. Uppgifterna för 1968 om antalet brukningsenheter inom olika områden och storleksgrupper finns redovisade i meddelanden nr J 1968:43. På annan plats i denna årsbok redovisas i samman- drag övriga resultat från jordbruksinven- teringarna.

2.5. Skogsmarksarealens storlek

Uppgifter om den produktiva skogsmarks- arealens storlek sammanställs och publi- ceras årligen av skogsstyrelsen. Som sär- skild post i denna statistik ingår de sk gods- och bondeskogarna (privatskogar), vilka tillsammans omfattar ungefär hälften av rikets totala skogsmarksareal.

Resultat

Vissa huvuddata från skogsstyrelsens redovisning avseende 1967 lämnas i *tab*

10. Vid sammanställningen av dessa upp- gifter har i fråga om domänverkets skogar använts arealdata som publicerats i verkets årliga officiella statistik, medan uppgifterna för övriga allmänna skogar baseras på särskilda till skogsstyrelsen ingivna rapporter från berörda myn- digheter. Aktiebolagens skogsarealer har hämtats från den tredje riksskogs- taxeringen. Arealuppgifterna för privat- skogar, dvs gods- och bondeskogar, har slutligen framkommit som en restpost

Tabell 10 Produktiv skogsmarksareal fördelad på ägaregrupper år 1967. 1 000-tal hektar

Område	Allmänna skogar			Enskilda skogar			Samtliga skogar
	Krono-skogar	Övriga allmänna skogar	Summa	Aktiebo-lagsskogar	Privat-skogar ¹	Summa	
<i>Län</i>							
Stockholms (o stad)	25,1	67,9	93,0	45,0	253,0	298,0	391,0
Uppsala	7,0	53,1	60,1	105,0	127,9	232,9	293,0
Södermanlands ...	21,9	39,4	61,3	22,0	254,7	276,7	338,0
Östergötlands.....	46,3	51,4	97,7	79,0	375,3	454,3	552,0
Jönköpings	34,1	36,5	70,6	34,0	561,4	595,4	666,0
Kronobergs	31,2	32,2	63,4	72,0	471,6	543,6	607,0
Kalmar	71,5	30,0	101,5	43,0	544,5	587,5	689,0
Gotlands	4,9	10,5	15,4	6,0	115,6	121,6	137,0
Blekinge	4,7	9,9	14,6	6,0	152,4	158,4	173,0
Kristianstads	19,9	13,4	33,3	7,0	224,7	231,7	265,0
Malmöhus	5,0	8,0	13,0	1,0	50,0	51,0	64,0
Hallands	11,3	15,1	26,4	5,0	168,6	173,6	200,0
Göteborgs o Bohus	10,9	19,8	30,7	3,0	117,3	120,3	151,0
Älvsborgs	35,0	43,2	78,2	40,0	529,8	569,8	648,0
Skaraborgs	30,5	32,3	62,8	23,8	240,4	264,2	327,0
Värmlands	25,1	55,6	80,7	480,0	710,3	1 190,3	1 271,0
Örebro	96,1	36,7	132,8	149,2	277,0	426,2	559,0
Västmanlands	47,4	49,7	97,1	90,0	183,9	273,9	371,0
Kopparbergs	270,0	231,2	501,2	663,0	866,8	1 529,8	2 031,0
Gävleborgs	89,7	90,8	180,5	615,0	658,5	1 273,5	1 454,0
Västernorrlands ..	136,0	70,9	206,9	843,0	849,1	1 692,1	1 899,0
Jämtlands	127,6	139,4	267,0	1 185,0	1 097,0	2 282,0	2 549,0
Västerbottens	1 033,6	153,5	1 187,1	781,0	1 233,9	2 014,9	3 202,0
Norrbottens	2 123,4	287,3	2 410,7	386,0	1 160,3	1 546,3	3 957,0
<i>Hela riket</i>							
1967.....	4 308,2	1 577,8	5 886,0	5 684,0	11 224,0	16 908,0	22 794,0
1966.....	4 302,9	1 518,4	5 821,3	5 684,0	11 288,7	16 972,7	22 794,0
1965.....	4 296,2	1 506,8	5 803,0	5 682,0	11 309,0	16 991,0	22 794,0
1964.....	4 289,7	1 496,2	5 785,9	5 682,0	11 326,1	17 008,1	22 794,0
1963.....	4 282,0	1 462,4	5 744,4	5 682,0	11 388,6	17 070,6	22 815,0

¹ Benämningen »Privatskogar» infördes 1966 och ersätter benämningen »Övriga enskilda skogar».

mellan den totala skogsmarksarealen (enligt riksskogstaxeringen) och de tidigare uppräknade ägarekategorierna.

Som framgår av tabellen råder stora olikheter mellan skilda delar av riket i fråga om ägaregruppernas andel av den totala skogsmarksarealen. I Norrbottens län utgjorde sålunda de allmänna skogarna 1967 drygt 60 % av skogsarealen, medan motsvarande andelar för Blekinge och

Värmlands län var 8 resp 6 %. Gods- och bondeskogsbruket dominerar kraftigt i södra Sverige och omfattar där 80 å 90 % av de totala skogsmarksarealerna.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om skogsmarksarealens storlek redovisas av skogsstyrelsen i Skogsstatistisk årsbok (SOS).

2.6. Struktur- och befolkningsutredningarna

Genom olika grenar av den officiella statistiken, främst jordbruksräkningarna och folkräkningarna, erhålls grundläggande information om företagsstrukturen m m inom jordbruket. Som komplement till den officiella statistiken utfördes inom Jordbrukets utredningsinstitut s k struktur- och befolkningsutredningar åren 1956 och 1961 med syfte att främst belysa förändringar inom lantbruket. Urvalsramen till undersökningarna 1956 och 1961 var uppgiftsblanketterna till 1951 års jordbruksräkning. År 1956 drogs från detta material var trettionde blankett, varefter data om arealer, brukare- och ägareförhållanden m m insamlades med hjälp av institutets kontaktmän. De enligt 1956 års undersökning kvarvarande brukningsenheterna undersöktes på nytt år 1961. En undersökning av samma urval gjordes även 1966 varvid dock antalet frågor var väsentligt mindre än vid tidigare undersökningar.

Den egentliga struktur- och befolkningsutredningen 1966 grundades på ett nytt urval och hade delvis ett annat syfte än de tidigare undersökningarna. I stället för att lägga tyngdpunkten på undersökning av brukningsenheter och arealer knöts inbrottet denna gång i första hand till befolkning och arbetskraft inom jordbruket. Vidare ingick en studie av jordbrukarnas attityder i fråga om deras situation som jordbruksföretagare resp framtida möjligheter.

Genomförandet av 1966 års undersökning

Omfattning

Urvalet till 1966 års struktur- och befolkningsutredning drogs från RLFs jordbruks-

register (se närmare s 34). Det omfattade 7 169 brukningsenheter av vilka senare 928 visade sig ha upphört. För att erhålla säkrare resultat än vid tidigare undersökningar stratifierades urvalet med avseende på dels brukningsenheternas storlek, dels geografiskt område. Från varje stratum togs enheterna ut så att den statistiska säkerheten skulle bli ungefär densamma vid redovisning av resultat för varje kombination av storleksgrupp och riksområde. Detta innebar att relativt sett fler enheter drogs bland de större brukningsenheterna resp från de glesare befolkade delarna av landet. Urvalssannolikheten för olika grupper varierade mellan ett och en åttiondel.

Insamling av primäruppgifter

Uppgiftsblanketterna utsändes som tidigare till institutets kontaktmän, vilka svarade för uppgiftsinsamlingen. Totalt medverkade drygt 2 000 kontaktmän vid insamlingen av primäruppgifterna. I ett fåtal fall översändes blanketterna direkt till de utvalda jordbrukarna.

De lämnade uppgifterna skulle avse förhållandena den 15 september 1966, dvs samma tidpunkt som gällde för 1966 års jordbruksräkning (se s 32).

Resultatberäkning

Vid bearbetningen, som huvudsakligen utfördes maskinellt, skattades totalsummor för olika variabler. Därvid uppräknades respektive variabelvärde för varje brukningsenhet med inverterade värdet av brukningsenhetens sannolikhet att komma med i urvalet. Vid uppräknningen gjordes korrigering för bortfall, varvid det antogs

Tabell 11 Brukningsenheternas och åkerarealens procentuella fördelning på ägarekategorier åren 1956, 1961 och 1966. Hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Ägarekategori	Brukningsenheterna			Åkerarealen		
	1956	1961	1966	1956	1961	1966
Enskild person.....	84,2	84,0	} 90,4	79,1	78,4	} 84,0
Enskilda personer, två eller flera	4,5	4,9		5,3	6,2	
Sterbhus	5,5	5,7		6,1	5,9	
Bolag och stiftelser	2,4	2,1	1,2	3,1	3,0	3,6
Staten (inkl lantbruksnämnder)	1,4	1,2	1,1	1,8	1,7	2,4
Kommun och allmänningar.....	0,5	0,5	0,8	1,3	1,4	1,8
Kyrkan och universitet	1,4	1,5	1,5	2,9	2,9	2,9
Övriga	0,1	0,1	0,1	0,4	0,5	0,3
Summa	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

att bortfallet hade samma karaktär som de bearbetade svaren.

Resultatens tillförlitlighet

Varje redovisad uppgift är behäftad med viss osäkerhet på grund av den använda stickprovsmetodiken. För större grupper och hela riket är felen relativt små. Beträffande totala antalet huvudbrukare¹, som beräknats till 172 210, uppgår det relativa felet sålunda till 0,8 %. Vid regionala uppdelningar ökar detta fel väsentligt. Felet för motsvarande länssiffror uppgår sålunda till mellan 4,5 och 10,3 %. Vid uppdelning av materialet efter gårdsstorlek ökar emellertid inte felet på samma sätt, eftersom stratifiering gjorts efter denna variabel.

Svarsprocenten uppgick vid 1966 års undersökning till 93 %. Arealuppgifter samt vissa uppgifter om brukningsförhållandena i övrigt kunde emellertid för de resterande sju procenten erhållas genom RLFs länsförbund.

¹ Vid brukningsenhet, där fler än en brukare redovisades, klassificerades en av dessa som huvudbrukare.

Resultat

I tab 11—14 presenteras vissa resultat från 1966 års undersökning. Huvudvikten är i denna redovisning lagd vid sådana data som ej tidigare framkommit i den officiella statistiken och som därför anses ha speciellt intresse. Det kan nämnas att struktur- och befolkningsutredningarna till en del har med jordbruksräkningarna parallellt löpande redovisning vad avser antalet brukningsenheter, åkerareal m m, dock med mer detaljerad regional redovisning i jordbruksräkningarna. I följande tablå redovisas antalet brukningsenheter med över 2 hektar åker 1951, 1956, 1961 och 1966 enligt de båda undersökningarna.

Som framgår av tablåen är antalet brukningsenheter enligt struktur- och befolkningsutredningarna genomgående mindre än enligt jordbruksräkningarna. Detta sammanhänger med att i de förra undersökningarna en snävare definition av be-

År	Struktur- och befolkningsutredningarna	Jordbruksräkningarna
1966	173 081	186 267
1961	218 220	232 920
1956	242 610	268 101
1951	268 710	282 187

Tabell 12 Jordbrukarnas åldersfördelning inom olika storleksgrupper åren 1961 och 1966. Procent

Storleksgrupp, hektar åker; riksområde	Procentuell åldersfördelning							Median- ålder	Totala antalet jordbrukare
	29 år och yngre	30-39 år	40-49 år	50-64 år	65 år och äldre	Åldern okänd	Summa		
<i>2,1—10,0 hektar</i>									
1966.....	1,6	8,2	19,2	46,1	23,6	1,3	100,0	56,6	91 640
1961.....	2,4	10,8	22,2	44,6	19,8	0,2	100,0	54,8	129 690
<i>10,1—20,0 hektar</i>									
1966.....	3,6	15,0	23,3	45,8	11,4	0,9	100,0	52,3	45 874
1961.....	3,7	16,4	27,7	40,5	11,2	0,5	100,0	50,6	55 800
<i>20,1—30,0 hektar</i>									
1966.....	4,6	17,7	32,0	37,9	7,5	0,3	100,0	48,6	19 182
1961.....	3,4	22,6	31,1	34,5	7,8	0,6	100,0	47,6	19 290
<i>Över 30,0 hektar</i>									
1966.....	6,8	21,1	31,5	34,9	5,2	0,5	100,0	46,9	21 799
1961.....	5,1	22,6	32,6	32,5	7,2	—	100,0	46,8	19 290
<i>Södra och mellersta Sveriges slätbygder</i>									
1966.....	3,8	15,1	24,9	43,8	11,8	0,6	100,0	53,5	67 656
1961.....	2,8	14,7	25,8	42,9	13,4	0,4	100,0	52,5	79 440
<i>Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder</i>									
1966.....	3,0	12,7	23,0	41,9	18,0	1,4	100,0	51,9	67 646
1961.....	3,1	13,1	24,0	41,9	17,5	0,4	100,0	51,1	88 620
<i>Norra Sverige</i>									
1966.....	2,1	8,3	20,3	46,8	21,5	1,0	100,0	53,6	43 193
1961.....	2,2	12,7	25,6	41,5	17,8	0,2	100,0	53,3	56 010
<i>Hela riket</i>									
1966.....	3,1	12,5	23,1	43,8	16,5	1,0	100,0	56,0	178 495
1961.....	3,0	14,2	25,3	41,7	15,5	0,3	100,0	53,1	224 070

greppet brukningsenhet tillämpas än i de senare.

I tab 11 redovisas uppgifter om brukningsenheternas och åkerarealens fördelning åren 1956, 1961 och 1966 efter ägarekategori. I den mån brukningsenheten bestått av flera fastigheter och dessas ägare representerat olika ägarekategorier har klassificeringen i undersökningen i regel skett efter den fastighet, där brukaren haft sin bostad. Av tabellen framgår att om-

kring 95 % av antalet brukningsenheter 1966 ägdes av enskilda personer eller sterbhus. För åkerarealen var dessa ägarekategoriers andel något mindre än 90 %.

Tab 12 innehåller uppgifter om jordbrukarnas relativa åldersfördelning och medianålder 1961 och 1966. Enligt tabellen har åldersfördelningen förskjutits något uppåt under femårsperioden.

I tab 13 kan jordbrukarnas sysselsättningsförhållanden studeras, medan tab 14

Tabell 13 Jordbrukarnas sysselsättningsförhållanden år 1966. Hela riket

Sysselsättningsförhållanden	Ålder								Totalt
	29 år och yngre	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-64 år	65-69 år	70 år och äldre	Åldern okänd	
Ej förvärvsarbetande . .	11	7	146	411	988	881	2 867	173	5 484
Förvärvsarbetande endast på brukningsenheten — minst halv normal årsarbetstid . .	2 780	12 063	23 821	30 638	13 580	9 545	6 663	510	99 600
Förvärvsarbetande endast på brukningsenheten — mindre än halv normal årsarbetstid	26	162	459	1 478	1 065	705	2 096	129	6 120
Förvärvsarbetande utom brukningsenheten . . .	2 622	9 935	16 258	20 518	6 768	3 370	787	297	60 555
Därav brukare med förvärvsarbete endast utom brukningsenheten	87	154	783	851	481	280	—	—	2 636
Därav brukare med mer än 150 dagsverken utom brukningsenheten	1 040	4 166	7 175	10 796	2 163	603	—	—	25 943
Uppgift saknas	35	212	534	2 038	680	1 324	1 237	675	6 736
Summa	5 474	22 379	41 218	55 083	23 081	15 825	13 650	1 785	178 495

ger upplysningar om hur många jordbrukare som har utbildning utöver folkskola resp genomgått lantbruksskola (lantmannaskola). Av tabelluppgifterna kan bl a utläsas att något mer än var tredje jordbrukare har förvärvsarbete utanför brukningsenheten. Beträffande jordbrukarnas utbildning framgår att yngre jordbrukare och jordbrukare med större gårdar har mer utbildning än äldre brukare resp brukare med mindre gårdar. Detta förhållande gäller både för utbildning utöver folkskola och genomgången lantbruksskola.

Övrig publicering

Huvudresultaten från den senaste struktur- och befolkningsutredningen har av Jordbrukets utredningsinstitut publicerats i häftena nr 2 — 68 och 3 — 68 i institutets meddelandeserie. I den första delen återfinns en beskrivning av undersökningens uppläggning samt uppgifter om strukturförhållanden inom jordbruket, brukarnas åldersfördelning, utbildning, sysselsättning och ledighet. I den andra delen redovisas uppgifter om jordbrukarnas attityder till sin situation som jordbrukare.

Tabell 14 Jordbrukarnas utbildningsnivå år 1966. Hela riket

Ålder	Utbildning utöver folkskola ¹				Lantbruksskola			
	Brukningsenhetens storlek, hektar åker				Brukningsenhetens storlek, hektar åker			
	2,1-10,0	10,1-30,0	Över 30,0	Totalt	2,1-10,0	10,1-30,0	Över 30,0	Totalt
<i>Antal brukare</i>								
39 år och yngre	1 934	4 692	3 946	10 572	1 617	3 824	3 361	8 802
40-49 år	1 257	4 298	3 688	9 243	867	3 135	2 915	6 917
50-64 år	3 129	5 340	3 706	12 175	1 740	3 516	2 477	7 733
65 år och äldre	1 259	1 264	700	3 223	677	762	493	1 932
Åldern okänd	—	11	41	52	—	—	41	41
Totalt	7 579	15 605	12 081	35 265	4 901	11 237	9 287	25 425
<i>Procent av antalet brukare i respektive grupp</i>								
39 år och yngre	22,1	38,0	70,6	39,6	18,5	31,0	60,2	33,0
40-49 år	7,5	26,9	56,4	23,5	5,1	19,6	44,6	17,6
50-64 år	7,6	19,7	50,8	16,1	4,2	13,0	34,0	10,2
65 år och äldre	5,8	20,7	64,0	11,2	3,1	12,5	45,1	6,7
Åldern okänd	—	..	..	3,4	—	—	..	2,7
Totalt	8,5	25,2	58,8	20,5	5,5	18,1	45,2	14,8

¹ Hit räknas brukare, som genomgått en eller flera skolor (kurser), t ex lantbruksskola, utöver folkskola.

3. Befolkning och arbetskraft

3.1. Folkräkningarna

Vid statistiska centralbyrån utförs folkräkningar med i regel femårsintervaller. I dessa ingår uppgifter av intresse för belysning av vissa förhållanden inom jordbruket. Sålunda redovisas data rörande befolkningens fördelning på städer och landsbygd samt på tätort och glesbygd, befolkningens åldersfördelning, antalet förvärvsarbetande inom olika näringsgrenar etc.

Från 1966 redovisas data, liknade dem som erhålls i folkräkningarna, genom en särskild bearbetning av de årliga arbetskraftsundersökningarna. Härvid anpassas redovisningen till den i 1965 års folkräkning. Vid undersökningen, som utförs i november varje år av utredningsinstitutet vid statistiska centralbyrån, inhämtas vanligen genom telefonintervjuer uppgifter från ett stickprov av omkring 60 000 personer i åldern 14 år och däröver.

Folkräkningens uppläggning

I programmet för den kombinerade folk- och bostadsräkningen 1965, vilken i sin helhet utfördes av statistiska centralbyrån, ingick en totalundersökning, en urvalsundersökning och en intervjuundersökning.

Totalundersökningen genomfördes i två etapper av vilka den första innebar en bearbetning av demografiska uppgifter enligt mantalslängderna och den andra

en samkörning av mantalslängderna med uppgifter om sysselsättning, bostadsförhållanden m m, vilka insamlats på särskild blankett.

Urvalsundersökningen omfattade dels en redovisning av den förvärvsarbetande befolkningen efter yrke, dels inkomststatistik. I undersökningen ingick omkring en trettiondel av befolkningen.

I intervjudelen slutligen ingick en undersökning av bl a hushållens bostadskostnader. Uppgifterna i denna del skulle också användas för kvalitetskontroll av de uppgifter som lämnades i totalundersökningen.

Resultat

Uppgifter från folkräkningen 1965 om folkmängdens fördelning på större åldersgrupper inom olika län belyses i *tab 15*, medan befolkningens fördelning på landsbygd och städer resp glesbygd och tätort har sammanställts i *tab 16* och *tab 17*.

Av redovisade uppgifter framgår bl a att landsbygdsbefolkningens andel av den totala befolkningen minskat från 87 % år 1870 till 46 % år 1965. Endast något mer än en femtedel av befolkningen var sistnämnda år bosatt i egentlig glesbygd.

I *tab 18* redovisas vissa uppgifter från den utökade arbetskraftsundersökningen

Tabell 15 Folkmängdens fördelning på större åldersgrupper år 1965

Län	Män			
	0—14 år	15—44 år	45—64 år	Över 64 år
<i>Glesbygd¹</i>				
Stockholms (och stad)	6 787	12 407	9 208	5 466
Uppsala	4 482	8 017	6 094	3 646
Södermanlands	5 597	9 788	7 624	4 470
Östergötlands	8 529	15 168	12 368	7 175
Jönköpings	7 776	13 977	11 633	7 362
Kronobergs	5 675	11 352	10 310	6 936
Kalmar	7 284	14 056	12 419	7 589
Gotlands	3 238	5 380	4 052	2 435
Blekinge	3 848	8 202	7 130	4 378
Kristianstads	8 431	16 827	13 885	7 802
Malmöhus	10 793	19 582	15 451	8 300
Hallands	7 338	13 698	10 384	5 898
Göteborgs o Bohus	6 974	13 187	10 334	6 650
Älvsborgs	10 996	21 690	17 605	11 203
Skaraborgs	10 698	19 119	15 491	9 549
Värmlands	9 816	18 737	16 203	9 823
Örebro	5 514	10 395	9 021	5 498
Västmanlands	4 548	8 321	6 619	3 750
Kopparbergs	6 346	12 037	10 431	6 351
Gävleborgs	7 265	14 386	12 160	7 021
Västernorrlands	8 361	16 959	14 034	7 793
Jämtlands	6 564	12 536	10 544	6 517
Västerbottens	10 609	19 210	14 840	7 065
Norrbottens	8 764	16 548	10 978	4 940
Hela riket	176 233	331 579	268 818	157 617
<i>All bebyggelse</i>				
Stockholms (och stad)	140 528	298 044	166 288	61 752
Uppsala	20 368	38 602	20 937	11 014
Södermanlands	26 660	49 639	30 484	14 375
Östergötlands	38 726	74 250	47 710	22 095
Jönköpings	32 609	59 426	38 502	18 146
Kronobergs	17 161	33 066	21 963	11 996
Kalmar	24 602	46 154	32 218	16 398
Gotlands	6 361	10 494	6 751	3 572
Blekinge	15 475	31 194	19 320	9 545
Kristianstads	27 294	52 323	33 991	18 021
Malmöhus	67 935	139 164	83 231	37 848
Hallands	19 519	36 227	23 657	11 724
Göteborgs o Bohus	69 927	141 899	83 302	35 717
Älvsborgs	41 802	78 472	50 788	24 226
Skaraborgs	27 764	50 531	33 209	17 696
Värmlands	29 594	56 456	39 568	19 641
Örebro	27 303	53 552	36 463	16 766
Västmanlands	28 717	55 102	30 640	12 610
Kopparbergs	30 401	55 593	38 294	18 475
Gävleborgs	30 602	58 899	39 236	19 047
Västernorrlands	29 074	56 380	37 108	17 555
Jämtlands	13 863	25 255	18 301	9 800
Västerbottens	26 925	49 266	30 140	12 811
Norrbottens	33 270	58 662	30 361	11 350
Hela riket	826 480	1 608 650	992 462	452 180

¹ Som tätort har i allmänhet räknats alla hussamlingar med minst 200 invånare, såvida avstån-glesbygd.

Kvinnor				Summa			
0—14 år	15—44 år	45—64 år	Över 64 år	0—14 år	15—44 år	45—64 år	Över 64 år
6 289	10 429	8 141	5 275	13 076	22 836	17 349	10 741
4 069	6 737	5 321	3 389	8 551	14 754	11 415	7 035
5 365	8 390	6 709	4 013	10 962	18 178	14 333	8 483
7 855	12 819	11 007	6 485	16 384	27 987	23 375	13 660
7 376	11 642	10 347	6 826	15 152	25 619	21 980	14 188
5 377	8 699	8 651	6 271	11 052	20 951	18 961	13 207
6 826	11 280	10 841	6 921	14 110	25 336	23 260	14 510
3 056	4 346	3 741	2 449	6 294	9 726	7 793	4 884
3 594	6 335	6 250	4 181	7 442	14 537	13 380	8 559
8 108	13 235	12 051	7 580	16 539	30 062	25 936	15 382
9 933	16 688	13 551	8 128	20 726	36 270	29 002	16 428
6 803	11 331	8 876	5 610	14 141	25 029	19 260	11 508
6 295	10 637	9 388	6 612	13 269	23 824	19 722	13 262
10 438	17 443	15 853	11 125	21 434	39 133	33 458	22 328
9 868	15 450	13 461	8 770	20 566	34 569	28 952	18 319
8 953	15 723	14 325	9 455	18 769	34 460	30 528	19 278
5 266	8 629	8 055	5 026	10 780	19 024	17 076	10 524
4 307	6 669	5 653	3 502	8 855	14 990	12 272	7 252
5 717	10 093	9 612	6 020	12 063	22 130	20 043	12 371
6 847	11 732	10 804	6 863	14 112	26 118	22 964	13 884
7 957	13 743	12 951	7 465	16 318	30 702	26 985	15 258
6 002	10 055	9 010	5 782	12 566	22 591	19 554	12 299
9 903	15 703	12 598	6 148	20 512	34 913	27 438	13 213
8 412	12 829	9 506	4 388	17 176	29 377	20 484	9 328
164 616	270 637	236 702	148 284	340 849	602 216	505 520	305 901
133 717	295 994	187 046	95 028	274 245	594 038	353 334	156 780
19 113	38 434	21 750	13 483	39 481	77 036	42 687	24 497
25 157	47 416	30 207	16 564	51 817	97 055	60 691	30 939
36 731	72 093	48 022	26 156	75 457	146 343	95 732	48 251
30 917	58 163	37 499	20 541	63 526	117 589	76 001	38 687
16 350	30 885	20 156	12 590	33 511	63 951	42 119	24 586
23 457	43 825	30 987	17 950	48 059	89 979	63 205	34 348
5 964	9 885	6 735	3 989	12 325	20 379	13 486	7 561
14 611	28 717	18 898	11 394	30 086	59 911	38 218	20 939
26 187	49 305	33 156	21 331	53 481	101 628	67 147	39 352
64 389	135 779	88 420	50 389	132 324	274 943	171 651	88 237
18 344	34 412	22 717	13 436	37 863	70 639	46 374	25 160
65 685	135 816	87 373	45 690	135 612	277 715	170 675	81 407
39 196	76 288	51 134	28 244	80 998	154 760	101 922	52 470
26 156	47 997	31 741	19 526	53 920	98 528	64 950	37 222
27 981	53 969	38 442	21 486	57 575	110 425	78 010	41 127
26 244	51 988	36 040	19 633	53 547	105 540	72 503	36 399
27 185	51 385	28 998	14 533	55 902	106 487	59 638	27 143
28 455	52 832	37 390	20 653	58 856	108 425	75 684	39 128
28 983	55 293	38 780	21 741	59 585	114 192	78 016	40 788
27 434	53 318	36 700	19 728	56 508	109 698	73 808	37 283
12 905	24 127	16 809	9 986	26 768	49 382	35 110	19 786
25 581	47 658	28 023	13 019	52 506	96 924	58 163	25 830
31 306	54 162	28 175	12 132	64 576	112 824	58 536	23 482
782 048	1 549 741	1 005 198	549 222	1 608 528	3 158 391	1 997 660	1 001 402

det mellan husen normalt icke överstigit 200 meter. Övriga områden har i regel hänförs till

Tabell 16 Folkmängdens fördelning på städer och landsbygd år 1965

Område	Städer			Landsbygd			Hela folkmängden		
	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
<i>Län</i>									
Stockholms (och stad)...	485 368	535 593	1 020 961	181 244	176 192	357 436	666 612	711 785	1 378 397
Uppsala	49 140	53 923	103 063	41 781	38 857	80 638	90 921	92 780	183 701
Södermanlands	77 836	78 807	156 643	43 322	40 537	83 859	121 158	119 344	240 502
Östergötlands	107 419	112 716	220 135	75 362	70 286	145 648	182 781	183 002	365 783
Jönköpings	71 812	75 741	147 553	76 871	71 379	148 250	148 683	147 120	295 803
Kronobergs	19 883	21 474	41 357	64 303	58 507	122 810	84 186	79 981	164 167
Kalmar	43 520	46 150	89 670	75 852	70 069	145 921	119 372	116 219	235 591
Gotlands	8 199	9 169	17 368	18 979	17 404	36 383	27 178	26 573	53 751
Blekinge	29 124	31 502	60 626	46 410	42 118	88 528	75 534	73 620	149 154
Kristianstads	30 963	34 202	65 165	100 666	95 777	196 443	131 629	129 979	261 608
Malmöhus	221 665	237 876	459 541	106 513	101 101	207 614	328 178	338 977	667 155
Hallands	38 525	41 110	79 635	52 602	47 799	100 401	91 127	88 909	180 036
Göteborgs o Bohus	251 643	259 820	511 463	79 202	74 744	153 946	330 845	334 564	665 409
Älvsborgs	78 009	84 026	162 035	117 279	110 836	228 115	195 288	194 862	390 150
Skaraborgs	47 321	50 464	97 785	81 879	74 956	156 835	129 200	125 420	254 620
Värmlands	55 739	58 774	114 513	89 520	83 104	172 624	145 259	141 878	287 137
Örebro	73 789	77 352	151 141	60 295	56 553	116 848	134 084	133 905	267 989
Västmanlands	74 638	73 863	148 501	52 431	48 238	100 669	127 069	122 101	249 170
Kopparbergs	44 486	46 062	90 548	98 277	93 268	191 545	142 763	139 330	282 093
Gävleborgs	63 867	65 683	129 550	83 917	79 114	163 031	147 784	144 797	292 581
Västernorrlands	55 982	57 895	113 877	84 135	79 285	163 420	140 117	137 180	277 297
Jämtlands	12 126	13 472	25 598	55 093	50 355	105 448	67 219	63 827	131 046
Västerbottens	38 662	40 575	79 237	80 480	73 706	154 186	119 142	114 281	233 423
Norrbottens	45 113	44 605	89 718	88 530	81 170	169 700	133 643	125 775	259 418
<i>Hela riket</i>									
1965.....	2 024 829	2 150 854	4 175 683	1 854 943	1 735 355	3 590 298	3 879 772	3 886 209	7 765 981
1960.....	1 862 705	1 998 815	3 861 520	1 875 991	1 757 618	3 633 609	3 738 696	3 756 433	7 495 129
1950.....	1 567 120	1 711 184	3 278 304	1 939 322	1 824 203	3 763 525	3 506 442	3 535 387	7 041 829
1945.....	1 325 705	1 481 535	2 807 240	1 994 272	1 872 237	3 866 509	3 319 977	3 353 772	6 673 749
1940.....	1 111 210	1 269 702	2 380 912	2 048 918	1 941 602	3 990 520	3 160 128	3 211 304	6 371 432
1930.....	919 697	1 076 178	1 995 875	2 101 151	2 045 165	4 146 316	3 020 848	3 121 343	6 142 191
1920.....	811 354	931 757	1 743 111	2 086 902	2 074 476	4 161 378	2 898 256	3 006 233	5 904 489
1910.....	631 472	736 128	1 367 600	2 067 257	2 087 546	4 154 803	2 698 729	2 823 674	5 522 403
1900.....	507 780	596 171	1 103 951	1 998 656	2 033 834	4 032 490	2 506 436	2 630 005	5 136 441
1890.....	410 693	489 005	899 698	1 906 494	1 978 789	3 885 283	2 317 187	2 467 794	4 784 981
1880.....	313 423	377 008	690 431	1 901 820	1 973 417	3 875 237	2 215 243	2 350 425	4 565 668
1870.....	244 081	295 568	539 649	1 772 572	1 856 304	3 628 876	2 016 653	2 151 872	4 168 525

Tabell 17 Folkmängdens fördelning på glesbygd och tätort¹ år 1965

Län	Glesbygd				Tätort				Folkmängd i glesbygd i procent av hela folkmängden
	Landskommuner	Köpingar	Städer	Summa	Landskommuner	Köpingar	Städer	Summa	
Stockholms (och stad)...	55 164	493	8 345	64 002	213 260	88 519	1 012 616	1 314 395	4,6
Uppsala	39 314	643	1 798	41 755	37 076	3 605	101 265	141 946	22,7
Södermanlands	44 597	2 151	5 208	51 956	32 550	4 561	151 435	188 546	21,6
Östergötlands	69 717	3 161	8 528	81 406	42 031	30 739	211 607	284 377	22,3
Jönköpings	64 506	4 323	8 110	76 939	52 320	27 101	139 443	218 864	26,0
Kronobergs	49 491	12 555	1 225	63 271	28 971	31 793	40 132	100 896	38,5
Kalmar	71 615	3 161	2 440	77 216	54 758	16 387	87 230	158 375	32,8
Gotlands	27 560	742	395	28 697	6 279	1 802	16 973	25 054	53,4
Blekinge	42 759	230	929	43 918	36 776	8 763	59 697	105 236	29,4
Kristianstads	76 037	8 985	2 897	87 919	68 003	43 418	62 268	173 689	33,6
Malmöhus	92 654	6 304	3 468	102 426	72 213	36 443	456 073	564 729	15,4
Hallands	67 794	64	2 080	69 938	29 323	3 220	77 555	110 098	38,8
Göteborgs o Bohus	65 427	—	4 650	70 077	88 519	—	506 813	595 332	10,5
Älvsborgs	105 848	4 106	6 399	116 353	93 139	25 022	155 636	273 797	29,8
Skaraborgs	91 672	6 407	4 327	102 406	42 760	15 996	93 458	152 214	40,2
Värmlands	83 770	12 059	7 206	103 035	43 506	33 289	107 307	184 102	35,9
Örebro	40 100	7 156	10 148	57 404	28 699	40 893	140 993	210 585	21,4
Västmanlands	35 953	2 089	5 327	43 369	39 686	22 941	143 174	205 801	17,4
Kopparbergs	62 627	1 487	2 493	66 607	105 667	21 764	88 055	215 486	23,6
Gävleborgs	65 136	3 043	8 899	77 078	84 701	10 151	120 651	215 503	26,3
Västernorrlands	77 899	1 245	10 119	89 263	69 380	14 896	103 758	188 034	32,2
Jämtlands	65 521	1 030	459	67 010	28 634	10 263	25 139	64 036	51,1
Västerbottens	78 911	9 129	8 036	96 076	51 254	14 892	71 201	137 347	41,2
Norrbottnens	72 769	590	3 006	76 365	92 751	3 590	86 712	183 053	29,4
Hela riket	1 546 841	91 153	116 492	1 754 486	1 442 256	510 048	4 059 191	6 011 495	22,6

¹ Se not till tab 15.

Tabell 18 Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk m m samt dennas procentuella andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen år 1968

Område	Antal inom jordbruk, skogsbruk m m förvärvsarbetande personer				Inom jordbruk, skogsbruk m m förvärvsarbetande personer i procent av totala antalet förvärvsarbetande
	Jordbruk	Skogsbruk	Summa ¹	Därav kvinnor	
<i>Län²</i>					
Stockholms.....	10 500	1 000	11 900	2 100	1,8
Uppsala	7 100	1 400	8 500	1 900	10,6
Södermanlands	9 300	700	10 300	1 700	9,8
Östergötlands.....	13 300	2 500	15 800	2 000	9,8
Jönköpings	13 600	1 200	14 700	4 200	10,7
Kronobergs	11 300	1 800	13 100	4 500	16,6
Kalmar	13 200	2 000	15 200	4 400	15,7
Gotlands	6 000	—	6 200	2 100	25,5
Blekinge	6 800	800	8 300	2 000	12,2
Kristianstads	19 200	1 000	20 600	5 300	18,1
Malmöhus	24 800	300	25 600	8 600	8,2
Hallands	13 300	700	14 100	3 600	16,6
Göteborgs o Bohus	8 200	700	12 300	2 300	4,0
Älvsborgs	18 900	3 100	22 000	5 100	12,2
Skaraborgs	22 000	1 700	23 700	5 100	21,4
Värmlands	11 900	6 100	18 000	5 000	14,2
Örebro	7 100	2 800	9 800	1 800	8,8
Västmanlands	8 100	1 500	9 600	2 600	8,8
Kopparbergs	7 400	5 500	12 900	3 600	11,4
Gävleborgs	8 700	6 300	15 400	3 500	12,4
Västernorrlands	10 600	3 400	14 200	4 700	12,7
Jämtlands	7 700	4 500	12 200	3 100	22,0
Västerbottens	11 700	5 600	17 300	3 700	18,3
Norrbottens	6 400	5 500	12 000	1 800	11,6
<i>Hela riket</i>					
1968.....	276 900	60 000	343 700	84 800	9,9
1967.....	300 500	63 500	370 400	94 400	10,6
1966.....	314 400	72 300	393 800	103 500	11,3
1965 ³	332 139	67 253	407 560	492 518	11,8
1960 ⁵	354 228	83 264	446 952	438 865	13,8

¹ Inkl förvärvsarbetande befolkning inom fiske. — ² Vissa länsuppgifter är baserade på små stickprov varför slumpfelen här kan vara avsevärda. — ³ Enl 1965 års folkräkning. — ⁴ Se texten. — ⁵ Enl 1960 års folkräkning.

1968 jämte vissa jämförelsetal från folkräkningarna 1960 och 1965. Av tabellen framgår att 10 % av den förvärvsarbetande befolkningen 1968 var sysselsatt inom jordbruk, skogsbruk m m. Den stora ökningen av antalet kvinnor inom jordbruket sedan 1960 sammanhänger med varierande klassificeringsprinciper och motsvaras ej av någon faktisk uppgång.

Övrig publicering

I publikationen Folk- och bostadsräkningen den 1 november 1965, I—IX (SOS) återfinns detaljerade resultat för bl a församlingar, kommuner och kommunblock.

Resultat från arbetskraftsundersökningen 1968 återfinns i Statistiska meddelanden Am 1969:8.

3.2. Jordbruksinventeringarna

Uppgifter om antalet i jordbruket sysselsatta personer inforrades även under 1968 i samband med statistiska centralbyråns jordbruksinventeringar. Dessutom inhämtades vid marsundersökningen uppgifter om totalantalet i jordbruket lejda arbetstimmar under 1967.

För inventeringarnas metodik etc har en närmare redogörelse lämnats i kap 2 (s 47), till vilken hänvisas.

Undersökningarnas innehåll

Undersökningarnas syfte var att ge en redovisning av totala antalet män och kvinnor över 15 år sysselsatta i jordbruket vid de olika undersökningstidpunkterna. I statistiken redovisades två huvudgrupper, nämligen dels brukaren och dennes familjemedlemmar, dels lejd arbetskraft. Den senare gruppen var i sin tur uppdelad på fast och tillfälligt anställda.

Enligt anvisningarna för uppgiftslämnandet skulle under rubriken »brukaren och dennes familjemedlemmar» redovisas endast brukaren, dennes maka och hemmavarande barn samt föräldrar. Som lejd arbetskraft betraktades sålunda även brukarens syskon, mågar, sonhustrur, barnbarn och ej hemmavarande barn, vilka på undersökningdagen mot avlöning utfört jordbruksarbete för brukaren. Några närmare anvisningar i övrigt för uppgiftslämnandet, t ex i fråga om avgränsningen i förhållande till hemsysslor, skogsarbete eller annat arbete som kunde vara kombinerat med jordbruksarbete, lämnades inte.

En redovisning av antalet sysselsatta

vissa bestämda dagar påverkas i stor utsträckning av sådana faktorer som väderleksförhållanden, växtlighetens utveckling etc. Då detta är särskilt utpräglat beträffande den lejda arbetskraften, inhämtades i marsinventeringen (se ovan) även uppgift om totala antalet lejda arbetstimmar under närmast föregående kalenderår.

Resultat

I tab 19—21 ges vissa huvudresultat från undersökningarna 1968 rörande arbetskraften inom jordbruket. Av denna redovisning framgår bl a att *totalantalet sysselsatta* vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker i juni 1968 var 26 100 (9 %) lägre än vid motsvarande undersökning 1967. Nedgången var störst för gruppen tillfälligt anställda män.

Antalet sysselsatta brukare (jämte familjemedlemmar) per 100 hektar åker — se tab 20 — var liksom tidigare störst i den lägsta storleksgruppen (2—5 hektar åker) och avtog starkt med ökad storlek på brukningsenheterna. För fast anställda män rådde ett motsatt förhållande.

Antalet lejda arbetstimmar under 1967 var 12 % lägre än motsvarande antal för närmast föregående år, vilket framgår av följande tablå.

År	Totala antalet lejda arbetstim- mar i milj
1967	69,7
1966	79,3
1965	82,9
1964	94,8
1963	100,2

Tabell 19 Antal i jordbruket sysselsatta personer över 15 år den 4 juni 1968

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder	12 540	7 579	4 063	589	2 486	2 889	19 089	11 057
» mellanbygder . . .	14 557	9 267	2 881	481	1 418	1 370	18 856	11 118
» norra slättbygder	17 874	10 168	3 029	436	996	175	21 899	10 779
Svealands slättbygder	19 563	11 520	5 110	536	1 237	233	25 910	12 289
Götalands skogsbygder . . .	47 700	30 805	2 867	1 236	2 107	739	52 674	32 780
Mellersta Sveriges skogs- bygder	10 728	6 959	1 138	296	580	119	12 446	7 374
Nedre Norrland	11 440	8 207	386	226	611	191	12 437	8 624
Övre Norrland	10 756	7 358	281	229	488	135	11 525	7 722
<i>Riksområden</i>								
Södra och mellersta Sveriges slättbygder	64 534	38 534	15 083	2 042	6 137	4 667	85 754	45 243
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	58 428	37 764	4 005	1 532	2 687	858	65 120	40 154
Norra Sverige	22 196	15 565	667	455	1 099	326	23 962	16 346
<i>Hela riket</i>								
1968	145 158	91 863	19 755	4 029	9 923	5 851	174 836	101 743
1967	158 588	101 769	20 627	4 308	11 140	6 232	190 355	112 309
1966	179 090	123 620	22 370	4 430	10 410	5 250	211 870	133 300
1965	195 490	139 360	23 650	5 190	12 180	6 680	231 320	151 230
1964	208 530	151 680	26 450	6 680	15 660	9 330	250 640	167 690

I tab 21 har gjorts en sammanställning över antalet i jordbruket sysselsatta personer den 2 oktober 1967 samt 1 mars, 4 juni och 1 oktober 1968. Resultaten visar att gruppen tillfälligt anställda minskade med cirka 5 000 (21 % för män och 29 % för kvinnor) från oktober 1967 till oktober 1968. Av den övriga arbetskraften minskade antalet fast anställda något under perioden medan antalet kvinnor i gruppen »Brukaren jämte familje-

medlemmar» minskade med cirka 9 000 (9 %) från oktober 1967 till oktober 1968.

Övrig publicering

Resultaten från 1968 års arbetskraftsundersökningar finns redovisade i Statistiska meddelanden J 1968:22 (undersökningen i mars), 1968:41 (juni) samt 1969:6 (oktober).

Tabell 20 Antal i jordbruket sysselsatta personer över 15 år inom olika storleksgrupper, totalt och per 100 hektar åker, den 4 juni 1968. Hela riket

Storleksgrupp, hektar åker	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
<i>Antal sysselsatta</i>								
2,1— 5,0.....	17 159	11 637	211	337	470	340	17 840	12 314
5,1— 10,0.....	37 459	24 841	597	917	1 239	308	39 295	26 066
10,1— 20,0.....	41 899	27 658	1 454	1 104	1 807	1 197	45 160	29 959
20,1— 30,0.....	20 781	13 633	1 488	656	1 624	1 079	23 893	15 368
30,1— 50,0.....	16 651	9 848	2 980	429	1 851	1 106	21 482	11 383
50,1—100,0.....	8 947	3 756	4 696	267	1 633	1 056	15 276	5 079
Över 100,0.....	2 262	490	8 329	319	1 299	765	11 890	1 574
Summa	145 158	91 863	19 755	4 029	9 923	5 851	174 836	101 743
<i>Antal sysselsatta per 100 hektar åker</i>								
2,1— 5,0.....	11,9	8,1	0,2	0,2	0,3	0,2	12,4	8,5
5,1— 10,0.....	10,0	6,6	0,2	0,2	0,3	0,1	10,5	6,9
10,1— 20,0.....	6,9	4,5	0,2	0,2	0,3	0,2	7,4	4,9
20,1— 30,0.....	4,6	3,0	0,3	0,2	0,4	0,2	5,3	3,4
30,1— 50,0.....	3,0	1,8	0,6	0,1	0,3	0,2	3,9	2,1
50,1—100,0.....	1,9	0,8	1,0	0,1	0,3	0,2	3,2	1,1
Över 100,0	0,5	0,1	1,9	0,1	0,3	0,2	2,7	0,4
Totalt	4,8	3,0	0,6	0,1	0,3	0,2	5,7	3,3

Tabell 21 Antal i jordbruket sysselsatta personer över 15 år den 2 oktober 1967, 1 mars, 4 juni och 1 oktober 1968. Hela riket

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Tidpunkt	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Oktober 1968....	148 170	90 440	19 360	4 100	8 930	6 270	176 460	100 810
Juni »	145 160	91 860	19 760	4 030	9 920	5 850	174 840	101 740
Mars »	143 860	93 290	17 780	3 330	4 460	1 300	166 100	97 920
Oktober 1967....	149 500	99 260	21 060	4 330	11 300	8 830	181 860	112 420

3.3. Löneförhållandena för lantarbetare

Officiella uppgifter rörande lantarbetarlönerna har insamlats årligen alltsedan 1911. Statistiken utarbetas sedan 1963 av statistiska centralbyrån.

De i föreliggande redogörelse införda uppgifterna avser i huvudsak inkomståret 1967.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Till undersökningen av lantarbetarnas löneförhållanden 1954 begärdes uppgifter från 4 324 brukningsenheter med över 2 hektar åker, uttagna genom systematiskt urvalsförfarande ur statistiska centralbyråns primärmaterial till 1954 års arealinventering. Vid de för åren 1955—1966 utförda undersökningarna användes i huvudsak samma urval av brukningsenheter som för 1954 års undersökning. Till 1967 års undersökning av lantarbetarnas löner insamlades uppgifter från ett nytt urval av brukningsenheter. Från RLFs jordbruksregister uttogs enligt systematiskt urvalsförfarande brukningsenheter med mer än 10 hektar åker. I följande tablå redovisas uppgiftsmaterialets omfattning för undersökningen avseende inkomståret 1967.

Storleksgrupp (hektar åker)	Urvals- kvot	Antal uttagna bruknings- enheter	Bortfall (procent)
10,1—20,0	1/87	543	28,4
20,1—50,0	1/35	865	24,8
Över 50,0	1/4	2 061	27,4
Summa		3 469	26,9

Lejd arbetskraft hade under året anlåtats vid 1 271 av de brukningsenheter för vilka uppgift inkommit. Totalt redovisades för

dessa brukningsenheter cirka 4 800 arbetare.

Blankett, definitioner m m

Liksom tidigare begärdes vid 1967 års undersökning uppgifter om arbetstid och löner för lejda arbetare (exkl brukarens familjemedlemmar). Skogsarbetare, trädgårdsarbetare och arbetare vid maskinstationer skulle ej redovisas. Av lantarbetare utfört skogsarbete skulle medräknas endast om det utförts mot samma lön som jordbruksarbetet.

Särskilda uppgifter inhämtades om hur den kontanta lönen för ackordsarbete fördelats på olika slag av ackordsarbete. »Fria naturprodukter» — tex mjölk eller bränsle — skulle av uppgiftslämnaren värderas enligt gällande marknadspriser. För fritt logi, fri bostad, fri kost etc skulle anges under vilken tidsperiod respektive förmån åtnjutits.

Blanketterna utsändes direkt till de berörda brukarna, medan insamlingen skedde under medverkan av lantbruksnämnderna i respektive län enligt Kungl Maj:ts kungörelse den 25 maj 1967 (nr 418) om uppgifter till lantarbetarstatistiken.

Resultatberäkning

Användbara blanketter inkom från 2 537 brukningsenheter. För varje redovisad arbetare överfördes flertalet uppgifter till ett hålkort. Beräkningen av de i tabellerna redovisade genomsnittsförtjänsterna utfördes i datamaskin. Härvid uppräknades primäruppgifterna för brukningsenheterna i varje storleksgrupp med en faktor

Tabell 22 Genomsnittliga timförtjänster samt timförtjänsternas spridning år 1967 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år

m k = med kollektivavtal; u k = utan kollektivavtal

Kategori	Timförtjänst, öre			
	Genomsnittlig förtjänst ¹	Undre kvartil ²	Median ²	Övre kvartil ²
Arbetare utan naturaförmåner				
Rättare m k	984	896	960	1 036
Egentliga lantarbetare m k	793	700	782	860
..... u k	723	625	706	800
Traktorförare m k	867	820	855	894
..... u k	822	667	801	871
Ladugårdsförmän m k	1 066	951	1 050	1 159
Djurskötare m k	945	849	921	1 023
..... u k	819	600	696	872
Specialarbetare m k	945	863	903	997
Arbetare med kost och logi				
Egentliga lantarbetare u k	493	331	517	748
Samtliga arbetare (oavsett löneform) m k	893	799	861	935
..... u k	685	604	706	800
..... Totalt	827	683	800	876
Rättare m k	994	913	981	1 056
Egentliga lantarbetare m k	787	700	781	858
..... u k	637	601	700	800
Traktorförare m k	868	820	856	899
..... u k	815	662	800	872
Ladugårdsförmän m k	1 075	951	1 058	1 178
Djurskötare m k	924	824	910	1 014
..... u k	641	500	628	800
Specialarbetare m k	947	863	904	1 000

¹ Se texten. — ² Om arbetare i en viss grupp ordnas i stigande följd efter förtjänstens storlek, är undre kvartilen, medianen och övre kvartilen den förtjänst som uppnås eller överskrids av resp 75, 50 och 25 % av samtliga arbetare i gruppen. Median- och kvartiltimförtjänsterna avser de individuella genomsnittliga timförtjänsterna.

som utgjorde kvoten mellan hela antalet brukningsenheter (enligt 1966 års jordbruksräkning) inom storleksgruppen och antalet brukningsenheter från vilka svar erhöles.

Den *genomsnittliga timförtjänsten* för olika grupper framräknades på så sätt att den sammanlagda lönesumman för samtliga arbetare inom respektive grupp dividerades med det antal arbetstimmar som

dessas arbetare utfört mot tidlön. Den *individuella genomsnittliga timförtjänsten* definierades som kvoten mellan en arbetares lönesumma och det antal arbetstimmar han utfört mot tidlön. Den *genomsnittliga årsförtjänsten* erhöles genom att dividera summan av arbetarnas förtjänster under året med antalet arbetare; vid dessa beräkningar medtogs dock endast arbetare med minst 230 arbets-

Tabell 23 Genomsnittliga årsförtjänster samt årsförtjänsternas spridning år 1967 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år

m k = med kollektivavtal; u k = utan kollektivavtal

Kategori	Årsförtjänst, kronor			
	Genomsnittlig förtjänst ¹	Undre kvartil ²	Median ²	Övre kvartil ²
Arbetare utan naturaförmåner				
Rättare	m k 21 490	19 700	21 890	23 230
Egentliga lantarbetare	m k 16 760	15 280	17 130	18 510
Traktorförare	m k 18 830	17 260	18 630	20 090
	u k 17 350	16 240	17 110	19 130
Ladugårdsförmän	m k 24 890	21 640	24 710	28 040
Djurskötare	m k 21 490	19 190	21 000	23 460
Specialarbetare	m k 20 570	18 780	20 050	21 940
Samtliga arbetare (oavsett löneform)	m k 19 750	17 440	19 360	21 690
	u k 13 210	7 130	14 880	17 700
Totalt	17 790	15 680	18 220	20 960
Rättare	m k 21 560	19 700	21 870	23 090
Egentliga lantarbetare	m k 16 320	14 950	16 820	18 260
	u k 11 940	6 360	14 750	16 520
Traktorförare	m k 18 690	17 240	18 600	20 090
	u k 16 570	14 590	17 110	18 550
Ladugårdsförmän	m k 25 020	21 640	24 770	28 120
	u k 12 340	6 520	11 890	16 100
Djurskötare	m k 20 640	18 340	20 690	23 060
Specialarbetare	m k 20 630	18 790	20 070	22 000

¹ Se texten. — ² Se not till tab 22.

dagrar under året hos den arbetsgivare som lämnat uppgifterna. Vid beräkningarna av årsförtjänsten togs lön för ackordsarbete med i lönesummorna men inte vid timförtjänstberäkningarna.

Vid bearbetningen av materialet värderades förmånen av fritt logi och fri bostad med användande av de i gällande kollektivavtal föreskrivna nyttjanderättsavgifterna.

Resultat

Vissa huvudresultat från 1967 års undersökning redovisas i tab 22—26.

I tab 22 lämnas uppgifter om timförtjänsternas genomsnittliga storlek för lantarbetare i åldern 18—64 år samt om timförtjänsternas spridning. Motsvarande uppgifter beträffande årsförtjänsterna redovisas i tab 23. Tab 24 innehåller data om genomsnittliga timförtjänster samt tim- och årsförtjänsternas spridning inom olika storleksgrupper av jordbruk. I tab 25 och tab 26 redovisas förtjänsternas sammansättning. Tab 27 slutligen visar utvecklingen av de genomsnittliga lantarbetarförtjänsterna under perioden 1963—1967.

Av tabelluppgifterna framgår bl a att den genomsnittliga timförtjänsten för

Tabell 25 Timförtjänsternas sammansättning år 1967 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år (oavsett löneform)

m k = med kollektivavtal; u k = utan kollektivavtal

Kategori	Total genom- snittlig timför- tjänst ¹ , öre	Därav (öre)				
		Kontant tidlön ² (exkl övertids- tillägg)	Övertids- tillägg	Kontant semester- lön och semester- ersättning	Provisioner och övriga kontanta ersätt- ningar	Naturaför- måner
Rättare	m k 994	878	21	68	19	8
Egentliga lantarbetare ..	m k 787	709	11	55	3	9
	u k 637	548	1	22	2	64
Traktorförare	m k 868	779	19	64	3	2
	u k 815	741	5	50	2	17
Ladugårdsförmän	m k 1 075	909	17	85	57	7
Djurskötare	m k 924	803	13	69	24	14
	u k 641	504	2	27	19	89
Specialarbetare	m k 947	854	17	67	9	1

¹ Se texten. — ² Här i ingår grundlön, ackordskompensation vid ersättartjänstgöring på sön- och helgdagar, vid förberedelse- och avslutningsarbete samt vid annat övertidsarbete, skrifttillägg, tillägg för oekväm arbetstid och månadstillägg för skolad rättare, reparatör eller skolad djurskötare i förmansställning.

Tabell 26 Årsförtjänsternas sammansättning år 1967 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år (oavsett löneform)

m k = med kollektivavtal; u k = utan kollektivavtal

Kategori	Total genom- snittlig års- förtjänst ¹ , kronor	Därav (kronor)				
		Kontant tidlön ² (inkl över- tidstillägg)	Kontant ackordslön (inkl över- tidstillägg)	Kontant semester- lön och semester- ersättning	Provisioner och övriga kontanta ersätt- ningar	Naturaför- måner
Rättare	m k 21 560	18 820	640	1 460	450	190
Egentliga lantarbetare ..	m k 16 320	14 280	500	1 100	80	370
	u k 11 940	9 270	60	530	40	2 050
Traktorförare	m k 18 690	16 380	860	1 330	60	50
	u k 16 570	14 760	170	1 070	40	530
Ladugårdsförmän	m k 25 020	19 470	2 440	1 710	1 250	150
Djurskötare	m k 20 640	16 580	1 870	1 410	430	360
	u k 12 340	9 460	380	570	80	1 850
Specialarbetare	m k 20 630	18 160	820	1 430	200	20

¹ Se texten. — ² Se not till tab 25.

Tabell 27 Genomsnittliga tim- och årsförtjänster åren 1963—1967 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år

m k = med kollektivavtal; u k = utan kollektivavtal

År	Samtliga yrkesgrupper (oavsett löneform och kollektivavtal)		Traktorförare utan naturaförmåner, m k		Djurskötare utan naturaförmåner, m k		Egentliga lantarbetare utan naturaförmåner, u k		Egentliga lantarbetare med kost och logi, u k	
	Öre resp kronor	Index ¹	Öre resp kronor	Index ¹	Öre resp kronor	Index ¹	Öre resp kronor	Index ¹	Öre resp kronor	Index ¹
<i>Timförtjänster, öre</i>										
1967.....	827	291	867	297	945	305	723	265	493	216
1966.....	752	265	808	277	874	282	596	218	..	..
1965.....	686	242	723	248	774	250	611	224	..	..
1964.....	627	221	670	229	717	231	530	194	397	174
1963.....	584	206	614	210	649	209	505	185	396	174
<i>Årsförtjänster², kronor</i>										
1967.....	17 790	264	18 830	267	21 490	264	..	..	..	..
1966.....	16 839	250	17 493	248	20 460	251	..	..	..	..
1965.....	14 911	221	16 041	227	18 170	223	..	..	..	..
1964.....	13 848	206	14 666	208	16 847	207	..	..	..	..
1963.....	12 902	191	13 650	193	15 639	192	..	..	..	..

¹ År 1954 = 100. — ² För arbetare med minst 250 arbetsdagar t o m år 1966 och för arbetare med minst 230 arbetsdagar år 1967. Se texten.

3.4. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk

Statistiska centralbyrån — tidigare arbetsmarknadsstyrelsen — utför varje år i februari, maj, augusti och november särskilda undersökningar rörande sysselsättningen inom det enskilda skogsbruket. Dessa undersökningar baseras på uppgifter för ett slumpmässigt urval av brukningsenheter i RLFs jordbruksregister (se s 34).

Undersökningarnas genomförande

Omfattning m m

I det ursprungliga urvalet (uttaget år 1957), ingick sammanlagt 6 010 brukningsenheter, motsvarande en tjuugoåttondel av de i RLF-registret medtagna enheterna, med minst 25 hektar skogsmark i norra Sverige eller med minst 10 hektar skogsmark i mellersta och södra Sverige. Av de ursprungligen uttagna brukningsenheterna har en del enheter på grund av olika slags förändringar, t ex sammanslagning med andra brukningsenheter eller uppdelning på flera enheter, borttagits ur undersökningsurvalet. För åren 1964—1968 har totalantalet uppgiftslämnare vid undersökningarna varierat mellan 5 270 och 5 660.

Innehåll

På särskilda blanketter, vilka utsänds direkt till uppgiftslämnarna, skall vid varje undersökningstillfälle uppgifter lämnas om sysselsättningen i skogsarbete för gårdens räkning under en viss angiven vecka. Uppgifterna skall avse antalet

dagsverken som utförts på gårdens skogsareal beträffande leverans- och husbehovsvirke samt skogsvård och andra skogsarbeten (som ett dagsverke räknas 6 à 8 timmars arbetsdag). Skilda uppgifter anges för å ena sidan skogsägaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, å andra sidan fast och tillfälligt lejd arbetskraft.

Resultatberäkning

Vid bearbetningen multipliceras de redovisade uppgifterna om antalet dagsverken med talet 28, dvs med inverterade värdet av den ursprungliga urvalskvoten.

Resultat

I *tab 28* redovisas resultat från undersökningarna för åren 1964—1968. Av uppgifterna framgår bl a att antalet dagsverken totalt sett, som utförts under respektive mätveckor, varierar starkt under året.

Antalet dagsverken var lägst i augusti under samtliga år och högst i februari alla år utom 1966, då det högsta antalet redovisades i november.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningarna rörande sysselsättningen inom enskilt skogsbruk redovisas fortlöpande i Statistiska meddelanden. Uppgifter från 1968 års undersökningar i februari, maj, augusti och november finns publicerade i nr Am 1968:24, 37, 50 resp 1969:6.

Tabell 28 Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk under vissa veckor åren 1964—1968

Vecka	Antal dagsverken, i 1 000-tal, utförda av lejd arbetskraft				Antal dagsverken, i 1 000-tal, utförda av skogsägarna och deras familjemedlemmar				Summa dagsverken, i 1 000-tal			
	Södra Sve-rige ¹	Meller-sta Sve-rige ²	Norra Sverige	Hela riket	Södra Sve-rige ¹	Meller-sta Sve-rige ²	Norra Sverige	Hela riket	Södra Sve-rige ¹	Meller-sta Sve-rige ²	Norra Sverige	Hela riket
<i>1968</i>												
11—16 nov	51	35	26	112	71	30	50	151	122	65	76	263
12—17 aug	28	20	20	68	42	15	31	88	70	35	51	156
13—18 maj	55	28	21	104	58	23	38	119	113	51	59	223
12—17 febr	62	38	25	125	82	40	45	167	144	78	70	292
<i>1967</i>												
6—11 nov	37	36	28	101	53	27	58	138	90	63	86	239
7—12 aug	37	27	19	83	52	21	37	110	89	48	56	193
8—13 maj	60	43	30	133	57	29	56	142	117	72	86	275
13—18 febr	78	54	29	161	129	61	51	241	207	115	80	402
<i>1966</i>												
7—12 nov	42	44	35	121	70	40	80	190	112	84	115	311
8—13 aug	34	29	16	79	54	25	39	118	88	54	55	197
9—14 maj	54	37	31	122	63	32	55	150	117	69	86	272
7—12 febr	35	33	21	89	61	22	43	126	96	55	64	215
<i>1965</i>												
8—13 nov	43	44	38	125	52	32	80	164	95	76	118	289
9—14 aug	33	27	23	83	41	17	37	95	74	44	60	178
10—15 maj	60	44	25	129	58	25	54	137	118	69	79	266
8—13 febr	102	78	45	225	157	75	80	312	259	153	125	537
<i>1964</i>												
9—14 nov	49	52	40	141	64	37	83	184	113	89	123	325
10—15 aug	31	34	19	84	43	21	37	101	74	55	56	185
11—16 maj	58	45	29	132	50	26	47	123	108	71	76	255
10—15 febr	85	82	45	212	162	76	87	325	247	158	132	537

¹ Omfattar Götalands södra slättbygder, Götalands mellanbygder, Götalands skogsbygder samt Götalands norra slättbygder. — ² Omfattar Svealands slättbygder samt Svealands skogsbygder.

4. Fastigheter och byggnader

4.1. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden

Uppgifter över taxeringsutfallet (enligt taxeringsnämndernas beslut) sammanställs och publiceras årligen av statistiska

centralbyrån. I föreliggande avsnitt redovisas vissa data rörande jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt statistiken

Tabell 29 Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt fastighetstaxeringen år 1968.

Område	Fastighet ägd av fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse				Fastighet ägd av annan juridisk person	
	Jordbruksvärde	Skogsvärde	Tomt- och industrivärde	Summa	Jordbruksvärde	Skogsvärde
<i>Län</i>						
Stockholms	391 064	129 880	28 868	549 812	137 690	87 749
Uppsala	338 699	72 778	1 711	413 188	149 991	130 045
Södermanlands	492 265	172 297	8 537	673 099	91 001	80 501
Östergötlands	858 674	331 881	3 065	1 193 620	188 632	212 553
Jönköpings	587 869	517 428	5 146	1 110 443	71 943	129 401
Kronobergs	521 131	369 864	1 217	892 212	72 198	146 550
Kalmar	642 722	465 029	3 688	1 111 439	98 552	158 091
Gotlands	216 296	32 217	885	249 398	13 154	5 752
Blekinge	297 875	118 676	2 175	418 726	25 515	20 769
Kristianstads	1 165 632	141 078	9 039	1 315 749	127 038	43 563
Malmöhus	1 802 269	33 951	8 143	1 844 363	395 025	18 029
Hallands	686 518	105 306	10 449	802 273	65 795	27 212
Göteborgs o Bohus	366 052	65 889	15 580	447 521	63 222	19 399
Älvsborgs	740 273	454 238	5 577	1 200 088	83 271	117 051
Skaraborgs	923 035	203 204	3 316	1 129 555	142 613	92 233
Värmlands	619 863	454 644	2 656	1 077 163	156 928	397 978
Örebro	424 938	179 610	3 877	608 425	124 420	260 353
Västmanlands	361 836	122 395	1 551	485 782	114 926	148 760
Kopparbergs	476 198	328 412	4 351	808 961	139 048	509 197
Gävleborgs	359 515	294 321	1 613	655 449	90 839	391 660
Västernorrlands	344 214	229 577	2 374	576 165	61 886	325 172
Jämtlands	303 880	181 801	1 126	486 807	76 594	251 242
Västerbottens	541 255	228 396	3 411	773 062	49 799	359 963
Norrbottnens	354 292	115 881	2 642	472 815	48 515	260 636
<i>Hela riket</i>						
1968	13 816 365	5 348 753	130 997	19 296 115	2 588 595	4 193 859
1967	14 013 151	5 413 973	155 966	19 583 090	2 458 278	4 190 691
1966 ¹	15 603 292	7 227 412	343 263	23 173 967	821 171	2 316 533
1965 ¹	15 619 134	7 242 395	362 805	23 224 334	809 461	2 320 553
1964 ¹	12 046 905	7 078 245	117 790	19 242 940	579 939	2 175 061

¹ Åren 1964—1966 ingår i kolumnerna för »Fastighet ägd av fysisk person, oskift dödsbo eller familje-»Fastighet ägd av annan juridisk person än oskift dödsbo eller familjestiftelse».)

för taxeringsåret 1968. Resultat från taxeringsstatistiken finns även intagna i kapitlet »Jordbruksekonomiska uppgifter» (s 241).

Sedan 1967 års särskilda fastighets-taxering tillämpas ADB-mässig redovisning av fastighetsbeståndet. Detta innebär bl a att stomme till fastighetslängd jämte avskrifter framställs distriktsvis

med datamaskin på de olika länsdatakontoren. De tidigare till centralbyrån från de lokala skattemyndigheterna insända sammandragen över den av taxeringsnämnderna verkställda fastighetstaxeringen har därför ersatts av hålkort. Länsstyrelserna ombesörjer att hålkorten översänds till centralbyrån i enlighet med taxeringskungörelsen den 27 juni 1957 (SFS nr 513).

1 000-tal kronor

disk person än oskift dödsbo eller		Samtliga fastigheter			
Tomt- och industrivärde	Summa	Jordbruksvärde	Skogsvärde	Tomt- och industrivärde	Summa
73 066	298 505	528 754	217 629	101 934	848 317
17 271	297 307	488 690	202 823	18 982	710 495
8 641	180 143	583 266	252 798	17 178	853 242
17 225	418 410	1 047 306	544 434	20 290	1 612 030
8 365	209 709	659 812	646 829	13 511	1 320 152
2 579	221 327	593 329	516 414	3 796	1 113 539
4 100	260 743	741 274	623 120	7 788	1 372 182
863	19 769	229 450	37 969	1 748	269 167
4 043	50 327	323 390	139 445	6 218	469 053
6 385	176 986	1 292 670	184 641	15 424	1 492 735
15 775	428 829	2 197 294	51 980	23 918	2 273 192
6 111	99 118	752 313	132 518	16 560	901 391
37 174	119 795	429 274	85 288	52 754	567 316
13 318	213 640	823 544	571 289	18 895	1 413 728
4 216	239 062	1 065 648	295 437	7 532	1 368 617
1 693	556 599	776 791	852 622	4 349	1 633 762
8 446	393 219	549 358	439 963	12 323	1 001 644
4 466	268 152	476 762	271 155	6 017	753 934
7 851	656 096	615 246	837 609	12 202	1 465 057
9 243	491 742	450 354	685 981	10 856	1 147 191
3 339	390 397	406 100	554 749	5 713	966 562
727	328 563	380 474	433 043	1 853	815 370
1 673	411 435	591 054	588 359	5 084	1 184 497
3 647	312 798	402 807	376 517	6 289	785 613
260 217	7 042 671	16 404 960	9 542 612	391 214	26 338 786
251 005	6 899 974	16 471 429	9 604 664	406 971	26 483 064
69 506	3 207 210	16 424 463	9 543 945	412 769	26 381 177
171 065	3 201 079	16 428 595	9 562 948	433 870	26 425 413
21 347	2 776 347	12 626 844	9 253 306	139 137	22 019 287

stiftelse» även andra juridiska personer utom aktiebolag. (Åren 1967 och 1968 redovisas dessa under

Undersökningens genomförande

De senaste allmänna fastighetstaxeringarna har ägt rum 1957 och 1965. I fortsättningen kommer de att utföras vart femte år.

Under år då allmän fastighetstaxering icke sker skall i vissa fall sk särskild fastighetstaxering verkställas. De vanligaste fallen av dylik taxering är nytaxering av avstyckade tomter samt omtaxering av fastighet, vars värde genom ny-, till- eller ombyggnad väsentligt förhöjts. Om nytaxering icke ägt rum upptas vid taxeringen fastighetens värde till det vid den senaste allmänna fastighetstaxeringen åsatta. Detta innebär att förändringarna år från år i fråga om fastighetsvärdena — bortsett från år då allmän taxering äger rum — blir förhållandevis små.

Resultat

I tab 29 lämnas med fördelning på olika ägarekategorier uppgifter om de vid 1968 års fastighetstaxering åsatta värdena på jordbruksfastigheter. Enligt sammanställningen uppgick de skattepliktiga jordbruksfastigheternas sammanlagda taxe-

ringsvärden 1968 till 26 339 milj kronor, varav 19 296 milj belöpte sig på fastigheter ägda av fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse. Sedan 1957, dvs det år då närmast föregående allmänna taxering utförts, redovisas en ökning med 4 210 milj kronor (19,0 %).

Av det totala fastighetsvärdet 1968 (för skattepliktig jordbruksfastighet) utgjorde jordbruksvärdet 62 %, skogsvärdet 36 % samt tomt- och industrivärdet 2 %. Med jordbruksvärdet förstås fastighetens värde utom värdet av växande skog (skogsvärdet) och med tomt- och industrivärde det värde som fastigheten eller del därav äger utöver jordbruksvärdet och skogsvärdet, på grund av att till fastigheten hörande mark kan tillgodogöras för annat ändamål än jordbruk med binärningar eller skogsbruk.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om taxeringsutfallet 1968 redovisas i den av statistiska centralbyrån utgivna publikationen Taxeringsutfallet 1968 (SOS).

4.2. Jordbruksfastigheternas priser

Statistiska centralbyrån upprättar årligen statistik över priser på jordbruksfastigheter för vilka lagfart söktes på grund av köp vid frivillig försäljning. En översyn av statistiken utfördes år 1965, varvid systemet för uppgiftsinsamlingen lades om, medan statistikens innehåll i huvud-

sak förblev oförändrat. Bedömningen av vilka köp som skall medtas i statistiken, vilken tidigare helt gjorts av uppgiftslämnarna, fördelades mellan centralbyrån och uppgiftslämnarna. Till följd av detta är uppgifterna från 1965 inte helt jämförbara med uppgifter för tidigare år.

Tabell 30 Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1967 frivilligt försålda jordbruksfastigheter

Område	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Taxerings- värde, 1 000-tal kronor	Överprisprocent ¹	
				Vägd	Ovägd
<i>Län</i>					
Stockholms (och stad)	16	3 732,5	1 429,5	161,1	107,6
Uppsala	30	3 192,9	1 961,8	62,8	73,0
Södermanlands	48	7 881,4	4 400,4	79,1	77,0
Östergötlands	110	26 603,5	13 138,0	102,5	94,0
Jönköpings	77	11 158,9	5 747,1	94,2	84,5
Kronobergs	85	7 148,0	3 853,1	85,5	92,4
Kalmar	62	17 787,9	8 954,1	98,7	98,2
Gotlands	24	2 124,9	1 267,0	67,7	75,7
Blekinge	34	5 530,2	3 121,9	77,1	68,4
Kristianstads	152	20 614,5	10 894,2	89,2	89,2
Malmöhus	202	37 358,5	17 595,9	112,3	96,3
Hallands	52	9 543,4	5 401,1	76,7	76,6
Göteborgs o Bohus	35	2 346,5	1 329,9	76,4	79,0
Älvsborgs	175	19 218,2	10 841,7	77,3	77,4
Skaraborgs	193	16 092,2	8 915,2	80,5	81,6
Värmlands	93	7 814,6	4 921,1	58,8	66,7
Örebro	98	10 425,1	5 835,5	78,6	83,4
Västmanlands	42	6 747,5	4 118,5	63,8	65,7
Kopparbergs	31	2 502,5	1 648,3	51,8	52,1
Gävleborgs	76	4 900,0	3 045,1	60,9	63,1
Västernorrlands	83	4 320,6	2 307,6	87,2	75,8
Jämtlands	54	1 998,4	1 388,6	43,9	46,7
Västerbottens	82	4 534,8	2 706,1	67,6	51,8
Norrbottnens	42	2 098,8	1 058,1	98,4	77,6
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	190	43 278,5	20 840,3	107,7	95,1
» mellanbygder	178	23 651,6	12 827,0	84,4	81,8
» norra slättbygder	266	33 760,3	17 757,8	90,1	78,9
Svealands slättbygder	221	28 913,5	16 660,8	73,5	74,0
Götalands skogsbygder	525	68 589,1	36 427,9	88,3	87,9
Mellersta Sveriges skogsbygder...	176	19 707,4	10 897,5	80,8	80,4
Nedre Norrland	207	10 912,8	6 523,6	67,3	65,2
Övre Norrland	133	6 862,6	3 944,9	74,0	58,3
<i>Hela riket</i>					
1967	1 896	235 675,8	125 879,8	87,2	79,9
1966	1 870	191 143,7	109 032,1	75,3	70,3
1965	2 025	165 418,6	109 970,4	50,4	52,6
1964	2 352	170 510,3	106 998,7	59,4	..
1963	2 504	158 270,0	107 654,1	47,0	..

¹ Se texten.**Undersökningens genomförande**

Statistiken grundar sig på lagfartsunder-
rättelser från inskrivningsdomarna, vilka
kompletteras med uppgifter från taxe-
ringslängderna om taxeringsvärde, areal,
församling m m. Statistiken omfattar i

princip frivilliga köp av fastigheter taxe-
rade som jordbruksfastighet. För att ett
köp skall medtas i statistiken erfordras
dock att a) fastighetens taxeringsvärde
överstiger 5 000 kronor, b) lagfart sökts
inom sex månader från köpekontraktets

Tabell 31 Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1967 frivilligt försålda jordbruks-

Område	Taxeringsvärde, kronor						
	5 100—20 000				20 100—50 000		
	Antal köp	Köpeskilling, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Överprisprocent ¹ , vägd	Antal köp	Köpeskilling, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor
<i>Län</i>							
Stockholms (och stad) . . .	2	70,0	37,2	88,2	7	543,5	298,9
Uppsala	2	70,5	35,9	96,4	10	641,5	327,5
Södermanlands	2	55,0	31,6	74,1	19	1 265,1	697,7
Östergötlands	11	304,6	148,0	105,8	27	1 803,5	901,4
Jönköpings	10	311,9	156,2	99,7	33	2 066,8	1 138,1
Kronobergs	21	760,0	344,4	120,7	35	2 101,9	1 120,9
Kalmar	12	349,0	173,0	101,7	22	1 614,2	814,5
Gotlands	11	186,1	106,2	75,2	7	580,0	264,6
Blekinge	9	225,2	135,7	66,0	7	447,0	246,7
Kristianstads	23	797,2	373,0	113,7	50	2 858,8	1 509,1
Malmöhus	30	802,3	450,7	78,0	70	4 630,1	2 388,3
Hallands	1	32,0	11,8	171,2	18	1 175,2	633,5
Göteborgs o Bohus	13	293,5	176,5	66,3	15	947,0	488,8
Älvsborgs	34	905,7	483,1	87,5	71	4 106,0	2 363,6
Skaraborgs	63	1 525,3	821,0	85,8	72	4 266,0	2 435,0
Värmlands	32	857,0	460,6	86,1	37	1 922,0	1 216,3
Örebro	25	795,5	377,3	110,8	38	2 425,1	1 404,5
Västmanlands	3	94,0	39,4	138,6	11	645,0	387,9
Kopparbergs	10	237,5	145,3	63,5	9	376,0	266,6
Gävleborgs	25	614,3	354,4	73,3	36	1 871,2	1 193,4
Västernorrlands	45	1 010,1	607,1	66,4	27	1 650,2	951,5
Jämtlands	32	655,8	465,4	40,9	17	762,0	489,6
Västerbottens	18	371,0	255,2	45,4	52	2 417,2	1 657,8
Norrbottnens	20	434,8	279,6	55,5	19	1 083,0	544,3
<i>Hela riket</i>							
1967	454	11 758,3	6 468,6	81,8	709	42 198,3	23 740,5
1966	405	10 168,6	5 774,8	76,1	763	42 894,0	25 786,3
1965	475	11 115,6	6 697,1	66,0	796	38 962,7	26 354,0

¹ Se texten.

datum, c) köpet inte avsevärt avviker från prisbildningen på normala, självständiga jordbruksfastigheter. Förvärv på exekutiv auktion, genom inlösen, expropriation eller annat s k extinktivt fång ingår enligt anvisningarna ej i redovisningen. Även vissa frivilliga köp, vilka inte kan anses representativa för prisbildningen på den allmänna fastighetsmarknaden, lämnas utanför statistiken. Hit hör exempelvis de s k slätkköpen.

Resultat

I tab 30 redovisas antalet under 1967 försålda fastigheter, den totala köpeskillingen och det sammanlagda taxeringsvärdet för dessa samt den s k överprisprocenten inom län och produktionsområden. Överprisprocenten anger förhållandet mellan å ena sidan skillnaden mellan köpeskilling och taxeringsvärde samt å andra sidan taxeringsvärdet. Den har be-

fastigheter fördelade efter taxeringsvärdet

Överprisprocent', vägd	50 100—100 000				Över 100 000			
	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax- värde, 1 000-tal kronor	Över- prispro- cent', vägd	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax- värde, 1 000-tal kronor	Över- prispro- cent', vägd
81,8	4	499,0	290,5	71,8	3	2 620,0	802,9	226,3
95,9	14	1 730,9	1 060,4	63,2	4	750,0	538,0	39,4
81,3	16	2 089,5	1 156,0	80,8	11	4 471,8	2 515,1	77,8
100,1	28	3 655,0	1 985,0	84,1	44	20 840,4	10 103,6	106,3
81,6	23	2 768,7	1 598,7	73,2	11	6 011,5	2 854,1	110,6
87,5	25	3 145,5	1 805,8	74,2	4	1 140,6	582,0	96,0
98,2	9	1 398,7	690,1	102,7	19	14 426,0	7 276,5	98,3
119,2	3	313,8	235,2	33,4	3	1 045,0	661,0	58,1
81,2	7	820,0	522,3	57,0	11	4 038,0	2 217,2	82,1
89,4	50	6 660,2	3 655,8	82,2	29	10 298,3	5 356,3	92,3
93,9	48	6 629,1	3 527,3	87,9	54	25 297,0	11 229,6	125,3
85,5	15	1 956,2	1 153,7	69,6	18	6 380,0	3 602,1	77,1
93,7	4	533,0	285,7	86,6	3	573,0	378,9	51,2
73,7	43	5 306,0	3 016,0	75,9	27	8 900,5	4 979,0	78,8
75,2	38	4 764,9	2 602,2	83,1	20	5 536,0	3 057,0	81,1
58,0	15	1 540,6	1 017,4	51,4	9	3 495,0	2 226,8	57,0
72,7	25	2 997,5	1 692,7	77,1	10	4 207,0	2 361,0	78,2
66,3	10	1 214,0	775,7	56,5	18	4 794,5	2 915,5	64,4
41,0	9	759,0	556,2	36,5	3	1 130,0	680,2	66,1
56,8	9	1 240,5	699,4	77,4	6	1 174,0	797,9	47,1
73,4	11	1 660,3	749,0	121,7	—	—	—	—
55,6	4	305,6	215,6	41,7	1	275,0	218,0	26,1
45,8	10	1 040,6	577,2	80,3	2	706,0	215,9	227,0
99,0	3	581,0	234,2	148,1	—	—	—	—
77,7	423	53 609,6	30 102,1	78,1	310	128 109,6	65 568,6	95,4
66,3	457	53 032,2	31 954,3	66,0	245	85 048,9	45 516,7	86,9
47,8	523	53 127,7	36 463,9	45,7	231	62 212,6	40 455,4	53,8

räknats dels som ett ovägt medeltal av alla överprisprocenter, dels som en med taxeringsvärdena vägd genomsnittsprocent.

För 1967 lämnas i *tab 31* motsvarande uppgifter med fördelning efter taxeringsvärdet och i *tab 32* med fördelning efter åkerarealen.

I *tab 33* redovisas uppgifter för 1966 och 1967 om köpens fördelning på vissa köpar- och säljarkategorier.

Övrig publicering

Detaljerade resultat från undersökningen med bl a redovisning för naturliga jordbruksområden ges årligen i Statistiska meddelanden. Beträffande undersökningen för 1966 hänvisas till nr R 1968:27 och för 1967 till nr P 1969:6.

Vidare återfinns en sammanfattande redogörelse för perioden 1957—1964 i nr R 1966:28.

Tabell 32 Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1967 frivilligt försålda jordbruksfastigheter

Avser jordbruksfastigheter med ett värde av skog och skogsmark uppgående till högst 25% av totala taxe-

Område	Storleksgrupp, hektar åker									
	Högst 5,0				5,1—10,0				10,1—20,0	
	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax.- värde, 1 000-tal kronor	Över- prispro- cent ¹ , vägd	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax.- värde, 1 000-tal kronor	Över- prispro- cent ¹ , vägd	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor
<i>Län</i>										
Stockholms (och stad) .	2	70,0	37,2	88,2	1	35,0	48,6	— 28,0	3	330,0
Uppsala	7	391,5	194,4	101,4	3	135,5	87,0	55,7	3	233,9
Södermanlands	2	90,0	52,8	70,5	8	493,1	306,6	60,8	8	976,0
Östergötlands	17	653,5	345,5	89,1	3	180,0	113,1	59,2	13	1 623,0
Jönköpings	9	315,4	169,8	85,7	1	44,0	30,4	44,7	—	—
Kronobergs	23	1 012,5	504,6	100,7	1	75,0	38,6	94,3	1	95,0
Kalmar	11	387,5	187,3	106,9	2	48,7	38,2	27,5	5	473,0
Gotlands	9	157,1	86,6	81,4	2	41,0	29,6	38,5	4	350,0
Blekinge	5	203,5	121,5	67,5	3	215,0	135,8	58,3	2	465,0
Kristianstads	41	1 780,0	1 022,4	74,1	28	2 057,0	1 151,9	78,6	33	4 993,2
Malmöhus	71	3 405,8	1 780,5	91,3	35	3 251,2	1 731,5	87,8	51	7 922,3
Hallands	8	472,7	281,9	67,7	5	364,0	218,3	66,7	18	2 612,2
Göteborgs o Bohus	9	282,5	163,5	72,8	9	506,0	247,1	104,8	2	233,0
Älvsborgs	25	897,5	464,0	93,4	11	519,0	308,6	68,2	10	774,5
Skaraborgs	55	1 458,8	764,3	90,9	24	989,5	577,9	71,2	37	3 225,3
Värmlands	33	1 122,0	637,0	76,1	2	82,0	51,0	60,8	2	58,0
Örebro	31	1 351,5	757,4	78,4	12	591,0	342,9	72,4	15	1 352,1
Västmanlands	3	97,0	55,2	75,7	6	282,0	158,3	78,1	4	320,0
Kopparbergs	8	197,0	148,1	33,0	2	53,5	36,1	48,2	3	167,0
Gävleborgs	32	1 004,8	630,6	59,3	2	114,5	71,1	61,0	1	65,0
Västernorrlands	43	999,7	642,7	55,5	4	213,0	113,0	88,5	—	—
Jämtlands	38	945,8	631,1	49,9	4	236,0	151,7	55,6	1	75,0
Västerbottens	23	654,6	478,9	36,7	17	806,5	576,9	39,8	5	299,8
Norrbottens	21	503,4	372,0	35,3	2	122,0	68,0	79,4	1	60,0
<i>Hela riket</i>										
1967	526	18 454,1	10 529,3	75,3	187	11 454,5	6 632,2	72,7	222	26 703,3
1966	490	16 205,6	9 808,2	65,2	249	16 031,3	9 599,5	67,0	271	29 135,3
1965	519	16 310,0	10 512,5	55,1	289	15 093,8	10 417,9	44,9	288	26 801,4

¹ Se texten.

inom olika storleksgrupper

ringsvärdet

		20,1—50,0				50,1—100,0				Över 100,0			
Tax- värde, 1 000-tal kronor	Över- prispro- cent', vägd	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax- värde, 1 000-tal kronor	Över- prispro- cent', vägd	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax- värde, 1 000-tal kronor	Över- prispro- cent', vägd	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax- värde, 1 000-tal kronor	Över- prispro- cent', vägd
172,6	91,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
162,9	43,6	6	1 015,0	632,3	60,5	—	—	—	—	—	—	—	—
519,6	87,8	8	1 667,0	1 049,6	58,8	—	—	—	—	1	1 276,8	641,6	99,0
909,2	78,5	13	4 363,0	2 229,8	95,7	4	3 025,0	1 480,9	104,3	1	2 000,0	728,8	174,4
59,1	60,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
199,7	136,9	1	187,0	182,0	2,7	1	475,0	342,3	38,8	—	—	—	—
164,8	112,4	4	565,0	336,7	67,8	2	845,0	534,7	58,0	—	—	—	—
259,3	79,3	2	850,0	472,7	79,8	—	—	—	—	—	—	—	—
2 839,1	75,9	20	5 758,8	3 173,1	81,5	2	2 440,0	1 022,5	138,6	—	—	—	—
4 100,0	93,2	41	18 314,2	8 374,1	118,7	2	2 425,0	795,0	205,0	1	1 975,0	774,0	155,2
1 543,2	69,3	10	3 265,0	1 899,4	71,9	1	600,0	322,0	86,3	1	1 500,0	698,0	114,9
120,9	92,7	2	398,0	247,9	60,5	—	—	—	—	—	—	—	—
448,1	72,8	3	550,0	409,9	34,2	—	—	—	—	—	—	—	—
1 850,6	74,3	16	3 180,0	1 631,9	94,9	1	385,0	220,8	74,4	—	—	—	—
57,8	0,3	1	172,0	120,1	43,2	1	290,0	193,7	49,7	—	—	—	—
788,3	71,5	7	947,5	562,0	68,6	2	630,0	437,2	44,1	—	—	—	—
180,9	76,9	11	1 989,0	1 338,6	48,6	1	460,0	241,0	90,9	—	—	—	—
157,3	6,2	1	65,0	54,2	19,9	—	—	—	—	—	—	—	—
47,6	36,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53,0	41,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
222,5	34,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35,1	70,9	1	210,0	82,0	156,1	—	—	—	—	—	—	—	—
14 891,6	79,3	147	43 496,5	22 796,3	90,8	17	11 575,0	5 590,1	107,1	4	6 751,8	2 842,4	137,5
17 926,2	62,5	119	26 547,1	15 376,4	72,6	17	10 656,7	5 698,1	87,0	5	7 487,4	3 332,2	124,7
18 520,9	44,7	128	23 147,2	15 964,9	45,0	11	3 927,0	2 654,1	48,0	3	1 795,0	1 432,3	25,3

Tabell 33 Köpeskillingar och taxeringsvärden för frivilligt försålda jordbruksfastigheter efter köpar- och säljarkategorier åren 1966 och 1967

Köpar- och säljarkategorier			Samtliga försålda jordbruksfastigheter				Därav med mer än 5 hektar åker samt skogsmark och skog till högst 50 procent av taxeringsvärdet				
			Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax.- värde, 1 000-tal kronor	Över- prispro- cent ¹ , vägd	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax.- värde, 1 000-tal kronor	Över- prispro- cent ¹ , vägd	
Köpare	—	Säljare									
Fysisk person, dödsbo	—	Fysisk person, dödsbo	1967	1 520	185 460,2	98 442,5	88,4	682	117 659,0	62 317,4	88,8
			1966	1 487	154 303,2	87 340,8	76,7	741	100 756,7	58 340,5	72,7
Staten ²	—	Fysisk person, dödsbo	1967	292	34 183,1	18 487,9	84,9	142	16 258,9	9 468,0	71,7
			1966	303	28 213,8	16 805,5	67,9	170	15 315,3	9 881,1	55,0
Kommun eller annan menighet	—	Fysisk person, dödsbo	1967	15	2 609,1	1 475,6	76,8	5	1 062,1	537,6	97,6
			1966	27	4 005,4	2 002,0	100,1	11	3 210,5	1 488,0	115,8
Aktiebolag	—	Fysisk person, dödsbo	1967	45	7 361,0	3 810,2	93,2	16	2 125,8	1 264,7	68,1
			1966	35	2 885,4	1 636,8	76,3	13	1 340,9	757,8	76,9
Annan juridisk person	—	Fysisk person, dödsbo	1967	11	4 540,2	2 714,2	67,3	4	882,0	483,4	82,5
			1966	11	831,5	457,6	81,7	6	463,0	262,2	76,6
Summa transaktioner			1967	1 883	234 153,6	124 930,4	87,4	849	137 987,8	74 071,1	86,3
			1966	1 863	190 239,3	108 242,7	75,8	941	121 086,4	70 729,6	71,2

¹ Se texten. — ² Domänstyrelsens och fortifikationsförvaltningens köp ingår ej.

4.3. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket

Sedan 1943 har inom statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader, numera institutionen för lantbrukets byggnadsteknik, företagits årliga undersökningar för att belysa nybyggnadsverksamheten inom jordbruket. Genom dessa undersökningar, vilka utförts under medverkan av lokala ombud inom hushållningssällskap och lantbruksnämnder i för undersökningen utvalda socknar, erhålls statistik över bl a antalet nyuppförda byggnader av olika slag samt kostnaderna för nybyggnadsverksamheten.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Primäruppgifter till undersökningen har för 1968 insamlats från 477 socknar (församlingar), vilka uttagits från en population omfattande samtliga socknar i riket. Uppgiftslämnandet, vilket enligt reglerna för undersökningen skall avse brukningsenheter med mer än 2 hektar åker, berörde drygt 37 000 gårdar representerande cirka 20 % av landets totala åkerareal.

Innehåll

För uppgiftsinsamlingen används särskilda frågeformulär, fastställda av institutionen för lantbrukets byggnadsteknik. Uppgifterna gäller dels rena nybyggnader, dels byggnader som uppförts på gammal grund eller på gamla murar. Från 1966 har undersökningen endast omfattat nybyggda ekonomibyggnader. Tidigare år har även bostadshus ingått.

Resultatberäkning

Skattningar av totalsummor för de undersökta variablerna har utförts med utgångspunkt från relationen mellan antalet brukningsenheter enligt 1966 års allmänna jordbruksräkning och antalet i undersökningen ingående brukningsenheter. Vid beräkningarna uppdelas materialet på fyra större produktionsområden — se not till tab 35 — samt storleksgrupperna 2—10, 10—20, 20—50 och över 50 hektar åker.

Kostnaderna för den i undersökningen redovisade byggnadsverksamheten uppskattas med ledning av enhetspriser, vilka framräknas inom institutionen för lantbrukets byggnadsteknik. Enhetspriserna grundar sig på en undersökning 1966 av mängd- och storleksuppgifter, som insamlats från material ur lantbruksstyrelsens låne- och bidragsverksamhet.

Resultatens tillförlitlighet

För flertalet av undersökningsvariablerna redovisas årligen uppgifter om resultatens medelfel. Av denna redovisning framgår att slumpfelen i vissa fall är av betydande storlek.

Resultat

I tab 34 har för åren 1964—1968 sammanställts uppgifter om antalet nyuppförda byggnader av olika slag. Tab 35 innehåller beräknade värden för antalet ny-

Tabell 34 Antal nyuppförda byggnader av olika slag inom jordbruket samt antal nyuppförda ladugårdar och mangårdsbyggnader i procent av totalantalet byggnader av respektive slag åren 1964–1968

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Typ av byggnad	1964	1965	1966	1967	1968
<i>Antal nyuppförda byggnader</i>					
Ladugårdar	485	401	566	377	390
Häststallar	32	20	37	16	25
Svinhus	416	363	369	338	341
Hus för fjäderfä	119	78	96	195	178
Maskinutrymmen	305	265	249	391	450
Logar och lador	259	151	194	95	184
Magasin	105	58	73	28	55
Gödselstäder	297	259	153	142	139
Urinbrunnar ¹	209	238	531	387	345
Traktorgarage	533	366	449	311	387
Spannmålstorkar	2 452	2 644	1 935	1 541	1 869
Ensilagesilor	..	509	276	264	224
Mangårdsbyggnader ...	626	435	..	..	..
Övriga bostadshus	149	103	..	..	..
<i>Antal nyuppförda byggnader i procent av totalantalet byggnader av respektive slag</i>					
Ladugårdar	0,21	0,17	0,24	0,20	0,21
Mangårdsbyggnader ...	0,27	0,19	..	..	..

¹ Gödselbehållare ingår.

Tabell 35 Antal nyuppförda kreatursplatser och rumsenheter åren 1964–1968

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	1964	1965	1966	1967	1968
<i>Antal nyuppförda kreatursplatser¹</i>					
Södra Sveriges slättbygder ²	9 397	8 439	10 388	8 355	11 069
Mellersta Sveriges slättbygder ³ ...	7 891	8 699	7 658	7 292	10 827
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	6 250	3 769	6 854	6 942	7 015
Norra Sverige	2 947	3 028	5 343	4 128	3 501
Hela riket	26 485	23 935	30 243	26 717	32 412
<i>Antal nyuppförda rumsenheter¹</i>					
Södra Sveriges slättbygder ²	377	294	..	..	..
Mellersta Sveriges slättbygder ³	1 011	757	..	..	..
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	1 419	795	..	..	..
Norra Sverige	401	347	..	..	..
Hela riket	3 208	2 193	..	..	..

¹ Se not till texten. — ² Omfattar Skåne-Hallands slättbygder samt sydsvenska mellanbygden. —

³ Omfattar Öland, Gotland, Östgötaslätten, Vänerslätten samt Mälar- och Hjälmabygden.

Tabell 36 Kostnader för nyuppförda ekonomibyggnader åren 1964–1968. Milj kronor

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Prisnivå	1964	1965	1966	1967	1968
Löpande priser	92	89	131	129	156
1949 års priser	40	35	57	53	65

uppförda kreatursplatser¹ och rumsenheter² inom vissa större jordbruksområden. I tab 36 slutligen redovisas kostnaderna för nyuppförda ekonomibyggnader

¹ En kreatursplats=så stor del av en stallbyggnad som erfordras för ett fullvuxet nötkreatur motsvarande 2 ungdjur eller kalvar, 2/3 häst, 4/3 unghäst eller föl, 10/3 får eller get, 5 svin eller 20 höns. — ² Inkl kök.

under åren 1964–1968, uttryckta i såväl löpande som fasta priser.

Övrig publicering

Resultaten från 1968 års undersökning återfinns i stenciltryck nr 1022 från institutionen för lantbrukets byggnadsteknik.

4.4. Jordbrukets byggnadskostnader

Indexserier över jordbrukets byggnadskostnader med uppdelning på arbets- och materialkostnader beräknas årligen av statens lantbruksbyggnadsförsök, numera institutionen för lantbrukets byggnadsteknik. Med hjälp av dessa data är det möjligt att följa utvecklingen av byggnadskostnaderna inom jordbruket. Den nu tillämpade beräkningsmetodiken infördes 1964, vilket också är basår för indexserierna.

Beräkningsmetodik

Tre olika indexserier — alla av Laspeyres typ — beräknas, en byggnadsdelsindex, en gårdsindex och en totalindex (generalindex). Byggnadsdelsindex beskriver kostnadsutvecklingen för ladugårdar av sten

resp trä samt av logar och magasin, medan gårdsindex belyser kostnadsutvecklingen för de olika byggnadsdelarna sammanförda till en totalbyggnad. Dessa index redovisas för fem naturliga jordbruksområden enligt särskild indelning med uppdelning på höga och låga byggnader. Totalindex är en sammanvägning av gårdsindex till riksnivå, varvid antalet kreatursplatser i respektive område används som vikter.

Till grund för beräkningarna ligger uppgifter rörande material- och arbetskostnader som insamlas under juli månad varje år. Data om materialpriserna (cirka-priser) erhålls genom hänvändelse till ett stort antal tillverkare och försäljare av byggnadsmaterial medan arbetskostnaderna beräknas med utgångspunkt från gällande ackordsprislista.

Tabell 37 Jordbrukets byggnadskostnadsindex åren 1965–1968

1964=100

Byggnadstyp; område ¹	Byggnadsindex					
	Ladugård, sten			Ladugård, trä		
	Arbete	Material	Totalt	Arbete	Material	Totalt
Höghus						
Södra Sveriges slättbygder						
1968.....	115	115	115	115	115	115
1967.....	112	115	114	112	115	114
1966.....	108	113	111	108	114	112
1965.....	105	108	107	105	109	108
Sydsvenska höglandet						
1968.....	115	118	117	115	119	118
1967.....	112	116	115	112	118	116
1966.....	108	114	111	108	116	113
1965.....	105	109	108	105	111	109
Västra Mellansverige						
1968.....	115	114	114	115	116	115
1967.....	112	114	113	112	116	115
1966.....	108	111	110	108	113	111
1965.....	105	111	109	105	113	110
Östra Mellansverige						
1968.....	115	114	114	115	115	115
1967.....	112	116	114	112	117	115
1966.....	108	112	111	108	113	111
1965.....	105	108	107	105	109	108
Nordsverige						
1968.....	116	115	115	116	117	117
1967.....	113	117	115	113	119	117
1966.....	108	116	113	108	118	114
1965.....	105	110	108	105	113	110
Låghus						
Södra Sveriges slättbygder						
1968.....	115	114	114	115	114	115
1967.....	112	113	113	112	114	113
1966.....	108	111	110	108	113	111
1965.....	105	106	106	105	108	107
Sydsvenska höglandet						
1968.....	115	116	116	115	118	117
1967.....	112	114	113	112	116	115
1966.....	108	112	110	108	114	112
1965.....	105	107	106	105	109	108
Västra Mellansverige						
1968.....	115	112	113	115	114	114
1967.....	112	111	112	112	114	113
1966.....	108	109	109	108	112	110
1965.....	105	108	107	105	111	109
Östra Mellansverige						
1968.....	115	112	113	115	114	114
1967.....	112	113	113	112	115	114
1966.....	108	111	109	108	112	110
1965.....	105	105	105	105	107	106
Nordsverige						
1968.....	116	113	114	116	116	116
1967.....	113	115	114	113	117	115
1966.....	108	113	111	108	116	113
1965.....	105	107	106	105	111	108

¹ Beträffande områdesindelningen, se meddelande nr 9 från statens forskningsanstalt för lant-

						Gårdsindex					
Loge			Magasin			Ladugård, sten			Ladugård, trä		
Arbete	Material	Totalt	Arbete	Material	Totalt	Arbete	Material	Totalt	Arbete	Material	Totalt
115	119	117	115	116	115	115	116	116	115	116	116
113	119	116	113	117	116	112	116	115	112	116	115
108	115	113	108	116	113	108	114	112	108	114	112
106	110	109	106	110	109	105	109	107	105	109	108
115	122	119	115	120	118	115	119	117	115	120	118
113	120	117	113	119	117	112	117	115	112	118	116
108	117	114	108	118	115	108	115	112	108	116	113
106	113	110	106	115	112	105	111	109	105	112	110
115	119	117	115	118	117	115	116	116	115	117	116
113	119	117	113	119	117	112	117	115	112	117	115
108	115	112	108	116	113	108	113	111	108	114	112
106	114	111	106	118	114	105	113	110	105	114	111
115	117	117	115	114	115	115	116	115	115	115	115
113	120	117	113	119	117	112	117	115	112	118	116
108	115	113	108	116	113	108	114	111	108	114	112
106	111	109	106	112	110	105	109	108	105	110	108
116	119	118	116	117	117	116	117	117	116	118	117
113	122	119	113	122	119	113	119	116	113	120	117
109	119	115	109	121	117	108	118	114	108	118	115
106	115	111	106	118	114	105	113	110	105	114	111
115	118	117	115	116	116	115	116	116	115	116	116
113	118	116	113	117	116	112	116	115	112	116	115
108	115	113	108	116	114	108	114	112	108	114	112
106	111	109	106	111	109	105	109	107	105	109	108
115	122	119	115	120	119	115	119	117	115	120	118
113	120	118	113	120	117	112	117	115	112	118	116
108	118	114	108	119	115	108	115	112	108	116	113
106	113	111	106	115	112	105	111	109	105	112	109
115	119	118	115	118	117	115	116	116	115	117	116
113	119	117	113	119	117	112	116	115	112	117	115
108	115	113	108	116	114	108	113	111	108	114	112
106	115	112	106	118	114	105	113	110	105	114	111
115	117	117	115	115	115	115	115	115	115	115	115
113	120	117	113	119	117	112	117	115	112	117	116
108	116	113	108	116	114	108	114	111	108	114	112
106	112	110	106	113	111	105	109	108	105	110	108
116	119	118	117	117	117	116	117	117	116	117	117
113	122	119	113	122	119	113	118	116	113	120	117
109	120	116	109	122	117	108	117	114	108	118	114
106	116	112	106	118	114	105	113	110	105	114	111

Resultat

Byggnadsdelsindex beräknas enligt åtta olika alternativ beroende på byggnadsmaterial m m. Utvecklingen av denna index under perioden 1965—1968 enligt ett av alternativen samt av gårdsindex redovisas i *tab 37*. Av tabellen kan utläsas att byggnadsdelsindex efter basåret totalt steg med 13—18 enheter för ladugårdar och med 15—19 enheter för logar och magasin. Vidare framgår att gårdsindex under samma tid ökade med 15—18 enheter. Genomsnittligt steg materialkostnaden mer än arbetskostnaden under perioden 1964—1967. Denna tendens bröts 1968 då arbetskostnaden steg mer än materialkostnaden.

Utvecklingen av totalindex under samma tid framgår av nedanstående tablå.

År	Arbete	Material	Totalt
1968	115	117	116
1967	112	118	116
1966	108	115	112
1965	105	111	109
1964	100	100	100

Övrig publicering

En utförligare redogörelse för undersökningens resultat ges i stenciltryck nr 1020 från institutionen för lantbrukets byggnadsteknik.

5. Maskiner och anläggningar m m

5.1. 1966 års allmänna jordbruksräkning

Till 1966 års jordbruksräkning — se närmare s 32 — inhämtades vissa uppgifter rörande innehavet av maskiner och anläggningar. På blanketten skulle brukaren samlunda dels uppge antalet ägda traktorer, skördetröskor och självbindare, dels meddela om skultork, spannmålstork eller silo fanns vid brukningsenheten.

Resultat

Redovisningen av maskininnehavet m m 1966 har uppdelats på två tabeller. I den första — *tab 38* — ingår uppgifter om antalet brukningsenheter med maskiner och anläggningar av olika slag. I den

andra — *tab 39* — redovisas antalet maskiner.

Resultaten visar att traktor fanns vid omkring två tredjedelar av samtliga brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. Självbindare förekom på 37 % och skördetröska på 22 % av gårdarna.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för innehavet 1966 av maskiner och anläggningar återfinns i publikationen *Jordbruksräkningen 1966 (SOS)*. Utöver de i *tab 38* och *tab 39* redovisade resultaten lämnas där data för bl a olika storleksgrupper av jordbruk.

Tabell 38 Antal bruksenheter med olika slag av maskiner och anläggningar den 15 september 1966

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Antal bruksenheter med egen (egna) eller samägd(-a) maskin(-er) av nedanstående slag				Antal bruksenheter med anläggningar av nedanstående slag					
	Traktor	Skördetröska		Självb-bindare	Skulltork	Spannmålstork		Silo för ensilering		
		Själv-gående	Bogserad			Med varm-luft	Med kall-luft	Tornsilos av betong	Tornsilos av trä, plåt etc	Gropsilos, plansilos etc
Län										
Stockholms (och stad).....	3 130	664	1 005	2 165	171	287	518	311	291	273
Uppsala	3 357	954	1 232	2 331	163	620	742	403	264	337
Södermanlands	3 555	885	1 258	2 619	157	322	803	414	658	400
Östergötlands	5 991	1 645	1 920	3 849	383	366	928	539	1 259	754
Jönköpings	5 787	277	338	3 902	534	54	711	620	614	464
Kronobergs	3 886	115	443	2 476	147	47	583	287	410	301
Kalmar	5 833	868	1 132	3 517	261	73	876	578	537	867
Gotlands	2 980	265	1 493	705	61	46	285	325	348	629
Blekinge	1 899	301	343	741	69	19	235	110	86	419
Kristianstads	8 377	956	1 644	4 090	435	159	1 694	338	353	2 557
Malmöhus	9 399	1 664	3 634	3 404	483	356	2 018	326	225	3 285
Hallands	6 024	521	1 351	3 713	381	101	1 559	1 009	1 616	1 405
Göteborgs o Bohus	4 197	186	346	2 987	589	72	774	229	219	153
Älvsborgs	8 910	544	1 050	6 181	939	165	1 620	548	616	409
Skaraborgs	10 603	1 380	2 610	7 821	1 049	470	1 930	826	703	592
Värmlands	5 466	404	868	3 127	270	150	677	150	396	226
Örebro	4 151	692	1 453	2 904	184	253	691	220	237	174
Västmanlands	3 880	1 007	1 945	2 585	159	608	1 004	322	304	199
Kopparbergs	3 595	250	851	2 031	129	269	523	306	210	369
Gävleborgs	4 098	299	468	2 564	194	121	1 210	223	82	125
Västernorrlands	3 800	235	302	1 068	257	118	1 689	65	126	47
Jämtlands	2 652	86	149	1 066	135	26	639	150	331	122
Västerbottens	5 852	336	88	1 655	434	97	1 597	308	58	281
Norrbottnens	3 058	186	134	617	172	89	792	100	158	78
Produktionsområden										
Götalands södra slättbygder ..	11 540	2 083	4 262	4 441	587	483	2 868	898	1 106	3 812
» mellanbygder	12 287	1 791	3 814	5 028	554	182	2 134	903	720	3 341
» norra slättbygder ..	15 130	2 850	4 197	10 444	1 461	819	3 020	1 206	1 407	1 101
Svealands slättbygder	18 366	4 336	6 914	12 687	868	2 151	3 879	1 653	1 842	1 430
Götalands skogsbygder	32 764	1 787	3 630	21 934	2 603	397	4 972	2 575	3 548	3 452
Mellersta Sveriges skogsbygder	10 630	742	2 111	6 658	466	383	1 352	624	732	635
Nedre Norrland	10 143	604	901	4 538	580	285	3 461	373	469	289
Övre Norrland	9 620	527	228	2 388	637	188	2 412	475	277	406
Hela riket	120 480	14 720	26 057	68 118	7 756	4 888	24 098	8 707	10 101	14 466

Tabell 39 Antal maskiner den 15 september 1966

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Traktorer	Skördetröskor			Summa	Självsbindare
		Självgående	Bogserade			
			Med hjälpmotor	Utan hjälpmotor		
Län						
Stockholms (och stad)	4 999	698	39	964	1 701	2 186
Uppsala	5 613	980	33	1 211	2 224	2 338
Södermanlands	6 129	919	30	1 238	2 187	2 652
Östergötlands	10 099	1 657	48	1 889	3 594	3 869
Jönköpings	6 598	245	12	320	577	3 604
Kronobergs	4 212	109	11	401	521	2 104
Kalmar	8 004	737	35	1 057	1 829	3 435
Gotlands	4 011	196	46	1 292	1 534	694
Blekinge	2 519	212	19	301	532	710
Kristianstads	12 441	964	51	1 602	2 617	4 049
Malmöhus	16 944	1 782	103	3 606	5 491	3 420
Hallands	7 558	524	44	1 210	1 778	3 517
Göteborgs o Bohus	4 640	177	13	322	512	2 623
Älvsborgs	10 589	508	36	953	1 497	5 636
Skaraborgs	14 838	1 390	60	2 509	3 959	7 753
Värmlands	6 436	373	47	767	1 187	2 674
Örebro	6 065	699	41	1 410	2 150	2 880
Västmanlands	6 555	1 023	37	1 915	2 975	2 597
Kopparbergs	4 251	200	41	727	968	1 808
Gävleborgs	4 496	226	23	404	653	2 278
Västernorrlands	4 100	121	18	219	358	881
Jämtlands	2 820	56	13	106	175	631
Västerbottens	6 214	142	10	50	202	997
Norrbottens	3 273	55	8	74	137	419
Produktionsområden						
Götalands södra slättbygder . .	20 168	2 211	133	4 158	6 502	4 408
» mellanbygder	18 213	1 565	118	3 498	5 181	4 966
» norra slättbygder	22 676	2 871	100	4 069	7 040	10 341
Svealands slättbygder	29 729	4 427	192	6 723	11 342	12 678
Götalands skogsbygder	38 531	1 641	116	3 359	5 116	20 255
Mellersta Sveriges skogsbygder	12 990	713	86	1 926	2 725	6 032
Nedre Norrland	10 886	363	54	686	1 103	3 606
Övre Norrland	10 211	202	19	128	349	1 469
Hela riket						
1966	163 404	13 993	818	24 547	39 358	63 755
1961	148 245	4 154	1 129	21 062	26 345	90 913
1951	69 292	..	..	..	8 347	101 608

5.2. Traktorernas användningsområden m m

Som ett led i kontrollarbetet vid 1966 års jordbruksräkning (se s 32) gjordes en särskild undersökning för att belysa redovisningen av traktorbeståndet. I samband därmed erhöles även uppgifter om antalet traktorer inom andra verksamhetsområden än jordbruket samt om antalet sk dragbilar som inregistrerats som traktorer.

Undersökningens genomförande

Undersökningen berörde ett urval om 7/1 000 av samtliga traktorer i länsstyrel-

sernas traktorregister. Från besiktningssinstrumenten för de uttagna traktorerna inhämtades uppgifter om traktorns fabrikat, ålder, registreringstidpunkt, drivmedelsslag samt ägare. Genom telefonintervju med ägaren erhöles information om traktorns användning.

Såväl genomgången av länsstyrelsernas traktorregister som intervjuerna utfördes av de vid hushållningssällskapen anställda ledarna för de objektiva skördeuppskattningarna.

Tabell 40 Antal registrerade traktorer inom olika användningsområden med december 1966. Hela riket

Avser uppräknade tal

Användningsområde	Antal traktorer	Fördelning efter drivmedelsslag			
		Bensin	Diesel	Fotogen	Summa
<i>Traktorer, vars ägare drev jordbruk eller skogsbruk</i>	3183 572	16	60	24	100
Därav med användning inom					
enbart jordbruk	108 161	16	54	30	100
både jordbruk och skogsbruk	71 389	17	67	16	100
enbart skogsbruk	4 022	4	68	28	100
<i>Traktorer, vars ägare ej drev jordbruk eller skogsbruk</i>	32 463	8	69	23	100
Därav med huvudsaklig användning inom					
jordbruk	6 320	16	50	34	100
skogsbruk	5 027	3	86	11	100
entreprenadarbeten	6 464	2	96	2	100
kommunala arbeten	2 729	5	90	5	100
andra arbeten ⁴	11 923	11	53	36	100
<i>Traktorer ur bruk</i>	19 679	7	47	46	100
Därav					
varaktigt ur bruk (skrotade)	9 768	3	32	65	100
tillfälligt ur bruk (till försäljning)	9 911	10	62	28	100
<i>Samtliga traktorer</i>	235 714	14	60	26	100

¹ Se texten. — ² Årsmodell 62—66 samt traktorer, som inregistrerats år 1966. — ³ Av dessa mera vidsträckt användningsområde och traktorer med kort årlig användningstid.

Resultat

Resultat från undersökningen redovisas i tab 40—42. Beträffande fördelningen på drivmedelsslag i tab 40 bör påpekas att traktorer med tändkulemotorer förts till gruppen dieseldrivna och traktorer med hesselmanmotorer till gruppen fotogen-drivna. Vidare bör nämnas att dragbilar i tab 42 har placerats efter ursprungsfordonets årsmodell och inte efter ombyggnadsåret.

Principerna för redovisning av traktornas motoreffekt har bestämts efter samråd med statens maskinprovningar.

Som utgångspunkt har använts uppgiften för respektive modell om den maximala effekten på kraftuttaget eller — om officiell sådan uppgift saknats — om remskiveeffekten. Därefter har omvandling till motoreffekt skett på så sätt att kraftuttagseffekten ökats med 3 % och remskiveeffekten med 5 %. För traktortyper som helt saknar officiella uppgifter om kraftuttagseffekten har approximativa värden erhållits efter omräkning av andra effektuppgifter eller med utgångspunkt från besiktningsinstrumentets uppgift om effekten på motoraxeln.

procentuell fördelning efter drivmedelsslag, årsmodell och motoreffekt¹ den 31

Fördelning efter årsmodell					Fördelning efter motoreffekt ¹ , hästkrafter					
51 och äldre	52—56	57—61	62—66 ²	Summa	0—17,9	18,0—26,9	27,0—36,9	37,0—55,9	Över 55,9	Summa
21	31	22	26	100	2	12	41	36	9	100
25	33	22	20	100	2	14	42	32	10	100
15	29	24	32	100	1	8	40	44	7	100
32	18	11	39	100	4	18	24	25	29	100
20	29	20	31	100	2	15	25	39	19	100
30	31	23	16	100	4	23	39	30	4	100
11	11	26	52	100	..	9	17	40	34	100
2	24	29	45	100	..	2	7	44	47	100
..	26	11	63	100	..	..	21	58	21	100
34	37	13	16	100	2	24	31	37	6	100
51	31	12	6	100	3	19	40	34	4	100
84	15	1	—	100	3	29	37	31	..	100
19	46	22	13	100	3	10	44	36	7	100
23	31	21	25	100	2	13	39	37	9	100

användes 20 % även utanför den egna bruksenheten. — ⁴ Hit har även förts traktorer med

Tabell 41 Antal traktorer, vars ägare drev jordbruk eller skogsbruk, fördelade efter fabrikat och motoreffekt¹ den 31 december 1966. Hela riket

Avser uppräknade tal

Fabrikat	Motoreffekt ¹ , hästkrafter					Summa
	0—17,9	18,0—26,9	27,0—36,9	37,0—55,9	Över 55,9	
BM/Volvo	—	17 093	25 137	20 684	10 486	73 400
David Brown	—	1 005	3 304	3 735	—	8 044
Ferguson/Massey Ferguson	—	—	33 037	19 104	3 304	55 445
Fordson	—	—	7 613	12 353	862	20 828
International Harvester...	..	861	3 735	4 884	144	9 624
Nuffield.....	—	—	1 293	3 016	1 867	6 176
Övriga fabrikat	2 873	2 299	1 867	2 729	287	10 055
Summa	2 873	21 258	75 986	66 505	16 950	183 572

¹ Se texten.

Det beskrivna förfarandet har — liksom den klassindelning efter motoreffekt som använts vid redovisningen — rekommenderats av FAO att tillämpas vid jordbruksräkningarna omkring år 1970.

Övrig publicering

En fullständigare redogörelse för undersökningen av traktorernas användningsområden m m den 31 december 1966 har lämnats i Statistiska meddelanden J 1968:12.

Tabell 42 Antal dragbilar med procentuell fördelning efter drivmedelsslag och årsmodell den 31 december 1966. Hela riket

Avser uppräknade tal

Användningsområde	Antal dragbilar	Fördelning efter drivmedelsslag				Fördelning efter årsmodell ¹				
		Bensin	Diesel	Fotogen	Summa	51 och äldre	52—56	57—61	62—66 ²	Summa
Dragbilar, vars ägare drev jordbruk eller skogsbruk	1 573	82	9	9	100	82	18	..	..	100
Dragbilar, vars ägare ej drev jordbruk eller skogsbruk	4 147	41	55	4	100	56	31	10	3	100
Dragbilar ur bruk	2 145	40	20	40	100	93	..	..	7	100
Summa	7 865	49	36	15	100	71	20	7	2	100

¹ Avser ursprungsfordonets årsmodell. — ² Årsmodell 62—66 samt dragbilar, som inregistrerats 1966.

5.3. Maskindriften m m inom jordbruket

Efter framställning från statens jordbruksnämnd inhämtade statistiska centralbyrån vid jordbruksinventeringen i mars 1967 uppgifter om dels antalet maskiner per den 1 januari 1967, dels dessa maskiners driv- och smörjmedelsförbrukning kalenderåret 1966. Uppgifterna avsåg maskiner i jordbruksdrift eller jordbruk i kombination med skogsbruk. Närmast föregående undersökning av maskinbeståndet utfördes i samband med 1964 års jordbruksinventering i mars och avsåg maskinbeståndet per den 1 januari 1964 samt driv- och smörjmedelsförbrukningen under 1963. Samma slag av undersökningar har under efterkrigstiden utförts med i regel treårsintervaller.

Undersökningsmetodiken vid jordbruksinventeringarna har beskrivits utförligt i ett tidigare avsnitt — se s 47 — till vilket hänvisas.

Undersökningens genomförande

Urvalet av brukningsenheter för inventeringen i mars 1967 omfattade 12 726 gårdar med mer än 2 hektar åker, vilket motsvarade en genomsnittlig urvalsfraktion av 1/16. Bland de större gårdarna uttogs ett relativt större antal än bland de mindre och beträffande brukningsenheter med mer än 200 hektar åker uttogs samtliga.

I uppgiftsblanketten skulle följande slag av maskiner m m redovisas.

Traktorer (såväl hjul- som bandtraktorer)

Dragbilar, s k »epa-traktorer» (ombyggda bilar)

Jeepar

Självgående skördetröskor

Bogserade skördetröskor med hjälpmotor

Bogserade skördetröskor utan hjälpmotor (direktdrivna)

Stationära förbränningsmotorer (ej elektriska motorer)

För samtliga redovisade maskinslag skulle den totala driv- och smörjmedelsförbrukningen uppges med fördelning på följande poster.

Startbensin

Drivbensin

Fotogen

Brännolja till diesel- eller tändkulemotorer

Smörjmedel, olja

Smörjmedel, fett

Dessutom skulle antalet cisterner för flytande motorbränsle (s k farmaggregat) anges.

Resultat

Uppgifter om maskindriften inom jordbruket enligt undersökningen i anslutning till marsinventeringen 1967 redovisas i tab 43—45. För jämförelse lämnas resultat från motsvarande undersökning 1964. I tab 43 återfinns uppgifter om antalet maskiner av olika slag. Från 1964 till 1967 ökade antalet traktorer och självgående skördetröskor med 5 resp 87 %. För övriga maskiner som ingick i undersökningen redovisas minskningar. Tab 44 innehåller uppgifter om maskinernas fördelning på drivmedelsslåg. Det framgår att antalet brännoljedrivna fordon genomgående ökade under det att bensin- och fotogendrivna minskade i antal endast med

Tabell 43 Antal maskiner av olika slag inom jordbruket den 1 januari åren 1964 och 1967

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område; storleksgrupp	Traktorer		Dragbilar		Jeepar		Självgående skördetröskor		Bogserade skördetröskor				Stationära förbrännings- motorer	
									Med hjälpmotor		Utan hjälpmotor			
	1964	1967	1964	1967	1964	1967	1964	1967	1964	1967	1964	1967	1964	1967
<i>Storleksgrupp, hektar åker</i>														
2,1— 5,0	12 056	16 095	947	527	103	45	—	40	—	9	145	218	639	313
5,1— 10,0	37 229	34 365	441	269	179	182	202	240	102	267	994	967	584	751
10,1— 20,0	46 322	46 475	178	128	44	14	544	1 591	348	237	4 238	6 349	1 430	928
20,1— 30,0	25 457	26 762	93	60	24	5	805	1 788	262	231	5 933	6 826	940	593
30,1— 50,0	22 083	24 957	44	52	13	24	1 574	3 736	160	142	7 518	6 424	760	466
50,1—100,0	14 221	15 965	54	66	12	32	2 275	4 110	91	40	3 512	2 070	530	309
Över 100,0	9 164	9 448	22	30	102	86	2 116	2 551	49	37	1 520	710	409	359
<i>Produktionsomrdden</i>														
Götalands södra slätt- bygder	20 440	21 163	43	6	32	14	1 112	2 209	192	132	3 539	3 815	1 046	538
Götalands mellanbygder	18 993	19 135	27	70	15	34	1 058	1 508	201	170	3 463	3 414	1 219	843
Götalands norra slätt- bygder	23 764	24 043	358	60	19	68	1 603	2 888	113	112	4 363	3 879	356	306
Svealands slättbygder ..	33 303	31 984	95	95	71	89	2 434	4 502	212	215	7 580	6 305	627	446
Götalands skogsbygder ..	37 134	41 709	259	260	41	16	701	1 785	86	85	2 586	3 381	1 340	1 153
Mellersta Sveriges skogs- bygder	13 070	14 734	262	247	40	26	374	696	153	154	1 753	2 078	219	152
Nedre Norrland	10 660	10 664	336	261	205	141	144	286	23	64	482	638	230	158
Övre Norrland	9 168	10 635	399	133	54	—	90	182	32	31	94	54	255	123
Hela riket	166 532	174 067	1 779	1 132	477	388	7 516	14 056	1 012	963	23 860	23 564	5 292	3 719

Tabell 44 Antal maskiner inom jordbruket med fördelning på olika drivmedelsslag den 1 januari åren 1964 och 1967

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Maskinslag	Bensindrivna		Fotogendrivna		Brännoljedrivna		Summa	
	1964	1967	1964	1967	1964	1967	1964	1967
Traktorer	27 404	26 337	50 870	38 493	88 258	109 237	166 532	174 067
Dragbilar	1 247	724	454	211	78	197	1 779	1 132
Jeepar	316	262	..	..	112	126	477	388
Självgående skörde- tröskor	2 332	3 772	223	241	4 961	10 043	7 516	14 056
Bogserade skördetröskor med hjälpmotor	232	202	416	322	364	439	1 012	963
Stationära förbrän- ningsmotorer	3 313	2 121	960	527	1 019	1 071	5 292	3 719
Summa	34 844	33 418	52 972	39 794	94 792	121 113	182 608	194 325

Tabell 45 Driv- och smörjmedelsförbrukningen inom jordbruket åren 1963 och 1966

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Driv- och smörjmedelsslag	1963	1966
<i>Drivmedel, 1 000-tal liter</i>		
Startbensin	12 014	7 790
Drivbensin	31 111	25 460
Fotogen	78 040	43 637
Brännolja	179 242	208 305
Samtliga drivmedelsslag	300 407	285 192
<i>Smörjmedel, ton</i>		
Olja	9 700	8 669
Fett	1 387	1 292
Samtliga smörjmedels- slag	11 087	9 961

undantag för självgående skördetröskor som ökade i antal. Denna tendens för maskinerna återspeglas på drivmedelsförbrukningen som ökade med 16 % för brännolja men minskade för drivbensin och fotogen med 18 resp 44 % från 1963 till 1966. Totalt minskade drivmedelsförbrukningen med 5 %. För de båda smörjmedlen olja och fett slutligen redovisas — se tab 45 — minskade förbrukningssiffror med 11 resp 7 %.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningen av maskindriften inom jordbruket finns redovisade i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1968:11.

5.4. Jordbrukets inköp av maskiner, redskap m m

Inom Jordbrukets utredningsinstitut utarbetas årligen statistik över jordbrukets och trädgårdsbrukets anskaffning av maskiner, redskap och varaktiga inventarier för driften. Primärmaterialet härför insamlas från tillverkare och importörer, som uppger försäljningsvärdet på den svenska marknaden beräknat i förbrukarpriser, s k bruttopriser (katalogpriser).

För att förenkla undersökningen tillskrivs företag, vilkas omsättning under tre år understiger ett visst belopp per år, endast vart tredje år. Vid 1967 års undersökning var detta belopp 100 000 kronor och antalet ej tillskrivna företag 91. Deras sammanlagda leveransvärde 1965 uppgick

till 3,5 milj kronor, vilket belopp påförts respektive maskingrupper. Antalet faktiska uppgiftslämnare till 1967 års undersökningar var 209 av vilka 16 var nytillkomna tillverkare resp importörer.

För vissa maskingrupper har det av olika skäl inte ansetts möjligt att erhålla uppgifter till undersökningen. De viktigaste av dessa grupper är elektriska motorer, pumpar, hydroforer, kälkar samt äggkläckningsmaskiner och annan utrustning för hönsgårdar.

Uppgifter om anskaffningen av vagnar har infordrats i de fall tillverkarnas adresser kunnat erhållas. Sannolikt har därvid praktiskt taget alla större till-

Tabell 46 Jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap åren 1963—1967. Milj kronor

Varuslag	1963	1964	1965	1966	1967
<i>Löpande priser</i>					
Traktorer och jeepar					
Egentliga traktorer	224,9	211,5	258,3	234,0	204,9
Övriga traktorer	14,0	16,0	28,2	22,9	12,8
Jordbearbetningsredskap	33,6	40,9	44,5	41,5	43,5
Redskap för sådd, spridning m m	31,3	34,8	39,7	37,9	33,1
» skörd och tröskning	124,4	143,0	160,2	157,5	152,6
Kombivagnar	3,8	5,6	7,5	7,6	8,4
Torkar, kvarnar, rensningsmaskiner och stationära skärmaskiner	12,2	15,0	24,1	26,8	24,6
Potatis- och rotfruktsredskap	11,8	12,5	13,6	12,8	14,8
Transportredskap och lastapparater ¹ ..	31,6	34,0	34,4	42,7	34,6
Mjölkningsmaskinanläggningar jämte andra fasta och lösa invent. i djurstallar	9,9	9,7	12,4	11,7	13,8
Mjölkttransportkärl	7,8	8,6	14,7	15,6	14,8
Diverse	15,5	16,7	17,7	16,7	16,0
Summa	520,8	548,3	655,3	627,7	573,9
<i>1967 års priser</i>					
Traktorer	248,3	229,1	274,3	242,0	204,9
Övriga maskiner och redskap	327,4	366,3	416,1	403,8	369,0
Summa	575,7	595,4	690,4	645,8	573,9

¹ Exkl vagnar.

Tabell 47 Antal levererade traktorer¹ samt medelpris per traktor åren 1963—1967

År	Antal levererade traktorer	Medelpris per traktor, kronor
1967.....	8 657	23 665
1966.....	10 652	21 971
1965.....	12 227	21 037
1964.....	11 023	19 184
1963.....	12 004	18 734

¹ Exkl s k dragbilar.

verkare blivit medtagna. Däremot torde uppgifter från ett stort antal småtillverkare saknas. Hur stor del av den årliga omsättningen av transportredskap, som härigenom saknas i redovisningen, kan emellertid inte fastställas utan närmare undersökningar.

Resultat

Jordbrukets kända inköp av maskiner, redskap etc under åren 1963—1967 framgår av *tab 46*. Värdesummor för investeringarna redovisas där dels i löpande priser, dels — för varugrupperna som helhet — även i konstant prisnivå.

Vid användningen av undersökningsresultaten bör observeras att ev rabatter på de av tillverkarna och im-

portörerna angivna riktpiserna (katalogpriserna) i regel ej kunnat beaktas i undersökningen. Vidare bör erinras om att möjligheter saknats att för vissa var för sig mindre betydande grupper av inventarier frilägga jordbrukets andel (gäller bl a utrustning till traktorer, handredskap o d). I sådana fall har beloppen i sin helhet upptagits som hörande till jordbruket, såvida det ansetts att huvudparten i själva verket gått till detta, men utelämnats om största delen antagits gå till andra områden (trädgårdsodling, skogsbruk etc).

Anskaffningen till jordbruket av nya traktorer åren 1963—1967 belyses närmare i *tab 47*. Därav framgår att försäljningen under 1967 uppgick till drygt 8 600 traktorer till ett genomsnittligt pris av närmare 24 000 kronor.

Övrig publicering

Resultaten från Jordbrukets utredningsinstituts undersökningar av maskininköpen m m publiceras i två stencilerade redogörelser, vanligen 4 à 5 månader efter undersökningsårets utgång. I den ena rapporten redogörs för anskaffningen av traktorer, medan den andra innehåller en sammanfattande redovisning för samtliga i undersökningen ingående varuslag.

6. Förnödenheter

6.1. Förbrukningen av handelsgödsel

Inom statens jordbruksnämnd görs årligen en sammanställning över den inhemska förbrukningen av handelsgödsel. Som primärmaterial för beräkningarna används uppgifter erhållna från tillverkare och importörer. Förutom denna statistik över förbrukningen redovisar jordbruksnämnden på grundval av uppgifter från Svenska Superfosfatförsäljnings Aktiebolaget även prisuppgifter för vissa gödselslag (avser förbrukarpriser).

Resultat

Förbrukningen av handelsgödsel under gödselåren 1963/64—1967/68, uttryckt i milj kilogram kväve (N), fosforsyra (P_2O_5) resp kali (K_2O), redovisas i *tab 48*. Därav framgår bl a att användningen av sammansatta gödselmedel ökat under perioden och att dessa 1967/68 svarade för 28, 88 resp 97 % av den totala kväve-, fosfor- resp kaliumgödselförbrukningen.

Uppgifter om prisutvecklingen lämnas i *tab 49*.

Tabell 48 Inhemsk förbrukning av handelsgödselmedel gödselåren¹ 1963/64—1967/68. Milj kilogram

Avser mängd kväve (N), fosforsyra (P_2O_5) resp kali (K_2O)

Gödselslag	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68
Kvävegödsel					
Enkla gödselmedel	109	122	126	123	130
Sammansatta gödselmedel	21	27	35	41	51
Summa	130	149	161	164	181
Fosforgödsel					
Enkla gödselmedel	22	20	16	15	15
Sammansatta gödselmedel	88	101	104	104	114
Summa	110	121	120	119	129
Kaliumgödsel					
Enkla gödselmedel	9	7	5	4	3
Sammansatta gödselmedel	84	96	101	103	116
Summa	93	103	106	107	119

¹ Avser tiden 1 juni—31 maj.

Tabell 49 Priser¹ på vissa slag av handelsgödselmedel åren 1963/64—1967/68 samt 1964—1968. Kronor per deciton

År	Chile-salpeter	Kalk-salpeter	Kalisuper PK 15—15	Ammoni-umsulfat	Kalkam-monsal-peter ²	Super-fosfat ³	Thomas-fosfat	Kalisalt ⁴
1967/68	34,02	23,18	23,77	27,47	36,01	20,47	14,29	31,07
1966/67	32,64	22,91	23,25	32,10	35,46	19,82	13,03	30,38
1965/66	32,46	22,65	23,18	33,66	35,53	19,30	12,95	31,35
1964/65	31,95	22,65	22,03	30,69	35,53	18,10	12,58	29,80
1963/64	31,28	22,69	21,60	27,78	35,60	17,75	12,58	29,25
1968	34,73	23,18	23,77	27,47	36,01	20,47	14,29	31,07
1967	33,06	22,90	23,55	29,29	35,60	20,19	13,78	30,64
1966	32,68	22,80	23,10	32,75	35,45	19,53	12,97	30,84
1965	32,32	22,65	22,68	32,43	35,53	18,78	12,82	30,70
1964	31,60	22,65	21,76	29,36	35,53	17,85	12,58	29,57

¹ Förbrukarpris banfritt Stockholm (med ev tariffhamnstillägg). — ² 26 %-ig. T o m juni 1966 saluförd 25 %-ig vara omräknad att avse 26 % halt. — ³ Kornat, 19—20 %. — ⁴ Kornat, 60 %. T o m maj 1963 saluförd 48/52 %-ig pulveriserad vara omräknad att avse 60 % halt (kornad vara). Priserna är dock ej helt jämförbara eftersom den kornade varan beräknas vara något dyrare än den pulveriserade.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse rörande försörjningen med handelsgödsel publiceras varje år i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I tabelldelen till denna publikation ges

dessutom i varje nummer uppgifter om priserna för olika gödselslag.

Beträffande förbrukning, priser m m gödselåret 1967/68 hänvisas till den särskilda redogörelsen i häfte nr 1968:12 av tidskriften.

6.2. Inköpen av växtskyddsmedel m m

Uppgifter rörande försäljningen av växtskyddsmedel m m till jordbruk och trädgårdsodling insamlas varje år av Jordbrukets utredningsinstitut. Primärmaterialet till denna undersökning utgörs av sammanställningar över leveransernas storlek och värde, upprättade av de företag som under respektive kalenderår haft import eller tillverkning av berörda preparat. Under senare år har ett 60-tal företag medverkat som uppgiftslämnare.

Resultat

I tab 50 och tab 51 har för åren 1963—1967 sammanställts data rörande jordbrukets resp trädgårdsbrukets inköp av växtskyddsmedel m m.

I undersökningen har en så exakt fördelning som möjligt av försäljningen till jordbruk resp trädgårdsbruk eftersträfvats. Vissa preparat används emellertid inom båda produktionsgrenarna. I sådana fall har varje vara, som inte kunnat för-

Tabell 50 Jordbrukets totala inköp av växtskyddsmedel m m åren 1963—1967

Preparattyp	Kvantitet, ton					Värde, 1 000-tal kronor				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Växtskyddsmedel										
Insektsmedel	1 242	1 337	1 217	876	1 071	5 556	5 145	5 995	5 085	5 337
Medel mot växtsjukdomar ¹	2 452	2 154	1 957	2 002	1 725	10 649	9 418	8 198	7 638	7 032
Ogräsmedel	3 671	3 866	4 123	4 430	5 614	19 783	22 726	24 828	28 390	37 524
Övriga preparat för växtodling och lagring	..	..	..	..	9	..	..	..	..	140
Baljväxtbakterier	..	..	..	..	..	125	100	80	70	62
Rengörings- och desinfektionsmedel	2 020	2 168	2 229	2 284	2 468	4 372	4 687	4 861	4 900	5 423

¹ Inkl betningsmedel, förbrukade av företag inom utsädesbranschen.

delas, påförts den produktionsgren där den haft sin huvudsakliga användning. Detta innebär exempelvis att ett preparat, som till största delen använts i jordbruket men också i viss utsträckning inom trädgårdsodling, helt påförts jordbruket.

De leveransvärden som redovisas i tabellerna skall i princip grundas på förbrukarpriserna. Vissa svårigheter torde dock ha förelegat för uppgiftslämnarna att ange dessa priser eftersom de av återförsäljarna ej lämnade rabatterna ej varit kända.

Enligt tab 50 ökade det sammanlagda värdet av till jordbruket inköpta växtskyddsmedel från 41,2 milj kronor under 1966 till 50,1 milj under 1967.

Övrig publicering

En detaljerad redogörelse för jordbrukets och trädgårdsbrukets inköp av växtskyddsmedel m m utges årligen i stencilform av Jordbrukets utredningsinstitut. Dessa resultat föreligger i regel 4 à 5 månader efter redogörelseårets utgång.

Tabell 51 Trädgårdsbrukets totala inköp av växtskyddsmedel åren 1963—1967

Preparattyp	Kvantitet, ton					Värde, 1 000-tal kronor				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Insektsmedel	285	277	264	272	225	2 037	2 175	2 129	2 467	1 863
Medel mot växtsjukdomar ¹	406	409	315	304	420	2 561	2 501	2 642	2 828	3 161
Ogräsmedel	70	106	66	90	99	714	798	235	1 331	1 253
Övriga preparat för växtodling och lagring	8	18	22	22	38	54	114	141	140	273

¹ Se not till tab 50.

6.3. Förbrukningen av fodermedel

Sammanställningar över förbrukningen av sk köpfodermedel upprättas varje år av statens jordbruksnämnd. Till grund för denna statistik ligger uppgifter, som jordbruksnämnden erhåller dels från tillverkare och importörer, dels från den officiella handelsstatistiken.

Resultat

Förbrukningen av vissa huvudtyper av fodermedel åren 1963/64—1967/68 åskådliggörs i tab 52. Uppgifter om produktionen av foderblandningar för höns, svin och nötkreatur samt om de använda råvarorna lämnas i tab 53 för åren 1963/64—1967/68.

Tab 52 visar att användningen av fiskmjöl har ökat under perioden. För oljekraftfoder märks en nedgång i användningen sedan 1966/67.

Det svenska jordbrukets behov av pro-

teinrika fodermedel täcks till stor del genom import. Omfattningen härav framgår av tab 130 (s 217), som för kalenderåren 1964—1968 innehåller uppgifter om utrikeshandeln med jordbruksprodukter.

Förbrukningen av köpfodermedel påverkas i väsentlig utsträckning av den aktuella tillgången på foderspannmål. I tab 69 (s 134) belyses närmare storleken av de fodersädsskördar som erhållits under perioden 1964—1968.

Övrig publicering

Uppgifter om inhemsk tillverkning, utrikeshandel, förbrukning m m beträffande fodermedel meddelas årligen av statens jordbruksnämnd i stencilform. En motsvarande sammanfattning över fodermedelsförsörjningen under åren 1938/39—1963/64 återfinns i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1965:5.

Tabell 52 Beräknad förbrukning av fodermedel åren¹ 1963/64—1967/68. Milj kilogram

Slag av fodermedel	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68
Fiskmjöl	40,1	47,2	53,3	58,4	70,5
Köttfodermjöl	20,1	20,7	20,3	22,3	23,5
Fodertran	2,5	2,8	2,9	2,4	3,0
Diverse vitaminfodermedel	15,8	17,6	19,8	19,3	20,5
Foderfosfater	35,6	37,2	37,4	42,6	38,4
Därav foderbenmjöl	5,7	6,3	6,0	5,0	4,5
» monokalciumfosfat	—	—	—	—	0,6
» dikalciumfosfat	22,4	23,1	23,8	29,7	27,0
» trikalciumfosfat	1,5	1,8	1,6	0,6	0,2
» dinatriumfosfat	5,6	5,5	5,3	6,2	5,5
» mononatriumfosfat	0,4	0,5	0,7	1,1	0,6
Oljekraftfoder	373,3	448,8	508,0	503,4	448,8
Därav bomullsfrökakor/expeller	88,1	97,1	111,7	110,8	98,5
» jordnötskakor/expeller	47,9	51,0	57,7	58,7	44,2
» sojamjöl	126,1	156,7	178,4	173,5	161,4
» kokoskakor/expeller	48,6	62,0	53,0	57,2	51,3
» raps-, rybs- och senapsmjöl	..	..	93,2	82,0	75,6
» annat oljekraftfoder	262,6	282,0	14,0	21,2	17,8

¹ Avser tiden 1 juli—30 juni. — ² Raps-, rybs- och senapsmjöl ingår.

Tabell 53 Produktion av foderblandningar för olika djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar åren 1963/64—1967/68. Milj kilogram

Slag av blandning; råvara	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68
<i>Produktion</i>					
Blandningar för fjäderfän	334,5	357,0	360,2	380,4	428,3
» » svin	} 415,4	} 490,8	} 578,7	530,7	560,7
» » nötkreatur m fl				152,3	199,5
<i>I ovanstående blandningar ingående råvaror</i>					
<i>Blandningar för fjäderfän</i>					
Majs	41,2	43,1	44,4	54,8	63,1
Annan spannmål	140,2	158,9	165,0	174,8	205,4
Vetekli	26,9	21,8	15,3	8,8	9,5
Andra kvarnbiprodukter	3,8	4,3	3,3	3,7	1,6
Oljekraftfoder	55,8	61,7	66,5	65,8	64,5
Fiskmjöl	20,5	20,6	19,2	19,9	25,9
Köttfodermjöl	5,0	4,2	4,1	5,3	5,5
Lusernmjöl	14,2	15,0	15,4	15,9	17,0
Andra råvaror	26,9	27,4	27,0	31,4	35,8
<i>Blandningar för svin¹</i>					
Majs	0,2	0,3	0,1	0,0	0,0
Annan spannmål	250,5	298,8	360,9	354,4	382,5
Vetekli	30,7	28,3	20,1	17,0	19,5
Andra kvarnbiprodukter	16,6	20,0	18,5	18,0	11,4
Oljekraftfoder	39,3	52,2	78,4	53,2	47,8
Fiskmjöl	17,5	24,1	31,4	35,7	41,5
Köttfodermjöl	12,3	13,3	13,1	13,5	15,0
Lusernmjöl	12,0	11,1	6,1	6,1	6,5
Andra råvaror	36,3	42,7	50,1	32,8	36,5
<i>Blandningar för nötkreatur m fl¹</i>					
Majs	..	..	..	0,0	0,0
Annan spannmål	..	..	..	59,7	73,9
Vetekli	..	..	..	6,5	10,1
Andra kvarnbiprodukter	..	..	..	1,0	0,9
Oljekraftfoder	..	..	..	45,2	57,3
Fiskmjöl	..	..	..	0,5	1,1
Köttfodermjöl	..	..	..	0,4	1,0
Lusernmjöl	..	..	..	1,9	6,1
Andra råvaror	..	..	..	37,1	49,1

¹ Under åren 1963/64—1965/66 ingår blandningar för nötkreatur i uppgifterna för svin.

7. Växtodling. Vegetabilisk produktion

7.1. 1966 års allmänna jordbruksräkning

Som framgår av redogörelse i tidigare kapitel — se s 32 — inhämtades vid 1966 års jordbruksräkning uppgifter om hur åkerarealen utnyttjades för olika grödor under sommaren 1966. De insamlade uppgifterna har möjliggjort en redovisning av antal brukningsenheter med odling av olika grödor samt odlingarnas genomsnittliga storlek.

av grödan i fråga förekom. Enligt tab 54 var slåttervall den vanligast förekommande grödan och odlades på omkring 90 % av brukningsenheterna. På mer än hälften av brukningsenheterna odlades korn, havre och potatis. Ur tab 55 kan utläsas att arealernas genomsnittliga storlek var mindre i Norrland än i Svealand och Götaland för alla grödor utom slåttervall.

Resultat

I tab 54 redovisas antalet brukningsenheter med odling av olika grödor 1966 och i tab 55 den genomsnittliga arealen av olika grödor på de brukningsenheter där odling

Övrig publicering

Detaljerade uppgifter om odlingsfrekvensen för olika grödor inom kommunblock och större områden återfinns i publikationen Jordbruksräkningen 1966 (SOS).

Tabell 54 Antal bruksenheter med odling av olika grödor år 1966Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker¹

Område	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Vårråg	Korn
<i>Län</i>					
Stockholms (och stad)	1 257	999	136	..	2 161
Uppsala	1 282	922	287	..	2 947
Södermanlands	2 014	594	215	..	2 725
Östergötlands	3 168	1 741	524	34	4 378
Jönköpings	634	1 504	370	97	3 680
Kronobergs	468	588	603	66	3 145
Kalmar	2 649	1 415	1 929	210	4 481
Gotlands	2 465	286	1 598	17	3 266
Blekinge	567	446	722	76	1 958
Kristianstads	1 840	1 507	2 011	256	7 030
Malmöhus	4 996	3 256	2 041	136	8 670
Hallands	118	1 006	512	62	5 364
Göteborgs o Bohus	286	1 861	111	20	3 033
Älvsborgs	588	1 548	235	31	6 540
Skaraborgs	3 174	968	799	34	8 048
Värmlands	1 088	375	170	..	5 018
Örebro	707	354	231	..	3 732
Västmanlands	1 044	567	176	..	3 544
Kopparbergs	526	43	165	..	4 167
Gävleborgs	281	108	64	..	5 376
Västernorrlands	17	..	..	..	5 698
Jämtlands	..	..	..	..	3 526
Västerbottens	..	..	..	..	7 417
Norrbottnens	—	—	..	..	2 451
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	5 576	4 137	2 460	132	10 993
» mellanbygder	5 903	1 969	5 245	430	11 815
» norra slättbygder	5 633	2 565	1 161	34	12 048
Svealands slättbygder	6 526	3 553	1 037	26	15 216
Götalands skogsbygder	3 417	7 186	2 466	434	23 255
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 814	634	402	21	9 680
Nedre Norrland	302	57	135	..	14 972
Övre Norrland	..	..	..	..	10 376
Hela riket	29 172	20 106	12 911	1 090	108 355

¹ Där antalet bruksenheter är mindre än tio har .. ersatt antalsuppgiften.

Havre	Blandsäd	Oljeväxter	Slätterrädd på åker	Betesvall på åker	Potatis	Socketor- betor	Totala an- talet bruk- ningsen- heter
2 287	1 706	311	3 040	1 551	2 037	—	3 607
2 333	2 252	410	3 149	1 750	1 747	—	3 793
3 449	682	203	3 388	2 027	1 715	—	3 963
4 619	2 933	645	5 914	2 175	2 690	62	7 059
7 410	2 603	45	9 831	3 597	7 409	—	10 169
5 515	1 999	20	7 832	3 937	5 836	..	8 219
3 708	2 193	320	7 459	4 434	5 353	1 084	7 911
815	392	718	3 346	2 308	1 790	2 113	3 632
1 219	878	105	3 095	1 967	2 931	324	3 329
3 747	3 292	1 090	9 314	5 176	6 754	4 379	10 779
4 771	3 410	3 185	8 026	3 835	4 190	6 669	11 054
5 426	2 041	80	7 067	4 556	4 381	458	7 948
4 578	1 431	30	6 075	3 635	4 715	—	6 533
10 966	1 818	146	13 543	7 105	8 986	—	14 408
11 780	1 525	538	11 210	6 335	5 177	—	13 101
5 759	492	190	9 874	5 183	6 274	—	10 767
3 998	409	307	4 305	2 475	2 489	—	5 231
3 439	956	484	3 508	2 171	1 092	—	4 296
2 854	411	63	5 360	2 234	3 204	—	5 909
3 631	1 424	80	6 979	3 374	4 655	—	7 484
1 119	1 328	..	9 016	3 404	6 687	—	9 810
522	370	..	6 571	2 367	4 031	—	6 904
354	1 146	..	12 328	4 350	8 717	—	12 948
180	295	..	6 696	2 337	4 614	—	7 413
6 839	3 386	3 773	9 350	4 986	4 707	7 322	13 273
5 006	3 824	1 605	13 605	8 159	9 566	6 834	15 028
15 932	2 962	1 208	15 548	8 648	6 186	59	18 569
15 953	6 011	1 823	17 642	10 547	8 864	—	21 236
34 572	13 871	312	51 032	25 632	37 757	873	53 819
9 932	1 440	180	16 241	8 430	9 919	..	17 772
5 633	2 994	77	22 421	8 756	16 044	—	24 029
612	1 498	..	21 087	7 125	14 431	—	22 541
94 479	35 986	8 984	166 926	82 283	107 474	15 090	186 267

Tabell 55 Genomsnittlig areal av olika grödor per brukningsenhet år 1966. HektarAvser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker där odling av respektive gröda förekom¹

Område	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Vårråg	Korn
<i>Län</i>					
Stockholms (och stad).....	5,5	4,7	3,2	..	10,0
Uppsala	5,4	5,4	4,6	..	11,6
Södermanlands	5,9	5,4	3,8	..	10,6
Östergötlands	6,7	5,6	3,4	1,7	9,6
Jönköpings	1,2	0,5	1,0	0,5	3,0
Kronobergs	0,8	0,5	0,8	0,7	2,2
Kalmar	3,6	1,7	2,9	1,4	6,1
Gotlands	3,6	1,8	2,4	2,3	5,9
Blekinge	2,5	4,1	2,1	2,0	4,4
Kristianstads	4,6	3,9	4,5	2,8	6,4
Malmöhus	7,2	5,2	4,3	3,9	8,2
Hallands	2,9	3,6	2,1	1,8	5,2
Göteborgs o Bohus	1,2	0,9	1,0	1,3	3,1
Älvsborgs	1,9	0,8	1,4	1,2	3,4
Skaraborgs	3,6	2,0	2,4	1,1	6,2
Värmlands	1,7	1,0	1,6	..	4,5
Örebro	3,3	3,1	2,6	..	9,5
Västmanlands	4,6	5,0	4,3	..	12,2
Kopparbergs	1,4	0,8	1,5	..	5,1
Gävleborgs	1,7	1,3	1,8	..	3,5
Västernorrlands	1,1	..	..	..	2,2
Jämtlands	..	..	..	..	2,1
Västerbottens	..	..	..	..	2,5
Norrbottens	—	—	..	..	2,6
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	6,8	5,2	3,9	2,7	8,1
» mellanbygder	3,9	3,6	3,5	2,9	6,6
» norra slättbygder	5,2	4,3	2,8	2,2	7,2
Svealands slättbygder	5,1	4,8	3,8	9,6	10,9
Götalands skogsbygder	2,2	0,9	1,3	0,9	3,4
Mellersta Sveriges skogsbygder	2,3	1,5	1,8	2,5	5,1
Nedre Norrland	1,2	0,6	1,1	..	2,4
Övre Norrland	..	..	..	..	2,5
Hela riket	4,6	3,2	3,1	2,2	5,6

¹ Där antalet brukningsenheter med odling av respektive gröda är mindre än tio har .. ersatt

Havre	Blandsäd	Oljeväxter	Slättervall på åker	Betesvall på åker	Potatis	Socker- betor
8,4	5,9	6,4	8,7	4,6	0,7	—
9,3	6,5	5,8	7,9	3,7	0,6	—
11,9	0,6	9,4	9,1	5,1	0,5	—
8,9	5,4	7,8	7,1	3,3	0,8	2,3
2,8	2,7	4,9	4,9	2,3	0,4	—
2,3	1,8	5,4	3,9	2,2	0,4	..
4,4	3,3	5,2	6,0	3,3	0,7	2,3
2,0	2,6	3,4	6,3	3,7	0,5	1,5
2,0	1,8	3,8	3,8	2,7	1,8	2,0
3,0	3,1	5,5	4,6	3,4	1,9	2,1
4,8	3,4	7,3	4,8	3,8	1,6	3,6
4,7	3,2	10,1	4,9	3,4	0,9	1,4
3,2	2,3	5,2	4,6	2,5	0,4	—
3,8	2,3	6,2	5,0	2,6	0,3	—
8,0	4,4	6,3	6,1	3,2	0,7	—
3,5	2,9	7,5	5,3	2,9	0,4	—
8,1	3,8	6,4	6,0	3,6	0,6	—
10,9	6,5	7,5	7,4	3,8	0,4	—
2,5	2,3	4,2	4,8	2,8	0,4	—
2,4	2,2	3,7	5,6	2,3	0,4	—
1,1	1,4	..	4,5	1,9	0,4	—
0,9	1,3	..	5,0	2,1	0,3	—
0,9	1,6	..	5,4	1,6	0,3	—
1,2	1,8	..	5,5	1,9	0,3	—
5,4	3,4	6,9	4,6	3,8	1,8	3,7
3,3	3,2	5,0	5,6	3,7	1,8	1,8
8,2	5,0	7,1	6,3	3,1	0,7	2,3
9,8	6,1	7,0	7,9	4,1	0,6	—
3,2	2,7	5,6	4,8	2,6	0,5	0,9
3,7	3,3	5,6	5,4	2,8	0,4	..
1,7	1,6	2,4	4,8	2,0	0,4	—
1,0	1,6	..	5,3	1,7	0,3	—
5,2	3,5	6,5	5,4	2,9	0,6	2,7

medeltalet.

7.2. Jordbruksinventeringarna

I ett tidigare kapitel — se s 47 — har utförligt redogjorts för uppläggningsen av statistiska centralbyråns årliga jordbruksinventeringar. Föreliggande avsnitt är begränsat till en sammanfattning av de resultat beträffande åkers användning inom olika storleksgrupper 1967 samt vallfröskörd och höstsådd 1968 som framkommit vid dessa undersökningar.

I anslutning här till redovisas preliminära uppgifter om åkers användning 1968 baserade på den arealredovisning som skett i samband med de objektiva skördeuppskattningarna (se s 127).

Definitiva uppgifter om åkerjordens användning, vilka t o m år 1967 erhöles genom den årliga jordbruksinventeringen i juni, kommer i fortsättningen att erhållas genom lantbruksregistret (se närmare s 47). Vid sammanställningen av uppgifter till denna årgång av årsboken har definitiva arealdata för 1968 dock ej funnits tillgängliga.

Eftersom metodiken för såväl uppgiftsinsamling som urval och skattningar vid de objektiva skördeuppskattningarna avviker från den som tillämpats vid jordbruksinventeringarna blir de preliminära arealuppgifterna för 1968 inte helt jämförbara med tidigare års arealuppgifter. Vid jämförelser mellan uppgifter för tidigare år enligt juniinventeringen och de objektiva skördeuppskattningarna om arealer för olika grödor har det visat sig att vissa skillnader föreläggat i fråga om åkerarealens storlek medan tämligen god överensstämmelse konstaterats i fråga om åkerarealens relativa fördelning på olika grödor.

För att erhålla godtagbar jämförbarhet med uppgifter från tidigare år har vissa omräkningar av resultaten för 1968 gjorts. Den totala åkerarealen har sålunda först beräknats genom justering länsvis av arealen enligt juniinventeringen 1967 med ledning av den genomsnittliga minskningen under 1964—1967. Den på detta sätt erhållna totala åkerarealen har sedan fördelats på olika grödor enligt resultaten från 1968 års arealredovisning i samband med de objektiva skördeuppskattningarna.

Resultat

Åkerarealens användning

I tab 56 redovisas för brukningsenheter med mer än 2 hektar åker preliminära uppgifter om arealer av olika växtslag länsvis och för hela riket¹. I tab 57 redogörs för åkerjordens användning 1967 inom olika storleksgrupper av jordbruk (rikssiffror)². Enligt tabellen förelåg 1967 vissa karakteristiska skillnader mellan de olika storleksgrupperna i fråga om åkerjordens användning. Odlingen av brödsäd, baljväxter och oljeväxter samt förekomsten av helträda var sålunda förhållandevis större vid de stora brukningsenheterna än vid de mindre. Ett motsatt förhållande kännetecknade odlingen av potatis och rotfrukter samt foderväxter. Fodersädsarealernas relativa andel av åkerarealen var något mindre i de lägsta storleks-

¹ Det bör observeras att arealuppgifterna för hela riket avviker från dem som redovisas i tab 8. — ² Motsvarande uppgifter för 1968 har ej kunnat erhållas.

grupperna men varierade endast obetydligt mellan övriga grupper.

I *tab 58* har sammanställts uppgifter om olika växtslagsgruppers procentuella andel av den odlade åkerarealen under tiden 1913—1965 i femårsmedeltal (utom för perioden 1913—1915) och för åren 1966—1968. Fodersädsodlingen kännetecknades t o m sista hälften av 1940-talet av en bestämd nedgång, men utvidgades under 1950-talet åter och överstiger nu den omfattning, som redovisas under åren omedelbart före första världskriget. Odlingen av potatis och rotfrukter utvidgades till början av 1920-talet. Bortsett från en obetydlig ökning under de sista krigsåren har emellertid sedan dess en tillbakagång ägt rum. Odlingen av foderväxter ökade starkt i förhållande till övriga växtslag t o m slutet av 1940-talet, men har därefter begränsats.

Arealer för skörd av vallfrö

I samband med jordbruksinventeringen i oktober 1968 inhämtades definitiva uppgifter om storleken av den areal som använts för skörd av vallfrö under sommaren.

I *tab 59* redovisas rikssiffror för odlingen av vallfrö under perioden 1964—1968. Uppgifterna avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker och grundar sig på undersökningarna i oktober respektive år.

Höstsådda arealer

Jordbruksinventeringen i oktober har hittills varje år innefattat en undersökning av de arealer som under hösten besåts med höstvet, höstråg, höstraps och höstrybs.

Omfattningen av höstsådda arealer av dessa grödor redovisas i *tab 60*. Av tabellen framgår att variationerna år från år är avsevärda.

Köksväxtarealens fördelning

På begäran av statens jordbruksnämnd intogs i juniinventeringen 1964 en specificerad redovisning av köksväxtarealen på olika slag av köksväxter. Granskningen och bearbetningen av detta speciella avsnitt utfördes separat.

I *tab 61* redovisas resultat från undersökningen. Uppgifter om storleksgruppen 0,26—2,0 hektar åker ingår endast i resultatet för hela riket, medan länsuppgifterna avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker.

Totalarealen köksväxter på åker i hela riket uppskattades i specialundersökningen till 11 843 hektar, vilket är något mindre än arealen enligt huvudundersökningen. Differensen beror huvudsakligen på korrigeringar i primärmaterialet i samband med den detaljerade granskningen av specialavsnittet.

Enligt specialundersökningen utgjordes större delen av köksväxtarealen av »andra arter än kokarter och foderarter», dvs främst konservärter och sockerarter. Mer än 63 % av dessa odlingar föll på gårdar med mer än 50 hektar åker inom slättbygden i Malmöhus län. Även i Gotlands län utgjorde konservärterna en dominerande del av köksväxterna. Närmast i storlek bland de enskilda växtslagen kom morötter och bruna bönor, varav de förra till drygt 60 % odlades i Skåne och de senare till 95 % på Öland.

Tabell 56 Åkerjordens användning i hektar år 1968. Preliminära uppgifter

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Vår-råg	Korn	Havre	Bland-säd	Balj-växter ¹	Höst-raps	Vår-raps	Höst-rybs	Vår-rybs
<i>Län</i>												
Stockholms.....	13 298	3 057	1 330	14	21 113	20 180	6 345	192	1 455	703	1 588	336
Uppsala.....	16 210	3 900	4 043	—	30 908	21 137	9 838	584	124	1 279	3 162	372
Södermanlands...	15 329	2 906	1 125	—	27 635	40 945	2 770	503	448	1 714	1 274	1 001
Östergötlands.....	31 238	7 592	8 329	—	42 758	40 624	10 609	2 316	4 615	1 480	1 650	305
Jönköpings.....	778	614	426	28	11 148	20 251	5 389	277	343	71	88	99
Kronobergs.....	382	190	675	20	7 060	12 363	3 165	—	41	25	73	30
Kalmar.....	12 065	1 885	7 738	122	24 306	15 662	6 153	256	2 698	70	501	42
Gotlands.....	9 117	565	4 874	—	19 682	2 172	1 141	597	1 015	89	1 605	209
Blekinge.....	1 785	1 902	2 155	110	7 474	2 782	1 355	51	299	371	..	17
Kristianstads.....	8 320	4 777	12 462	354	44 856	12 303	7 444	127	9 304	853	1 321	135
Malmöhus.....	36 235	13 862	11 293	432	68 155	21 044	7 117	428	34 666	1 369	3 633	168
Hallands.....	2 936	2 926	1 176	114	33 939	29 766	4 481	141	440	651	147	121
Göteborgs o Bohus	1 363	1 169	592	21	11 778	16 773	2 967	88	83	201	—	—
Älvsborgs.....	2 624	1 020	878	..	19 295	38 865	4 933	94	214	1 154	68	217
Skaraborgs.....	24 777	1 310	5 387	40	49 083	90 898	5 169	327	3 599	2 433	2 304	342
Värmlands.....	3 140	318	660	31	24 290	17 398	726	38	—	..	286	2 021
Örebro.....	5 079	1 881	1 740	—	31 849	35 236	1 226	42	76	2 235	240	268
Västmanlands.....	8 427	1 969	2 061	121	40 385	40 135	3 977	123	102	4 568	468	844
Kopparbergs.....	704	24	334	22	20 650	6 727	663	104	—	127	..	253
Gävleborgs.....	453	162	97	—	18 636	9 516	2 135	110	—	14	217	152
Västernorrlands...	42	..	—	—	11 410	1 336	1 208	78	—	—	—	—
Jämtlands.....	—	..	—	—	5 559	194	631	13	—	—	—	—
Västerbottens.....	—	—	—	—	17 178	404	2 737	—	—	—	—	—
Norrbottnens.....	—	—	—	—	5 463	240	567	—	—	—	—	—
<i>Hela riket</i>												
1968 ⁵	194 302	52 039	67 375	1 434	594 610	496 951	92 746	6 489	59 522	19 416	18 638	6 932
1967.....	204 077	52 008	60 146	1 717	571 200	487 644	102 537	6 848	51 700	18 036	18 289	5 871
1966.....	132 213	63 703	38 125	1 929	608 115	493 302	124 984	8 472	24 092	13 601	8 548	4 028
1965.....	228 292	59 576	61 461	1 502	498 485	477 904	156 430	10 451	55 991	13 956	16 865	3 081
1964.....	188 391	81 517	41 573	1 788	469 893	509 771	176 988	11 619	45 583	16 825	17 745	2 375

¹ Hit räknas kokärter (ej konservärter som redovisas under köksväxter) samt foderärter och vicker. — ² Gruppen av säd, ärter och vicker samt övriga grönfoder- och ensilageväxter. — ⁴ Beträffande vallfröarealens fördelning på för tidigare år. Se texten.

Övrig publicering

Preliminära uppgifter avseende åkerjordens användning 1968 finns införda i Statistiska meddelanden J 1968:27. Vissa

av dessa har sedermera reviderats. Oktoberundersökningens resultat rörande höst-sådda arealer och skördade vallfröarealer återfinns i nr J 1968:49 resp 1969:4.

Övriga oljeväxter ²	Grönfoder- och ensilageväxter ³	Slättervall på åker	Vall till fröskörd ⁴	Betesvall på åker	Potatis	Sockerbetor	Foderrotfrukter	Köksväxter på åker	Fruktträd och bärbuskar på åker	Andra växtslag	Heltråda	Obrukad åker	Summa åker
—	644	23 760	559	7 191	1 388	—	—	61	279	—	9 740	2 648	115 881
70	739	23 609	100	5 462	859	—	—	—	27	..	9 731	714	132 872
—	921	26 378	361	10 430	821	—	—	..	—	..	9 179	1 698	145 443
587	1 456	38 196	1 691	6 610	1 956	113	21	318	—	22	11 768	770	215 021
—	830	46 202	129	6 466	2 420	—	60	102	54	447	1 003	1 415	98 640
—	941	30 119	71	8 225	1 819	—	40	—	77	167	535	434	66 452
138	1 986	44 004	357	13 617	3 653	2 845	111	1 065	16	326	3 972	1 073	144 661
287	740	19 243	702	7 266	916	3 435	345	791	..	195	3 788	215	78 995
—	434	10 257	..	4 614	5 120	662	98	209	48	115	287	66	40 220
243	2 962	42 660	1 174	17 992	13 156	9 947	817	1 488	1 113	859	979	848	196 494
1 753	3 449	34 832	1 627	14 718	6 389	23 963	1 435	7 243	1 025	906	3 076	640	299 458
53	2 631	31 308	232	13 509	3 758	668	360	1 000	29	115	680	278	131 459
..	637	29 134	106	8 264	1 610	—	11	108	13	..	3 019	1 238	79 184
—	950	67 751	440	14 958	2 547	—	22	121	32	48	3 790	3 593	163 619
21	1 585	59 244	918	18 770	3 366	—	..	46	20	584	12 203	2 326	284 757
—	974	45 484	696	15 423	2 015	—	17	..	..	47	7 933	8 694	130 210
—	520	24 225	1 649	8 690	1 372	—	25	270	—	214	5 048	2 335	124 220
—	590	22 233	851	8 146	570	—	—	—	—	—	7 577	660	143 807
—	481	21 420	123	8 977	1 289	—	..	17	36	67	2 074	1 386	65 487
—	537	37 619	27	6 513	2 045	—	..	10	—	16	1 585	2 856	82 701
—	877	41 083	127	5 426	2 441	—	—	..	—	..	556	2 082	66 678
—	1 735	31 006	—	4 520	1 587	—	—	..	—	12	258	2 695	48 219
—	1 240	64 338	45	6 536	2 968	—	—	15	—	45	888	4 853	101 247
—	657	34 471	—	5 141	3 175	—	..	—	..	40	889	4 772	55 418
3 153	28 516	848 576	11 987	227 464	67 240	41 633	3 372	12 882	2 782	4 240	100 558	48 289	3 011 146
3 988	36 750	901 383	21 613	239 446	66 748	39 318	4 872	12 947	3 908	3 190	103 718	55 346	3 073 300
6 440	42 708	944 500	25 595	268 954	66 194	39 979	6 008	11 718	3 933	3 544	124 282	68 060	3 133 027
9 299	45 187	965 312	23 506	252 209	72 901	42 733	7 793	10 823	3 412	4 833	109 705	52 232	3 183 939
23 384	45 978	1 024 435	24 923	258 017	81 199	44 452	9 500	11 668	3 926	6 348	122 543	52 710	3 273 151

»övriga oljeväxter» omfattar i huvudsak vitsenap. — ³ I gruppen »grönfoder- och ensilageväxter» ingår grönfoder olika fröslag se tab 59. — ⁴ Uppgifterna om åkerjordens användning år 1968 är inte helt jämförbara med uppgifterna

Data från den särskilda bearbetningen rörande köksväxtarealernas fördelning 1964 har publicerats i nr J 1965:18. Resultat från inventeringar som utförts

under 1968 har även publicerats i sammandrag i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1968:7—8 och 1969:3.

Tabell 57 Åkerjordens användning inom olika storleksgrupper år 1967. Hela riket

Gröda	Storleksgrupp, hektar åker								Summa
	0,26-2,0	2,1-5,0	5,1-10,0	10,1-20,0	20,1-30,0	30,1-50,0	50,1-100,0	Över 100,0	
Höstvete	158	1 238	4 613	18 337	25 067	42 706	51 746	60 370	204 235
Vårvete	126	660	2 580	6 783	6 709	10 271	11 926	13 079	52 134
Höstråg	104	625	2 783	7 612	7 970	13 402	14 633	13 121	60 250
Vårråg	..	39	96	340	255	230	429	328	1 725
Summa brödsäd	396	2 562	10 072	33 072	40 001	66 609	78 734	86 898	318 344
Korn	950	11 613	47 485	109 895	93 224	119 082	103 703	86 198	572 150
Havre	816	13 826	47 084	99 951	79 212	93 795	82 718	71 058	488 460
Blandsäd	346	5 104	17 644	34 099	18 712	15 960	8 431	2 587	102 883
Summa fodersäd	2 112	30 543	112 213	243 945	191 148	228 837	194 852	159 843	1 163 493
Kokärter	—	..	93	421	676	871	1 157	1 108	4 331
Foderärter och vicker	..	152	299	434	295	453	454	430	2 520
Summa baljväxter	..	157	392	855	971	1 324	1 611	1 538	6 851
Höstraps	—	69	400	2 867	6 079	11 864	13 329	17 092	51 700
Vårrops	—	91	140	733	1 370	2 827	4 745	8 130	18 036
Höstrybs	—	—	277	976	1 680	3 286	5 639	6 431	18 289
Vårrys	—	—	62	270	298	1 347	1 720	2 174	5 871
Övriga oljeväxter ¹	—	—	89	260	622	851	853	1 313	3 988
Summa oljeväxter	—	160	968	5 106	10 049	20 175	26 286	35 140	97 884
Grönfoder av säd, ärter och vicker	315	2 374	4 413	4 991	2 545	1 832	1 020	1 088	18 578
Övriga grönfoder- och ensilageväxter	18	518	2 434	3 380	3 235	3 432	2 496	2 992	18 505
Summa grönfoder- och ensilageväxter	333	2 892	6 847	8 371	5 780	5 264	3 516	4 080	37 083
Slåttervall på åker	9 704	95 819	196 907	233 615	131 733	116 706	72 943	53 660	911 087
Vall till fröskörd	12	119	826	2 225	2 547	4 373	5 943	5 580	21 625
Betesvall på åker	1 839	13 810	34 081	54 929	38 443	38 399	28 676	31 108	241 285
Summa vall	11 555	109 748	231 814	290 769	172 723	159 478	107 562	90 348	1 173 997
Potatis	1 331	6 700	12 036	15 071	8 997	9 849	8 417	5 678	68 079
Sockerbetor	289	358	1 779	7 117	8 035	9 560	7 096	5 373	39 607
Foderrotfrukter	58	514	1 001	1 839	785	471	162	100	4 930
Summa potatis och rotfrukter	1 678	7 572	14 816	24 027	17 817	19 880	15 675	11 151	112 616
Köksväxter på åker	223	388	427	1 469	1 331	2 393	3 233	3 706	13 170
Fruktträd o bärbuskar på åker	75	418	541	1 171	205	367	626	580	3 983
Andra växtslag	140	386	346	609	495	335	437	582	3 330
Summa övriga växtslag	438	1 192	1 314	3 249	2 031	3 095	4 296	4 868	20 483
Helträda	473	2 579	6 317	13 438	13 660	20 090	23 155	24 479	104 191
Obrukad åker	3 707	15 151	15 512	10 410	3 584	4 329	3 675	2 685	59 053
Summa åker	20 695	172 556	400 265	633 242	457 764	529 081	459 362	421 030	3 093 995

¹ Gruppen »övriga oljeväxter» omfattar i huvudsak vitsenap.

Tabell 58 Arealer för olika växtslag i procent av hela åkerarealen¹ under tiden 1913—1968

Grödgrupp	1913/ 15	1916/ 20	1921/ 25	1926/ 30	1931/ 35	1936/ 40	1941/ 45	1946/ 50	1951/ 55	1956/ 60	1961/ 65	1966	1967	1968 ²
Brödsäd	15,0	14,5	13,8	14,4	14,4	14,2	13,8	12,8	14,1	13,1	10,7	8,0	10,9	11,0
Fodersäd	33,9	33,4	33,4	31,3	29,2	29,1	27,1	25,4	27,9	32,3	36,1	41,5	39,7	41,4
Baljväxter	0,9	1,1	1,3	0,9	0,8	0,6	1,0	0,7	0,6	0,6	0,4	0,3	0,2	0,2
All säd	49,8	49,0	48,5	46,6	44,4	43,9	41,9	38,9	42,6	46,0	47,2	49,8	50,8	52,6
Potatis och rotfrukter	7,7	8,0	8,3	7,7	7,4	7,2	7,4	7,1	6,2	5,9	4,7	3,8	3,9	3,9
Foderväxter	42,4	42,7	42,8	45,4	47,9	48,6	49,4	50,8	47,0	45,3	44,5	43,8	41,3	39,0
Oljeväxter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga växtslag	0,1	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	1,3	2,6	3,6	2,0	2,8	1,9	3,3	3,8
								0,6	0,6	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7
Summa åker ¹	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

¹ Exkl helträda och obrukad åker. — ² Procenttalen är beräknade på preliminära arealuppgifter. Se texten.

Tabell 59 Arealer för skörd av vallfrö i hektar åren 1964—1968. Hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

År	Timotejfrö	Rödklöverfrö	Alsikeklöverfrö	Annat vallfrö	Summa vallfrö
1968	8 817	4 487	429	3 295	17 028
1967	10 845	6 382	1 533	4 314	23 074
1966	14 436	7 891	1 462	3 883	27 672
1965	13 209	10 034	951	3 767	27 961
1964	13 177	8 929	726	3 397	26 229

Tabell 60 Höstsädda arealer i hektar åren 1964—1968. Hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

År	Höstvete	Höstråg	Höstraps	Höstrybs
1968	229 826	74 854	73 808	18 635
1967	201 875	65 084	62 324	21 098
1966	206 255	58 780	53 860	19 417
1965	178 463	55 137	43 595	18 923
1964	233 231	63 600	59 786	21 904

Tabell 61 Köksväxtarealens fördelning på olika växtslag år 1964. Hektar

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Vitkål	Blom- kål	Mo- rötter	Röd- betor	Gul och röd lök	Andra arter än kokarter och foder- arter	Bruna bönor	Gurkor	Spenat	Övriga köks- växter	Summa köks- växter på åker
Kalmar län	5	—	46	61	158	110	960	190	29	21	1 580
Gotlands »	—	—	101	21	2	394	11	59	..	41	629
Kristianstads »	75	32	316	242	12	113	11	202	171	192	1 366
Malmöhus »	419	305	530	134	48	3 757	22	49	236	734	6 234
Övriga Götaland	68	51	124	42	10	351	—	2229	4	197	1 076
Svealand	32	51	227	43	4	14	—	10	2	87	470
Norrland	26	38	25	44	1	20	—	—	—	35	189
Hela riket ¹	655	496	1 417	610	249	4 759	1 014	779	443	1 421	11 843

¹ Inkl brukningsenheter med 0,26—2,0 hektar åker. — ² Därav 146 hektar i Blekinge län.

7.3. Årsväxtrapporteringen

Subjektiva omdömen om årsväxt och skörd har i någon form insamlats sedan 1799 och denna rapportserie utgör därmed den äldsta allttjämt existerande grenen av svensk jordbruksstatistik. Rapporteringen har dock under årens lopp haft växlande innehåll och omfattning. Bearbetning av materialet har sedan 1870-talet utförts av statistiska centralbyrån.

Undersökningarnas genomförande¹

Tidpunkter

Årsväxtrapporter avgavs vid tre tillfällen under 1968, nämligen den 15 maj, 15 juli och 15 oktober. Tidigare omfattade rapporteringen även en rapport i januari i vilken definitiva uppgifter lämnades om föregående års skörd. Från 1963 har denna rapport kunnat utgå eftersom motsvarande data — med vissa undantag — numera erhålls genom de objektiva skördeuppskattningarna (se s 127).

Innehåll

Rapporteringarnas innehåll vid de olika rapporttillfällena under 1968 framgår av följande sammanställning

15 maj

Omdöme om övervintringen
 Omfattning av ev utvintring
 Orsaker till ev utvintring
 Tidpunkt för vårsådden
 Orsaker till ev senare vårsådd än normalt
 Utsikter för vårsådda grödor

15 juli

Omdöme om skördeutsikterna
 Väderlekens inflytande på växtligheten under tiden 16 maj—15 juli 1968
 Orsaker till ev sämre växtlighet än normalt under tiden 16 maj—15 juli 1968
 Upplysningar om höskördens kvalitet

15 oktober

Omdöme om skördeutfallet
 Väderlekens inflytande på växtligheten under tiden 16 juli—15 oktober 1968
 Orsaker till ev sämre växtlighet än normalt under tiden 16 juli—15 oktober 1968
 Upplysningar om skördens kvalitet
 Tidpunkt för höstsådden

Omdömena den 15 maj om övervintringen uttrycks med siffervärden enligt följande skala: 4 = mycket god övervintring, 3 = god (normal) övervintring, 2 = övervintring sämre än normal, 1 = fullständig eller nästan fullständig utvintring. Uppgifterna om utvintringens omfattning avser storleken av den på grund av utvintring upplöjda (uppharvade) arealen. Värdena anges här i procent av besädd areal. Uppgifterna i juli och oktober om skördeutsikterna resp skördeutfallet lämnas enligt följande sifferskala: 5 = mycket god skörd, 4 = god skörd, 3 = medelmåttig skörd (medelskörd), 2 = betydligt under medelmåttig skörd, 1 = nära missväxt, 0 = fullständig missväxt.

Rapporteringens övriga uppgifter inhämtas med utnyttjande av fasta svarsalternativ. Utformningen av de under 1968 utnyttjade blanketterna framgår av bilagorna 7—9.

¹ För en närmare beskrivning av undersökningsmetodiken, se Bengt Malmås: Översyn av årsväxt- och skörderapporteringen. Statistisk tidskrift 1964:3.

Insamling av primäruppgifter

Fr o m den 1 juli 1967 åligger det lantbruksnämnderna att upprätta årsväxt-rapporter om situationen inom olika delar av nämndernas verksamhetsområden. Lantbruksnämnderna ombesörjer även distribution och insamling av blanketterna. Efter granskning insänds materialet till statistiska centralbyrån.

Komplettering och granskning

På centralbyrån verkställs erforderliga kompletteringar av uppgiftsmaterialet samt en ytterligare granskning av primäruppgifterna. Denna granskning, vilken främst avser sk logiska kontroller, sker så gott som helt med datamaskin.

Resultatberäkning

Även bearbetningen görs med datamaskin. Härvid erhålls vägda medeltal för dels omdömena om övervintring, skördeutsikter och skördeutfall, dels andelen upplöjd (utvintrad) areal. Övriga resultatberäkningar avser ovägda tal.

Resultatens tillförlitlighet

Trots att årsväxtrapporterna underkastas granskning av lantbruksnämnderna kvarstår vissa brister, när statistiska centralbyrån övertar materialet. Dessa brister undanröjs delvis genom de maskinellt utförda logiska kontrollerna. På grund av den korta tid som står till förfogande, måste man likväl räkna med att en del brister finns kvar i materialet efter granskningen.

I allmänhet föreligger vissa svårigheter att erhålla uppgifter från samtliga församlingar. Vid rapporteringarna i maj,

juli och oktober inkom sålunda ej uppgifter för 8,4, 2,5 resp 3,0 % av församlingarna.

Resultaten för 1968 är inte helt jämförbara med tidigare års eftersom uppgifterna fr o m 1968 lämnas av lantbruksnämndernas ortsombud och inte som tidigare av hushållningssällskapens gillesombud.

Resultat**Majrapporten**

Uppgiftslämnandet i maj omfattade bl a allmänna omdömen om övervintringen 1967/68 samt uppgifter om storleken av den på grund av utvintring upplöjda arealen. Ifrågavarande resultat lämnas i *tab 62* och *tab 63*.

Av tabellerna framgår att övervintringen för samtliga grödor var ungefär normal. Andelen upplöjd areal var något större än föregående år.

Julirapporten

Rapporteringen i juli avsåg bl a allmänna omdömen om skördeutsikterna. Enligt resultaten — se *tab 64* — var skördeutsikterna för höstvet, sockerbetor och hö något bättre än normala. För vårraps och vårrybs var utsikterna något sämre än normala medan normala utsikter rapporterades för övriga grödor.

Oktoberrapporten

Enligt de i oktober avgivna omdömena blev skördeutfallet — se *tab 65* — betydligt bättre än normalt för höstvet och sockerbetor men något sämre än normalt för vårråg och vårrybs. För övriga grödor

Tabell 62 Medeltal av sifferomdömen¹ i maj 1968 för övervintringen

Område	Höstvete	Höstråg	Höstraps	Höstrybs	Första års slättervall
<i>Län</i>					
Stockholms	3,4	3,5	2,4	2,9	3,4
Uppsala	3,2	3,2	1,9	2,7	3,1
Södermanlands	2,5	2,7	2,3	2,4	3,0
Östergötlands	2,6	3,0	2,3	2,1	3,2
Jönköpings	3,4	3,0	3,2	3,3	3,3
Kronobergs	3,1	3,1	2,7	3,3	3,1
Kalmar	3,1	2,9	2,7	2,7	3,0
Gotlands	2,4	2,5	2,8	2,8	3,0
Blekinge	2,9	2,9	1,8	1,8	2,9
Kristianstads	3,3	3,2	2,9	2,7	3,2
Malmöhus	3,6	3,3	3,0	3,0	3,2
Hallands	3,0	3,1	2,0	2,6	3,2
Göteborgs o Bohus	2,7	2,9	3,0	—	2,8
Älvsborgs	3,2	3,0	2,8	2,6	3,1
Skaraborgs	3,3	3,0	2,6	2,6	3,3
Värmlands	3,0	3,0	—	..	3,0
Örebro	2,4	2,8	2,0	1,9	3,1
Västmanlands	2,8	2,9	1,4	2,2	3,1
Kopparbergs	3,1	3,0	—	2,1	3,0
Gävleborgs	3,0	3,0	3,0	2,7	3,1
Västernorrlands	..	—	..	—	3,0
Jämtlands	—	—	—	—	3,0
Västerbottens	—	—	—	—	3,1
Norrbottens	—	—	—	—	2,9
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	3,6	3,3	3,1	2,9	3,2
» mellanbygder	2,9	3,0	2,5	2,7	3,0
» norra slättbygder	2,9	3,0	2,4	2,3	3,3
Svealands slättbygder	2,9	3,0	2,1	2,6	3,1
Götalands skogsbygder	2,9	3,0	2,8	2,9	3,1
Mellersta Sveriges skogsbygder	2,7	2,9	2,2	2,3	3,1
Nedre Norrland	3,0	3,0	3,0	2,7	3,0
Övre Norrland	—	—	—	—	3,0
<i>Hela riket</i>					
Maj 1968	3,0	3,1	2,9	2,6	3,1
» 1967	3,5	3,4	3,5	3,1	3,1
» 1966	2,1	2,0	1,7	1,6	2,6
» 1965	3,1	3,1	3,0	2,6	3,0
» 1964	3,2	3,2	2,5	2,4	2,9

¹ Beträffande sifferomdömenas innebörd se texten.

Tabell 63 Procentuell andel upplöjd areal intill maj 1968

Område	Höstvete	Höstråg	Höstraps	Höstrybs	Första års slattervall
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	0	0	2	1	..
» mellanbygder	3	3	7	2	1
» norra slättbygder	6	2	13	15	0
Svealands slättbygder	6	4	35	13	0
Götalands skogsbygder	2	0	5	6	0
Mellersta Sveriges skogsbygder....	5	5	23	14	..
Nedre Norrland	1	..	—	8	0
Övre Norrland	—	—	—	—	..
<i>Hela riket</i>					
1968.....	4	2	7	9	0
1967.....	1	0	2	5	1
1966.....	27	29	45	54	4
1965.....	1	1	6	13	1
1964.....	1	1	14	15	1

rapporterades skördeutfallet vara omkring normalt eller något bättre.

Skörden rapporterades i huvuddelen av församlingarna vara av normal kvalitet eller bättre, vilket framgår av tab 66.

Övrig publicering

Utförliga redogörelser för årsväxtrapporteringen under 1968 har publicerats i Statistiska meddelanden J 1968:17, 26 och 38.

Tabell 64 Medeltal av sifferomdömen¹ i juli 1968 för skördeutsikterna

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Vår-råg	Korn	Havre	Bland-säd
<i>Län</i>							
Stockholms	4,0	3,3	3,7	..	3,1	3,3	3,1
Uppsala	3,6	3,1	3,4	—	3,3	3,4	3,3
Södermanlands	3,2	3,0	3,1	3,0	3,0	3,2	3,2
Östergötlands	3,1	2,9	3,0	—	3,0	2,9	2,9
Jönköpings	3,3	3,1	3,1	3,1	3,4	3,2	3,1
Kronobergs	3,3	3,0	3,2	3,0	3,3	3,1	3,1
Kalmar	3,3	2,9	3,1	3,2	3,1	2,9	3,0
Gotlands	3,0	3,0	2,9	—	2,9	3,0	2,8
Blekinge	3,5	3,4	3,0	3,0	3,4	3,3	3,1
Kristianstads	3,6	3,2	3,2	2,7	3,3	3,3	3,2
Malmöhus	3,8	3,4	3,3	2,8	3,4	3,4	3,3
Hallands	3,5	3,3	3,1	3,0	3,3	3,4	3,1
Göteborgs o Bohus	3,2	3,2	3,2	..	3,2	3,2	3,2
Älvsborgs	3,5	3,0	3,2	..	3,3	3,3	3,2
Skaraborgs	3,7	2,8	3,2	..	2,8	2,9	2,8
Värmlands	3,4	2,9	3,1	..	2,9	2,8	2,8
Örebro	2,9	2,9	3,0	—	2,7	2,8	2,7
Västmanlands	3,3	3,1	3,1	..	2,9	2,9	3,0
Kopparbergs	3,4	3,0	3,6	..	2,9	2,9	2,9
Gävleborgs	3,2	2,6	2,9	—	3,0	3,2	3,0
Västernorrlands	..	..	—	—	2,6	2,6	2,6
Jämtlands	—	..	—	—	2,7	2,6	2,8
Västerbottens	—	—	—	—	2,9	2,9	2,8
Norrbottnens	—	—	—	—	3,2	3,1	3,2
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder ..	3,7	3,4	3,3	2,6	3,4	3,5	3,3
» mellanbygder	3,3	3,2	3,1	2,8	3,2	3,3	3,2
» norra slättbygder ..	3,3	2,9	3,1	..	3,0	3,0	3,0
Svealands slättbygder	3,5	3,1	3,3	3,0	3,0	3,1	3,2
Götalands skogsbygder	3,2	3,1	3,2	3,3	3,2	3,1	3,1
Mellersta Sveriges skogsbygder	3,1	2,8	3,2	..	2,7	2,7	2,7
Nedre Norrland	3,1	3,0	2,9	..	2,9	3,1	2,8
Övre Norrland	—	—	—	—	3,0	2,9	2,9
<i>Hela riket</i>							
Juli 1968	3,4	3,2	3,2	2,9	3,1	3,1	3,1
» 1967	3,7	3,2	3,3	2,8	3,1	3,0	3,1
» 1966	2,5	2,6	2,4	2,7	2,7	2,7	2,8
» 1965	3,3	3,0	3,2	2,9	3,1	3,1	3,1
» 1964	3,5	3,2	3,1	2,6	3,2	3,2	3,2

¹ Beträffande sifferomdömenas innebörd se texten.

Kok- ärter	Foder- ärter och vicker	Höst- raps	Vår- raps	Höst- rybs	Vår- rybs	Vit- senap	Pota- tis	Soc- ker- beter	Hö från vall	Bete
3,3	3,0	3,2	2,8	3,4	2,8	2,8	3,1	—	3,6	3,2
3,0	3,0	2,6	2,6	3,0	2,6	2,3	2,9	—	3,6	3,1
3,0	3,1	2,7	2,7	2,7	2,7	2,4	3,0	—	3,7	3,0
3,0	3,2	2,9	2,6	2,7	2,5	2,8	3,1	3,2	3,5	2,9
—	3,3	3,1	2,9	3,0	3,0	—	3,2	—	3,4	3,4
—	3,3	2,6	3,0	3,5	..	—	3,1	—	3,4	3,4
3,5	3,0	3,2	2,8	3,1	2,5	3,0	3,2	3,5	3,6	3,1
3,0	3,3	3,1	2,9	3,0	3,2	3,0	3,1	3,4	3,3	2,9
..	3,3	2,3	2,9	1,5	3,3	3,0	3,3	3,0	3,2	3,3
3,0	3,1	3,2	2,8	2,9	2,6	2,8	3,3	3,3	3,1	3,2
..	3,1	3,3	2,9	3,1	2,7	3,0	3,4	3,5	3,2	3,4
—	3,2	2,9	3,1	3,1	3,1	3,1	3,5	3,3	3,5	3,2
..	3,1	3,3	3,1	—	3,0	—	3,2	—	3,4	3,3
—	3,4	2,9	3,0	3,1	3,0	—	3,1	—	3,6	3,4
3,0	2,9	3,1	2,6	3,1	2,7	2,9	3,3	—	3,6	3,0
—	2,8	—	2,7	..	2,8	—	3,2	..	3,4	3,2
3,0	2,0	2,4	2,4	2,6	2,2	—	2,9	—	3,2	2,7
2,8	2,7	2,4	2,5	2,5	2,4	—	2,8	—	3,5	2,7
..	..	3,0	..	2,7	2,0	—	3,0	—	3,5	2,9
—	..	3,0	3,0	3,2	1,9	—	3,0	—	3,2	2,8
—	..	..	..	—	—	—	2,5	—	2,5	2,3
—	..	—	..	—	—	—	2,7	—	2,7	2,4
—	—	—	..	—	—	—	2,8	—	3,1	2,8
—	—	—	—	—	—	—	3,1	—	3,4	3,3
..	3,1	3,4	2,9	3,1	2,7	3,0	3,4	3,5	3,4	3,4
3,1	3,2	3,0	2,9	2,9	3,1	2,9	3,3	3,4	3,3	3,1
3,1	3,2	3,0	2,6	2,9	2,7	2,8	3,3	3,2	3,6	3,0
3,0	2,7	2,9	2,5	3,0	2,6	2,4	3,0	—	3,6	3,0
2,8	3,0	2,8	3,0	3,0	2,9	3,1	3,2	3,3	3,4	3,3
2,9	2,9	2,7	2,5	2,7	2,1	—	3,0	2,9	3,4	2,9
—	..	3,0	3,0	3,4	3,0	—	2,7	—	2,8	2,5
—	..	—	..	—	—	—	2,9	—	3,2	2,9
3,0	3,1	3,2	2,7	3,0	2,6	3,0	3,2	3,4	3,4	3,1
3,0	3,0	3,7	3,1	3,4	2,8	3,0	3,0	3,1	3,5	3,0
2,6	2,9	2,3	2,3	2,3	2,0	2,7	3,0	2,8	2,9	2,9
3,1	3,1	3,1	2,9	2,8	2,9	2,8	3,0	2,6	3,0	3,2
3,0	3,0	2,8	3,1	2,7	2,8	3,1	3,1	3,3	3,0	2,9

Tabell 65 Medeltal av sifferomdömen¹ i oktober 1968 för skördeutfallet

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Vår-råg	Korn	Havre	Bland-säd	Kok-ärter
<i>Län</i>								
Stockholms	4,1	3,3	3,6	..	3,0	3,1	3,1	3,1
Uppsala	3,8	3,3	3,4	—	3,4	3,6	3,5	3,4
Södermanlands	3,4	3,0	3,1	—	3,0	3,3	3,3	3,2
Östergötlands	3,3	3,0	3,0	—	3,0	3,0	3,0	3,2
Jönköpings	3,4	3,1	3,1	3,1	3,4	3,5	3,3	—
Kronobergs	3,2	3,0	3,2	2,9	3,6	3,4	3,3	—
Kalmar	3,5	3,1	3,1	2,7	3,2	3,1	3,0	3,8
Gotlands	3,7	3,4	3,2	2,0	3,4	3,2	3,3	3,1
Blekinge	3,6	3,7	3,6	3,0	3,5	3,4	3,2	..
Kristianstads	4,0	3,5	3,5	2,9	3,5	3,5	3,4	3,0
Malmöhus	4,1	3,4	3,5	3,0	3,3	3,6	3,4	3,0
Hallands	3,6	3,4	3,2	3,0	3,3	3,6	3,2	—
Göteborgs o Bohus	3,6	3,4	3,6	..	3,5	3,6	3,5	..
Älvsborgs	3,6	3,1	3,2	..	3,5	3,5	3,5	—
Skaraborgs	3,7	2,9	3,3	..	3,0	3,0	3,0	2,9
Värmlands	3,6	3,0	3,1	..	3,4	3,0	3,1	—
Örebro	3,0	3,0	3,0	—	2,8	2,9	2,9	3,2
Västmanlands	3,7	3,2	3,3	..	3,1	3,1	3,0	2,9
Kopparbergs	3,5	2,5	3,8	..	3,1	3,0	2,9	..
Gävleborgs	3,5	2,8	3,1	—	3,1	3,1	3,0	—
Västernorrlands	4,0	..	—	—	2,9	2,7	2,7	—
Jämtlands	—	..	—	—	2,5	2,5	2,5	—
Västerbottens	—	—	—	—	2,5	2,6	2,5	—
Norrbottens	—	—	—	—	1,9	1,8	1,8	—
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder ..	4,1	3,4	3,5	2,7	3,4	3,6	3,3	3,0
» mellanbygder	3,7	3,4	3,4	2,8	3,3	3,6	3,3	3,2
» norra slättbygder ..	3,5	3,0	3,1	..	3,1	3,1	3,1	3,2
Svealands slättbygder	3,7	3,2	3,3	..	3,1	3,2	3,2	3,2
Götalands skogsbygder	3,3	3,2	3,2	3,0	3,4	3,4	3,2	3,0
Mellersta Sveriges skogsbygder	3,1	2,9	3,3	..	3,0	2,9	3,0	3,1
Nedre Norrland	3,2	2,9	3,1	..	3,0	2,9	2,8	—
Övre Norrland	—	—	—	—	2,4	2,4	2,4	—
<i>Hela riket</i>								
Oktober 1968	3,7	3,3	3,3	2,8	3,2	3,2	3,2	3,2
» 1967	4,0	3,3	3,5	2,6	3,2	3,2	3,2	3,0
» 1966	2,3	2,4	2,4	2,6	2,5	2,5	2,6	2,5
» 1965	3,3	3,0	3,1	2,8	3,4	3,3	3,3	2,5
» 1964	3,8	3,4	3,3	2,6	3,3	3,4	3,3	3,2

¹ Beträffande sifferomdömenas innebörd se texten.

Foder- ärter och vicker	Höst- raps	Vår- raps	Höst- rybs	Vår- rybs	Vit- senap	Pota- tis	Soc- ker- betor	Hö från vall	Bete på slätter- vall	Övrigt bete
3,0	3,1	2,8	3,5	2,4	—	3,2	—	3,7	3,1	3,2
3,0	3,0	3,2	3,1	2,8	2,9	3,4	—	3,8	3,3	3,2
2,7	2,8	2,7	2,7	2,6	1,8	3,1	—	3,6	3,0	3,0
3,1	2,9	2,8	2,7	2,5	2,8	3,2	3,3	3,5	2,9	2,8
3,1	3,3	3,1	3,0	2,8	—	3,3	—	3,5	3,3	3,2
3,0	2,8	..	3,3	..	—	3,3	—	3,4	3,3	3,2
3,0	3,2	2,6	3,1	2,5	3,0	3,6	3,6	3,6	3,1	3,0
3,6	3,3	3,2	3,2	3,5	3,0	3,6	3,8	3,5	3,2	3,1
3,0	2,5	3,1	3,0	3,0	—	3,4	3,6	3,3	3,5	3,4
3,1	3,3	3,0	3,1	2,7	2,9	3,7	3,8	3,3	3,4	3,4
3,2	3,6	2,9	3,3	2,9	3,0	3,8	4,0	3,2	3,3	3,3
3,2	2,9	3,0	3,0	3,0	3,0	3,5	3,3	3,5	3,5	3,3
3,4	2,5	3,2	..	3,0	—	3,7	—	3,9	3,4	3,5
3,2	3,1	3,2	3,1	3,4	—	3,3	—	3,8	3,5	3,5
3,0	3,1	2,7	3,1	2,9	2,9	3,2	—	3,6	2,9	2,9
3,0	—	2,9	..	3,1	—	3,5	..	3,5	2,9	3,0
2,5	2,7	3,0	2,9	2,6	—	3,2	—	3,3	2,9	2,9
3,0	2,5	3,0	2,7	2,7	—	3,1	—	3,5	3,2	2,9
..	2,8	2,8	2,8	2,3	—	3,5	—	3,5	2,8	2,8
..	3,0	..	3,4	2,5	—	3,1	—	3,3	2,6	2,6
..	..	..	—	—	—	2,8	—	2,7	2,1	2,1
..	—	..	—	—	—	2,3	—	2,6	1,5	1,9
—	—	2,0	—	—	—	2,4	—	3,1	2,0	2,3
—	—	—	—	—	—	1,6	—	3,4	2,4	2,3
3,2	3,6	3,0	3,2	2,8	2,9	3,7	3,9	3,4	3,4	3,3
3,2	3,1	3,0	3,1	3,3	3,0	3,6	3,8	3,4	3,3	3,2
3,1	3,0	2,8	2,9	2,9	2,8	3,2	3,3	3,6	2,9	2,9
2,8	3,0	2,9	3,1	2,8	2,8	3,2	—	3,6	3,1	3,0
3,2	2,9	3,0	3,0	2,9	2,9	3,4	3,5	3,6	3,3	3,3
3,0	2,9	3,0	2,9	2,4	—	3,3	3,5	3,5	2,8	2,8
..	3,0	..	3,4	4,0	—	2,8	—	2,9	2,1	2,2
..	—	2,0	—	—	—	2,1	—	3,2	2,1	2,3
3,1	3,4	2,9	3,1	2,8	2,9	3,3	3,9	3,4	3,1	3,1
3,1	3,8	3,2	3,4	2,9	3,0	3,2	3,6	3,5	3,1	3,1
2,8	2,3	2,6	2,2	2,2	2,5	3,1	3,0	2,9	2,9	2,9
2,8	3,2	2,8	2,8	2,6	2,7	3,2	2,6	3,1	3,2	3,2
3,1	3,2	3,1	2,9	2,8	3,0	2,9	3,2	3,0	2,6	2,7

Tabell 66 Antal församlingar efter uppgift om skördens kvalitet år 1968

Gröda (grödgrupp); uppgift om skördens kvalitet	Göta-lands södra slätt-bygder	Göta-lands mellan-bygder	Göta-lands norra slätt-bygder	Svea-lands-slätt-bygder	Göta-lands-skogs-bygder	Mel-lersta Sveriges skogs-bygder	Nedre Norrland	Övre Norrland	Hela riket
Höstsäd									
bättre än normal	149	94	284	238	243	69	6	—	1 083
normal	117	140	77	129	232	72	35	—	802
sämre än normal	—	—	—	1	1	1	—	1	4
uppgift saknas	10	9	14	10	202	29	137	98	509
blankett ej inkommen.	—	21	1	25	17	6	3	—	73
Vårsäd									
bättre än normal	109	61	156	115	375	62	19	3	900
normal	156	157	208	229	270	86	131	28	1 265
sämre än normal	4	16	—	27	18	17	21	32	135
uppgift saknas	7	9	11	7	15	6	7	36	98
blankett ej inkommen.	—	21	1	25	17	6	3	—	73
Höstoljeväxter									
bättre än normal	76	31	120	59	55	7	1	—	349
normal	166	173	174	207	92	28	12	2	854
sämre än normal	11	4	3	3	2	—	1	—	24
uppgift saknas	23	35	78	109	529	136	164	97	1 171
blankett ej inkommen.	—	21	1	25	17	6	3	—	73
Våroljeväxter									
bättre än normal	35	12	68	47	31	11	—	—	204
normal	154	86	131	202	65	31	13	2	684
sämre än normal	9	3	5	29	1	6	1	1	55
uppgift saknas	78	142	171	100	581	123	164	96	1 455
blankett ej inkommen.	—	21	1	25	17	6	3	—	73
Potatis									
bättre än normal	46	36	95	58	173	34	18	9	469
normal	173	175	220	265	461	126	144	49	1 613
sämre än normal	2	15	8	12	23	2	14	32	108
uppgift saknas	55	17	52	43	21	9	2	9	208
blankett ej inkommen.	—	21	1	25	17	6	3	—	73
Hö									
bättre än normal	60	42	162	151	230	75	56	36	812
normal	182	167	194	216	409	92	115	54	1 429
sämre än normal	14	19	—	1	15	—	2	3	54
uppgift saknas	20	15	19	10	24	4	5	6	103
blankett ej inkommen.	—	21	1	25	17	6	3	—	73

7.4. De objektiva skördeuppskattningarna

Kvantitativa uppgifter om skördens storlek per hektar har fram till skördeåret 1963 erhållits i samband med den s k årsväxtrapporteringen. Som framgått av den tidigare redogörelsen — se s 118—126 — är de metoder som ligger till grund för årsväxtrapporterna emellertid av subjektiv karaktär och de har därför inte lämnat ett helt tillfredsställande underlag för skördeberäkningar. För att få objektiva och exaktare uppskattningar av skörden har statistiska centralbyrån därför successivt övergått till undersökningar enligt den s k provytemetoden. De första försöken med denna metod gjordes 1952, då centralbyrån utförde provundersökningar i samarbete med lantbrukshögskolan. Åren 1953 och 1954 prövades metoden i fältmässiga former i Södermanlands och Östergötlands län. En utvidgning till hela Svealand och Götaland företogs år 1955 och till hela riket år 1956. De starkt ökade kraven på skördeuppskattningarnas omfattning, som framfördes av 1953 års skördeskadeutredning, föranledde 1957 en kraftig utbyggnad, som pågick fram till 1960. I samband med det år 1961 införda skördeskadeskyddet (se s 167) har de objektiva skördeuppskattningarna fått permanent karaktär.

Uppskattningarna omfattade under 1968 liksom de närmast föregående åren dels en huvudundersökning avseende den på fältet befintliga skörden per hektar — s k biologisk skörd, dels en serie särskilda undersökningar för bestämning av spill, bärgningsförluster, kvalitet m m.

Efter försöksverksamhet under åren 1965—1967 genomfördes 1968 även en undersökning av åkerjordens användning — se närmare s 112.

Huvudundersökning

Omfattning

Skördeuppskattningarna avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker och omfattar för närvarande nio grödor, nämligen höstvete, höstråg, vårvete, korn, havre, blandsäd, slättervall, matpotatis och fabrikspotatis.

Urval av brukningsenheter

Undersökningarna berör inom varje skördeuppskattningsområde — se s 30 — ett urval brukningsenheter, vilka uttagits slumpmässigt med sannolikheten proportionell mot åkerarealens storlek. Sammanlagt har cirka 12 900 brukningsenheter ingått i 1968 års urval.

Fälтарbetets genomförande

Den centrala ledningen av skördeuppskattningarna utövas av statistiska centralbyrån, medan fälтарbetet genomförs i samarbete med lantbruksnämnderna. Hos varje nämnd anställs dels en ledare, dels ett antal provtagare bosatta i olika delar av länet. Antalet provtagare uppgick 1968 totalt till omkring 450. I vissa län, där fälтарbetet är av större omfattning, anställs även en assistent till ledaren. Utbildning av ledarna sker vid centrala kurser och konferenser i centralbyråns regi. Ledarna svarar sedan för utbildningen av provtagarna vid lokala endagskurser. En särskild handbok med anvisningar för olika moment i fälтарbetet har också utgivits.

Fälтарbetet omfattar i huvudsak två moment, nämligen utläggning av provytor samt provtagning.

Sedan centralbyrån verkställt urvalet av provytegårdar och upprättat förteckningar över dessa sker utläggningen av provytor under våren och försommaren. För varje gröda, som ingår i skördeuppskattningarna (se ovan) och som finns representerad vid gården, skall ett fält utväljas för provtagning. Även detta sker slumpmässigt och med sannolikheten proportionell mot fältarealen. Efter uppmätning av de uttagna fältens längd och bredd väljs med hjälp av slumpantalstabell två punkter ut, vilka bildar mittpunkter i provytorna.

Vid provtagningen, som skall utföras i så nära anslutning till jordbrukarens skörd som möjligt, avgränsas provytorna för spannmål och vall, vilka omfattar 1 kvadratmeter, med hjälp av cirkelinstrument. För potatis utgör provytan 4 längdmeter av en fåra. All skörd på provytan tillvaratas vid provtagningen, dvs spill skall i möjligaste mån undvikas. Den nära anslutningen till jordbrukarens skörd kan ibland vara svår att uppnå. Sålunda kan exempelvis regn orsaka uppskov med skörden. Speciellt i fråga om vallarna kan detta få betydelse för kvantiteten och särskilda uppgifter inhämtas därför för dessa om tidsdifferensen mellan provyteskörd och jordbrukarens skörd. Dessa uppgifter används sedan vid korrektionsberäkningar, se s 132.

Proven av spannmål och hö förtorkas hos provtagarna och insamlas därefter länsvis i särskilda lagerlokaler, där ytterligare torkning eventuellt sker. Proven skickas sedan till centralbyråns skördestation i närheten av Stockholm, vilken togs i bruk under 1965. I samband med att den nya stationen togs i bruk ändrades metoderna för bestämning av provyte-

skördens vikt. Med hjälp av en speciellt konstruerad torkanläggning torkas nu hela provyteskörderna ned till torrsubstans varefter den vägs. Tidigare vägdes proven och samtidigt uttogs av den vägda skörden ett separat prov för vattenhaltsbestämning.

Provyteskörderna av potatis vägs i omedelbar anslutning till provtagningen. Två slag av biologisk skörd beräknas för denna gröda, dels total biologisk skörd, dels skörd efter reducering för stora och små samt rötskadade och grönfärgade knölar. För fabrikspotatis görs dock reducering endast för rötskador.

Granskning och bearbetning

Bearbetningen av det stora antalet uppgifter sker centralt sedan ledarna för fältarbetet utfört viss kontroll av uppgiftsmaterialet.

Vid centralbyrån granskas materialet mer ingående varefter den biologiska skörden per hektar skattas på grundval av provyteskördarna.

Uppgifterna för spannmål och slättervall omräknas samtidigt till att gälla 16,5 % vattenhalt. Med ledning av resultaten från de särskilda undersökningarna rörande spill, bärgningsförluster och tillväxt på slättervall (se s 132) sker slutligen en omräkning av den skattade biologiska skörden till att avse bärgad skörd.

Skattningarna av de biologiska hektarskördarna utförs i första hand för varje skördeuppskattningsområde. Genom sammanvägningar erhålls sedan skattningar för län, produktionsområden och hela riket. Praktiskt taget all granskning och bearbetning utförs i centralbyråns datamaskiner.

Resultatens tillförlitlighet

För att möjliggöra en bedömning av resultatens tillförlitlighet ges nedan kortfattade redogörelser för avgångar och bortfall.

Avgångar och bortfall

Totalt uttogs för 1968 års skördeuppskattningar 12 908 brukningsenheter. Härav visade sig senare 324 gårdar vara nedlagda, uppdelade på flera brukningsenheter *e d* och dessa avfördes därför ur undersökningsurvalet. Bortfall av uttagen brukningsenhet beroende på vägran från vederbörande jordbrukare att medverka i undersökningen förekom i 156 fall.

Eftersom de uttagna gårdarna i regel ej odlar samtliga undersökta grödor, blir antalet fält per gröda betydligt lägre än antalet provytegårdar. I vissa fall förekommer dessutom bortfall av provtagning av utlagda provytor, varför antalet fält med skördeuppgift reduceras ytterligare något. Provytefält, som blivit obärgade, har dessutom uteslutits i samband med att separat korrigering för obärgad areal blivit gjord. I följande tablå (avseende 1968) anges för olika grödor dels antalet uttagna fält, dels bortfallet med fördelning efter orsaker.

Medelfel

Eftersom undersökningarna utförs enligt stickprovsmetodik är resultaten behäftade med vissa slumpfel. I fråga om spannmål varierade det för 1968 uppskattade medelfelet för den biologiska skörden per hektar i riket mellan 0,4 och 1,3 %. För slättervall var medelfelet 0,4 %, för matpotatis och fabrikspotatis cirka 2 %. Medelfelens relativa storlek hos länstalen varierade med odlingsfrekvensen för respektive grödor. För växtslag med ojämn förekomst är skattningarna sålunda i vissa fall relativt osäkra, vilket bör beaktas vid användningen av uppgifterna.

Resultat

I *tab 67* redovisas för län, produktionsområden och hela riket den på grundval av provytorna skattade biologiska skörden per hektar för olika grödor. *Tab 68* innehåller uppgifter om bärgad skörd. Denna har, som tidigare nämnts, erhållits genom korrigering av den biologiska skörden med avseende på det spill och de bärgningsförluster *m m* som redovisats i specialundersökningarna.

Den bärgade skörden per hektar i genomsnitt för hela riket 1968 var större

Gröda	Antal uttagna fält	Bortfall av uttagna fält	
		Ej provtaget	Obärgat eller annan orsak
Höstvete	3 979	69	14
Vårvete	1 767	38	19
Höstråg	2 120	49	14
Korn	9 437	176	79
Havre	7 893	140	44
Blandsäd	1 998	35	26
Slättervall	10 552	338	16
Matpotatis	3 211	127	11
Fabrikspotatis	597	9	1

Tabell 67 Biologisk skörd¹ år 1968. Kilogram per hektar

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Korn	Havre	Bland- säd	Slätter- vall	Mat- potatis	Fabriks- potatis
<i>Län</i>									
Stockholms	4 610	3 080	3 460	2 970	3 140	3 050	4 810	18 470	—
Uppsala	4 960	3 900	3 460	3 860	4 000	3 520	4 790	22 690	—
Södermanlands	4 140	3 410	3 100	3 440	3 260	3 120	4 830	23 040	—
Östergötlands	4 490	3 580	3 190	3 630	3 470	3 190	4 930	21 980	..
Jönköpings	3 700	2 640	..	2 970	2 860	2 990	5 070	27 640	..
Kronobergs	..	..	3 240	3 390	3 080	2 570	5 150	27 110	..
Kalmar	3 980	3 140	2 800	2 910	2 950	2 640	5 530	26 720	..
Gotlands	4 360	..	2 680	3 020	3 210	2 510	5 180	25 460	..
Blekinge	4 720	4 620	3 080	3 490	3 550	3 240	5 090	27 330	33 290
Kristianstads	5 350	4 210	3 420	3 830	4 200	3 690	5 390	29 150	34 090
Malmöhus	5 270	4 140	3 880	4 040	4 770	3 740	5 620	34 070	33 760
Hallands	4 700	4 140	3 320	3 910	4 190	3 480	4 950	31 760	..
Göteborgs o Bohus	3 940	3 050	3 050	3 550	3 550	3 160	5 530	23 140	—
Älvsborgs	4 030	2 860	2 640	3 340	3 110	3 040	5 080	27 010	..
Skaraborgs	4 620	3 240	3 080	3 500	3 390	3 120	4 970	23 870	..
Värmlands	3 120	2 250	2 510	2 900	2 830	2 330	4 470	24 710	—
Örebro	3 710	3 370	2 640	2 890	3 090	..	4 920	23 960	..
Västmanlands	4 480	3 320	2 900	3 400	3 540	3 240	4 680	..	—
Kopparbergs	3 760	..	..	2 770	2 900	2 660	4 520	24 030	—
Gävleborgs	..	..	..	2 670	2 770	2 350	4 450	19 310	—
Västernorrlands	..	..	—	2 260	2 290	1 840	3 920	16 360	—
Jämtlands	—	..	—	2 330	..	..	3 940	15 100	—
Västerbottens	—	—	—	2 250	..	2 390	3 680	15 890	—
Norrbottnens	—	—	—	2 120	..	..	3 630	11 820	—
<i>Produktionsområden</i>									
Gotlands södra slättbygder ..	5 340	4 220	3 960	4 100	4 660	3 940	5 370	31 630	36 040
» mellanbygder	4 420	4 000	3 060	3 410	4 080	3 340	5 460	30 690	33 400
» norra slättbygder ..	4 590	3 580	3 190	3 640	3 450	3 250	5 090	23 120	..
Svealands slättbygder	4 470	3 440	3 180	3 360	3 400	3 260	4 820	21 920	..
Gotlands skogsbygder	3 960	2 880	3 010	3 310	3 180	3 000	5 160	26 840	33 900
Mellersta Sveriges skogsbygder	3 320	2 720	2 700	2 720	2 730	2 500	4 510	22 140	..
Nedre Norrland	..	..	..	2 480	2 670	2 210	4 130	17 620	—
Övre Norrland	—	—	—	2 220	2 370	2 340	3 650	14 080	—
<i>Hela riket</i>									
1968	4 610	3 730	3 230	3 350	3 410	3 120	4 750	25 660	33 690
1967	4 850	3 580	3 390	3 180	3 370	3 010	4 790	26 060	32 490
1966	3 390	2 920	2 410	2 710	2 720	2 520	3 920	31 010	28 530
1965	4 070	3 290	3 060	3 320	3 220	3 030	4 250	30 670	31 270
1964	4 480	3 620	3 120	3 300	3 210	2 940	4 160	27 050	25 760

¹ Uppgifterna i denna tabell bygger på resultaten från huvudundersökningen, varvid talen för spannmål och slättevall omräknats att avse 16,5 % vattenhalt. I fråga om slättevall har endast den s k första skörden beaktats. För potatis har reducering gjorts för stora och små samt rötskadade och grönfärgade knölar (för fabrikspotatis reducering endast för rötskador).

Tabell 68 Bärgad skörd¹ år 1968. Kilogram per hektar

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Korn	Havre	Bland-säd	Slätter-vall ²	Mat-potatis ³	Fabriks-potatis ⁴
<i>Län</i>									
Stockholms	4 500	2 950	3 280	2 740	3 000	2 840	4 470	17 360	—
Uppsala	4 850	3 800	3 300	3 680	3 840	3 310	4 460	21 720	—
Södermanlands	4 050	3 320	2 920	3 290	3 100	2 970	4 470	22 070	—
Östergötlands	4 410	3 490	3 070	3 490	3 330	3 020	4 640	21 000	..
Jönköpings	3 640	2 560	..	2 780	2 760	2 860	4 910	26 490	..
Kronobergs	..	..	3 080	3 230	2 930	2 450	5 030	25 720	..
Kalmar	3 870	3 040	2 660	2 760	2 840	2 520	5 240	25 690	..
Gotlands	4 260	..	2 580	2 920	3 160	2 400	4 760	24 550	..
Blekinge	4 560	4 530	2 920	3 310	3 330	3 080	4 800	25 950	30 160
Kristianstads	5 210	4 110	3 270	3 670	4 030	3 520	5 020	27 860	31 360
Malmöhus	5 140	4 030	3 770	3 920	4 600	3 570	5 080	32 890	31 120
Hallands	4 590	4 020	3 200	3 760	4 020	3 320	4 620	30 560	..
Göteborgs o Bohus	3 860	2 940	2 920	3 460	3 460	3 030	5 210	22 040	..
Älvsborgs	3 930	2 760	2 520	3 140	2 940	2 900	4 810	25 870	..
Skaraborgs	4 520	3 120	2 970	3 340	3 290	2 970	4 630	22 570	..
Värmlands	3 020	2 170	2 400	2 690	2 700	2 190	4 180	23 560	—
Örebro	3 620	3 280	2 540	2 720	2 990	..	4 600	22 760	..
Västmanlands	4 400	3 230	2 770	3 280	3 400	3 040	4 330	..	—
Kopparbergs	3 600	..	..	2 580	2 740	2 440	4 300	22 790	—
Gävleborgs	..	..	..	2 490	2 570	2 170	4 290	17 870	—
Västernorrlands	..	..	..	2 076	2 150	1 720	3 820	14 720	—
Jämtlands	..	..	..	2 110	..	..	3 840	13 800	—
Västerbottens	..	..	..	2 080	..	2 240	3 560	14 980	—
Norrbottens	..	..	..	1 740	..	..	3 540	10 170	—
<i>Produktionsområden</i>									
Götalands södra slättbygder ..	5 200	4 110	3 850	3 980	4 480	3 770	4 830	30 430	33 460
» mellanbygder	4 300	3 910	2 930	3 270	3 930	3 190	4 970	29 530	30 560
» norra slättbygder ..	4 500	3 480	3 070	3 490	3 330	3 100	4 710	21 900	..
Svealands slättbygder	4 370	3 330	3 030	3 200	3 260	3 070	4 460	20 850	..
Götalands skogsbygder	3 870	2 780	2 850	3 150	3 050	2 860	4 980	25 660	30 770
Mellersta Sveriges skogsbygder	3 210	2 610	2 560	2 530	2 600	2 310	4 260	20 980	..
Nedre Norrland	..	..	..	2 270	2 510	2 060	4 010	16 120	—
Övre Norrland	..	..	..	2 000	2 100	2 170	3 550	12 810	—
<i>Hela riket</i>									
1968	4 500	3 630	3 100	3 190	3 270	2 960	4 490	24 470	30 820
1967	4 710	3 430	3 240	2 950	3 070	2 740	4 620	24 520	29 560
1966	3 210	2 710	2 260	2 490	2 520	2 310	3 830	25 250	25 460
1965	3 910	3 170	2 880	3 080	3 020	2 820	4 290	24 030	28 620
1964	4 350	3 510	2 990	3 120	3 050	2 770	4 210	21 070	24 080

¹ = biologisk skörd minus spill. Reducering har gjorts för obärgad areal. — ² Avser bärgad första skörd. Den biologiska skörden har korrigerats för tillväxt, bärgningsförluster samt obärgad areal. — ³ Efter reduktion för stora, små och skadade knölar. — ⁴ Efter reduktion för rötskadade knölar.

än 1967 för alla grödor utom höstsäd, slättervall och matpotatis. De regionala variationerna är dock avsevärda.

Specialundersökningar av spill, bärgningsförluster m m

Flertalet specialundersökningar har omfattat ett underurval av de i huvudundersökningen ingående brukningsenheter (i vissa fall har samtliga gårdar i huvudundersökningen medtagits). Härvid har i regel en särskild områdesindelning tillämpats. Skördeuppskattningsområdena — se s 30 — har sålunda samlats till 11 sk spillområden. Vid denna gruppering har man i huvudsak utgått från den i jordbruksstatistiken använda indelningen i naturliga jordbruksområden (se s 30). Fr o m 1966 års skörd har spillet för spannmål primärt skattats för de naturliga jordbruksområdena.

Nedan ges kortfattade beskrivningar av de specialundersökningar, vars resultat utnyttjas vid beräkning av den bärgade skörden per hektar (se ovan). För övriga specialundersökningar lämnas särskilda redogörelser på annan plats i denna publikation.

Spill för spannmål

Särskilda undersökningar av spillet för spannmål utfördes under 1968 på omkring hälften av de i huvudundersökningen uttagna brukningsenheter. Vid dessa undersökningar, som ägde rum omedelbart efter jordbrukarens egen skörd, fastställdes genom noggrann kontroll av ett antal små provtytor hur stor mängd spannmål som blivit kvarlämnad på fältet efter skörden. Spillet storlek i kilogram per

hektar åren 1964—1968 för de olika grödorna framgår av följande tablå (avser rikssiffror).

Gröda	1964	1965	1966	1967	1968
Höstvete	150	175	186	146	106
Vårvete	127	143	208	124	102
Höstråg	152	174	163	148	130
Korn	199	246	222	190	156
Havre	181	225	199	164	136
Blandsäd	179	240	222	176	162

Före 1964 har spillundersökningarna beträffande spannmål utförts enligt en annan metod än den ovan beskrivna. Spilltalen erhöles därvid i princip som skillnaden mellan provyteskörd och av jordbrukaren bärgad skörd. Jämförelser har visat att de båda metoderna resultatmässigt ger förhållandevis små skillnader.

Tillväxt för slättervall

I fråga om slättervall skall den biologiska skörden justeras för tillväxten mellan provytesköörden och jordbrukarens skörd. För varje provytfält inhämtades uppgift om tidsskillnaden mellan provtagning och skörd. Med ledning därav skattades genomsnittlig tidsskillnad för varje skördeuppskattningsområde. Denna tidsskillnad multiplicerades med den genomsnittliga tillväxten. Det använda tillväxttalet för 1968 har beräknats som riksnedeltal av resultaten vid undersökningarna 1960—1965, vilket uppgår till 2,4 % per dag.

Bärgningsförluster på slättervall

För bestämning av bärgningsförlusterna på slättervall utlades på fält (eller del av fält) vid cirka 700 provytegårdar ett stort antal provtytor. I samband med jordbrukarens bärgning fastställdes sedan den bärgade skörden på denna areal. Vidare

uppmättes arealen för beräkning av bärgad skörd per hektar. Skillnaden mellan provyteskörd — justerad för tillväxten mellan provtagningen och jordbrukarens skörd — och bärgad skörd utgör den s k bärgningsförlusten. Denna beror till viss del även av skillnader i stubbhöjden vid jordbrukarens skörd resp provyteskörden. Resultaten för 1968 visar att bärgningsförlusterna totalt sett utgjorde 474 kilogram per hektar eller 8,8 % av den biologiska skörden.

Återväxt på slättervall

Återväxten på slättervall bestämdes genom att man på cirka 2 000 fält i huvudundersökningen valde ut två nya ytor, där återväxten skördades i anslutning till betesgången. Då provtagning endast utfördes på fält, där återväxten utnyttjades till bete kom antalet provtagna fält att reduceras till omkring 1 100. För att kunna beakta ofullständig betning skördades provytor även på betad areal.

Återväxten per hektar utnyttjad slättervall 1968 beräknas totalt för hela riket ha uppgått till 1 850 kilogram eller 39 % av den biologiska första skörden.

Vallåterväxtens tillvaratagande

Uppgift om vallåterväxtens användning inhämtades från samtliga provytegårdar, där slättervall förekom. Av resultaten för riket framgår att omkring 70 % av återväxten 1968 användes till bete och grön-

foder medan 24 % av arealen ej utnyttjades. Dessa uppgifter har använts för beräkning av utnyttjad återväxt per hektar slättervall.

Spill för potatis

Genom undersökningar på cirka var fjärde provytegård (efterskörd på tre provytor) fastställdes spillet för potatis, dvs den i jorden kvarlämnade kvantiteten. För matpotatis utgjorde det totala spillet 1968 2 280 kilogram per hektar (7,5 % av den biologiska skörden) och för fabrikspotatis 2 850 kilogram per hektar (8,3 %).

Obärgad areal

Från varje provytegård inhämtades i likhet med tidigare uppgifter om obärgad areal av olika grödor (avsåg förhållandena den 1 december 1968). Resultaten från undersökningen visar att endast obetydliga arealer blev obärgade 1968 utom i Norrbottens län där 6—8 % av fodersädsarealerna och 15 % av matpotatisarealen icke bärgades.

Övrig publicering

Resultaten från 1968 års objektiva skördeuppskattningar (huvudundersökningen samt vissa specialundersökningar) har redovisats i Statistiska meddelanden J 1969:11.

7.5. Totalskörden av spannmål, slättervall och potatis

Uppgifter om hektarskördens storlek 1968 har för spannmål, slättervall och potatis lämnats i tab 67 och tab 68. I föreliggande avsnitt presenteras preliminära beräkningar av totalskörden för dessa grödor. Anledningen till att endast preliminära skördeuppgifter kan ges är att definitiva arealuppgifter ännu ej föreligger för 1968

(se avsnitt 2.3. samt s 112). De preliminära arealuppgifter som använts vid beräkningarna har erhållits ur resultaten från de objektiva skördeuppskattningarna.

Definitiva uppgifter om totalskörden 1968 avses bli publicerade i nästa årgång av denna publikation.

Tabell 69 Total skörd av spannmål, slättervall och potatis år 1968. Preliminära uppgifter

Avser brukeningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höstvete		Vårvete		Höstråg	
	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar
Län						
Stockholms	59 840	13 298	9 020	3 057	4 360	1 330
Uppsala	78 620	16 210	14 820	3 900	13 340	4 043
Södermanlands	62 080	15 329	9 650	2 906	3 290	1 125
Östergötlands	136 420	30 933	26 280	7 530	25 280	8 236
Jönköpings	2 640	724	1 460	571	..	..
Kronobergs	..	..	..	..	1 930	628
Kalmar	45 600	11 783	5 510	1 811	20 270	7 620
Gotlands	38 840	9 117	..	..	12 580	4 874
Blekinge	8 130	1 783	8 610	1 901	6 240	2 138
Kristianstads	43 260	8 304	19 590	4 766	40 490	12 382
Malmöhus	186 210	36 227	55 860	13 860	42 530	11 282
Hallands	13 390	2 918	11 630	2 894	3 730	1 165
Göteborgs o Bohus	4 890	1 268	3 200	1 087	1 610	551
Älvsborgs	10 160	2 586	2 720	987	2 170	862
Skaraborgs	111 640	24 700	4 070	1 305	15 890	5 349
Värmlands	9 230	3 055	680	314	1 550	646
Örebro	18 140	5 010	6 150	1 874	4 360	1 715
Västmanlands	36 990	8 407	6 340	1 964	5 710	2 061
Kopparbergs	2 350	654	..	..	..	..
Gävleborgs	..	..	..	..	..	..
Västernorrlands	..	..	..	..	..	..
Jämtlands	..	..	..	..	..	..
Västerbottens	..	..	..	..	..	..
Norrbottens	..	..	..	..	..	..
Hela riket						
1968	871 510	193 115	187 870	51 648	207 720	66 801
1967 ⁴	954 230	202 705	176 100	51 545	194 510	59 637
1966 ⁴	410 110	128 863	165 670	62 008	81 860	37 123
1965 ⁴	856 250	219 619	181 760	57 204	169 060	58 920
1964 ⁴	789 440	181 128	275 070	78 219	119 260	39 795

¹ = bärgad skörd per hektar × besädd areal. Samtliga tal omräknade att motsvara 16,5 % vattenhalt. skörd per hektar × besädd areal. Reducering har gjorts för stora och små samt rötskadade och grön-

Resultat

Eftersom resultaten enligt de objektiva skördeuppskattningarna avser skörd på enbart besädd areal har de arealdata som förelegat — se tab 56 — ej kunnat utnyttjas för totalskördeberäkningar förrän vissa justeringar blivit utförda. I syfte att erhålla underlag för sådana justeringar genomfördes i anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna 1963—1966 år-

ligen fältnätningar på ett underurval av de i jordbruksinventeringen i juni ingående brukningsenheterna¹. Resultaten från mätningarna har utnyttjats vid fastställandet av följande korrigeringstal, som anger med hur många procent arealerna enligt juniinventeringen (åren 1964—1967) resp de objektiva skördeuppskatt-

¹ Se not s 51.

Korn		Havre		Blandsäd		Slättervall, första skörd		Potatis	
Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ² , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ² , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ² , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ² , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ² , hektar
54 960	20 057	57 510	19 171	17 120	6 028	98 770	22 097	22 900	1 319
108 060	29 363	77 110	20 080	30 930	9 346	97 920	21 956	17 720	816
86 370	26 253	120 580	38 898	7 820	2 632	109 650	24 531	17 210	780
140 080	40 137	126 060	37 855	29 640	9 815	164 820	35 522	35 930	1 710
27 890	10 033	50 300	18 226	13 870	4 850	210 970	42 968	48 120	1 815
20 520	6 354	32 600	11 127	6 980	2 849	140 900	28 011	36 680	1 364
62 500	22 645	40 580	14 288	14 080	5 587	214 440	40 924	81 130	3 193
54 600	18 698	6 520	2 063	2 600	1 084	85 190	17 896	21 240	870
23 310	7 041	8 710	2 616	3 870	1 256	45 790	9 539	138 640	4 714
154 730	42 162	46 340	11 498	24 350	6 917	199 160	39 674	366 380	11 977
253 310	64 621	91 690	19 932	24 000	6 724	164 560	32 394	195 150	6 012
118 860	31 612	111 130	27 643	13 690	4 123	134 520	29 116	106 820	3 436
36 680	10 600	52 230	15 096	8 090	2 670	141 170	27 095	26 620	1 208
56 120	17 874	105 760	35 973	13 150	4 534	303 070	63 008	52 120	2 010
154 850	46 361	282 580	85 890	14 510	4 884	255 100	55 097	70 540	3 063
60 920	22 648	44 010	16 299	1 470	672	176 810	42 300	40 500	1 719
81 080	29 808	98 880	33 071	..	..	103 630	22 529	27 020	1 168
125 440	38 244	129 000	37 942	11 450	3 768	89 530	20 677	..	..
47 480	18 403	16 460	6 008	1 430	588	85 660	19 921	18 710	821
40 150	16 126	21 170	8 236	4 000	1 844	150 090	34 986	22 360	1 251
20 080	9 699	2 440	1 136	1 770	1 027	145 950	38 207	17 970	1 221
9 970	4 725	..	..	..	..	110 730	28 836	10 960	794
30 370	14 601	..	..	5 210	2 326	213 010	59 834	22 230	1 484
8 080	4 644	..	..	..	..	113 490	32 058	16 150	1 588
1 776 410	552 709	1 523 220	463 760	254 860	85 688	3 554 930	789 176	1 423 780	54 861
1 564 020	530 036	1 395 940	454 972	259 260	94 793	3 885 130	838 286	1 398 700	54 594
1 407 720	568 288	1 153 670	460 801	265 510	116 175	3 377 650	878 385	1 354 640	54 860
1 436 720	465 033	1 340 330	445 387	410 230	145 370	3 859 400	897 737	1 542 430	62 072
1 374 560	438 680	1 447 700	474 860	456 290	164 579	4 014 910	952 724	1 477 080	69 101

— ² Preliminära uppgifter. Beträffande innebörden i begreppet »besädd areal», se texten. — ³ = bärgad färgade knölar. — ⁴ Definitiva uppgifter.

Gröda (gröd- grupp)	Riks- område ¹	Reduceringstal, procent		
		1967— 1968	1966	1964— 1965
Brödsäd	1	0	2	3
	2	7	8	10
	3	10	10	
Fodersäd	1	5	5	5
	2	10	10	10
	3	15		
Slätter- vall	Samtliga	7	7	7
Potatis	1	5	5	5
	2	25	25	25
	3	50	40	
Oljeväxter ²	1	0	5	5
	2 och 3	5		

ningarna (år 1968) reducerats i syfte att ge motsvarande besädda arealer.

Vid bearbetningen har de reducerade arealerna för länets olika riksområdes-

¹ Riksområde 1 = södra och mellersta Sveriges slättbygder; Riksområde 2 = södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder; Riksområde 3 = norra Sverige. — ² I fråga om oljeväxter har den reducerade arealen använts vid beräkning av hektarskörden. Se närmare härom s 140.

delar summerats, varefter totalskörden av varje gröda erhållits genom multiplicering med länsmedeltalet för den bärgade skörden per hektar.

De på angivet sätt framräknade totala skördarna för 1968 redovisas länsvis i tab 69, som även innehåller uppgifter om de arealer som använts i beräkningarna.

Av tabellen framgår att 1968 års skörd för flertalet grödor är något större än skörden 1967. Skördarna av höstråg och korn är de största under den senaste fem-årsperioden.

Övrig publicering

Resultaten från totalskördeberäkningarna för 1968 har tidigare presenterats i statistiska meddelanden J 1969:14. Där lämnas även uppgifter om arealen samt hektar- och totalskörden för sockerbetor resp oljeväxter.

7.6. Förmalningen av spannmål. Producentpriserna på vegetabilieprodukter m m

Kvantitetsuppgifter rörande jordbrukarnas leveranser av brödsäd, kvarnarnas förmalning, saluförd produktion av mjöl etc sammanställs och redovisas varje månad av statens jordbruksnämnd. Vidare lämnas månadsvis uppgifter om prisutvecklingen för olika vegetabilieprodukter. Nämda redovisning ingår som en del i jordbruksnämndens löpande månadsstatistik över produktion, försäljning, lagerhållning, utrikeshandel samt priser rörande jordbrukets produkter och förnödenheter.

Större delen av den löpande vegetabiliestatistiken baseras på uppgifter som insamlas i jordbruksnämndens egen regi. Uppgiftsinsamlingen beträffande priserna sker dock huvudsakligen av jordbrukets organisationer.

Uppgifterna sammanställs dels per kalenderår, dels per regleringsår. Regleringsåren avsåg tidigare i allmänhet tiden september—augusti men har från den 1 juli 1968 omlagts till att sammanfalla med budgetåret, dvs perioden juli—juni. För att erhålla jämförbarhet har uppgifterna

Tabell 70 Jordbrukares leveranser av spannmål, återförsålt utsäde, förmalning, framställning av mjöl till avsalu samt lager av vete och råg åren 1963/64—1967/68 samt 1964—1968. Milj kilogram

Slag av spannmål	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68	1964	1965	1966	1967	1968
<i>Jordbrukares leveranser¹</i>										
Höstvete	381	651	763	360	853	583	743	427	734	755
Vårvete	139	217	131	139	145	195	153	135	150	155
Råg	49	94	139	74	186	90	136	78	178	190
<i>Återförsålt utsäde</i>										
Höstvete	19	22	26	34	24	..	..	..	..	..
Vårvete	13	10	14	13	10	..	..	..	..	..
Råg	6	8	9	10	10	..	..	..	..	..
<i>Förmalning²</i>										
Vete	500	500	500	491	491	502	500	489	486	478
Råg	141	140	137	133	123	142	139	135	127	118
Havre	26	25	25	25	24	27	24	26	25	24
<i>Framställning av mjöl till avsalu³</i>										
Summa vete och råg	497	496	497	493	485	497	500	492	485	471
<i>Lager av spannmål⁴</i>										
Vete	379	461	565	401	485	839	850	718	856	830
Råg	63	71	68	60	112	128	150	126	192	236
<i>Därav lager hos handelskvarnar</i>										
Vete	106	127	128	126	125	189	179	189	176	181
Råg	41	52	41	50	75	74	69	80	91	95

¹ Leveranser till handelskvarnar och spannmålshandlare av respektive års skörd. — ² Förmalning av inhemsk och utländsk spannmål vid handelskvarnar (exkl s k löneförmalning). Regleringsåren avser tiden juli—juni. — ³ Leveranser från handelskvarnar. Regleringsåren avser tiden juli—juni. — ⁴ Lager hos handelskvarnar, Svensk Spannmålshandel samt spannmåls- och utsädeshandlare. Avser lager av inhemsk och utländsk spannmål sista dagen respektive år (dvs för regleringsåren lagren av gammal skörd per den 31 augusti).

för tidigare år omräknats att avse sistnämnda period med undantag för vissa uppgifter beträffande brödsäd, fabrikspotatis och sockerbetor, där den gamla periodindelningen sammanhänger med den speciella prisregleringen för dessa varor.

Resultat

I tab 70 och tab 71 har för åren 1963/64—1967/68 samt 1964—1968 sammanställts

uppgifter om produktionen av vegetabilier etc samt om prisutvecklingen för dessa.

Den första tabellen innehåller kvantitetsdata rörande jordbrukarnas leveranser av brödsäd, återlevererat utsäde, kvarnarnas förmalning samt saluförd produktion av mjöl. Vidare ingår vissa uppgifter om lagren av vete och råg (avseende lagren den sista dagen respektive år). Redovisningen i tabellen baseras dels på uppgifter som jordbruksnämnden insamlat direkt

Tabell 71 Producentpriser på spannmål, vallhö, fabrikspotatis och sockerbetor samt partipris på matpotatis åren 1963/64—1967/68 samt 1964—1968¹. Kronor per deciton

År	Vete	Råg	Havre	Korn	Vallhö	Matpotatis	Fabrikspotatis ¹	Sockerbetor ²
1967/68	53,40	53,40	46,85	50,17	19,66	38,09	16,15	10,50
1966/67	55,90	55,90	44,99	47,31	25,82	36,59	16,15	11,36
1965/66	54,61	54,61	44,38	46,31	25,99	40,98	15,90	10,38
1964/65	53,71	51,82	42,44	43,37	24,40	32,85	15,65	9,48
1963/64	51,89	49,03	39,92	40,87	18,69	24,99	15,15	10,06
1968.....	52,18	52,18	46,72	50,06	19,00	36,64	16,13	10,03
1967.....	55,06	55,06	46,05	48,94	22,99	38,74	16,15	10,50
1966.....	54,96	54,96	44,79	46,92	25,90	39,99	15,98	11,36
1965.....	53,94	52,65	43,35	44,78	26,55	35,23	15,73	10,38
1964.....	52,44	49,85	41,10	42,03	20,58	26,35	15,31	9,48

¹ Beträffande den närmare innebörden i redovisade priser se texten. Regleringsåren avser för havre, korn, vallhö och matpotatis tiden juli-juni. För brödsäd och fabrikspotatis avses september—augusti t o m 1966/67 och september—juni under 1967/68. Beträffande sockerbetor, se not 3. —

² Inkl skördeskadeavgift. — ³ Inkl skördeskadeavgift. Samma priser är insatta för kalenderår och det regleringsår, som börjar under kalenderåret. Regleringsåret avser under åren 1963/64—1964/65 och 1964 februari—januari, under åren 1965/66—1966/67 och 1965—1966 maj—januari, under åren 1967/68 och 1967 september—juni och därefter juli—juni. Periodindelningen sammanhänger med den speciella sockerregleringen.

från handelskvarnarna, dels på statistik som sammanställts i samarbete med föreningen Svensk Spannmålshandel.

De i tab 71 redovisade producentpriserna¹ på vegetabilieprodukter avser i samtliga fall ovägd årsgenomsnitt av respektive månadsvärden. För vete och råg utgör priserna medeltal av Sveriges Lantbruksförbunds noteringar (exkl förmalningsavgift) eller, om sådana noteringar ej funnits, gällande inlösenpriser. Även för fodersäd redovisas genomsnitt av Lantbruksförbundets noteringar och för vallhö priset till producent för pressad vara på stationer i mellersta Sverige. Priset för matpotatis avser engrospriset i Stockholm för prima välsorterad vara

(sortklass I) och priset för fabrikspotatis det av samarbetsorganet för stärkelseproducenter och bränneriidkare fastställda priset vid 17,5 % stärkelsehalt och 70 kilogram hektolitervikt. Prisuppgifterna för sockerbetor slutligen utgör grundpriset till producent för vara med 16 % sockerhalt.

Övrig publicering

Fortlöpande uppgifter om försörjningen med vegetabilieprodukter och om prisutvecklingen redovisas varje månad i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I samma tidskrift införs dessutom årligen sammanfattande artiklar rörande produktionen m m av jordbruksprodukter.

¹ Engrospris för matpotatis.

7.7. Odlingen av sockerbetor

Av redogörelsen i avsnitt 7.4. (s 127) har framgått att de objektiva skördeuppskattningarna för närvarande ej omfattar sockerbetor. De officiella skördeuppgifterna för dessa bygger i stället på Svenska Sockerfabriks Aktiebolagets sk kontrakts- och leveransstatistik.

Resultat

I tab 72 har data rörande arealstorlek och skördeutfall 1968 sammanställts för de län, där sockerbetsodling förekom. Arealuppgifterna avviker något från motsvarande uppgifter enligt de objektiva skördeuppskattningarna sommaren 1968 — se tab 56. Skillnaderna torde i huvudsak hänga samman med att de senare uppgifterna är behäftade med vissa slumpfel.

Under senare år har Sockerbolagets kontraktsteckning omfattat även vissa odlingar i Danmark. Från dessa har dock

bortsetts vid sammanställningen av tabelluppgifterna¹.

Tabellen visar att totalskörden sockerbetor 1968 var drygt 180 000 ton större än 1967 trots att arealen var i det närmaste oförändrad.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om sockerbetsodlingen lämnas fortlöpande i Sockerbolagets månadsrapporter samt i dess årsberättelser. Utöver de i föreliggande publikation meddelade resultaten ges där bla uppgifter om försäljningen av socker och sirap samt om avkastningens råsockervärde.

Beträffande 1968 års sockerbetsodling har i Statistiska meddelanden J 1969:14 tidigare lämnats uppgifter om skördad areal samt hektar- och totalskörd.

¹ Avkastningen från de danska odlingarna redovisas som import. Se tab 130.

Tabell 72 Sockerbetsodlingen år 1968. Preliminära uppgifter

Område	Skördad areal, hektar	Skörd per hektar, kilogram	Total skörd, ton
Län			
Östergötlands	127	34 390	4 380
Kalmar	2 648	43 100	114 130
Gotlands	3 358	43 040	144 510
Blekinge	612	49 860	30 530
Kristianstads	9 491	51 630	490 050
Malmöhus	24 125	48 410	1 167 780
Hallands	580	46 400	26 920
Hela riket			
1968	40 941	48 320	1 978 300
1967 ¹	41 234	43 600	1 797 740
1966 ¹	41 250	34 760	1 433 890
1965 ¹	41 727	32 100	1 339 860
1964 ¹	44 072	39 300	1 730 870

¹ Definitiva uppgifter.

7.8. Odlingen av oljeväxter

Detaljerad information om oljeväxtodlingen redovisas årligen i föreningen Sveriges Oljeväxtintressenters sk kontrakts- och leveransstatistik. För olika grödor och län lämnas sålunda data rörande bl a kontrakterad areal, totalskörd samt skördens vatten- resp oljehalt. Eftersom odlingen av oljeväxter till viss del sker utanför kontrakt¹ företer Oljeväxtintressenternas arealstatistik vissa avvikelser i förhållande till de arealuppgifter som redovisas i tab 56.

Resultat

Uppgifter länsvis om skörden av oljeväxter 1968 meddelas i tab 73. Under kolumnrubriken »Total skörd» redovisas i tabel-

len de av Sveriges Oljeväxtintressenter mottagna kvantiteterna. Hektarskördetalen utgör kvoten mellan dessa totalskörden och motsvarande besådda arealer¹. Som framgår av tabellen blev totalskörden 1968 den största under femårsperioden 1964—1968 för alla oljeväxter utom höstrybs och vitsenap.

Övrig publicering

Uppgifter för 1968 om skörden av oljeväxter har av statistiska centralbyrån redovisats i Statistiska meddelanden J 1969:14. Motsvarande preliminära arealuppgifter (enligt de objektiva skördeuppskattningarna sommaren 1968) återfinns i meddelande nr J 1968:27 i samma serie.

¹ Av 1968 års totala skörd av oljeväxter här-
rörde 2—8 % från icke kontrakterade arealer.

¹ Se närmare s 135—136.

Tabell 73 Oljeväxtodlingen år 1968. Preliminära uppgifter

Område	Hösttraps			Vårtraps			Hösttrybs			Vårtrybs			Vitsenap		
	Skörd per hektar ¹ , kilo- gram	Beräk- nad besädd areal ² , hektar	Total skörd ^{1 3} , ton	Skörd per hektar ¹ , kilo- gram	Beräk- nad besädd areal ² , hektar	Total skörd ^{1 3} , ton	Skörd per hektar ¹ , kilo- gram	Beräk- nad besädd areal ² , hektar	Total skörd ^{1 3} , ton	Skörd per hektar ¹ , kilo- gram	Beräk- nad besädd areal ² , hektar	Total skörd ^{1 3} , ton	Skörd per hektar ¹ , kilo- gram	Beräk- nad besädd areal ² , hektar	Total skörd ^{1 3} , ton
<i>Län</i>															
Stockholms.....	1 470	1 455	2 140	2 160	703	1 520	2 210	1 588	3 520	..	..	330	..	..	10
Uppsala	..	..	240	2 490	1 279	3 190	1 810	3 162	5 710	..	..	320	..	..	30
Södermanlands	..	..	1 070	2 050	1 714	3 510	1 250	1 274	1 590	1 420	1 001	1 420	..	..	10
Östergötlands	3 090	4 606	14 230	2 330	1 464	3 410	2 300	1 645	3 790	..	..	290	1 420	586	830
Jönköpings	..	..	570	..	..	70	..	..	160	..	..	120	..	..	—
Kronobergs	..	..	20	..	..	30	..	..	180	..	..	20	..	..	—
Kalmar	2 220	2 685	5 960	..	..	260	..	..	800	..	..	20	..	..	160
Gotlands	2 880	1 015	2 920	..	..	220	1 620	1 605	2 600	..	..	230	..	..	510
Blekinge	..	..	750	..	..	660	..	..	10	..	..	30	..	..	10
Kristianstads	2 900	9 278	26 910	2 330	852	1 980	2 780	1 317	3 670	..	..	240	..	..	550
Malmöhus	3 120	34 663	108 250	1 920	1 369	2 630	2 190	3 632	7 950	..	..	220	1 480	1 753	2 590
Hallands	..	..	950	2 190	650	1 420	..	..	170	..	..	250	..	..	70
Göteborgs o Bohus	..	..	70	..	..	710	..	..	..	..	..	30	..	..	..
Älvsborgs	..	..	360	2 490	1 145	2 850	..	..	140	..	..	360	..	..	..
Skaraborgs	2 300	3 587	8 240	1 780	2 429	4 330	1 730	2 295	3 970	..	..	290	..	..	10
Värmlands	..	..	..	..	..	60	..	..	..	1 620	2 006	3 240	..	..	—
Örebro	..	..	190	2 300	2 221	5 100	..	..	530	..	..	400	..	..	10
Västmanlands	..	..	110	2 530	4 560	11 560	..	..	1 100	1 220	844	1 030	..	..	..
Kopparbergs	..	..	..	..	..	..	..	..	130	..	..	310	..	..	—
Gävleborgs	..	..	..	..	..	..	..	..	400	..	..	130	..	..	—
Västernorrlands	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	—
Jämtlands	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	—
Västerbottens	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	—
Norrbottens	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	—
<i>Hela riket</i>															
1968.....	2 910	59 428	172 980	2 250	19 338	43 520	1 960	18 591	36 420	1 350	6 877	9 280	1 520	3 149	4 790
1967 ⁴	3 190	51 567	164 430	1 730	17 960	31 160	2 320	18 237	42 220	1 350	5 808	7 850	1 510	3 967	5 990
1966 ⁴	2 360	22 887	54 110	1 740	12 921	22 490	1 700	8 119	13 810	1 200	3 827	4 600	1 380	6 014	8 270
1965 ⁴	2 980	53 193	158 490	1 610	13 260	21 380	2 090	16 023	33 550	1 040	2 930	3 040	1 400	8 663	12 130
1964 ⁴	2 680	43 305	115 890	1 710	15 988	27 280	2 090	16 858	35 240	1 200	2 258	2 710	1 810	21 940	39 640

¹ Avser frö med 18 % vattenhalt. — ² Preliminära uppgifter. Se s 135—136. — ³ = levererade kvantiteter (leveranser efter den 1 februari 1969 delvis ej beaktade). — ⁴ Definitiva uppgifter.

7.9. Odlingen av spånadsväxter

Det statliga stödet till spånadsväxtodlingen drogs in skördeåret 1966 och sedan dess har ingen odling av spånadsväxter rapporterats. Tidigare lämnades statistiska uppgifter om odlingen av spånadsväxter årligen av centralorganisationen för landets odlare, Riksförbundet Lin och Hampa. I statistiken, vilken baserades på uppgifter från de enskilda odlareföreningarna, erhöles bl a upplysningar om odlad areal och om totalskörd (specificerad på repad halm samt frö).

Resultat

Arealernas omfattning samt skördens storlek åren 1961—1965 belyses i *tab 74* (avser rikssiffror). Beträffande odlingens förläggning kan nämnas att hampa under de senare åren odlades enbart på Gotland, medan odlingen av spånadslin var koncentrerad till Skåne och Halland.

Övrig publicering

Utförlig information om spånadsväxtodlingen meddelades t o m 1965 i särskild årsredovisning från Riksförbundet Lin och Hampa.

Tabell 74 Spånadsväxtodlingen åren 1961—1965. Hela riket

År	Spånadslin			Hampa		
	Odlad areal, hektar	Total skörd, ton		Odlad areal, hektar	Total skörd, ton	
		Frö	Repad halm		Frö	Repad halm
1965	1 405	1 800	6 800	386	1—	2 198
1964	2 220	2 687	11 071	530	1—	3 336
1963	1 937	2 084	8 869	667	1—	4 031
1962	1 875	2 054	10 906	858	1—	3 817
1961	1 837	1 911	8 750	863	25	4 597

¹ Under åren 1962—1965 odlades en sydeuropeisk hampsort, som icke lämnar moget frö i vårt klimat.

7.10. Statsplomberingen av utsäde

I den s k frölagen från år 1928 stadgas om skyldighet för försäljare av utsäde att lämna vissa uppgifter, som är av betydelse för bedömandet av det utbudna utsädets kvalitet. Härutöver finns ytterligare kontroll, bl a i form av de särskilda statsplomberingsbestämmelserna. Statsplombering av utsäde var t o m 30 juni 1968 obligatorisk i fråga om stråsäd och trindsäd men frivillig beträffande övriga växtslag. Enligt Kungl Maj:ts förordning av den 27 april 1967 (nr 139) är statsplombering fr o m den 1 juli 1968 obligatorisk för utsäde av så gott som samtliga växtslag för jordbruksändamål. Samtidigt infördes ett nytt plomberingssystem som ansluter till det internationella OECD-systemet för sortplombering.

Plomberingsverksamhetens organisation m m

I särskild kungörelse har Kungl Maj:tt fastställt vilka organ som äger utföra statsplombering och vilka grundläggande krav som dessa organ skall uppfylla. Förutom av statens centrala frökontrollanstalt, som är centralt organ för den statliga och den med statsunderstöd bedrivna frökontrollverksamheten inom riket, får plombering sålunda utföras av sådan lokal frökontrollanstalt som lantbruksstyrelsen förklarat behörig härtill. Sådan behörighet hade under verksamhetsåret 1967/68 frökontrollanstalterna i Örebro, Linköping och Skara.

Det ankommer vidare på lantbruksstyrelsen att utfärda närmare föreskrifter

rörande plomberingsförfarandet. Med stöd härav har lantbruksstyrelsen som grundläggande villkor för statsplombering föreskrivit att vederbörande uppdragsgivare skall disponera lokaler och anordningar för rensning av utsädet. Varuparti provtas i sådan lokal av provtagare från frökontrollanstalt, behörig att utföra statsplombering.

Plomberingen utfördes t o m den 30 juni 1968 enligt någon av följande plomberingsklasser.

Statsplomb	Original ¹
»	KOB
»	A
»	B
»	U

För var och en av plomberingsklasserna utom klass Statsplomb U gällde särskilt fastställda kvalitetsfordringar, strängast för klass Statsplomb Original och mildast för klass Statsplomb B. Plombering i klass Statsplomb U förekom främst under bristsituationer. Kvalitetskrav för klassen bestämdes därför först då sådan plombering behövde tillgripas.

Enligt bestämmelserna fick statsplombering ske endast av utsäde av sådan sort som en av lantbruksstyrelsen tillsatt nämnd — den s k originalutsädesnämnden — prövat och funnit lämplig för odling inom landet (eller för export). I vissa fall kunde lantbruksstyrelsen dock medge statsplombering även av annat utsäde.

¹ Rätten att plombera såsom Statsplomb Original tillkommer främst förädlaren, sortägaren eller dennes representant.

Tabell 75 Total kvantitet statsplomberat utsäde i deciton år¹ 1967/68. Hela riket

Växtslag	Slag av bevis ²							
	Statsplomb Original	Statsplomb KOB	Statsplomb A	Statsplomb B	Statsplomb U	Provtagningsbevis	Partiellt bevis	Summa
Stråsäd	175 887	361 098	1 041 595	168 046	289	11 484	46 677	1 805 076
Baljväxter	2 104	2 893	9 261	8 284	272	—	40	22 854
Vallväxter	3 202	3 287	20 607	10 907	—	—	163	38 166
Oljeväxter, spånadsväxter ..	4 579	2 201	3 643	928	—	—	259	11 610
Summa								
1967/68	185 772	369 479	1 075 106	188 165	561	11 484	47 139	1 877 706
1966/67	276 714	324 109	964 341	273 588	2 243	19 315	77 507	1 937 817
1965/66	276 648	354 994	943 246	350 289	28 545	33 331	47 339	2 034 392
1964/65	176 117	312 683	876 697	312 894	24 959	17 306	49 480	1 770 136
1963/64	168 846	265 313	656 301	372 074	50 824	43 597	87 963	1 644 918

¹ Avser tiden 1 juli—30 juni. — ² Se texten.

Enligt bestämmelserna skulle partiet för att kunna statsplomberas uppfylla vissa krav avseende

sortäktighet
sortrenhet
inblandning av främmande gagnväxtfrön
grobarhet
vattenhalt
sundhet
renhetsgrad
ogräshalt
rensningsgrad
sorteringsgrad
halt av skalade frön

Varje kolli med statsplomberat utsädesvara försågs med plomberingsbevis innehållande uppgift om plomberingsklass, renhetsgrad i viktprocent, antal främmande gagnväxtfrön per kilogram, antal ogräsfrön per kilogram, rent grott frö i procent, vattenhalt m m. Tre olika former av plomberingsbevis förekom, nämligen dels bevis för vara som undergått fullständig undersökning, dels partiellt plomberings-

bevis för vara, där alla undersökningar utom grobarhetsundersökning verkställets samt dels s k provtagningsbevis för vara som icke undergått undersökning avseende frökvaliteten.

Resultat

Omfattningen av statsplomberingsverksamheten året 1967/68 belyses i tab 75. Dessa uppgifter har erhållits genom summering av uppgifter för den centrala verksamheten samt för de lokala anstalterna i Örebro, Linköping och Skara.

Tabellen visar att drygt hälften av hela den för statsplombering godkända kvantiteten 1967/68 statsplomberats enligt plomberingsklass A. Plomberingen enligt klass KOB omfattade omkring 20 % och plomberingen enligt klasserna Original och B vardera cirka 10 %.

Övrig publicering

I de olika frökontrollanstalternas årsredogörelser återfinns detaljuppgifter om plomberingsverksamhetens omfattning.

7.11. Utsädesmängderna för spannmål

De beräkningar av utsädet för spannmål som redovisats i den officiella statistiken¹ har under lång tid grundats på äldre uppgifter om utsädet per hektar, nämligen från en undersökning 1946. För att erhålla kännedom om därefter inträffade förändringar utförde statistiska centralbyrån en ny utsädesundersökning under 1965. Undersökningen, som genomfördes i samband med de objektiva skördeuppskattningarna (se s 127), omfattade grödorna höstvet, vårvete, höstråg, korn, havre och blandsäd.

Undersökningen av utsädesmängden baserades på samma urval av gårdar som skördeuppskattningarna (sammanlagt cirka 12 700). Uppgifterna om utsädeskvantiteten per hektar inhämtades av fältper-

sonalen genom förfrågan hos brukaren vid besök för utläggning av provvitor.

Resultat

De skattade utsädeskvantiteterna per hektar 1965 inom län och hela riket redovisas i *tab 76*, som också innehåller uppgifter om de beräknade totala utsädesmängderna samma år.

Som framgår av tabellen föreligger vissa regionala skillnader i fråga om utsädesmängderna per hektar. Sålunda konstateras för Norrland något lägre tal än för landet i övrigt.

Övrig publicering

En fullständigare redogörelse för utsädesundersökningen 1965 har lämnats i Statistiska meddelanden J 1966:5.

¹ Se *text* Jordbruk och boskapsskötsel 1962 (SOS).

Tabell 76 Utsädesmängderna för spannmål år 1965

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Län	Utsädesmängd per hektar, kilogram						Total utsädesmängd, ton					
	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Korn	Havre	Blandsäd	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Korn	Havre	Blandsäd
Stockholms	225	242	207	220	225	233	3 105	1 063	270	3 419	3 755	2 748
Uppsala	222	241	207	217	222	231	3 619	1 318	564	5 273	3 792	6 647
Södermanlands	221	249	197	219	222	225	4 811	788	274	4 969	8 148	1 032
Östergötlands	218	229	201	210	217	223	10 126	889	1 333	5 169	7 535	3 895
Jönköpings	219	211	205	210	221	222	323	210	148	1 760	5 019	1 877
Kronobergs	208	211	200	208	249	215	143	90	159	1 094	3 959	1 061
Kalmar	213	229	198	204	223	220	3 023	494	1 588	4 019	3 980	1 971
Gotlands	216	222	199	193	187	196	1 864	146	992	3 387	280	159
Blekinge	215	240	204	211	214	218	470	445	485	1 395	510	528
Kristianstads	219	244	196	203	204	211	2 459	1 139	1 991	7 400	2 070	2 843
Malmöhus	216	243	199	203	201	214	7 645	4 067	1 726	11 821	3 420	3 403
Hallands	212	232	200	202	212	217	600	728	409	5 163	5 384	1 599
Göteborgs o Bohus	211	226	201	212	222	223	438	309	123	1 655	3 403	837
Älvsborgs												
norra delen	215	221	200	211	227	232	757	279	199	3 168	6 565	483
södra »	219	200	195	205	214	214	53	71	37	1 298	2 918	730
Skaraborgs	223	225	204	216	229	228	5 853	247	1 069	8 791	19 694	1 756
Värmlands	208	211	193	210	222	213	853	144	141	4 099	5 298	368
Örebro	206	234	200	215	224	229	1 170	524	304	6 148	7 536	436
Västmanlands	217	243	190	218	223	221	1 938	1 133	288	7 145	8 229	1 871
Kopparbergs	204	201	177	201	222	221	340	10	114	3 887	1 898	340
Gävleborgs	222	226	198	213	226	221	195	63	31	3 593	2 186	932
Västernorrlands	—	..	—	186	187	200	—	..	—	2 072	337	653
Jämtlands	—	—	—	158	157	141	—	—	—	1 341	109	154
Västerbottens	—	—	..	155	138	155	—	—	..	2 999	65	501
Norrbottnens	—	—	—	152	142	151	—	—	—	1 154	46	112
Hela riket	218	238	199	204	221	219	49 768	14 179	12 231	101 691	105 617	34 258

7.12. Skördesättet för spannmål

Statistiska centralbyrån genomför i avslutning till de objektiva skördeuppskattningarna (se s 127) varje år en särskild undersökning rörande skördesättet för spannmål. Undersökningen omfattar samtliga gårdar i huvudundersökningen med förekomst av spannmålsodling.

Resultat

Skördesättet 1967 inom län, produktionsområden och hela riket redovisas grädvis

i tab 77. Av tabellen framgår att spannmålen huvudsakligen skördades med skördetröska. Stora delar av arealerna blandsäd och havre skördades dock med bindare.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningen av skördesättet för spannmål framläggs årligen i Statistiska meddelanden. Beträffande 1967 års undersökning hänvisas till nr J 1968:36 i denna serie.

Tabell 77 Spannmålsarealernas fördelning efter skördesätt år 1967. Procent

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höstvete				Vårvete				Höstråg			
	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa
<i>Län</i>												
Stockholms	95,7	4,3	0,0	100	94,1	5,9	0,0	100	98,1	—	1,9	100
Uppsala	98,9	1,1	—	100	96,1	3,9	—	100	99,2	0,8	—	100
Södermanlands	97,8	2,2	—	100	93,9	6,1	—	100	91,3	8,5	0,2	100
Östergötlands	98,4	1,6	0,0	100	96,1	3,9	—	100	97,4	2,2	0,4	100
Jönköpings	75,5	23,5	1,0	100	30,6	57,2	12,2	100	66,2	17,2	16,6	100
Kronobergs	82,4	17,6	—	100	39,4	47,5	13,1	100	80,4	10,4	9,2	100
Kalmar	93,4	6,2	0,4	100	76,1	21,8	2,1	100	94,5	4,1	1,4	100
Gotlands	100,0	—	—	100	..	..	..	100	99,8	—	0,2	100
Blekinge	97,3	2,7	—	100	99,8	—	0,2	100	96,7	0,7	2,6	100
Kristianstads	97,8	2,2	—	100	98,8	1,2	—	100	98,2	1,8	—	100
Malmöhus	100,0	—	—	100	98,8	1,2	—	100	99,0	0,4	0,6	100
Hallands	99,1	0,9	—	100	91,5	7,3	1,2	100	73,9	24,9	1,2	100
Göteborgs o Bohus	84,6	15,4	—	100	53,4	45,0	1,6	100	..	..	..	100
Älvsborgs	90,4	9,6	—	100	54,1	42,5	3,4	100	94,3	5,1	0,6	100
Skaraborgs	95,3	4,7	—	100	80,4	17,0	2,6	100	85,6	14,3	0,1	100
Värmlands	84,5	14,9	0,6	100	52,6	45,3	2,1	100	89,5	9,6	0,9	100
Örebro	98,0	2,0	—	100	92,1	6,8	1,1	100	97,9	2,1	—	100
Västmanlands	98,2	1,8	—	100	99,0	1,0	—	100	100,0	—	—	100
Kopparbergs	83,0	17,0	—	100	..	..	..	100	..	..	..	100
Gävleborgs	..	..	..	100	..	..	..	100	..	..	..	100
Västernorrlands	..	..	..	100	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Produktionsområden</i>												
Götalands södra slättbygder ..	99,8	0,2	—	100	99,5	0,5	—	100	97,7	2,3	—	100
» mellanbygder	98,0	1,8	0,2	100	97,9	2,1	—	100	98,1	1,3	0,6	100
» norra slättbygder ..	97,6	2,4	—	100	91,9	7,5	0,6	100	93,8	6,2	0,0	100
Svealands slättbygder	97,6	2,4	0,0	100	95,2	4,8	0,0	100	97,4	2,3	0,3	100
Götalands skogsbygder	88,0	11,9	0,1	100	57,9	38,1	4,0	100	85,6	10,0	4,4	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	90,3	9,4	0,3	100	55,3	37,0	7,7	100	88,7	11,0	0,3	100
Nedre Norrland	..	..	..	100	..	..	..	100	..	..	..	100
Övre Norrland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Hela riket</i>												
1967	97,3	2,7	0,0	100	92,3	7,1	0,6	100	95,7	3,6	0,7	100
1966	96,6	3,3	0,1	100	92,2	7,2	0,6	100	95,2	3,8	1,0	100
1965	93,9	5,9	0,2	100	86,8	12,2	1,0	100	91,0	7,7	1,3	100
1964	90,9	9,0	0,1	100	85,8	13,4	0,8	100	83,7	14,8	1,5	100
1963	89,5	10,3	0,2	100	80,4	18,0	1,6	100	81,9	16,0	2,1	100

Tabell 77 (forts) Spannmålsarealernas fördelning efter skördesätt år 1967. Procent

Område	Korn				Havre				Blandeäd			
	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa
Län												
Stockholms	97,3	2,4	0,3	100	85,1	14,8	0,1	100	50,1	49,5	0,4	100
Uppsala	96,6	3,4	—	100	97,5	2,5	—	100	74,7	24,9	0,4	100
Södermanlands	99,5	0,5	—	100	83,1	16,8	0,1	100	56,4	41,9	1,7	100
Östergötlands	97,4	2,5	0,1	100	83,5	15,5	1,0	100	59,8	37,6	2,6	100
Jönköpings	92,3	7,0	0,7	100	47,9	48,9	3,2	100	34,8	61,4	3,8	100
Kronobergs	92,4	6,9	0,7	100	54,2	41,5	4,3	100	36,6	54,0	9,4	100
Kalmar	97,0	2,7	0,3	100	76,2	22,5	1,3	100	61,0	32,2	6,8	100
Gotlands	99,9	—	0,1	100	98,2	0,4	1,4	100	..	..	..	100
Blekinge	98,9	0,8	0,3	100	84,5	10,4	5,1	100	70,8	18,4	10,8	100
Kristianstads	97,7	2,0	0,3	100	85,8	13,3	0,9	100	38,3	60,7	1,0	100
Malmöhus	99,4	0,6	—	100	98,9	1,1	—	100	59,4	40,6	—	100
Hallands	98,3	1,4	0,3	100	81,1	18,4	0,5	100	39,0	61,0	—	100
Göteborgs o Bohus	92,0	8,0	—	100	54,7	43,8	1,5	100	41,9	55,1	3,0	100
Älvsborgs	96,0	3,4	0,6	100	58,5	39,4	2,1	100	42,8	55,0	2,2	100
Skaraborgs	98,4	1,5	0,1	100	69,0	30,3	0,7	100	45,4	53,9	0,7	100
Värmlands	96,0	3,8	0,2	100	72,8	26,4	0,8	100	38,0	58,3	3,7	100
Örebro	98,1	1,7	0,2	100	90,2	9,5	0,3	100	71,9	27,6	0,5	100
Västmanlands	99,8	0,2	—	100	95,8	4,2	—	100	85,0	15,0	—	100
Kopparbergs	96,8	2,8	0,4	100	74,4	24,2	1,4	100	..	..	..	100
Gävleborgs	88,2	11,8	0,0	100	61,3	38,7	—	100	50,2	49,4	0,4	100
Västernorrlands	79,7	16,2	4,1	100	63,0	29,4	7,6	100	51,6	41,2	7,2	100
Jämtlands	59,2	36,0	4,8	100	..	..	..	100	..	..	..	100
Västerbottens	59,5	35,2	5,3	100	..	..	..	100	42,8	53,0	4,2	100
Norrbottnens	81,5	16,2	2,3	100	..	..	..	100	..	..	..	100
Produktionsområden												
Götalands södra slättbygder ..	99,7	0,2	0,1	100	93,8	6,2	—	100	57,3	42,7	—	100
» mellanbygder	98,8	1,1	0,1	100	95,0	4,4	0,6	100	56,5	41,0	2,5	100
» norra slättbygder ..	98,3	1,6	0,1	100	73,5	25,8	0,7	100	64,4	35,2	0,4	100
Svealands slättbygder	98,6	1,4	0,0	100	90,2	9,8	0,0	100	66,6	32,8	0,6	100
Götalands skogsbygder	93,9	5,6	0,5	100	58,8	38,6	2,6	100	40,5	55,5	4,0	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	96,5	3,3	0,2	100	70,7	27,7	1,6	100	52,6	44,2	3,2	100
Nedre Norrland	78,8	18,8	2,4	100	52,4	45,9	1,7	100	46,7	50,3	3,0	100
Övre Norrland	64,8	30,6	4,6	100	..	..	..	100	44,2	51,9	3,9	100
Helä riket												
1967	95,2	4,3	0,5	100	77,4	21,7	0,9	100	54,1	43,7	2,2	100
1966	94,1	5,3	0,6	100	74,5	24,3	1,2	100	51,3	46,2	2,5	100
1965	90,8	8,0	1,2	100	66,0	31,7	2,3	100	44,5	51,9	3,6	100
1964	88,0	10,8	1,2	100	58,7	39,8	1,5	100	35,4	62,6	2,0	100
1963	85,8	13,0	1,2	100	55,7	42,3	2,0	100	32,0	65,1	2,9	100

7.13. Odlingen av olika spannmålssorter

Statistiska centralbyrån företog i samband med de objektiva skördeuppskattningarna 1967 (se närmare s 127) undersökningar av hur odlingen av spannmål fördelade sig på olika sorter. Uppgifter

om arealer av spannmål och odlade sorter inhämtades av provtagarna vid besök på brukningsenheterna för utläggning av provytor. Sortbestämningen grundades helt på jordbrukarnas uppgifter.

Tabell 78 Arealerna spannmål fördelade på olika sorter år 1967. Procent

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höstvete						Vårvete						Höstråg		
	Starke	Odin	Norre	Övriga sorter	Sort okänd	Summa	Svenno	Ring	Kärn II	Prins	Övriga sorter	Sort okänd	Summa	Kunga II	Petkus II
Län															
Stockholms	70,2	13,3	8,5	2,3	5,7	100	51,2	33,0	1,2	8,6	1,0	5,0	100	94,0	—
Uppsala	68,3	20,1	10,8	0,4	0,4	100	47,7	35,6	0,2	11,5	0,5	4,5	100	89,6	2,1
Södermanlands	85,2	7,0	5,2	0,9	1,7	100	38,6	43,5	2,8	10,4	1,8	2,9	100	96,0	—
Östergötlands	96,8	0,0	1,1	0,2	1,9	100	40,3	46,4	4,1	7,4	—	1,8	100	89,3	1,7
Jönköpings	59,6	8,9	1,6	15,2	14,7	100	74,8	—	4,2	1,2	7,5	12,3	100	—	—
Kronobergs	75,7	—	1,4	6,6	16,3	100	—	—	—	—	—	—	100	59,2	27,2
Kalmar	91,0	1,5	1,2	1,9	4,4	100	44,2	32,9	6,9	7,3	4,1	4,6	100	31,0	44,6
Gotlands	50,3	—	—	47,5	2,2	100	—	—	—	—	—	—	100	6,6	62,8
Blekinge	89,5	—	—	6,1	4,4	100	18,2	76,2	3,7	1,2	—	0,7	100	27,8	70,6
Kristianstads	97,1	—	—	2,5	0,4	100	31,4	56,2	3,9	7,1	0,6	0,8	100	24,9	72,1
Malmöhus	98,6	—	—	0,8	0,6	100	25,7	62,9	1,0	7,2	0,6	2,6	100	66,0	20,7
Hallands	97,7	—	—	—	2,3	100	59,9	28,5	1,5	9,0	—	1,1	100	96,8	—
Göteborgs o Bohus	51,4	24,5	9,0	1,3	13,8	100	38,0	19,4	9,1	19,2	4,2	10,1	100	—	—
Älvsborgs	67,9	13,1	8,2	—	10,8	100	30,3	18,2	10,2	16,9	16,3	8,1	100	80,9	—
Skaraborgs	94,3	1,8	1,9	0,4	1,6	100	36,1	47,7	3,8	3,5	5,1	3,8	100	85,2	—
Värmlands	8,9	23,7	37,7	23,7	6,0	100	—	—	—	—	—	—	100	90,5	—
Örebro	88,8	5,5	3,6	0,6	1,5	100	45,6	44,1	4,5	5,6	0,2	—	100	88,8	—
Västmanlands	51,8	23,4	17,7	1,7	5,4	100	39,0	46,4	—	4,4	2,2	8,0	100	96,9	1,1
Kopparbergs	16,2	39,1	32,5	4,1	8,1	100	—	—	—	—	—	—	100	—	—
Gävleborgs	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	100	—	—
Västernorrlands	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Produktionsområden															
Götalands södra slättbygder	98,7	—	—	0,9	0,4	100	29,5	60,5	1,1	7,2	0,6	1,1	100	65,7	24,7
» mellanbygder	76,5	—	0,6	20,0	2,9	100	30,2	57,9	4,6	4,5	—	2,8	100	24,6	59,3
» norraslättbygder	95,6	0,9	1,4	0,3	1,8	100	35,8	49,8	4,3	5,9	2,6	1,6	100	87,0	0,9
Svealands slättbygder	71,3	14,4	9,9	1,7	2,7	100	45,2	38,9	1,2	8,3	1,9	4,5	100	93,9	0,9
Götalands skogsbygder	83,3	5,6	2,9	2,0	6,2	100	46,6	19,3	6,1	12,4	5,1	10,5	100	63,8	23,0
Mellersta Sveriges skogs- bygder	58,6	12,9	13,6	6,7	8,2	100	34,6	19,2	5,0	10,4	22,2	8,6	100	83,2	—
Nedre Norrland	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	100	—	—
Övre Norrland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket	84,4	5,5	4,2	3,4	2,5	100	36,3	48,2	2,6	7,6	1,9	3,4	100	58,9	28,7

Resultat

I tab 78 redovisas den procentuella andelen av arealerna för höstvet, vårvete, höstråg, korn resp havre som 1967 utnyttjades för odling av de olika sorterna. I tabellen har ett flertal mindre vanliga sorter sammanförts i kolumnerna för »övriga sorter». Som framgår av tabellen dominerade för hela riket ett fåtal sorter

starkt för samtliga grödor medan avsevärda regionala variationer förekom.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningarna av spannmålsens sortfördelning finns publicerade i Statistiska meddelanden J 1968: 15, där även uppgifter för mindre vanliga sorter finns särredovisade.

				Korn										Havre							
Värne	Övriga sorter	Sort okänd	Summa	Ingrid	Birgitta	Arla	Foma	Mari	Rika	Edda II	Övriga sorter	Sort okänd	Summa	Sol II	Blenda	Condor	Linda	Övriga sorter	Sort okänd	Summa	
—	—	6,0	100	76,3	3,9	2,1	4,5	2,7	2,5	2,0	4,9	1,1	100	33,6	27,4	17,3	4,1	14,3	3,3	100	
—	0,2	8,1	100	69,4	6,4	4,0	7,0	5,8	1,9	0,2	4,1	1,2	100	34,3	16,5	21,3	10,4	14,7	2,8	100	
—	0,4	3,6	100	81,2	5,3	1,1	5,8	1,5	0,5	0,6	2,8	1,2	100	67,7	5,0	8,2	2,0	16,8	0,3	100	
0,5	0,1	8,4	100	69,6	6,2	3,1	2,9	1,8	2,2	10,3	3,3	0,6	100	42,5	21,2	14,8	7,0	12,8	1,7	100	
..	..	..	100	75,6	8,3	3,2	0,9	0,4	6,3	1,3	2,0	2,0	100	9,7	59,4	9,7	11,3	9,5	0,4	100	
—	0,2	13,4	100	68,4	7,2	3,7	2,8	0,1	8,8	1,9	1,5	5,6	100	10,2	50,2	8,6	11,4	15,6	4,0	100	
16,2	0,5	7,7	100	61,1	2,5	1,0	5,7	0,3	22,1	2,2	3,0	2,1	100	21,4	47,1	5,8	8,8	15,4	1,5	100	
24,0	3,7	2,9	100	86,4	2,9	1,7	0,5	0,7	2,0	—	4,8	1,0	100	21,2	42,9	4,0	15,5	11,3	5,1	100	
—	0,1	1,5	100	78,4	4,1	2,9	1,7	—	7,6	0,1	4,9	0,3	100	0,9	45,0	10,8	16,5	26,2	0,6	100	
—	0,2	2,8	100	73,5	3,1	1,4	3,7	4,3	9,3	0,0	3,9	0,8	100	3,8	31,5	27,4	11,0	25,1	1,2	100	
1,7	—	11,6	100	62,0	2,4	2,5	3,3	7,3	18,6	0,2	3,0	0,7	100	5,2	15,7	51,1	8,5	16,7	2,8	100	
—	—	3,2	100	65,1	7,1	1,8	7,4	—	8,0	2,9	7,2	0,5	100	24,0	17,9	33,6	10,5	14,0	—	100	
..	..	..	100	52,6	12,6	2,2	10,9	3,9	0,9	1,2	10,7	5,0	100	37,5	13,2	16,3	7,7	16,0	9,3	100	
—	—	19,1	100	64,9	12,4	4,5	5,5	2,0	1,8	1,0	3,5	4,4	100	38,2	13,9	18,4	7,3	19,6	2,6	100	
1,2	1,2	12,4	100	63,9	8,6	6,4	11,4	1,3	0,6	3,1	2,5	2,2	100	43,9	13,7	21,0	9,1	10,8	1,5	100	
—	0,2	9,3	100	35,8	12,8	14,2	2,4	8,2	18,8	1,6	3,1	3,1	100	21,2	15,2	41,1	3,8	17,9	0,8	100	
—	—	11,2	100	67,6	8,0	4,0	5,8	1,6	3,8	1,6	5,1	2,5	100	52,6	11,6	17,8	1,8	15,2	1,0	100	
—	2,0	—	100	67,0	2,1	4,6	6,3	2,1	12,6	0,7	3,1	1,5	100	55,4	12,3	14,1	5,6	9,5	3,1	100	
..	..	..	100	58,5	8,3	7,9	0,7	6,3	7,3	4,5	4,5	2,0	100	18,5	26,8	14,2	1,7	34,6	4,2	100	
..	..	..	100	44,7	13,4	18,8	0,5	9,3	1,9	5,8	3,0	2,6	100	1,2	18,8	3,7	1,3	71,2	3,8	100	
—	—	—	—	15,2	13,6	7,4	—	13,7	—	35,0	12,6	2,5	100	—	—	—	—	90,2	9,8	100	
—	—	—	—	—	—	10,0	—	21,5	—	41,4	26,3	0,8	100	..	..	..	..	..	..	100	
—	—	—	—	—	0,5	2,2	—	8,2	—	72,5	9,1	7,5	100	..	..	..	..	..	..	100	
—	—	—	—	—	—	0,5	—	—	—	72,7	24,7	2,1	100	..	..	..	..	..	..	100	
—	—	9,6	100	65,6	3,5	2,2	4,0	6,6	12,1	0,8	4,6	0,6	100	10,7	12,7	42,7	11,9	20,1	1,9	100	
10,2	1,0	4,9	100	70,0	2,5	1,5	3,8	2,0	14,9	0,6	3,6	1,1	100	4,0	41,8	26,0	9,9	16,5	1,8	100	
0,5	0,5	11,1	100	66,1	7,7	5,0	8,6	1,3	1,3	5,6	2,8	1,6	100	45,8	14,0	20,5	7,5	10,9	1,3	100	
—	0,5	4,7	100	67,6	5,7	4,7	5,9	3,2	7,0	0,8	3,6	1,5	100	50,3	12,3	17,0	4,4	14,2	1,8	100	
1,7	0,4	11,1	100	66,6	8,4	3,0	4,2	1,3	7,8	2,0	4,0	2,7	100	23,0	33,1	14,9	10,0	15,9	3,1	100	
—	—	15,7	100	61,6	8,5	8,7	2,2	4,0	6,1	2,0	3,5	3,4	100	36,3	21,9	16,9	3,7	19,2	2,0	100	
..	..	..	100	20,4	11,6	15,0	—	15,2	0,0	24,6	11,2	2,0	100	0,6	10,9	2,2	—	79,2	7,1	100	
—	—	—	—	—	0,4	1,8	—	6,2	—	72,3	13,1	6,2	100	..	..	..	..	..	..	100	
4,1	0,5	7,8	100	61,0	6,0	4,6	4,5	4,0	7,4	6,1	4,8	1,6	100	36,6	19,3	19,4	7,1	15,5	2,1	100	

7.14. Brödsädens kvalitet

I anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna (se s 127) utför statistiska centralbyrån vissa undersökningar av brödsädens kvalitet. Undersökningarna är avsedda att ge såväl underlag för skörde-skadeskyddets prisberäkningar (se s 167) som allmän information om skördens kvalitet.

Undersökningarnas genomförande

Kvalitetsuppgifterna erhålls dels från leveransbesked, dels genom analys av särskilt uttagna prov. På grundval av de förstnämnda uppgifterna görs bestämningar för den levererade brödsäden, medan de senare används för beräkningar avseende totalskörden.

Upplysningar om den levererade brödsädsskörden insamlas från samtliga provytagårdar där leverans skett före den 1 januari. Till grund för undersökningen ligger leveransbeskedens uppgifter om avräkningspriser, torkningskostnader och falltal.

Beträffande den totala skörden baseras undersökningarna på prov uttagna på ett urval av provytagårdar. Analyser av dessa prov utförs vid Cereallaboratoriet i Svalöv, varvid i första hand falltal och proteinhalt fastställs. Vidare bestäms genom analyserna brödsädens renhet och hektolitervikt.

Resultat

Av tab 79 framgår hur höstvete, vårvete och höstråg fördelar sig på olika kvalitetsgrupper 1967 och 1968. Vid grupperingen har nedre falltalsgränsen för vårvete satts till 70. Detta är nedre gränsen för kvalitetsvårvete, vilket utgör huvuddelen av vårvetet. För normalvårvete gäller även 1968 den äldre klassindelningen med 80 som nedre gräns.

Övrig publicering

Uppgifter om den levererade brödsädens kvalitet 1968 återfinns i Statistiska meddelanden J 1969:18.

Tabell 79 Den levererade brödsädens fördelning på olika kvalitetsgrupper åren 1967 och 1968 i procent. Hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Kvalitetsgrupp	Höstvete		Vårvete		Höstråg	
	1967	1968	1967	1968	1967	1968
Ej inlösenbar brödsäd	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2
Inlösenbar brödsäd	99,9	99,9	99,9	99,9	99,7	99,8
Därav avräknad till bottenpris av andra skäl än lågt falltal ..	0,8	1,7	1,3	0,9	1,2	3,4
» avräknad till bottenpris på grund av lågt falltal ¹	0,2	0,3	1,2	0,4	0,3	0,7
» med falltal i intervallen 80—180 (höstvete), 70—180 (vårvete) resp 80—150 (höstråg)	2,2	2,9	7,2	12,6	30,9	6,6
» med falltal över 180 (höstvete och vårvete) resp 150 (höstråg)	96,7	95,0	90,2	86,0	67,3	89,1

¹ Lägre än 80 (höstvete), 70 (vårvete) resp 80 (höstråg).

7.15. Slåttervallarnas åldersfördelning och avkastning

Fortlöpande information om slåttervallarnas åldersfördelning och avkastning erhålls genom en specialundersökning varje år i anslutning till de objektiva skördeupp-

skattningarna (se s 127). I undersökningen ingår alla brukningsenheter i huvudundersökningen där slåttervall förekommer.

Tabell 80 Arealen slåttervall fördelad på olika åldersgrupper år 1968. Procent

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Vallålder, år				
	1	2	3	Över 3	Summa
<i>Län</i>					
Stockholms	23,9	31,5	29,1	15,5	100
Uppsala	33,6	26,8	24,4	15,2	100
Södermanlands	38,8	25,0	26,3	9,9	100
Östergötlands	33,4	38,8	19,3	8,5	100
Jönköpings	27,1	24,1	27,2	21,6	100
Kronobergs	26,7	22,9	29,4	21,0	100
Kalmar	30,8	31,6	21,1	16,5	100
Gotlands	26,6	24,7	18,1	30,6	100
Blekinge	35,7	32,2	21,9	10,2	100
Kristianstads	34,9	33,4	16,1	15,6	100
Malmöhus	46,8	36,1	11,1	6,0	100
Hallands	40,4	37,0	17,1	5,5	100
Göteborgs o Bohus	29,5	31,3	22,2	17,0	100
Älvsborgs	29,9	32,4	25,2	12,5	100
Skaraborgs	37,9	34,8	18,3	9,0	100
Värmlands	28,1	24,1	26,4	21,4	100
Örebro	28,1	32,2	28,9	10,8	100
Västmanlands	26,4	32,0	28,6	13,0	100
Kopparbergs	30,7	21,5	28,8	19,0	100
Gävleborgs	29,0	24,6	26,0	20,4	100
Västernorrlands	23,4	22,5	27,0	27,1	100
Jämtlands	21,9	24,3	24,8	29,0	100
Västerbottens	28,3	27,0	22,7	22,0	100
Norrbottens	15,7	21,1	19,7	43,5	100
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder ..	48,6	38,5	7,7	5,2	100
» mellanbygder	37,5	33,9	14,9	13,7	100
» norra slättbygder ..	38,7	35,7	17,8	7,8	100
Svealands slättbygder	30,5	28,4	26,2	14,9	100
Götalands skogsbygder	28,1	28,6	25,8	17,5	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	26,9	26,9	28,3	17,9	100
Nedre Norrland	26,3	23,8	25,9	24,0	100
Övre Norrland	23,3	24,6	21,6	30,5	100
<i>Hela riket</i>					
1968	30,2	28,9	23,1	17,8	100
1967	28,3	31,9	22,1	17,7	100
1966	32,6	30,8	20,2	16,4	100
1965	32,4	31,1	21,8	14,7	100
1964	30,3	33,5	21,7	14,5	100

Tabell 81 Biologisk första skörd från slättevallar av olika ålder år 1968. Kilogram per hektar

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Vallålder, år				
	1	2	3	Över 3	Samtliga
<i>Län</i>					
Stockholms	4 750	5 090	4 790	4 400	4 810
Uppsala	4 420	5 490	4 860	4 230	4 790
Södermanlands	4 760	5 320	4 680	4 150	4 820
Östergötlands	4 540	5 520	4 840	4 070	4 940
Jönköpings	5 340	5 600	4 820	4 390	5 060
Kronobergs	5 540	5 640	5 070	4 220	5 150
Kalmar	5 580	6 050	5 160	4 890	5 530
Gotlands	5 470	5 390	5 170	4 780	5 190
Blekinge	5 420	5 240	4 650	4 310	5 080
Kristianstads	5 590	5 710	5 370	4 400	5 410
Malmöhus	5 790	5 760	5 380	4 080	5 630
Hallands	4 890	5 310	4 480	4 390	4 950
Göteborgs o Bohus	5 720	6 150	5 260	4 370	5 530
Älvsborgs	5 160	5 510	4 780	4 480	5 090
Skaraborgs	4 820	5 310	4 960	4 380	4 980
Värmlands	4 560	5 010	4 370	3 860	4 470
Örebro	4 910	5 080	4 810	4 720	4 920
Västmanlands	4 080	5 040	4 850	4 610	4 680
Kopparbergs	4 690	4 820	4 560	3 830	4 520
Gävleborgs	5 030	5 060	4 000	3 450	4 450
Västernorrlands	4 080	4 210	4 140	3 360	3 930
Jämtlands	3 920	4 910	4 030	3 070	3 940
Västerbottens	3 750	3 900	3 630	3 370	3 680
Norrbottnens	3 870	4 050	3 910	3 220	3 630
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder ..	5 390	5 630	4 930	4 130	5 380
» mellanbygder	5 560	5 780	5 330	4 320	5 470
» norra slättbygder ..	4 890	5 510	4 900	4 610	5 090
Svealands slättbygder	4 560	5 280	4 890	4 300	4 810
Götalands skogsbygder	5 380	5 610	4 910	4 450	5 160
Mellersta Sveriges skogsbygder	4 550	4 970	4 420	3 890	4 510
Nedre Norrland	4 480	4 660	4 080	3 290	4 140
Övre Norrland	3 780	3 960	3 710	3 260	3 650
<i>Hela riket</i>					
1968	4 880	5 230	4 610	3 930	4 750
1967	4 950	5 210	4 720	3 860	4 790
1966	3 660	4 410	3 970	3 460	3 920
1965	4 270	4 650	4 140	3 540	4 250
1964	4 330	4 490	3 940	3 340	4 150

Resultat

I tab 80 och tab 81 redovisas vallarealens procentuella fördelning efter vallålder samt avkastningen (biologisk första skörd) från vallar av olika ålder. Av tabellerna framgår att vallåldern är lägre i södra Sverige än i norra och att tvåårsvallarna normalt ger den största avkastningen.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningen av vallarnas åldersfördelning och avkastning 1968 finns redovisade i Statistiska meddelanden J 1968:40.

7.16. Höskördens botaniska sammansättning och kvalitet

I samband med de objektiva skördeuppskattningarna (se s 127) utförs årligen vissa undersökningar av höskördens kvalitet. Genom dessa erhålls information om dels skördens botaniska sammansättning, dels skördens fodervärde.

Undersökningarnas genomförande

För bestämning av höskördens *botaniska sammansättning* analyseras skörden från provtytor på de gårdar, som ingår i bärgningsförlustundersökningarna (se s 132). Analysen, som sker centralt vid statistiska centralbyråns skördestation, omfattar först en uppdelning av skörden på följande grupper.

Klöver
Lusern
Sådda gräs
Ej sådda gräs
Halvgräs
Örtartade ogräs

Härefter fastställs vikten för varje prov och grupp. De erhållna vikttaleten omräknas till gemensam vattenhalt (torrsubstans) och används sedan för skattning av kvantiteten per hektar för respektive grupp.

Undersökningen av skördens *fodervärde* baseras på särskilda höprov, som tas på de förut nämnda provtytegårdarna. Analyserna av dessa prov avser att fastställa växttrådhalt resp proteinhalt.

Tabell 82 Höskördens botaniska sammansättning år 1968

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Skördens fördelning på olika botaniska grupper, procent						Summa
	Klöver ¹	Lusern ²	Sådda gräs ³	Ej sådda gräs ⁴	Halvgräs ⁵	Örtartade ogräs ⁶	
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder ..	19,3	7,8	66,7	4,4	0,3	1,5	100
» mellanbygder	16,3	4,8	72,8	3,2	—	2,9	100
» norra slättbygder ..	32,3	0,0	55,6	7,8	0,7	3,6	100
Svealands slättbygder	24,4	—	58,5	13,4	0,3	3,4	100
Götalands skogsbygder	20,3	0,1	59,0	17,2	0,4	3,0	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	21,0	—	55,5	17,1	0,7	5,7	100
Nedre Norrland	16,8	—	49,9	19,7	2,3	11,3	100
Övre Norrland	14,3	—	36,7	27,8	7,0	14,2	100
<i>Hela riket</i>							
1968.....	20,9	0,9	57,2	14,7	1,2	5,1	100
1967.....	23,9	0,5	51,8	14,9	0,9	8,0	100
1966.....	21,2	1,1	54,1	15,0	1,1	7,5	100
1965.....	24,2	1,1	51,5	16,1	0,6	6,5	100
1964.....	17,6	0,5	58,5	12,8	3,8	6,8	100

¹ Rödklöver, alsikeklöver, vitklöver och vildväxande klöver. — ² Vanlig lusern och humle-lusern. — ³ Timotej, ängssvingel, hundäxing, engelskt rajgräs, italienskt rajgräs, renlost, foderlost, ängskavle m fl. — ⁴ Kvikrot, krypven, kärrgröe, ängsgröe m fl. — ⁵ Tuvtätel, kärrkavle och bladvass. — ⁶ T ex baldersbrå.

Tabell 83 Höskördens fodervärde år 1968

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker och skörd med 16,5 % vattenhalt

Område	Råproteinhalt, procent	Växttrådhalt, procent	Socketthalt, procent	Antal foderenheter (fe/sk) per kilogram hö
<i>Produktionsområden</i>				
Götalands södra slättbygder . .	9,5	27,2	8,9	0,49
» mellanbygder	7,8	28,3	8,6	0,46
» norra slättbygder . .	7,9	26,5	9,7	0,51
Svealands slättbygder	7,9	26,4	9,9	0,51
Götalands skogsbygder	8,0	27,4	8,3	0,49
Mellersta Sveriges skogsbygder	7,2	27,0	10,0	0,50
Nedre Norrland	7,7	24,4	11,4	0,56
Övre Norrland	7,7	24,6	11,8	0,56
<i>Hela riket</i>				
1968	7,9	26,7	9,5	0,50
1967	7,9	25,8	—	0,52
1966	7,8	27,0	—	0,49
1965	8,9	27,1	—	0,49
1964	7,9	26,3	—	0,51

Med ledning av analysresultaten erhålls en uppskattning av antalet foderenheter (fe/sk) per kilogram hos undersökta prov. Dessa uppgifter används senare för beräkning av foderenhetsinnehållet hos den totala höskörden.

Resultat

I *tab 82* redovisas uppgifter om höskördens botaniska sammansättning och i *tab 83* ges upplysningar om skördens fodervärde. Av *tab 82* framgår att drygt hälften av

höskörden utgjordes av sådda gräs och något mindre än en fjärdedel av klöver.

Övrig publicering

En separat redogörelse för undersökningarna av höskördens botaniska sammansättning och kvalitet har lämnats i Statistiska meddelanden J 1968:44. Vissa sammanfattande uppgifter återfinns dessutom i nr J 1969:11 (huvudredogörelsen för de objektiva skördeuppskattningarna 1968).

7.17. Bärningsmetoder för slättervall och potatis

I anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna har undersökningar gjorts av omfattningen av ensilering på slättervall. Fr o m 1965 års skörd har dessa utsträckts till att även omfatta uppgifter om alla bärningsmetoder för första skörden från slättervall. Samtidigt insamlas

även uppgifter om bärningsmetoder för potatis.

För slättervall omfattar undersökningarna samtliga provytegårdar där vallodling förekommer och för potatis alla provytegårdar där potatisodlingen omfattar minst 0,13 hektar.

Resultat

Resultaten från undersökningarna presenteras i *tab 84* och *tab 85*. Ur dessa kan utläsas hur stor del av respektive grödas areal som år 1967 bärgats med olika metoder. Det framgår att hässjning var den vanligaste bärgningsmetoden för vallhö och att den vanligaste skördemetoden för

både mat- och fabrikspotatis var medelst samlingsupptagare.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningarna av bärgningsmetoder för vallhö och potatis år 1967 finns redovisade i Statistiska meddelanden J 1968:31.

Tabell 84 Arealen slättervall fördelad efter olika bärgningsmetoder år 1967. Procent
Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Hässjning	Krakning	Volmning	Torkning på slag	Skulltorkning	Ensilering	Annan metod	Ej tillvarataget	Summa
Län									
Stockholms	57,3	1,5	7,8	17,6	4,7	10,5	0,2	0,4	100
Uppsala	62,1	—	9,6	11,8	11,1	5,4	—	—	100
Södermanlands	65,3	—	—	9,9	9,3	14,6	0,6	0,3	100
Östergötlands	54,9	5,1	1,4	13,6	7,8	17,2	—	—	100
Jönköpings	63,8	11,8	1,5	8,5	8,7	5,3	0,3	0,1	100
Kronobergs	69,8	9,3	2,6	9,3	2,8	4,9	1,0	0,3	100
Kalmar	12,5	34,9	17,0	20,2	5,4	9,7	0,3	—	100
Gotlands	—	0,5	12,1	81,2	1,0	5,1	0,1	—	100
Blekinge	34,2	7,6	16,7	28,5	1,7	11,3	—	—	100
Kristianstads	45,4	0,4	5,6	31,8	3,3	13,3	..	0,2	100
Malmöhus	11,7	0,5	14,6	43,4	6,7	22,9	..	0,2	100
Hallands	61,1	1,8	0,7	7,1	8,6	20,7	—	—	100
Göteborgs o Bohus	38,1	26,2	3,5	7,3	18,5	4,1	—	2,3	100
Älvsborgs	38,1	16,7	18,6	12,0	8,9	4,8	0,7	0,2	100
Skaraborgs	32,5	25,4	6,1	11,3	15,9	6,9	1,7	0,2	100
Värmlands	54,2	5,4	18,6	7,8	5,4	5,4	0,2	3,0	100
Örebro	75,5	—	0,8	10,0	5,9	7,3	—	0,5	100
Västmanlands	74,7	0,5	0,8	10,4	8,1	5,1	—	0,4	100
Kopparbergs	82,2	—	1,5	3,5	3,9	8,4	0,1	0,4	100
Gävleborgs	83,9	—	1,6	3,6	8,5	0,8	0,3	1,3	100
Västernorrlands	85,8	—	—	4,6	5,9	1,2	—	2,5	100
Jämtlands	83,4	—	—	1,8	2,7	9,7	0,4	2,0	100
Västerbottens	86,3	—	1,2	1,2	10,0	0,3	0,3	0,7	100
Norrbottnens	70,0	—	0,3	16,9	4,1	6,2	0,6	1,9	100
Produktionsområden									
Götalands södra slättbygder ..	29,2	1,6	5,0	32,6	9,4	21,8	0,1	0,3	100
» mellanbygder	11,8	6,1	18,7	45,8	3,8	13,7	0,1	..	100
» norra slättbygder ..	33,6	23,3	6,9	12,0	12,9	9,9	1,3	0,1	100
Svealands slättbygder	62,8	2,2	5,6	12,2	7,2	9,4	0,2	0,4	100
Götalands skogsbygder	51,7	14,4	5,6	12,5	7,8	7,3	0,3	0,4	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	65,6	2,2	11,1	5,9	7,3	6,1	0,2	1,6	100
Nedre Norrland	84,5	—	0,6	3,5	5,6	3,6	0,2	2,0	100
Övre Norrland	80,8	—	0,9	6,8	7,4	2,5	0,4	1,2	100
Hela riket									
1967	55,8	7,5	6,3	13,8	7,6	7,9	0,4	0,7	100
1966	58,7	7,6	7,1	12,5	4,9	8,2	0,3	0,7	100
1965	68,8	6,2	5,9	6,5	4,2	7,6	0,3	0,5	100
1964	..	..	..	..	..	7,6	..	..	100
1963	..	..	..	..	..	6,6	..	..	100

Tabell 85 Arealerna mat- resp fabrikspotatis fördelade efter olika bärgningsmetoder år 1967. Procent

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker och minst 0,13 hektar potatis

Område	Matpotatis						Fabrikspotatis					
	Handupp- tagning	Kasthjul- maskin	Sällmatte- upptagare	Samlings- upptagare	Annan upptagare	Summa	Handupp- tagning	Kasthjul- maskin	Sällmatte- upptagare	Samlings- upptagare	Annan upptagare	Summa
<i>Län</i>												
Stockholms	19,4	15,4	47,1	18,1	—	100	—	—	—	—	—	—
Uppsala	39,8	21,0	21,5	17,7	—	100	—	—	—	—	—	—
Södermanlands	35,7	30,8	25,6	7,9	—	100	—	—	—	—	—	—
Östergötlands	7,3	15,6	38,9	38,2	—	100	..	..	..	..	..	100
Jönköpings	12,7	38,3	27,2	21,8	—	100	..	..	..	..	..	100
Kronobergs	13,2	36,6	34,1	16,1	—	100	..	..	..	..	..	100
Kalmar	12,2	8,3	31,1	48,4	—	100	..	..	..	..	..	100
Gotlands	9,9	5,2	31,4	53,5	—	100	..	..	..	..	..	100
Blekinge	12,8	35,0	33,7	18,5	—	100	0,7	20,0	21,9	57,4	—	100
Kristianstads	4,2	24,2	19,7	51,9	—	100	0,3	9,4	22,2	68,1	—	100
Malmöhus	2,3	9,4	49,3	39,0	—	100	3,4	1,2	43,7	51,7	—	100
Hallands	2,9	7,8	33,5	55,8	—	100	..	..	..	..	..	100
Göteborgs o Bohus	19,1	59,8	16,4	4,7	—	100	..	..	..	..	..	100
Älvsborgs	9,2	45,6	29,3	15,9	—	100	..	..	..	..	..	100
Skaraborgs	7,3	12,4	17,8	62,5	—	100	..	..	..	..	..	100
Värmlands	5,2	12,9	18,7	63,2	—	100	—	—	—	—	—	—
Örebro	7,7	6,8	28,4	57,1	—	100	..	..	..	..	..	100
Västmanlands	..	..	..	..	..	100	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs	4,9	30,3	27,2	36,5	1,1	100	—	—	—	—	—	—
Gävleborgs	7,4	32,5	25,4	34,7	—	100	—	—	—	—	—	—
Västernorrlands	6,3	67,8	8,0	17,9	—	100	—	—	—	—	—	—
Jämtlands	1,4	12,2	86,4	—	—	100	—	—	—	—	—	—
Västerbottens	15,6	43,5	6,4	34,5	—	100	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens	13,3	12,5	12,4	61,8	—	100	—	—	—	—	—	—
<i>Produktionsområden</i>												
Götalands södra slättbygder . .	1,1	4,0	31,2	63,7	—	100	..	..	..	..	..	100
» mellanbygder	5,2	10,3	41,4	43,1	—	100	0,2	10,6	26,6	62,6	—	100
» norra slättbygder	3,6	15,9	24,6	55,9	—	100	..	..	..	..	..	100
Svealands slättbygder	25,2	17,1	29,8	27,9	—	100	..	..	..	..	..	100
Götalands skogsbygder	14,0	36,1	30,1	19,8	—	100	5,9	30,3	32,7	31,1	—	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	8,6	17,8	23,8	49,8	—	100	—	—	—	—	—	—
Nedre Norrland	4,6	37,7	37,6	19,8	0,3	100	—	—	—	—	—	—
Övre Norrland	14,4	29,2	9,5	46,9	—	100	—	—	—	—	—	—
<i>Hela riket</i>												
1967	9,3	20,1	31,1	39,5	0,0	100	1,0	12,3	24,6	62,1	—	100
1966	10,8	19,9	32,5	36,8	0,0	100	1,7	21,0	22,6	53,9	0,8	100
1965	14,5	26,7	28,4	30,3	0,1	100	3,2	26,2	21,4	49,2	—	100

7.18. Skörd av potatis samt potatisarealens fördelning

Det material som insamlats i anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna (se s 127) utnyttjas för särskilda bearbetningar varje år med syfte att belysa potatisarealens fördelning med hänsyn till odlingarnas storlek samt avkastningen inom olika storleksgrupper. I bearbetningen ingår i princip alla provyttegårdar med en potatisareal om minst 0,13 hektar.

Resultat

Den procentuella fördelningen inom produktionsområden åren 1966—1968 av arealen mat- resp fabrikspotatis på odlingar av olika storlek framgår av *tab 86*. Jämförelser med tidigare publicerade tal för 1965 försvåras då arealklassindelningen ej helt överensstämmer. I nedanstående tablå redovisas indelningen i storleksgrupper de olika åren.

Storleksgrupper i hektar	
1966—1968	1965
0,13—0,3	0,15—0,3
0,4 —0,8	0,4 —0,8
0,9 —1,5	0,9 —1,5
1,6 —3,0	Över 1,5
Över 3,0	

Av tabellen kan utläsas att odlingarna åren 1966—1968 var genomsnittligt större

i södra Sverige än i norra samt att andelen odlingar i den största storleksgruppen ökade genom åren.

I *tab 87* redovisas skörd per hektar inom olika storleksgrupper. Även här har klassindelningen varierat enligt vidstående tablå. Av tabellen framgår att avkastningen av matpotatis är högre vid större odlingar speciellt i de södra delarna av landet, medan för fabrikspotatis motsvarande samband är ganska svagt.

De angivna skördesiffrorna avser biologisk skörd utan reducering för stora och små eller skadade knölar. Eftersom spillet kan variera mellan odlingar av olika storlek är det möjligt att skillnaderna i fråga om bärgad skörd avviker från de här redovisade.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningen av areal och avkastning av potatis har redovisats i Statistiska meddelanden J 1969:10. Tidigare har i anslutning till jordbruksinventeringen i juni 1964 inhämtats uppgifter om potatisarealens fördelning. Resultaten från denna specialundersökning har publicerats i Statistiska meddelanden J 1964: 32 och i sammandrag i Jordbruksstatistisk årsbok 1966 (s 65).

Tabell 86 Arealerna mat- resp fabrikspotatis fördelade efter odlingens storlek åren 1966–1968. Procent

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Matpotatis						Fabrikspotatis					
	Storleksgrupp, hektar						Storleksgrupp, hektar					
	0,13—0,3	0,4—0,8	0,9—1,5	1,6—3,0	Över 3,0	Summa	0,13—0,3	0,4—0,8	0,9—1,5	1,6—3,0	Över 3,0	Summa
<i>Produktionsområden</i>												
<i>Götalands södra slättbygder</i>												
1968.....	2,9	6,0	8,4	20,4	62,3	100	0,6	4,8	16,6	10,3	67,7	100
1967.....	2,0	4,1	11,1	22,6	60,2	100	0,5	0,5	3,3	16,1	79,6	100
1966.....	3,7	5,8	14,8	23,2	52,5	100	0,2	3,6	13,8	18,1	64,3	100
<i>Götalands mellanbygder</i>												
1968.....	5,4	11,5	18,4	14,7	50,0	100	0,6	2,1	5,8	20,8	70,7	100
1967.....	7,5	12,9	12,7	16,8	50,1	100	0,3	2,5	9,5	15,4	72,3	100
1966.....	9,1	11,7	13,1	19,5	46,6	100	0,2	5,3	12,3	20,7	61,5	100
<i>Götalands norra slättbygder</i>												
1968.....	6,0	5,3	2,3	5,8	80,6	100	..	..	..	..	..	100
1967.....	8,8	5,8	3,1	14,4	67,9	100	..	..	..	..	..	100
1966.....	11,5	4,8	8,5	2,6	72,6	100	..	..	..	..	..	100
<i>Svealands slättbygder</i>												
1968.....	10,3	15,4	14,8	9,9	49,6	100	..	..	..	..	..	100
1967.....	13,9	15,7	10,0	11,1	49,3	100	..	..	..	..	..	100
1966.....	15,0	15,3	8,4	17,6	43,7	100	..	..	..	..	..	100
<i>Götalands skogsbygder</i>												
1968.....	31,4	23,1	15,0	9,5	21,0	100	7,3	9,1	16,1	27,4	40,1	100
1967.....	32,8	24,4	12,8	9,6	20,4	100	11,0	7,7	20,0	31,5	29,8	100
1966.....	35,4	28,1	9,0	10,1	17,4	100	14,7	13,8	21,9	26,7	22,9	100

Mellersta Sveriges skogs- bygder												
1968.....	17,2	13,2	12,3	5,6	51,7	100	..	..	..	..	..	100
1967.....	17,0	11,6	13,7	14,9	42,8	100	—	—	—	—	—	—
1966.....	22,3	12,4	10,2	14,3	40,8	100	..	..	..	..	..	100
Nedre Norrland												
1968.....	33,4	16,2	11,2	10,1	29,1	100	—	—	—	—	—	—
1967.....	41,7	15,2	8,5	13,7	20,9	100	—	—	—	—	—	—
1966.....	33,7	20,3	11,2	14,7	20,1	100	—	—	—	—	—	—
Övre Norrland												
1968.....	27,1	8,4	8,7	4,5	51,3	100	—	—	—	—	—	—
1967.....	32,7	8,4	14,5	5,2	39,2	100	—	—	—	—	—	—
1966.....	35,5	13,6	10,9	2,0	38,0	100	—	—	—	—	—	—
Hela riket												
1968.....	15,7	13,4	12,6	11,3	47,0	100	1,7	3,5	8,2	20,8	65,8	100
1967.....	17,4	13,6	11,1	14,4	43,5	100	1,8	3,1	10,4	17,8	66,9	100
1966.....	19,9	15,5	11,0	14,6	39,0	100	2,4	6,4	13,8	21,3	56,1	100
1965 ¹	22,1	18,1	12,1	47,7		100	3,7	5,8	14,9	75,6		100

¹ Indelningen i grupper efter odlingens storlek framgår av tabblån i texten.

Tabell 87 Biologisk skörd av mat- resp fabrikspotatis vid odlingar av olika storlek åren 1966—1968. Kilogram per hektar

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Matpotatis						Fabrikspotatis					
	Storleksgrupp, hektar						Storleksgrupp, hektar					
	0,13—0,3	0,4—0,8	0,9—1,5	1,6—3,0	Över 3,0	Totalt	0,13—0,3	0,4—0,8	0,9—1,5	1,6—3,0	Över 3,0	Totalt
<i>Produktionsområden</i>												
<i>Götalands södra slättbygder</i>												
1968.....	31 460	39 900	36 300	33 500	37 230	36 410	..	..	34 850		36 550	36 300
1967.....	32 050	32 380	37 800	42 670	38 520	38 980	..	..	31 690		33 940	33 360
1966.....	28 010	30 070	36 510	37 330	39 140	37 740	..	..	33 480		34 240	34 200
<i>Götalands mellanbygder</i>												
1968.....	24 450	31 070	34 660	34 640	38 230	35 510	..	33 460	33 380	33 840	34 110	33 940
1967.....	21 800	25 000	25 940	25 200	30 550	27 600	..	28 010	31 710	30 460	32 970	32 290
1966.....	23 130	25 970	31 390	31 480	32 620	31 430	..	24 240	24 800	27 470	28 700	27 810
<i>Götalands norra slättbygder</i>												
1968.....	27 640	31 790	27 120		27 280	27 560	..	..	..	..	..	..
1967.....	28 980	33 620	30 380		37 360	35 190	..	..	..	..	..	..
1966.....	28 380	32 820	34 080		35 210	34 190	..	..	..	..	..	..
<i>Svealands slättbygder</i>												
1968.....	22 570	25 280	20 400	24 050	29 410	26 220	..	..	..	..	..	..
1967.....	22 510	25 120	25 340	31 160	28 480	27 100	..	..	..	..	..	..
1966.....	21 130	22 780	26 210	21 620	26 160	24 070	..	..	..	..	..	..
<i>Götalands skogsbygder</i>												
1968.....	29 450	32 130	34 790	32 680	35 740	32 480	31 200	34 100	32 930	36 420	35 250	34 840
1967.....	29 820	31 310	33 350	37 290	36 400	32 670	31 000	33 560	32 550	36 140	34 160	34 080
1966.....	28 340	28 280	33 010	34 130	35 490	30 630	28 960	23 770	30 960	27 980	28 330	28 630

Mellersta Sveriges skogs- bygder												
1968.....	25 790	27 420	25 320	..	27 750	26 380	..	..	..	..	..	..
1967.....	25 140	24 850	26 570	..	29 360	27 340	—	—	—	—	—	—
1966.....	26 650	26 380	23 950	..	32 400	28 920	..	..	..	..	..	..
Nedre Norrland												
1968.....	20 350	23 330	22 200	22 240		21 260	—	—	—	—	—	—
1967.....	22 260	22 060	..	25 080		22 680	—	—	—	—	—	—
1966.....	25 420	26 880	27 830	22 820		27 050	—	—	—	—	—	—
Övre Norrland												
1968.....	17 390	20 460	..	20 400		19 910	—	—	—	—	—	—
1967.....	22 920	22 140	21 750	..	..	20 650	—	—	—	—	—	—
1966.....	24 570	25 580	..	..	..	27 140	—	—	—	—	—	—
Hela riket												
1968.....	25 640	29 950	30 870	30 490	32 150	30 480	30 340	34 360	34 020	34 210	34 400	34 270
1967.....	26 320	28 070	29 320	32 500	33 080	30 690	28 550	29 950	32 240	32 120	33 170	32 710
1966.....	26 410	27 220	31 280	31 470	33 900	31 010	28 760	24 860	26 910	28 060	29 240	28 530
1965 ¹	25 710	27 740	31 600	33 810		30 670	34 150	28 330	30 070	31 600		30 670

¹ Se not till tab 86.

Tabell 88 Arealen matpotatis fördelad på olika sorter år 1966. Procent

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Potatisort												
	Bintje	King Edward	Magnum Bonum	Up to date	Majestic	British Queen	Eigenheimer	Mandelgul	Aquila	Elsa	Övriga sorter	Sort okänd eller uppgift saknas	Summa
Län													
Stockholms	11,0	2,4	59,9	0,6	—	—	—	—	1,1	0,2	23,5	1,3	100
Uppsala	27,6	10,8	39,0	1,6	0,3	—	—	—	1,0	—	16,3	3,4	100
Södermanlands	19,6	12,3	44,6	2,5	1,5	4,1	—	—	0,7	—	4,4	10,3	100
Östergötlands	33,5	14,8	35,2	6,2	5,7	—	0,6	—	0,6	—	2,0	1,4	100
Jönköpings	14,8	25,7	30,9	2,9	1,7	0,5	0,3	1,3	7,8	0,9	8,7	4,5	100
Kronobergs	12,4	52,2	3,6	6,0	0,2	—	—	2,3	9,1	1,2	8,2	4,8	100
Kalmar	53,8	6,1	5,5	18,1	1,2	0,1	—	—	5,3	4,4	2,4	3,1	100
Gotlands	67,0	0,8	9,2	10,1	0,5	—	—	—	—	—	7,1	5,3	100
Blekinge	16,4	11,4	1,2	5,1	0,8	—	—	0,9	9,0	43,5	10,5	1,2	100
Kristianstads	67,3	15,6	1,6	0,4	1,0	—	—	—	2,9	0,8	9,2	1,2	100
Malmöhus	86,5	0,5	1,3	0,8	—	—	—	—	—	0,3	10,1	0,5	100
Hallands	33,7	47,0	0,6	—	4,8	—	—	0,3	6,3	0,1	4,9	2,3	100
Göteborgs o Bohus	1,7	47,7	4,6	0,9	3,1	1,9	—	1,8	14,1	1,3	13,4	9,5	100
Älvsborgs													
norra delen	3,5	69,7	1,1	1,1	0,4	1,3	—	1,4	8,7	—	6,7	6,1	100
södra »	1,0	45,8	2,3	1,3	—	1,7	—	1,5	7,3	—	33,7	5,4	100
Skaraborgs	35,4	21,8	23,6	7,8	—	—	—	0,2	3,6	1,1	3,0	3,5	100
Värmlands	4,7	30,5	6,7	1,3	0,1	42,9	1,5	0,7	2,7	—	3,0	5,9	100
Örebro	36,4	21,6	17,8	5,1	9,0	1,4	—	—	1,4	1,3	2,4	3,6	100
Västmanlands	22,8	22,8	19,0	—	0,1	—	—	0,4	8,4	—	15,7	10,8	100
Kopparbergs	17,9	40,6	24,8	0,4	0,2	2,1	—	4,3	0,3	0,6	3,1	5,7	100
Gävleborgs	35,1	12,0	29,2	0,6	0,5	1,4	—	3,9	1,1	1,3	4,2	10,7	100
Västernorrlands	41,4	29,4	14,1	1,8	—	0,5	—	6,5	—	—	1,5	4,8	100
Jämtlands	72,8	4,9	0,2	0,1	—	—	0,1	8,4	0,4	—	11,9	1,2	100
Västerbottens	30,1	0,7	1,6	—	—	0,2	1,2	61,0	—	—	1,8	3,4	100
Norrbottnens	61,0	3,1	—	—	—	—	4,2	30,5	—	—	0,6	0,6	100
Produktionsområden													
Götalands södra slättbygder	68,2	23,2	1,2	0,7	2,4	—	—	0,2	1,0	0,3	2,1	0,7	100
» mellanbygder	74,4	4,7	1,2	2,9	0,4	—	—	0,1	2,4	7,3	5,2	1,4	100
» norra slättbygder	37,3	24,0	21,7	5,8	2,0	—	—	0,3	2,8	—	3,3	2,8	100
Svealands slättbygder	19,8	16,5	36,2	1,3	2,1	5,2	—	0,3	1,6	0,1	12,2	4,7	100
Götalands skogsbygder	16,6	31,6	10,6	6,6	1,5	0,5	0,1	1,0	8,9	2,2	15,8	4,6	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	18,3	27,6	23,0	2,7	0,7	12,0	0,9	0,2	2,3	1,7	4,5	6,1	100
Nedre Norrland	38,9	23,4	14,6	1,0	0,1	6,8	—	6,1	0,1	0,2	3,1	5,7	100
Övre Norrland	46,5	2,0	0,7	—	—	0,1	2,7	44,2	—	—	1,9	1,9	100
Hela riket													
1966	40,8	20,2	11,5	3,1	1,2	2,3	0,3	4,4	3,3	2,1	7,4	3,4	100
1965 ¹	22,3	22,2	12,9	3,3	1,2	1,8	0,5	15,9	..	..	14,6	5,3	100

¹ För 1965 har arealen mandelpotatis i Svealand (utom Kopparbergs län) och Götaland redovisats under »Övriga sorter».

7.19. Arealen av olika matpotatissorter

Statistiska centralbyrån företog i samband med de objektiva skördeuppskattningarna 1965 och 1966 (se s 127) undersökningar av hur odlingen av matpotatis var fördelad på olika sorter. Dessa uppgifter insamlades av provtagarna vid utläggning av provytor på de gårdar i huvudundersökningen som under respektive år hade odling av matpotatis.

I undersökningen, vilken ej omfattade sk tidig potatis, tillämpades följande sortfördelning.

Bintje
King Edward
Magnum Bonum
Up to date
Majestic
British Queen
Eigenheimer

Mandel, gul
Aquila
Elsa
Övriga sorter

Resultat

Matpotatisarealens fördelning 1966 på olika sorter inom län, produktionsområdet och hela riket framgår av *tab 88*. Undersökningen visade att sorterna Bintje, King Edward och Magnum Bonum dominerade kraftigt och att de tillsammans omfattade närmare tre fjärdedelar av den samlade matpotatisarealen.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om matpotatisarealens fördelning på olika sorter 1966 finns publicerade i Statistiska meddelanden J 1967:9.

7.20. Tidpunkt för sådd och skörd av spannmål, sättning och skörd av potatis samt skörd från slåttervall

I samband med de objektiva skördeuppskattningarna (se s 127) har statistiska centralbyrån sedan 1966 utfört särskilda undersökningar av tidpunkten för sådd och skörd av olika grödor.

I undersökningarna har ingått alla brukningsenheter i huvudundersökningen. Såttidsundersökningen 1966 omfattade spannmål (höstvetete, höstråg, vårvete, korn, havre och blandsäd). Vid undersökningarna 1967 medtogs ej höstvetete och höstråg men mat- och fabrikspotatis tillkom. Skördetidsundersökningarna avsåg spannmål, slåttervall (inkl ensilagevallar) samt — under 1967 — mat- och fabrikspotatis.

Tidsuppgifterna har inhämtats av provtagarna genom förfrågan hos jordbrukarna dels vid utläggningen av provytor, dels kort tid efter skörden.

Resultat

I tabellerna redovisas mediantidpunkterna för sådd resp skörd av de olika grödorna inom produktionsområden och hela riket. Av *tab 89*, som avser såtidpunkt 1965/66, framgår att halva arealen vårsäd var besädd ungefär en vecka in i maj 1966 i Götalands södra slättbygder och en

Tabell 89 Mediantidpunkt¹ för sådd av spannmål odlingssäsongen 1965/66

Produktionsområde	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Korn	Havre	Blandsäd
Götalands södra slättbygder ..	24/9	6/5	26/9	7/5	9/5	9/5
» mellanbygder	28/9	11/5	27/9	14/5	13/5	11/5
» norra slättbygder ..	27/9	10/5	23/9	13/5	14/5	14/5
Svealands slättbygder	16/9	13/5	7/9	16/5	16/5	16/5
Götalands skogsbygder	29/9	13/5	3/10	15/5	16/5	15/5
Mellersta Sveriges skogsbygder	13/9	16/5	12/9	24/5	22/5	20/5
Nedre Norrland	..	..	..	4/6	31/5	5/6
Övre Norrland	—	—	—	7/6	..	7/6
Hela riket	24/9	10/5	25/9	16/5	15/5	15/5

¹ Avser den tidpunkt då hälften av arealen av respektive gröda blivit sådd.**Tabell 90 Mediantidpunkt¹ för skörd av spannmål samt första skörd från slättervall år 1966**

Produktionsområde	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Korn	Havre	Bland-säd	Slätter-vall
Götalands södra slättbygder ..	26/8	4/9	16/8	22/8	31/8	27/8	19/6
» mellanbygder	26/8	11/9	17/8	27/8	5/9	29/8	23/6
» norra slättbygder ..	27/8	10/9	18/8	2/9	7/9	5/9	1/7
Svealands slättbygder	19/8	13/9	15/8	15/9	12/9	13/9	1/7
Götalands skogsbygder	3/9	13/9	26/8	5/9	12/9	9/9	1/7
Mellersta Sveriges skogsbygder	27/8	14/9	26/8	17/9	17/9	16/9	7/7
Nedre Norrland	..	..	..	15/9	22/9	11/9	14/7
Övre Norrland	—	—	..	3/9	..	31/8	15/7
Hela riket	26/8	9/9	17/8	4/9	10/9	6/9	4/7

¹ Avser den tidpunkt då hälften av arealen av respektive gröda blivit skördad.**Tabell 91 Mediantidpunkt¹ för sådd av vårsäd och sättning av potatis år 1967**

Produktionsområde	Vårvete	Korn	Havre	Blandsäd	Matpotatis	Fabriks-potatis
Götalands södra slättbygder ..	18/4	20/4	27/4	27/4	27/4	5/5
» mellanbygder	24/4	27/4	28/4	28/4	6/5	7/5
» norra slättbygder ..	28/4	8/5	9/5	10/5	15/5	..
Svealands slättbygder	29/4	12/5	12/5	11/5	29/5	..
Götalands skogsbygder	30/4	7/5	9/5	9/5	10/5	9/5
Mellersta Sveriges skogsbygder	13/5	23/5	21/5	21/5	17/5	—
Nedre Norrland	..	3/6	31/5	3/6	4/6	—
Övre Norrland	—	5/6	..	6/6	3/6	—
Hela riket	26/4	8/5	10/5	9/5	11/5	8/5

¹ Avser den tidpunkt då hälften av arealen av respektive gröda blivit sådd eller satt.

Tabell 92 Mediantidpunkt¹ för skörd av spannmål och potatis samt första skörd från slättervall år 1967

Produktionsområde	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Korn	Havre	Bland-säd	Mat-potatis	Fabriks-potatis	Slätter-vall
Götalands södra slättbygder	26/8	27/8	10/8	17/8	26/8	21/8	20/9	9/10	12/6
Götalands mellanbygder ..	25/8	29/8	10/8	20/8	26/8	20/8	1/10	6/10	18/6
Götalands norra slättbygder	30/8	10/9	24/8	1/9	10/9	7/9	28/9	..	27/6
Svealands slättbygder ..	28/8	13/9	19/8	10/9	12/9	8/9	3/10	..	27/6
Götalands skogsbygder ..	30/8	11/9	23/8	31/8	11/9	5/9	3/10	7/10	30/6
Mellersta Sveriges skogsbygder	3/9	18/9	27/8	16/9	17/9	12/9	24/9	—	6/7
Nedre Norrland	..	..	..	20/9	19/9	21/9	23/9	—	16/7
Övre Norrland	—	—	—	14/9	..	14/9	17/9	—	16/7
Hela riket	28/8	2/9	16/8	31/8	10/9	4/9	27/9	6/10	2/7

¹ Avser den tidpunkt då hälften av arealen av respektive gröda blivit skördad.

månad senare i övre Norrland. Ur *tab 90* kan utläsas att skörden 1966 av höstsäd utfördes tidigast i Svealands slättbygder, medan vårsäden skördades tidigast i Götalands södra slättbygder. *Tab 91* och *tab 92* visar bl a att fodersäden 1967 såddes resp skördades en à en och en halv månad tidigare i södra Götaland än i de norra delarna av landet.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningarna av tidpunkten för sådd och skörd av olika grödor har redovisats i Statistiska meddelanden J 1967:33, 1968:23 och 34. Där redovisas på län och produktionsområden för respektive gröda arealens procentuella fördelning efter tidpunkten för sådd och skörd.

7.21. Jordbrukets skördeskadeskydd

Genom beslut av Kungl Maj:t 1953 be- myndigades chefen för jordbruksdeparte- mentet att tillkalla sakkunniga för att utreda frågan om en permanent stödform för jordbrukare, som drabbats av skörde- skador. De sakkunniga avlämnade senare betänkande med förslag till skördeskade- skydd (SOU 1958:5). I mars 1961 framlade Kungl Maj:t proposition angä- ende införande av ett system för perma- nent skördeskadeskydd, vilken sedermera

bifölls av riksdagen. Huvudmyndighet för skördeskadeskyddet blev statens jord- bruksnämnd, medan ersättningsberäk- ningar skulle utföras vid statistiska cen- tralbyrån. Fr o m 1968 är enligt beslut av 1967 års riksdag anmälan till skördeskade- skyddet obligatorisk (se även s 46).

I detta avsnitt ges en allmän be- skrivning av skördeskadeskyddets ut- formning, finansiering m m år 1968. Därefter lämnas i *tab 93* resultaten för

riket av ersättningsberäkningarna under åren 1963—1967.

Uppgifter för 1968 om utfallet av skördeskadestycket är ännu ej tillgängliga för redovisning i denna årgång av årsboken.

Skördeskadestyckets utformning m m

Omfattning

I skördeskadestycket ingår samtliga jordbruk i riket med en åkerareal av minst 2 hektar.

För närvarande omfattar skyddet spannmål, oljeväxter, vallskörd, potatis och sockerbetor, men möjligheterna undersöks att utvidga det till att gälla även andra grödor.

Anmälan, blankett, definitioner

Anmälan till skördeskadestycket samordnades 1968 med uppgiftsinsamlingen till lantbruksstatistiken och lantbruksregistret. På blanketten (se bilaga 3) inhämtas bl a uppgifter om åkerarealens användning. Därvid skall även anges åkermark, som används till grödor som ej ingår i skyddet, ligger i träda eller är tillfälligt obrukad. Definitionen av begreppet »åker» sammanfaller med den som tillämpats i jordbruksinventeringarna och i 1966 års jordbruksräkning. Sålunda skall ej medtagas mångåriga slätter- och betesvallar, vilka endast undantagsvis utnyttjas eller som inte väntas bli plöjda på nytt.

Anmälan inges till lantbruksnämnden, som efter granskning av uppgifterna skickar den vidare till statistiska centralbyrån. Allt eftersom lantbruksnämnderna översänder anmälningarna stansas upp-

gifterna på hålkort. Uppgifter om arealer för odlade grödor samt olika ägoslag kontrolleras, medan stansningen av namn, adress och andra identitetsuppgifter listas och läses mot anmälningarna. Efter erforderlig rättning överförs uppgifterna på magnetband. Maskinellt utförs därefter vissa kontroller av de lämnade uppgifterna.

I fråga om arealuppgifterna görs varje år en speciell kontroll. För detta syfte uttas slumpmässigt ett antal anmälningar. Vid de uttagna gårdarna sker sedan kontrollen genom fältmätningar av de aktuella arealerna.

Ersättningsområden

För skördeskadestyckets syften har riket indelats i cirka 420 sk ersättningsområden (se s 30). Enligt statsmakternas beslut skall den fastställda områdesindelningen i regel inte ändras under löpande skördeår. Vissa begränsade möjligheter finns dock att tillfälligt anpassa områdesindelningen efter skadornas utbredning. Denna möjlighet får tillgripas, då det uppstått »lokalt koncentrerade totalskador» på skörden. En förutsättning för att en sådan anpassning skall kunna göras är bl a att erforderlig skördestatistik kan erhållas för de tillfälliga områdena och dessa måste därför i regel vara minst lika stora som de fastställda ersättningsområdena.

Ersättningsberäkningar

Områdesvis fastställs för varje gröda primärt dels *normskördevärden*, som motsvarar normal avkastning inom området,

dels *aktuella skördevärden*, som avser det aktuella årets skörd. Dessa värden, uttryckta i kronor per hektar, multipliceras med motsvarande arealuppgifter, varvid för varje brukningsenhet ett normskördevärde och ett aktuellt skördevärde erhålls för de i skyddet ingående grödorna. Totala skördevärden för brukningsenheten räknas fram genom addering av skördevärdena för de enskilda grödorna. Skillnaden mellan brukningsenhetens totala normskördevärde och dess totala aktuella skördevärde utgör det beräknade värdet av skördeskadan vid enheten.

Aktuellt skördevärde

Uppgifter rörande områdets aktuella skörd, uttryckt i kilogram per hektar, erhålls dels genom de objektiva skördeuppskattningarna (spannmål, vall och potatis), dels från Sveriges Oljeväxtintressenter (oljeväxter) och Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget (sockerbetor).

I fråga om brödsäd, oljeväxter, fabrikspotatis och sockerbetor utgjordes de aktuella priserna 1968 av sk inlösenpriser eller motsvarande, vilka justerats med hänsyn till skördens kvalitet inom området. För fodersäd utnyttjades vid värderingen ett genomsnitt av de noterade priserna under åren 1966—1968 och för matpotatis de under året gällande engrosprisonoteringarna (i Stockholm). Vid värderingen av mat- och foderpotatisskörden användes ett genomsnittspris för konsumtionsduglig resp ej konsumtionsduglig vara, erhållet genom uppdelning av skörden på konsumtion inkl utsäde, svinn och foder. I fråga om vallhö och foderpotatis beräknades skördevärdet med utgångspunkt från näringsinnehållet.

Normskördevärde

Den normala avkastningen (normskörden) för området erhöles vid 1968 års beräkningar på följande sätt.

För spannmål, mat- och foderpotatis samt första skörden av vall beräknades för varje län normskörden med hjälp av multipel regressionsanalys av skördestatistik för perioden 1922—1967 (gillesombudens årsväxt- och skörderapporter — se s 118—126 — för åren före 1957 och därefter objektiva skördeuppskattningar). Vid beräkningarna kom genomsnittsskörden under perioden med objektiva skördeuppskattningar och hektarskördeförändringen under hela analysperioden att bli utslagsgivande för normskörden. Eftersom perioden med objektiv skördestatistik är förhållandevis kort gjordes vissa modifieringar. Normskörden för fabrikspotatis beräknades med utgångspunkt från normskörden för mat- och foderpotatis samt avkastningsrelationen mellan fabrikspotatis resp mat- och foderpotatis enligt de objektiva skördeuppskattningarna från 1961. Inom varje län differentierades normskördarna sedan på ersättningsområden med ledning av särskilda relationstal.

Normskörden av tillvaratagen vallåterväxt bestämdes på material för åren efter 1958 enligt de objektiva skördeuppskattningarna.

För oljeväxter saknas i huvudsak skördestatistik för åren före 1956. Genomsnittsskördar för perioderna 1956—1967 (våroljeväxter) och 1957—1967 (höstoljeväxter) användes därför som normskördar 1968 sedan de förra ökats med den beräknade skördeökningen per hektar från respektive periods mitt. Differentieringen på ersättningsområden av dessa norm-

Tabell 93 Resultat av ersättningsberäkningarna för skörden åren 1963—1967. Hela riket

Avser brukningsenheter med minst 2 hektar åker

Beräkningsresultat; kronor, kronor per hektar, hektar resp procent	År				
	1963	1964	1965	1966	1967
Antal godkända anmälningar	31 955	52 861	84 121	69 689	61 607
Antal ersättningar	11 408	17 266	5 828	27 760	9 499
Summa ersättning, kronor	23 988 200	18 965 200	3 950 900	58 475 800	13 204 800
Genomsnittlig ersättning, kronor per hektar ¹	82	104	62	93	109
Skattad total försäkrad areal, hektar	3 064 018	3 011 221	2 979 171	2 886 374	2 858 764
Genomsnittlig normskörd, kronor per hektar	1 204	1 168	1 217	1 318	1 364
Genomsnittlig aktuell skörd, kronor per hektar	1 119	1 264	1 264	1 180	1 516
Genomsnittlig självrisk, kronor per hektar	187	181	189	204	212
Genomsnittlig självrisk, procent . .	15,5	15,5	15,5	15,5	15,5

¹ För ersättningsberättigade brukningsenheter.

skördar, vilka framräknats på grundval av material från Sveriges Oljeväxtintressenter och statistiska centralbyråns arealinventeringar, gjordes länsvis med hjälp av särskilda relationstal.

Normskörden för sockerbetor beräknades för varje ersättningsområde som ett medeltal för åren fr o m 1956 på basis av uppgifter från Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget.

Liksom i fråga om de aktuella priserna beräknades normpriser 1968 för avsalugrödorna med ledning av inlösenpriser, mittpriser eller motsvarande, vilka omräknats att motsvara genomsnittskvalitet för en längre period. För fodersäd bestämdes priset som ett medeltal av priserna under åren 1966—1968, medan för vallhö och foderpotatis motsvarande värden fastställdes med hänsyn till näringsinnehållet. I fråga om mat- och foderpotatis beräknades värdet med utgångspunkt från mittpriset, varvid samma uppdelning på konsumtionspotatis resp ej

konsumtionsduglig matpotatis tillämpades som vid beräkningen av det aktuella priset.

Självrisk. Utbetalning av ersättning

Enligt bestämmelserna skall brukaren själv svara för viss del av de förluster som inträder vid skördeskada. Självrisken skall stå i direkt proportion till den normala skördevariationen för brukningsenheten. Denna framräknas med ledning av områdesvis bestämda skördevariationer mellan olika år (för grödgrupper) samt brukningsenhetens arealfördelning. Härigenom blir självrisken storlek beroende dels av odlingsinriktningen vid brukningsenheten, dels av enhetens geografiska läge. I genomsnitt för samtliga brukningsenheter uppgår självrisken för närvarande till 15,5 % av normskördevärdet.

Sedan underlaget för beräkningarna färdigställt och överfört till magnetband, utförs i datamaskin ersättningsberäk-

ningar för samtliga brukare. Detaljerade beräkningsresultat skrivs ut för varje brukningsenhet.

Samtliga brukare, som lämnat anmälan i laga tid, får så snart ersättningsberäkningarna är slutförda, ett besked från statens jordbruksnämnd om utfallet. Eventuell ersättning utbetalas genom postgiro.

Skördeskadeskyddets finansiering

För finansiering av skördeskadeskyddet har bildats en särskild skördeskadefond, vilken förvaltas av statens jordbruksnämnd. Av de 30 milj kronor som varje år tillförs denna fond svarar staten och jordbrukarna för vardera hälften. De senares andel läggs på produktionen och tas ut i form av skördeskadeavgifter. I följande tablå har för 1967/68 angivits avgifternas fördelning på olika produkter.

Vid ingången av budgetåret 1968/69 fanns i fonden totalt omkring 81 milj kronor.

Utöver det årliga tillskottet till fonden har staten lämnat en garanti om 75 milj

Produkt	Andel i procent av jordbrukarnas bidrag till skördeskadefonden
Brödsäd	29,0
Fabrikspotatis	4,0
Oljevaxter	19,0
Socketrötter	8,7
Mjolk och grädde	19,3
Slaktboskap	20,0
	100,0

kronor, avsedd att tillgripas om så stora skördeskador skulle uppstå, att fondmedlen blir otillräckliga.

Övrig publicering

En mera ingående beskrivning av skördeskadeskyddets uppbyggnad och funktion lämnas dels i Statistiska meddelanden där även resultaten av ersättningsberäkningarna redovisas, dels i »Skördeskadeskyddet, principer och metoder», utgiven av statistiska centralbyrån i stencilmform 1968.

Beträffande metodiken m m i de objektiva skördeuppskattningarna, vilka ligger till grund för ersättningsberäkningarna i skördeskadeskyddet, hänvisas dels till den på s 127—133 i denna publikation lämnade redogörelsen, dels till Statistiska meddelanden J 1969:11.

8. Husdjursskötsel. Animalisk produktion

8.1. 1966 års allmänna jordbruksräkning

I ett tidigare avsnitt — se s 32 — har lämnats en redogörelse för uppläggning och genomförande av 1966 års jordbruksräkning. I föreliggande avsnitt redovisas dels vissa frekvens- och genomsnittsuppgifter

beträffande olika slag av husdjur, dels uppgifter om antalet unghöns och kycklingar med fördelning på värpraser och broiler den 15 september 1966 (sistnämnda uppgifter kan f n inte erhållas inom ramen

Tabell 94 Antal brukningsenheter med husdjur av olika slag den 15 september 1966
Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Hästar	Nötkreatur		Får och lamm	Svin	Höns	Unghöns och kyck- lingar	Totala an- talet bruk- ningsen- heter
		Kor	Samtliga nötkrea- tur					
<i>Län</i>								
Stockholms (och stad)	1 074	2 277	2 508	204	1 447	1 917	918	3 607
Uppsala	888	2 537	2 760	114	2 247	2 018	1 118	3 793
Södermanlands	1 136	2 735	2 995	139	1 822	2 333	1 318	3 963
Östergötlands	2 236	5 052	5 613	463	3 165	4 175	2 515	7 059
Jönköpings	5 153	8 756	9 260	465	5 904	6 623	3 851	10 169
Kronobergs	4 113	6 773	7 296	294	4 881	4 741	2 452	8 219
Kalmar	3 330	6 629	7 068	453	5 433	5 227	3 135	7 911
Gotlands	424	2 829	3 006	1 030	2 876	2 363	1 421	3 632
Blekinge	1 547	2 598	2 868	151	2 358	2 089	1 158	3 329
Kristianstads	2 315	8 398	9 278	564	8 391	6 429	3 909	10 779
Malmöhus	1 598	7 339	8 489	516	8 329	6 721	4 679	11 054
Hallands	2 051	6 471	6 960	385	6 160	5 078	3 241	7 948
Göteborgs o Bohus	2 714	5 362	5 640	308	2 772	4 044	2 512	6 533
Älvsborgs	5 683	11 368	12 118	488	6 868	8 104	4 406	14 408
Skaraborgs	2 435	9 546	10 380	541	6 586	7 599	4 634	13 101
Värmlands	3 692	6 480	6 839	646	4 516	3 893	1 795	10 767
Örebro	1 575	3 232	3 548	171	1 948	2 662	1 375	5 231
Västmanlands	1 301	2 581	2 952	97	2 177	2 082	1 090	4 296
Kopparbergs	2 524	3 675	3 854	439	2 334	1 217	572	5 909
Gävleborgs	3 601	4 394	4 683	560	3 660	1 339	556	7 484
Västernorrlands	4 306	6 530	6 836	478	3 348	1 672	617	9 810
Jämtlands	3 314	4 622	4 860	426	1 787	1 113	507	6 904
Västerbottens	4 177	9 578	9 970	1 095	4 322	1 018	398	12 948
Norrbottns	2 482	4 620	4 801	517	624	179	81	7 413
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder . .	1 584	8 406	9 957	642	10 126	7 983	5 514	13 273
» mellanbygder	2 731	12 103	13 033	1 634	11 866	9 532	5 942	15 028
» norra slättbygder	3 460	13 024	14 314	834	8 753	10 669	6 576	18 569
Svealands slättbygder	5 464	13 460	14 857	747	9 717	11 275	6 029	21 236
Götalands skogsbygder	24 376	45 146	48 060	2 388	31 843	33 301	19 048	53 819
Mellersta Sveriges skogsbygder	7 313	11 218	11 946	978	7 240	6 561	3 001	17 772
Nedre Norrland	11 057	15 327	16 085	1 478	9 071	3 940	1 609	24 029
Övre Norrland	7 684	15 698	16 330	1 843	5 339	1 375	539	22 541
Hela riket	63 669	134 382	144 582	10 544	93 955	84 636	48 258	186 267

för den löpande husdjursstatistiken, se tab 99 och tab 100). Dessutom redovisas vissa uppgifter om husdjursinnehavet hos djurhållare utan åker (avseende besättningar om mer än 500 svin resp mer än 1 000 höns).

Som framgår av uppgiftsblanketten (se bilaga 2) skulle i huvudsak samma indelning av husdjuren i kategorier och åldersgrupper som vid de årliga jordbruksinven-

teringarna (bilagorna 4—6) tillämpas i jordbruksräkningen. I föreliggande redovisning har dock vissa sammanslagningar till större grupper gjorts.

Resultat

I tab 94 och tab 95 redovisas antalet brukningsenheter med olika slag av husdjur samt husdjursbesättningarnas genomsnittliga storlek. Enligt tab 94 fanns nötkrea-

Tabell 95 Genomsnittligt antal husdjur per brukningsenhet den 15 september 1966

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker där husdjur av respektive slag förekom

Område	Hästar	Nötkreatur		Får och lamm	Svin	Höns	Unghöns och kycklingar
		Kor	Samtliga nötkreatur				
<i>Län</i>							
Stockholms (och stad)	2,2	10,4	21,3	31,2	17,5	46,3	58,1
Uppsala	1,7	10,6	20,6	25,9	17,6	61,9	99,7
Södermanlands	1,7	13,5	28,3	32,8	20,5	45,1	90,5
Östergötlands	1,5	10,3	23,3	24,8	19,0	43,4	139,8
Jönköpings	1,3	6,5	14,1	18,1	7,8	20,2	31,6
Kronobergs	1,3	5,2	11,4	14,7	10,6	34,3	65,7
Kalmar	1,5	8,4	19,3	36,7	17,3	30,1	41,9
Gotlands	3,0	6,6	18,4	66,9	17,8	43,8	157,2
Blekinge	1,4	5,7	13,7	20,2	24,5	70,8	104,3
Kristianstads	1,8	7,1	19,1	13,5	49,1	67,0	153,4
Malmöhus	3,1	8,0	21,7	10,4	47,6	51,0	141,5
Hallands	1,5	7,7	17,9	14,7	43,1	93,5	159,5
Göteborgs o Bohus	1,4	5,8	12,2	13,5	12,2	41,2	51,5
Älvsborgs	1,4	6,2	12,5	14,2	13,5	33,4	43,2
Skaraborgs	1,7	8,5	18,8	10,8	28,4	58,3	107,2
Värmlands	1,4	4,9	8,8	17,2	6,1	29,7	35,0
Örebro	1,5	7,7	16,1	30,7	18,1	53,4	96,5
Västmanlands	1,6	10,4	19,2	21,4	18,0	65,0	87,4
Kopparbergs	1,3	5,7	10,1	24,6	4,6	51,4	84,4
Gävleborgs	1,3	5,7	10,0	21,4	3,1	41,2	52,0
Västernorrlands	1,2	4,7	7,7	23,4	2,7	30,9	39,3
Jämtlands	1,3	5,4	9,0	19,9	2,2	21,0	33,9
Västerbottens	1,1	4,9	8,4	12,0	4,6	51,8	98,1
Norrbottnens	1,1	5,0	7,9	12,7	4,3	148,4	174,5
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder . . .	2,7	8,1	21,6	12,4	60,8	77,9	195,5
» mellanbygder	2,2	8,0	21,3	53,0	36,4	53,0	108,6
» norra slättbygder	1,7	8,7	19,1	13,7	28,9	54,8	120,1
Svealands slättbygder	1,8	10,4	20,9	29,6	18,8	54,2	84,3
Götalands skogsbygder	1,4	6,4	14,0	16,6	13,9	37,1	58,8
Mellersta Sveriges skogsbygder .	1,3	6,1	11,3	19,9	5,3	33,8	63,5
Nedre Norrland	1,3	5,0	8,4	22,2	2,7	33,8	46,2
Övre Norrland	1,1	4,8	8,1	12,5	4,3	60,2	101,6
Hela riket	1,4	6,9	14,9	23,1	21,4	47,2	92,4

Tabell 96 Antal unghöns och kycklingar den 15 september 1966

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Unghöns och kycklingar		Område; storleksgrupp	Unghöns och kycklingar	
	Av värpras	Broiler		Av värpras	Broiler
Län			Produktionsområden		
Stockholms (och stad) .	52 607	685	Götalands södra slättbygder	613 892	463 870
Uppsala	108 247	3 260	» mellanbygder . .	360 647	284 512
Södermanlands	88 984	30 357	» norra slättbygder	601 771	187 731
Östergötlands	146 562	204 966	Svealands slättbygder	466 753	41 791
Jönköpings	98 199	23 457	Götalands skogsbygder	956 072	164 502
Kronobergs	123 380	37 660	Mellersta Sveriges skogs-		
Kalmar	109 084	22 157	bygder	138 406	52 085
Gotlands	77 617	145 752	Nedre Norrland	70 166	4 119
Blekinge	93 366	27 386	Övre Norrland	54 461	282
Kristianstads	351 637	248 030			
Malmöhus	348 897	313 357			
Hallands	433 405	83 406			
Göteborgs o Bohus	128 434	965			
Älvsborgs	186 544	13 648	Storleksgrupper, hektar åker		
Skaraborgs	475 758	20 995	2,1— 5,0	356 713	118 474
Värmlands	62 035	705	5,1— 10,0	671 821	97 632
Örebro	116 350	16 310	10,1— 15,0	508 885	99 383
Västmanlands	94 152	1 076	15,1— 20,0	368 301	42 137
Kopparbergs	47 703	593	20,1— 30,0	542 850	147 599
Gävleborgs	26 321	2 576	30,1— 50,0	374 489	111 489
Västernorrlands	23 039	1 044	50,1—100,0	194 269	101 762
Jämtlands	16 852	327	Över 100,0	244 840	480 416
Västerbottens	38 973	70			
Norrbottnens	14 022	110	Hela riket	3 262 168	1 198 892

Tabell 97 Antal svin vid s k stora besättningar utanför jordbruket den 15 september 1966

Avser företag utan åker med mer än 500 svin. Inom parentes redovisade värden anger antalet besättningar med djur av respektive slag

Riksområde	Caltar för avel	Moder- sugor	Övriga svin		Summa svin	Summa svin i procent av summa svin vid brukningsen- heter med minst 0,25 hektar åker
			3 månader och däröver	Under 3 månader		
Södra och mellersta Sveriges slättbygder	..	..	..	..	24 102 (14)	1,6
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dal- bygder	..	..	..	..	15 292 (5)	3,2
Norra Sverige	—	—	—	—	—	—
Hela riket	17 (3)	868 (3)	31 459 (17)	7 050 (9)	39 394 (19)	1,9

tur vid 78 % av brukningsenheterna och svin vid 50 %. Som framgår av tab 95 var den genomsnittliga besättningsstorleken för nötkreatur 15 djur och för svin 21 djur.

I tab 95 bör uppmärksammas att ett litet antal extremvärden väsentligt kan påverka medeltalen. Speciellt är detta fallet beträffande uppgifterna för svin och höns. Sålunda är medelantalet höns högst i Norrbottens län, vilket sammanhänger med att ett fåtal av hönshållarna där hade mycket stora besättningar.

Uppgifter om antalet unghöns och kycklingar med fördelning på värpraser och broiler redovisas i tab 96 för län, produktionsemråden och storleksgrupper. I tab 97 och tab 98 återfinns resultat från undersökningen av antalet svin resp höns

och kycklingar hos större djurhållare utan åker.

Resultaten visar en betydande förekomst av höns och kycklingar utanför det egentliga jordbruket.

Övrig publicering

I publikationen Jordbruksräkningen 1966 (SOS) redovisas frekvensuppgifter — av den typ som återfinns i tab 94 — med detaljerad uppdelning av husdjuren i kategorier och åldersgrupper inom olika områden ned till kommunblocksnivå.

Vid sidan av den redovisning som skett i huvudrapporten från räkningen har vissa uppgifter om husdjursinnehavet utanför det egentliga jordbruket lämnats i Statistiska meddelanden J 1968:19.

Tabell 98 Antal höns och kycklingar vid s k stora besättningar utanför jordbruket den 15 september 1966

Avser företag utan åker med mer än 1 000 höns (inkl kycklingar). Inom parentes redovisade värden anger antalet besättningar med djur av respektive slag

Riksområde	Höns kläckta 1965 och tidigare	Unghöns och kycklingar	Summa höns och kycklingar	Summa höns och kycklingar i procent av summa höns och kycklingar vid brukningsenheter med minst 0,25 hektar åker
Södra och mellersta Sveriges slättbygder ..	217 620 (77)	1 687 370 (110)	1 904 990 (123)	34,7
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder.....	89 670 (49)	559 750 (67)	649 420 (81)	22,6
Norra Sverige	14 100 (9)	28 550 (9)	42 650 (10)	11,6
Hela riket	321 390 (135)	2 275 670 (186)	2 597 060 (214)	29,7

8.2. Jordbruksinventeringarna

Liksom tidigare insamlades vid jordbruksinventeringarna under 1968 särskilda uppgifter om antalet husdjur av olika slag. Den metodik som användes i dessa undersökningar har utförligt beskrivits i kap 2 (s 47) och föreliggande avsnitt innehåller därför endast en sammanfattning av de resultat som framkommit.

Undersökningarnas innehåll

Uppgiftsinsamlingens omfattning vid de olika undersökningstillfällena under 1968 har redovisats på s 48. Specifieringen av husdjuren på olika kategorier och åldersgrupper framgår i detalj av bilagorna 4—6.

Resultat

Antalet husdjur

I tab 99—103 lämnas vissa huvudresultat om antalet husdjur 1968 vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker.

Tab 99 innehåller uppgifter om antalet husdjur i juni 1968 inom de olika länen och hela riket. För att närmare belysa utvecklingen under året har i tab 100 sammanställts totalsummor för olika djurslag enligt de tre jordbruksinventeringarna. I denna tabell ingår dessutom uppgifter om djurantalet i juni närmast föregående år. Antalet husdjur i juni 1968 inom olika storleksgrupper av jordbruk framgår av tab 101 och tab 102. Tab 103 slutligen

innehåller beräknade värden för antalet nötkreatursenheter 1968 (se nedan).

Antalet *hästar* minskade från juni 1967 till juni 1968 med cirka 13 %. Av tab 102 framgår att det i förhållande till åkerarealen största antalet hästar påträffas i storleksgruppen 2—5 hektar åker. Med ökande åkerareal minskar sedan antalet hästar kontinuerligt.

Det totala antalet *nötkreatur* var i juni 1968 omkring 1 % lägre än vid samma tidpunkt föregående år. I förhållande till åkerarealen var antalet nötkreatur störst i de medelstora storleksgrupperna.

Antalet *svin* ökade med 1 % jämfört med föregående år. Liksom tidigare var uppfostringen i stor utsträckning förlagd till de medelstora brukningsenheterna såsom tab 102 utvisar.

Totalantalet *höns* och *kycklingar* ökade med 6 % från juni 1967 till juni 1968.

Antalet *får*, vilket ökat kontinuerligt sedan 1958, visade mellan 1967 och 1968 en uppgång med 7 %. Som framgår av tab 102 var fåruppfostringen liksom tidigare i stor utsträckning förlagd till de mindre jordbruken.

För att erhålla jämförbara siffror för den totala kreatursskötselns omfattning inom skilda områden har de olika slagen av husdjur omräknats till en gemensam enhet, *nötkreatursenhet*, enligt de sedan länge inom jordbruksstatistiken tillämpade grunderna¹. Av resultaten för 1968 — se tab 103 — framgår, att totalantalet nötkreatursenheter i riket minskat något jämfört med 1967.

¹ 1 nötkreatursenhet = 1 fullvuxet nötkreatur, 2 ungnöt eller kalvar, 2/3 vuxen häst, 4/3 unghäst eller föl, 4 svin resp 10 får.

Husdjursbesättningarnas storlek

Jordbruksinventeringarnas primäruppgifter rörande antalet husdjur har tidigare huvudsakligen använts för skattning av totalantalet djur inom olika områden. Fr o m 1964 har på grundval av juni-materialet vissa ytterligare beräkningar gjorts, varvid uppgifter framkom om brukningsenheternas fördelning efter djur-besättningarnas storlek. Dessa utvidgningar möjliggjordes genom ändring av den tidigare skattningsmetodiken och genom övergång till automatisk databehandling (se närmare s 49—50).

Resultaten från bearbetningen av 1968 års material har i sammanfattning införts i *tab 104* och *tab 105* (avser nötkreatur resp

svin). Enligt den första tabellen fanns i juni 1968 nötkreatur vid 73 % av det totala antalet brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. Antalet brukningsenheter utan svin — se *tab 105* — var avsevärt högre än antalet enheter utan nötkreatur; svin saknades sålunda vid 61 % av gårdarna.

Övrig publicering

Definitiva resultat från husdjursräkningarna 1968 finns införda i Statistiska meddelanden J 1968:14, 29, 43 och 49. Härutöver är sammanfattande översikter publicerade i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1968:7—8 och 1969:3.

Tabell 99 Antal husdjur den 4 juni 1968

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Hästar				Nötkreatur				
	Födda 1965 och tidigare ¹	Ung- hästar födda 1966 och 1967 ¹	Föl	Summa hästar	Tjurar, tjurkalvar och stutar		Kor		
					1 år och däröver	Under 1 år	Kor som kalvat ca gång	Övriga kor	Summa kor
<i>Län</i>									
Stockholms	1 233	314	204	1 751	3 791	5 853	5 399	15 999	21 398
Uppsala	783	124	85	992	2 803	6 837	5 827	17 907	23 734
Södermanlands	932	194	100	1 226	4 652	11 269	8 816	22 866	31 682
Östergötlands	1 995	259	224	2 478	11 362	18 212	12 124	35 720	47 844
Jönköpings	4 188	274	145	4 607	10 778	16 360	12 395	42 614	55 009
Kronobergs	3 567	239	211	4 017	8 182	10 672	7 620	25 107	32 727
Kalmar	2 999	193	152	3 344	11 704	18 467	12 922	39 184	52 106
Gotlands	793	387	235	1 415	7 441	9 524	4 789	12 778	17 567
Blekinge	1 240	167	76	1 483	5 402	5 699	3 019	9 765	12 784
Kristianstads	2 583	701	425	3 709	22 003	26 321	14 865	42 362	57 227
Malmöhus	2 783	1 147	704	4 634	23 186	23 139	13 561	38 379	51 940
Hallands	1 782	393	167	2 342	8 857	17 762	11 707	35 768	47 475
Göteborgs o Bohus	2 235	272	317	2 824	5 008	9 498	7 042	24 336	31 378
Älvsborgs	5 159	846	398	6 403	11 339	19 179	12 914	49 182	62 096
Skaraborgs	2 138	479	298	2 915	13 365	27 482	17 910	57 717	75 627
Värmlands	3 290	236	74	3 600	3 357	5 877	5 479	22 770	28 249
Örebro	1 542	142	47	1 731	3 418	8 347	5 018	18 153	23 171
Västmanlands	1 071	174	72	1 317	3 730	6 361	5 613	17 945	23 558
Kopparbergs	1 936	153	42	2 131	1 176	5 062	4 188	15 102	19 290
Gävleborgs	3 431	248	163	3 842	1 583	5 211	4 613	17 611	22 224
Västernorrlands	3 660	162	103	3 925	970	5 455	5 224	19 916	25 140
Jämtlands	2 886	217	96	3 199	2 003	4 587	4 135	17 004	21 139
Västerbottens	2 970	51	83	3 104	1 730	10 548	7 995	32 872	40 867
Norrbottnens	1 503	54	15	1 572	449	3 186	3 221	13 145	16 366
<i>Produktionsområden</i>									
Götalands södra slättbygder	2 463	934	438	3 835	25 502	29 989	15 899	43 531	59 430
» mellanbygder	3 393	1 191	739	5 323	32 758	42 268	24 216	67 289	91 505
» norra slättbygder	3 374	977	568	4 919	18 614	38 212	25 019	78 940	103 959
Svealands slättbygder	5 120	951	511	6 582	18 692	38 143	30 743	92 804	123 547
Götalands skogsbygder	20 860	2 163	1 572	24 595	58 978	87 037	62 230	210 855	273 085
Mellersta Sveriges skogsbygder...	6 761	462	120	7 343	7 186	16 012	13 330	50 067	63 397
Nedre Norrland	9 587	643	366	10 596	4 131	14 724	13 097	50 589	63 686
Övre Norrland	5 141	105	122	5 368	2 428	14 523	11 862	50 127	61 989
<i>Hela riket</i>									
1968	56 699	7 426	4 436	68 561	168 289	280 908	196 396	644 202	840 598
1967	65 990	7 774	4 645	78 409	167 056	256 992	206 003	665 791	871 794
1966	79 074	8 853	5 007	92 934	171 926	270 732	217 587	729 286	946 873
1965	93 121	9 856	5 722	108 699	159 940	271 103	223 728	763 690	987 418
1964	112 871	13 012	6 871	132 754	148 191	248 549	222 371	832 304	1 054 675

¹ Årtalen avser 1968 års uppgifter. För 1964—1967 gäller motsvarande åldersgränser.

					Får och lamm	Svin			Höns och kycklingar		
Kvigor 1 år och däröver		Kvigor och kvigkalvar under 1 år		Summa nötkreatur		Avelssvin	Övriga svin	Summa svin	Höns	Kycklingar	Summa höns och kycklingar
För pålägg	För slakt	För pålägg	För slakt								
9 051	1 034	7 376	1 434	49 937	8 600	2 588	29 124	31 712	131 615	23 930	155 545
9 915	793	7 963	1 601	53 646	2 518	5 996	33 097	39 093	190 328	60 887	251 215
15 790	1 292	12 039	1 246	77 970	7 772	4 722	35 390	40 112	128 177	46 202	174 379
24 136	3 209	17 813	3 503	126 079	15 298	6 449	49 979	56 428	250 484	348 716	599 200
23 799	4 448	17 669	4 835	132 898	9 963	7 001	35 734	42 735	153 958	82 002	235 960
14 326	2 962	10 259	2 852	81 980	9 650	6 239	39 769	46 008	177 249	103 301	280 550
24 323	5 358	19 324	5 039	136 321	12 819	13 415	91 116	104 531	195 099	110 166	305 265
9 238	2 262	7 284	1 868	55 184	83 825	6 641	38 563	45 204	132 166	182 762	314 928
5 387	1 139	4 824	1 887	37 122	4 685	3 451	50 769	54 220	137 898	64 232	202 130
29 743	7 694	22 889	6 174	172 051	6 573	45 467	379 414	424 881	517 519	588 989	1 106 508
32 384	7 441	24 452	5 046	167 588	5 624	45 326	359 465	404 791	423 144	476 171	899 315
24 887	3 754	19 889	3 641	126 265	7 866	34 430	247 939	282 369	701 698	486 705	1 188 403
11 946	2 594	9 431	3 288	73 143	8 360	4 629	28 362	32 991	240 222	95 434	335 656
22 129	4 500	18 599	6 898	144 740	10 754	13 194	68 769	81 963	300 344	193 610	493 954
35 445	6 415	28 538	6 642	193 514	12 856	24 486	179 679	204 165	531 228	384 018	915 246
7 508	1 154	6 502	3 150	55 797	11 408	3 219	27 009	30 228	125 992	26 556	152 548
8 805	1 428	6 852	1 937	53 958	5 777	3 438	30 678	34 116	179 541	120 016	299 557
9 107	1 345	7 003	1 523	52 627	2 542	5 717	32 806	38 523	160 915	111 646	272 561
5 695	515	5 323	1 808	38 869	8 344	1 004	7 234	8 238	67 708	30 744	98 452
6 769	462	5 608	1 327	43 184	12 852	1 049	6 351	7 400	40 988	7 204	48 192
5 815	528	5 134	2 373	45 415	9 889	808	5 209	6 017	62 805	17 396	80 201
5 441	306	5 514	1 015	40 005	8 698	165	1 491	1 656	24 163	2 991	27 154
7 922	1 458	8 827	6 128	77 480	13 692	3 499	20 616	24 115	65 173	27 942	93 115
3 491	642	3 380	1 421	28 935	5 422	280	1 595	1 875	18 678	4 335	23 013
37 166	8 739	27 386	5 491	193 703	6 993	64 116	564 846	628 962	843 746	966 086	1 809 832
49 844	10 356	39 874	9 041	275 646	97 902	50 237	396 489	446 726	591 145	498 789	1 089 934
48 456	7 417	38 504	9 503	264 665	22 793	31 763	229 961	261 724	751 604	690 576	1 442 180
52 522	5 558	41 337	7 957	287 756	27 065	23 640	171 382	195 022	800 249	355 680	1 155 929
115 693	24 191	90 155	26 311	675 450	57 660	63 885	372 653	436 538	514 237	871 974	2 386 211
20 351	3 110	17 215	5 461	132 732	22 184	3 928	28 270	32 198	240 787	141 514	382 301
16 817	1 216	15 015	4 925	120 514	28 041	1 837	14 170	16 007	130 016	39 059	169 075
12 203	2 146	13 006	7 947	114 242	23 149	3 807	22 387	26 194	85 308	32 277	117 585
353 052	62 733	282 492	76 636	2 064 708	285 787	243 213	1 800 158	2 043 371	4 957 092	3 595 955	8 553 047
353 532	71 346	279 053	83 675	2 083 448	266 729	250 743	1 765 280	2 016 023	4 816 882	3 288 620	8 105 502
366 786	68 945	298 533	87 023	2 210 818	238 434	230 069	1 667 742	1 897 811	5 097 656	2 950 825	8 048 481
372 367	68 354	303 488	87 478	2 250 148	220 176	228 060	1 656 247	1 884 307	5 462 813	3 315 284	8 778 097
384 625	74 911	307 071	93 189	2 311 211	218 127	221 727	1 643 286	1 865 013	5 658 889	3 956 105	9 614 994

**Tabell 100 Antal husdjur den 1 juni 1967, 1 mars, 4 juni och 15 oktober 1968.
Hela riket**

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Djurslag	Juni 1967	Mars 1968	Juni 1968	Oktober 1968
Hästar födda 1965 och tidigare ¹	65 990	..	56 699	..
Unghästar födda 1966 och 1967 ¹	7 774	..	7 426	..
Föl	4 645	..	4 436	..
Summa hästar	78 409	..	68 561	..
Tjurar och stutar 1 år och däröver	167 056	161 662	168 289	151 964
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år ..	256 992	264 668	280 908	272 690
Kor	871 794	852 318	840 598	834 887
Därav kor som kalvat en gång	206 003	207 907	196 396	202 737
» övriga kor	665 791	644 411	644 202	632 150
Kvigor 1 år och däröver	424 878	386 363	415 785	398 446
Därav för pålägg	353 532	322 155	353 052	338 296
» slakt	71 346	64 208	62 733	60 150
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	362 728	352 972	359 128	353 404
Därav för pålägg	279 053	280 889	282 492	292 024
» slakt	83 675	72 083	76 636	61 380
Summa nötkreatur	2 083 448	2 017 983	2 064 708	2 011 391
Får och lamm	266 729	..	285 787	..
Galtar för avel 6 månader och däröver ..	10 017	9 406	10 244	10 059
Modersuggor	240 726	230 629	232 969	223 670
Därav första gången dräktiga	53 375	43 335	41 791	39 592
» övriga dräktiga	112 565	114 185	109 471	106 870
» digivande samt icke dräktiga ..	66 605	63 431	70 526	68 442
» utslagssuggor	8 181	9 678	11 181	8 766
Summa avelssvin	250 743	240 035	243 213	233 729
Övriga svin	1 765 280	1 798 400	1 800 158	1 828 893
Därav 3 månader och däröver	827 377	914 012	836 474	909 515
» under 3 månader	937 903	884 388	963 684	919 378
Summa svin	2 016 023	2 038 435	2 043 371	2 062 622
Höns	4 816 882	..	4 957 092	..
Därav kläckta 1966 ¹ och tidigare ..	1 820 371	..	1 588 705	..
» » 1967 ¹	2 996 511	..	3 368 387	..
Kycklingar	3 288 620	..	3 595 955	..
Summa höns och kycklingar	8 105 502	..	8 553 047	7 445 864

¹ Årtalen avser 1968 års uppgifter. För 1967 gäller motsvarande åldersgränser.

Tabell 101 Antal husdjur inom olika storleksgrupper den 4 juni 1968. Hela riket

Djurslag	Storleksgrupp, hektar åker						
	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0
Hästar födda 1965 och tidigare	10 693	19 822	14 203	4 065	3 428	2 391	2 097
Unghästar födda 1966 och 1967	403	1 353	1 908	692	1 120	989	961
Föl	219	810	1 149	501	642	566	549
Summa hästar	11 315	21 985	17 260	5 258	5 190	3 946	3 607
Tjurar och stutar 1 år och däröver	5 348	19 575	35 866	27 550	31 458	27 350	21 142
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	11 265	36 339	63 437	49 056	50 000	39 852	30 959
Kor	53 909	157 598	239 967	143 193	122 545	70 988	52 398
Därav kor som kalvat en gång	8 649	27 768	53 441	35 806	33 129	20 781	16 822
» övriga kor	45 260	129 830	186 526	107 387	89 416	50 207	35 576
Kvigor 1 år och däröver ..	17 235	55 883	108 737	75 184	73 887	47 263	37 596
Därav för pålägg	11 808	45 023	92 011	65 690	63 028	40 760	34 732
» » slakt	5 427	10 860	16 726	9 494	10 859	6 503	2 864
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	17 429	54 183	96 432	63 545	61 550	37 787	28 202
Därav för pålägg	9 378	37 584	76 239	51 997	50 039	31 706	25 549
» » slakt	8 051	16 599	20 193	11 548	11 511	6 081	2 653
Summa nötkreatur	105 186	323 578	544 439	358 528	339 440	223 240	170 297
Får och lamm	38 419	58 836	58 876	38 286	35 667	31 425	24 278
Galtar för avel 6 månader och däröver	199	772	2 364	2 009	2 843	1 383	674
Modersuggor	6 443	26 467	70 861	49 225	45 281	23 335	11 357
Övriga svin	40 954	146 721	415 075	349 784	386 538	259 260	201 826
Därav 3 månader och däröver	15 015	39 226	141 887	153 084	195 241	155 687	136 334
» under 3 månader ..	25 939	107 495	273 188	196 700	191 297	103 573	65 492
Summa svin	47 596	173 960	488 300	401 018	434 662	283 978	213 857
Höns	509 900	1 019 721	1 328 368	681 865	661 649	394 619	360 970
Därav kläckta 1966 och tidigare	176 213	397 944	470 843	222 156	173 772	95 342	52 435
» kläckta 1967	333 687	621 777	857 525	459 709	487 877	299 277	308 535
Kycklingar	321 195	536 924	865 582	498 139	352 745	279 573	741 797
Summa höns och kycklingar	831 095	1 556 645	2 193 950	1 180 004	1 014 394	674 192	1 102 767

Tabell 102 Antal husdjur per 100 hektar åker inom olika storleksgrupper den 4 juni 1968. Hela riket

Djurslag	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
Hästar födda 1965 och tidigare	7,4	5,3	2,3	0,9	0,6	0,5	0,5	1,9
Unghästar födda 1966 och 1967	0,3	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Föl	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
Summa hästar	7,8	5,9	2,8	1,2	0,9	0,8	0,8	2,3
Tjurar och stutar 1 år och däröver	3,7	5,2	5,9	6,1	5,8	5,7	4,9	5,5
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	7,8	9,7	10,4	10,8	9,1	8,3	7,1	9,2
Kor	37,4	42,0	39,4	31,7	22,4	14,7	12,1	27,6
Därav kor som kalvat en gång	6,0	7,4	8,8	7,9	6,1	4,3	3,9	6,4
» övriga kor	31,4	34,6	30,6	23,8	16,3	10,4	8,2	21,2
Kvigor 1 år och däröver ..	12,0	14,9	17,8	16,6	13,5	9,8	8,7	13,7
Därav för pålägg	8,2	12,0	15,1	14,5	11,5	8,5	8,0	11,6
» » slakt	3,8	2,9	2,7	2,1	2,0	1,3	0,7	2,1
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	12,1	14,4	15,8	14,1	11,2	7,9	6,5	11,8
Därav för pålägg	6,5	10,0	12,5	11,5	9,1	6,6	5,9	9,3
» » slakt	5,6	4,4	3,3	2,6	2,1	1,3	0,6	2,5
Summa nötkreatur	73,0	86,2	89,3	79,3	62,0	46,4	39,3	67,8
Får och lamm	26,7	15,7	9,7	8,5	6,5	6,5	5,6	9,4
Galtar för avel 6 månader och däröver	0,1	0,2	0,4	0,5	0,5	0,3	0,2	0,3
Modersuggor	4,5	7,0	11,6	10,9	8,3	4,8	2,6	7,7
Övriga svin	28,4	39,1	68,1	77,3	70,6	53,9	46,6	59,1
Därav 3 månader och däröver	10,4	10,5	23,3	33,8	35,7	32,4	31,5	27,5
» under 3 månader ..	18,0	28,6	44,8	43,5	34,9	21,5	15,1	31,6
Summa svin	33,0	46,3	80,1	88,7	79,4	59,0	49,4	67,1
Höns	353,7	271,7	218,0	150,8	120,9	82,0	83,3	162,9
Därav kläckta 1966 och tidigare	122,2	106,0	77,3	49,1	31,8	19,8	12,1	52,2
» kläckta 1967	231,5	165,7	140,7	101,7	89,1	62,2	71,2	110,7
Kycklingar	222,8	143,0	142,0	110,1	64,4	58,1	171,3	118,2
Summa höns och kycklingar	576,5	414,7	360,0	260,9	185,3	140,1	254,6	281,1

Tabell 103 Beräknat antal nötkreatursenheter¹ den 4 juni 1968

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Antal nötkreatursenheter	Område	Antal nötkreatursenheter
<i>Län</i>		Jämtlands	37 420
Stockholms	48 590	Västerbottens	71 990
Uppsala	51 450	Norrbottnens	26 190
Södermanlands	69 580		
Östergötlands	111 630	<i>Produktionsområden</i>	
Jönköpings	117 620	Götalands södra slättbygder	301 980
Kronobergs	79 600	» mellanbygder	327 970
Kalmar	132 240	» norra slättbygder	267 550
Gotlands	61 440	Svealands slättbygder	275 240
Blekinge	43 720	Götalands skogsbygder	652 750
Kristianstads	237 240	Mellersta Sveriges skogsbygder	122 500
Malmöhus	228 680	Nedre Norrland	116 110
Hallands	165 770	Övre Norrland	106 070
Göteborgs o Bohus	67 640		
Älvsborgs	139 330	<i>Hela riket</i>	
Skaraborgs	197 370	1968	2 170 170
Värmlands	57 570	1967	2 200 130
Örebro	51 840	1966	2 292 110
Västmanlands	51 630	1965	2 343 220
Kopparbergs	35 610	1964	2 429 320
Gävleborgs	42 080		
Västernorrlands	43 940		

¹ Definition se s 176.

Tabell 104 Antal brukningsenheter fördelade efter antalet kor vid enskilda brukningsenheter år 1968

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Storleksgrupp; område	Antal brukningsenheter						Summa
	Utan nötkreatur	Med nötkreatur					
		Utan kor	Med kor				
			1—3	4—9	10—24	Över 24	
<i>Storleksgrupper, hektar åker</i>							
2,1— 5,0	17 596	2 526	14 363	4 859	53	—	39 397
5,1— 10,0	12 557	2 587	10 416	22 747	748	—	49 055
10,1— 20,0	6 940	2 299	3 878	19 533	8 206	24	40 880
20,1— 30,0	2 751	1 459	1 251	4 587	7 921	120	18 089
30,1— 50,0	3 073	1 540	1 057	1 640	6 169	494	13 973
50,1—100,0	2 131	1 057	459	380	2 030	1 015	7 072
Över 100,0	872	340	91	83	157	825	2 368
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	3 887	1 770	1 490	3 193	1 905	244	12 489
» mellanbygder...	2 388	1 188	2 079	4 926	3 290	265	14 136
» norra slättbygder	5 117	1 305	2 673	4 181	3 790	458	17 524
Svealands slättbygder	6 937	1 456	1 974	4 038	4 466	685	19 556
Götalands skogsbygder....	5 797	3 750	10 874	20 430	8 243	479	49 573
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	6 418	780	3 526	4 012	1 667	201	16 604
Nedre Norrland	8 035	978	4 177	6 630	1 057	71	20 948
Övre Norrland	7 341	581	4 722	6 419	866	75	20 004
<i>Hela riket</i>							
1968.....	45 920	11 808	31 515	53 829	25 284	2 478	170 834
1967.....	47 031	11 132	34 669	59 899	25 349	2 299	180 379
1966.....	47 309	10 241	38 137	68 961	26 667	2 250	193 565
1965.....	46 138	9 395	43 083	77 215	26 048	2 090	203 969
1964.....	44 359	8 524	48 164	85 679	26 752	1 932	215 410

Tabell 105 Antal brukningsenheter fördelade efter antalet svin vid enskilda brukningsenheter år 1968

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Storleksgrupp; område	Antal brukningsenheter						Summa
	Utan svin	Med svin					
		1—2	3—10	11—50	51—200	Över 200	
<i>Storleksgrupper, hektar åker</i>							
2,1— 5,0	31 580	4 970	1 703	1 044	86	14	39 397
5,1— 10,0	32 280	7 059	5 068	4 067	563	18	49 055
10,1— 20,0	19 806	4 927	5 427	8 230	2 330	160	40 880
20,1— 30,0	7 549	1 620	2 300	4 220	2 213	187	18 089
30,1— 50,0	6 500	831	1 399	2 758	2 096	389	13 973
50,1—100,0	4 105	270	440	896	1 011	350	7 072
Över 100,0	1 759	16	42	71	206	274	2 368
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	3 630	228	996	4 198	2 936	501	12 489
» mellanbygder...	4 130	1 274	2 244	4 265	1 881	342	14 136
» norra slättbygder	10 493	817	1 783	3 302	955	174	17 524
Svealands slättbygder	13 520	1 778	1 794	1 661	653	150	19 556
Götalands skogsbygder....	25 443	7 419	7 610	7 131	1 788	182	49 573
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	13 153	2 206	757	314	157	17	16 604
Nedre Norrland	16 414	3 847	545	93	42	7	20 948
Övre Norrland	16 796	2 124	650	322	93	19	20 004
<i>Hela riket</i>							
1968.....	103 579	19 693	16 379	21 286	8 505	1 392	170 834
1967.....	108 463	20 208	18 069	23 825	8 615	1 199	180 379
1966.....	118 633	21 803	18 854	25 723	7 505	1 047	193 565
1965.....	120 638	24 204	22 455	28 727	7 037	908	203 969
1964.....	122 483	27 519	25 642	32 139	6 907	720	215 410

8.3. Nötkreaturens rasfördelning

I programmet för 1961 års jordbruksräkning ingick bl a en specialundersökning rörande nötkreaturens rasfördelning, baserad på material som insamlades i samband med statistiska centralbyråns ordinarie husdjursräkning i oktober 1961.

Med hjälp av oktobermaterialet erhöles skattningar av nötkreaturens relativa fördelning på olika raser. Dessa uppgifter utnyttjades sedan för beräkning av motsvarande fördelning — i absoluta tal — av antalet nötkreatur enligt jordbruksräkningen.

Tabell 106 Antal kor och ungnöt¹ av olika raser år 1961

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Svensk röd och vit boskap (SRB)		Svensk låglandsboskap (SLB)		Svensk kullig boskap (SKB)	
	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt
<i>Län</i>						
Stockholms (och stad).....	31 973	28 972	88	740	68	30
Uppsala	33 962	28 249	224	238	7	—
Södermanlands	45 090	41 508	94	228	8	—
Östergötlands.....	60 698	65 944	1 915	4 311	121	20
Jönköpings	66 967	61 414	1 972	1 706	47	61
Kronobergs	43 834	37 547	725	1 041	—	—
Kalmar	61 399	69 033	659	1 505	—	—
Gotlands	19 537	30 062	140	235	—	—
Blekinge	17 860	19 494	260	1 847	—	—
Kristianstads	24 605	29 629	44 643	79 844	—	—
Malmöhus	8 298	9 441	70 859	128 226	—	—
Hallands	26 352	26 694	28 005	38 622	15	10
Göteborgs o Bohus	36 690	32 806	931	1 012	18	15
Älvsborgs	82 199	63 295	2 471	3 444	403	112
Skaraborgs	90 174	88 891	8 251	11 691	64	19
Värmlands	32 984	23 002	179	1 491	3 233	1 359
Örebro	31 989	27 982	85	179	119	66
Västmanlands	34 138	28 478	128	582	50	61
Kopparbergs	15 870	9 730	184	104	8 749	4 024
Gävleborgs	26 229	17 555	—	—	1 545	715
Västernorrlands	10 822	6 858	—	—	25 324	12 159
Jämtlands	2 973	2 863	—	10	25 739	14 612
Västerbottens	6 371	4 413	332	207	49 911	30 787
Norrbottens	7 636	4 367	127	72	22 184	10 908
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder	13 758	17 200	75 875	143 183	15	10
» mellanbygder	61 980	86 265	45 881	75 240	—	—
» norra slättbygder	127 912	126 232	9 419	15 102	83	64
Svealands slättbygder	175 737	155 496	617	2 803	247	121
Götalands skogsbygder	314 368	287 306	29 292	39 467	245	103
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	75 578	53 568	453	1 142	5 075	2 203
Nedre Norrland	34 668	23 100	276	115	53 426	27 180
Övre Norrland	14 649	9 060	459	283	78 514	45 277
Hela riket	818 650	758 227	162 272	277 335	137 605	74 958

¹ Ungnöt omfattar kvigor, kvigkalvar, ungtjurar och stutar. — ² SJB = Svensk jerseyboskap, SAB = Ch = Charolais.

Resultat

En översikt över nötkreaturens rasfördelning 1961 — med särredovisning av kor resp ungnöt — lämnas i *tab 106*. Enligt denna sammanställning var 71 % av de kor som redovisats i jordbruksräkningen 1961 av SRB-ras (Svensk röd och vit boskap). Motsvarande andel för ungnöt var 66 %.

Övrig publicering

För en närmare beskrivning av den särskilda undersökningen rörande nötkreaturens rasfördelning hänvisas dels till Jordbruksräkningen 1961 (SOS), dels till avsnitt 2.4. i föreliggande publikation i vilket metodiken m m i de årliga jordbruksinventeringarna behandlas.

Övriga mjölkkraser (SJB, SAB, RB) ¹		Köttkraser (AA, Hfd, Ch) ²		Korsningsdjur i första generationen		Annan eller okänd ras		Summa	
Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt
180	239	80	103	123	440	155	50	32 667	30 574
14	27	73	145	56	176	338	318	34 674	29 153
284	237	136	210	520	951	85	160	46 217	43 294
554	524	89	266	566	2 088	124	224	64 067	73 377
736	797	3	26	270	735	532	336	70 527	65 075
296	217	81	121	263	513	222	201	45 421	39 640
1 011	763	57	187	425	1 203	414	413	63 965	73 104
181	219	26	61	80	744	151	202	20 115	31 523
390	228	25	32	97	512	—	26	18 632	22 139
778	525	413	592	727	2 076	797	1 296	71 963	113 962
338	414	140	209	379	1 000	205	302	80 219	139 592
766	943	55	100	277	696	386	448	55 856	67 513
601	317	48	123	139	262	35	76	38 462	34 611
455	248	50	130	393	1 647	836	584	86 807	69 460
269	156	101	183	494	1 407	388	284	99 741	102 631
527	291	51	68	569	540	3 127	1 292	40 670	28 043
295	103	73	154	36	180	251	124	32 848	28 788
276	179	3	11	362	603	50	381	35 007	30 295
130	86	60	89	273	484	220	62	25 486	14 579
329	148	—	—	342	156	2 761	990	31 206	19 564
851	559	—	—	909	1 028	1 851	847	39 757	21 451
43	37	—	—	373	507	609	319	29 737	18 348
259	81	—	—	520	722	2 290	1 012	59 683	37 222
12	—	—	—	780	504	942	491	31 681	16 342
627	769	403	616	495	2 138	398	408	91 571	164 324
1 095	911	232	435	558	2 283	640	1 250	110 386	166 384
556	307	189	365	467	2 862	452	349	139 078	145 281
939	800	416	691	1 217	2 401	881	1 019	180 054	163 331
3 725	2 957	247	568	2 233	5 130	2 150	2 182	352 260	337 713
1 020	667	19	48	933	1 277	4 142	1 681	87 220	60 586
1 317	846	58	87	1 722	1 825	4 652	1 886	96 119	55 039
296	81	—	—	1 348	1 258	3 454	1 663	98 720	57 622
9 575	7 338	1 564	2 810	8 973	19 174	16 769	10 438	1 155 408	1 150 280

Svensk ayrshireboskap, RB = Dansk röd boskap. — ³ AA = Aberdeen Angus, Hfd = Hereford,

8.4. Antalet galtar och betäckta suggor

Statistiska centralbyrån redovisar för varje månad uppgifter om antalet galtar samt antalet under månaden betäckta suggor. Till grund för denna redovisning ligger sammandrag som fr o m juli 1967 upprättas vid lantbruksnämnderna. Tidigare har detta arbete utförts av hushållningssällskapen.

Författning

Bestämmelserna rörande uppgiftsskyldighet m m återfinns i Kungl Maj:ts kunngörelse den 30 december 1953 (nr 758) med ändring den 25 maj 1967 (nr 394).

Insamling av primäruppgifter

Enligt ovannämnda författning skall varje innehavare av galt, som utnyttjas för avelsändamål, föra journal med fortlöpande uppgifter om betäckningar samt om försäljning och inköp av fargalt. Vidare skall galthållaren första dagen efter varje kalendermånads utgång till vederbörande lantbruksnämnd insända kopia av de upp-

gifter som under månaden införts i betäckningsjournalen.

Det åligger varje lantbruksnämnd att kontrollera galthållarnas redovisning samt att upprätta sammandrag för länet och insända detta till statistiska centralbyrån senast 10 dagar efter kalendermånadens utgång.

Resultat

Uppgifter om antalet tjänstbara galtar resp antalet betäckta suggor åren 1964—1968 redovisas i sammandrag i *tab 107*. Av dessa resultat framgår att betäckningarna minskat med totalt cirka 2 % från 1967 till 1968.

Övrig publicering

Uppgifter för län och hela riket redovisas månadsvis i Statistiska meddelanden omkring 14 dagar efter utgången av respektive rapportmånad. En sammanfattande redovisning ges dessutom i tabellavdelningen i Jordbruksekonomiska Meddelanden.

Tabell 107 Antal tjänstbara galtar och betäckta suggor åren 1964—1968. Hela riket

År	Jan	Febr	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	Medeltal per år resp summa
<i>Tjänst- bara galtar</i>													
1968.....	8 425	8 398	8 321	8 211	8 282	8 284	8 406	8 357	8 375	8 461	8 509	8 599	8 386
1967.....	8 174	8 311	8 346	8 312	8 524	8 498	8 519	8 506	8 427	8 481	8 415	8 524	8 420
1966.....	7 841	7 870	7 903	7 954	7 802	7 782	7 962	7 932	7 945	8 014	8 089	8 142	7 936
1965.....	7 358	7 381	7 438	7 493	7 528	7 579	7 595	7 632	7 507	7 711	7 635	7 615	7 539
1964.....	6 830	6 973	7 002	7 125	7 131	7 199	7 190	7 241	7 243	7 198	7 196	7 305	7 136
<i>Betäckta suggor</i>													
1968.....	34 397	33 177	33 515	31 996	35 334	33 285	34 756	33 550	31 306	33 582	36 534	37 335	408 767
1967.....	36 720	34 256	34 441	34 359	36 470	34 683	34 542	35 310	32 908	33 008	35 840	35 915	418 452
1966.....	33 239	29 528	31 883	31 352	32 438	31 718	31 940	31 875	28 563	31 907	34 975	36 056	385 474
1965.....	34 381	30 110	30 720	30 413	32 986	32 833	32 158	30 936	26 652	28 600	31 880	33 612	375 281
1964.....	33 824	30 563	30 438	28 913	29 948	29 779	30 186	29 876	25 912	27 544	30 511	32 495	359 989

8.5. Hästpremieringen

Den med statsmedel understödda hästpremieringen har till ändamål att »verka för åstadkommande av goda och för olika trakter och ändamål fullt lämpliga hästar». Premieringen, vilken står under överinseende av lantbruksstyrelsen, sker i två former, nämligen dels som hingstpremiering, dels som fölstopremiering.

Närmare bestämmelser rörande hästpremieringen finns meddelade i Kungl Maj:ts kungörelse den 4 november 1966 (nr 560) med ändring den 25 maj 1967 (nr 390). Dessa bestämmelser innebär vissa

inskränkningar i premieringens omfattning jämfört med tidigare år, då även premiering av unghästar förekom.

Premieringens utförande

Hästpremieringen äger rum vid särskilda premieringsförrättningar. Bedömningen av hästarna verkställs dels av hingstpremieringsnämnder, dels av särskilt utsedda premieringsförrättare.

För att en häst skall kunna komma under bedömning vid premieringsmöte krävs att

Tabell 108 Antal premierade hästar, beslutade belöningar m m år 1968

Område	Antal premierade hästar	Hingstar				Fölston			Summa penning- pris, kronor
		Värdebokstav			Penning- pris, kronor	Värdebokstav		Penning- pris, kronor	
		A	AB	B		A	B		
Län									
Stockholms.....	75	—	—	28	—	11	36	2 940	2 940
Uppsala	37	—	—	2	—	15	20	5 600	5 600
Södermanlands	46	—	—	5	—	10	31	3 665	3 665
Östergötlands.....	55	1	—	7	650	13	34	4 255	4 905
Jönköpings	154	1	—	5	450	27	121	8 295	8 745
Kronobergs	107	2	—	5	500	20	80	7 065	7 565
Kalmar	93	—	—	5	250	30	58	7 405	7 655
Gotlands	78	—	1	6	—	17	54	3 650	3 650
Blekinge	23	—	—	2	—	2	19	2 155	2 155
Kristianstads	80	1	—	12	850	9	58	8 640	9 490
Malmöhus	187	2	—	22	1 150	47	116	14 610	15 760
Hallands	52	1	—	13	1 100	12	26	4 660	5 760
Göteborgs o Bohus ...	57	3	5	9	2 200	12	28	5 710	7 910
Älvsborgs	94	1	2	8	850	29	54	12 990	13 840
Skaraborgs	120	—	—	8	500	34	78	10 080	10 580
Värmlands	46	1	1	5	600	8	31	3 965	4 565
Örebro.....	12	—	—	1	—	6	5	1 275	1 275
Västmanlands	66	—	—	5	250	19	42	5 500	5 750
Kopparbergs	28	—	—	5	—	2	21	790	790
Gävleborgs	16	2	1	5	—	2	6	1 225	1 225
Västernorrlands	14	—	—	7	—	2	5	475	475
Jämtlands	36	—	—	12	1 000	6	18	1 360	2 360
Västerbottens	16	—	1	7	250	3	5	640	890
Norrbottnens	6	—	—	—	—	—	6	125	125
Hela riket									
1968.....	1 498	15	11	184	10 600	336	952	117 075	127 675
1967.....	2 482	114	87	514	20 400	568	1 199	157 980	178 380

den uppfyller vissa villkor i fråga om rastillhörighet och härstamning. Anmälan om deltagande i premieringen skall av hästens ägare (eller ägarens representant) göras till respektive lantbruksnämnd.

Bedömningen omfattar dels hästens egenskaper som individ, dels avkommans beskaffenhet. Den vid hästpremieringen förekommande belöningen är värdebokstav i vissa fall kombinerad med penningpris. Värdebokstäverna är A, AB och B, av vilka A innebär den högsta belöningen.

På grundval av insända uppgifter upprättar lantbruksstyrelsen årligen en särskild sammanställning över premieringsverksamheten.

Resultat

Vissa huvudresultat från hästpremieringarna 1968 meddelas i *tab 108*.

Då reglerna ändrats både vad gäller former för belöningar och med avseende på vilka hästar som kan komma i fråga för premieringen, är resultaten fr o m år 1967 inte jämförbara med tidigare år.

Övrig publicering

En detaljerad redogörelse för premieringsverksamhetens omfattning och resultat 1968 återfinns i lantbruksstyrelsens meddelande nr 81 serie B.

8.6. Mjölkboskapskontrollen

I samband med lantbruksnämndernas omorganisation överfördes den 1 juli 1967 ansvaret på riksplanet för kokontrollverksamheten från lantbruksstyrelsen till Svensk Husdjursskötsel, Hållsta. Lantbruksstyrelsen har dock, som framgår av Kungl Maj:ts kungörelse den 25 maj 1967 (nr 396), även därefter överinseende över kontrollverksamheten.

Kontrollens genomförande

För ledning av kontrollverksamheten har inom Svensk Husdjursskötsel tillsatts en särskild kontrollnämnd. Lokalt bedrivs kontrollen av kontrollföreningar (husdjursföreningar). Själva kontrollarbetet

utförs av hos dessa föreningar anställda kontrollassistenter.

För att kontrollresultaten skall tillerkännas officiellt vitsord erfordras att kontrollföreningsmedlem elva till tolv gånger om året med regelbundna mellanrum ombesörjer mjölmängdsbestämning och uttagning av mjölkprov för fetthaltsundersökning samt att förlängd kontroll sker genom besök av kontrollassistent enligt särskilda regler.

Vid sidan av den officiella kontrollen utförs s k enskild kontroll. Denna skiljer sig från den förra därigenom att förlängd kontroll av assistent ej förekommer.

Bearbetningen av primäruppgifterna från mjölkboskapskontrollen sker centralt vid föreningen Svensk Husdjursskötsels datacentral.

Tabell 109 Antal mjölkboskapsbesättningar och kor i officiell resp enskild kontroll kontrollåret¹ 1967/68

Område	Officiell kontroll		Enskild kontroll		Summa	
	Antal besättningar	Antal kor	Antal besättningar	Antal kor	Antal besättningar	Antal kor
<i>Län</i>						
Stockholms	561	10 326	22	290	583	10 616
Uppsala	675	11 975	—	—	675	11 975
Södermanlands	1 366	25 673	—	—	1 366	25 673
Östergötlands	1 838	30 415	61	575	1 899	30 990
Jönköpings	977	12 031	118	1 094	1 095	13 125
Kronobergs	744	8 222	47	322	791	8 544
Kalmar						
norra delen	536	8 645	30	306	566	8 951
södra »	953	13 923	14	126	967	14 049
Gotlands	776	7 916	12	89	788	8 005
Blekinge	220	3 311	—	—	220	3 311
Kristianstads	1 618	20 314	8	50	1 626	20 364
Malmöhus	2 217	27 710	108	814	2 325	28 524
Hallands	1 945	25 074	374	2 961	2 319	28 035
Göteborgs o Bohus	578	6 888	—	—	578	6 888
Älvsborgs						
norra delen	817	10 990	58	582	875	11 572
södra »	953	10 103	—	—	953	10 103
Skaraborgs	2 159	33 747	2	21	2 161	33 768
Värmlands	624	9 097	35	261	659	9 358
Örebro	820	12 227	19	192	839	12 419
Västmanlands	781	12 365	—	—	781	12 365
Kopparbergs	741	8 564	—	—	741	8 564
Gävleborgs	1 023	9 615	19	140	1 042	9 755
Västernorrlands	1 182	9 184	—	—	1 182	9 184
Jämtlands	1 132	10 193	—	—	1 132	10 193
Västerbottens	1 018	8 769	63	467	1 081	9 236
Norrbottens	535	5 898	—	—	535	5 898
<i>Hela riket</i>						
1967/68	26 789	353 175	990	8 290	27 779	361 465
1966/67	27 810	352 392	1 684	13 694	29 494	366 086
1965/66	27 310	346 094	2 462	21 246	29 772	367 340
1964/65	26 535	328 466	2 994	25 151	29 529	353 617
1963/64	25 042	308 501	3 912	32 178	28 954	340 679

¹ Avser tiden 1 oktober—30 september.**Resultat**

I tab 109 redovisas för kontrollåret 1967/68 uppgifter om verksamhetens totala omfattning (med fördelning på de båda kontrollformerna). Det framgår bl a att cirka 361 500 kor omfattats av kontrollen under året, dvs 43 % av samtliga kor vid brukningsenheter med mer än 2 hektar

åker (enligt jordbruksinventeringen i juni 1968, se närmare tab 99).

Tab 110 innehåller upplysningar om medelavkastning m m i officiell kontroll. Resultaten särredovisas där på olika raser.

Vid bedömningen av resultaten från mjölkboskapskontrollen bör beaktas att dessa ej ger genomsnittsvärden för det

Tabell 110 Resultat från mjölkboskapskontrollen år 1967/68

Avser kor i officiell kontroll

Område	SRB ¹			SLB ²			SKB ³		
	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent
<i>Län</i>									
Stockholms	9 968	5 111	4,1	89	5 275	4,0	—	—	—
Uppsala	11 772	5 065	4,1	68	5 264	4,1	4	3 775	4,2
Södermanlands	23 624	5 269	4,1	111	5 793	4,0	—	—	—
Östergötlands	27 832	5 083	4,2	1 194	5 590	3,9	—	—	—
Jönköpings	11 117	4 950	4,2	266	5 411	4,0	—	—	—
Kronobergs	7 513	5 021	4,2	176	5 393	4,0	—	—	—
Kalmar									
norra delen	7 629	5 167	4,2	181	6 022	4,1	—	—	—
södra »	12 960	5 173	4,2	320	5 080	3,9	—	—	—
Gotlands	5 033	4 849	4,2	411	5 440	4,1	—	—	—
Blekinge	2 960	4 941	4,1	129	5 168	3,9	—	—	—
Kristianstads	4 368	5 063	4,2	15 146	5 590	4,0	3	4 173	4,4
Malmöhus	1 585	4 914	4,2	25 706	5 624	4,0	—	—	—
Hallands	6 602	5 368	4,2	16 430	5 816	4,1	3	4 686	4,1
Göteborgs o Bohus	6 188	5 007	4,1	476	5 275	4,0	1	3 333	4,2
Älvsborgs									
norra delen	9 465	5 131	4,0	922	5 360	3,9	1	4 528	4,2
södra »	6 974	4 976	4,2	1 187	5 484	4,0	—	—	—
Skaraborgs	27 262	5 111	4,1	5 395	5 600	3,9	—	—	—
Värmlands	8 410	4 982	4,1	364	5 482	3,9	58	4 143	4,2
Örebro	11 451	5 084	4,1	292	5 484	4,0	2	5 170	4,2
Västmanlands	10 440	5 050	4,3	109	5 423	4,2	—	—	—
Kopparbergs	7 182	5 164	4,2	189	5 694	4,0	528	3 901	4,5
Gävleborgs	9 172	4 959	4,1	84	5 799	3,8	23	4 235	4,2
Västernorrlands	3 936	4 572	4,1	339	5 373	4,0	2 261	3 716	4,4
Jämtlands	1 885	4 693	4,1	620	5 595	3,9	5 293	3 822	4,3
Västerbottens	1 772	4 620	4,2	714	5 616	4,0	4 674	3 854	4,5
Norrbottens	3 163	4 731	4,1	594	5 338	3,9	1 479	3 737	4,2
<i>Hela riket</i>									
1967/68	240 263	5 074	4,2	71 512	5 640	4,0	14 330	3 812	4,4
1966/67	242 093	4 954	4,1	69 953	5 493	4,0	16 208	3 772	4,4
1965/66	235 748	4 891	4,1	71 263	5 460	4,0	18 145	3 751	4,4
1964/65	227 567	4 833	4,1	66 521	5 407	4,0	17 626	3 698	4,4
1963/64	215 531	4 628	4,2	61 977	5 163	4,0	17 171	3 615	4,4

¹ SRB = Svensk röd och vit boskap. — ² SLB = Svensk låglandsboskap. — ³ SKB = Svensk kullig boskap.

totala koantalet. Detta beror bl a på att de i kontrollen deltagande besättningarna ej kan anses vara representativa för den totala kostammen. Sålunda är exempelvis besättningar vid små brukningsenheter anslutna till kontrollen i väsentligt mindre

utsträckning än besättningar vid de större. Vidare torde man kunna räkna med att medelavkastningen inom en och samma storleksgrupp av jordbruk är större vid de brukningsenheter som deltar i kontrollen än vid de som står utanför.

SJB ⁴			SAB ⁵			RB ⁶			Övriga raser (korsningar)		
Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent
23	3 608	5,9	6	5 448	4,2	13	6 033	4,2	228	5 026	4,2
25	3 941	5,9	8	4 999	4,0	18	4 862	4,1	81	4 898	4,3
310	4 050	5,6	32	4 904	4,3	106	5 818	4,1	1 491	4 997	4,5
535	3 795	5,8	1	4 904	4,2	46	5 343	4,1	804	4 952	4,3
235	3 873	5,8	—	—	—	3	4 423	4,4	411	4 947	4,3
42	3 401	5,9	66	5 034	4,2	4	5 502	4,0	423	4 988	4,3
230	3 924	5,8	—	—	—	416	5 362	4,3	188	5 201	4,4
206	3 826	6,0	20	5 847	4,5	20	5 522	4,1	397	5 048	4,4
73	3 738	5,9	2	4 368	4,2	2 207	5 213	4,2	189	5 150	4,2
14	3 284	5,8	22	4 883	4,1	15	5 281	4,2	171	4 909	4,1
218	3 569	6,2	49	5 555	4,4	6	5 549	4,4	525	5 101	4,3
34	3 128	5,8	62	4 615	4,6	58	5 864	4,3	264	5 275	4,2
42	3 643	5,8	582	5 167	4,3	—	—	—	1 415	5 372	4,2
60	4 053	5,7	12	4 941	4,0	2	4 481	4,4	149	4 898	4,2
98	3 772	5,8	52	5 387	4,4	3	6 041	4,2	448	5 195	4,1
63	3 943	5,6	252	5 096	4,2	—	—	—	1 627	5 100	4,2
190	3 805	5,8	75	5 132	4,4	29	5 773	4,2	794	5 364	4,1
47	3 531	5,8	12	5 340	4,2	5	5 058	4,2	201	4 970	4,2
190	3 770	5,9	3	4 776	4,9	—	—	—	288	4 977	4,2
214	3 809	6,0	59	4 894	4,3	55	5 488	4,3	1 488	4 860	4,6
105	3 864	5,8	13	4 788	4,4	1	4 895	4,9	546	4 861	4,6
115	3 935	5,6	14	5 312	4,2	3	5 219	4,2	206	4 989	4,4
841	3 665	5,7	479	4 718	4,3	1	4 686	4,2	1 327	4 371	4,3
805	3 592	5,8	365	4 683	4,3	2	4 442	4,4	1 223	4 303	4,4
656	3 578	6,0	561	4 568	4,5	1	4 962	3,7	392	4 216	4,5
50	3 965	5,9	238	4 841	4,3	20	4 921	4,3	355	4 441	4,2
5 421	3 731	5,8	2 985	4 878	4,4	3 034	5 281	4,2	15 631	4 916	4,3
5 004	3 662	5,9	2 664	4 706	4,3	2 638	5 178	4,2	13 836	4 764	4,4
4 458	3 627	6,0	2 072	4 756	4,4	172	5 180	4,2	14 232	4 768	4,4
3 630	3 606	6,0	1 305	4 716	4,4	94	5 336	4,4	11 715	4 711	4,4
3 049	3 455	6,0	809	4 597	4,4	83	4 876	4,4	9 872	4 588	4,4

boskap. — ⁴ SJB = Svensk jerseyboskap. — ⁵ SAB = Svensk ayrshireboskap. — ⁶ RB = Dansk rød

Övrig publicering

Utförligare resultat från mjölkboskapskontrollen 1967/68 har redovisats i meddelande nr 23 i Svensk Husdjursskötsels

publikationsserie. Motsvarande uppgifter t o m kontrollåret 1965/66 återfinns i meddelanden från lantbruksstyrelsen.

8.7. Mejerihanteringen. Producentpriset på mjölk

Fortlöpande uppgifter om mejerinäringen ges i Svenska Mejeriernas Riksförenings (SMR) driftsstatistik. Åtskilliga av dessa uppgifter ingår i statens jordbruksnämnds månatliga redovisning av produktion, priser m m beträffande jordbruksprodukter (se s 136).

Enligt tabellen har såväl antalet mejerier som leverantörer minskat starkt under perioden, medan förändringarna i kvantiteten invägd mjölk varit ganska små.

Resultat

Uppgifter lämnas i tab 111 för åren 1963/64—1967/68 och 1964—1968 om antalet mejerier och leverantörer till dessa, om kvantiteten mjölk, som vägts in vid mejerier samt om mjölkens fetthalt, användning och pris. Den närmare innebörden i redovisade uppgifter framgår av noter till tabellen.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om mejerihanteringen meddelas av SMR i särskild tabellavdelning i dess årsredovisning. Rikssiffror över leveranser av mjölk, mejeriproduktion, priser m m lämnas varje månad i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I den senare publikationen införs dessutom separata årliga redogörelser för produktionen m m av olika jordbruksprodukter.

Tabell 111 Antal mejerier och mejerileverantörer, vid mejerier invägd mjölk, mejerimjölkens medelfetthalt, användning av invägd mjölk samt pris på mejerimjölk åren¹ 1963/64—1967/68 samt 1964—1968

År	Antal mejerier ²	Antal mejerileverantörer ³	Invägd mjölk, ton	Medelfetthalt, procent	Användning av invägd mjölk, ton			Pris för mejerimjölk ⁴ , öre per kilogram
					Till produktberedning	Till konsumtionsmjölk ⁵	Till gräddesamt svinn	
1967/68	..	110 120	3 067 050	4,00	1 841 858	813 223	411 969	58,65
1966/67	..	122 122	3 152 810	3,98	1 938 725	805 648	408 437	53,93
1965/66	..	135 007	3 286 198	3,98	2 097 172	789 222	399 804	54,70
1964/65	..	146 411	3 286 926	3,96	2 112 828	775 507	398 591	53,89
1963/64	..	159 068	3 349 491	3,94	2 203 522	760 126	385 843	48,30
1968	201	105 552	3 065 446	4,00	1 833 102	820 000	412 344	57,51
1967	234	116 024	3 054 455	3,98	1 835 589	808 072	410 794	55,15
1966	260	129 234	3 239 001	3,97	2 036 014	800 909	402 078	53,91
1965	280	141 159	3 311 161	3,97	2 129 899	779 970	401 292	55,47
1964	313	152 800	3 272 664	3,96	2 111 198	768 848	392 618	50,80

¹ Regleringsåren avser tiden 1 juli—30 juni. — ² Avser antalet mejerier den 31/12. — ³ Uppgifterna avser medeltal av månadssiffror, vägda med mjölkinvägningen per leverantör och månad.

— ⁴ Omräknad till helmjölk. — ⁵ Medelavräkningspris till producent vid årets fetthalt med fodermjölksåtertagen och leveranskostnaderna betalda. Inkl efterlikvid och leveranställag.

8.8. Mjolkproduktionen och dess användning

Efter framställning från statens jordbruksnämnd inhämtade statistiska centralbyrån vid jordbruksinventeringen i mars 1968 uppgifter om mjolkproduktionen och dess användning under 1967. Undersökningar med samma syfte hade tidigare genomförts för åren 1937/38, 1949, 1952, 1955, 1958, 1961 och 1964.

För en utförlig beskrivning av jordbruksinventeringarnas uppläggning hänvisas till ett tidigare avsnitt — se s 47.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Urvalet av brukningsenheter för inventeringen i mars 1968 omfattade cirka 12 500 brukningsenheter med mer än 2 hektar åker, vilket motsvarade en urvalsfraktion av 1/14 i genomsnitt för hela riket.

Innehåll

I uppgiftsblanketten skulle den under kalenderåret 1967 producerade mjölken särredovisas på följande poster.

Levererad till mejeri

Försåld till arbetare och övriga anställda vid brukningsenheten

Försåld till andra

Förbrukad i hushållet samt utlämnad som födoråd (undantag)

Använd till beredning av lantsmör och lantost

Använd till utfodring (ej skummjolk)

Komplettering och granskning

Erforderliga kompletteringar av helt eller delvis obesvarade frågeformulär utfördes mestadels efter telefonsamtal med uppgiftslämnarna men även i viss utsträckning genom uppskattning baserad på tillgängliga uppgifter om djurantal etc.

Resultatberäkning

Skattningar av totalkvantiteten mjolk av olika slag skedde med utgångspunkt från kvantiteterna för de uttagna brukningsenheterna inom varje storleksgrupp i de naturliga jordbruksområdena. Som uppräkningsfaktor användes genomsnittet av de inverterade värdena av de enskilda brukningsenheternas urvalssannolikhet. En korrektion för bortfall gjordes, varvid brukningsenheter för vilka uppgifter ej förelåg tilldelades respektive grupps kvantitetsmedeltal.

För brukningsenheter med högst 2 hektar åker, vilka inte omfattades av undersökningen, gjordes uppskattningar på grundval av förhållandena i den närmast högre storleksgruppen (2—5 hektar åker). Samtidigt reviderades beräkningarna rörande mjolkproduktionen vid brukningsenheter med högst 2 hektar åker för tidigare år.

Resultat

Uppgifter om den totala mjolkproduktionens storlek samt om produktionens användning åren 1955, 1958, 1961, 1964 och 1967 redovisas i tab 112. Tab 113 och

Tabell 112 Totala mjölkproduktionen och dess användning i milj kilogram åren 1955, 1958, 1961, 1964 och 1967. Hela riket

År	Total produktion	Användning					
		Leveranser till mejeri	Försäljning till arbetare och övriga anställda	Övrig försäljning	Förbrukning i hushållet m m	Produktion av lantsmör och ost	Utfodring
1967	3 235	2 978	5	26	106	2	118
1964	3 610	3 242	8	46	151	5	158
1961	3 717	3 289	16	55	187	9	161
1958	3 930	3 375	21	74	243	16	201
1955	4 015	3 405	26	94	285	18	187

Tabell 113 Mjölkproduktionen och dess användning i milj kilogram inom olika storleksgrupper år 1967. Hela riket

Användning	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Summa
Leveranser till mejeri	148	501	862	499	449	271	233	2 963
Försäljning till arbetare och övriga anställda	..	..	..	..	1	1	3	5
Övrig försäljning	3	5	7	3	3	2	2	25
Förbrukning i hushållet m m	17	29	30	13	10	3	1	103
Produktion av lantsmör och ost	1	1	..	..	..	..	..	2
Utfodring	12	24	33	19	14	7	7	116
Summa	181	560	932	534	477	284	246	3 214

Tabell 114 Mjölkproduktionens storlek inom produktionsområden åren 1955, 1958, 1961, 1964 och 1967. Milj kilogram

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Produktionsområde	1955	1958	1961	1964	1967
Götalands södra slättbygder	400	401	377	327	277
» mellanbygder	407	399	399	379	376
» norra slättbygder	497	472	470	479	427
Svealands slättbygder	644	640	601	586	502
Götalands skogsbygder	1 116	1 151	1 073	1 056	1 004
Mellersta Sveriges skogsbygder	297	287	255	257	229
Nedre Norrland	285	256	248	248	194
Övre Norrland	251	244	250	247	205
Hela riket	3 897	3 850	3 673	3 579	3 214

tab 114 innehåller specificerade data för storleksgrupper (avser 1967) resp produktionsområden (avser samma år som tab 112).

Enligt tab 112 levererades till mejerierna under 1967 sammanlagt cirka 2 978 milj kilogram mjölk, vilket är omkring 76 milj kilogram mindre än den kvantitet som

redovisats i mejeriorganisationens egen löpande statistik (se tab 111).

Övrig publicering

Resultaten av undersökningen för 1967 har redovisats i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1969:1.

8.9. Kalvslaktens omfattning

I samband med jordbruksinventeringen i juni 1963 insamlade statistiska centralbyrån på begäran av statens jordbruksnämnd uppgifter om antalet under 1962 slaktade och till slakt försålda kalvar. Liknande uppgifter hade tidigare inhämtats för åren 1950, 1954 och 1957. Undersökningens syfte var främst att fastställa hemslaktens omfattning. Då uppgiftsinsamlingen emellertid bl a av tekniska skäl omfattade samtliga slag av kalvslakt gav undersökningen även uppgifter om den totala kalvslakten i hela riket med fördelning på storleksgrupper av jordbruk och på produktionsområden.

Uppläggningsen av de årliga jordbruksinventeringarna har ingående beskrivits i kap 2 (s 47). Undersökningen rörande kalvslaktens storlek 1962 skedde enligt samma metod som dessa.

uppgifter inkom sedermera från 24 029 (94,7 %) av dessa.

Innehåll

Slakten av kalv under kalenderåret 1962 skulle i undersökningen redovisas i antal enligt följande rubriker.

Kalvar levererade för slakt

Till slakteri

Till andra

Hemslaktade kalvar

Köttet veterinärbesiktigat

Köttet ej veterinärbesiktigat

Tabell 115 Totala antalet slaktade kalvar åren 1950, 1954, 1957 och 1962. Hela riket

År	Marknadsförd slakt ¹	Ej veterinärbesiktigad hemslakt	Summa
1962	509 548	46 511	556 059
1957	704 741	68 884	773 625
1954	865 066	62 991	928 057
1950	972 751	103 828	1 076 579

¹ Inkl besiktigad hemslakt.

Undersökningens genomförande

Omfattning

I urvalet ingick 25 376 brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. Användbara

Tabell 116 Antal slaktade kalvar inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1957 och 1962. Procent av totala kalvslakten respektive år

År	Storleksgrupp, hektar åker								Summa
	0,0—2,0 ¹	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0	
1962	1	13	30	29	12	8	4	3	100
1957	5	16	29	28	10	6	4	2	100
1954	5	16	28	27	9	6	5	4	100
1950	6	17	27	24	9	7	5	5	100

¹ För 1962 avses 0,26—2,0 hektar.

Beträffande kalvarnas ålder (vid leverans för slakt resp vid hemsakt) skulle följande klassificering ske.

Spädkalv ej äldre än 10 dagar

Gödkalv ej äldre än 12 veckor

Övriga kalvar till slakt

Resultat

Uppgifter om den totala kalvslaktens storlek, med fördelning på marknadsförd slakt resp ej veterinärbesiktigad hemsakt, redovisas för åren 1950, 1954, 1957 och 1962 i *tab 115*. Antalet slaktade kalvar vid brukningsenheter med högst 2 hektar åker, vilka ingår i tabellen, har för 1962 beräknats med utgångspunkt från relationen mellan antalet levande kalvar vid bruk-

ningsenheter med 0,26—2,0 och 2—5 hektar åker enligt 1961 års jordbruksräkning. Dessa relationstal har sedan applicerats på antalet slaktade kalvar vid brukningsenheter med 2—5 hektar åker enligt undersökningen för 1962.

Särskilda data rörande kalvslaktens omfattning inom olika storleksgrupper har sammanställts i *tab 116* och inom produktionsområdena i *tab 117*.

Den marknadsförda slakt som räknats fram redovisas i *tab 115*. Resultaten visar vid jämförelse med veterinärstyrelsens statistik över totala antalet för slakt besiktigade kalvar endast obetydliga avvikelser (differensen mindre än 1 %). För spädkalv (= mindre kalv) överstiger

Tabell 117 Antal slaktade kalvar inom produktionsområden åren 1950, 1954, 1957 och 1962. Procent av totala kalvslakten respektive år

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Produktionsområde	1950	1954	1957	1962
Götalands södra slättbygder	6	6	5	3
» mellanbygder	7	7	6	5
» norra slättbygder	11	11	11	12
Svealands slättbygder	18	16	16	18
Götalands skogsbygder	30	30	31	31
Mellersta Sveriges skogsbygder	10	10	9	9
Nedre Norrland	11	10	11	11
Övre Norrland	7	10	11	11
Hela riket	100	100	100	100

antalet enligt undersökningen motsvarande antal enligt veterinärstatistiken med 2,5 %. För summan av gödkalv och övrig kalv (= större kalv) däremot redovisas en underskattning med 2,6 %. Samma tendenser har konstaterats i samband med tidigare undersökningar.

Övrig publicering

För varje undersökning rörande kalvslakten brukar en sammanfattande redogörelse införas i Jordbruksekonomiska Meddelanden. Resultaten från undersökningen avseende 1962 återfinns i nr 1964: 11.

8.10. Svinstamkontrollen

Enligt särskilda bestämmelser rörande stambokföring och kontroll av avelssvin skall som underlag för riksstambokföring av svin anordnas kontroll av avelsdjur genom prövning av avkommans beskaffenhet (svinstamkontroll). Kontrollen skall äga rum vid av lantbruksstyrelsen godkänd kontrollstation och verkställas i enlighet med de föreskrifter som lantbruksstyrelsen meddelar.

Kontrollens genomförande

Anmälan om prövning i svinstamkontroll skall ske till lantbruksstyrelsen senast tio dagar efter kullens födelse. Som allmänna villkor för uttagning till kontroll gäller vissa bestämmelser rörande bl a besättningsstorlek, härstamning, rastillhörighet och hälsotillstånd. Ur varje för kontroll godkänd kull uttages fyra grisar till prövning (två av vardera könet), varvid särskilt skall tillses att de uttagna djuren har ungefär samma medelvikt som kullen i dess helhet.

Leverans till kontrollstationen sker då den uttagna gruppen uppnått en levande vikt av i genomsnitt lägst 15 och högst 18 kilogram per djur.

På kontrollstationen utfodras grisarna enligt en för samtliga kontrollstationer gemensam foderplan, omfattande två skilda foderstater avsedda för kontrollgrupper med en medelvikt per gris av 15—50 kilogram resp 51—90 kilogram.

Omedelbart efter kontrollgruppens ankomst till kontrollstationen vägs och märks samtliga grisar inom gruppen. Vägningen upprepas därefter med lämpliga mellanrum tills grisarna uppnått en medelvikt av 20 kilogram, då kontrollen tar sin början.

Under kontrolltiden vägs samtliga grisar vid stationen i bestämd ordningsföljd och på bestämda tidpunkter. Slakten av grisarna verkställs sedan efter hand som de uppnått härför fastställd levande vikt (omkring 90 kilogram).

Grisarnas foderförbrukning och levande vikt antecknas varje vecka i kontrollstationens huvudliggare, där särskilt kontot finns upplagt för varje grupp. När samtliga grisar inom gruppen slaktats avslutas kontot, varvid bl a grisarnas genomsnittliga viktökning och foderförbrukning under kontrolltiden beräknas.

Snarast möjligt efter slakten överförs slaktkropparna till kylrum, där de för-

Tabell 118 Svinstamkontrollens omfattning samt medeltal av uppnådda resultat kontrollåren¹ 1963/64—1967/68

Ras; år	Antal kontrolle- rade svin	Tillväxt per djur och dag, gram	Förbrukat antal foder- enheter per kilogram tillväxt	Slaktresultat (medeltal)			
				Kropps- längd, centimeter	Rygg- späckets tjocklek, millimeter	Buk- väggens tjocklek, millimeter	Slakt- kroppens köttfullhet, poäng ¹
<i>Lantras</i>							
1967/68	3 859	726	2,90	96,7	23,9	33,8	13,5
1966/67	3 512	724	2,91	96,3	24,6	33,7	13,3
1965/66	3 604	721	2,93	96,5	25,4	34,0	13,2
1964/65	3 351	721	2,93	96,4	26,3	33,8	13,2
1963/64	3 095	718	2,95	96,2	27,0	33,8	13,3
<i>Yorkshireras</i>							
1967/68	1 316	722	2,90	97,2	25,1	33,0	13,3
1966/67	1 175	725	2,90	96,6	25,9	33,2	13,1
1965/66	1 069	723	2,92	96,8	26,4	33,3	13,0
1964/65	1 093	716	2,95	96,5	27,9	33,4	12,9
1963/64	1 001	719	2,96	96,3	28,1	33,7	13,0

¹ Avser tiden 1 oktober—30 september. — ² Se texten.

varas hängande under cirka 24 timmar, varefter bedömning av slaktegenskaperna sker. Vid bedömningen, vilken utförs av särskild bedömningsnämnd, mäts ryggspäckets och bukväggens tjocklek samt kroppens längd. Vidare sker poängsättning av ryggspäckets fasthet, svålens finhet, bogpartiets storlek, bukens form och jämnhet samt skinkans form och storlek enligt en skala omfattande 9—15 poäng, där siffervärde 12 betecknar godkänd beskaffenhet och siffervärde 15 sällsynt god beskaffenhet. Med utgångspunkt från erhållna späckmått samt särskilda mätningar på fotografi av ett tvärsnitt av slaktkroppen poängsätts dessutom enligt samma skala fördelningen av ryggspäcket samt slaktkroppens köttfullhet.

Bestämmelser för verksamheten återfinns i Kungl Maj:ts kungörelse av den 25 maj 1967 (nr 396) och närmare föreskrifter i cirkulär 1968:4 från lantbruksstyrelsen.

Resultat

I tab 118 har för kontrollåren 1963/64—1967/68 sammanfattats uppgifter rörande kontrollverksamhetens omfattning. Vidare redovisas i tabellen vissa medelresultat för de kontrollerade djurens tillväxt och foderförbrukning samt för deras slaktegenskaper.

Under 1967/68 ingick 5 175 svin i kontrollen varav 75 % av lantras och resten av yorkshireras. Verksamheten var under året fördelad på sammanlagt sex kontrollstationer.

Övrig publicering

Uppgifter från svinstamkontrollen publiceras årligen i Meddelanden från Kungl Lantbruksstyrelsen, serie B. En utförlig redogörelse för verksamheten under 1967/68 finns införd i häfte nr 82 i denna serie.

8.11. Suggkontrollen

Den officiella suggkontrollen, vilken har pågått sedan 1928, avser att ge fortlöpande informationer om avelssvinens identitet och härstamning samt om suggornas mödraegenskaper.

Kontrollens genomförande

Officiell suggkontroll finns fr o m den 1 oktober 1966 i två olika former dels fullständig, dels begränsad. Den begränsade suggkontrollen kallades tidigare inofficiell eller B-kontroll.

Den fullständiga kontrollformen omfattar förutom identitets- och härstamningskontroll även registrering av antalet levande och döda smågrisar per kull vid födseln, antalet överlevande tre veckor efter födseln samt vägning och öronmärkning av djuren. Kontroll får verkställas högst tre dagar före eller efter nämnda tidpunkt, varvid emellertid korrektion av smågrisarnas vikt måste företas.

I den begränsade suggkontrollen förekommer ej någon vägning av grisarna. Öronmärkning och kontroll av antalet grisar sker då grisarna i kullen har uppnått lägst tre och högst sex veckors ålder.

Verksamheten leds av föreningen Svensk Husdjursskötsel genom lokala kontrollföreningar och övervakas av lantbruksnämnderna i respektive område. Bestäm-

melser för verksamheten återfinns i Kungl Maj:ts kungörelse av den 25 maj 1967 (nr 396) och närmare föreskrifter i cirkulär 1968:2 från lantbruksstyrelsen. För suggkontrollens tekniska utförande finns bestämmelser i Svensk Husdjursskötsels Kontrollnämnds regler nr 3/1968.

Resultat

I *tab 119* har sammanställts uppgifter om antalet kontrollerade kullar och uppnådda resultat i den fullständiga suggkontrollen med redovisning på olika raser.

Under kontrollåret 1967/68 omfattade kontrollen som framgår av tabellen sammanlagt cirka 15 600 kullar med totalt drygt 170 000 smågrisar. Under året var 464 besättningar anslutna till kontrollen.

I begränsad suggkontroll var 708 besättningar anslutna med 10 824 kontrollerade kullar.

Övrig publicering

Uppgifter om suggkontrollen t o m kontrollåret 1966/67 har årligen publicerats i Meddelanden från Kungl Lantbruksstyrelsen, serie B. Resultaten från suggkontrollen kontrollåret 1967/68 återfinns i meddelande nr 23 i Svensk Husdjursskötsels publikationsserie.

Tabell 119 Resultat från suggkontrollen kontrollåret¹ 1967/68

Område	Lantras				Yorkshireras			
	Antal kullar	Antal grisar per kull vid		Medel-kullvikt kg vid 3 veckor	Antal kullar	Antal grisar per kull vid		Medel-kullvikt kg vid 3 veckor
		Födelsen	3 veckor			Födelsen	3 veckor	
<i>Län</i>								
Stockholms.....	75	10,6	9,3	52,7	58	12,0	9,1	51,6
Uppsala	216	11,6	9,1	50,7	58	10,9	8,6	45,2
Södermanlands	277	10,8	9,0	52,5	53	10,7	9,8	59,7
Östergötlands	556	10,4	8,6	52,3	216	11,4	9,9	58,1
Jönköpings	385	11,7	9,5	56,2	32	10,8	8,8	52,8
Kronobergs	163	12,0	9,7	57,0	152	11,3	9,2	51,8
Kalmar	834	11,0	9,0	48,8	428	10,5	8,6	50,0
Gotlands	220	10,4	8,7	50,8	47	10,0	8,2	49,2
Blekinge	278	11,4	8,9	52,2	81	12,3	9,2	57,7
Kristianstads	1 560	11,1	9,1	53,6	368	11,2	9,5	57,5
Malmöhus	3 295	11,2	9,2	54,5	708	10,7	9,0	53,2
Hallands	809	11,3	9,4	51,5	60	12,1	10,1	55,0
Göteborgs o Bohus	48	11,1	8,6	54,4	20	12,0	10,0	55,5
Älvsborgs	260	10,7	8,9	53,1	71	10,2	8,9	54,5
Skaraborgs	364	10,6	8,6	47,5	141	11,0	9,6	51,4
Värmlands	36	10,4	7,3	41,4	—	—	—	—
Örebro	400	11,2	8,6	52,6	66	10,8	8,4	50,2
Västmanlands	280	11,3	8,3	54,5	123	10,9	9,0	54,7
Kopparbergs	19	12,5	9,1	49,0	44	11,3	8,9	47,5
Gävleborgs	84	9,9	8,3	43,2	—	—	—	—
Västernorrlands	50	9,8	8,9	51,0	36	9,3	8,3	45,0
Jämtlands	27	9,5	8,3	46,4	—	—	—	—
Västerbottens	65	11,0	9,0	52,5	93	10,3	8,8	50,9
Norrbottnens	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Hela riket</i>								
1967/68	10 301	11,1	9,0	52,8	2 855	10,9	9,1	53,3
1966/67	11 274	11,0	9,1	53,1	2 895	11,0	9,1	53,9
1965/66	10 811	10,9	9,1	53,3	2 715	10,7	9,1	53,3
1964/65	11 043	10,9	9,1	53,6	2 590	11,0	9,3	54,4
1963/64	10 107	10,8	9,1	52,9	2 764	10,8	9,2	53,2

¹ Avser tiden 1 oktober—30 september.

Blandade eller korsningsbesättningar				Samtliga kontrollerade kullar			
Antal kullar	Antal grisar per kull vid		Medel- kullvikt kg vid 3 veckor	Antal kullar	Antal grisar per kull vid		Medel- kullvikt kg vid 3 veckor
	Födelsen	3 veckor			Födelsen	3 veckor	
—	—	—	—	133	11,2	9,2	52,2
63	12,5	10,4	50,5	337	11,6	9,3	49,7
—	—	—	—	330	10,8	9,1	53,7
119	11,2	8,5	48,8	891	10,7	8,9	53,2
—	—	—	—	417	11,6	9,4	55,9
—	—	—	—	315	11,7	10,6	54,5
144	10,9	9,8	59,7	1 406	10,8	9,0	50,3
—	—	—	—	267	10,3	8,6	50,5
—	—	—	—	359	11,6	9,0	53,4
35	11,8	9,5	54,4	1 963	11,1	9,2	54,3
1 019	10,7	8,8	51,9	5 022	11,0	9,1	53,8
96	12,3	9,8	52,9	965	11,4	9,5	51,9
—	—	—	—	68	11,4	9,0	54,7
—	—	—	—	331	10,6	8,9	53,4
—	—	—	—	505	10,7	8,9	48,6
—	—	—	—	36	10,4	7,3	41,4
191	11,6	9,5	50,5	657	11,3	8,8	51,7
—	—	—	—	403	11,2	8,5	54,6
63	11,3	9,4	52,7	126	11,5	9,2	50,3
68	10,4	8,9	47,9	152	10,1	8,6	45,3
408	10,8	8,9	50,0	494	10,6	8,9	49,7
—	—	—	—	27	9,5	8,3	46,4
42	10,4	9,3	55,1	200	10,5	9,0	52,3
264	10,9	9,0	48,2	264	10,9	9,0	48,2
2 512	11,0	9,0	51,4	15 668	11,0	9,1	52,7
2 574	11,0	9,1	52,7	16 743	11,0	9,1	53,2
1 973	10,9	9,2	53,6	15 499	10,9	9,1	53,3
1 465	11,0	9,2	54,3	15 098	10,9	9,1	53,8
1 567	10,7	9,2	53,0	14 364	10,8	9,1	53,0

8.12. Svinslaktens omfattning

På begäran av statens jordbruksnämnd infordrade statistiska centralbyrån i samband med jordbruksinventeringen i mars 1966 uppgifter om antalet under 1965 slaktade och till slakt försålda svin. Undersökningar av liknande slag hade tidigare utförts för åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961. I första hand avses dessa undersökningar ge en uppfattning om hemslaktens storlek. Dessutom lämnar undersökningarna uppgifter om den totala svin-slakten och dess fördelning på storleksgrupper av jordbruk och på olika produktionsområden.

I ett tidigare avsnitt — se s 47 — har redogjorts för undersökningsmetodiken i jordbruksinventeringarna. Uppgifterna om svinslakten inhämtades genom tillägsfrågor på inventeringsblanketterna. I urvalet, som omfattade hela riket, ingick 12 683 brukningsenheter med mer än 2 hektar åker av vilka 98,9 % inkom med bearbetningsbara uppgifter.

Undersökningens innehåll

Den totala slakten under 1965 skulle av uppgiftslämnarna redovisas på följande grupper.

Svin levererade till slakt

Hemslaktade svin

Veterinärbesiktigade

Ej veterinärbesiktigade

Resultat

I tab 120 har för åren 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 och 1965 angivits den totala slaktens fördelning på marknadsförd slakt resp ej veterinärbesiktigad hemslakt. Beträffande brukningsenheter med högst 2 hektar åker har svinantalet 1965 beräknats med utgångspunkt från relationen mellan antalet svin vid brukningsenheter med 0,26—2,0 och 2—5 hektar åker enligt

Tabell 120 Totala antalet slaktade svin åren 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 och 1965. Hela riket

År	Marknadsförd slakt ¹	Ej veterinärbesiktigad hemslakt	Total slakt
1965	2 964 518	88 229	3 052 747
1961	2 916 566	128 410	3 044 976
1959	2 817 512	168 007	2 985 519
1956	2 020 564	162 415	2 182 979
1954	1 989 369	145 291	2 134 660
1950	1 590 276	222 861	1 813 137

¹ Fr o m 1961 inkl slakt hos storproducenter (s k djurhållare).

Tabell 121 Antal slaktade svin inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 och 1965. Procent av totala svinslakten respektive år

År	Storleksgrupp, hektar åker								Summa
	0,0—2,0 ¹	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0	
1965	12	2	7	19	16	16	16	12	100
1961	6	5	15	25	15	14	11	9	100
1959	3	6	14	27	15	14	11	10	100
1956	3	6	17	27	15	14	9	9	100
1954	3	6	19	28	14	13	8	9	100
1950	3	10	21	27	13	12	7	7	100

¹ Se not till tab 120.

Tabell 122 Antal slaktade svin inom produktionsområden åren 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 och 1965. Procent av totala svinslakten respektive år

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. Slakt hos storproducenter (s k djurhållare) ingår ej

Produktionsområde	1950	1954	1956	1959	1961	1965
Götalands södra slättbygder . .	25	25	26	26	26	31
» mellanbygder	17	19	20	20	21	25
» norra slättbygder . .	12	13	13	13	12	12
Svealands slättbygder	10	10	11	11	10	9
Götalands skogsbygder	28	26	24	24	25	19
Mellersta Sveriges skogsbygder	4	3	3	2	3	2
Nedre Norrland	3	2	1	2	1	1
Övre Norrland	1	2	2	2	2	1
Hela riket	100	100	100	100	100	100

den senaste jordbruksräkningen samt antalet slaktade svin vid brukningsenheter med 2—5 hektar åker enligt undersökningen avseende 1965. För tidigare år har liknande beräkningar blivit utförda. Som *marknadsförd slakt* har vid sammanställningen av tabelluppgifterna räknats dels den redovisade marknadsförda slakten, dels besiktigad hemslakt. Tillägg har härutöver gjorts för slakten hos storproducenter (s k djurhållare).

Enligt tabellen uppgick den under 1965 marknadsförda slakten till 2 964 500 djur mot 2 968 300 enligt veterinärstyrelsens statistik över besiktigade slaktdjur (med tillägg för export av levande slaktsvin).

Tab 121 innehåller för samma år som *tab 120* uppgifter om svinslaktens omfattning inom olika storleksgrupper. I *tab 122* slutligen redovisas slaktens storlek inom produktionsområdena.

Övrig publicering

Resultaten från den särskilda undersökningen rörande svinslakten 1965 har av statens jordbruksnämnd redovisats i sten-cilform. Redogörelser från tidigare undersökningar har som regel publicerats i Jordbruksekonomiska Meddelanden.

8.13. Fårkontrollen

Fårkontrollen, som har bedrivits sedan 1925 (i lantbruksstyrelsens regi sedan 1956), avser att ge fortlöpande information om djurens identitet och härstamning, förekomsten av ärftliga fel samt kvantiteten och kvaliteten hos djurens produktion.

Kontrollens genomförande

Fårkontrollverksamheten bedrivs av lantbruksnämnderna bland besättningar, som

anmälts för deltagande i kontrollen. Ungefär en tredjedel av landets tackor är anslutna till fårkontrollen.

Kontrollen, som avser uppgifter om samtliga under kontrollåret födda lamm, innebär en granskning av djurens identitetsbeteckningar och ägarens betäcknings-, seminerings- och lammingsanteckningar. Förekomsten av ärftliga fel kontrolleras genom besiktning av lammen. Produktionskontrollen omfattar bestäm-

Tabell 123 Resultat från fårkontrollen kontrollåret¹ 1966/67

Område	Antal		Antal lamm per tacka vid		Lammvikt vid 120 dagar, kg per	
	Besättningar	Tackor	Födelsen	Vägningen	Lamm	Tacka
<i>Län</i>						
Stockholms	48	1 807	1,62	1,45	29,5	42,8
Uppsala	18	447	1,65	1,41	29,2	41,2
Södermanlands	27	1 379	1,61	1,50	29,7	44,6
Östergötlands	30	1 321	1,58	1,46	31,9	46,6
Jönköpings	57	2 078	1,54	1,44	29,5	42,5
Kronobergs	46	1 126	1,63	1,54	30,4	46,8
Kalmar	38	2 074	1,50	1,41	28,6	40,3
Gotlands	269	15 985	1,55	1,43	29,4	42,0
Blekinge	13	592	1,42	1,33	28,0	37,2
Kristianstads	20	811	1,43	1,26	29,3	36,9
Malmöhus	16	283	1,56	1,41	33,8	47,7
Hallands	35	552	1,68	1,53	31,2	47,7
Göteborgs o Bohus	28	853	1,54	1,41	28,6	40,3
Älvsborgs	53	1 560	1,58	1,43	30,7	43,9
Skaraborgs	18	689	1,56	1,39	30,3	42,1
Värmlands	52	1 566	1,56	1,47	28,7	42,2
Örebro	9	543	1,61	1,48	30,5	45,1
Västmanlands	14	261	1,70	1,42	26,0	36,9
Kopparbergs	98	2 269	1,81	1,68	30,8	51,7
Gävleborgs	50	1 549	1,74	1,62	29,2	47,3
Västernorrlands	113	3 083	2,02	1,84	28,9	53,2
Jämtlands	96	1 906	1,92	1,75	29,1	50,9
Västerbottens	86	1 408	2,06	1,83	28,4	52,0
Norrbottens	46	732	1,87	1,71	27,7	47,4
<i>Hela riket</i>						
1966/67	1 280	44 874	1,65	1,51	29,3	44,2
1965/66	1 182	39 017	1,65	1,48	27,8	41,1
1964/65	1 093	33 401	1,60	1,45	28,3	41,0
1963/64	953	27 384	1,59	1,42	27,0	38,3

¹ Avser tiden 1 november—31 oktober.

ning av lammens vikt, som korrigeras till vikten vid 120 dagars ålder och bedömningar av bl a kroppsbyggnaden och ullens kvalitet och kvantitet.

Bestämmelser för verksamheten återfinns i Kungl Maj:ts kungörelse av den 25 maj 1967 (nr 396) och närmare föreskrifter i cirkulär 1968:3 från lantbruksstyrelsen.

Resultat

I *tab 123* redovisas uppgifter för kontrollåret 1966/67 om antalet kontrollerade besättningar och tackor, antal födda och vägda lamm per tacka samt lammvikten

(vid 120 dagar) per lamm och per tacka. Som framgår av tabellen har lammvikten per tacka ökat varje år sedan 1963/64. För det senaste året redovisas en ökning av 3 kilogram. Bland länen hade Väster- norrlands län med 3 083 anslutna tackor den största lammvikten per tacka under 1966/67.

Övrig publicering

Resultat från fårkontrollen publiceras årligen i stencil av lantbruksstyrelsen. Där redovisas kontrollresultaten på län för ett flertal raser och korsningar av dessa.

8.14. Produktionen av kött och fläsk. Producentpriserna på slaktdjur

Grundläggande uppgifter om den marknadsförda slaktens storlek ges i veterinärstyrelsens besiktningssstatistik. Enligt Kungl Maj:ts kungörelse den 20 mars 1959 (nr 99) skall i princip all slakt för avsalu underkastas besiktning.

På grundval av besiktningssstatistiken utför statens jordbruksnämnd månadsvis beräkningar av den totala produktionen av kött och fläsk. Vid dessa beräkningar utnyttjas uppgifter från Sveriges Slakteriförbund om medelslaktvikter för olika djurslag.

Statistiken över såväl antalet slaktdjursbesiktningar som produktionen av kött och fläsk ingår i jordbruksnämndens löpande månadsstatistik (se s 136). På basis av uppgifter från Slakteriförbundet redovisas vidare i den löpande statistiken olika prisdata rörande slaktdjur.

Resultat

Produktionsvolymens storlek åren 1963/64—1967/68 samt 1964—1968 uttryckt dels i antal besiktigade slaktkroppar, dels i producerad mängd kött och fläsk redovisas i *tab 124*. Som framgår av not till tabellen innefattar produktionsuppgifterna för kött och fläsk även hemslakten. Tilläggen för denna har gjorts bl a på grundval av resultaten från de särskilda s k slaktundersökningarna (se s 197 resp 204).

I *tab 125* redovisas de genomsnittliga producentpriserna på slaktdjur dels per kilogram, dels per slaktkropp. Kalenderårssiffrorna för kilopriset har räknats fram som vägda medeltal av månadspriserna. Priset per slaktkropp har erhållits genom multiplicering av kilopris med medelvikten per slaktkropp.

Tabell 124 Antal besiktigade slaktkroppar samt produktion av kött och fläsk åren¹ 1963/64—1967/68 samt 1964—1968

År	Storboskap	Större kalv (gödkalv och mellankalv)	Mindre kalv (spädkalv)	Svin (inkl spädgris)	Får och getter	Häst
<i>Antal besiktigade slaktkroppar</i> ²						
1967/68	618 004	155 371	41 965	3 325 434	158 686	16 209
1966/67	686 662	195 781	72 503	3 045 789	154 380	19 663
1965/66	623 376	208 144	92 486	3 074 631	126 699	23 407
1964/65	599 992	240 292	104 106	2 907 836	114 420	28 230
1963/64	630 367	287 574	150 141	2 778 836	95 900	24 981
1968.....	606 588	140 223	37 996	3 344 051	181 832	14 275
1967.....	658 171	180 391	59 815	3 194 280	156 426	17 407
1966.....	681 948	206 978	87 649	3 043 628	154 824	21 925
1965.....	587 975	215 146	94 743	2 968 323	124 784	24 806
1964.....	597 700	267 961	127 802	2 893 198	113 289	27 730
<i>Produktion av kött och fläsk (vara med ben)³, ton</i>						
1967/68	143 532	13 281	909	236 613	2 591	5 591
1966/67	155 470	15 907	1 567	219 206	2 480	6 725
1965/66	142 473	16 122	2 031	225 218	2 091	8 083
1964/65	133 385	17 744	2 325	212 630	1 850	9 626
1963/64	139 817	20 321	3 369	204 835	1 561	8 609
1968.....	143 713	12 104	829	237 391	3 008	5 002
1967.....	150 624	14 992	1 301	227 784	2 542	5 960
1966.....	154 125	16 246	1 891	221 047	2 493	7 595
1965.....	132 512	16 223	2 053	217 104	2 048	8 551
1964.....	133 731	19 283	2 818	212 168	1 831	9 461

¹ Regleringsåren avser tiden 1 juli—30 juni. — ² Antal hela och till hela omräknade halva kroppar.— ³ Inkl hemsakt samt export av levande slaktdjur, omräknad till slaktad vara med ben.**Övrig publicering**

Månadsdata rörande slaktdjursbesik-
ningar, produktion av kött och fläsk,
priser på slaktdjur m m redovisas i

Jordbruksekonomiska Meddelanden. I
särskilda artiklar i samma tidskrift ges
dessutom årliga översikter över produk-
tionen m m av olika jordbruksprodukter.

Tabell 125 Priser¹ på slaktdjur åren² 1963/64—1967/68 samt 1964—1968. Kronor

År	Storboskap	Gödkalv	Mindre kalv	Gödsvin ³	Lamm	Häst
<i>Pris per kilogram</i>						
1967/68	6,66	9,83	7,66	4,19	7,66	5,44
1966/67	6,25	9,40	7,35	4,74	7,72	5,29
1965/66	6,33	9,28	6,86	4,67	7,79	5,15
1964/65	6,57	8,91	7,10	4,37	7,61	4,66
1963/64	5,74	8,08	6,29	4,58	6,67	4,10
1968	6,76	10,02	8,04	4,31	7,27	5,37
1967	6,38	9,35	7,26	4,45	7,12	5,29
1966	6,32	9,35	6,96	4,98	7,41	5,30
1965	6,52	9,06	6,88	4,33	7 25	4,80
1964	6,16	8,80	6,73	4,51	6,93	4,33
<i>Pris per slaktkropp⁴</i>						
1967/68	1 550	642	157	280	108	1 883
1966/67	1 420	599	153	318	107	1 822
1965/66	1 422	577	143	315	108	1 780
1964/65	1 445	542	146	295	105	1 597
1963/64	1 234	478	130	308	..	1 402
1968	1 601	662	162	289	104	1 880
1967	1 460	603	151	296	99	1 811
1966	1 426	588	145	335	102	1 836
1965	1 458	557	142	293	102	1 655
1964	1 332	528	139	305	94	1 476

¹ Avräkningspriser för slaktad vikt (efter avdrag för slaktdjursavgift). Uppgifterna avser vägda medeltal av månadspriser. — ² Regleringsåren avser tiden 1 juni—30 juli. — ³ Exkl istrar. —

⁴ Se texten.

8.15. Äggproduktionen. Producentpriset på ägg

Med utgångspunkt från socialstyrelsens konsumtionsundersökning 1958 görs inom statens jordbruksnämnd årliga beräkningar av den totala äggkonsumtionen. Tillsammans med uppgifter om utrikeshandeln med ägg bildar dessa beräkningar underlag för skattningar av den totala inhemska produktionen av ägg.

Jordbruksnämndens löpande månadsstatistik — se s 136 — omfattar i fråga om ägg uppgifter om bl a partihandels invägning av svenska ägg samt om producentpriserna (avseende »svensk äggnotering», pris till producent i södra Sverige). De förra uppgifterna insamlas av jordbruksnämnden direkt från partihandelsföretagen, medan den senare redovisningen bygger på Sveriges Lantbruksförbunds statistik.

Resultat

Produktionen av ägg samt partihandels invägning åren 1963/64—1967/68 och 1964—1968 framgår av tab 126. I denna tabell redovisas även ovägda årsmedeltal av producentpriserna.

Den totala produktionen av ägg 1968 var enligt tabellen större än 1967. Liksom de närmast föregående åren omfattade partihandels invägning av svenska ägg ungefär hälften av produktionen.

Övrig publicering

Uppgifter rörande partihandels invägning av ägg samt prisnoteringar för ägg införs månadsvis i Jordbruksekonomiska Meddelanden. Denna tidskrift innehåller dessutom årliga översikter över produktionen m m av jordbruksprodukter.

Tabell 126 Beräknad total produktion av ägg, partihandels invägning av svenska ägg samt producentpris på ägg åren¹ 1963/64—1967/68 samt 1964—1968

År	Total produktion, milj kilogram	Partihandels invägning, milj kilogram	Producentpris ² , öre per kilogram
1967/68	95	50	338
1966/67	92	46	349
1965/66	94	47	348
1964/65	97	49	319
1963/64	98	46	342
1968.....	100	54	299
1967.....	91	46	354
1966.....	93	47	342
1965.....	95	47	343
1964.....	99	49	311

¹ Regleringsåren avser tiden 1 juli—30 juni respektive år. — ² Svensk äggnotering, pris till producent i södra Sverige.

9. Konsumtion av födo- och njutningsämnen

Fortlöpande uppgifter om den inhemska konsumtionen av födo- och njutningsämnen erhålls i beräkningar som två gånger per år utförs av statens jordbruksnämnd. Beräkningarna avser värdet av den totala förbrukningen och innefattar sålunda även jordbrukarnas egenkonsumtion, militärt kosthåll, restaurangernas förbrukning etc.

Beräkningsunderlag

De i beräkningarna använda kvantitetsuppgifterna hämtas dels från jordbruksnämndens löpande månadsstatistik (se s 136), dels från statistiska centralbyråns industri- och utrikeshandelsstatistik. Vidare utnyttjas uppgifter från jordbruksnämndens årliga inventeringar av förråden av livsmedel m m. En för konsumtionsberäkningarna speciellt utförd preliminär uppgiftsinsamling förekommer beträffande ett antal varugrupper, varvid företag inom livsmedelsindustri och distribution är uppgiftslämnare.

Värderingen av konsumtionen sker i regel till detaljhandelspriser. Undantag utgör här jordbrukarnas egenförbrukning som i princip skall värderas efter producentpriserna. För beräkningarna erforderliga prisuppgifter hämtas i flertalet fall från underlaget till statistiska centralbyråns konsumentprisindex men för flera stora poster, bl a kött och fläsk, från annan prisstatistik.

Resultat

Uppgifter för olika varuslag om konsumtionens omfattning åren 1963—1967 redovisas i *tab 127*.

Övrig publicering

Resultaten från konsumtionsberäkningarna införs fortlöpande i Jordbruksekonomiska Meddelanden. Förutom kvantitets- och värdeuppgifter redovisas där bl a uppgifter om konsumtionsvolymens storlek uttryckt i kalorier.

Tabell 127 Konsumtion av födo- och njutningsämnen åren 1963—1967

Varuslag	1963		1964		1965		1966 ¹		1967 ¹	
	Kvantitet, milj kilo- gram	Värde, milj kronor	Kvantitet, milj kilo- gram	Värde, milj kronor	Kvantitet, milj kilo- gram	Värde, milj kronor	Kvantitet, milj kilo- gram	Värde, milj kronor	Kvantitet, milj kilo- gram	Värde, milj kronor
Mjöl, gryn och bröd m m ²	525,8	2 125,2	521,7	2 284,3	519,6	2 447,0	510,2	2 704,7	503,4	2 880,6
Mjöl av vete och råg till direkt konsum- tion	177,6	200,1	171,3	203,1	164,3	205,6	153,2	202,9	134,0	187,3
Majsflingor	6,1	29,7	6,3	35,0	6,9	44,4	8,7	57,9	8,9	63,8
Havregryn och -mjöl samt korngryn och -mjöl	19,3	30,9	18,0	30,6	16,8	30,4	16,2	32,2	15,3	32,6
Risgryn och -mjöl	10,3	19,1	10,7	20,2	12,0	23,8	11,2	23,6	12,8	29,2
Makaroner	7,2	17,3	6,7	16,5	8,1	21,8	8,1	24,5	8,5	28,3
Knäckebröd	46,5	138,1	46,9	146,8	45,7	154,5	49,6	180,5	48,5	188,2
Mjukt matbröd ³	232,7	543,4	233,9	578,4	236,3	619,6	238,7	709,4	242,3	775,9
Kaffebröd m m ³	88,2	534,3	88,6	572,8	88,6	602,7	88,9	677,4	89,0	725,9
Torra bakverk	25,3	195,5	28,6	231,5	30,2	253,8	30,2	263,1	30,7	288,8
Konditorivaror ³	32,4	416,8	32,5	449,4	32,4	490,4	32,8	533,2	32,5	560,6
Potatis ³	639,0	410,5	632,0	320,9	626,0	401,3	620,0	425,0	614,0	458,6
Rotfrukter och grönsaker ³	259,2	417,2	273,1	387,7	274,7	436,6	329,6	576,7	339,4	558,5
Rotfrukter ³	115,1	89,8	120,4	87,9	110,8	96,4	132,5	129,8	134,3	126,2
Torkade örter och bönor ³	11,0	29,3	11,0	26,3	11,0	25,2	11,0	28,2	11,0	26,6
Grönsaker ³	133,1	298,1	141,7	273,5	152,9	315,0	186,1	418,7	194,1	405,7
Frukter och bär	583,8	1 344,2	622,6	1 439,8	613,5	1 646,4	603,4	1 672,3	633,0	1 706,1
Inhemska frukter och bär ³	286,8	496,4	303,1	557,2	266,7	649,1	231,6	574,0	272,3	640,7
Importerade frukter och bär, färska ..	245,1	592,3	262,7	605,2	285,3	694,8	307,3	779,5	296,4	745,8
Importerade fruktkonserver, torkad frukt, mandel m m	51,9	255,5	56,8	277,4	61,5	302,5	64,5	318,8	64,3	319,6
Specerier	..	2 061,4	..	2 234,5	..	2 290,5	..	2 374,1	..	2 604,0
Socker	234,6	429,3	217,0	392,8	222,3	355,7	229,6	360,5	231,4	367,9
Sirap	6,2	14,1	5,1	11,7	4,7	10,9	3,7	8,7	3,1	7,5
Honung ³	2,6	21,8	2,6	23,6	2,3	22,5	2,6	26,2	3,3	33,3
Choklad- och konfektyrvaror	57,1	712,8	59,2	772,1	64,7	816,2	66,6	863,9	73,1	1 037,0
Kakaopulver ³	2,8	27,2	3,0	25,5	3,1	27,3	3,1	27,4	3,3	29,9
Te	1,2	29,1	1,3	30,6	1,5	35,3	1,5	35,7	1,7	40,7
Kaffe	72,0	762,7	74,3	909,6	76,1	941,5	78,1	955,6	84,6	993,3
Kryddor m m ³	5,3	64,4	5,5	68,6	5,7	81,1	6,1	96,1	6,2	94,4

Mjölk och grädde	..	1 344,9	..	1 398,6	..	1 528,8	..	1 607,6	..	1 666,2
Mejerimjölk inkl skummjölk ⁴	975,0	886,7	1 016,2	919,5	1 038,5	1 021,3	1 077,8	1 094,9	1 103,0	1 145,9
Direktförsäld och hemmaförbrukad mjölk ⁴	228,8	174,8	207,5	156,7	188,1	153,5	170,6	142,5	156,2	132,4
Grädde, tjock	25,5	209,1	27,0	245,7	28,1	269,8	28,2	281,4	29,0	296,1
Grädde, tunn	18,8	74,3	18,7	76,7	18,3	84,2	18,2	88,8	18,4	91,8
Smör och margarin	166,9	845,1	169,1	900,5	167,0	903,3	166,3	858,7	165,4	859,6
Smör	74,3	522,9	69,8	547,1	65,3	526,0	63,4	463,6	61,4	452,0
Hushållsmargarin	92,6	322,2	99,3	353,4	101,7	377,3	102,9	395,1	104,0	407,6
Ost ⁵	51,7	432,5	52,7	456,2	53,7	490,2	54,1	524,8	55,9	569,6
Helfet	47,6	402,7	48,2	422,2	48,5	449,3	48,7	478,2	50,3	519,5
Halvfet	4,1	29,8	4,5	34,0	5,2	40,9	5,4	46,6	5,6	50,1
Glass ⁴	40,9	221,0	47,5	259,3	52,4	277,5	53,6	288,6	51,2	275,4
Kött och fläsk ⁵	359,0	3 190,6	370,1	3 566,9	372,2	3 748,0	367,4	3 978,1	381,3	4 268,1
Nötkött	73,1	763,8	74,2	887,7	70,7	929,2	72,8	982,7	72,6	1 075,1
Kalkkött	20,9	262,6	20,4	287,0	17,0	262,8	16,5	272,6	14,7	264,9
Färkött	1,6	15,0	2,1	20,2	1,9	20,6	2,2	26,6	2,3	30,5
Fläsk	116,7	1 037,1	123,0	1 147,3	129,8	1 263,6	117,0	1 275,3	127,5	1 350,0
Renkött ³	2,0	15,3	2,2	18,9	2,2	20,6	1,9	18,8	2,3	21,5
Charkuterivaror	130,1	983,6	128,8	1 060,0	130,5	1 113,2	135,5	1 258,8	136,7	1 350,6
Fjäderfä ³	14,6	113,2	19,4	145,8	20,1	138,0	21,5	143,3	25,2	175,5
Ägg ³	81,3	439,2	83,0	398,4	82,6	437,9	83,3	461,5	84,7	491,7
Fisk	..	560,3	..	587,7	..	633,3	..	705,7	..	725,7
Färsk fisk, ej fryst ³	78,8	289,6	77,0	295,7	72,0	312,8	71,4	335,8	71,4	337,8
Frysta filéer (filévikt)	11,7	72,3	12,6	76,7	13,3	91,0	15,7	115,6	14,6	108,3
Konserverad och annan beredd fisk	42,2	198,4	44,0	215,3	43,3	229,5	42,5	254,3	44,2	279,6
Malt- och läskedrycker ⁴	504,6	841,6	526,9	912,9	544,2	1 093,4	589,7	1 357,6	600,9	1 459,6
Läskedrycker	225,8	406,4	245,8	454,7	253,2	534,3	268,0	581,6	264,7	598,1
Maltdrycker kl I	61,4	59,1	53,4	55,2	48,2	54,7	44,1	52,7	39,2	47,7
Öl kl II	217,4	376,1	227,7	403,0	242,8	504,4	277,6	723,3	297,0	813,8
Summa livsmedel	..	14 233,7	..	15 147,7	..	16 334,2	..	17 535,4	..	18 523,7
Spritdrycker m m ⁴	..	2 114,1	..	2 369,9	..	2 565,3	..	2 841,5	..	3 014,0
Starköl	20,0	109,5	19,0	100,7	20,1	112,1	15,3	94,2	20,9	135,0
Viner	29,8	315,1	31,8	331,6	33,1	353,9	35,5	404,9	39,2	443,0
Spritdrycker	44,4	1 689,5	49,2	1 937,6	51,6	2 099,3	51,8	2 342,4	52,7	2 436,0
Tobak	12,5	1 550,0	12,9	1 620,0	13,0	1 818,7	13,5	2 060,7	13,4	2 257,2
Totalt	..	17 897,8	..	19 137,6	..	20 718,2	..	22 437,6	..	23 794,9

¹ Uppgifterna delvis preliminära. — ² Totalkvantiteten är omräknad till mjöl. — ³ Uppgifterna baseras på ett bristfälligt statistiskt material och är därför osäkra. — ⁴ Milj liter. — ⁵ Exkl lagrings- och handelssvinn.

10. Utrikeshandel

På grundval av den officiella handelsstatistiken brukar årligen inom statens jordbruksnämnd utarbetas en sammanställning över den svenska utrikeshandeln med livsmedel. Vissa resultat härifrån avseende åren 1964—1967 jämte preliminära uppgifter för 1968¹ redovisas i föreliggande avsnitt.

Till kategorien livsmedel har vid uppgiftssammanställningen räknats följande varugrupper i den nu gällande indelningen av utrikeshandelsstatistiken (den s k Bryssel-nomenklaturen).

Kap 1—4

Levande djur

Kött, fläsk och andra ätbara djurdelar

Fisk och skaldjur

Mjölk och mejeriprodukter, ägg, honung

Kap 7—12

Köksväxter m m

Frukter m m

Kaffe, te och kryddor

Spannmål

Produkter från kvarnindustri, malt, stärkelse m m

Oljehaltiga fröer och frukter, foderväxter m m

Kap 15—21

Animaliska och vegetabiliska fetter och oljor m m

Varor av kött, fläsk, fisk och skaldjur

Socker och sockerkonfektyrer

Kakao och varor därav

Varor av spannmål, mjöl och stärkelse, bakverk

Varor av köksväxter och frukter m m

Diverse näringsmedel

Kap 23

Beredda fodermedel m m

Resultat

Uppgifter om den svenska utrikeshandeln med livsmedel åren 1964—1968 lämnas med fördelning på viktigare ursprungs- resp förbrukningsländer i *tab 128* och *tab 129*.

De tre största leverantörländerna Danmark, Brasilien och Förenta Staterna svarade år 1968 för omkring en tredjedel av importen. De största köpländerna samma år var Storbritannien, Danmark och Västtyskland, vilkas sammanlagda köp uppgick till drygt hälften av den svenska exporten.

I *tab 130* redovisas import och export av egentliga jordbruksprodukter åren 1964—1968. Det framgår att det sammanlagda importöverskottet ökade från 253 milj kronor år 1967 till 302 milj kronor år 1968.

¹ De preliminära uppgifterna för 1968 baseras på beräkningar som utförts inom statistiska centralbyrån.

Tabell 128 Importen av livsmedel åren 1964—1968. Milj kronor

Land ¹	1964	1965	1966	1967	1968*
Norge	104	131	146	156	172
Danmark	336	332	337	367	420
Island	39	41	54	46	35
Finland	21	17	29	44	52
Sovjetunionen	22	19	41	41	39
Västtyskland	68	74	95	86	81
Polen	17	33	48	55	46
Nederländerna	105	128	129	130	144
Belgien	7	9	12	14	14
Storbritannien	86	70	75	79	83
Frankrike	35	21	21	20	26
Spanien	103	106	116	107	119
Portugal	5	5	6	10	19
Italien	100	106	114	110	105
Schweiz	12	13	15	19	19
Österrike	6	5	8	11	10
Tjeckoslovakien	11	8	7	9	7
Ungern	14	13	25	21	22
Jugoslavien	6	6	2	4	9
Rumänien	3	6	5	6	10
Bulgarien	6	10	9	9	9
Turkiet	38	47	39	50	49
Israel	33	39	43	45	46
Indien	20	15	17	16	6
Ceylon	14	15	13	14	24
Indonesien	30	33	13	24	12
Filippinerna	52	70	88	64	67
Kina, Folkrepubliken	7	9	13	11	13
Japan	7	8	10	11	13
Canada	28	22	28	23	37
Amerikas Förenta Stater	240	247	279	225	216
Guatemala	19	10	20	15	18
Honduras	2	2	8	1	4
Costa Rica	10	14	25	28	27
Panama	0	13	5	1	1
Cuba	28	11	25	13	12
Brasilien	299	308	311	292	297
Argentina	79	82	93	81	76
Chile	5	6	12	11	12
Peru	17	16	17	12	13
Ecuador	23	20	15	19	26
Colombia	95	123	121	132	139
Australien	28	44	44	40	37
Marocko	8	12	15	15	11
Ghana	19	18	15	15	19
Nigeria	3	10	9	8	8
Sydafrika	17	15	16	20	23
Tanzania	8	11	13	10	14
Kenya	19	26	29	30	26
Uganda	4	5	9	8	9
Övriga länder	82	83	70	66	74
Samtliga länder	2 340	2 487	2 709	2 644	2 770

¹ Land för vilket under något av åren redovisats ett värde av minst 8 milj kronor. — ² Preliminära uppgifter.

Tabell 129 Exporten av livsmedel åren 1964—1968. Milj kronor

Land ¹	1964	1965	1966	1967	1968 ²
Norge	38	60	60	75	94
Danmark	126	160	154	151	135
Finland	26	27	42	22	31
Östtyskland	45	31	18	16	23
Västtyskland	163	152	124	163	124
Polen	20	47	9	2	15
Nederländerna	14	23	17	18	21
Belgien	2	3	3	3	8
Storbritannien	94	108	128	111	144
Frankrike	19	11	37	30	19
Italien	82	100	111	123	64
Schweiz	19	13	17	12	21
Österrike	7	8	12	8	8
Tjeckoslovakien	1	15	3	2	1
Amerikas Förenta Stater	12	13	20	15	19
Förenade Arabrepubliken	1	1	2	8	4
Övriga länder	37	41	50	52	53
Samtliga länder	706	813	807	811	784

¹ Land för vilket under något av åren redovisats ett värde av minst 8 milj kronor. — ² Preliminära uppgifter.

Övrig publicering

En närmare redogörelse för den svenska utrikeshandeln med livsmedel 1967 återfinns i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1968:9. I samma tidskrift lämnas månadsvis preliminära uppgifter om in- och utförsel av vissa viktigare livsmedel.

Den officiella utrikeshandelsstatistiken, avseende samtliga varugrupper, redovisas årligen av statistiska centralbyrån i publikationen Utrikeshandel, del 1 och 2 (SOS). Härutöver sker en preliminär redovisning i Utrikeshandel, månadsstatistik och Utrikeshandel, kvartalsstatistik.

Tabell 130 Utrikeshandeln med egentliga jordbruksprodukter åren 1964—1968. Milj kronor

Varuslag	1964		1965		1966		1967		1968 ¹	
	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export
I. Levande djur och animaliska produkter (exkl fett och oljor)										
Levande djur	7,5	25,4	12,2	8,0	15,5	8,2	9,3	5,7	12,3	4,1
Kött, fläsk och andra ätbara djur- delar	106,4	137,2	125,6	156,6	116,4	230,8	133,8	217,3	165,4	189,8
Kött- och fläskkonserver m m	27,6	3,2	32,3	4,4	32,6	6,3	38,9	5,3	41,6	2,7
Tarmar	18,4	11,2	17,8	10,9	21,6	10,5	18,7	11,4	12,2	19,1
Mjölk, mejeriprodukter, ägg	37,2	85,1	43,8	61,0	44,3	68,4	48,1	46,8	46,2	58,2
Summa	197,1	262,1	231,7	240,9	230,4	324,2	248,8	286,5	277,7	273,9
II. Vegetabiliska produkter (exkl fett och oljor)										
Potatis	3,4	0,2	7,1	..	11,2	0,2	3,8	0,2	8,2	0,2
Brödsäd	88,8	65,7	41,4	102,6	58,2	49,5	31,4	74,6	29,3	86,5
Fodersäd	20,8	50,3	22,0	74,2	22,8	64,9	22,5	90,6	23,9	66,2
Vissa slag av mjöl och gryn	15,3	0,2	11,9	0,3	12,4	0,7	17,2	5,7	15,9	5,9
Maltextrakt, makaroner, majs- flingor, bakverk m m	49,3	41,2	53,5	52,2	62,8	58,7	67,8	50,0	70,6	41,2
Sockerbetor (även torkade)	34,0	—	5,3	—	11,2	—	3,2	—	2,5	0,0
Socker av olika slag, sirap, melass m m	105,7	1,8	34,2	2,0	53,3	4,2	50,3	7,4	53,5	8,6
Hö, lusernmjöl m m	5,0	0,3	4,9	..	3,3	0,5	4,4	0,6	2,8	1,7
Torkade ätliga arter, bönor o d, malt, stärkelse	17,2	1,3	18,4	0,5	20,0	5,3	20,9	3,1	28,0	2,1
Djupfrysta arter	—	12,9	0,2	16,3	0,0	16,6	0,1	19,1	0,4	19,6
Kopra och palmkärnor	56,4	—	78,0	—	75,4	0,0	63,5	0,0	56,2	—
Jordnötter, sojabönor m m	4,8	0,1	9,8	0,1	9,1	0,1	7,3	0,1	8,0	0,0
Linfrö	0,7	—	0,1	..	0,3	—	0,3	0,0	0,1	—
Raps-, rybs- och senapsfrö	0,8	30,2	0,7	44,4	0,9	10,3	1,1	11,7	1,0	27,0
Vallväxtfröer m m	6,6	5,6	11,1	5,7	14,4	4,2	14,2	4,2	12,4	4,4
Vissa potatisprodukter	2,1	0,1	2,9	—	3,2	0,8	3,0	1,7	5,2	0,9
Kli o d	11,5	—	7,4	—	2,9	3,3	3,7	0,0	7,2	—
Oljekraftfoder m m	178,9	0,9	206,7	0,8	243,5	1,9	213,1	1,5	186,3	1,7
Summa	601,3	210,8	515,6	299,1	604,9	221,2	527,8	270,5	511,5	266,0
III. Fett, oljor och vax av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung										
Rå linolja	10,5	—	11,1	0,1	7,6	0,2	7,1	0,0	8,4	0,0
Raps-, rov- och rybsolja	—	11,4	0,1	21,8	0,7	18,6	4,1	25,2	2,2	24,4
Övriga ²	83,8	29,1	84,6	32,4	90,1	35,1	87,0	39,2	103,7	37,3
Summa	94,3	40,5	95,8	54,3	98,4	53,9	98,2	64,4	114,3	61,7
Samtliga egentliga jordbrukspro- dukter	892,7	513,4	843,1	594,3	933,7	599,3	874,8	621,4	903,5	601,6

¹ Preliminära uppgifter. — ² Utom sjödjursolja.

11. Jordbruksekonomiska uppgifter

11.1. Jordbrukarnas taxerade inkomster och utgifter m m

Särskilda undersökningar rörande jordbrukarnas kontanta inkomster, utgifter och nettointäkter på grundval av brukarnas självdeklarationer, s k deklara-tionsundersökningar, har utförts årligen sedan slutet av 1930-talet. Undersökningarna har hela tiden grundats på stick-provsmetodik, men först från och med 1953 har urvalet av undersökningsen-heter skett slumpmässigt. Direkt jäm-förbarhet föreligger således ej mellan re-sultatet för åren fram t o m 1952 och för följande år.

Betydande förändringar i deklara-tionsundersökningens uppläggning m m har sedermera genomförts i samband med undersökningen för inkomståret 1961. I korthet har den sistnämnda omlägg-ningen¹ inneburit att bearbetningen, som tidigare omfattat endast självägande brukare, utvidgats att avse samtliga brukarekategorier. Vidare har ett nytt skattningsförfarande införts, som till skillnad mot det tidigare använda kon-tinuerligt återger förändringarna i total-populationens omfattning. Slutligen har antalet bearbetade poster utökats.

Undersökningens genomförande

Omfattning

I sin nuvarande uppläggning berör de-klarationsundersökningen samma urval av brukningsenheter som den ordinarie jordbruksinventeringen i oktober respek-tive år. Detta urval härrör från en popula-tion som i princip omfattar landets samt-liga som jordbruksfastighet taxerade fastigheter med mer än 2 hektar åker. En närmare beskrivning av urvalsmeto-diken m m i de årliga jordbruksinven-teringarna har tidigare lämnats i kap 2 (s 47), vartill hänvisas.

Undersökningen för inkomståret 1967, varifrån vissa huvudresultat redovisas i föreliggande avsnitt, omfattade samman-lagt 12 133 brukningsenheter.

Uttagningen av brukningsenheter sker efter stratifiering av populationen på om-råden och storleksgrupper. Någon särskild stratifiering efter brukarekategori före-kommer inte. Redovisningen för arrenda-torerna har därför genomgående kommit att baseras på mindre stickprov än för de självägande, då de förra totalt sett utgör en mindre relativ andel av samtliga brukare än de senare.

Uppgifterna till undersökningen skall i princip avse de personer som under res-pektive inkomstår brukat de uttagna enhe-

¹ Se närmare Bernt Wilson: Översyn av dekla-rationsundersökningen för jordbrukare. Statis-tisk tidskrift 1964:2 samt Statistiska meddelan-den J 1963:20.

terna. Fr o m 1961 års undersökning har emellertid i uppgifterna medräknats även nettointäkter, tillgångar och skulder för brukarens maka/make då denna(e) avgivit egen självdeklaration. I de fall en brukningsenhet brukats gemensamt av två eller flera personer har deras sammanlagda nettointäkter, tillgångar och skulder medtagits.

Primärmaterial

Undersökningsmaterialet utgörs av de utvalda jordbrukarnas självdeklarationer, vilka ställs till statistiska centralbyråns förfogande av länsstyrelserna. Från deklarationerna överförs till särskilda bearbetningskartoliner uppgifter om kontanta inkomster och utgifter (enligt den s k jordbruksbilagan), nettointäkter från olika förvärvskällor (enligt huvudformulär 1 a) samt tillgångar och skulder (enligt förmögenhetsbilagan). Totalt överförs till kartolinerna ett 70-tal poster.

Enligt nu gällande plan för deklara-tionsundersökningen skall vart tredje år överföras ytterligare ett 10-tal poster, vilka avser ickekontanta inkomster och utgifter (i jordbruksbilagan upptagna under beteckningen naturaförmåner resp andra driftkostnader). En sådan utökning företogs för andra gången i samband med 1967 års undersökning.

Innehåll

Undersökningen grundas på de belopp som enligt föreliggande beslut av taxeringsmyndigheterna bildat underlaget för taxering. I viss mindre utsträckning blir ändringar i taxeringen enligt beslut av prövningsnämnd eller annan besvärsin-stans icke beaktade eftersom undersök-

ningen genomförs innan alla besvär slut-behandlats.

Det stora flertalet deklarationer avser kalenderår och bygger på redovisning för jordbruket enligt den s k kontantprin-cipen. Detta innebär att resultaten till största delen ej är korrigerade för årliga förändringar i lager och andra reallill-gångar samt löpande fordringar och skulder för driften. I regel periodiseras ej heller utgifter för exempelvis anläggningar på basis av värdeminskingsplan. Kon-tantprincipen karakteriseras vidare bl a av att nyinköp för anläggningar ej får avdras och att vissa inkomster vid realisation av djur ej är skattepliktiga.

I de fall deklarationerna upprättats enligt bokföringsmässiga grunder ingår i centralbyråns bearbetning de poster som närmast har motsvarighet i deklaratio-nerna enligt kontantprincipen. För samt-liga slag av deklarationer gäller att in-komsterna i huvudsak redovisas brutto.

I fråga om utgifternas gruppering enligt deklara-tionsformuläret bör uppmärk-sammas att denna ej innebär en konse-kvent uppdelning på exempelvis arbets-löner och material. En del arbetslöner kan sålunda ha förts som utgifter för byggnader och markanläggningar. Beträffande deklarerade tillgångar i jordbruksfastighet såväl som annan fastighet gäller att dessa avser värden fastställda vid närmast före-gående fastighetstaxering, medan taxe-ringsvärdena för levande och döda inven-tarier torde följa förändringarna i mark-nadsvärdena mer kontinuerligt.

Resultatberäkning

Skattning av totalbelopp för olika poster sker enligt nuvarande metod genom upp-

räkning för varje bearbetad enhet med en faktor, som för varje stratum (storleksgrupp/naturligt jordbruksområde) utgör kvoten mellan antalet brukningsenheter i populationen resp urvalet. Korrektion för bortfallet görs genom att de enskilda bortfallen i princip ersätts med medeltal för de bearbetade uppgifterna inom respektive stratum.

I samband med bearbetningen av materialet företas en uppdelning av detta på brukarekategorier, varvid i första hand eftersträvas en särredovisning av uppgifter för själväggande jordbrukare och arrendatorer (vissa brukningsenheter förs till en restkategori). Som själväggande brukare räknas fysiska personer som ägt minst hälften av den åkerareal som redovisats för brukningsenheten och som arrendatorer fysiska personer som arrenderat hela den åkerareal som ingått i enheten. Till restkategorien förs övriga brukare samt sådana fysiska personer, vilkas inkomster av andra förvärvskällor än jordbruksfastighet i storleksgrupperna 2—20 hektar åker överstigit dubbla genomsnittliga industriarbetarlönen för 1967 och i storleksgrupperna över 20 hektar fyrdubbla industriarbetarlönen. Skälen till att föra de båda senare grupperna till en särskild kategori har i första hand varit att enstaka brukare av detta slag med omfattande engagemang vid sidan om jordbruket i en urvalsundersökning avsevärt kan påverka slutresultaten inom enskilda redovisningsgrupper.

Huvuddelen av resultatberäkningarna utförs numera med datamaskin. Förutom totalbelopp för de olika variablerna framräknas bl a genomsnittstal per brukningsenhet och per hektar åker.

Avgångar och bortfall

Av totalantalet uttagna brukningsenheter har i bearbetningen för 1967 ingått 10 687 enheter (88,1 %). Resterande brukningsenheter har utgjorts av 333 s k avgångar och 1 114 bortfall.

Som avgångar har räknats brukningsenheter, som ingått i urvalet men visat sig inte tillhöra populationen 1967. I flertalet av dessa fall har brukningsenheten antingen nedlagts eller sammanslagits med annan brukningsenhet.

Av det sammanlagda bortfallet om 9,2 % orsakades 1,4 % av att brukarskifte ägt rum (deklarationen avsåg ej helt år), 4,2 % av att deklarationen ej kunnat lösgröras från pågående taxeringsarbete, 2,7 % av att deklarationen innehållit ofullständiga utdrag ur vinst- och förlustkonto etc och resterande 0,9 % berodde huvudsakligen på att brukaren ej avgivit självdeklaration.

Resultat

Totalbelopp för jordbrukets inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder 1967, jämte motsvarande uppgifter för 1966, redovisas i *tab 131*.

Skillnaderna mellan storleksgrupper och områden i fråga om produktionsinriktning och produktionsmedelsanvändning framgår bl a av respektive medeltal per brukningsenhet. Sådana uppgifter redovisas i *tab 132*.

Tab 133 innehåller uppgifter för respektive brukarekategorier om taxerade nettointäkter och *tab 134* om tillgångar och skulder.

Resultaten visar bl a att huvuddelen av de kontanta inkomsterna från jordbruket härrör från animaliesidan, medan

Tabell 131 Jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder i milj kronor åren 1966 och 1967. Hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker (samtliga brukarekategorier)

Bearbetningspost	1966	1967	Bearbetningspost	1966	1967
Kontanta inkomster			Summa kontanta inkomster	7 288,8	7 458,5
Försålda produkter					
Spannmål, frövaror m m	1 119,7	1 344,2	Naturaförmåner	552,9	528,6
Sockerbetor	176,5	195,4	Därav bostad	..	233,2
Potatis, trädgårdsprodukter	254,5	290,1	» i hushållet använda produkter	..	198,4
Hö, halm m m	29,2	33,3	» elström för privat bruk	40,8	41,5
Summa vegetabiliska produkter	1 579,9	1 863,0	» bränsle	..	28,0
Husdjur m m	2 527,5	2 442,3	» andra förmåner för personligt bruk	..	24,8
Mjök till mejeri	1 815,5	1 732,9	Summa bruttointäkter	7 841,7	7 987,1
» » enskilda	26,3	20,7			
Fjäderfä och ägg	203,8	250,7	Nettointäkter¹		
Summa animaliska produkter	4 573,1	4 446,6	Av jordbruksfastighet	2 013,6	1 913,0
Diverse produkter	0,3	0,2	» annan fastighet	13,3	15,1
Summa inkomster av försålda jordbruksprodukter	6 153,3	6 309,8	» rörelse och handelsbolag	100,2	93,6
Inkomster av skogsbruket ..	678,9	645,3	» tjänst	943,2	968,9
Uttag från skogskonto	48,2	45,9	Därav pension	208,8	218,3
Arrenden och hyror	79,3	85,5	» tillfällig förvärvssamhet	8,9	16,6
Försäljning av redskap m m	14,9	14,3	» kapital	123,9	138,9
Körslor (icke pensionsgrundande)	118,5	118,7	Summa nettointäkter	3 203,1	3 146,1
Körslor (pensionsgrundande)	84,9	75,2	Underskott på förvärvskälla	85,6	98,5
Annan pensionsgrundande ersättning	8,0	5,2	Därav jordbruksfastighet	67,2	79,9
Diverse inkomster	102,8	158,6	Övriga allmänna avdrag	917,1	1 025,1
			Förlustavdrag	5,0	8,2
			Att taxera till statlig inkomstskatt²	2 219,1	2 052,0

¹ Inkl särskild deklaration för maka/make. — ² Exkl i enskilda fall uppkommande negativ rest.

vegetabilieprodukter svarar för en fjärdedel och skogsbruket för en knapp tiondel av inkomsterna.

De kontanta utgifterna för arbetskraft, döda inventarier och drivmedel utgjorde knappt en fjärdedel av samtliga kontanta utgifter. Utsäde och fodermedel samt levande inventarier, dvs i betydande utsträckning inköp av jordbrukets egen produktion, omfattade en tredjedel av utgifterna.

Skulderna uppgick till närmare en tredjedel av tillgångarna, vilka till nästan 50 % utgjordes av jordbruksfastigheternas taxeringsvärden.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för undersökningen rörande jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter m m 1967 har införts i Statistiska meddelanden J 1969:3.

Tabell 131 (forts) Jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder i milj kronor åren 1966 och 1967. Hela riket

Bearbetningspost	1966	1967	Bearbetningspost	1966	1967
<i>Kontanta utgifter</i>			Därav värdeminskning för		
Inköp			fasta inventarier ..	6,7	8,5
Utsäde och fodermedel...	1 311,8	1 426,6	» värdeminskning för		
Skummjölk.....	97,3	91,5	vägar, diken, stäng-		
Gödselmedel	414,2	452,4	sel o d	9,8	12,4
Bränn- och smörjoljor...	128,8	126,7	Insättning på skogskonto ..	54,3	35,9
Elektrisk ström	129,4	128,4	Summa kostnader.....	5 934,0	6 181,6
Därav för privat för-			Differens mellan summa		
brukning	40,8	41,5	bruttointäkter och summa		
Levande inventarier	644,1	663,5	kostnader	1 907,7	1 805,5
Döda inventarier	443,5	463,9	<i>Icke avdragbara utgifter</i>		
Underhåll			Nyuppsättning av yttre in-		
Döda inventarier	240,0	245,2	ventarier	67,9	65,7
Byggnader	327,5	340,5	Ny-, till- eller ombyggnad ..	94,6	109,8
Vägar, diken	73,1	79,9	<i>Tillgångar¹</i>		
Arrenden	196,6	201,5	Jordbruksfastighet	12 513,2	12 274,3
Räntor	356,3	361,8	Annau fastighet.....	753,1	773,7
Arbetslöner	586,3	588,2	Levande inventarier	2 716,5	2 649,6
Personbil	110,2	110,1	Döda inventarier	2 329,8	2 363,6
Därav för privat bruk ...	19,1	19,7	Bilar, båtar m m	469,8	428,8
Diverse kostnader.....	634,8	683,4	Inneliggande lager	571,6	637,4
Summa kontanta utgifter ..	5 693,9	5 963,6	Fordringar och värdepapper	5 183,7	5 853,2
Andra driftkostnader	185,8	182,1	Övriga tillgångar	415,5	411,8
Därav kost för anställd			Summa tillgångar	24 953,2	25 392,4
personal	..	52,0	<i>Skulder¹</i>	7 928,9	8 169,8
» värdeminskning för			<i>Nettoförmögenhet²</i>	17 024,3	17 222,6
skog, mark och grus	..	13,5			
» värdeminskning för					
driftbyggnader....	..	90,2			

¹ Inkl särskild deklaration för maka/make. — ² Inkl i enskilda fall uppkommande negativ rest.

Tabell 132 Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m m år 1967. Kronor per brukningsenhet

Avser samtliga brukarekategorier

Inkomst- resp utgiftslag; område	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Inkomster av försålda vege- tabiliska produkter</i>								
Götalands södra slättbygder ..		9 617	21 168	39 887	67 687	139 539	354 443	49 084
» mellanbygder...	2 253	3 495	11 843	18 108	36 791	73 109	272 386	21 600
» norra slättbygder	865	1 149	4 579	12 906	28 472	72 368	188 002	18 785
Svealands slättbygder	1 256	1 280	5 356	9 734	21 043	52 694	143 964	20 711
Götalands skogsbygder....	429	632	1 924	4 364	11 943	34 493	131 491	2 352
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	384	716	2 343	4 604	11 322	32 067	121 700	3 474
Nedre Norrland	188	382	1 209	3 399	6 801	..	..	749
Övre Norrland	82	218	682	2 206	3 738	..	..	414
Hela riket	521	1 031	5 420	13 597	29 091	68 218	200 225	10 879
<i>Inkomster av försålda ani- maliska produkter</i>								
Götalands södra slättbygder ..		26 367	44 944	73 997	82 339	109 996	292 384	64 718
» mellanbygder...	8 613	16 856	40 639	53 338	70 683	115 203	245 334	46 830
» norra slättbygder	4 789	11 892	25 401	41 430	50 305	63 098	132 811	33 133
Svealands slättbygder	2 951	7 927	15 994	26 910	37 817	44 958	100 078	27 863
Götalands skogsbygder....	7 926	16 898	33 172	50 675	72 001	85 688	162 048	24 033
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	2 447	8 715	14 585	29 615	41 111	73 657	203 615	14 680
Nedre Norrland	2 678	8 219	18 428	23 106	42 486	..	..	9 722
Övre Norrland	2 011	9 096	17 360	39 122	49 842	..	..	9 402
Hela riket	5 014	12 894	27 770	44 278	56 430	72 543	163 090	25 966
<i>Inkomster av skogsbruket¹</i>								
Götalands södra slättbygder ..		503	80	227	411	91	31 953	1 238
» mellanbygder...	404	1 362	1 018	1 818	1 708	3 228	45 623	2 126
» norra slättbygder	139	518	991	1 097	2 270	3 073	24 931	1 858
Svealands slättbygder	635	1 194	2 675	3 166	3 902	5 450	33 862	4 493
Götalands skogsbygder....	2 343	3 420	5 099	4 024	6 159	11 998	53 686	3 940
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	3 304	4 471	5 650	7 683	6 420	14 715	63 570	5 444
Nedre Norrland	2 822	4 396	9 500	10 153	12 097	..	..	5 259
Övre Norrland	2 256	4 665	5 891	7 293	6 318	..	..	4 115
Hela riket	2 233	3 384	3 936	3 199	3 461	5 318	35 448	3 768
<i>Övriga inkomster</i>								
Götalands södra slättbygder ..		3 284	1 032	2 945	3 328	8 569	43 346	3 967
» mellanbygder...	1 245	1 234	1 328	1 932	2 985	6 532	40 037	2 577
» norra slättbygder	482	806	1 184	2 034	3 914	6 485	20 100	2 524
Svealands slättbygder	1 499	1 609	2 091	4 215	5 950	11 359	38 164	5 984
Götalands skogsbygder....	636	1 346	1 953	2 724	4 372	10 905	35 260	1 728
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	1 453	1 668	2 514	3 514	4 820	9 036	36 301	2 535
Nedre Norrland	1 440	2 218	2 788	8 040	9 520	..	..	2 444
Övre Norrland	800	1 284	2 453	3 469	6 514	..	..	1 442
Hela riket	969	1 545	1 890	3 171	4 570	9 211	35 116	2 673

¹ Exkl uttag från skogskonto.

Tabell 132 (forts) Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m m år 1967.
Kronor per bruksenhet

Inkomst- resp utgiftsslåg; område	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Summa kontanta inkomster</i> ¹								
Götalands södra slättbygder ..		39 771	67 225	117 056	153 765	258 195	722 126	119 008
» mellanbygder...	12 515	22 947	54 827	75 197	112 167	198 072	603 379	73 132
» norra slättbygder	6 275	14 365	32 154	57 466	84 961	145 024	365 844	56 301
Svealands slättbygder.....	6 342	12 010	26 117	44 025	68 712	114 461	316 069	59 051
Götalands skogsbygder....	11 334	22 296	42 149	61 787	94 475	143 085	382 484	32 052
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	7 588	15 570	25 093	45 417	63 673	129 475	425 185	26 133
Nedre Norrland	7 128	15 215	31 925	44 698	70 904	..	..	18 173
Övre Norrland	5 149	15 263	26 387	52 091	66 412	..	..	15 374
Hela riket	8 737	18 855	39 016	64 245	93 552	155 291	433 880	43 286
<i>Naturaförmåner</i>								
Götalands södra slättbygder ..		2 750	3 221	3 628	3 924	4 197	6 358	3 442
» mellanbygder...	1 797	2 757	3 484	4 119	4 579	5 334	6 092	3 581
» norra slättbygder	1 712	2 168	2 665	3 346	3 706	4 565	6 234	2 992
Svealands slättbygder	1 585	2 362	2 972	3 745	4 336	5 043	5 969	3 602
Götalands skogsbygder....	2 312	2 959	3 575	3 972	4 184	5 262	6 514	3 092
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	2 071	2 510	3 227	3 928	4 266	4 960	5 584	2 841
Nedre Norrland	1 999	2 645	3 414	3 651	4 325	..	..	2 646
Övre Norrland	2 144	2 823	3 336	3 856	4 509	..	..	2 718
Hela riket	2 111	2 739	3 282	3 773	4 167	4 869	6 120	3 086
<i>Därv bostad</i>								
Götalands södra slättbygder ..		1 189	1 467	1 674	1 866	1 940	2 461	1 575
» mellanbygder...	810	1 082	1 287	1 483	1 557	1 938	2 247	1 323
» norra slättbygder	975	1 031	1 269	1 541	1 716	2 085	2 607	1 407
Svealands slättbygder.....	849	1 064	1 269	1 519	1 761	2 080	2 614	1 518
Götalands skogsbygder....	1 020	1 224	1 496	1 582	1 637	2 055	2 219	1 289
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	1 129	1 252	1 397	1 555	1 791	2 139	2 406	1 334
Nedre Norrland	1 094	1 257	1 431	1 537	1 824	..	..	1 256
Övre Norrland	1 291	1 373	1 452	1 800	1 802	..	..	1 376
Hela riket	1 084	1 226	1 398	1 563	1 726	2 042	2 515	1 362
<i>Därv i hushållet använda produkter</i>								
Götalands södra slättbygder ..		1 060	1 318	1 233	1 108	960	933	1 158
» mellanbygder...	720	1 299	1 740	2 017	2 064	1 819	1 322	1 642
» norra slättbygder	499	790	996	1 244	1 157	868	678	957
Svealands slättbygder.....	411	867	1 169	1 503	1 572	1 353	905	1 230
Götalands skogsbygder....	908	1 261	1 517	1 752	1 748	1 793	1 052	1 288
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	600	823	1 302	1 576	1 578	1 445	992	987
Nedre Norrland	570	976	1 418	1 408	1 459	..	..	951
Övre Norrland	587	1 032	1 369	1 543	1 829	..	..	955
Hela riket	699	1 076	1 375	1 547	1 519	1 308	916	1 159

¹ Exkl uttag från skogskonto.

Tabell 132 (forts) Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m m år 1967.
Kronor per brukningsenhet

Inkomst- resp utgiftsslag; område	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Därv elström för privat bruk</i>								
Götalands södra slättbygder	..	229	267	284	329	344	435	277
» mellanbygder...	180	193	251	279	311	345	378	254
» norra slättbygder	153	183	210	269	298	362	374	239
Svealands slättbygder.....	209	185	253	287	332	375	397	284
Götalands skogsbygder....	186	218	272	291	324	416	429	235
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	189	219	262	302	311	336	330	236
Nedre Norrland	195	220	291	316	383	..	..	232
Övre Norrland	133	232	258	358	388	..	..	207
Hela riket.....	176	216	259	288	322	365	395	242
<i>Därv bränsle</i>								
Götalands södra slättbygder	..	39	27	30	28	59	354	42
» mellanbygder...	73	108	93	135	128	186	343	115
» norra slättbygder	81	135	149	131	164	169	318	145
Svealands slättbygder.....	91	189	211	219	212	203	455	212
Götalands skogsbygder....	156	197	196	191	160	204	423	185
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	137	195	201	226	242	223	277	186
Nedre Norrland	116	167	197	225	175	..	..	158
Övre Norrland	114	179	184	144	81	..	..	154
Hela riket.....	125	175	164	160	156	174	387	161
<i>Bruttointäkter¹</i>								
Götalands södra slättbygder	..	42 521	70 446	120 684	157 688	262 392	728 485	122 450
» mellanbygder...	14 312	25 704	58 312	79 316	116 746	203 406	609 471	76 714
» norra slättbygder	7 987	16 533	34 819	60 813	88 666	149 590	372 078	59 293
Svealands slättbygder.....	7 926	14 372	29 089	47 770	73 048	119 505	322 038	62 653
Götalands skogsbygder....	13 646	25 255	45 724	65 759	98 660	148 347	388 998	35 144
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	9 659	18 080	28 320	49 345	67 939	134 434	430 770	28 974
Nedre Norrland	9 127	17 860	35 339	48 349	75 229	..	..	20 820
Övre Norrland	7 293	18 086	29 723	55 947	70 921	..	..	18 092
Hela riket	10 849	21 594	42 298	68 018	97 719	160 160	440 000	46 372
<i>Utgifter för inköp av förnödenheter²</i>								
Götalands södra slättbygder	..	13 586	22 534	40 343	47 653	71 575	199 889	37 242
» mellanbygder...	4 592	7 388	20 160	24 789	37 211	63 224	164 723	24 122
» norra slättbygder	2 431	4 252	9 102	16 355	23 671	38 218	87 473	15 327
Svealands slättbygder.....	2 218	3 338	6 920	10 675	16 827	27 041	72 688	14 320
Götalands skogsbygder....	3 451	6 590	13 133	18 566	27 405	35 514	96 773	9 532
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	1 317	3 625	5 156	11 189	18 612	36 729	101 564	6 236
Nedre Norrland	1 319	3 199	6 933	10 484	15 032	..	..	3 914
Övre Norrland	1 093	3 557	6 152	14 024	22 904	..	..	3 668
Hela riket.....	2 437	5 187	11 679	19 236	27 092	41 672	109 579	12 246

¹ Exkl uttag från skogskonto. — ² Avser utsäde och fodermedel, skummjölk, gödselmedel samt bränn- och smörjor.

Tabell 132 (forts) Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m m år 1967.
Kronor per brukningsenhet

Inkomst- resp utgiftslag; område	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Utgifter för inköp av levande inventarier</i>								
Götalands södra slättbygder ..		2 126	6 905	15 883	18 197	29 587	72 012	13 425
» mellanbygder...	1 542	2 143	5 088	7 950	11 671	29 022	41 683	7 536
» norra slättbygder	401	1 589	2 231	5 790	7 397	13 045	31 548	4 941
Svealands slättbygder.....	417	930	1 847	2 366	4 836	5 902	14 019	3 370
Götalands skogsbygder.....	1 543	2 475	3 669	5 785	12 535	11 986	28 861	3 300
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	395	2 270	1 830	2 712	5 632	6 460	32 406	2 164
Nedre Norrland	354	637	1 319	2 158	7 891	..	..	869
Övre Norrland	169	807	1 364	3 530	2 874	..	..	783
Hela riket	880	1 729	3 161	6 241	9 373	14 087	32 188	3 874
<i>Utgifter för inköp och under- håll av döda inventarier</i>								
Götalands södra slättbygder ..		2 319	4 549	9 181	15 194	28 669	69 013	10 444
» mellanbygder...	533	1 646	4 024	7 216	10 351	19 980	56 058	6 425
» norra slättbygder	428	1 046	2 902	5 751	10 479	17 812	38 863	6 050
Svealands slättbygder.....	849	1 093	2 822	5 343	9 457	17 632	39 212	7 744
Götalands skogsbygder.....	595	1 640	3 377	5 368	8 827	18 276	35 154	2 603
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	460	1 128	2 519	5 424	7 183	15 929	31 915	2 515
Nedre Norrland	473	1 077	2 740	6 032	7 507	..	..	1 536
Övre Norrland	391	959	2 107	3 955	5 352	..	..	1 122
Hela riket	511	1 342	3 193	6 190	10 286	19 483	45 303	4 141
<i>Utgifter för arrenden och kontanta undantagsförmåner</i>								
Götalands södra slättbygder ..		729	1 251	3 027	5 967	14 582	40 163	4 455
» mellanbygder...	52	327	776	1 535	3 383	6 512	28 474	1 894
» norra slättbygder	92	182	524	1 514	2 799	7 518	17 422	1 925
Svealands slättbygder	55	158	502	1 186	2 380	5 661	13 771	2 174
Götalands skogsbygder.....	93	251	669	1 537	3 074	5 311	16 019	607
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	103	110	326	673	1 608	3 370	15 561	467
Nedre Norrland	21	63	176	562	709	..	..	107
Övre Norrland	39	43	92	278	412	..	..	62
Hela riket	67	183	574	1 504	3 101	7 190	20 739	1 177
<i>Räntor</i>								
Götalands södra slättbygder ..		1 380	2 617	5 236	8 431	11 482	37 052	5 536
» mellanbygder...	755	1 044	2 117	3 501	5 001	9 242	25 593	3 213
» norra slättbygder	326	615	1 280	2 625	4 607	7 236	20 352	2 767
Svealands slättbygder.....	409	681	1 356	2 191	3 661	6 053	17 175	3 128
Götalands skogsbygder....	571	859	1 935	3 384	5 132	8 387	29 636	1 545
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	359	802	1 077	2 376	3 589	8 139	19 912	1 333
Nedre Norrland	449	665	1 329	2 769	5 663	..	..	917
Övre Norrland	447	746	1 288	3 261	6 269	..	..	883
Hela riket.....	496	804	1 683	3 157	5 004	7 887	22 982	2 113

Tabell 132 (forts) Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m m år 1967.
Kronor per bruksenhet

Inkomst- resp utgiftsslag; område	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
Utgifter för arbetslöner								
Götalands södra slättbygder	..	2 232	3 227	6 235	10 496	30 867	146 750	11 329
» mellanbygder...	377	591	2 340	3 185	7 891	21 512	148 435	6 225
» norra slättbygder	170	360	706	1 850	4 101	11 689	66 722	3 974
Svealands slättbygder....	269	416	1 056	2 187	3 585	10 948	71 414	6 177
Götalands skogsbygder....	474	741	1 895	2 936	6 708	19 341	91 237	1 808
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	725	623	1 421	3 032	3 197	16 627	129 375	2 441
Nedre Norrland	414	706	2 075	2 376	7 715	..	..	1 111
Övre Norrland	253	534	692	2 375	2 583	..	..	561
Hela riket	418	688	1 702	3 039	5 787	16 502	94 931	3 435
Övriga utgifter								
Götalands södra slättbygder	..	7 305	10 423	15 354	20 805	38 098	114 531	17 477
» mellanbygder...	3 002	4 569	8 633	12 094	16 055	25 273	105 786	11 484
» norra slättbygder	2 021	2 954	5 516	9 108	13 118	23 154	66 323	9 471
Svealands slättbygder....	2 469	2 862	5 380	7 793	11 989	18 833	68 540	11 221
Götalands skogsbygder....	2 798	4 282	7 251	10 053	14 157	24 244	67 990	5 791
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	2 349	3 317	5 146	9 846	10 159	21 477	93 294	5 431
Nedre Norrland	2 820	4 519	9 038	9 567	14 666	..	..	5 246
Övre Norrland	2 168	4 245	6 140	10 488	14 304	..	..	4 145
Hela riket	2 584	4 159	7 168	10 396	14 342	23 994	80 766	7 838
Summa kontanta utgifter								
Götalands södra slättbygder	..	29 676	51 505	95 259	126 743	224 859	679 409	99 908
» mellanbygder...	10 853	17 708	43 140	60 270	91 563	174 764	570 751	60 900
» norra slättbygder	5 869	10 999	22 262	42 995	66 172	118 673	328 704	44 455
Svealands slättbygder....	6 687	9 478	19 883	31 742	52 735	92 070	296 819	48 134
Götalands skogsbygder....	9 523	16 838	31 930	47 629	77 837	123 058	365 669	25 187
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	5 708	11 875	17 475	35 252	49 980	108 731	424 028	20 588
Nedre Norrland	5 850	10 866	23 609	33 947	59 184	..	..	13 701
Övre Norrland	4 560	10 891	17 835	37 911	54 698	..	..	11 224
Hela riket	7 392	14 090	29 160	49 762	74 985	130 815	406 487	34 824
Andra driftkostnader än kontanta								
Götalands södra slättbygder	..	1 061	1 377	1 949	2 704	3 931	14 390	2 203
» mellanbygder...	367	588	1 102	1 641	2 238	3 215	7 680	1 411
» norra slättbygder	193	383	805	1 524	2 083	2 999	7 285	1 325
Svealands slättbygder....	415	486	879	1 181	1 599	2 427	6 296	1 437
Götalands skogsbygder....	399	722	1 178	1 633	1 783	2 545	5 611	885
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	361	555	1 376	1 782	1 838	2 390	5 823	936
Nedre Norrland	352	458	988	1 692	1 929	..	..	613
Övre Norrland	287	505	727	1 116	2 132	..	..	503
Hela riket	357	597	1 070	1 557	1 999	2 888	7 958	1 063

Tabell 132 (forts) Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m m år 1967.
Kronor per bruksenhet

Inkomst- resp utgiftslag; område	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Därav kost för anställd personal</i>								
Götalands södra slättbygder ..		424	511	415	442	407	348	430
» mellanbygder ...	103	153	372	602	895	843	617	447
» norra slättbygder	36	118	247	499	496	503	322	303
Svealands slättbygder	211	175	293	496	544	652	459	411
Götalands skogsbygder	116	302	414	570	702	912	364	321
Mellersta Sveriges skogsbygder	122	193	484	550	596	666	241	302
Nedre Norrland	54	113	440	471	969	..	..	187
Övre Norrland	49	76	145	191	723	..	..	90
Hela riket	93	202	371	507	608	637	411	304
<i>Därav värdeminskning för driftbyggnader</i>								
Götalands södra slättbygder ..		513	794	1 267	1 753	2 317	8 751	1 338
» mellanbygder ...	263	350	596	791	987	1 635	4 866	734
» norra slättbygder	157	244	431	613	907	1 354	3 646	630
Svealands slättbygder	204	271	385	482	633	950	2 972	616
Götalands skogsbygder	254	336	588	632	789	1 249	3 126	431
Mellersta Sveriges skogsbygder	222	295	384	495	539	1 030	2 604	359
Nedre Norrland	215	273	395	478	728	..	..	295
Övre Norrland	223	298	449	578	731	..	..	311
Hela riket	233	312	518	685	918	1 345	4 281	527
<i>Därav värdeminskning för fasta inventarier</i>								
Götalands södra slättbygder ..		2	44	93	106	451	2 358	160
» mellanbygder ...	..	..	13	40	129	230	814	56
» norra slättbygder	..	..	15	48	115	332	1 301	91
Svealands slättbygder	1	..	22	9	88	320	1 223	121
Götalands skogsbygder	1	4	32	38	50	119	316	16
Mellersta Sveriges skogsbygder	1	..	6	17	27	215	540	14
Nedre Norrland	..	1	13	47	67	..	..	13
Övre Norrland	..	20	21	101	153	..	..	17
Hela riket	..	5	23	42	93	323	1 303	49
<i>Därav värdeminskning för vägar, diken, stängsel o d</i>								
Götalands södra slättbygder ..		12	14	74	244	596	2 663	191
» mellanbygder ...	1	4	29	80	120	225	1 116	72
» norra slättbygder	1	21	81	279	452	694	1 818	246
Svealands slättbygder	..	5	50	39	107	173	768	98
Götalands skogsbygder	8	8	33	84	125	247	818	29
Mellersta Sveriges skogsbygder	15	10	32	127	110	253	1 147	45
Nedre Norrland	11	11	26	40	137	..	..	18
Övre Norrland	..	9	21	74	179	..	..	12
Hela riket	7	9	37	105	200	357	1 370	73
<i>Summa kostnader¹</i>								
Götalands södra slättbygder ..		30 737	52 882	97 208	129 446	228 791	693 799	102 111
» mellanbygder ...	11 220	18 296	44 241	61 911	93 801	177 978	578 431	62 311
» norra slättbygder	6 062	11 382	23 066	44 518	68 255	121 672	335 989	45 780
Svealands slättbygder	7 102	9 964	20 762	32 923	54 334	94 497	303 115	49 571
Götalands skogsbygder	9 922	17 560	33 107	49 262	79 621	125 603	371 280	26 071
Mellersta Sveriges skogsbygder	6 070	12 430	18 851	37 034	51 818	111 121	429 851	21 524
Nedre Norrland	6 203	11 325	24 597	35 639	61 113	..	..	14 313
Övre Norrland	4 846	11 396	18 562	39 027	56 830	..	..	11 727
Hela riket	7 749	14 688	30 231	51 320	76 984	133 702	414 445	35 887

¹ Exkl insättning på skogskonto.

Tabell 133 Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m m i kronor per bruksenhet¹ år 1967. Hela riket

Intäktslag; brukarekategori	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Summa nettointäkter av jordbruksfastighet</i>								
Självägende brukare.....	3 826	7 525	12 881	17 552	21 363	28 482	41 345	10 565
Arrendatorer	3 329	6 437	12 279	17 687	22 920	29 452	38 330	15 383
Samtliga brukarekategorier	3 643	7 234	12 576	17 080	21 235	28 314	39 579	11 171
<i>Summa nettointäkter av övriga förvärvskällor</i>								
Självägende brukare.....	10 370	6 909	4 667	3 405	4 190	5 910	13 448	6 697
Arrendatorer	10 131	7 201	4 604	3 527	4 071	4 811	10 139	5 683
Samtliga brukarekategorier	10 695	7 063	5 848	3 759	4 434	6 119	24 433	7 200
<i>Därav inkomster av tjänst</i>								
Självägende brukare.....	9 451	6 064	3 668	2 367	2 723	3 435	6 535	5 656
Arrendatorer	9 492	5 575	3 819	2 569	2 621	3 027	5 411	4 382
Samtliga brukarekategorier	9 604	5 997	4 057	2 615	2 802	3 500	10 208	5 658
<i>Summa taxerade nettointäkter</i>								
Självägende brukare.....	14 196	14 434	17 548	20 958	25 552	34 392	54 793	17 262
Arrendatorer	13 460	13 638	16 883	21 214	26 991	34 263	48 469	21 066
Samtliga brukarekategorier	14 338	14 297	18 424	20 839	25 670	34 133	64 013	18 371
<i>Att taxera till statlig inkomstskatt</i>								
Självägende brukare.....	8 857	8 896	11 403	14 254	17 975	24 202	37 253	11 180
Arrendatorer	8 876	8 342	11 259	14 688	19 156	24 649	34 571	14 429
Samtliga brukarekategorier	9 024	8 856	11 993	14 024	17 998	24 262	42 016	11 983

¹ Inkl särskild deklaration för maka/make.

Tabell 134 Jordbrukarnas taxerade tillgångar och skulder samt nettoförmögenhet i 1 000-tal kronor per brukningsenhet¹ år 1967. Hela riket

Slag av tillgångar och skulder; brukarekategori	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Taxeringsvärde för jord- bruksfastighet</i>								
Självägande brukare.....	38,4	52,9	77,8	112,0	158,7	278,7	877,5	79,3
Arrendatorer	0,3	3,8	2,5	3,9	5,5	18,2	60,0	6,8
Samtliga brukarekategorier	36,1	48,1	68,4	85,3	110,9	172,1	593,9	71,7
<i>Levande inventarier</i>								
Självägande brukare.....	3,3	8,1	16,7	25,8	32,2	39,2	80,2	13,6
Arrendatorer	4,9	10,9	18,5	26,7	34,2	44,4	80,3	24,1
Samtliga brukarekategorier	3,4	8,2	16,6	25,8	32,6	41,5	93,3	15,5
<i>Döda inventarier</i>								
Självägande brukare.....	2,7	5,5	11,6	21,1	32,3	54,4	113,6	11,5
Arrendatorer	2,5	6,2	13,9	24,6	37,3	58,4	106,4	24,4
Samtliga brukarekategorier	2,7	5,7	11,8	21,6	33,2	55,2	115,2	13,8
<i>Inneliggande lager</i>								
Självägande brukare.....	0,5	1,0	2,3	3,9	8,0	17,2	71,1	2,8
Arrendatorer	0,8	0,9	2,8	4,6	8,9	18,1	49,8	6,7
Samtliga brukarekategorier	0,5	1,0	2,4	4,0	8,4	19,0	66,9	3,7
<i>Fordringar och värdepapper</i>								
Självägande brukare.....	17,5	19,4	25,2	29,5	42,9	75,9	254,5	25,9
Arrendatorer	15,8	21,7	23,0	27,2	35,1	58,7	160,2	33,0
Samtliga brukarekategorier	18,9	21,0	35,0	31,8	42,7	73,2	410,7	34,2
<i>Övriga tillgångar</i>								
Självägande brukare.....	3,9	4,2	6,4	8,9	13,8	26,0	66,0	6,7
Arrendatorer	5,6	5,5	6,3	6,8	12,1	19,1	31,6	9,2
Samtliga brukarekategorier	5,4	6,3	7,2	9,8	14,3	23,1	112,0	9,4
<i>Summa tillgångar</i>								
Självägande brukare.....	66,3	91,0	139,8	201,2	287,9	491,4	1 462,8	139,8
Arrendatorer	29,9	49,0	67,0	93,7	133,0	216,9	488,2	104,2
Samtliga brukarekategorier	66,9	90,2	141,4	178,4	242,0	384,1	1 392,1	148,3
<i>Summa skulder</i>								
Självägande brukare.....	12,6	18,9	37,2	75,8	127,8	237,4	790,1	45,1
Arrendatorer	5,1	5,3	15,8	23,0	39,8	81,2	247,0	32,3
Samtliga brukarekategorier	13,1	19,5	35,8	64,9	100,2	173,1	634,3	47,7
<i>Nettoförmögenhet</i>								
Självägande brukare.....	53,6	72,2	102,6	125,4	160,0	254,0	672,7	94,7
Arrendatorer	24,7	43,7	51,3	70,7	93,2	135,8	241,3	71,9
Samtliga brukarekategorier	53,8	70,7	105,6	113,5	141,8	211,0	757,8	100,6

¹ Inkl särskild deklaration för maka/make.

11.2. Den jordbruksekonomiska undersökningen

Den jordbruksekonomiska undersökningen, som årligen utförs inom lantbruksstyrelsen, är grundad på bokföringsuppgifter från jordbrukare. Undersökningen är avsedd att belysa intäkter, kostnader och lönsamhetsförhållanden inom jordbruket. I sin nuvarande utformning har undersökningen funnits sedan 1954, men redan 1914 började man i mindre skala att utarbeta sammanställningar av enskilda jordbrukares bokföringsuppgifter. I föreliggande avsnitt redogörs för undersökningens principiella uppläggning. Vidare lämnas vissa resultat avseende år 1966.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Populationen har tidigare i princip utgjorts av alla jordbruk i riket med en åkerareal om minst 5,1 hektar och högst 50,0 hektar, vilka har en manlig brukare i åldern 18—65 år (dennes manuella arbetsförmåga får ej vara nedsatt med mer än 40 %). Från populationen skall enligt en av lantbruksstyrelsen uppgjord fördelningsplan uttas 2 500 enskilda brukningsenheter för medverkan i undersökningen. På grund av svårigheter att åstadkomma en planenlig anslutning i de mindre storleksgrupperna fastställdes för 1966 års undersökning en tilläggsplan som innebar en ökning av antalet gårdar i storleksgruppen 30—50 hektar. Vidare ingick i undersökningen även brukningsenheter med 50—100 hektar inom vissa produktionsområden.

Urval

Den för undersökningen erforderliga materialinsamlingen är mycket omfattande och kräver den enskilde lantbrukarens medverkan under hela det skördeår som undersökningen avser. Det har av detta skäl ansetts uteslutet att göra urvalet av gårdar helt slumpmässigt eftersom bortfallet genom vägran eller oförmåga att delta i undersökningen skulle bli alltför stort. I stället har lantbruksstyrelsen genom detaljerade anvisningar till hushållningssällskapen, vilka utväljer undersökningsgårdarna, sökt erhålla ett urval av gårdar som för olika områden är representativt i fråga om driftsinriktning, ägoslagsfördelning, produktionsmedelsanvändning m m. I lantbruksstyrelsens fördelningsplan är det antal gårdar som skall ingå i undersökningen fastställt för varje kombination av storleksgrupp och produktionsområde. Antalet uttagna gårdar är enligt denna plan förhållandevis större inom storleksgrupperna 10—20 och 20—30 hektar åker samt inom slättbygdsområdena i Svealand och Götaland än inom övriga storleksgrupper resp produktionsområden. Då det gäller fördelningen av gårdar (av viss storlek inom ett visst område) på olika kommuner är urvalet självvägt.

Primärmaterial m m

Grundmaterialet för lantbruksstyrelsens bearbetningar utgörs av bokslut från varje i undersökningen deltagande gård. Boksluten, vilka skall vara lantbruksstyrelsen tillhanda senast den 15 september, upp-

rättas av bokföringskontor eller bokföringsbyråer ute i landet, tillsammans ett 40-tal. Av dessa var vid 1966 års undersökning 36 knutna till Sveriges Lantbruksförbund, 2 till hushållningssällskapen och 4 till fristående bokföringsföreningar.

De enskilda jordbrukarna för tre typer av *dagböcker*, ur vilka kopior varje månad utrivs och insänds till bokföringskontoren. Formulären till dessa dagböcker, vilka avser uppgifter om kassaomsättning, arbets- och dragkraft resp omsättning av produkter, fastställs av lantbruksstyrelsen.

Med utgångspunkt från dagboksrapporterna upprättar kontoren *årssammandrag över räkenskaperna*, vari bl a affärshändelserna enligt dagboken över kassaomsättningen fördelas efter en utförlig kontospecifikation.

Då en gård första gången ingår i undersökningen upprättas en *inventarieförteckning* (avseende maskiner, redskap och övriga inventarier) av personal från bokföringskontoren. Värderingen av inventarierna, vilken görs efter återanskaffningsvärdet, sker på lantbruksstyrelsen.

Under det första undersökningsåret företas även en värdering av gårdens *byggnader*. Härvid används tre formulärtyper som utarbetas av institutionen för lantbrukets byggnadsteknik. Inventeringen av byggnadsbeståndet utförs av lantbruksnämndernas byggnadskonsulenter, medan värderingen görs centralt inom lantbruksstyrelsen.

På gårdar med skog i sådan omfattning att ett verkligt skogsbruk kan sägas föreligga utförs under första året en särskild *skogsinventering*. Vid denna medverkar skogsvårdsstyrelserna i respektive län.

För varje i undersökningen medverkande gård förs en *inventariebok*, vari förändringarna i gårdens tillgångar och skulder fortlöpande kan följas.

Innan bokföringskontoren upprättar bokslut inhämtas vid besök på gården kompletterande uppgifter rörande bl a djuromsättningen och förändringarna i inventariebeståndet under året. En inventering av lagren av olika växtprodukter, förnödenheter m m utförs samtidigt, varjämte uppgifter inhämtas om arealanvändning och skörd. De förra uppgifterna antecknas i särskild *inventeringslista*.

På grundval av årssammandraget, inventeringslistan, inventarieboken och uppgifterna om arealanvändning och skörd upprättar bokföringskontoret ett *bokslut* för gården (avseende sistlidna kalenderår). Anvisningar för hur boksluten skall göras upp bl a med hänsyn till de priser som skall användas vid värderingen av lager, meddelas varje år av lantbruksstyrelsen.

Bokslutet upprättas som en mycket koncentrerad tablå med specifikationsbilagor. Till bokslutet fogas en redovisning av arealanvändning och skörd för olika grödor (jänte betesredovisning).

Granskning och komplettering

På bokföringskontoren sker en fortlöpande granskning av inkommande dagboksrapporter, bl a i form av rimlighetskontroller. En ingående kontroll av de från kontoren översända boksluten utförs sedan på lantbruksstyrelsen. I vissa fall är boksluten behäftade med sådana fel och/eller ofullständigheter att de måste återställas till kontoren, i andra fall sker korrigeringar efter telefonkontakt med dessa.

Resultatberäkning

Bearbetningen av materialet sker dels manuellt, dels maskinellt och avser i första hand medeltalsberäkningar per gård för primärgrupperna, dvs för de enskilda storleksgrupperna inom varje område. Härutöver redovisas för primärgrupperna vissa data i form av medeltal per arealenhet. För de olika storleksgrupperna uträknas dessutom i en del fall vägda medeltal för hela riket, varvid uppgifter från senaste allmänna jordbruksräkning utnyttjas som vägningstal.

Resultatens tillförlitlighet

Eftersom bokföringskontoren ofta biträder jordbrukarna vid upprättandet av deras självdeklarationer erhålls därigenom en indirekt kontroll över vissa av de data som innefattas i undersökningen (t ex kassaomsättningen). För åtskilliga variabler saknas dock denna kontrollmöjlighet.

Av betydelse för resultatens tillförlitlighet är även möjligheterna att bibehålla kontinuitet i undersökningarna i den meningen att samma gårdar ingår år från år. På denna punkt visar erfarenheterna att omsättningen av gårdar är störst första året och att den då omfattar drygt 10 % av totalantalet uttagna gårdar. Av de gårdar som ingick i urvalet 1954 fanns 19 % kvar i 1966 års undersökning.

Vissa svårigheter har förelegat att erhålla uppgifter från så många gårdar som enligt planen skall ingå i undersökningen. Bearbetningen av 1966 års material har omfattat 2 196 gårdar eller cirka 88 % av antalet enligt planen.

Resultaten är till en del osäkra på grund av att antalet undersökta brukningsenheter är ringa. Speciellt är detta fallet för storleksgrupperna 5—10 och 50—100 hektar.

Resultat

Sammanställningar över jordbrukets intäkter och kostnader 1966, angivna i kronor per 10 hektar åker (inkl reducerad betesmark), återfinns i *tab 135*. Med intäkter menas i princip värdet av samtliga inom företaget producerade varor och tjänster och med kostnader värdet av produktionsmedelsanvändningen.

På intäktsidan har värderingen av naturaförmånerna skett efter framräknade genomsnittspriser, i de flesta fall på grundval av konsumentpriser. I fråga om växtprodukterna har värderingen däremot baserats på producentpriserna. Det bör observeras att den del av produktionen som återförbrukats inom jordbruket ej redovisas som intäkt i undersökningen. Hit hör bl a den betydande del av växtproduktionen som utnyttjats för utfodring och till utsäde. Även hästarnas och traktorernas dragkraftsproduktion har till den del den används inom jordbruket betraktats som återförbrukning.

På kostnadssidan utgörs den viktigaste komponenten av årets utgifter. Andra kostnadsposter av stor betydelse är familjens insats av kapital och arbete samt avskrivning av anläggningstillgångar.

I kostnadskalkylen har — som framgår av tabellen — upptagits ränta för redovisade kapitalinvesteringar (omfattande jordbruksfastighet, investeringar i ekonomiska föreningar, inventarier, husdjur

Tabell 135 Intäkter och kostnader i jordbruket år 1966. Kronor per 10 hektar åker¹

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Intäkter				Kostnader	
	Växt- pro- dukter	Djur- pro- dukter	Övriga intäkter	Summa	Förnö- denheter	Anlägg- ningar
<i>Götalands södra slätt- bygder</i>						
5,1—10,0	9 458	44 127	6 193	59 778	19 602	12 221
10,1—20,0	9 786	34 107	4 419	48 312	15 763	9 406
20,1—30,0	9 459	25 920	3 474	38 853	12 206	8 299
30,1—50,0	12 896	21 665	2 824	37 385	12 556	7 378
<i>Götalands mellanbygder</i>						
5,1— 10,0	5 038	24 120	5 436	34 594	9 618	9 223
10,1— 20,0	7 172	26 953	3 865	37 990	12 738	7 879
20,1— 30,0	6 579	19 970	3 303	29 852	9 485	7 018
30,1— 50,0	8 061	18 121	2 548	28 730	9 751	6 183
50,1—100,0	7 760	10 567	1 998	20 325	6 284	5 465
<i>Götalands norra slätt- bygder</i>						
5,1—10,0	1 141	22 758	5 462	29 361	8 677	8 946
10,1—20,0	1 856	21 995	3 624	27 475	7 467	7 463
20,1—30,0	3 174	19 010	3 197	25 381	7 566	6 560
30,1—50,0	5 817	14 241	2 476	22 534	6 069	5 562
<i>Svealands slättbygder</i>						
5,1— 10,0	1 871	15 776	6 066	23 713	6 850	9 300
10,1— 20,0	1 558	16 091	3 617	21 266	5 092	6 874
20,1— 30,0	1 362	16 148	3 230	20 740	5 723	6 319
30,1— 50,0	3 147	11 350	2 475	16 972	3 946	5 075
50,1—100,0	4 189	9 712	2 331	16 232	4 538	4 894
<i>Götalands skogsbygder</i>						
5,1—10,0	994	28 482	6 127	35 603	11 911	9 719
10,1—20,0	650	25 798	3 837	30 285	8 785	7 443
20,1—30,0	1 626	19 924	3 178	24 728	7 205	6 888
30,1—50,0	2 365	17 661	2 662	22 688	6 892	5 822
<i>Mellersta Sveriges skogs- bygder</i>						
5,1—10,0	1 635	14 210	6 595	22 440	5 324	9 901
10,1—20,0	557	15 722	3 973	20 252	4 828	6 975
20,1—30,0	873	14 645	3 899	19 417	5 445	6 823
30,1—50,0	1 682	12 521	2 139	16 342	4 504	4 575
<i>Nedre Norrland</i>						
5,1—10,0	— 135	20 225	8 263	28 353	6 070	10 344
10,1—20,0	155	18 874	5 489	24 518	5 352	8 173
20,1—30,0	549	16 655	4 495	21 699	5 664	6 962
<i>Övre Norrland</i>						
5,1—10,0	— 458	21 029	7 946	28 517	7 225	9 852
10,1—20,0	195	19 251	4 768	24 214	5 651	6 719
20,1—30,0	2 079	16 144	4 416	22 639	5 028	5 832

¹ Avser åker inkl s k reducerad betesmark. — ² Se texten.

Manuellt arbete	Drifts- ledning	Diverse kostnader	Beräknad ränta ²	Summa	Summa in- täkter mi- nus summa kostnader (= före- tagarvinst)	Beräknad ränta plus företagar- vinst (= förränt- ning)
30 605	1 170	4 213	12 034	79 845	— 20 067	— 8 033
18 022	1 170	3 382	10 692	58 435	— 10 123	569
12 257	1 170	2 667	9 670	46 269	— 7 416	2 254
9 371	1 170	2 415	9 225	42 115	— 4 730	4 495
23 207	1 170	2 658	7 436	53 312	— 18 718	— 11 282
17 929	1 170	2 706	7 144	49 566	— 11 576	— 4 432
12 300	1 170	2 238	6 114	38 325	— 8 473	— 2 359
8 848	1 170	1 897	5 551	33 400	— 4 670	881
6 139	1 170	1 376	4 544	24 978	— 4 653	— 109
21 804	1 170	2 422	6 856	49 875	— 20 514	— 13 658
14 788	1 170	2 470	6 460	39 818	— 12 343	— 5 883
10 007	1 170	2 114	5 983	33 400	— 8 019	— 2 036
7 333	1 170	1 893	5 561	27 588	— 5 054	507
17 973	1 170	2 826	7 003	45 122	— 21 409	— 14 406
12 984	1 170	2 076	5 511	33 707	— 12 441	— 6 930
9 615	1 170	1 826	5 138	29 791	— 9 051	— 3 913
6 811	1 170	1 518	4 526	23 046	— 6 074	— 1 548
4 730	1 170	1 257	4 043	20 632	— 4 400	— 357
20 735	1 170	2 933	7 637	54 105	— 18 502	— 10 865
15 376	1 170	2 446	6 662	41 882	— 11 597	— 4 935
10 629	1 170	2 009	5 921	33 822	— 9 094	— 3 173
8 173	1 170	1 773	5 528	29 358	— 6 670	— 1 142
17 244	1 170	2 610	7 138	43 387	— 20 947	— 13 809
12 555	1 170	2 004	5 451	32 983	— 12 731	— 7 280
9 952	1 170	1 881	5 004	30 275	— 10 858	— 5 854
6 967	1 170	1 556	4 139	22 911	— 6 569	— 2 430
21 531	1 170	2 984	7 623	49 722	— 21 369	— 13 746
14 652	1 170	2 412	6 048	37 807	— 13 289	— 7 241
10 725	1 170	2 044	4 863	31 428	— 9 729	— 4 866
19 401	1 170	2 439	7 267	47 354	— 18 837	— 11 570
15 843	1 170	2 148	5 638	37 169	— 12 955	— 7 317
11 458	1 170	1 867	4 649	30 004	— 7 365	— 2 716

Tabell 136 Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1966. Kronor

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Tillgångar						
	Fastigheter ¹		Investe- ringar i ekon- föreningar	Inven- tarier	Lager		
	Jordbruk	Skogsbruk			Husdjur	Produkter och förmödenheter	
						Jordbruk	Skogsbruk
Götalands södra släutbygder							
5,1—10,0	98 500	900	4 600	28 700	23 100	7 600	0
10,1—20,0	150 000	2 300	6 600	39 200	35 100	11 100	0
20,1—30,0	225 900	1 900	9 100	53 700	45 000	15 100	0
30,1—50,0	320 000	4 400	12 900	70 600	54 200	23 100	—
Götalands mellanbygder							
5,1— 10,0	58 200	18 500	3 100	23 900	16 700	6 200	200
10,1— 20,0	104 100	15 200	6 800	35 300	31 600	10 700	100
20,1— 30,0	132 900	26 100	8 600	49 600	41 100	14 900	200
30,1— 50,0	163 300	25 900	10 800	65 700	57 900	23 200	200
50,1—100,0	291 400	42 900	14 000	82 600	60 700	32 400	700
Götalands norra släutbygder							
5,1—10,0	44 800	7 600	3 000	22 900	12 700	4 000	—
10,1—20,0	77 500	13 900	6 000	38 400	26 300	9 300	100
20,1—30,0	106 900	20 300	9 300	53 500	34 200	15 000	100
30,1—50,0	151 100	26 400	12 600	72 800	44 000	21 600	200
Svealands släutbygder							
5,1— 10,0	55 200	32 300	4 900	24 300	9 600	3 600	500
10,1— 20,0	74 100	29 500	6 800	35 800	20 300	7 100	400
20,1— 30,0	93 100	34 900	8 500	51 100	29 500	11 600	600
30,1— 50,0	115 400	36 400	10 600	67 900	36 700	16 900	400
50,1—100,0	96 800	36 400	13 400	102 600	55 400	31 900	100
Götalands skogsbygder							
5,1—10,0	60 100	64 800	5 500	24 900	19 700	6 000	700
10,1—20,0	89 200	64 900	6 800	35 100	34 700	10 300	500
20,1—30,0	96 000	62 700	9 100	54 000	47 600	15 400	700
30,1—50,0	128 900	71 600	10 200	71 100	59 500	21 300	1 100
Mellersta Sveriges skogs- bygder							
5,1—10,0	64 900	83 500	4 500	23 300	9 300	2 600	800
10,1—20,0	69 600	61 000	5 900	35 700	19 900	7 200	1 100
20,1—30,0	97 400	70 800	8 400	51 200	30 100	11 300	1 200
30,1—50,0	107 100	76 800	7 800	60 300	39 400	13 500	1 200
Nedre Norrland							
5,1—10,0	58 700	47 100	5 600	20 200	12 000	3 500	1 400
10,1—20,0	77 400	82 700	8 300	34 600	22 800	7 400	1 600
20,1—30,0	85 700	70 600	9 200	52 800	33 600	12 000	3 400
Övre Norrland							
5,1—10,0	60 500	23 800	4 300	17 700	10 000	3 200	600
10,1—20,0	83 800	31 900	6 000	30 400	20 600	7 500	1 100
20,1—30,0	97 000	33 700	6 600	40 000	29 100	13 500	1 600

¹ Fastighetsvärden för arrendegårdar ingår ej.

per brukningsenhet

Kassa, bank, aktier, obli- gationer och kundford- ringar	Lån	Övriga tillgångar	Summa	Skulder				Summa till- gångar minus summa skulder
				Kort- fristiga	Lång- fristiga	Undan- tag	Summa	
26 900	1 100	700	192 100	4 000	21 800	—	25 800	166 300
24 700	3 600	100	272 700	11 800	51 200	500	63 500	209 200
25 300	2 400	1 200	379 600	15 600	83 300	200	99 100	280 500
29 200	5 500	4 000	523 900	25 900	129 400	1 000	156 300	367 600
13 200	1 300	5 300	146 600	6 100	16 300	500	22 900	123 700
21 400	1 800	3 000	230 000	11 000	36 000	900	47 900	182 100
21 200	1 300	700	296 600	15 800	59 400	2 500	77 700	218 900
19 100	1 000	1 700	368 800	28 200	97 600	3 100	128 900	239 900
18 200	3 900	—	546 800	28 100	150 300	5 500	183 900	362 900
13 200	1 000	1 100	110 300	3 100	14 000	—	17 100	93 200
14 700	500	200	186 900	5 000	32 600	1 400	39 000	147 900
16 200	1 100	900	257 500	11 300	53 600	1 400	66 300	191 200
24 300	1 300	1 400	355 700	19 700	77 200	2 600	99 500	256 200
34 300	2 200	2 100	169 000	3 600	25 500	3 500	32 600	136 400
18 200	600	1 100	193 900	5 900	31 000	2 000	38 900	155 000
18 400	1 400	2 600	251 700	8 900	51 900	1 400	62 200	189 500
17 200	1 500	5 200	308 200	14 900	65 600	1 500	82 000	226 200
18 800	800	700	356 900	37 900	89 000	100	127 000	229 900
17 200	1 500	3 300	203 700	4 700	39 400	1 100	45 200	158 500
15 800	700	1 600	259 600	8 000	53 600	2 000	63 600	196 000
16 400	1 100	3 000	306 000	14 400	70 600	1 800	86 800	219 200
13 400	1 600	3 600	382 300	23 900	115 200	2 600	141 700	240 600
20 900	1 100	300	211 200	4 000	31 600	1 300	36 900	174 300
16 300	500	900	218 100	6 300	36 600	2 700	45 600	172 500
18 400	300	1 000	290 100	11 800	49 600	4 000	65 400	224 700
15 900	—	2 200	324 200	19 700	66 600	—	86 300	237 900
18 000	200	—	166 700	4 200	15 500	4 500	24 200	142 500
22 600	700	2 700	260 800	11 100	51 400	7 800	70 300	190 500
17 300	500	1 600	286 700	18 200	70 100	6 700	95 000	191 700
21 100	200	2 500	143 900	3 000	20 300	2 300	25 600	118 300
15 100	1 100	2 300	199 800	7 100	39 200	3 400	49 700	150 100
13 300	500	300	235 600	12 600	62 600	1 400	76 600	159 000

Tabell 137 Jordbrukarfamiljens inkomst år 1966. Kronor per brukningsenhet

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Arbetsinkomst			Kapitalinkomst			Sten-, grus-, torv- och ler- försälj- ning	Barn- bidrag	Areal- tillägg	Summa inkomst
	Summa	Därav inom		Summa ¹	Därav beräknad ränta för					
		Jord- bruk	Eget skogs- bruk		Jord- bruk	Skogs- bruk				
<i>Götalands södra slättbygder</i>										
5,1—10,0	12 896	8 837	— 5	9 942	10 642	57	—	665	—	23 503
10,1—20,0	16 281	11 152	23	13 683	17 084	142	88	857	—	30 909
20,1—30,0	15 941	9 546	—15	18 580	25 051	118	93	1 073	—	35 687
30,1—50,0	16 493	8 617	4	24 932	35 700	273	1	1 062	—	42 488
<i>Götalands mellanbygder</i>										
5,1— 10,0	11 074	3 910	309	7 926	7 037	1 139	3	401	96	19 500
10,1— 20,0	15 554	8 868	201	11 283	12 115	927	97	963	—	27 897
20,1— 30,0	15 422	7 311	305	14 012	16 280	1 619	157	1 000	—	30 591
30,1— 50,0	21 328	10 884	504	17 212	22 615	1 589	70	1 185	—	39 795
50,1—100,0	16 346	111	1 125	21 977	31 652	2 672	813	1 480	—	40 616
<i>Götalands norra slättbygder</i>										
5,1—10,0	7 456	913	— 3	6 149	5 939	470	—	878	148	14 631
10,1—20,0	11 097	3 662	86	9 712	10 739	860	—	1 259	—	22 068
20,1—30,0	12 377	4 551	79	13 185	15 953	1 274	—	1 327	—	26 889
30,1—50,0	16 252	6 587	170	18 278	22 770	1 650	—	1 365	—	35 895
<i>Svealands slättbygder</i>										
5,1— 10,0	8 594	—3 305	1 157	7 509	6 286	2 070	—	873	30	17 006
10,1— 20,0	10 281	454	865	10 112	9 474	1 842	107	782	—	21 282
20,1— 30,0	9 917	873	848	12 861	13 455	2 165	22	1 138	—	23 938
30,1— 50,0	13 319	880	1 596	15 716	18 675	2 251	236	1 078	—	30 349
50,1—100,0	10 959	—7 208	1 744	18 742	28 411	2 239	27	1 607	—	31 335
<i>Götalands skogsbygder</i>										
5,1—10,0	12 285	1 564	1 259	9 778	7 295	3 993	1	1 528	21	23 613
10,1—20,0	13 692	5 881	1 053	12 215	11 376	3 926	24	1 377	1	27 309
20,1—30,0	11 716	2 058	1 286	15 251	16 554	3 859	115	1 559	—	28 641
30,1—50,0	12 329	—304	1 470	17 915	23 180	4 104	23	1 469	—	31 736
<i>Mellersta Sveriges skogs- bygder</i>										
5,1—10,0	9 794	—3 751	4 382	10 628	6 118	5 160	4	672	70	21 168
10,1—20,0	10 367	— 591	2 524	11 224	9 251	3 810	4	1 065	—	22 660
20,1—30,0	7 828	—3 847	2 240	14 690	12 995	4 431	224	1 187	—	23 929
30,1—50,0	14 971	— 463	3 401	17 165	16 693	4 761	1	1 648	—	33 785
<i>Nedre Norrland</i>										
5,1—10,0	9 874	—227	2 945	8 738	6 086	3 004	35	747	46	19 440
10,1—20,0	13 673	1 120	4 733	12 011	9 368	5 156	152	1 221	6	27 063
20,1—30,0	15 048	1 014	4 078	13 436	12 883	4 530	819	1 001	—	30 304
<i>Övre Norrland</i>										
5,1—10,0	12 854	230	3 479	6 984	5 867	1 564	—	1 150	128	21 116
10,1—20,0	15 454	4 416	3 840	9 949	9 233	2 070	33	1 085	24	26 545
20,1—30,0	21 056	9 370	2 312	10 054	11 679	2 036	—	1 439	—	32 549

¹ Avdrag gjorda för undantag samt ränte- och arrendeutgifter.

och rörelsemedel). Som räntesats har i 1966 års undersökning tillämpats 5,9 % på dessa kapitalinvesteringar.

I tab 135 redovisas även uppgifter om företagervinst och förräntning. Med företagervinst förstås i detta sammanhang skillnaden mellan samtliga intäkter och samtliga kostnader och med förräntning summan av företagervinsten och de räntekostnader som påförts jordbruket. Av tabellen framgår att företagervinsten i samtliga fall och förräntningen i flertalet fall antagit negativt värde. Detta betyder att kostnaderna över lag varit större än intäkterna och att någon ränta på kapitalinvesteringen i regel inte erhållits.

Tab 136 innehåller sammanfattande uppgifter om tillgångar och skulder per brukningsenhet, allt avseende förhållandena den 31 december 1966. Beträffande fastigheterna bör här observeras att dessa

upptagits till marknadsvärde och ej till taxeringsvärde.

Data rörande jordbrukarfamiljens inkomst 1966 — angiven i kronor per brukningsenhet — finns redovisade i tab 137. I inkomsten innefattas erhållen arbetsinkomst, beräknad ränta på investerat kapital, allmänningssmedel, ränte- och arrendeinkomster (med avdrag för sk undantag samt ränte- och arrendeutgifter), inkomst av försäljning av sten, grus m m, barnbidrag samt arealtillägg.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för undersökningarna avseende 1966 har lämnats i meddelande nr 79, serie B i lantbruksstyrelsens publikationsserie. Principerna för bokföringen m m finns behandlade i meddelande nr 27 i samma serie.

11.3. Jordbrukarnas tillgångar och skulder

Efter framställning från 1960 års jordbruksutredning utförde statistiska centralbyrån på Kungl Maj:ts uppdrag en undersökning rörande jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960. Undersökningar av liknande typ hade tidigare genomförts för åren 1933 och 1952.

Undersökningens genomförande

För undersökningen uttogs cirka 12 250 av de brukningsenheter med 2—100 hektar åker, som under 1960 ingått i ur-

valet till statistiska centralbyråns löpande jordbruksstatistiska undersökningar. Skyldighet för uttagna brukare att medverka i undersökningen förelåg enligt Kungl Maj:ts kungörelse den 2 december 1960 (nr 732).

Primäruppgifterna till undersökningen avlämnades på särskild blankett samtidigt med den allmänna självdeklarationen för 1961 års taxering. Som en konsekvens av undersökningens uppläggning hade vid utformningen av uppgiftsblanketten eftersträvat största möjliga likformighet med deklarationsformulären (i första hand med den sk förmögenhetsbilagan).

Tabell 138 Jordbrukarnas tillgångar och skulder m m den 31 december 1960. Hela riket

Slag av tillgångar och skulder m m	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 15,0	15,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	
<i>Tillgångar; 1 000-tal kronor per brukningsenhet</i>								
Taxeringsvärde för jordbruksfastighet	23,8	36,5	47,3	53,3	63,8	82,2	127,8	42,9
Levande inventarier ...	3,6	7,2	11,7	14,7	17,7	23,2	32,3	9,9
Döda inventarier	1,7	4,1	8,2	10,5	14,2	20,9	34,6	7,1
Andelar i jordbrukets ekonomiska föreningar	0,7	1,4	2,4	2,8	3,7	5,3	8,9	2,0
Tillgångar i jord- och skogsbruk ¹	30,5	50,3	71,6	84,0	102,7	137,0	215,1	63,8
Totala tillgångar ²	40,2	62,1	86,4	100,5	120,1	162,2	253,5	77,7
<i>Skulder; 1 000-tal kronor per brukningsenhet</i>								
Statliga lån	2,3	2,2	2,4	2,6	2,4	2,8	4,9	2,4
Andra reverslån	4,3	9,5	17,4	23,8	32,7	45,1	83,8	16,0
Totala skulder ³	7,7	13,5	23,4	31,4	40,8	57,1	109,2	21,7
<i>Nettoförmögenhet; 1 000-tal kronor per brukningsenhet</i>	32,5	48,6	63,0	69,1	79,3	105,1	144,3	56,0
<i>Skulder i procent av tillgångar; genomsnittlig procent</i>	19,0	21,6	27,0	31,3	33,8	35,2	43,1	27,9

¹ I tillgångar i jord- och skogsbruk ingår utöver specificerade tillgångar även inneliggande lager och varufordringar. — ² I totala tillgångar ingår utöver redovisade tillgångar i jord- och skogsbruk även medel inestående i banker och andra penninginrättningar samt »övriga tillgångar utanför jord- och skogsbruk». — ³ I totala skulder ingår utöver specificerade uppgifter även växelskulder, varuskulder, krediter i checkräkning, skatteskulder, skulder för rörelse eller annan fastighet, kapitaliserade värdet av undantagsförmåner m m.

Vid resultatberäkningen skattades totalsummor för de olika variablerna genom individuell uppräknig med en faktor, som inom varje stratum (naturligt jordbruksområde/storleksgrupp) utgjorde kvoten mellan antalet brukningsenheter i populationen resp urvalet. Hänsyn till bortfall togs genom korrigering härför.

Med syfte att pröva primärmaterialets kvalitet genomförde statistiska centralbyrån hösten 1961 en intervjuundersökning omfattande cirka 500 av de gårdar som ingått i huvudundersökningen. Resultaten av denna kontrollundersökning

gjorde att vissa inskränkningar måste företas i den ursprungligen planerade resultatredovisningen.

Resultat

Av tab 138 framgår att genomsnittsbeloppet för tillgångar och skulder resp nettoförmögenhet så gott som undantagslöst ökade med brukningsenheterens storlek. Detsamma gällde i huvudsak även den genomsnittliga sk skuldprocenten. Ökningen mellan 1952 och 1960 i tillgångar och skulder per brukningsenhet redovisas i tab 139. Av resultaten framgår att netto-

Tabell 139 Ökningen per brukningsenhet av jordbrukarnas tillgångar, skulder och nettoförmögenhet från år 1952 till år 1960 i procent av år 1952. Hela riket

Tillgångar, skulder resp nettoförmögenhet	Självägande brukare						Arrendatorer					
	Storleksgrupp, hektar åker						Storleksgrupp, hektar åker					
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0
<i>Tillgångar</i>												
Jordbruksvärde	46	44	43	40	36	37	—	—	—	—	—	—
Skogsvärde	137	115	78	71	59	16	—	—	—	—	—	—
Levande inventarier	26	35	48	45	42	38	28	48	52	45	45	41
Döda inventarier	42	48	47	39	33	28	92	63	64	42	47	39
Andelar i jordbrukets eko- nomiska föreningar	133	150	145	128	118	102	100	125	138	100	100	97
Totala tillgångar ¹	65	62	54	47	35	24	67	48	71	46	53	40
<i>Skulder</i>												
Reverslån	58	53	57	58	37	28	143	18	77	47	49	58
Totala skulder ¹	57	58	62	63	41	26	100	32	103	52	52	71
<i>Nettoförmögenhet</i>	70	62	52	39	32	22	60	54	58	42	53	28

¹ Se not till tab 138.

förmögenheten genomgående ökat och att denna förändring varit särskilt framträdande inom de mindre storleksgrupperna.

Övrig publicering

Resultaten från 1960 års undersökning finns publicerade i Jordbrukarnas till-

gångar och skulder den 31 december 1960 (SOS). Uppgifter har dessutom redovisats i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1962:9. I tidigare årgångar av Jordbruksstatistisk årsbok har såväl undersökningen som dess resultat beskrivits mera utförligt än vad som gjorts här.

11.4. Inkomsterna av jordbruksfastighet samt fördelningen av inkomst och förmögenhet

I ett tidigare avsnitt — se s 76 — har redogjorts för den statistik över jordbruksfastigheternas taxeringsvärden som årligen sammanställs och publiceras av statistiska centralbyrån. Dessa uppgifter ingår som en del i den officiella statistiken rörande taxeringsutfallet, vilken utöver uppgifterna om fastighetsvär-

den även ger upplysningar om de totala taxerade inkomsterna och deras fördelning på olika förvärvskällor. Centralbyrån redovisar vidare varje år uppgifter om inkomsttagarnas och förmögenhetsägarnas fördelning på inkomst- resp förmögenhetsklasser.

Fr o m inkomståret 1967 (taxeringsåret

1968) har övergång till ADB skett inom taxeringsväsendet. I samband härmed har viss försening ägt rum varför uppgifterna om inkomst- och förmögenhetsfördelningen inte kunnat aktualiseras till denna årgång av boken. Föreliggande avsnitt inleds med en redogörelse i sammandrag för de metoder som t o m taxeringsåret 1967 låg till grund för statistiken över inkomst- och förmögenhetsfördelningen.

Undersökningarnas genomförande

Fördelningen av inkomst

Uppgiftsskyldigheten till den årliga inkomststatistiken regleras genom Kungl Maj:ts kungörelse den 21 december 1951 (nr 832) jämte senare ändringar. Statistiken var till större delen lagd på urvalsbasis och omfattade dels personer, som var födda den 5, 15 eller 25 dagen i någon av årets månader och som själva eller i samtaxering med annan person hade haft en årsinkomst av minst 2 400 kronor, dels samtliga personer som själva eller i samtaxering hade haft en inkomst av minst 50 000 kronor.

Primärmaterialet för statistiken utgjordes av särskilda sk inkomstkort, i regel upprättade av respektive länsstyrelser och senare kompletterade av taxeringsnämndsordföranden med uppgifter om inkomst, näringsgrenstillhörighet m m. För personer som ingick i totalräkningsdelen och icke var födda på någon av urvalsdagarna upprättades inkomstkortet av taxeringsnämndsordförandena.

Den inkomst som statistiskt bearbetades och som taxeringsnämndsordföran-

dena skulle införa på inkomstkortet med ledning av deklarationsmaterialet var uppgiften om sammanräknad nettointkomst. Därmed förstås summan av inkomsttagarnas enligt förordningen om statlig inkomstskatt uppskattade inkomster av skilda förvärvskällor, sedan avdrag gjorts för eventuellt underskott å förvärvskälla. Inkomststatistikens inkomstbegrepp var sålunda bestämt på taxeringstekniska grunder och bör ej förväxlas med taxerad eller beskattningsbar inkomst.

Inkomststatistiken utarbetades, som tidigare påpekats, på grundval av uppgifter från den årliga taxeringen. För att kunna fastställa primärmaterialets avgränsning fick hänsyn därför tas till i första hand deklarationsplikten inträdande, vilken inträffade, när inkomsten uppgick till minst 2 400 kronor.

Vid uppräknningen till totalnivå av urvalsdelens individuella resultat ansågs urvalet utgöra exakt 10 % av totalantalet inkomsttagare. Beträffande samtaxerade personer skedde uppräknningen efter andra grunder.

Fördelningen av förmögenhet

Förmögenhetsstatistiken baserades på uppgifter från den årliga taxeringen till statlig förmögenhetsskatt. Primärmaterialet utgjordes av de förmögenhetslängder som upptar fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser. Bearbetningen omfattade nettoförmögenheter överstigande 100 000 kronor för fysiska personer och oskifta dödsbon och skilde sig därvid från inkomststatistiken, som icke innefattade den senare kategorien. En annan skillnad utgör det förhållandet att samtaxerade

Tabell 140 Inkomst av jordbruksfastighet enligt taxeringen till statlig inkomstskatt år 1968. 1 000-tal kronor

Område	Fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser		Samtliga skattskyldiga	
	Inkomst av jordbruksfastighet	Sammanräknad nettoinkomst (samtliga förvärvskällor)	Inkomst av jordbruksfastighet	Sammanräknad nettoinkomst (samtliga förvärvskällor)
<i>Län</i>				
Stockholms ¹	61 824	19 338 625	68 730	21 341 081
Uppsala	66 712	1 988 889	68 489	2 033 226
Södermanlands	68 409	2 426 252	70 212	2 486 419
Östergötlands	131 079	3 608 578	138 321	3 758 904
Jönköpings	108 434	2 769 503	115 829	2 842 578
Kronobergs	80 794	1 489 583	82 421	1 542 112
Kalmar	119 093	2 018 221	120 291	2 060 516
Gotlands	42 221	423 878	42 286	430 347
Blekinge	38 408	1 340 653	38 610	1 371 431
Kristianstads	157 282	2 412 226	157 876	2 458 107
Malmöhus	219 494	7 522 780	221 841	7 903 365
Hallands	111 799	1 691 354	112 354	1 725 854
Göteborgs o Bohus	54 139	7 615 351	56 744	8 169 648
Älvsborgs	124 344	3 691 760	126 257	3 787 174
Skaraborgs	166 473	2 257 473	168 196	2 329 536
Värmlands	90 012	2 571 398	100 684	2 639 882
Örebro	71 731	2 706 005	74 494	2 759 333
Västmanlands	72 221	2 562 516	78 053	2 639 990
Kopparbergs	69 605	2 521 816	91 191	2 637 833
Gävleborgs	67 675	2 664 612	90 681	2 754 007
Västernorrlands	66 487	2 529 718	75 743	2 615 179
Jämtlands	45 696	1 067 973	45 885	1 081 987
Västerbottens	96 930	2 055 106	98 959	2 089 787
Norrbottnens	52 053	2 347 006	54 370	2 370 978
<i>Hela riket¹</i>				
1968.....	2 182 915	81 621 276	2 298 517	85 829 274
1967.....	2 308 707	76 973 294	2 450 742	81 111 571
1966.....	2 459 167	69 993 567	2 648 142	74 520 550
1965.....	2 384 811	63 289 461	2 546 444	67 579 160
1964.....	2 147 321	57 111 633	2 267 619	60 917 066

¹ Inkl det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

personer i förmögenhetsstatistiken genomgående räknades som en enhet, vilket i regel icke var fallet i inkomststatistiken. Eftersom förmögenheter tillhörande samtaxerade personer räknades som en förmögenhet, användes en för dessa gemensam yrkesbeteckning. Denna skulle fastställas med hänsyn till den av de båda samtaxerade personerna, som hade haft inkomst av stadigvarande yrkesverksam-

het eller, om båda hade haft sådan, med hänsyn till den som hade haft den största dylika inkomsten.

Resultat

En sammanfattning av utfallet av 1968 års taxering vad gäller inkomst av jordbruksfastighet m m lämnas i tab 140.

Tabell 141 Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter yrkesställning år 1966 (taxeringsåret 1967)

Område	Jordbruk med binärningar				Samtliga näringsgrenar			
	Före- tagare	Anställda	Ikke yr- kesverk- samma	Summa	Före- tagare	Anställda	Ikke yr- kesverk- samma	Summa
<i>Län</i>								
Stockholms (och stad)	4 949	5 947	2 177	13 073	35 490	691 905	122 781	850 176
Uppsala	4 148	3 410	2 767	10 325	7 542	80 208	25 687	113 437
Södermanlands	5 050	5 384	3 163	13 597	10 432	106 531	29 821	146 784
Östergötlands	8 798	6 906	4 506	20 210	17 228	155 694	39 440	212 362
Jönköpings	10 929	3 866	3 570	18 365	19 642	125 218	26 136	170 996
Kronobergs	9 068	3 209	2 831	15 108	13 773	63 010	16 426	93 209
Kalmar	9 650	6 891	3 811	20 352	15 700	90 410	23 547	129 657
Gotlands	3 377	2 223	1 981	7 581	4 527	18 836	6 736	30 099
Blekinge	4 557	3 427	2 170	10 154	7 812	62 568	17 467	87 847
Kristianstads	12 396	9 246	5 384	27 026	21 169	103 502	27 717	152 388
Malmöhus	12 618	14 469	7 743	34 830	29 122	305 682	82 454	417 258
Hallands	10 387	4 489	3 143	18 019	16 274	70 727	18 055	105 056
Göteborgs o Bohus	10 697	3 967	3 541	18 205	28 666	313 551	65 304	407 521
Älvsborgs	15 635	5 158	7 212	28 005	26 883	170 655	48 702	246 240
Skaraborgs	13 562	5 303	5 762	24 627	20 308	96 676	25 114	142 098
Värmlands	11 733	9 685	6 943	28 361	18 849	116 420	35 478	170 747
Örebro	6 000	4 909	2 721	13 630	12 289	117 999	29 680	159 968
Västmanlands	5 078	3 914	2 542	11 534	9 806	109 164	24 608	143 578
Kopparbergs	7 550	8 894	5 560	22 004	14 264	116 766	30 134	161 164
Gävleborgs	6 852	7 971	3 143	17 966	13 057	122 296	29 974	165 327
Västernorrlands	7 474	7 261	3 721	18 456	13 655	112 118	26 616	152 389
Jämtlands	7 452	8 052	3 790	19 294	11 405	48 484	13 111	73 000
Västerbottens	11 428	9 343	6 551	27 322	16 748	86 411	22 567	125 726
Norrbottnens	7 020	8 006	6 921	21 947	13 571	98 344	30 719	142 634
<i>Hela riket</i> ¹								
1966	206 408	151 930	101 653	459 991	398 212	3 383 791	818 398	4 600 401
1965	216 674	160 090	98 853	475 617	413 026	3 355 306	793 723	4 562 055
1964	228 153	174 323	98 372	500 848	426 167	3 263 353	762 067	4 451 587
1963	235 734	182 212	93 213	511 159	438 086	3 178 316	730 403	4 346 805
1962	242 672	198 842	88 895	530 409	446 271	3 113 589	687 696	4 247 556

¹ Inkl det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

Uppgifter redovisas i tabellen dels för kategorien fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser (A-längden), dels för samtliga skattskyldiga. Av tabellen framgår bl a att inkomster av jordbruksfastighet svarade för omkring 3 % av de totala nettoinkomsterna under 1967.

I tab 141 redovisas inkomsttagarna inom jordbruk med binärningar år 1966 (dvs

på grundval av 1967 års taxering) med fördelning efter yrkesställning; motsvarande uppgifter redovisas dessutom för alla näringsgrenar sammantagna. Av det totala antalet inkomsttagare inom jordbruk med binärningar utgjordes enligt den senaste undersökningen 45 % av företagare, 33 % av anställda samt 22 % av icke yrkesverksamma. Motsvarande rela-

Tabell 142 Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter inkomstklass och yrkesställning år 1966 (taxeringsåret 1967)

Yrkesställning	Inkomstklass, kronor											
	Under 3 000	3 000- 5 000	5 000- 7 000	7 000- 8 000	8 000- 9 000	9 000- 10 000	10 000- 11 000	11 000- 12 000	12 000- 13 000	13 000- 14 000	14 000- 15 000	15 000- 16 000
Landsbygd												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	6 190	16 400	21 890	10 560	10 680	10 030	9 600	8 580	8 180	7 700	7 960	6 640
Anställda	12 430	15 510	13 980	5 940	5 450	5 160	4 840	4 780	4 560	4 570	5 190	5 290
Icke yrkesverksamma ..	3 980	31 560	24 770	6 520	4 390	2 830	1 830	1 340	930	720	610	450
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	9 260	20 590	27 400	13 420	13 380	12 710	12 840	11 510	11 150	10 410	11 240	9 890
Anställda	95 540	93 430	88 710	41 080	41 440	40 010	40 130	40 070	40 310	42 500	45 620	48 730
Icke yrkesverksamma ..	31 330	127 590	91 910	20 650	13 960	10 270	7 500	6 500	4 950	4 520	3 310	2 660
Städer												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	1 220	1 810	2 880	1 420	1 270	1 280	1 400	1 220	1 000	1 140	1 250	850
Anställda	2 630	3 000	2 910	1 400	980	940	900	1 230	960	1 210	990	810
Icke yrkesverksamma ..	700	6 340	6 340	1 400	1 130	660	510	380	270	310	300	190
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	4 330	5 690	8 220	4 220	4 080	4 320	5 040	4 440	4 530	4 340	4 680	4 780
Anställda	116 880	125 000	128 410	64 090	65 220	63 330	63 230	65 090	64 810	67 610	70 450	74 900
Icke yrkesverksamma ..	38 100	119 520	123 010	34 190	25 080	18 350	14 110	14 090	12 510	10 560	8 970	6 920
Hela riket¹												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	7 410	18 210	24 770	11 980	11 950	11 310	11 000	9 800	9 180	8 840	9 210	7 490
Anställda	15 060	18 510	16 890	7 340	6 430	6 100	5 740	6 010	5 520	5 780	6 180	6 100
Icke yrkesverksamma ..	4 680	37 900	31 110	7 920	5 520	3 490	2 340	1 720	1 200	1 030	910	640
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	13 590	26 280	35 620	17 640	17 460	17 030	17 880	15 950	15 680	14 750	15 920	14 670
Anställda	212 450	218 440	217 120	105 170	106 660	103 340	103 360	105 160	105 120	110 110	116 070	123 630
Icke yrkesverksamma ..	69 470	247 130	214 940	54 840	39 040	28 620	21 610	20 590	17 460	15 080	12 280	9 590

¹ Inkl det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

Tabell 142 (forts) Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter inkomstklass och yrkesställning år 1966 (taxeringsåret 1967)

Yrkesställning	Inkomstklass, kronor										Summa inkomsttagare	Summa inkomster, milj kronor
	16 000–18 000	18 000–20 000	20 000–25 000	25 000–30 000	30 000–35 000	35 000–40 000	40 000–50 000	50 000–75 000	75 000–100 000	Över 100 000		
Landsbygd												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	11 980	10 130	16 130	8 940	3 870	2 090	1 620	725	177	168	180 240	2 458,1
Anställda	10 060	8 310	10 790	3 890	1 560	400	290	190	30	26	123 246	1 456,0
Icke yrkesverksamma ..	700	340	540	190	150	70	60	21	6	7	82 014	517,4
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	18 070	15 230	28 190	16 920	9 120	5 630	5 370	3 490	912	735	267 467	4 286,0
Anställda	99 800	101 820	188 320	86 980	39 530	21 310	18 770	8 614	1 911	1 407	1 226 032	19 425,5
Icke yrkesverksamma ..	4 170	3 110	4 520	1 880	1 220	600	520	238	75	66	341 549	2 247,8
Städer												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	1 840	1 420	2 600	1 500	700	570	390	256	77	75	26 168	400,9
Anställda	2 330	2 070	3 020	1 450	790	400	320	263	54	27	28 684	404,0
Icke yrkesverksamma ..	290	180	270	130	60	80	70	20	6	3	19 639	143,4
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	7 640	7 850	15 770	11 190	7 050	5 520	6 410	5 958	2 400	2 287	130 745	3 115,7
Anställda	152 510	162 330	374 140	218 480	108 320	59 590	58 100	38 150	9 521	6 982	2 157 143	40 822,2
Icke yrkesverksamma ..	10 410	8 510	12 820	7 640	4 550	2 330	2 260	1 848	489	458	476 725	4 157,6
Hela riket¹												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	13 820	11 550	18 730	10 440	4 570	2 660	2 010	981	254	243	206 408	2 859,0
Anställda	12 390	10 380	13 810	5 340	2 350	800	610	453	84	53	151 930	1 860,0
Icke yrkesverksamma ..	990	520	810	320	210	150	130	41	12	10	101 653	660,8
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	25 710	23 080	43 960	28 110	16 170	11 150	11 780	9 448	3 312	3 022	398 212	7 401,7
Anställda	252 390	264 240	562 540	305 540	147 920	80 930	76 880	46 860	11 467	8 394	3 383 791	60 268,3
Icke yrkesverksamma ..	14 590	11 620	17 340	9 530	5 780	2 930	2 780	2 089	564	525	818 398	6 407,3

¹ Inkl det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

Tabell 143 Antal förmögenheter över 100 000 kronor inom jordbruk med binnärningar fördelade efter storleksklass och ägarnas yrkesställning år 1966 (taxeringsåret 1967)

Förmögenhetsklasser, 1 000-tal kronor	Jordbruk med binnärningar		Samtliga näringsgrenar		
	Yrkesställning		Yrkesställning		
	Företagare	Anställda	Företagare	Anställda	Icke yrkesverksamma
100— 150.....	30 565	1 279	43 522	34 514	26 707
150— 200.....	12 714	433	18 851	12 934	11 363
200— 250.....	5 805	155	8 956	6 249	5 991
250— 300.....	3 038	83	4 891	3 741	3 647
300— 400.....	2 613	88	4 511	4 084	3 871
400— 500.....	1 067	31	1 939	2 050	2 027
500— 750.....	947	42	1 807	2 298	2 180
750—1 000.....	290	7	609	902	839
Över 1 000.....	472	19	950	1 490	1 120
Antal förmögenheter	57 511	2 137	86 036	68 262	57 745
Förmögenhetssumma, milj kronor	11 671,5	396,8	18 618,0	16 978,0	49 784,3

tiva andelar för alla näringsgrenar sammantagna var 9, 73 resp 18 %.

Av *tab 142* framgår hur inkomsterna år 1966 fördelades efter inkomstklass och yrkesställning. Samma uppgifter i fråga om förmögenheterna (i regel per 31 december 1966) meddelas i *tab 143*.

Övrig publicering

I publikationerna *Taxeringsutfallet 1968 (SOS)* samt *Inkomst och förmögenhet 1967 (SOS)* redovisar statistiska centralbyrån definitiva uppgifter rörande taxeringsutfallet 1968 samt inkomst- och förmögenhetsfördelningen 1967.

11.5. Jordbrukets producentpris-, kostnadspris- och världsmarknadsprisindex

Pris- och kostnadsutvecklingen för jordbrukets produkter och förnödenheter avspeglas månadsvis i de av statens jordbruksnämnd beräknade producentpris-, världsmarknadspris- samt kostnadsprisindex. Dessa indexserier har under perioden 1959/60—1966/67 använts för bevakning av den då gällande sk treprocentregeln. En allmän översyn av indexserierna pågår för närvarande.

Beräkningsunderlag. Beräkningarnas utförande

Producentprisindex skall i princip omfatta samtliga av prisregleringen berörda jordbruksprodukter. Som representantvaror i beräkningarna uttas inom de olika varugrupperna i allmänhet de sorter och kvaliteter som har den största omsättningen.

De löpande prisuppgifter som används i indexberäkningarna är i regel centrala

noteringar. Priserna på vegetabilier avser i flertalet fall producentpriser, medan priserna på animalier huvudsakligen utgörs av partiprisnoteringar.

Beräkningarna av producentprisindex omfattar dels en nominell, dels en reell index¹. Nominell producentprisindex framräknades t o m december 1962 genom att månadspriser för olika produkter multiplicerades med normproduktionen enligt jordbrukets totalkalkyl för 1959/60. Erhållna värden sattes sedan i relation till basvärdena. Priserna i de senare utgörs av mittpriser per den 1 september 1959 (för varuslag där mittpriser ej fanns fastställda har sådana beräknats med ledning av mittpriser för förädlade produkter eller med utgångspunkt från prisläget våren 1959).

Under tiden januari 1963—februari 1966 utnyttjades i beräkningarna vikter enligt reviderad kalkyl för 1962/63. Fr o m mars 1966 används vikter enligt normkalkyl för 1965/66.

I *kostnadsprisindex* skall ingå jordbrukets samtliga kostnader med undantag av arbetskostnader och ränta på eget kapital. Från respektive varugrupper medtas i beräkningarna i princip de varor som företer den största omsättningen.

Indexberäkningarna omfattar två (före mars 1966 tre) serier, nämligen *totalkalkylindex* och *typkalkylindex* för gårdar inom de syd- och mellansvenska slättbygdsområdena med 25 hektar åker. Som vikter vid beräkningarna av dessa serier utnyttjas kostnadsfördelningen enligt jordbrukets totalkalkyl resp kostnadsfördelningen vid gårdar med en åkerareal om 25 hektar.

¹ Reell producentprisindex =

$$= 100 \times \frac{\text{nominell producentprisindex}}{\text{konsumentprisindex}}$$

De i totalkalkylindex medtagna kostnadsposterna utgjorde vid indexberäkningarnas början 1959 cirka 37 % av jordbrukets totala kostnader; motsvarande andel för typkalkylindex var 53 %.

De i beräkningarna utnyttjade priserna utgörs till stor del av centrala noteringar. I andra fall används prisuppgifter från en viss ort (ibland från enstaka företag). Vidare utnyttjas vissa poster i konsumentprisindex. Materialkostnaderna för byggnadsarbeten uppskattas med ledning av prislistor samt uppgifter som månadsvis insamlas av byggnadskonsulenter vid lantbruksnämnderna. I fråga om arbetskostnaderna för byggnadsarbeten används uppgifter ur kollektivavtalen.

Utarbetandet av kostnadsprisindex sker i samarbete mellan jordbruksnämnden och Jordbrukets utredningsinstitut.

Som vikter i totalkalkylindex användes ursprungligen — med vissa undantag — kostnaderna enligt totalkalkylen för 1958/59, medan vikterna i typkalkylindex utgjordes av kostnaderna enligt typkalkyler per den 1 september 1959 för gårdar med 15 resp 25 hektar åker. Under perioden januari 1963—februari 1966 bestod vikterna i totalkalkylindex av kostnaderna enligt 1959/60 års totalkalkyl och i typkalkylindex av prognosvärden för 1962. Fr o m mars 1966 består vikterna i totalkalkylindex av kostnaderna enligt 1964/65 års kalkyl och i typkalkylindex av prognosvärden för 1965.

Världsmarknadsprisindex skall omfatta samtliga de jordbruksprodukter, vars prisutveckling på världsmarknaden inverkar på den inhemska prishildningen. Räknat i importpriser motsvarar dessa varor cirka 50 % av den totala produktionsvolymen inom jordbruket.

Tabell 144 Producentpris-, konsumentpris-, kostnadspris- samt världsmarknadsprisindex åren¹ 1963/64—1967/68

År	Nom producentpris-index (mittprisinivå per 1 sept 1959 = 100)			Reell producentpris-index (se not till texten)			Konsumentprisindex (febr 1960 = 100)		Kostnadsprisindex för gård med 25 hektar åker (sept—nov 1959 = 100)				Världsmarknadsprisindex (sept—nov 1959 = 100)		
	Vegetabilier	Animalier	Totalt	Vegetabilier	Animalier	Totalt	Livsmedel	Totalt	Förnödenheter	Tjänster	Kapitalkostnader	Totalt	Vegetabilier	Animalier	Totalt
1967/68	128,4	129,6	129,3	95,4	96,2	96,0	143,4	134,7	110,4	² 144,1	154,6	² 132,3	93,0	93,1	93,1
1966/67	131,6	128,2	128,9	100,2	97,6	98,1	141,7	131,4	111,3	136,9	151,1	130,5	103,3	102,1	102,4
1965/66	128,0	128,7	128,7	102,1	102,7	102,7	135,9	125,4	110,8	128,1	145,7	127,1	100,2	103,9	103,2
1964/65	122,1	124,7	124,4	103,8	106,0	105,8	126,9	117,6	107,8	121,4	135,7	120,7	109,9	101,7	103,3
1963/64	117,4	119,8	119,6	104,2	106,3	106,1	120,0	112,7	106,8	116,5	125,9	115,5	135,3	100,2	107,0

¹ Regleringsåren avser för kostnadspris- och världsmarknadsprisindex perioden juli-juni men för producentpris- och konsumentprisindex perioden september—augusti t o m 1966/67 och perioden september—juni för 1967/68.

— ² Preliminär uppgift.

Som representantvaror inom de olika varugrupperna uttas för indexberäkningarna de sorter och kvaliteter som säljs mest på den svenska marknaden. Erforderliga prisuppgifter hämtas till övervägande delen från utländska fack-tidskrifter.

Som vikter har i indexberäkningarna t o m december 1962 använts normproduktionen enligt totalkalkylen för 1959/60, t o m augusti 1965 normproduktionen enligt reviderad kalkyl för 1962/63 samt därefter i princip den inom landet konsumerade produktionen i genomsnitt för åren 1962/63—1964/65.

Resultat

Utvecklingen av de olika prisindexserierna åren 1963/64—1967/68 framgår av *tab 144*, som innehåller ovägda årsmedeltal av

månadsberäkningarna. För jämförelse har i tabellen även medtagits uppgifter om förändringarna i konsumentprisindex under den angivna perioden.

Tabellen visar bl a att producentpriserna 1967/68 nominellt låg i genomsnitt 29 % högre än 1959 och att jordbrukets kostnader under samma tid ökade med omkring 32 %. Priserna på världsmarknaden var i medeltal cirka 7 % lägre än september—november 1959, men utvecklingen under den mellanliggande perioden företer starka växlingar.

Övrig publicering

Resultaten från jordbruksnämndens indexberäkningar publiceras månadsvis dels i stencilform, dels i Jordbruksekonomiska Meddelanden.

11.6. Jordbrukets kreditmarknad

Utvecklingen på jordbrukets kreditmarknad belyses i statistik som sammanställs och publiceras av Jordbrukets utredningsinstitut. Grundmaterialet för denna redovisning utgörs huvudsakligen av uppgifter hämtade från kreditorganens verksamhetsberättelser (motsvarande) samt från den officiella statistiken. I fråga om de statliga krediterna erhålls uppgifter från berörda myndigheter.

Jordbrukets behov av främmande kapital täcks från ett stort antal källor. Dess kreditmarknad är därför förhållandevis svåröverskådlig och löpande statistiska uppgifter saknas för delar av densamma. Utanför utredningsinstitutets redovisning faller bl a de sk leverantörskrediterna samt olika former av privat långivning.

Så långt möjligt har i statistiken endast krediter till enskilda jordbrukare (självägande och arrendatorer) medtagits. Det statistiska materialet tillåter dock ej alltid en sådan redovisning och vissa uppgifter innefattar därför krediter även till aktiebolag och samfälligheter samt till ägare av utarrenderade fastigheter.

Krediternas omfattning. Fördelning på olika kreditgivare

Utvecklingen av den totala långivningen till jordbruket — med särredovisning på olika kreditgivare — åren 1964—1968 belyses i *tab 145*. I *tab 146—148* lämnas mer detaljerade uppgifter om jordbrukskasserörelsens, sparbankernas och statens utlåning.

Tabellerna återger de förhållanden som gällt vid slutet av respektive kalenderår (för de statliga krediterna slutet av respektive budgetår).

Landshypoteksinstitutionens långivning till jordbruket består till övervägande delen av lån mot bottenin-teckning i jordbruksfastighet. *Jordbrukskasserörelsens* verksamhet omfattar dels reverslån, varav huvuddelen mot bottenin-teckning i jordbruksfastighet, dels växelkrediter och krediter i checkräkning. Av *sparbankernas* utlåning faller cirka två tredjedelar på lån mot lägre in-teckning i jordbruksfastighet. *Affärsbankernas* kreditgivning till enskilda jordbrukare torde i flertalet fall utgå i form av borgenslån eller växel-

Tabell 145 Total kreditgivning till enskilda jordbrukare åren 1964—1968. Milj kronor

År	Hypoteks-föreningar	Jordbruks-kassor	Spar-banker ¹	Affärs-banker	Staten	Försäk-ringsbolag	Summa krediter
1968.....	2 287	2 888	..	597	142	6	..
1967.....	2 112	2 519	2 180	568	160	8	7 547
1966.....	1 877	2 249	2 080	564	173	10	6 953
1965.....	1 727	1 961	1 950	584	190	11	6 423
1964.....	1 631	1 661	1 800	598	211	12	5 913

¹ Uppskattade värden.

Tabell 146 Jordbrukskasserörelsens utlåning till enskilda jordbrukare åren 1964—1968. Milj kronor

År	Lån mot			Växelkrediter	Krediter i checkräkning	Summa krediter
	botteninteckning i jordbruksfastighet	statlig kreditgaranti	andra säkerheter			
1968.....	..	437	..	223	205	2 888
1967.....	1 215	368	666	148	122	2 519
1966.....	1 134	312	565	135	103	2 249
1965.....	1 016	264	480	121	80	1 961
1964.....	874	219	400	106	61	1 660
1963.....	776	181	345	94	49	1 445

krediter och försäkringsbolagens i form av lån mot inteckning i jordbruksfastighet samt mot säkerhet i livförsäkringsbrev. De statliga krediter som kommer jordbruket till godo kan indelas i egentliga jordbrukslån och allmänna lån. Till de förra räknas krediter ur fonder, som är avsedda enbart eller nästan enbart för utlåning till jordbrukare eller för jordbruksändamål. De sistnämnda lånen är sådana statliga lån, som utlämnas för särskilda ändamål (andra än jordbruk) och där låntagarens yrke inte är avgörande. Av intresse är vidare att skilja på låneformer,

där nyutlåning förekommer och låneformer under avveckling.

Övrig publicering

Utvecklingen på jordbrukets kreditmarknad åren 1950—1962 har utförligt beskrivits i meddelande nr 4—63 från Jordbrukets utredningsinstitut. Dessutom hänvisas till de enskilda kreditorganens årsredogörelser samt till den officiella statistiken publicerad i bl a Sparbankerna (SOS), utgiven av statistiska centralbyrån, samt Enskilda försäkringsanstalter (SOS), utgiven av försäkringsinspektionen.

Tabell 147 Sparbankernas utlåning till enskilda jordbrukare åren 1963—1967. Milj kronor

År	Lån mot				Summa krediter
	botteninteckning i jordbruksfastighet	högre inteckning i jordbruksfastighet	statlig kreditgaranti	inteckning jämte borgen samt enbart borgen ¹	
1967.....	1 368	56	151	605	2 180
1966.....	1 344	35	140	561	2 080
1965.....	1 307	33	135	475	1 950
1964.....	1 256	37	134	373	1 800
1963.....	1 249	30	129	313	1 721

¹ Delvis uppskattade värden.

Tabell 148 Statens lån till enskilda jordbrukare budgetåren 1963/64—1967/68. Milj kronor

Typ av kredit	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68
<i>Aktuella krediter</i>					
Maskinlån	26,2	27,9	28,7	30,2	25,8
Kronotorparnas inventarielånefond	0,4	0,3	0,2	0,2	0,1
Skogsväglån	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0
Summa aktuella krediter	27,7	29,2	29,9	31,4	26,9
<i>Krediter under avveckling</i>					
Egnahemslån m m	64,1	59,1	54,3	49,9	45,2
Lantarbetarbostadslån .	13,3	11,1	9,2	7,4	5,8
Arbetarsmåbruks- och arrendelån	17,6	16,6	15,5	14,5	13,2
Hästavelslån	2,9	2,8	2,7	2,7	2,6
Sekundärlån	1,7	1,4	1,2	1,0	0,8
Kris- och hjälplån	0,1	0,1	0,0	0,0	—
Avdikningslån	54,2	51,6	48,9	45,9	43,0
Stödlån	28,6	17,5	11,0	6,8	4,7
Supplementär jordbrukskredit	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2
Summa krediter under avveckling	183,0	160,5	143,0	128,4	115,5
Summa krediter	210,7	189,7	172,9	159,8	142,4

11.7. Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Vid statistiska centralbyrån pågår ett arbete, som på längre sikt syftar till väsentliga omläggningar och förbättringar av nationalräkenskapsstatistiken. Utvecklingsarbetet har lagts upp så att delresultat successivt kan erhållas inom ramen för det mer långsiktiga utvecklingsarbetet. Detta medför dock att de publicerade resultaten delvis är av preliminär karaktär och kan komma att ändras ytterligare i samband med att beräkningsmetoderna förbättras.

I föreliggande avsnitt, där data avsevärt reviderats sedan föregående år, belyses utvecklingen av jordbrukssektorns

andel av nationalprodukten i fasta och löpande priser under åren 1950—1967. I löpande priser redovisas även de ingående faktorposterna för motsvarande år.

Beräkningsmetodik

Uppgifter om bruttonationalprodukt och olika sektors bidrag till denna med fördelning på olika poster har erhållits genom att den löpande nationalräkenskapsstatistiken förutom beräkningar byggda på utgifts- och inkomststatistik utökats till att omfatta även sk produktionsstatis-

tiska beräkningar. Vid denna metodik har en ny typ av sektorindelning tillämpats, vilken är upprättad på grundval av näringsgrensklassifikationen i ISIC¹.

Liksom tidigare har reparationer och underhåll ej medtagits i produktionens brutto som löpande produktionskostnad utan förts till investeringar.

Till jordbrukssektorn har räknats ekonomisk aktivitet enligt ISIC 01 och 03, dvs förutom egentligt jordbruk även trädgårdsskötsel, biodling, pälsdjursuppfödning, hästavel samt diverse tjänster för jordbruksnäringen, såsom veterinärverksamhet, maskinuthyrning o d. Där emot ingår ej jordbrukarnas sidoinkomster av tex skogsbruk och fiske. Beräkningarna av produktionsvärdet baseras på jordbruksnämndens totalkalkyl för det egentliga jordbruket, vilket omräknats från produktionsår till kalenderår. Därvid har mjölkpristillägg, vissa införselavgiftsmedel, främst rörande brödsäd, sockerbeter och ägg samt skördeskadebidrag, stöd till mindre jordbruk m m ej behandlats som produktionsinkomst utan förts som subvention.

Till produktionssiffrorna har lagts produktionsvärden för övriga verksamhetsgrenar, vilka beräknats på olika sätt. Beräkningarna av trädgårdsproduktionen baseras sålunda på produktionsvärden enligt 1951 års företagsräkning, vilka först framskrivits till 1957 med hjälp av en input- och outputundersökning och där efter inom centralbyrån till aktuella år.

Av andra väsentliga tilläggsposter kan nämnas pälsdjursskötsel, som efter branschintervju skattats med ledning av

exportsiffror. Veterinärverksamhet har uppskattats genom att en beräknad genomsnittsinkomst multiplicerats med antalet veterinärer. För hästaveln har produktionsvärdet ansetts motsvara prispengarna till hästägare och stuterier.

Vad gäller redovisningen i fasta priser har produktionskvantiteterna av jordbruksnämnden beräknats i 1959 års priser. Inom centralbyrån har dessa beräkningar korrigerats med hänsyn till variationer även i exportandelen, vilka får ökad betydelse ju större avvikelser var mellan pris på hemmamarknaden och exportpris 1959. Förbrukningen av jordbruksförnödenheter har deflaterats med tillämpliga serier ur partiprisindex.

Resultat

I tab 149 redovisas sektorprodukten för jordbruket och den totala bruttonationalprodukten i fasta och löpande priser för åren 1950—1967. Av tabellen framgår bl a att jordbrukets andel av bruttonationalprodukten i löpande marknadspriser har minskat från 7,1 % 1950 till 3,1 % 1967, trots att bidraget från jordbrukssektorn i absoluta tal ökat kontinuerligt under perioden. Räknat i fasta priser har en motsvarande förändring ägt rum.

Övrig publicering

En utförligare beskrivning av bearbetningsmetoder har lämnats i Statistiska meddelanden V 1966:15. För aktuella uppgifter om produktionen m m inom olika sektorer hänvisas till nr V 1968:13.

¹ Indexes to the International Standard Industrial Classification of All Economic Activities utgiven av FN.

Tabell 149 Sektorprodukten inom jordbruk m m samt bruttonationalprodukten med fördelning

Sektorprodukt resp bruttonationalprodukt m m	År					
	1950	1951	1952	1953	1954	1955
<i>Löpande priser</i>						
Sektorprodukten inom jordbruk m m till marknadspris	2 286	2 466	2 684	2 898	2 710	2 560
Därav lönesumma	752	803	932	866	754	808
» reparationer och underhåll	402	491	513	528	484	510
» indirekta skatter	3	5	5	5	6	8
» subventioner	335	283	487	270	256	256
» driftsöverskott inkl avskrivningar ...	1 464	1 450	1 721	1 769	1 722	1 490
Totala bruttonationalprodukten till marknadspris	32 095	39 161	43 059	44 306	46 796	50 282
Därav lönesumma	15 781	19 026	22 326	23 311	24 644	27 141
» reparationer och underhåll	2 289	2 819	3 115	3 193	3 225	3 462
» indirekta skatter	2 478	2 749	3 135	3 400	3 599	4 209
» subventioner	556	440	698	489	525	550
» driftsöverskott inkl avskrivningar ...	12 103	15 007	15 181	14 891	15 853	16 020
<i>1959 års priser</i>						
Sektorprodukten inom jordbruk m m till marknadspris	3 328	3 306	3 366	3 322	3 108	2 808
Totala bruttonationalprodukten till marknadspris	49 664	49 982	51 129	52 904	55 910	57 638

¹ Preliminära uppgifter.

på faktorinsatser, indirekta skatter och subventioner åren 1950–1967. Hela riket

1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967 ¹
2 890	2 909	2 845	2 972	3 044	3 243	3 249	3 348	3 811	3 927	3 789	4 106
841	836	838	819	829	822	843	829	887	918	924	936
543	546	511	567	558	660	640	645	760	844	842	843
8	9	9	10	10	11	11	11	14	15	15	15
371	321	382	314	300	323	338	344	389	438	389	384
1 869	1 839	1 870	1 890	1 947	2 073	2 093	2 207	2 539	2 588	2 397	2 696
54 686	59 007	61 958	65 959	71 508	78 069	84 438	91 880	102 038	112 681	122 877	131 717
29 167	31 394	32 888	34 353	38 146	42 146	47 183	52 000	57 821	64 100	71 199	77 260
3 869	4 214	4 348	4 503	4 914	5 482	5 920	6 343	6 912	7 822	8 611	8 803
4 650	4 996	5 591	5 973	7 345	8 208	9 552	10 478	11 413	12 917	14 977	16 174
744	817	1 105	975	1 041	1 257	1 344	1 358	1 482	1 721	2 100	2 178
17 744	19 220	20 236	22 105	22 144	23 490	23 127	24 417	27 374	29 563	30 190	31 658
2 856	3 050	2 973	2 972	2 900	3 007	2 935	2 717	2 920	2 850	2 668	2 886
59 445	61 300	62 553	65 959	68 069	71 869	74 280	77 998	83 563	87 087	89 909	91 679

12. Statliga rationaliseringsinsatser

Enligt Kungl Maj:ts instruktion den 25 maj 1967 (nr 425) åligger det lantbruksstyrelsen att samordna de statliga insatserna för lantbrukets rationalisering. Lantbruksstyrelsen skall även ange de närmare riktlinjerna för hur en på lång sikt ändamålsenlig uppdelning i brukningsenheter bör ske samt leda och övervaka statsunderstödda åtgärder. Det åligger sålunda lantbruksstyrelsen att bl a ha hand om det statliga kreditstödet åt jordbruket och trädgårdsnäringen.

För närvarande utarbetas inom lantbruksstyrelsen statistik över de olika statliga insatserna i rationaliseringssyfte m m. Uppgiftslämnare till denna statistik är de enskilda lantbruksnämnderna, vilka inom respektive län är beslutande organ i frågor rörande statliga åtgärder för jordbrukets rationalisering.

Resultat

Omfattningen av statliga lånegarantier och bidrag under 1963—1967 belyses i tab 150. Den länsvisa fördelningen av det beviljade statliga stödet 1967 framgår av tab 151.

Fr o m den 1 juli 1967 har reglerna för det statliga kreditstödet till jordbrukets rationalisering ändrats.

För att lånegaranti till inre rationalisering skall kunna lämnas krävs bl a att åtgärden är önskvärd ur allmän synpunkt samt ekonomiskt motiverad. Lånegaranti

kan beviljas till hela kostnaden för åtgärden. Statsbidragen till inre rationalisering utgår endast under vissa förutsättningar och endast för viss andel av investeringskostnaden. Dessa bidrag har som framgår av tab 150 liksom lånegarantierna för inre rationalisering ökat under senare år.

För att lånegaranti skall kunna lämnas till yttre rationalisering krävs likaså att åtgärden är önskvärd ur allmän synpunkt samt att den är lönsam.

Lånegaranti till inre eller yttre rationalisering lämnas endast om brukningsenheten har eller snart väntas få förutsättningar för rationell drift. Om sökanden har sådan ekonomi och sådana möjligheter till kredit att åtgärden kan genomföras på skäliga villkor utan statligt stöd lämnas inte lånegaranti.

Bidrag till yttre rationalisering ges främst i form av värdeutjämningsbidrag. Sådant bidrag får motsvara högst skillnaden mellan priset vid försäljning av fastigheten i öppna marknaden och dess värde som tillskottsmark till köparens redan ägda (ev arrenderade) fastighet. Sådan värdeskillnad kan uppstå, då byggnader eller andra anläggningar blir överflödiga vid sammanslagningen.

Övriga bidrag kan t ex avse kostnader för lantmåteriförrättning m m i samband med tillskottsförvärv och/eller ägouthyten. Är tillköpet av mark eller förbättringen av ägoanordningen av mer väsentlig omfattning eller mycket kapitalkrävande kan

Tabell 150 Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m m i 1 000-tal kronor åren 1963—1967. Hela riket

Stödform	1963	1964	1965	1966	1967
<i>Statlig lånegaranti</i>					
Inre rationalisering	16 598	24 825	32 725	43 666	44 504
Därav till dikning, vattenavledning och invallning ...	1 663	1 203	1 604	1 001	1 287
» » täckdikning	4 737	6 307	6 849	7 405	8 601
» » övriga markanläggningar	181	207	328	136	140
» » byggnadsändamål ...	10 017	17 108	23 944	35 124	34 476
Yttre rationalisering	27 829	30 381	37 938	51 689	56 533
Jordförvärvslån ¹	22 804	26 785	25 724	28 489	34 974
Driftslån	10 444	13 114	14 590	17 618	21 048
<i>Statsbidrag</i>					
Inre rationalisering	11 571	16 154	19 090	17 392	16 534
Därav till dikning, vattenavledning och invallning ...	1 714	1 486	1 456	1 473	1 081
» » täckdikning	4 572	5 926	6 575	6 601	5 275
» » övriga markanläggningar	1 059	1 008	843	641	714
» » byggnadsändamål ...	4 226	7 734	10 216	8 677	9 464
Yttre rationalisering	3 870	3 739	4 081	5 334	6 852
Arealtillägg	26 716	25 072	21 858	17 779	16 304

¹ Uppgifterna fram till 30 juni 1963 avser de s k jordbruksegnalemslånen.

bidrag också lämnas för drifts- eller skogsbruksplan. De allmänna villkoren för att erhålla dessa bidrag är desamma som för lånegarantier.

I tab 150 och tab 151 belyses även omfattningen av de statliga garantierna i fråga om jordförvärvslån, driftslån och maskinlån (endast i tab 151). Jordförvärvslån kommer i fråga för inköp av jordbruk och driftslån för anskaffning av jordbruksinventarier i samband med köp eller arrende av jordbruk, vid köp eller arrende av tillskottsmark eller vid genomgripande produktionsomläggning. Lånegaranti beviljas dock endast om den aktuella brukningsenheten redan har eller inom kort väntas få förutsättningar för rationell drift.

Statlig garanti för maskinlån lämnas fr o m 1 juli 1967 för lån till inköp av jord-

bruksmaskin med tillbehör, som skall användas gemensamt av flera jordbruksföretag. Garantin beviljas för nyuppsättning eller utvidgning av befintligt maskinbestånd.

Till mindre jordbruk (med 2—10 hektar åker) har årligen under vissa förutsättningar utgått s k arealtillägg. Storleken av dessa bidrag åren 1963—1967 framgår av tab 150. I tab 151 redovisas antal avgångsvederlag och storleken av beviljade belopp. Sådana bidrag kan sedan den 1 juli 1967 under vissa förutsättningar utgå till den som upphör med jordbruksdriften.

Genom generellt bemyndigande har lantbruksnämnderna möjlighet att med anlitan av särskild kapitalfond, den s k jordfonden, köpa och sälja fast egendom i rationaliseringssyfte. Möjligheten att köpa

Tabell 151 Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m m år 1967. 1 000-tal kronor

Län	Inre rationalisering		Yttre rationalisering		Jordför- värvalän (statlig låne- garanti)	Driftalän (statlig låne- garanti)	Maskin- län ¹ (statlig låne- garanti)	Areal- tillägg	Avgångsvederlag ¹	
	Statlig låne- garanti	Stats- bidrag	Statlig låne- garanti	Stats- bidrag					Antal	Beviljat belopp
Stockholms	694	165	289	65	621	360	—	90	1	5
Uppsala	1 865	382	1 141	191	935	280	9	84	—	—
Södermanlands	1 525	84	1 525	103	1 684	855	9	90	1	5
Östergötlands	1 664	108	1 196	625	1 936	1 991	—	303	—	—
Jönköpings	140	102	1 410	214	412	838	110	857	4	15
Kronobergs	690	165	2 053	153	447	251	59	767	1	3
Kalmar	1 161	116	1 654	118	1 019	1 003	32	442	1	6
Gotlands	2 009	441	2 208	98	1 606	1 653	25	277	3	17
Blekinge	423	56	544	55	156	120	12	346	—	—
Kristianstads	1 783	385	7 350	149	5 454	1 879	212	606	2	12
Malmöhus	4 192	244	12 580	548	7 133	1 722	119	334	2	12
Hallands	2 660	295	2 724	130	3 464	1 483	46	558	1	6
Göteborgs o Bohus	1 523	485	1 176	221	370	470	51	675	—	—
Älvsborgs	1 616	893	2 809	195	1 343	770	54	1 318	—	—
Skaraborgs	4 860	1 099	3 444	161	3 963	975	—	735	—	—
Värmlands	2 365	784	2 151	338	699	538	—	940	—	—
Örebro	932	332	828	214	1 055	321	—	308	1	6
Västmanlands	1 163	308	1 651	93	786	523	—	81	—	—
Kopparbergs	1 337	681	846	938	29	1 322	—	434	2	6
Gävleborgs	933	792	829	269	1 009	808	—	770	6	31
Västernorrlands	1 808	1 221	2 035	573	144	533	—	1 607	3	13
Jämtlands	2 528	1 550	645	209	221	733	22	1 163	5	20
Västerbottens	2 371	2 046	1 748	296	169	479	53	2 154	14	71
Norrbottens	4 262	3 800	3 697	896	319	1 141	—	1 365	32	164
Hela riket	44 504	16 534	56 533	6 852	34 974	21 048	813	16 304	79	392

¹ Uppgifterna avser 2:a halvåret 1967.

mark använder nämnderna i de fall då direkta köp mellan fastighetsägarna inte kan genomföras. Den av nämnderna inköpta marken skall i princip snarast överlåtas till jordbrukare som är i behov av tillskottsjord. Av olika skäl har det dock visat sig lämpligt att nämnderna genom markinköp skapar en viss rationaliseringsreserv och de inköpta fastigheterna stannar därför genomsnittligt kvar i nämndernas ägo drygt två år. I tab 152 kan omfatt-

ningen av lantbruksnämndernas inköp och försäljning av fastigheter 1967 närmare studeras.

Övrig publicering

Statistiken över lantbruksnämndernas verksamhet publiceras av lantbruksstyrelsen i stencilform och föreligger några månader efter utgången av redogörelseperioden.

Tabell 152 Lantbruksnämndernas fastighetsinnehav år 1967

Område	Under året förvärvade brukningsenheter eller delar därav					Under året avyttrade brukningsenheter eller delar därav					Vid årets utgång ägda brukningsenheter eller delar därav		
	Antal	Åkerareal, hektar	Skogsmarksareal, hektar	Taxeringsvärde ¹ , 1 000-tal kronor	Köpeskilling, 1 000-tal kronor	Antal	Åkerareal, hektar	Skogsmarksareal, hektar	Taxeringsvärde ¹ , 1 000-tal kronor	Köpeskilling, 1 000-tal kronor	Åkerareal, hektar	Skogsmarksareal, hektar	Taxeringsvärde ¹ , 1 000-tal kronor
<i>Län</i>													
Stockholms	26	398	835	1 899	2 670	28	98	223	546	571	790	1 739	3 526
Uppsala	42	340	522	1 300	1 570	66	490	540	1 702	2 012	1 799	2 131	5 203
Södermanlands	29	557	491	2 298	2 806	37	301	452	1 105	1 869	907	1 277	3 213
Östergötlands	29	393	693	2 242	3 840	27	271	711	1 702	2 542	1 099	2 067	5 851
Jönköpings	42	162	1 086	1 962	3 515	60	168	1 267	2 174	3 563	362	1 652	2 986
Kronobergs	32	170	1 081	1 706	3 130	33	91	764	1 391	2 190	482	2 557	4 429
Kalmar	27	291	863	1 971	3 771	22	217	652	1 384	2 426	212	818	1 501
Gotlands	30	412	389	1 287	1 735	58	309	487	1 023	1 251	425	673	1 307
Blekinge	11	67	242	579	1 081	21	71	302	474	735	155	849	1 539
Kristianstads	51	387	208	2 501	3 943	72	393	269	2 345	3 379	380	172	2 553
Malmöhus	58	770	—	4 844	11 121	43	414	—	2 579	5 478	490	20	3 096
Hallands	32	321	598	2 373	3 714	83	327	723	2 646	3 698	444	630	2 362
Göteborgs o Bohus	19	163	408	833	1 215	32	285	536	1 196	1 361	360	933	1 624
Älvsborgs	39	439	918	2 196	3 731	76	438	925	2 348	3 635	1 244	2 479	4 745
Skaraborgs	21	272	341	1 203	2 092	40	349	291	1 031	1 368	766	1 254	3 422
Värmlands	120	896	3 830	6 713	9 627	114	465	1 624	2 712	4 161	1 189	5 844	8 936
Örebro	39	356	871	1 825	3 437	36	279	461	1 375	2 107	663	994	2 553
Västmanlands	30	407	1 185	2 617	2 937	20	176	259	588	913	611	3 025	4 480
Kopparbergs	167	394	5 805	5 050	8 749	96	275	2 674	2 125	3 521	1 138	12 735	14 002
Gävleborgs	128	590	5 063	4 510	7 174	93	148	2 208	1 872	3 211	981	11 102	7 485
Västernorrlands	174	727	8 970	4 436	10 141	143	365	4 418	2 378	5 327	1 628	22 359	10 209
Jämtlands	95	326	3 991	1 752	3 297	93	238	2 836	1 132	1 714	736	15 446	4 057
Västerbottens	128	843	4 965	3 288	5 574	138	404	4 091	1 687	3 451	1 131	9 030	4 145
Norrbottens	301	1 139	11 491	3 508	11 367	209	668	5 852	2 096	5 216	2 189	24 161	6 711
<i>Hela riket</i>													
1967	1 670	10 820	51 846	62 893	112 237	1 640	7 240	32 565	39 611	65 699	20 181	123 947	109 935
1966	1 365	8 759	38 570	48 386	78 241	2 102	9 771	40 977	51 185	78 292	17 258	101 839	89 064
1965	1 519	10 375	43 674	50 460	81 455	1 977	9 103	43 970	44 102	69 667	18 285	104 264	88 858
1964	1 718	11 748	51 578	54 127	82 345	1 702	7 917	27 175	37 214	51 891	17 197	104 632	80 945
1963	1 397	9 954	43 170	45 820	62 307	1 486	6 367	33 720	30 174	41 063	13 621	80 081	63 966

¹ Där taxeringsvärde saknas har uppskattat värde angivits.

13. Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse

Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse bildar en av landets största organisationer. Dess syfte är bl a att handha marknadsförandet av olika produkter, samla utbudet samt dämpa säsong- och konjunkturbetingade variationer i av-sättningspriserna.

Föreningsrörelsens organisation och verksamhetsformer

Det centrala topporganet för jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse är Sveriges Lantbruksförbund. Till förbundet är för närvarande följande riksorganisationer anslutna.

Svenska Lantmännens Riksförbund
Sveriges Bränneriödkareförening
Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbund
Sveriges Stärkelseproducenters Förening
Sveriges Jordbrukskasseförbund
Svenska Mejeriernas Riksförening
Svenska Ägghandelsförbundet
Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund
Sveriges Slakteriförbund
Riksförbundet Lin och Hampa
Sveriges Oljeväxtodlars Centralförening
Svensk Husdjursskötsel

Till jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse räknas också följande organisationer, som dock inte är anslutna till Sveriges Lantbruksförbund.

Sveriges Betodlars Centralförening
Svenska Spannmålsföreningarnas Samorganisation

Lantbruksförbundet, som är en opolitisk organisation, har enligt sina stadgar till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen samt jordbrukarnas ekonomiska och sociala intressen. Det skall sålunda

företräda jordbruket i frågor av allmän betydelse för detta,

utföra uppgifter som är gemensamma för jordbrukets ekonomiska organisationer,

skapa ett fast samarbete mellan såväl jordbrukets ekonomiska organisationer som jordbrukets ekonomiska och fackliga organisationer samt

för medlemmarnas räkning bedriva ekonomisk verksamhet, som är av betydelse för medlemmarna och jordbruket.

Karakteristiskt för de ekonomiska föreningarna inom jordbruket är att deras verksamhet mestadels är specialiserad på någon begränsad uppgift, såsom försäljning av mjölk (mejeriföreningar), försäljning av slaktdjur (slakteriföreningar) etc. Varje jordbrukare, som vill anlita föreningarna, måste därför som regel vara medlem i flera sådana.

Föreningarnas uppgifter varierar inom de olika branscherna. I fråga om oljeväxterna är uppgiften sålunda begränsad till träffandet av generella avtal om försäljningsvillkoren. Beträffande brödsäd omfattar verksamheten uppsamling, erforderlig lagring samt försäljning till kvarnar.

I fråga om de viktigaste animaliska produkterna omfattar verksamheten samtliga stadier, dvs uppsamling från producenter, industriell förädling vid egna anläggningar, lagring samt försäljning till parti- och detaljhandlare.

Medlemsantal och handelsomsättning

Inom Sveriges Lantbruksförbund utarbetas årligen en sammanfattande statistik över avräkningsvärden, omsättning, antal anställda m m inom föreningsrörelsen. Underlaget för denna statistik utgörs av de enskilda föreningarnas årsredovisningar jämte kompletterande uppgifter inhämtade enligt särskilda formulär.

Vissa andra data, exempelvis rörande antalet medlemmar, insamlas av respektive branschorganisationer.

En översikt över föreningsrörelsens verksamhet åren 1963—1967 lämnas i *tab 153* och *tab 154* som för de olika riksorganisationerna innehåller uppgifter om antal medlemmar och omsättningsvärden.

Övrig publicering

Delar av statistiken över den ekonomiska föreningsrörelsen offentliggörs varje år genom riksorganisationernas årsredovisningar. Dessutom införs sammanfattande uppgifter i bla Sveriges Lantbruksförbunds årsredogörelse.

Tabell 153 Antal medlemmar m m inom jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse åren 1963—1967. 1 000-tal

Årtal inom parentes anger det år då riksorganisationen bildats

Organisation	Antal medlemmar				
	1963	1964	1965	1966	1967
<i>Anslutna till Sveriges Lantbruksförbund (SL)</i>					
Svenska Lantmännens Riksförbund (1905) .	142,4	141,3	139,8	136,6	133,5
Sveriges Bränneriidskareförening (1907)	1,7	1,7	1,7	1,7	1,4
Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbund (1926)	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5
Sveriges Stärkelseproducenters Förening (1927)	2,9	3,0	3,0	3,0	3,0
Sveriges Jordbrukskassförbund (1930)	177,4	180,3	182,3	179,0	180,5
Svenska Mejeriernas Riksförening (1932)	209,0	197,3	183,8	173,1	157,4
Svenska Ägghandelsförbundet (1932)	48,2	46,7	44,3	40,0	37,8
Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund (1932)	132,8	132,8	134,9	134,4	133,5
Sveriges Slakteriförbund (1933)	238,1	231,4	222,6	213,9	204,5
Riksförbundet Lin och Hampa (1942)	1,6	1,6	1,5	—	—
Sveriges Oljeväxtodlare Centralförening (1943)	12,0	11,0	7,5	8,1	8,2
Svensk Husdjursskötsel (1961)	92,4	95,0	98,1	98,2	97,3
Summa	1 060,1	1 043,6	1 021,0	989,5	958,6
Sveriges Allmänna Hypoteksbank ¹ (1861) . .	84	85	85	87	89
<i>Ej anslutna till Sveriges Lantbruksförbund</i>					
Sveriges Betodlare Centralförening (1899) . .	19,2	19,5	18,5	16,7	15,4
Svenska Spannmålsföreningarnas Samorganisation (1931)	3,5	3,5	3,5	3,5	3,4
Summa	22,7	23,0	22,0	20,2	18,8

¹ Antal lån.

Tabell 154 Omsättningsvärden¹ inom jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse åren 1963—1967. Milj kronor

Organisation	Omsättningsvärde				
	1963	1964	1965	1966	1967
<i>Affärsdrivande organisationer</i>					
Svenska Lantmännens Riksförbund (SLR) .	1 753,7	2 003,8	2 374,0	2 440,7	2 691,4
Sveriges Bränneriäldkareförening (SBI)	24,2	19,7	25,7	21,3	23,4
Sveriges Pälstdjursuppfödarens Riksförbund (SPR)	80,7	96,4	107,0	127,5	101,4
Sveriges Stärkelseproducenters Förening (SSF)	34,3	27,2	27,1	28,7	36,0
Svenska Spannmålsföreningarnas Samorgani- sation	32,4	35,6	44,2	38,8	47,2
Svenska Mejeriernas Riksförening (SMR) . . .	1 623,5	1 753,1	1 898,2	1 826,0	1 799,4
Svenska Ägghandelsförbundet (SÄ)	128,4	121,7	134,9	160,0	174,1
Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund (SSR)	467,8	645,0	765,4	670,7	795,5
Sveriges Slakteriförbund (SS)	1 584,6	1 748,8	1 711,9	2 019,8	2 002,5
Riksförbundet Lin och Hampa (RLH)	3,2	3,8	3,6	—	—
Svensk Husdjursskötsel (SHS)	20,9	21,9	24,0	25,0	26,1
Summa	5 753,7	6 477,0	7 116,0	7 358,5	7 697,0
<i>Organisationer, som för odlarnas räkning träf- far avtal om försäljning</i>					
Sveriges Betodlare Centralförening (SBC) . .	168,3	178,9	149,4	174,9	166,5
Sveriges Oljeväxtodlare Centralförening (SOC)	119,6	183,8	163,4	81,2	222,5
Summa	287,9	362,7	312,8	256,1	389,0

¹ Avser endast jordbrukarnas affärer med respektive organisationer. Totalomsättningen uppgår sålunda till betydligt större belopp.

14. Lantbruksundervisningen

Statistik över verksamheten vid lantbrukets yrkesskolor har årligen utarbetats av lantbruksstyrelsen, som är central tillsynsmyndighet för dessa undervisningsanstalter. Under 1968 överflyttades emellertid ansvaret för denna statistik till statistiska centralbyrån, som sedan tidigare svarar för statistiken över undervisningen vid de högskolor som har anknytning till lantbruket — främst lantbruks-högskolan, veterinärhögskolan och skogshögskolan. Huvudmyndigheten för den skogliga yrkesutbildningen, skogsstyrelsen, sammanställer motsvarande uppgifter för skogsbrukets skolor.

Primärmaterialet till undervisningsstatistiken utgörs huvudsakligen av uppgifter som lämnas direkt till berörda myndigheter från respektive undervisningsanstalter. I fråga om yrkesskolorna har statistiken i stor utsträckning byggts på uppgifter ur skolornas verksamhetsberättelser.

Resultat

I *tab 155* redovisas för den senaste femårsperioden uppgifter om antalet elever vid de olika undervisningsanstalterna. Tabellen ger vidare information om antalet under 1967 examinerade vid skogsbrukets yrkesskolor samt högskolorna.

Övrig publicering

Uppgifter rörande skoglig yrkesutbildning meddelas årligen i Skogsstatistisk årsbok (SOS), utgiven av skogsstyrelsen. I fråga om antalet studerande m m vid högskolorna hänvisas till statistiska centralbyråns redovisning i publikationen Högrestudier (SOS). Uppgifter om antal elever m m avses bli redovisade i Statistiska meddelanden (grupp U).

Tabell 155 Antal elever m m vid vissa undervisningsanstalter åren 1963—1967

Undervisningsanstalt	Antal elever ¹					Antal examine- rade ² 1967
	1963	1964	1965	1966	1967	
<i>Högskolor</i>						
Lantbrukshögskolan	411	³ 456	³ 489	³ 523	³ 582	³ 456
Veterinärhögskolan	249	³ 264	³ 269	³ 289	³ 293	³ 336
Skogshögskolan	162	³ 173	³ 173	³ 178	³ 192	³ 447
<i>Vissa övriga undervisningsanstalter</i>						
Lantbruksskolor	} 3 380	2 950	2 966	3 078	3 099	..
Lantmannaskolor ⁷						
Lanthushållsskolor	2 862	3 040	3 009	2 842	2 824	..
Alnarpsinstitutet ⁸	147	86	94	116	114	113
Statens skogsmästarskola	30	30	30	30	30	30
Skogsskolor	164	155	108	111	109	109

¹ Avser för lantbruks- (lantmanna-) och lanthushållsskolor antal elever i kurser som avslutats under året. — ² Avser hela antalet studerande som under kalenderåret 1967 avlagt slutexamen (eller motsvarande). — ³ Preliminär uppgift. — ⁴ Avser studerande som avlagt agronomexamen. — ⁵ Avser studerande som avlagt veterinärexamen. — ⁶ Avser studerande som avlagt civiljägmästarexamen. — ⁷ Fr o m den 1 juli 1963 gäller beteckningen lantbruksskola även lantmannaskolorna. — ⁸ Redovisningen avser endast mejeri- och trädgårdsavdelningen. Lantbruksavdelningen redovisas bland övriga lantbruksskolor.

15. Internationella uppgifter

Jordbruksnäringens omfattning inom skilda länder belyses i statistik som årligen sammanställs och publiceras av FAO¹ (FNs speciella organ för livsmedels- och jordbruksfrågor). Ifrågavarande statistik baseras på uppgifter som antingen erhållits genom direkt förfrågan hos respektive länder eller hämtats från olika publikationer, rapporter etc. I vissa fall har uppskattningar gjorts av FAO.

uppgifter om ägoslagsfördelning, åkeranvändning, totalskördar samt husdjursantal i olika länder. I *tab 160* redogörs för antalet inom jordbruk med binärningar förvärvsarbetande personer och i *tab 161* redovisas indextal för jordbruksproduktionens utveckling i vissa länder åren 1962—1966. De senare uppgifterna har framräknats inom FAO på grundval av tillgängliga uppgifter om produktionen av enskilda produktslag.

Resultat

I *tab 156—159* har för 1966 (1965/66) eller senast tillgängliga år sammanfattats

Övrig publicering

För en mera detaljerad redovisning hänvisas till den av FAO utgivna *Production Yearbook*.

¹ Food and Agriculture Organization.

Tabell 156 Ägoviddens fördelning på särskilda ägoslag inom olika länder. 1 000-tal hektar

Land	År	Åker m m	Betesmark m m	Skog	Övrig mark	Total areal	Landareal
Sverige	1966	3 158	525	22 794	18 502	44 979	41 126
Danmark	1966	2 701	326	472	808	4 307	4 237
Finland	1966	2 753	110	21 761	9 077	33 701	30 540
Norge	1966	841	158	7 026	24 397	32 422	30 841
Belgien	1966	914	752	601	784	3 051	..
Bulgarien	1966	4 564	1 238	3 617	1 674	11 093	11 056
Frankrike	1965	20 542	13 459	12 366	8 336	54 703	..
Grekland	1965	3 854	4 824	2 668	1 848	13 194	12 931
Irland	1966	1 199	3 554	194	2 081	7 028	6 889
Italien	1966	15 258	5 147	6 099	3 618	30 122	29 401
Jugoslavien	1966	8 266	6 450	8 812	2 052	25 580	..
Luxemburg	1966	67	66	86	40	259	258
Nederländerna	1966	946	1 299	292	1 078	3 615	3 343
Polen	1966	15 682	4 265	8 140	3 165	31 252	30 378
Portugal	1963	¹ 4 370	¹ 530	2 500	1 486	8 886	8 842
Rumänien	1966	10 502	4 333	6 371	2 544	23 750	..
Schweiz	1964	404	1 774	981	970	4 129	3 993
Sovjetunionen	1966	240 900	373 200	910 009	716 111	2 240 220	2 227 200
Spanien	1965	20 594	14 175	11 616	4 090	50 475	..
Storbritannien	1966	7 480	12 107	1 829	2 987	24 403	24 095
Tjeckoslovakien	1966	5 373	1 771	4 450	1 193	12 787	12 570
Ungern	1966	5 642	1 285	1 442	934	9 303	..
Västtyskland	1966	8 214	5 802	7 176	3 505	24 697	24 276
Österrike	1966	1 686	2 249	3 203	1 247	8 385	8 271
Östtyskland	1966	4 985	1 438	2 942	1 424	10 789	10 585
Algeriet	1966	6 784	34 383	3 045	193 962	238 174	..
Förenade Arabrepubliken ..	1966	2 780	—	2	97 218	100 000	..
Marocko	1966	7 858	7 650	5 337	23 660	44 505	..
Sydafrika ²	1960	12 058	90 390	1 589	18 067	122 104	..
Tunisien	1964	4 334	5 652	841	5 588	16 415	15 590
Amerikas Förenta Stater ..	1964	179 839	260 362	³ 295 624	200 497	936 322	919 029
Canada	1966	43 404	20 957	443 094	490 163	997 618	922 085
Mexico	1960	23 817	79 092	43 679	50 667	197 255	197 234
Argentina ⁴	1960	19 472	118 357	70 000	..	277 666	..
Brasilien	1960	29 760	107 274	517 936	..	851 196	..
Chile	1965	4 511	10 083	20 686	..	75 694	..
Peru	1965	2 701	27 330	87 000	11 491	128 522	..
Uruguay	1961	2 252	13 847	593	2 001	18 693	..
Indien ⁵	1965	162 434	14 809	61 170	88 396	326 809	..
Irak	1964	7 496	4 264	1 951	31 163	44 874	..
Iran	1960	11 593	6 741	⁶ 12 000	134 466	164 800	163 600
Japan	1960	⁷ 5 996	948	25 402	4 620	36 966	..
Kina (Folkrepubliken)	1954	109 354	177 996	⁸ 76 600	592 150	956 100	..
Pakistan ⁹	1964	27 681	..	4 168	..	94 664	..
Syrien	1966	6 130	5 412	477	6 499	18 518	..
Turkiet	1966	26 384	27 995	10 584	13 095	78 058	77 076
Australien	1965	37 150	448 687	35 711	247 133	768 681	..
Nya Zeeland	1966	818	12 827	6 217	7 006	26 868	26 589
Hela världen		1 439 000	2 881 000	3 997 000	5 084 000	13 401 000	..

¹ Inofficiell uppgift. — ² Exkl Walvis Bay-territoriet (96 900 hektar). — ³ Exkl 11,4 milj hektar inom reservat m m. — ⁴ Endast fastlandet. — ⁵ Inkl Kashmir-Jammu. — ⁶ 1963. — ⁷ 1966. — ⁸ 1958. — ⁹ Exkl Kashmir-Jammu.

Tabell 157 Åkerarealens användning inom olika länder år 1966. 1 000-tal hektar

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Hirs och sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter ¹
Sverige	191	39	568	461	—	—	—	55	42
Danmark	94	46	1 112	234	—	—	—	40	58
Finland	209	93	321	479	—	—	—	68	17
Norge	2	—	188	41	—	—	—	45	—
Belgien	² 216	30	160	91	1	—	—	59	67
Bulgarien	² 1 142	41	416	113	574	2	12	34	62
Frankrike	3 992	197	2 642	1 094	964	49	28	539	295
Grekland	1 018	13	321	122	142	2	17	48	16
Irland	53	1	187	98	—	—	—	68	22
Italien	4 274	46	179	359	988	6	132	347	298
Jugoslavien	² 1 833	141	394	320	2 500	11	5	333	106
Luxemburg	17	3	12	13	—	—	—	3	—
Nederländerna	148	74	120	99	—	—	—	131	92
Polen	1 699	4 376	688	1 418	5	22	—	2 766	435
Portugal	523	282	111	218	473	—	35	101	⁵ 3
Rumänien	3 034	91	246	138	3 288	—	21	306	194
Schweiz	² 111	14	32	10	4	—	—	39	8
Sovjetunionen	69 958	13 583	19 396	7 162	3 229	3 299	248	8 392	3 803
Spanien	² 4 190	384	1 338	469	482	28	59	375	153
Storbritannien	906	4	2 481	366	—	—	—	271	179
Tjeckoslovakien	² 889	³ 395	687	⁴ 388	145	2	—	436	228
Ungern	⁵ 1 082	⁵ 229	⁵ 491	⁵ 73	⁵ 1 253	11	19	⁵ 237	108
Västtyskland	² 1 389	1 019	1 288	777	31	—	—	732	294
Österrike	314	144	230	126	55	3	—	137	47
Östtyskland	484	771	521	261	1	—	—	694	211
Algeriet	1 475	—	391	19	3	1	2	25	⁵ 2
Förenade Arabrepubliken	⁶ 605	—	42	—	661	220	⁶ 486	22	—
Marocko	1 635	2	1 775	22	438	90	4	26	15
Sydafrika	⁶ 1 030	⁵ 21	35	⁵ 200	⁵ 5 000	531	..	⁵ 52	—
Tunisien	⁶ 845	—	⁶ 377	..	—	⁵ 12	—	⁵ 4	3
Amerikas Förenta Stater	20 180	516	4 130	7 228	23 040	5 185	796	593	470
Canada	12 016	294	3 019	3 207	326	—	—	130	33
Mexico	683	—	233	36	7 460	542	155	38	—
Argentina	5 214	420	411	412	3 275	1 286	47	165	—
Brasilien	717	21	41	32	8 703	—	4 005	199	—
Chile	784	13	79	95	76	—	31	77	⁶ 21
Peru	⁶ 150	—	⁶ 175	⁵ 8	⁶ 370	—	⁶ 85	⁵ 231	—
Uruguay	380	—	46	92	213	⁵ 3	34	15	⁵ 14
Indien	12 656	—	2 633	—	5 061	37 554	35 598	480	—
Irak	1 737	—	1 169	—	3	15	141	⁵ 1	⁵ 2
Iran	⁵ 4 200	—	⁵ 1 200	—	⁵ 17	⁵ 27	⁵ 375	⁵ 20	⁵ 100
Japan	421	⁵ 1	388	54	26	⁵ 19	3 254	195	61
Pakistan	5 276	—	176	—	557	1 396	10 480	78	⁵ 5
Syrien	858	—	336	3	5	28	1	4	8
Turkiet	³ 8 069	732	2 710	400	655	45	65	150	153
Australien	8 205	35	890	1 619	90	213	26	39	—
Nya Zeeland	81	—	34	16	3	—	—	13	—
Hela världen	217 210	24 118	70 248	30 729	102 283	112 078	126 243	23 111	7 863

¹ Avser tiden 1 mars 1966—28 februari 1967. — ² Inkl spältvete. — ³ Inkl blandningar av råg och vete. —⁴ Inkl blandningar av havre och korn. — ⁵ Enl uppskattning av FAO. — ⁶ Inofficiell uppgift.

Tabell 158 Totalskördens storlek inom olika länder år 1966. 1 000-tal ton

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Hirs och sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter ¹
Sverige	576	85	1 408	1 077	—	—	—	1 355	1 489
Danmark	390	136	4 159	864	—	—	—	972	2 159
Finland	369	119	597	881	—	—	—	1 066	457
Norge	4	1	405	91	—	—	—	1 090	—
Belgien	² 660	76	486	293	3	—	—	1 475	2 586
Bulgarien	² 3 193	56	1 064	182	2 207	2	48	421	¹ 1 500
Frankrike	11 297	357	7 421	2 578	4 336	138	100	10 615	12 889
Grekland	1 959	15	639	174	320	2	86	579	830
Irland	185	1	638	283	—	—	—	1 678	704
Italien	9 400	83	253	477	3 510	22	621	3 860	11 256
Jugoslavien	² 4 603	176	714	386	7 980	22	23	3 230	4 030
Luxemburg	34	5	31	31	—	—	—	65	—
Nederländerna	597	190	416	357	—	—	—	4 124	3 645
Polen	3 646	7 777	1 418	2 665	13	28	—	46 751	13 620
Portugal	312	145	49	63	565	—	154	923	⁹ 90
Rumänien	5 065	100	483	170	8 022	—	56	3 323	4 368
Schweiz	² 358	47	107	33	19	—	—	1 049	366
Sovjetunionen	100 499	13 146	27 879	9 199	8 416	3 159	712	87 853	74 037
Spanien	² 4 812	353	2 006	442	1 154	44	375	4 423	3 691
Storbritannien	3 475	11	8 724	1 120	—	—	—	6 580	6 599
Tjeckoslovakien	² 2 247	³ 790	1 608	⁴ 746	476	3	—	5 846	7 762
Ungern	2 349	251	919	86	3 958	8	31	2 907	3 570
Västtyskland	² 4 533	2 693	3 869	2 340	127	—	—	18 833	12 704
Österrike	897	363	706	325	275	6	—	3 007	2 308
Östtyskland	1 521	1 642	1 525	703	2	—	—	12 823	6 611
Algeriet	627	—	138	6	3	1	6	175	¹ 16
Förenade Arabrepubliken	¹ 1 620	—	102	—	2 358	862	² 2 000	324	—
Marocko	814	1	506	12	154	33	27	276	393
Sydafrika	567	8	31	98	5 056	348	..	⁵ 430	—
Tunisien	459	—	110	..	—	⁵ 4	—	68	55
Amerikas Förenta Stater	35 669	706	8 560	11 631	104 585	18 162	3 858	13 921	18 454
Canada	22 516	437	6 597	5 778	1 685	—	—	2 490	1 057
Mexico	1 609	—	228	20	8 454	1 341	304	320	—
Argentina	6 247	270	438	540	7 040	2 572	165	1 484	—
Brasilien	615	17	35	23	11 371	—	5 802	1 329	—
Chile	1 167	15	141	123	246	—	71	705	⁶ 768
Peru	¹ 140	—	¹ 175	⁵ 9	⁵ 550	—	³ 360	¹ 1 512	—
Uruguay	329	—	31	72	180	⁵ 2	116	109	⁵ 380
Indien	10 424	—	2 377	—	4 991	16 718	45 660	4 060	—
Irak	826	—	832	—	4	16	309	⁵ 10	⁵ 25
Iran	³ 190	—	¹ 1 000	—	⁵ 15	⁵ 28	⁸ 75	⁵ 108	⁵ 1 700
Japan	1 024	⁵ 1	1 105	102	63	⁵ 29	16 552	3 383	1 639
Pakistan	3 933	—	96	—	590	648	16 410	648	⁹ 90
Syrien	559	—	203	2	8	15	2	41	189
Turkiet	² 9 715	850	3 800	510	1 000	60	250	1 750	4 422
Australien	12 570	16	1 322	1 905	203	351	182	649	—
Nya Zeeland	292	—	114	44	19	—	—	325	—
Hela världen	308 259	30 999	115 968	48 451	238 775	84 677	253 071	293 861	211 559

¹ Avser tiden 1 mars 1966—28 februari 1967. — ² Inkl spältvete. — ³ Inkl blandningar av råg och vete. — ⁴ Inkl blandningar av havre och korn. — ⁵ Enl uppskattning av FAO. — ⁶ Inofficiell uppgift.

Tabell 159 Antal husdjur inom olika länder år 1965/66. 1 000-tal

Land	Hästar	Mulåsnor och åsnor	Nöt- kreatur	Får	Getter	Svin	Höns	Bufflar
Sverige	95	—	2 223	238	¹ 15	1 908	8 386	—
Danmark	46	—	3 374	112	¹⁶	8 120	20 527	—
Finland	165	—	2 049	175	¹ 22	653	6 960	—
Island	34	—	60	847	—	3	94	—
Norge ³	61	—	1 041	2 096	109	568	5 105	—
Belgien	103	¹²	2 773	164	24	1 971	32 192	—
Bulgarien	240	316	1 450	10 312	436	2 408	⁴ 20 845	127
Frankrike	1 162	90	20 640	9 056	1 014	9 239	¹ 5 75 000	—
Grekland	294	654	1 085	7 848	3 898	558	21 808	38
Irland	158	¹⁸⁵	5 590	4 664	¹⁴¹	1 014	9 814	—
Italien	338	680	9 600	7 900	1 225	5 150	⁴ 110 000	43
Jugoslavien	1 131	¹ 170	5 584	9 868	¹ 185	5 118	28 015	59
Luxemburg	2	—	162	⁶²	—	101	425	—
Nederländerna	¹ 105	—	³ 968	558	¹ 90	³ 918	45 285	—
Polen	2 590	—	10 391	3 164	194	14 251	¹ 132 500	—
Portugal	¹ 75	¹ 393	¹ 912	5 793	¹ 588	⁶ 1 600	¹ 7 8 100	—
Rumänien	689	¹ 17	⁸ 4 935	13 125	¹ 800	5 365	⁴ 0 084	¹ 80
Schweiz	67	1	1 795	267	74	1 513	6 191	—
Sovjetunionen	7 977	¹ 855	93 028	129 764	5 552	59 576	⁴ 90 508	408
Spanien	305	1 136	3 694	18 785	2 309	4 681	39 186	—
Storbritannien	¹ 3 160	¹ 5	¹ 2 206	³ 29 957	¹ 320	³ 7 333	113 525	—
Tjeckoslovakien	188	—	4 389	614	521	5 544	² 6 408	—
Ungern	295	4	1 973	3 270	74	5 799	47 556	1
Västtyskland	³ 358	¹ 2	13 677	796	121	17 714	82 296	—
Österrike	85	¹ 2	2 441	142	98	2 752	10 396	—
Östtyskland	⁹ 272	¹ 1	4 762	1 963	302	8 878	⁴ 37 988	—
Algeriet	¹ 117	¹ 395	¹ 740	6 000	1 700	10	10 000	—
Förenade Arabrepubliken	57	1 173	1 630	1 947	¹ 790	10	23 319	1 646
Marocko	¹ 325	¹ 415	3 100	⁶ 14 500	¹ 7 600	¹ 48	¹ 10 500	—
Tunisien	¹ 86	¹ 217	592	3 767	527	5	¹ 45 500	—
Amerikas Förenta Stater	¹ 2 800	¹ 4	108 862	24 734	¹ 4 222	47 414	393 019	—
Canada	³ 389	¹ 4	³ 11 651	783	¹ 18	³ 5 108	³ 71 738	—
Mexico	¹ 5 070	5 311	33 092	6 376	12 532	13 789	⁴ 89 326	—
Argentina	¹ 3 780	¹ 400	⁶ 47 000	⁶ 48 500	¹ 5 200	⁶ 4 000	34 000	—
Brasilien	9 344	7 707	90 505	22 312	14 253	62 534	254 434	—
Chile	¹ 534	¹ 50	⁶ 2 900	¹ 6 600	¹ 486	⁶ 1 007	¹ 412 000	—
Peru	¹ 21 108	¹ 576	3 644	15 218	3 959	1 843	¹ 420 000	—
Uruguay	¹ 450	¹ 6	⁶ 8 400	⁶ 21 800	17	⁶ 380	¹ 7 500	—
Indien ¹	1 260	1 225	188 800	44 410	67 200	5 500	⁴ 126 145	56 539
Irak	122	614	1 455	11 040	1 845	—	5 394	225
Iran ¹	470	2 130	6 065	26 000	18 000	7	27 000	395
Japan ³	268	—	2 887	146	281	5 160	114 500	—
Pakistan	497	951	¹ 35 550	¹ 10 950	¹ 11 380	94	—	¹ 8 690
Syrien	67	264	524	5 422	832	—	4 600	¹ 2
Turkiet	1 199	2 196	13 203	33 382	20 805	18	28 449	1 216
Australien	¹ 520	¹ 6	17 936	157 563	¹ 80	1 747	¹ 21 500	—
Nya Zeeland	¹ 1387	—	¹ 7 218	57 343	¹ 32	667	¹ 4 600	—
Hela världen	62 515	56 995	1 075 158	1 026 241	377 247	587 225	..	120 851

¹ Enl uppskattning av FAO. — ² Avser djur äldre än 6 månader. — ³ Endast djur på lantegendomar. — ⁴ Inkl ankor, gäss och kalkoner. — ⁵ Endast värphöns. — ⁶ Inofficiell uppgift. — ⁷ Endast vuxna fåglar. — ⁸ Inkl bufflar. — ⁹ Endast hästar använda i jordbruket. — ¹⁰ Inkl Alaska och Hawaii. — ¹¹ Endast Texas. — ¹² Inkl mulåsnor och åsnor. — ¹³ Endast djur på brukningsenheter större än 4 hektar.

Tabell 160 Förvärsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar samt deras andel av den totala förvärsarbetande befolkningen inom olika länder år 1965

Land	Förvärs- arbetande befolkning inom jord- bruk med binärningar, 1 000-tal personer	Inom jord- bruk med binärningar förvärsar- betande be- folkning i procent av den totala förvärsar- betande be- folkningen	Land	Förvärs- arbetande befolkning inom jord- bruk med binärningar, 1 000-tal personer	Inom jord- bruk med binärningar förvärsar- betande be- folkning i procent av den totala förvärsar- betande be- folkningen
Sverige	400	12	Sydafrika	1 865	29
Danmark	330	15	Tanzania	4 015	95
Finland	670	32	Tunisien	1 055	60
Island	30	35			
Norge	255	18	Amerikas Förenta Stater	4 836	6
			Canada	774	11
Belgien	218	6	Cuba	990	39
Bulgarien	2 615	59	Honduras	420	65
Frankrike	3 600	18	Jamaica	250	34
Grekland	1 935	53	Mexico	6 970	52
Irland	360	32			
Italien	5 005	25	Argentina	1 505	18
Jugoslavien	4 690	53	Bolivia	885	65
Nederländerna	405	9	Brasilien	13 623	52
Polen	6 300	42	Chile	690	26
Portugal	1 410	40	Colombia	2 504	47
Rumänien	6 450	59	Ecuador	825	52
Schweiz	275	10	Paraguay	345	51
Sovjetunionen	38 910	33	Uruguay	180	17
Spanien	4 143	34	Venezuela	815	29
Storbritannien	961	4			
Tjeckoslovakien	1 025	16	Indien	145 319	70
Ungern	1 540	31	Indonesien	25 005	66
Västtyskland	2 967	11	Irak	1 020	50
Österrike	690	20	Iran	4 295	57
Östtyskland	1 475	19	Israel	114	12
			Japan	13 170	27
Algeriet	2 700	60	Kina (Formosa)	1 775	47
Angola	1 985	82	Pakistan	28 455	74
Etiopien	7 460	88	Syrien	791	56
Förenade Arabrep	4 905	55	Thailand	12 405	78
Ghana	1 770	56	Turkiet	9 675	72
Kenya	3 090	88			
Marocko	2 040	54	Australien	455	10
Mozambique	1 800	69	Nya Zeeland	125	13

Tabell 161 Jordbruksproduktionens storlek (indextal) inom olika länder åren 1962—1966
 1952—1956 = 100

Land	Total jordbruksproduktion					Jordbruksproduktion per invånare				
	1962	1963	1964	1965	1966 ¹	1962	1963	1964	1965	1966 ¹
Sverige	104	97	104	102	95	99	92	98	95	88
Danmark	125	117	120	122	121	118	110	112	113	111
Finland	117	133	134	142	137	109	123	123	129	124
Norge	105	105	100	104	98	98	97	92	95	89
Belgien-Luxemburg	123	130	120	117	118	117	123	113	109	109
Frankrike	133	131	132	141	135	122	118	118	124	118
Grekland	133	151	157	162	169	124	141	146	150	155
Irland	119	121	122	115	121	123	125	126	117	123
Italien	121	114	123	126	130	115	108	115	117	120
Jugoslavien	138	152	157	147	182	127	138	141	130	159
Nederländerna	133	127	131	128	136	120	113	115	110	116
Portugal	117	121	118	128	113	111	115	111	119	104
Schweiz	111	112	111	108	113	97	96	93	90	92
Spanien	124	140	126	126	140	116	130	116	115	127
Storbritannien	132	133	140	143	146	126	126	132	133	135
Västtyskland	123	128	126	118	127	111	115	112	103	110
Österrike	131	140	139	124	135	128	136	134	118	128
Algeriet	92	93	82	92	68	78	80	69	75	54
Etiopien	138	140	145	148	151	120	121	123	123	124
Förenade Arabrepubliken ..	135	136	141	147	146	111	109	111	112	109
Marocko	115	121	123	129	106	92	94	94	96	76
Sydafrika	137	144	138	136	145	113	116	109	104	109
Tunisien	103	133	137	112	95	90	112	115	92	76
Amerikas Förenta Stater ..	112	118	117	118	118	98	102	100	99	98
Canada	114	127	118	130	144	94	103	94	101	110
Mexico	152	160	173	174	182	117	119	124	121	123
Argentina	111	125	122	107	119	96	107	103	89	97
Brasilien	150	144	143	166	157	118	110	106	119	110
Chile	118	126	127	121	123	97	102	100	94	93
Colombia	128	128	133	141	133	99	97	97	100	91
Peru	131	134	138	132	135	106	105	105	98	97
Uruguay	97	99	109	108	94	87	87	94	92	80
Venezuela	150	162	172	182	191	113	118	121	124	126
Indien	126	128	131	124	123	106	106	105	98	95
Indonesien	116	108	117	114	119	98	89	94	90	91
Irak	128	105	118	126	127	101	80	88	91	89
Iran	130	139	136	146	147	104	108	103	108	105
Israel	204	211	245	255	252	152	151	169	169	164
Japan	129	127	132	133	137	119	116	120	119	122
Pakistan	119	128	127	130	128	99	104	100	100	96
Syrien	155	143	154	151	115	122	109	113	107	79
Thailand	146	158	157	167	191	115	121	117	121	134
Turkiet	134	140	146	141	158	106	109	110	103	113
Australien	134	139	145	134	153	113	115	117	106	119
Nya Zeeland	130	131	135	141	145	109	108	109	112	113

¹ Preliminära uppgifter.

Områdesindelningen i jordbruksstatistiken

A—C	betecknar	riksområden
I—VIII	»	8 produktionsområden
1—18	»	18 produktionsområden
1a—18d	»	naturliga jordbruksområden (län)

A. Södra och mellersta Sveriges slättbygder

- I Götalands södra slättbygder (Gss)
 - 1. Skåne-Hallands slättbygd
 - 1a Malmöhus län, slättbygden
 - 1b Kristianstads län, slättbygden
 - 1c Hallands län, slättbygden
- II Götalands mellanbygder (Gmb)
 - 2. Sydsvenska mellanbygden
 - 2a Malmöhus län, mellanbygden
 - 2b Kristianstads län, mellanbygden
 - 2c Blekinge län, slättbygden
 - 2d Kalmar län, Kalmarslätten
 - 3. Öland och Gotland
 - 3a Kalmar län, Öland
 - 3b Gotlands län
- IV Götalands norra slättbygder (Gns)
 - 4. Östgötaslätten
 - 4 Östergötlands län, Östgötaslätten
 - 5. Vänerslätten, del av
 - 5a Älvsborgs län, slättbygden
 - 5b Skaraborgs län, slättbygden
 - 5c Skaraborgs län, falbygden
- V Svealands slättbygder (Ss)
 - 5. Vänerslätten, del av
 - 5d Värmlands län, slättbygden
 - 6. Mälar- och Hjälmabygden
 - 6a Örebro län, slättbygden
 - 6b Södermanlands län
 - 6c Stockholms län
 - 6d Uppsala län
 - 6e Västmanlands län, slättbygden

B. Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder

- III Götalands skogsbygder (Gsk)
 - 7. Sydsvenska höglandet
 - 7a Malmöhus län, skogsbygden
 - 7b Kristianstads län, skogsbygden
 - 7c Blekinge län, skogsbygden
 - 7d Kalmar län, skogsbygden
 - 7e Kronobergs län
 - 7f Jönköpings län
 - 7g Östergötlands län, södra skogsbygden
 - 7h Hallands län, skogsbygden
 - 7i Älvsborgs län, södra höglandet
 - 7j Skaraborgs län, sydöstra höglandet

- 8. Östsvenska dalbygden
 - 8a Kalmar län, norra kustlandet
 - 8b Östergötlands län, södra kustlandet
- 9. Västsvenska dalbygden
 - 9a Hallands län, norra Halland
 - 9b Göteborgs o Bohus län
 - 9c Älvsborgs län, dalbygderna

VI Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk)

- 10. Södra Bergslagen
 - 10a Skaraborgs län, nordöstra höglandet
 - 10b Örebro län, södra skogsbygden
 - 10c Östergötlands län, norra skogsbygden
- 11. Västsvenska dalsjöområdet
 - 11a Älvsborgs län, Dalslands bergsbygd
 - 11b Värmlands län, centrala och västra Värmland
- 12. Norra Bergslagen
 - 12a Värmlands län, Bergslagen
 - 12b Örebro län, Bergslagen
 - 12c Västmanlands län, Bergslagen
 - 12d Kopparbergs län, Bergslagen
- 13. Östra Dalarne-Gästrikland
 - 13a Kopparbergs län, östra Dalarne
 - 13b Gävleborgs län, Gästrikland

C. Norra Sverige

VII Nedre Norrland (Nn)

- 14. Kustlandet i nedre Norrland
 - 14a Gävleborgs län, Hälsinglands kustland
 - 14b Västernorrlands län, kustlandet
- 16. Nordsvenska mellanbygden
 - 16a Värmlands län, norra Värmland
 - 16b Kopparbergs län, mellanbygden
 - 16c Gävleborgs län, inlandet
 - 16d Västernorrlands län, inlandet
 - 16e Jämtlands län, mellanbygden
- 17. Jämtländska siluområdet
 - 17a Jämtlands län, siluområdet
 - 17b Västernorrlands län, siluområdet

VIII Övre Norrland (Nö)

- 15. Kustlandet i övre Norrland
 - 15a Västerbottens län, kustlandet
 - 15b Norrbottens län, kustlandet
- 18. Fjäll- och moränbygden
 - 18a Kopparbergs län, fjällbygden
 - 18b Jämtlands län, fjällbygden
 - 18c Västerbottens län, inlandet
 - 18d Norrbottens län, inlandet

Bilaga 2

DETTA EXEMPLAR INSÄNDES TILL
KOMMUNENS STYRELSE

Blanketten skall sedan den vederbör-
ligen ifyllts senast den 19 september
1966 avlämnas eller med posten in-
sändas till kommunens styrelse.

UPPGIFTER TILL JORDBRUKSRÄKNINGEN
DEN 15 SEPTEMBER 1966

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 15
april 1966 (SFS 1966 nr 97).
Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

För centralbyråns anteckningar

	18-19	20-21	22-23	24-25	26
1	.	.	.	.	...
2	.	.	.	.	...
3	.	.	.	.	...

I de fall då namn och/eller adress är felaktigt angivna ändras uppgifterna.

UPPGIFTERNA PÅ BLANKETTEN SKALL AVSE HELA BRUKNINGSENHETEN

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drivs med en och samma arbets-
styrka. Sålunda skall exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad mark. Areal från vilken
grödan överläts på rot och areal som tillfälligt upplåtns till bete skall redovisas av markägaren (vid arrendejordbruk av arrendatorn).

FASTIGHETER, SOM HELT ELLER DELVIS INGÅR I BRUKNINGSENHETEN

Om brukningsenheten består av fastigheter belägna i olika församlingar
redovisas på första raden den fastighet, där brukningscentrum finns.

Arealerna skall anges i hektar och
tiodelar därav, EJ i tunnland.

Län	Församling	Fastighetens namn och nr. el. dyl.	Till brukningsenheten hörande åkerareal i hektar (se not 2 nästa sida)

SUMMA (brukningsenhetens hela åkerareal)		01
ANTAL NOTKREATUR DEN 15 SEPT. 1966	Antal	
Tjurar och stutar 1 år och däröver	02	12
Kor (även amkor)	03	13
Kvigor till liv 1 år och däröver	04	14
„ „ slakt 1 år och däröver	05	15
Kalvar under 1 år	06	16
SUMMA NOTKREATUR	07	
ANTAL HÄSTAR DEN 15 SEPTEMBER 1966	Antal	
Kallblodiga hästar födda 1963 och tidigare ¹ (ardener, nordvensk, nordvensk travare, fjordhäst samt korsningar av dessa raser) ..	08	17
Övriga hästar födda 1963 och tidigare ¹ (alla övriga raser, däri inräknade russ och ponnier)	09	18
Unghästar och föl av alla raser födda 1964— 1966	10	19
¹ Kross milidrä s.k. skardshästar.	11	
SUMMA HÄSTAR		
ANTAL MASKINER FÖR JORDBRUK OCH SKOGSBRUK	Antal	
För sågade maskiner skall endast anges andelen storlek, t.ex. 1/3, 1/2, 1. Maskiner som är i obruk- bart skick (skrotade, uträngade) skall ej medräknas. Traktorer (ej s.k. epatraktorer, jeepar eller tvåhjuliga traktorer)		
Skördetröskor, självgående		
„ „ bogserade med hjälpmotor		
„ „ bogserade utan hjälpmotor		
Självbindare		
ANLÄGGNINGAR FÖR JORDBRUKET	Sätt kryss i tillämplig ruta	
Finns på brukningsenheten		
skulltork för hö	☐ JA ☐ NEJ	30
25 spannmålstork med varmluft	☐ JA ☐ NEJ	31
26 „ „ med kallluft (även kallluftstork med tillfatsvärme)	☐ JA ☐ NEJ	32
27 silo för ensilering: torrsilo av betong	☐ JA ☐ NEJ	33
28 „ „ : torrsilo av annat material (trä, plåt etc.)	☐ JA ☐ NEJ	34
29 „ „ : gropsilo, plansilo etc.	☐ JA ☐ NEJ	35

Ifyll även uppgifterna på nästa sida!

1 Arranderator skall endast redovisa den areal arranderat omfattet. Om brukningsenheten är belägen i mer än en församling, skall arealen redovisas med uppdelning på de olika församlingarna. För flera än tre församlingar skall ytterligare blanketter användas.

2 ÅKER: mark som lagts under plog och nyttas för växtodling (även fältmässiga odlingar av körsvårter, frukt och bär). Här räknas dock ej mångåriga slätter- och betesvallar som utnyttjas endast undantagsvis ej som inte väntas bli plöjda på nytt.

3 TOMT OCH TRÄDGÅRD: gårdspen, bebyggd mark samt mark för hemträdgård och park.

4 KULTIVERAD BETESMARK: gräsbränd mark som används för bete och förbättrats genom röjning, bearbetning med redskap, gödsling el. inlädd med vallväxter samt gräsbränd mark som tidigare har varit åker och utnyttjas som bete.

5 ANNAN GRÄSBÄRANDE MARK: gräsbränd mark som ej är ett hänföra till åker el. kultiverad betesmark. Här räknas bl. a. busar och slåtterängar, strand- och hagmarksbeten samt tidigare åker, om den (åkeren) inte används till bete el. för skogsändamål.

6 SKOGSMARK: mark som antingen är skogsbränd el. skulle kunna göras skogsbränd utan mera omfattande grundförbättringar och ej är ett hänföra till åker, tomt och trädgård, kultiverad betesmark el. annan gräsbränd mark.

7 ÖVRIG MARK: utgörs av dels vägar, större avloppslinor o. dyl., dels icke odlade el. trädbevuxna mossar och myrar, kärr, berg och annan dyl. mark, som inte kan hänföras till någon av ovanstående arealgrupper.

● Blandning av strödsädd och vallväxter el. strödsäddsblandningar, där korn och/ol. havre ingår.

● Även odling med s.k. såbegrädd. Konservärter redovisas under "Köksväxter på åker".

● Grönfoderraps, fodermärgkl, lupiner, rugga (hållongräs), majs o. dyl.

● Till såväl hö, ensilage, höbriketter och hömjöl som till grönfoder och HÖFÄLLIGT bete.

● Slätter- och betesvallar som varit utnyttjade både 1965 och 1966, men likväl är ett beaktade som åker, redovisas under "Obrukad (ej nedlagd) åker".

● Fältmässig odling av kål, morötter, rödbetor, morkärlor, lök, konservärter, bruna bönor, pepparrot m. m.

● Jordgubbar, spånedröster, prydnadsröster, trädodling (ej vall till fröskörd), plantskolor o. dyl.

BRUKNINGSENHETENS AREAL

2 Åker (ej nedlagd) dgd under eget bruk

3 Tomt och trädgård

4 Kultiverad betesmark

5 Annan gräsbränd mark

6 Skogsmark

7 Övrig mark

SUMMA AREAL

ÅKERAREALENS ANVÄNDNING SOMMAREN 1966

Höstvete till mognad

Vårvete

Höstråg

Våråg

Korn (ej blandsäd) till mognad

Havre (ej blandsäd)

● Blandsäd till mognad

● Kokärter

Foderarter o. vicker till mognad

Oljeväxter till mognad

Grönfoder av säd, arter o. vicker

● Övriga grönfoder o. ensilageväxter

● Slättervall på åker, utnyttjad 1966

● ej utnyttjad 1966 men utnyttjad 1965

Vall till fröskörd

Betesvall på åker, utnyttjad 1966

● ej utnyttjad 1966 men utnyttjad 1965

Potatis

Sockerbetor

Foderraffrukt

● Köksväxter på åker

Frukträd o. bärbuskar på åker

● Andra vaxtslag

Heltädda

Obrukad (ej nedlagd) åker

SUMMA ÅKERAREAL

Arealerna skall anges i hektar och tiondelar därav. Ej i tunnland.

Församling	Församling	Församling
Hektar	Hektar	Hektar
36	36	36
37	37	37
38	38	38
39	39	39
40	40	40
41	41	41
42	42	42
43	43	43
44	44	44
45	45	45
46	46	46
47	47	47
48	48	48
49	49	49
50	50	50
51	51	51
52	52	52
53	53	53
54	54	54
55	55	55
56	56	56
57	57	57
58	58	58
59	59	59
60	60	60
61	61	61
62	62	62
63	63	63
64	64	64
65	65	65
66	66	66
67	67	67
68	68	68
69	69	69

Uppgiftslämnarens underskrift

Ort och datum

Namn

Telestation eller riktnummer och telefonnummer

Bilaga 3

UPPGIFTSSKYLDIG ÄR DEN SOM DRIVER JORD-
BRUK ELLER SKOGSBRUK.

En blankett skall lämnas för varje brukningsenhet.
För gårdar med skog där åkern är utarrenderad skall ägare
och arrenderator var för sig lämna uppgifter. Avser redovis-
ningen enbart skogsmark lämnas en blankett för varje taxa-
ringsenhet.

UPPGIFTER FÖR

- LANTBRUKSSTATISTIKEN
- LANTBRUKETS FÖRETAGSREGISTER
- SKORDESKADESKYDDET

1968

Uppgifterna skall avse förhållandena den 26 juni
1968 och skall senast den 1 juli 1968 ha inkommit
till lantbruksnämnden.

Läs anvisningarna innan Ni fyller i blanketten!

Uppgifterna insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungö-
relse den 29 mars 1968 (nr 111).

① OM NI TILLSTÄLLTS BLANKETT MEN INTE ANSER ER VARA UPPGIFTSSKYLDIG

Skriv anledning här till samt
namn och adress på even-
tuell annan i ert ställe upp-
giftsskyldig. Sänd därefter
omgående in blanketten till
lantbruksnämnden.

② BRUKARE (FÖRETAGARE)

Födelse- år månad dag nummer				Efternamn	
Santliga förnamn (stryk under tilltalsnamn)				Bostadsadress	
Postadress				Telefon (aven riktnummer eller telefonstation)	
Födelse- år månad dag nummer				Efternamn	
Santliga förnamn (stryk under tilltalsnamn)				Bostadsadress	
Postadress				Telefon (aven riktnummer eller telefonstation)	
Födelse- år månad dag nummer				Efternamn	
Santliga förnamn (stryk under tilltalsnamn)				Bostadsadress	
Postadress				Telefon (aven riktnummer eller telefonstation)	
För lantbruksnämndens anteckningar				Granskad av	Ankomstdatum
				Bruk. kat.	

③ FÖRSAMLINGAR

Brukningsenheten är belägen i nedanstående församlingar

Församling nr 1 = ...

Församling nr 2 = ...

Församling nr 3 = ...

ANVAND DESSA FÖRSAMLINGSNUMMER NÄR NI FYLLER I DENNA OCH NÄSTA SIDA!

1976 av myndighet			

④ FASTIGHETSREDOVISNING (se exempel i anvisningarna)

Stryk under namnet på den fastighet där brukningscentrum är beläget.

Redovisa även namn och nummer för jordbruksfastigheter utan åker och skogsmark.

Vad som skall räknas till åker och skogsmark anges på sista sidan.

Arealuppgifter för enskilda fastigheter kan sammanföras enligt exempel i anvisningarna.

Ange alla arealuppgifter i hektar med en decimal (t.ex. 0,2 eller 3,7 eller 5,0). Obs! Ej tunnland.

1 tunnland = 0,5 hektar. 1 000 m² = 0,1 hektar.

④a AGDA FASTIGHETER

Församling nr	Jordregisterfastigheter (namn och nummer) (Skriv inte mer än en fastighet på varje rad)	Areal under eget bruk		Uttarrenderad areal	
		Åker, hektar	Skogsmark, hektar	Åker, hektar	Arrenderator (efternamn, förnamn) Bostadsadress Postadress Telefon (även riktnr el. telefonstation)
60					
61					
62					
63					
64					
65					
66					
67					
68					
69					
70					

④b ARRENDERADE FASTIGHETER

Församling nr	Jordregisterfastigheter (namn och nummer) (Skriv inte mer än en fastighet på varje rad)		Ägare (efternamn, förnamn) Bostadsadress Postadress Telefon (även riktnr el. telefonstation)
80			
81			
82			
83			
84			
85			
86			
87			
88			
89			
90			
91			

SUMMA ÅKER UNDER EGET BRUK
(summera hela kolumnen)Skall överensstämma
med ruta 36, sida 3SUMMA SKOGSMARK
Skall överensstämma
med ruta 37, sida 3

Markera gärna
med klammer, så
att det klart
framgår, vem som
är arrenderator el-
ler ägare till de
olika fastigheter-
na.

FÖRKLARINGAR TILL FÖREGÅENDE SIDA

- **ÅKER:** mark som lagts under plog och nyttjas för vaxtödlning (även falmässiga odlingar av köksväxter, frukt och bär). Hit räknas dock ej mångåriga slätter- och betesvallar som utnyttjas endast undantagsvis eller som inte väntas bli plojda på nytt.
- **KULTIVERAD BETESMARK:** gräsbärande mark som används för bete och har förbättrats genom röjning, bearbetning med redskap, gödsling eller insädd med vallväxter samt gräsbärande mark som tidigare har varit åker och utnyttjas som bete.

- **ANNAN GRÄSBÄRANDE MARK:** gräsbärande mark som ej är att hänföra till åker eller kultiverad betesmark, gårdsplaner eller dylikt. Hit räknas bl. a. betes- och slätterängar, strand- och hagmarksbeten samt tidigare åker, om den (åkern) inte används till bete eller för skogsändamål.

- **SKOGSMARK:** mark som antingen är skogbärande eller kan göras skogbärande utan meza omfattande grundförbättringar och ej är att hänföra till åker, kultiverad betesmark eller annan gräsbärande mark.

- **ÖVRIG MARK (även tomt och trädgård):** gårdsplaner, bebyggd mark, mark för hemträdgård och park, vägar, större avloppsdiken o. dyl. Hit räknas även ej odlade eller trädbevuxna mossar och myrar, kärr, berg och annan dylik mark som inte kan hänföras till något annat ägoslag.

⑦ ANTAL NÖTKREATUR den 26 juni 1968

	Rad nr	Antal	För lantbrukarnämdens anteckningar
Kor (även amkor)	38		
Kvigor, tjurar och stutar 1 år och däröver ..	39		
Kalvar under 1 år	40		
SUMMA NÖTKREATUR	41		

⑧ ANTAL FAR den 26 juni 1968

	Rad nr	Antal	
Tackor och baggar födda 1967 och tidigare	42		
Lamm	43		
SUMMA FAR	44		

⑨ ANTAL SVIN den 26 juni 1968

	Rad nr	Antal	För statistiska centralbyråns anteckningar
Suggor och galtar	45		
Övriga svin (även smågrisar och s. k. hushållssvin)	46		
SUMMA SVIN	47		

⑩ ANTAL HÖNS OCH KYCKLINGAR den 26 juni 1968

	Rad nr	Antal	
Höns kläckta 1967 och tidigare	48		
Kycklingar	49		
SUMMA HÖNS OCH KYCKLINGAR ..	50		

Bärskilda uppgifter

⑪ UNDERSKRIFT

Härmed försäkras att uppgifterna på blanketten är fullständiga och sanningsenliga

Ort och datum

Brukarens (företagarens) underskrift

Bilaga 4

DETTA EXEMPLAR INSÄNDES TILL
KOMMUNENS STYRELSE

Uppgifterna skall senast den 5 mars 1968 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.

UPPGIFTER TILL JORDBRUKSINVENTERINGEN
DEN 1 MARS 1968

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelser den 13 april 1956 (nr 116), 21 februari 1964 (nr 22) och 25 maj 1967 (nr 256).

Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

UPPGIFTERNA PÅ BLANKETTEN
SKALL AVSE HELA BRUKNINGSENHETEN

OBS! I de fall då namn och/eller adress är felaktigt angivna ändras uppgifterna.

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drives med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skall exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad mark. Areal från vilken grödan överläts på rot och areal som tillfälligt upplåts till bete skall redovisas av markägaren (vid arrendejordbruk av arrendatorn).

A. ÅKERAREAL den 1 mars 1968

Som ÅKER räknas mark, som lagts under plog och nyttjas för växtodling (även följbäddiga odlingar av kölsväxter, frukt och bär). Hit räknas dock ej mångåriga slåtter och balesvallar som vintytas endast undantagsvis el. som inte väntas bli plöjda på nytt. Arealen skall anges i hektar och tiandelar därav. Ej i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).

	Hektar
Brukningens totala åkerareal	01

B. ANTALET NOTKREATUR den 1 mars 1968

	Antal
Tjurar och stutar 1 år och däröver	10
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	11
Kor (även amkor):	
a) som kalvat endast en gång	12
b) övriga kor	13
Kvigor 1 år och däröver:	
a) för polägg	14
b) för slakt	15
Kvigor och kvigkalvar under 1 år:	
a) för polägg	17
b) för slakt	18
SUMMA NOTKREATUR	

C. ANTALET SVIN den 1 mars 1968

	Antal
Galtar för avel 4 månader och däröver	19
Modersuggor:	
a) första gången dräktiga	20
b) övriga dräktiga	21
c) digivande samt icke dräktiga	22
d) vlogsuggor (d.v.s. avsedda för slakt)	23
Övriga svin (inräknat s. k. hushållssvin):	
a) 3 månader och däröver	24
b) under 3 månader	25
SUMMA SVIN	26

D. INOM JORDBRUKET SYSSELSATT ARBETSKRAFT den 1 mars 1968

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes maka, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 1 mars 1968 deltog i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (obsl) antal arbetare, ej antal dagsverken, alltså även t.ex. brukarens syskon, mög, sonhustru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 1 mars 1968 mot avlöning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och icke någon tidsperiod.

Lejd arbetskraft över 15 år					
Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, sysselsatta i jordbruket den 1 mars 1968		Fast anställda den 1 mars 1968		Tillfälligt anställda den 1 mars 1968	
Antal		Antal		Antal	
män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor

Användes lejd arbetskraft i jordbruket år 1967?

(Besvaras med ja eller nej)

Totala antalet lejda arbetstimmar i jordbruket under hela år 1967¹⁾

¹⁾ Här medräknas arbetstimmar utförda av såväl fast som tillfällig lejd arbetskraft.

E. MJÖLKPRODUKTIONEN OCH DESS ANVÄNDNING UNDER TIDEN
1/1—31/12 1967

Om mjölkproduktion ej förekommit under år 1967, skall detta anges med ett vågrätt streck (—) på summeraden.		Kilogram oskummad mjök
1. Levererad till mejeri		31
2. Försäld till arbetare och övriga anställda vid brukningsenheten		32
3. Försäld till andra		33
4. Förbrukad i hushållet samt utlämnad som födorädd (undantag)		34
5. Använd till beredning av lantmör och lantost		35
6. Använd till utfodring (ej skummjölk)		36
SUMMA MJÖLK (lika med hela produktionen av oskummad mjök)		37

UPPGIFTSKUMMARENS UNDERSKRIFT

..... den / 1968

Namn

Telefonstation (eller riktnr)

nr

Bilaga 5

DETTA EXEMPLAR INSKENDES TILL
KOMMUNENS STYRELSE

Uppgifterna skall senast den 8 juni 1968 av de uppgifts-
skyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommu-
nens styrelse.

UPPGIFTER TILL JORDBRUKSINVENTERINGEN
den 4 juni 1968

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelse
den 29 mars 1968 (nr 111).

Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

→

OBS!

I de fall då namn och/eller adress är felaktigt ange ändras uppgifterna.

UPPGIFTERNA SKALL AVSE HELA BRUKNINGSENHETEN

A. BRUKNINGSENHETENS ÅKERAREAL den 4 juni 1968		Hektor	Arealen skall anges i hektar med en decimal, 1/10 i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar)	
Ägd åkerareal (ej utarrenderad)	30	30	Som ÅKER räknas mark, som lagts under plog och nyttjas för växt- odling (även följmässiga odlingar av köksväxter, frukt och bär). Här räknas dock ej mångåriga slätter- och betesvallar som utnyttjas endast undantagsvis eller som inte väntas bli plöjda på nytt.	
Arrenderad åkerareal	31	31		
SUMMA ÅKERAREAL	32	32		
B. ANTALET NOTKREATUR den 4 juni 1968		Antal	E. ANTALET FÄR den 4 juni 1968	
Tjurar och stutar 1 år och däröver	48	48	Fär (även lamm)	65
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	49	49	F. ANTALET HÖNS OCH KYCKLINGAR den 4 juni 1968	
Kor (även omkor)	50	50	Antal	
a) som kalvat endast en gång	51	51	Höns, kläckta 1966 och tidigare	
b) övriga kor	52	52	Höns, kläckta 1967	
Kvigar 1 år och däröver	53	53	Kycklingar	
a) för pålägg	54	54	SUMMA HÖNS OCH KYCKLINGAR	
b) för slakt	55	55	G. INOM JORDBRUKET SYSSELSATT ARBETSKRAFT den 4 juni 1968	
Kvigar och kvigkalvar under 1 år	56	56	Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas en- dast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 4 juni 1968 deltagit i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (ej antal arbetare, ej antal dagverken), alltså även t. ex. brukarens sysskon, mög, sonbustru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 4 juni 1968 mot av- löning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och inte någon tidsperiod.	
SUMMA NOTKREATUR	56	56	Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, sysselsatta i jord- bruket den 4 juni 1968	
C. ANTALET HÄSTAR den 4 juni 1968	Antal	47	Lejd arbetskraft över 15 år	
Hästar, födda 1965 och tidigare (även militära s.k. ockerskåstar)	44	44	Fast anställda den 4 juni 1968	
Unghästar, födda 1966 och 1967	45	45	Tillfälligt anställda den 4 juni 1968	
För	46	46	Antal	
SUMMA HÄSTAR	47	47	Antal	
D. ANTALET SVIN den 4 juni 1968	Antal	57	Antal	
Galtar för avel 6 månader och däröver	58	58	Antal	
Sugger	59	59	Antal	
a) första gången dräktiga	60	60	Antal	
b) övriga dräktiga	61	61	Antal	
c) digivande samt icke dräktiga	62	62	Antal	
d) utslagssugger (d. v. s. avsedda för slakt)	63	63	Antal	
Övriga svin (inräknat s.k. hushållssvin)	64	64	Antal	
a) 3 månader och däröver	65	65	Antal	
b) under 3 månader	66	66	Antal	
SUMMA SVIN	67	67	Antal	

S. 282 1 280. 1 1968

Maskettutgivare

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
Byrå för jordbruksstatistik

Bilaga 6

DETTA EXEMPLAR INSKÄNDES TILL
KOMMUNENS STYRELSE

Uppgifterna skall senast den 19 oktober 1968 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.

UPPGIFTER TILL JORDBRUKSINVENTERINGEN
DEN 15 OKTOBER 1968

Dessa uppgifter insamlas med stöd av Kungl. Maj:ts kungörelse den 29 mars 1968 (nr 111).
Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

OBS!

I de fall då namn och/eller adress är felaktigt angivna ändras uppgifterna.

UPPGIFTERNA SKALL AVSE HELA BRUKNINGSENHETEN

A. ÅKERAREAL den 15 oktober 1968

Som ÅKER räknas mark, som lagts under plog och nyttjas för växtodling (även lättmässiga odlingar av löksväxter, frukt och bär). Hit räknas dock ej mångåriga slåtter- och betesvallar som utnyttjas endast undantagsvis eller som inte väntas bli plöjda på nytt.

Arealen skall anges i hektar med en decimal, EJ i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar)

	Hektar
Brukningsenhetens totala åkerareal	01

B. HÖSTSÄDD AV VETE, RÅG, RAPS och RYBS

Här redovisas de arealer som besåts eller väntas bli besädda hösten 1968. Om intet finns att redovisa sätts ett vågrätt streck (=).

	Hektar
Höstvete	02
Höstråg	03
Hösthaps	04
Höstrybs	05

C. FRÖSKÖRD UNDER 1968

Här redovisas såväl vallarealer, avsåtta till frö, som specialodlingar av vallfrö. Om intet finns att redovisa sätts ett vågrätt streck (=).

	Hektar
Timotejfrö	06
Rödlöverfrö	07
Alskleklöverfrö	08
Annat vallfrö	09

D. ANTALET NÖTKREATUR den 15 oktober 1968

	Antal
Tjurar och stutar 1 år och däröver	10
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	11
Kor (även omkor)	12
a. som kalvat endast en gång	13
Kvigor 1 år och däröver	14
a. för pålägg	15
b. för slakt	16
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	17
a. för pålägg	18
b. för slakt	19
SUMMA NÖTKREATUR	20

E. ANTALET SVIN den 15 oktober 1968

	Antal
Galtar för avel 6 månader och däröver	19
Modersuggor	20
a. första gången dräktiga	21
b. övriga dräktiga	22
c. digivande samt icke dräktiga	23
d. utslagsuggor (d.v.s. avsedda för slakt)	24
Övriga svin (inräknat s.k. hushållssvin)	25
a. 3 månader och däröver	26
b. under 3 månader	27
SUMMA SVIN	28

F. ANTALET HÖNS och KYCKLINGAR den 15 oktober 1968

	Antal
Höns, kläcka 1967 och tidigare	29
Unghöns och kycklingar	30
SUMMA HÖNS OCH KYCKLINGAR	31

G. INOM JORDBRUKET SYSSELSATT ARBETSKRAFT den 1 oktober 1968

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 1 oktober 1968 deltagit i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" anräknas all annan arbetskraft (både antal arbetare, ej antal dagsverken), alltså även t. ex. brukarens syskon, mög. son-in-lag, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 1 oktober 1968 mot avlöning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och icke någon tidsperiod.

Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, sysselsatta i jordbruket den 1 oktober 1968		Lejd arbetskraft över 15 år	
Antal	Antal	Antal	Antal
män	kvinnor	män	kvinnor

UPPGIFTSUKNÄRENS UNDERSKRIFT

Ort och datum

Namnteckning

Telestation el. riktnr

Telefonnr

SCB J 274.6 1968 20.000

Blankettutgivare

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
Byrån för jordbruksstatistik

Bilaga 7

ÅRSVÄXTRAPPORT för den 15 maj

1 OMDÖME OM ÖVERVINTRINGEN

Genomsnittlig bedömning av övervintringen för olika växtslag inom församlingen anges i vidstående kolumn enligt följande sifferskala:

Mycket god övervintring anges med 4
 God (normal) övervintring anges med 3
 Övervintring sämre än normal anges med 2
 Fullständig el. nästan fullständig utvintring anges med 1

För de växtslag som inte odlas inom församlingen sättes streck (—)

Siffror för övervintringen

HÖSTVETE	01
HÖSTRAG	02
HÖSTRAPS	03
HÖSTRYBS	04
FÖRSTA ÅRS SLÄTTERVALL	05

2 OMFATTNINGEN AV UPPLÖJNING PÅ GRUND AV UTVINTRING

Om utvintring nödvändiggjort upplöjning (uppharvning) uppskattas i nedanstående kolumn hur stor andel (i procent) av den höstsådda arealen som blivit upplöjd (uppharvad).

HÖSTVETE	%	06
HÖSTRAG	%	07
HÖSTRAPS	%	08
HÖSTRYBS	%	09
FÖRSTA ÅRS SLÄTTERVALL	%	10

3 ORSAKER TILL FÖREKOMMANDE UTVINTRING

Om utvintring förekommit sättes kryss i tillämpliga rutor nedan. OBS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga för varje gröda.

	Höst-vete	Höst-råg	Höst-raps	Höst-rybs	Första åra vall
Sen sådd och/eller ogynnsamt höstväder	☐ 11	☐ 12	☐ 13	☐ 14	☐ 15
Avsaknad av skyddande snötäcke	☐ 16	☐ 17	☐ 18	☐ 19	☐ 20
Uppfrysning och ihållande nattfrost	☐ 21	☐ 22	☐ 23	☐ 24	☐ 25
Isbränna	☐ 26	☐ 27	☐ 28	☐ 29	☐ 30
Vattenskador	☐ 31	☐ 32	☐ 33	☐ 34	☐ 35
Vårtorke	☐ 36	☐ 37	☐ 38	☐ 39	☐ 40
Skador av svampar (t.ex. anömmögel)	☐ 41	☐ 42	☐ 43	☐ 44	☐ 45
Annan orsak, ange orsak och gröda					

4 UPPLYSNINGAR OM VARSADDEN

De tillämpliga alternativen markeras med kryss

a TIDPUNKT FÖR VARSADDEN

Tidigare än normalt ☐ 46
 Normal tid ☐ 47
 Senare än normalt (ange även orsak nedan) ☐ 48

b ORSAKER TILL SENARE SÄDD ÄN NORMALT

Ifylls endast i förekommande fall. OBS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga.

Höstplöjningen ej helt genomförd ☐ 49
 Dålig tjälbildning ☐ 50
 Försenad anömsättning ☐ 51
 Försenad upptorkning ☐ 52
 Kylig väderlek ☐ 53
 Regnig väderlek ☐ 54
 Torka ☐ 55
 Annan orsak, ange vilken

c UTSIKTER FÖR DE VARSÄDDA GRÖDORNA

Gynnsammare än normalt ☐ 56
 Normala utsikter ☐ 57
 Ogynnsammare än normalt ☐ 58
 Kan ej anges ☐ 59

Uppgiftslämnarens underskrift

Ort och datum

Namnteckning

Telestation el. riktnr

Telefonnr

Blenkettutgivare

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
 Byrån för jordbrukstatistik

ÅRSVÄXTRAPPORT

för den 15 juli

1 OMDÖME OM SKORDEUTSIKTERNA
DEN 15 JULI

Genomsnittlig bedömning av skördeutsikterna för olika växtslag inom församlingen med avseende på skördens kvantitet anges i vidstående kolumner enligt följande sifferskala:

Mycket god skörd anges med 5
 God skörd anges med 4
 Medelmåttig skörd (medelskörd) anges med 3
 Betydligt under medelmåttig skörd anges med 2
 Nära missväxt anges med 1
 Fullständig missväxt anges med 0

Om utsikterna ej kan anges med ett heltal, sättes heltal med en decimal.

Ex. Över "medelmåttig" men till kvantiteten ej fullt "god" skörd betecknas med 3,5. Under "medelmåttig" men ikväi ej "betydligt under medelmåttig" skörd betecknas med 2,5.

Medelmåttig skörd inom församlingen bör motsvara skörden per hektar i medeltal för ett tillräckligt antal år (t.ex. de senaste tio åren).

För de växtslag som inte odlas inom församlingen sättes streck (—)

HOSTVETE
 VÄRVETE
 HOSTRÄG
 VÄRRÄG
 KORN
 HAVRE
 BLANDSÄD
 KOKARTER
 FODERARTER OCH
 VICKER

Siffror för skörde-
utsikten

01
 02
 03
 04
 05
 06
 07
 08
 09

Siffror för skörde-
utsikten

HOSTRAPPS 10
 VÄRRAPPS 11
 HOSTRYBS 12
 VÄRRYBS 13
 VITSENA 14
 POTATIS 15
 SOCKERBETOR 16
 HO FRÅN VALL 17
 BETE 18

2 VÄXTLIGHETEN UNDER TIDEN 16 MAJ—15 JULI

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a VÄDERLEKENS INFLYTANDE PÅ VÄXTLIGHETEN

	Höst- säd	Vår- säd	Höst- olja- växter	Vår- olja- växter	Pota- tis	Slätter- vall	Bete
Gynnsammare än normalt	☐ 18	☐ 20	☐ 21	☐ 22	☐ 23	☐ 24	☐ 25
Normalt	☐ 26	☐ 27	☐ 28	☐ 29	☐ 30	☐ 31	☐ 32
Ogynnsammare än normalt	☐ 33	☐ 34	☐ 35	☐ 36	☐ 37	☐ 38	☐ 39

b ORSAKER TILL SÄMRE VÄXTLIGHET ÄN NORMALT

Ifylls endast i förekommande fall.

OBS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga för varje gröda (gröddgrupp).

	Höst- säd	Vår- säd	Höst- olja- växter	Vår- olja- växter	Pota- tis	Slätter- vall	Bete
Kyla	☐ 40	☐ 41	☐ 42	☐ 43	☐ 44	☐ 45	☐ 46
Regn	☐ 47	☐ 48	☐ 49	☐ 50	☐ 51	☐ 52	☐ 53
Skador av nattfrost	☐ 54	☐ 55	☐ 56	☐ 57	☐ 58	☐ 59	☐ 60
Torka	☐ 61	☐ 62	☐ 63	☐ 64	☐ 65	☐ 66	☐ 67
Skador av slagregn el. hagel ..	☐ 68	☐ 69	☐ 70	☐ 71	☐ 72	☐ 73	☐ 74
Skador av översvämning	☐ 75	☐ 76	☐ 77	☐ 78	☐ 79	☐ 80	☐ 81
Skador av insekter	☐ 82	☐ 83	☐ 84	☐ 85	☐ 86	☐ 87	☐ 88
Skador av växtsjukdomar	☐ 89	☐ 90	☐ 91	☐ 92	☐ 93	☐ 94	☐ 95

Annan orsak, ange orsak och gröda

3 UPPLYSNINGAR OM
HÖSKÖRDENS KVALITET

De tillämpliga alternativen

markeras med kryss

Bättre än normal ☐ 96
 Normal ☐ 97
 Sämre än normal ☐ 98
 Kan ej anges .. ☐ 99
 (höet ej bärgat)

SCB J 201:4 1982 2-3000 ex.

Uppgiftslämnarens underskrift

Ort och datum

Namnteckning

Telestation el. riktnr

Telefonnr

Blankettutgivare

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

Byrån för jordbruksstatistik

Bilaga 9

ARSVÄXTRAPPORT för den 15 oktober

1 OMDÖME DEN 15 OKTOBER OM SKORDEUTFALLET

Genomsnittlig bedömning av skördeutfallet för olika växtslag inom församlingen med avseende på skördens kvantitet anges i vidstående kolumner enligt följande sifferskala:

Mycket god skörd anges med 5
 God skörd anges med 4
 Medelmåttig skörd (medelskörd) anges med 3
 Betydligt under medelmåttig skörd anges med 2
 Nära missväxt anges med 1
 Fullständig missväxt anges med 0

Om utfallet ej kan anges med ett heltal, sättes heltal med en decimal.

Ex. Över "medelmåttig" men till kvantiteten ej fullt "god", skörd betecknas med 3,5. Under "medelmåttig" men likväl ej "betydligt under medelmåttig" skörd betecknas med 2,5.

Medelmåttig skörd inom församlingen bör motsvara skörden per hektar i medeltal för ett tillräckligt antal år (t.ex. de senaste tio åren).

För de växtslag som inte odlas inom församlingen sättes streck (—)

	Siffror för skörde- utsikten		Siffror för skörde- utsikten
HÖSTVETE	01	HÖSTRAPS	10
VÄRIVETE	02	VÄRRAPS	11
HÖSTRAG	03	HÖSTRYBS	12
VÄRRAG	04	VÄRRYBS	13
KÖRN	05	VITSENAP	14
HÄVRE	06	POTATIS	15
BLANDSÄD	07	SOCKERBETOR	16
KÖKARTER	08	HÖ FRÅN VALL	17
FÖDERARTER OCH VICKER	09	BETE PÅ SLÄTTERVALL	18
		ÖVRIGT BETE	19
		(tredje betesperioden)	

2 VAXTLIGHETEN UNDER TIDEN 16 JULI—15 OKTOBER

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a VADERLEKENS INFLYTANDE PÅ VAXTLIGHETEN

	Höst- säd	Vår- säd	Höst- olje- växter	Vår- olje- växter	Pota- tis	Slätter- vall	Bete
Gynnsammare än normalt	20	21	22	23	24	25	26
Normalt	27	28	29	30	31	32	33
Ogynnsammare än normalt	34	35	36	37	38	39	40

b ORSÄKER TILL SAMRE VAXTLIGHET ÄN NORMALT

Ifylles endast i förekommande fall.

ODS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga för varje gröda (gröddgrupp).

	Höst- säd	Vår- säd	Höst- olje- växter	Vår- olje- växter	Pota- tis	Slätter- vall	Bete
Kyla	41	42	43	44	45	46	47
Regn	48	49	50	51	52	53	54
Skador av nattfrost	55	56	57	58	59	60	61
Torka	62	63	64	65	66	67	68
Skador av slag- regn eller hagel	69	70	71	72	73	74	75
Skador av översvämning	76	77	78	79	80	81	82
Skador av insekter	83	84	85	86	87	88	89
Skador av växtsjukdomar	90	91	92	93	94	95	96
Annan orsak, ange orsak och gröda							

3 UPPLYSNINGAR OM SKÖRDENS KVALITET

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

	Höst- säd	Vår- säd	Höst- olje- växter	Vår- olje- växter	Pota- tis	Hö- skör- den
Bättre än normal	97	98	99	100	101	102
Normal	103	104	105	106	107	108
Sämrre än normal	109	110	111	112	113	114

4 TIDPUNKT FÖR HÖSTSÄDDEN

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

	Höst- säd	Höst- olje- växter
Tidigare än normalt	115	116
Normal tid	117	118
Sensare än normalt	119	120

Uppgiftslämnarens underskrift

Ort och datum

Namnteckning

Telestation el. riktnr

Telefonnr

Blankettutgivare

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

Byrån för jordbrukstatistik

Sakregister

- Aberdeen Angus** 187
Affärsbankernas kreditgivning 250
Aktiebolagsskogar 44—45, 53
Aktuellt skördevärde 169
Alnarsinstitutet 264
Alsikeklöverfrö 117
Animalisk produktion 172—210
Anläggningar 92
Annan gräsbärande mark 33
Anställda (inom jordbruk), se
Arbetskraft
Arbetsinkomst 238
Arbetskraft
 sysselsättningsförhållanden 57
 förvärvsarbete inom jord-
 bruk m m 64
 lejda arbetstimmar 65
 brukare jämte familjemed-
 lemmar 66—67
 lejd arbetskraft 66—67
 lantarbetarlöner 69—73
 sysselsättning i enskilt skogs-
 bruk 75
Arbetstimmar (antal lejda) 65
Arealtillägg 257—258
Arrenderad åker 35
Arrenderade brukningsenheter 35
Avelssvin, se **Svin**
Avgångsvederlag 258
Avkastning per hektar, se **Hektar-**
skörd
- folkmängdens fördelning på**
 större åldersgrupper 60—61
förvärvsarbete inom jord-
 bruk m m 64
jordbrukarnas åldersfördeln 56
Besiktning av slakt 208
Besädd areal
 spannmål, slättevall, potatis
 134—135
 oljeväxter 141
Besättningsstorlek
 nötkreatur 173, 184
 svin 173, 185
Bete, se även **Betesmark och**
 Betesvall på åker
 skördeutsikter 123
 skördeutfall 125
Betesmark
 definition 33
 areal 35
Betesvall på åker, areal 115—116
Betodling, se **Sockerbetor**
Betäckta sugor 188
Biologisk skörd 130
Blandsäd
 antal brukningsenheter 109
 odlingarnas storlek 111
 odlad areal 114, 116
 skördeutsikter 122
 skördeutfall 124
 hektarskörd 130—131
 totalskörd 135
 utsädesmängd 146
 skördesätt 149
 sätidpunkt 166
 skördetidpunkt 166—167
Blomkål 117
Bondeskogar 52
Broiler 174
Brukningenshet(er)
 definition 33
 ägda 35
 arrenderade 35
 antal 36—37, 50, 52
 fördelning på storleksgrupper
 efter åkerareal, se **antal**
 fördelning efter ägarekategori 55
 fördelning med avseende på
 odling av olika grödor 108—109
Bruna bönor 117
- Bruttonationalprodukt** 254—255
Brödsäd
 antal brukningsenheter 108
 odlingarnas storlek 110
 odlad areal 114, 116—117
 skördeutsikter 122
 skördeutfall 124
 hektarskörd 130—131
 totalskörd 134
 förmalning 137
 priser 138
 utsädesmängd 146
 skördesätt 148
 kvalitet 152
Byggnadsindex 88—89
Byggnadskostnadsindex 88—89
Bärbuskar (och fruktträd) på
 åker, areal 115—116
Bärgad skörd (per hektar) 131
Bärgningsförluster på slätter-
 vall 132—133
Bönor 117
- Charolais** 187
- Dagsverken, utförda inom enskilt**
 skogsbruk 75
Dansk röd boskap 187
Dragbilar 96, 98—99
Driftslån 257—258
- Ensilageväxter (och grönfoder),**
 areal 115—116
Ensilering på slättevall 157
Enskilda skogar 41—45
Enskilt skogsbruk, sysselsättning i
 75
Ersättningsområden 30—31, 168
Export (av livsmedel) 216
- Fabrikspotatis, se** **Potatis**
Faktorinsatser 254—255
Falltal 152
Fast anställda, se **Arbetskraft**
Fastighetspriser 79—84
Fastighetsvärden 76—77
Fetthalt i mjölk 192—194

- Fiskmjöl, förbrukning 105
 Fläskproduktion 208
 Foderblandningar, produktion 106
 Foderförfater, förbrukning 105
 Fodermedelsförbrukning 105
 Foderrotfrukter, odlad areal 115
 --- 116
 Fodersäd
 odlad areal 114, 116—117
 skördeutsikter 122
 skördeutfall 124
 hektarskörd 130—131
 totalskörd 135
 priser 138
 utsädesmängd 146
 skördesätt 149
 Fodertran, förbrukning 105
 Foderväxter, odlad areal 114—117
 Foderärter och vicker
 odlad areal 116
 skördeutsikter 123
 skördeutfall 125
 Folkmängd, se Befolkning
 Folkräkningarna 59—64
 Frukträd och bärbuskar på åker,
 areal 115—116
 Får och getter, slaktdjursbe-
 siktningar m m 208
 Får och lamm
 antal brukningsenheter 172
 besättningsstorlek 173
 antal 179—182
 fårkontroll 206
 Födoämnen, konsumtion av
 211—213
 Föl, se Hästar
 Förbränningsmotorer, stationära
 98—99
 Föreningsrörelse, ekon 260—262
 Företagarvinst 235
 Företagsregister 46—47, 112
 Förmalning 137
 Förmögenheter (antal inom jord-
 bruk med binärningar), se även
 Nettoförmögenheter 247
 Förmögenheter 102—106
 Förräntning 235
 Försäkringsbolagens kreditgiv-
 ning 250
 Förvärvsarbete, se Arbetskraft
- Galtar, se Svin
 Gods- och bondeskogar 52—53
 Grisar, se Svin
 Grädde 194
 Grönfoder- (och ensilage-)växter,
 areal 115—116
 Grönsaker 117
 Gurkor 117
 Gårdsindex 89
 Gödkalv, priser 209
 Gödselmedel 102—103
 Gödselstäder (antal nyuppförda)
 86
 Gödsvin, priser 209
- Hampa 142
 Handelsgödsel
 förbrukning 102
 priser 103
 Havre
 antal brukningsenheter 109
 odlingarnas storlek 111
 odlad areal 114, 116
 skördeutsikter 122
 skördeutfall 124
 hektarskörd 130—131
 totalskörd 135
 förmalning 137
 priser 138
 utsädesmängd 146
 skördesätt 149
 såtidpunkt 166
 skördetidpunkt 166—167
 Hektarskörd
 höstvet, vårvete, höstråg, korn,
 havre, blandsäd, slåttervall, mat-
 potatis, fabrikspotatis 130—131
 sockerbetor 139
 raps, rybs, vitsenap 141
 Heltråda, areal 115—116
 Hereford 187
 Huvudområden 30
 Hypoteksinstitutionens kredit-
 givning 250
 Häst(ar)
 antal brukningsenheter 172
 antal per brukningsenhet 173
 antal 178, 180—182
 premiering 189
 slaktdjursbesiktningar 208
- köttproduktion 208
 priser 209
 Häststallar (antal nyuppförda) 86
 Hö, se även Slåttervall
 skördeutsikter 123
 skördeutfall 125
 priser 138
 botanisk sammansättning 155
 fodervärde 156
 bärgningsmetoder 157
 Höns
 antal brukningsenheter 172
 besättningsstorlek 173
 antal 174—175, 179—182
 Höstraps, se Oljeväxter
 Höstrybs, se Oljeväxter
 Höstråg, se Råg
 Höstvet, se Vete
 Höstsädd areal 117
 Höstsädd, kvalitet 126
- Import av livsmedel 215
 Indirekta skatter 254—255
 Inkomst av jordbruksfastighet 243
 Inkomster i jordbruket
 totala 221
 per brukningsenhet 223—225, 238
 Inkomsttagare inom jordbruk med
 binärningar
 efter yrkesställning 244—246
 efter inkomstklass 245—246
 Inre rationalisering 257—258
 Insektsmedel 104
 Internationella uppgifter
 ägoslagsfördelning 266
 åkerarealens användning 267
 totalskörd 268
 husdjursskötsel 269
 förvärvsarbete befolkning
 inom jordbruk 270
 jordbruksproduktion 271
 Intäkter i jordbruket
 totala 221
 per brukningsenhet 229
 per 10 hektar åker 234
 Invånarantal, se Befolkning
 Invägd mjölk 194
- Jeepar 98—99
 Jordbrukarfamiljens inkomst 238

- Jordbrukets byggnadskostnadsindex 88—89
- Jordbrukets ekonomiska för-
eningsrörelse 260—262
- Jordbrukets kostnadsprisindex 249
- Jordbrukets kreditmarknad 250—
252
- Jordbrukets producentprisindex
249
- Jordbrukets skogsmarksinnehav
40—45
- Jordbrukets skörde-skadeskydd
167—171
- Jordbrukets världsmarknadspris-
index 249
- Jordbruksarbetare, se Arbetskraft
- Jordbruksbefolkning, se Befolk-
ning
- Jordbruksekonomiska undersök-
ningen 231—239
- Jordbruksfastighet
antal 41—45
taxeringsvärden 76—77, 79—84
priser 78—84
- Jordbruksinventeringarna
allmänt 47—52
arbetskraft 65—67
växtodling 112—117
husdjursskötsel 176—185
- Jordbrukskasserörelsens kredit-
givning 251
- Jordbruksräkningar
allmänt 32—39
areal, brukningsform m m 35,
36—37, 107—111
maskiner, anläggningar 92—96
husdjursskötsel 172—175, 186—
187
- Jordbrukssektorn i national-
räkenskaperna 252—255
- Jordbruksvärde 76—77
- Jordförvärvslån 257—258
- Kalvar, se Nötkreatur
- Kapitalinkomst 238
- Klöver 117
- Kokärter
odlad areal 116
skördeutsikter 123
skördeutfall 124
- Kommunblock 30, 39
- Konsumentprisindex 249
- Konsumtion av livsmedel 212—213
- Konsumtionsmjölk 194
- Kor, se Nötkreatur
- Korn
antal brukningsenheter 108
odlingarnas storlek 110
odlad areal 114, 116
skördeutsikter 122
skördeutfall 124
hektarskörd 130—131
totalskörd 135
priser 138
utsädesmängd 146
skördesätt 149
sätidpunkt 166
skördetidpunkt 166—167
- Kostnader i jordbruket
totala 222
per brukningsenhet 225—228
per 10 hektar åker 234—235
- Kostnadsprisindex 249
- Kreatursplatser (antal nyupp-
förda) 86
- Kreditgivning till enskilda jord-
brukare 250—252
- Kronoskogar 53
- Kultiverad betesmark 35
- Kvigor och kvigkalvar, se Nöt-
kreatur
- Kycklingar 172—175, 179—182
- Kål 117
- Köksväxter, odlad areal
totalt 115—116
enskilda växtslag 117
- Köpeskillningar för jordbruks-
fastigheter 79—84
- Kött- och fläskproduktion 208
- Köttbesiktning 208
- Köttfodermjöl, förbrukning 105
- Ladugårdar (antal nyuppförda) 86
- Lamm, priser 209
- Lantarbetare, se Arbetskraft
- Lantarbetarlöner
timförtjänster 69, 71—73
årsförtjänster 70—73
- Lantbrukets företagsregister 46—
47, 112
- Lantbrukshögskolan 264
- Lantbruksnämndernas verksamhet
statliga bidrag och lånegarantier
257—258
fastighetsinnehav 259
- Lantbruksskolor 264
- Lantbruksundervisning 263—264
- Lanthushållsskolor 264
- Lantmannaskolor 264
- Lejd arbetskraft, se Arbetskraft
- Lin 142
- Livsmedel
konsumtion 212—213
import 215
export 216
- Logar och lador (antal nyupp-
förda) 86
- Lån, se Kreditgivning till enskilda
jordbrukare eller Skulder
- Lök 117
- Löner, se Lantarbetarlöner
- Magasin (antal nyuppförda) 86
- Mangårdsbyggnader (antal ny-
uppförda) 86
- Marknadsförd slakt
kalv 197
svin 204
- Maskiner och anläggningar m m
antal brukningsenheter med trak-
tor, självbindare etc 92
antal traktorer, självbindare etc
93—96, 98—99
inköp av maskiner o redskap 100
smörjmedelsförbrukning 99
- Maskinhallar (antal nyuppförda) 86
- Maskinlån 258
- Matpotatis, se Potatis
- Mejerier, antal 194
- Mejerihantering 194
- Mejerileverantörer, antal 194
- Mejerimjolk 194
- Mindre kalv
slaktdjursbesiktningar, köttpro-
duktion, priser 208—209
- Mjolk, se Mejerihantering eller
Mjolkproduktion
- Mjölkboskapskontroll
antal kor och besättningar 191

- medelavkastning för kontrollerade kor 192—193
- Mjölproduktion
storlek 196
användning 196
- Modersugor, se Svin
- Morötter 117
- Nationalräkenskaper 252—255
- Naturlig betesmark 33
- Naturligt jordbruksområde 30
- Nettoförmögenheter i jordbruket
totala 222
per brukningsenhet 230, 240—241
- Nettointäkter i jordbruket, se Intäkter i jordbruket
- Njutningsämnen, konsumtion av 212—213
- Nominell producentprisindex 249
- Normskördevärde 169—170
- Nybyggnadsverksamhet
nyuppförda byggnader 86
nyuppförda kreatursplatser 86
nyuppförda rumsenheter 86
kostnader 87
- Nötkreatur
antal brukningsenheter 172
antal 178—182
besättningsstorlek 173, 184
rasfördelning 186—187
mjölkboskapskontroll 191—193
slakt 197—198, 208
priser 209
- Nötkreaturens rasfördelning 186—187
- Nötkreatursenhet(er)
definition 176
antal 183
- Objektiv skördeuppskattning 127—133
- Obligatorisk skördeskadeanmälan 46
- Obrukad åker, areal 115—116
- Obärgad areal 133
- Ogräsmedel 104
- Oljekraftfoder, förbrukning 105
- Oljeväxter
antal brukningsenheter 109
odlingarnas storlek 111
odlad areal 114—117
övervintring 120
upplöjd höstsådd 121
skördeutsikter 123
skördeutfall 125
kvalitet 126
hektarskörd, totalskörd 141
statsplomberat utsäde 144
- Områdesindelning 30—31
- Plomberat utsäde 144
- Potatis
antal brukningsenheter 109
odlingarnas storlek 111
odlad areal 115—117
skördeutsikter 123
skördeutfall 125
kvalitet 126
hektarskörd 130—131, 162—163
totalskörd 135
priser 138
bärgningsmetoder 158
arealens fördelning 160—161
matpotatissorter 164
sättningstidpunkt 166
skördetidpunkt 167
- Premiering av hästar 189
- Priser
jordbruksfastigheter 78—84
handelsgödsel 103
vete, råg, havre, korn, vallhö, matpotatis, fabrikspotatis, sockerbeter 138
mejerimjolk 194
slaktdjur 209
ägg 210
- Privatskogar 53
- Producentpriser, se Priser
- Producentprisindex 249
- Produktionsområden 30
- Raps, se Oljeväxter
- Rasfördelning 186—187
- Rationalisering 257—258
- Redskap 100
- Reell producentprisindex 249
- Reparationer och underhåll 254—255
- Riksförbundet Lin och Hampa 261—262
- Riksområden 30
- RLFs jordbruksregister 34
- Rumsenheter (antal nyuppförda) 86
- Rybs, se Oljeväxter
- Råg
antal brukningsenheter 108
odlingarnas storlek 110
odlad areal 114, 116
övervintring 120
upplöjd höstsådd 121
skördeutsikter 122
skördeutfall 124
hektarskörd 130—131
totalskörd 134
förmalning, lager 137
priser 138
utsädesmängd 146
skördesätt 148
kvalitet 152
sätidpunkt 166
skördetidpunkt 166—167
- Rödbeter 117
- Rödklöverfrö 117
- Silo 92
- Självbindare 92—93
- Självrisk vid skördeskada 170
- Skogar, se Skogsmark
- Skogshögskolan 264
- Skogsmark
definition 33
areal 41—43, 45, 53
- Skogsskolor 264
- Skogsvärde 76—77
- Skulder (och tillgångar)
totala 222
per brukningsenhet 230, 237, 240—241
- Skuldprocent 240
- Skultork 92
- Skörd
skördeutsikter 122—123
skördeutfall 124—125
kvalitet 126, 152, 156
biologisk skörd per hektar 130
bärgad skörd per hektar 131
totalskörd 134—135
skördesätt 148—149
skördetidpunkt 165—167

- Skördeskadeskydd
allmänt 167—171
försäkrad areal, antal anmälningar och ersättningar, ersättningsbelopp, normskörd, aktuell skörd, självrisk 170
finansiering 171
- Skördesätt för spannmål 147—149
- Skördetröska 92—93, 98—99
- Skördeuppskattningsområden 30—31
- Skördeutfall, medelomdömen 124—125
- Skördeutsikter, medelomdömen 122—123
- Slakt
kalvslakt 197—198
svinslakt 204—205
besiktigade slaktkroppar 208
slaktdjurspriser 209
produktion av kött och fläsk 208
- Slaktdjursbesiktningar 208
- Slaktdjurspriser 209
- Slättervall
antal brukningsenheter 109
odlingarnas storlek 111
areal 115—116
övervintring 120
upplöjd areal 121
skördeutsikter 123
skördeutfall 125
kvalitet 126, 156
hektarskörd 130—131, 154
tillväxt 132
bärningsförluster 132—133
återväxt 133
totalskörd 135
arealens åldersfördelning 153
botanisk sammansättning 155
ensilering 157
skördetidpunkt 166—167
- Sockerbetor
antal brukningsenheter 109
odlingarnas storlek 111
odlad areal 115—116
skördeutsikter 123
skördeutfall 125
priser 138
- skördad areal 139
hektarskörd, totalskörd 139
- Spannmål
spill vid skörd 132
totalskörd 134—135
jordbrukares leveranser, förmåning, lager 137
priser 138
utsädesmängd 146
skördesätt 148—149
sortfördelning 150—151
såtidpunkt 166
skördetidpunkt 166—167
- Spannmålstork 92, 100
- Sparbankernas kreditgivning 250—251
- Spenat 117
- Spill (vid skörd)
spannmål 132
potatis 133
- Spånadslin 142
- Spånadsväxter
odlad areal m m 142
statsplomberat utsäde 144
- Statens skogsmästarskola 264
- Stationära förbränningsmotorer 98—99
- Statlig lånegaranti 257—258
- Statlig rationaliseringsverksamhet 256—259
- Statliga lån (till enskilda jordbrukare) 252
- Statsbidrag (till jordbruket) 257—258
- Statsplomberat utsäde 144
- Storboskap
slaktdjursbesiktningar, produktion av kött 208
priser 209
- Struktur- och befolkningsutredningarna 54—58
- Sträsäd, statsplomberat utsäde 144
- Stutar, se Nötkreatur
- Subventioner 254—255
- Suggkontroll, se Svin
- Suggor, se Svin
- Svensk ayrshireboskap 187
- Svensk Husdjurskötsel 261—262
- Svensk jerseyboskap 187
- Svensk kullig boskap 186
- Svensk låglandsboskap 186
- Svensk röd och vit boskap 186
- Svenska Lantmännens Riksförbund 261—262
- Svenska Mejeriernas Riksförening 261—262
- Svenska Spannmålsföreningarnas Samorganisation 261—262
- Svenska Ägghandelsförbundet 261—262
- Sveriges Allmänna Hypoteksbank 261
- Sveriges Betodlares Centralförening 261—262
- Sveriges Bränneriidkareförening 261—262
- Sveriges Jordbrukskassaförbund 261
- Sveriges Lantbruksförbund 261
- Sveriges Oljeväxtodlares Centralförening 261—262
- Sveriges Pälstdjursuppfödare Riksförbund 261—262
- Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund 261—262
- Sveriges Slakteriförbund 261—262
- Sveriges Stärkelseproducenters Förening 261—262
- Svin
antal brukningsenheter 172, 185
antal 174, 179—182
besättningsstorlek 173—174, 185
tjänstbara galtar, betäckta suggor 188
svinstamkontroll 200
suggkontroll 202—203
slakt 204—205, 208
Svinhus (antal nyuppförda) 86
Svinstamkontroll, se Svin
Sysselsättning, se Arbetskraft
Såtidpunkt 165—167
- Taxerade inkomster, utgifter m m 218—230
- Taxeringsenheter 41—45
- Taxeringsvärden (för jordbruksfastigheter) 76—77, 79—84
- Tillfälligt anställda, se Arbetskraft

- Tillgångar (och skulder)
 totala 222
 per brukningsenhet 230, 236—237, 240—241
 Tillväxt för slättervall 132
 Timförtjänster 69, 71—73
 Timotejfrö 117
 Tjurar, se Nötkreatur
 Tjurkalvar, se Nötkreatur
 Tjänstbara galtar 188
 Tomt, definition 33
 Tomt- och industrivärde 76—77
 Totalindex (för byggnadskostnaderna) 90
 Totalskörd
 höstvete, vårvete, höstråg, korn, havre, blandsäd, slättervall, potatis 134—135
 sockerbetor 139
 raps, rybs, vitsenap 141
 spånadslin, hampa 142
 Traktor 92—96, 98—99
 Traktorgarage (antal nyuppförda) 86
 Trädgård, definition 33

 Undervisningsanstalter 264
 Ungnöt, se Nötkreatur
 Upplöjd (utvintrad) areal 121
 Urinbrunnar (antal nyuppförda) 86
 Utbildning 58
 Utgifter i jordbruket
 totala 222
 per brukningsenhet 225—228
 Utrikeshandel
 livsmedel 215—216
 egentliga jordbruksprodukter 217
 Utsåde 144
 Utsådesmängd för spannmål 146
 Utvintrad (upplöjd) areal 121

 Vall, se Slättervall (betesvall)
 Vall till fröskörd 115—117
 Vallfröodling, areal 115—117
 Vallhö, priser 138
 Vallväxter, statsplomberat utsäde 144
 Vegetabilisk produktion 107—171
- Vete
 antal brukningsenheter 108
 odlingarnas storlek 110
 odlad areal 114, 116—117
 övervintring 120
 upplöjd höstsädd 121
 skördeutsikter 122
 skördeutfall 124
 hektarskörd 130—131
 totalskörd 134
 förmalning, lager 137
 priser 138
 utsädesmängd 146
 skördesätt 148
 kvalitet 152
 såtidpunkt 166
 skördetidpunkt 166—167
 Veterinärhögskolan 264
 Vicker (och foderärter)
 odlad areal 116
 skördeutsikter 123
 skördeutfall 125
 Vitaminfodermedel, förbrukning 105
 Vitkål 117
 Vitsenap, se Oljeväxter
 Våraps, se Oljeväxter
 Vårrys, se Oljeväxter
 Våråg, se Råg
 Vårsäd, kvalitet 126
 Vårvete, se Vete
 Världsmarknadsprisindex 249
 Växtskyddsmedel, inköp 104

 Yttre rationalisering 257—258
- Åker
 definition 33
 ägd resp arrenderad areal 35
 totalareal 35, 37, 43, 51
 fördelning på ägarekategorier 55
 arealens användning 114—117
 Åldersfördelning 56—58, 60—61, 153
 Årsförtjänster 70—73
 Årsväxtrapportering 118—126
 Återväxt på slättervall 133
 Ägarekategorier inom jordbruket 55
- Ägd åker 35
 Ägda brukningsenheter 35
 Ägg
 produktion 210
 partihandels invägning 210
 priser 210
 Ärter, se Baljväxter eller Köksväxter

 Överprisprocent 79—84
 Övervintring, medelomdömen 120